CICERON.

TUSCULAN.

Early Printers

1570

M.T.C.Tusculane questiones cum commento Philippi Beroaldi.

alexandri de R inuccinis n° 6

Philippi Beroaldi Bononienſis ad nobilem Philippum Cyulanum pannonium diſci-pulum ſuum epiſtola.

Iſocrates Theopõpus Ephorus

ISocrates ille ſummus diſciplĩæ Rhetoricæ profeſſor: ex cuius ludo litteratorio tanq̃ ex æquo Troiano ĩnumeri principes exilierunt: ſup diſcipulis duob⁹ theopõpo atq; ephoro ita diiudicabat: ut alteri frenis alteri calcarib⁹ opus eẽ dictitaret. Tu uero mi Philippe theopõpo: q̃ ephoro ſimilior: nõ tã ſtimulo æges ad ſtudia excolenda q̃ freno. Cũ tu apte ſponte ꝑpenſus adeo ſis ad litteras ſitiẽter hauriendas: ut ardore quodã inflãmatus rapi uidearis. Et cũm doctoris officiũ ſit ut docere. Diſcipuli ut uelit ꝑbere ſe docilẽ: ego q̃dẽ opando: tu ex ꝓmptuario meo pœnora neq; mucida neq; putida tibi expromant. Tu aũt tãta ingenii docilitate exiſtis: ut dociliores te oppido q̃ paucos cognoueri. Iam ſexquianũ in meo cõtubernio mecũ degis: quo toto tpe nulla ꝑ incuriam dies trãſmiſſa eſt: qn aut ipſe tecum aliq̃d muſitaueris: aut ex me q̃ppiam audiueris dignũ auditu dignũq; memoratu. Ex hac uigilantia: ex hoc pertinaci ſtudio. Ex hac quotidiana exercitatione tantũ profeciſti: ut linguæ uitiligines repurgaueris: ut ſalebras barbariſmoꝝ: q trãſmontanis fere genuini ac peculiares ſunt: latinitatis dolatorio leuigaueris: ut iam ꝓſa & uerſu pericliteris ingenium. Et cũ in eo ſis adoleſcentiæ lubrico. In quo fere aut cadere: aut titubare contingat te nullus uitioꝝ turbo iactauit: nõ delitiæ nr̃ates non condiſcipuloꝝ ſodalitates: non illicibiles uoluptates trãſuorſum trudere potuerũt a cultura litteraꝝ: ſine quibus cultus oĩs eſt incultus & uita uix uitalis. Nõ feciſti q̃d cõpluſculi ſcholaſticoꝝ: qui ad nos ꝓut barbari ueniunt. Ita barbari in patriã reuertunt: rigidi ꝓrſus & idolatiles: quos nulla ſcobina elimare: nulla aſcia poſſis expolire. Cœperũt tñ haud pridem: q̃d mihi magnæ uoluptati eſt: pleriq; oẽs tranſmontanoꝝ me potiſſimũ auſpice & doctore barbariẽ exuere elegantiã induere: Nitorem linguæ deterſa rubigine oſtẽtare: nec tã uerboſas leges ſectari: q̃ eloquentiã latialẽ affectari q̃bus nõ tã cõdi eſt Bartolus & Baldus q̃ Plau. & Plini. tu aũt ĩpenſam opandas: ut in panoniã nitidior redeas atq; elegantior: neq; ulla ex pte ſis Ciulanæ familiæ de honeſtamento: q̃ clara honorataq; apud pãnonios eſt: ex qua nõ pauci longo ab hinc ſeculo extiterunt nobilitate mõſtrabiles: & in pñtia tres fratres tui ladiſlaus. Georgius. Nicolaus ꝑfecturis militaribus decorati: ĩter quos Georgius quẽ more noĩant: cõprimis eniteſcit. Comitate affabilis: liberalitate munificus bellica uirtute ꝑpollẽs: & ob id maximo pãnoniaꝝ regi ꝑiucũdus. Qui cũ bellũ cõtinenter gerat aduerſus turcas truculentos: cũ ducatu bellico exornatũ uelut obiicẽ oppoſuit ꝓcellæ efferataꝝ gentiũ ſuffrenandæ atq; ferociæ retundendæ. Tu uero militiæ huiuſce nr̃æ lr̃ariæ ſacramẽtis initiatus. Et eloquẽtiæ cãdidatus: nihil omittis caꝝ reꝝ: quæ tibi: q̃ tuis: q̃ familiæ eſſe poſſint ornamẽto. Q̃d mihi hornamẽtũ ſane fuit & incitabulum: ut tibi nuncupatim dedicarem cõmentarios. Tuſculanaꝝ quæſtionũ: quos nuperrime excudi: quibus ſpero me dediſſe tale temperamentũ: ut neq; immodice extuberarent: neq; anguſte aſtringerent quoꝝ doctrina: neq; promiſcua eſt: neq; protrita: utpote ex philoſophiæ deprompta ſacrario. interciſim floſculi intextunt ſpirãtes ſuauolẽtiam magis: q̃ grauolẽtiam. De rota re tu & cæteri ſinceri lectores bene opinor iudicabunt. Virulẽtorum linguas & oblatratorum morſus nihil moror. Quod ſupereſt deum rogo ut mihi tantiſper uitam prorogeat: dum ero ad hãc commentandi facultatẽ idoneus. In manibus ſunt commentarii apuleiani: quos interuallo breui ĩtermiſſos ad officinam reuocare contendo: ut litteratoria incude formati uſui eſſe poſſint mercis noſtræ negociatoribus & condimentoru noſtroꝝ alimenta ſectantibus. Vale & dilige doctorẽ.

Doctoris officium. Diſcipuli

Vitiligies linguæ Adoleſcẽtiæ lubricum Vita ſine litteris Vix uitalis Indolatiles Transmõtani elegãtie ſectatores laus georgii mores

Floſculi commentariis inſp ſi in manibus cõmentarii Apuleiani

PHIlippi Beroaldi commentarii in quæstiones tusculanas.

HILOSOPHIA donum dei dux uitæ. Virtutis indagatrix: uitiorum expultrix. Disciplia Disciplinarum sapiētiæ amor. Vitæ lex. Trifariā diuiditur. In moralem: naturalē: rōnalem. Prima componit aīum. Secunda rerum naturam scrutatur: Tertia proprietates uerborum exigit & structuram. Qui membratim philosophiam diducunt Contenti sunt hac tripartita distributione. Quidam frustratim secantes non tam partiunt q̃ concidunt ac lacinant. Moralem quæ græce ethicæ dr̃: cū primis excoluit. M. Tullius conditis uoluminibus non paucis. Inter quæ tusculanæ q̃stiones sunt famigeratæ. Quas hoc titulo inscripsit a uilla tusculana: quæ prius Syllæ Dictatoris: postea fuit. M. Ciceronis q alterā quoq; uillā habuit: quā uocabat Academiā. Ab exēplo Academiæ Platonicæ. Vbi cōposuit uolumīa eisdem nomibus.

Laus philosophiæ

Tusculana uilla

MARCI Tullii Cicerōis Tusculanarum quæstionum Liber Primus.

Vm ubiq; fere se Platonis sectatorem profiteatur. In quæstionibus tusculāis: nō minus stoicus est q̃ Platonicus: probatq; dogmata stoicorū quæ austeriora sunt quorum astrictior est oratio: q architecti sunt pœne uerborum i. M. Tullii Ciceronis libris deprendere licet: nō Geometriæ: non musicæ: non grāmaticæ: non deniq; ullius ingenuæ artis scientiā ei defuisse. Hic dialecticæ subtilitatē: hic moralis partis utilitatē: hic rerum motus causasq; cognouit. Ita ex multa eruditione: & oium rerum scientia exundat exuberatq; illa admirabilis eloquētia. Vt merito creditum sit & proditum. M. Tullii Ciceronis ingenium solū Romano imperio par fuisse latinæq; facundiæ pomeriū protulisse: scribit aūt noiatim ad. M. Brutū hasce q̃stiones: hoiem tum iucūdum & carum: tū litteris præcellētem: cuius noi librum illum de claris oratoribus Clarissimū dedicauit. Ad quem librū quoq; cui titulus est orator. Et qn q; uolumina definibus bonorum malorumq; perscribit: quem q̃n faciat identidē ostendit: q tanta doctrīa pdtius fuit ut ne græcis quidē cederet in philosophia: ut ei interdum ipse Cicero non satisfaciat. Nāq; illum ueluti fractum & elubē infamabat: hic tyrannoctonos fuit. Et si filius Cæsaris creditus: scripsitq; ad ipm Ciceronē librū de uirtute probatissimū. Et hoc ueluti anteloquium sit interpretationū quas laconicas inscribere destinaueram: ut potè concinnas & breues. Nolebā. n. in his laxius fusiusq; euagari: sicut in cōmentaris propertii atq; tranqlli sumus latissima expaciati. Laconismon in his de industria sectari in aīo erat: ut lectores diiudicare possent an iidem essemus in pauciloquio: q i multiloqo existimamur. An in nobis uersatile ingeniū sit: qd & āgusta copiose: & copisa stricti possit edissertare: nō. n. mius artificiosum ē latitudinē materiæ stricto sermōe colligere: quā res breues late differere: sed nodi enodari sine laxamēto: copia rerum explicari sine copiosa interptatione non poterant. Spero tñ me secutū tale tempamentū: ut candidus lector: neq; multum deesse: neq; multū supesse sit existimaturus. Defensionum: laus boni oratoris: ut in actionibus forensibus defendere malit quā accusare. Cū hoies hoium cā geniti sint: & deus sit mortali iuuare mortalem: ptérea tū piculosum tum sordidū est: ut accusator noieris: Quod contigit cupiā. M. Bruto qd est. n. tam inhumanū quā eloquentiā a natura ad cōseruationē hoium datā: ad hoium pestē pniciemq; conuerte. Ad ea studia: philosophiæ studia significat. Tpibus: tpa bellorum ciuiliū turbulēta intel/

Accusatoris n omen sordidum

Vm defensionum laboribus senatoriisq; mūeribus: aut oīno aut magna ex pte essem aliqn̄ liberat⁹ retuli me Brute te ortāte maxime ad ea studia q̃ retenta aīo remissa tpibus: longo interlualo intermissa reuocaui. Et cū oīum artiū: q̃ ad rectā uiuendi uiā ptinerent: rō & disciplina studio sapiētiæ: q̃ philosophia dr̃: cōtineret: hoc mihi latinis lr̄is illustrandū putaui. Nō qa philosophia græcis & lr̄is & doctoribus pcipi nō posset: sed meū iudiciū semp fuit oīa nr̄os: aut inuenisse p se sapiētius q̃ græcos aut accepta ab illis fecisse meliora: quæ qdē digna statuissent: i qbus elaborarēt. Nā mores & istituta uitæ resq; domesticas ac familiares nos profecto & melius tuemur & lautius: rē ue

ligi uult. In quibus tollit̄ e medio sapientia ui geritur res ut inquit ennius. Studio sapīæ: Sapientia
Sophia perfectū bonū est mentis humanæ philosophia sapientiæ amor est:& affectatio:qđ & ipso noīe fatet̄:
quidā sapientiā dixerunt esse diuinoꝝ & humanoꝝ sciam:quā græci sophiā uocāt: philosophiā uero
uirtutis studiū. Alii studiū corrigendæ mentis. A qbusdā dicta est appetitio rectæ ratiōis:ab aliis uitæ
lex:philosophia ut ait uerissime Sene. Aīum format & fabricat:uitā disponit:actiones regit:agenda &
omittenda demonstrat:sine hac nemo securus est:philosophandū est:siue fato cuncta regunt:siue ca
sus res humanas impellit:siue deus uniuersi
arbiter & conditor Cuncta disponit. Nr̄os.
Laus romanoꝝ:de qbus Pli.gentiū in toto or
be p̄stantissima una oī uirtute haud dubie ro
mana extitit. Cicero quoq; aliubi inqt. Inge
nia ut multis rebus possumus iudicare nr̄oꝝ
hoīum:multū cæteris hoībus oīum gētium
Leges.xii. tabularū præstiterunt. Institutis & legibus: De insti
tutis antiquis Romanoꝝ caput est apud Vale
rium: leges decēuirales ait Liuius esse fontē
oīs publici priuatiq; iuris. Apud.M. Tullium
Cras. orator sic refert. Bibliothecas me Her
cule oīum philosophorū unus mihi uidet̄
libellus.xii.tabularꝫ:siquis legū fontes & ca
pita uiderit & auctoritatis pōder̄ & ubertate
utilitatis supare. De re militari: Hæc ꝓpria
& ueluti peculiaris ars fuit Romāoꝝ: hac res
Romana creuit ad summū. hæc ut Mar. Tul.
uerbis utar:nomē populo Romāo: hæc huic
urbi æternam gloriā peperit: hæc orbem ter
rarū parere huic impio coegit: lege Iosephū
disciplinā bellicam Romanoꝝ miro p̄conio
extollentem. Doctrina græcia. M. Tulli. in
oratione:pro. L. flacco tribuo græcis litteras:
do multarꝫ arcium disciplinā:nō adimo ser
monis leporē:ingenii acumen:dicendi copiā.
Eusebius quoq; in.viii.p̄parationis euangeli
Docti græci cæ. Græcia inqt sola hoīes generat uere cœle
stes atq; diuinos. Natura ad oēm scientiā na
tos. Cuius rei cā ē subtilitas aeris. Nō.n.teme
re dixit heraclius. Aer siccior aīa prudētior:
ac melior. Homerus añ Romā: Cor. nepos
in primo chronicorꝫ dixit homerꝫ fuisse an
te Romā cōditam annis circiter. C.lx. Sassius
uero in annalibus de homero & hesiodo scri
ptum reliqt utrūq; uixisse ante Romā condi
tam Siluiis Albæ regnantibus: annis post bel
lum Troianum plus.clx. alii homeꝝ q̄ hesio
dum maiorē natu fuisse dixerunt. Alii mino
rem Mar. Varro nō eē dubiū inqt qn aliquo
tpe eodē uixerint eosq; synchronos fuisse te
Liuius andronicus stat̄. Liuius. A. Gel. in.xvi. primus oīum. L.
Liui. poeta fabulas docere Romæ cœpit post
sophoclis:& euripidis mortē annis plus fere.
C.& lx. idē aliubi liuiū appellat antiqssimū
poetam. Eiusdem Titus Liuius & Valeri. ma
ximus meminerunt quem suarꝫ fabularꝫ actorem extitisse tradunt. Cognominatus est andronicus. De
quo sic diomedes. Constat apud Romanos: primū latino sermōe comediam liuiū andronicū scripsis
se. Ennium: Mar. Varro in primo de poetis libro scripsit. Qu. Ennium natum eē. Qu. Valerio & C.
Ennius Manilio Consulibus. Tarentinus fuit. Si Eusebio credimus. Mela Pōponius ait rudias apuliæ oppidū
ennio ciue esse nobiles: cui astipulat̄ silius cū ait miserunt calabri rudiæ genuere uetustæ perit mor
bo articulari. Neuius. Hic stipendia fecit bello punico primo: plautus uero floruit in scena id tpis:
quo Mar. Cato orator in ciuitate. In originibus: scilicet portii Catonis. De qbus uoluminibus: hæc Ci
cero in Bruto. Iā uero origines Catonis quem florem aut qđ lumen eloquentiæ nō habent idem mox
Origenis Catonis paulo in hanc sn̄iam: utinā extarent illa carmina: q̄ multis seculis ante suā etatem in epulis esse cantita
ta a singulis conuiuis. De claroꝝ uiroꝝ laudibus in originibus scriptū reliquit cato: scriptionem origi
num taxat

ro publicā nr̄i maiores certe meliorib⁹ tēpera
runt:& institutis:& legib⁹. Quid loquar de re
militari? in qua cū uirtute nostri multū ualue
runt:tum plus ēt disciplina. Iam illa q̄ natura
non litteris assecuti sunt:neq; cū græcia:neq;
ulla cum gente sunt cōferenda. Quæ.n.tanta
grauitas:quæ tanta cōstantia magnitudo ani
mi:ꝓbitas:fides:quæ tā excellens in oī gene
re uirtus in ullis fuit:ut sint cū maioribus no
stris cōparanda. Doctrina græcia nos & oī lit
terarum genere superabat: in quo erat facile
uincere nō repugnātes: nā cum apud græcos
antiqssimum e doctis sit genus poetaꝝ: si qdē
Homerus fuit & Hesiodus ante Romā condi
tā Archilochus regnāte Romulo: serius poe
ticā nos accepimus: annis fere.cccccx. post Ro
mam coditā Liuius fabulā dedit Appio Clau
dio Cœci filio. M. Tuditano cōsulibus: anno
ante natū Enniū: qui fuit maior natu: q̄ Plau
tus & Neuius: sero igitur a nr̄is poetæ uel co
gniti: uel recepti. Quamq̄ est in originibus:
solitos esse in epulis canere conuiuas ad tibi
cinem declaroꝝ hoīum uirtutibus: honorem
tñ huic generi nō fuisse declarat oratio Cato
nis: in qua obiecit ut ꝓbrum Marco nobilio
ri: q in ꝓuinciam poetas duxisset: duxerat āt
consul ille in ætholiam ut scimus Enniū: quo
minus ergo honoris erat poetis: eo miora stu
dia fuerunt. Nec tñ si qui magnis ingeniis in
eo genere extiterunt: nō satis græcoꝝ gloriæ
responderunt: an censemus si Fabio nobilissi
mo hoi laudi datum esset: q pingeret nō mul
tos etiam apud nos futuros polycletos & par

thaſios fuiſſe: honos alit artes: omneſq; incendun tur ad ſtudia gloria: iacentq; ea ſemp: q̃ apud quoſ q; improbant: ſummã eruditionem græci ſi tam cẽ ſebant in neruo℞ uocumq; cantibus. Igitur & Epa minundas princeps meo iudicio græciæ fidibus p̃/ clare ceciniſſe dicit̃. Themiſtocleſq; aliquot ante annis cum in epulis recuſaſſet lyram eſt: habitus ĩ doctior. Ergo in græcia muſici floruerunt: diſce/ bantq; id oẽs: nec qui neſciebat: ſatis excultus do/ ctrina putabat̃: in ſummo apud illos honore geo/ metria fuit. Itaq; nihil mathematicis illuſtrius: at nos metiendi ratiocinandiq; utilitate inſpecta: hu ius artis terminauimus modum. At cõtra oratorẽ celeriter complexi ſumus nec eũ primo eruditum: aptum tñ ad dicendũ: poſt aũt eruditum: nam Gal bam africanũ Lelium doctos fuiſſe memoriæ tradi tum eſt: ſtudioſum aũt eum qui iis ætate anteibat Catonẽ: poſt uero Lepidũ Catonẽ: Graccos: deĩde ita magnos noſtram ad ætatem: ut nõ multum aut nihil oĩno græcis cederetur. Philoſophia latuit uſ/ q; ad hanc ætatem nec ullum habuit lumen littera/

num taxat feſtus pompeius: tanq̃ mutilam: cum ait originum libros q; inſcripſit. Cato non ſatis plenum ti/ tulum ꝓpoſiti ſui uidet̃ amplexus: qñ prægrauant ea: q ſunt re℞ geſta℞ populi Romãi. Huic generi. ſ. poe ta℞: poeticæq; diſciplinæ. Oratio Catonis: idem Cato ſcripſit oratiões amplius. cl. Vt probrũ: Dedecus tur pitudinem: alias conuitium. Alias ſtuprum & inceſtum: lex fuit apud romanos: ut ꝓbrum uirginis ueſtalis capite peniret̃. M. nobiliori: Cognomẽtũ eſt. Dicebat̃. n. M. Fuluius nobilior: qui ætholos uicit. Vnde ouãs urbem introiuit. Ambraciam ſignis tabuliſq; pictis ſpoliauit: quã uictoriã ennius inſigni poemate celebra/ uit. Qu. Fuluius nobilior. M. huiuſce filius ennium ciuitate donauit. Fabio quod pin geret: Cognomen ex pictura traxerunt fa/ bii clariſſime gentis. Dicti. n. ſunt pictores: principeſq; huius cognominis fabius ædem ſalutis pixit: q̃ pictura durauit ad plinii me moriam: æde claudii principatu exuſta. Re fert Liuius fabiũ pictorẽ delphos ad ora/ culum miſſum Hãnibale italiã uexãte fu/ it: hic ſcriptor annaliũ: ſed impolitus ac ſi/ ne ullis ornamẽtis: ſenſus eſt: ſi honoratus laudatuſq; eſſet fabius cognomento pictor ex arte pingẽdi fuiſſent haud dubie apud romãos non pauci pictores ægregii: quales polycletus parrhaſiuſq; fuerũt. Miror Cice ronem cũ de pictoribus loquat̃ mentionẽ facere polycleti: q ſtatuarius fuit: & ex ære ſigna fecit nobilitata ſcripto℞ p̃conio: cum primis fecit Aſtragalizontes: hoc eſt talis lu dentes: quo opere nullum abſolutius iudi/ cãt. Sic erudiuit hic toreuticen: ut phidias aperuit: ꝓprium eiuſdem ut uno crure in/ ſiſterent ſigna q̃ faciebat parrhaſius aũt de ſcendit cũ zeuſide in certamẽ picturæ: pri mus ſymetriã dedit picturæ: primus argu/ tias uultus elegãtiam capilli uenuſtatẽ oris expreſſit. De utroq; Plini. ſatis multa. Ho nos alit artes. In hanc ſñiam Valerius: uirtu tis uberrimũ alimẽtũ eſt honos. In neruo/ rum cantibus: Muſicam ſignificat. Antiqui neruias uocabant cordas lyræ: utpote ex neruis cõfectas. Epaminundas: Hic thebanus honeſto genere na/ tus parte polymno. Citharizare: & cantare ad corda℞ ſonũ doctus eſt a Dionyſio: Carmina cãtare tibiis ab olympiodoro: ſaltare a caliphrõe. In phia p̃ceptorem habuit lyſiam pithagoreum: fuit modeſtus: prudẽs: grauis peritus belli: fortis manu: aĩo maximo: adeo ueritatis diligens: ut ne ioco q̃dem mentiret̃. Fidibus Cithara: & cordis canoris. Virgilius threicia fretus cithara fidibuſq; canoris. Habitus indoctior: Quinti/ lianus in. i. Vnde ẽt ille mos: ut incõuiuiis poſt cenã circũferret̃ lyra: cuius cũ ſe impitum themiſtocles con feſſus eſſet: ut uerbis Ciceronis utar eſt: habitus indoctior: ſcribunt hiſtorici cymonẽ in cena apud laome/ dontem non inuitum decantaſſe: ex quo laudatus eſt: p̃poſituſq; themiſtocli: qd̃ ille neq; cantare: neq; fi/ dibus didiciſſe. Verum ampliſſimã opulentiſſimãq; rempublicã ſeſe ſcire facere iactaſſet. In græcia mu/ ſici. Tñ antiquis illis tp̃ibus apud græcos nenerationis muſicæ fuit: ut idem muſici: & uates: & ſapientes iu dicarent̃: auctor eſt timagines oĩum in litteris ſtudio℞ antiq̃ſſimam muſicen extitiſſe. Cõſtat citharedicã artem inter honeſtas ꝓfeſſiones numerari: p hanc orpheus plurimũ potuit: hanc phi graues amant: hãc di ligunt muſæ: q̃bus tradentibus in uſum hoĩum uenit: hæc in agonibus hoc eſt ſacris certaminibus coronat̃.

Geometria: In numeros atq; formas diuiſa geometria eſt: quã oratori neceſſariã eſſe autumant eruditi: p̃ cipit Plato geometriã muſicãq; pueris eſſe diſcẽdã: q̃ ab ægyptiis ut ait ſtrabo duxit originẽ ſicut a phœni/ cibus arithmetica. Mathematicis: Aſtrologiã. Arithmeticã geometriã: muſicã mathematicas diſciplĩas uo cant: unde mathematici his diſciplinis uacantes dicti: alias mathematicus accipit̃ ꝓ genethliaco aſtrologo q; ſuper quo apud Sueto. ſatis multa. Xenophon ſcribit ſocratem non magni mathematicas diſciplĩas feciſ ſe. Ratiocinandi: Calculãdi ſupputandi cõputandi. Vnde rõcinatores dicti: q calculatores uulgo noĩant̃ dictione latina & ꝓba. Marcialis nec calculator nec notarius uelox: maiore q̃ſq̃ circulo coronet̃. Modũ: Cũ uidelicet geometria tollat ſe ad rõnem uſq; mudi: & ſide℞ certos conſtitutoſq; curſus numeris explica re moliat̃. Cõtra: econtrario. Galbã: In primo de oratore eq̃dem inquit ſergiũ galbam memoria teneo diuinũ hoĩem in dicendo: eiuſdem meminit in bruto: & nos in. yii. tranquilli cõmentario. Aphricani: Pu. aphricanus. Et Caius Leuius inprimis eloquentes fuerunt. Antiq̃tate magis delectari: & libẽter uerbis pri/ ſcis uti uiſus eſt Lelius. Refert Au. Gel. Scipionẽ oĩum ætatis ſuæ puriſſimæ loquutũ eſſe. Catonem: por cium Catonẽ ſignificat: q fuit optimus orator: optimus ſenator: optimus impator: q ſine emulo agricola cõ/

Probrum
Fabii pi ctores
Polycle tus
Aſtragali/ zontes
Parrhaſi us
Neruiæ
Epaminũ das
Dictũ the miſtoclis
Laus muſi ces
Geome tria
Mathema tici
Rõcinato/ res
Calculato res
Galbã ora tor
Aphrica/ nus eloq̃ns
Porcius ca to

Lepidus porcina
Carbo orator cão rus
gracchi

didit librum de re rustica origines orationes:qui censorius dictus est. Lepidũ: Marcum emilium lepidũ significat:q est porcia dictus:& summus orator habitus iisdem tpibus fere qbus galba. Catonẽ:Lego carbonẽ fuit aũt Caius carbo orator canorus& uolubilis:& satis acer:eundẽ Lucius Gel.& uehementẽ& ualde dulcẽ:& perfacetũ fuisse dicebat hic optimus illis tpibus est patronus habitus. Gracchos: Duo fuerũt gracchi fratres. Tiberius & Caius:ambo eloquentes:quoꝝ eloquentiæ mater Cornelia multũ contulit:uerum & doctior & eloquentior fuit Caius:q erat minor natu : quo nemo plenior nemo uberior fuisse ferť: grandis erat uerbis sapiẽs sententiis: genere oto grauis.Si occupati:signat tp̃s:quo ĩ causis forensibus dominabať:& quo cõsul Catilinæ coniuratiõem detexit uindicauitq;.

Otiosi: Dum feriati a rebus forensibus in otio ista cõscribimus:uir doctus.n.plura in otio conficit:q̃ reliqui in negocio. Scripti incõsiderate:ante Ciceronẽ fuerũt aliquot impoliti:& rudes q p̃hiam latinitate donare conati sunt: sed tam illepide & ĩprospere:ut eã potius polluere:q̃ exornare uiderẽtur.

Duo lumina doctrinarum

Duo uero lumina doctrinaꝝ eodẽ tp̃e extiterunt.Mar.Tullius.& Mar.Varro: qui philosophiã latinæ loqui docuerunt. Eiusq; exornatores extiterunt : hinc ait Marcia. capella.Mar.Varro.dialecticã prima in latinã uocẽ pellexit industria:ac fandi possibilitatẽ p scholas ausonias cõparauit. Quod eas nec dispõere:

Dispositio

Inter p̃cepta rhetorices cũ primis celebrať dispositio: q̃ docet singula suis locis decenter collocare:igiť q inuenta sua mãdat lr̃is citra dispositionẽ & sine eloquutionis ornatu:is placere nõ põt : officiũ pfecti oratoris ẽ:ut ,pbet: ut delectet: ut flectat: ,pbare necessitatis est. Delectare suauitas:flectere uictoriæ. Ipsi legũt:ita oratius quin sine riuali teq; & tua solus amares. Illa.s.oratoria:scribit Cice. in oratore se oratorem extitisse non ex rhetoꝝ officinis.Sed ex academiæ spatiis:philosophoꝝ.n.disputationibus maxĩe orator est adiutus: cũ oĩs ubertas:& quasi sylua dicẽdi ducta ab illis sit.

Domus isocratis officina dicendi

Motus isocratis gl̃ia : isocrates magnus orator fuit & pfectus magr̃ : qui & scripsit multa p̃clare & docuit alius : cuius domus cunctæ græciæ quasi ludus qdã patuit: atq; officina dicendi solitus erat hic scribere aliis oр̃ones: qbus in iudiciis uterenť. Aris.quasi subinuidẽs gl̃iæ isocratis cœpit & ip̃e post meridiani scholis p̃cipere artẽ oratoriã.Noto qdẽ illo ut tradiť uersu frequẽter usus : αισχρον σιωπαν και ισοκρατην εαν λεγειν.i. turpe esse tacere & isocratem pati dicere. Prudentiã cũ eloquentia:noie prudentiæ hoc in loco significari uŕ p̃hia studiũ q; sapiæ:cuius maximus ,pfessor erat Aristo.Dixit tñ.M.Tulli.in.i.de officiis.Aristo.delectatũ studio p̃hiæ contẽpsisse forẽse dicẽdi genus.

Philosophia maxima disciplinarum

Pristinũ dicẽdi studiũ: oratoriũ & forense. In hac maiore arte.P̃hiam intelligi uult:q̃ disciplina est disciplinaꝝ:& inter ingenuas disciplinas haud dubie primatũ t net.Seneca inter studia liberalia.Solũ sapientiæ studiũ dicit esse liberale : sublime forte:magnanimũ.Cætera pusilla & puerilia esse.

Disputator pigmẽtis oratoriis uenustãdus

Copiose posset:perfecta illa p̃hia est: q̃ eloq̃ntiæ ornamentis culta ,pgrediť.Disputator.n.& p̃hs:si qua ei delectandi cura est:Rhetorico colore aspergendus ẽ.Et pigmentis oratoriis uenustandus.Sicut orator si p̃suadere uult:dialecticis quasi neruis atq; ossibus ẽ roborandus.

Schola unde Cõtrouersiæ Causæ Declamatio

Scholas græcoꝝ:Scholã dici ludũ lr̃ariũ:qs ignorat a uerbo græco scholazo:qđ sign̄at uaco:qm̃.s. cæteris rebus omissis uacare liberalibus studiis pueri debẽt:ausonius tñ scholã a uacatione dici sentit & laxamento qđ pueris interdũ dandũ esse p̃scribit. Sic.n.inquit. Grato schola noĩe dicta est: Iusta laboriferis tribuanť ut ocia musis.Nũc Cice.scholas intelligi uult disputationes cõtrouersiasq;: q̃ in scholis inter doctorẽ:& discipulos ociose agitari solent. Declamitabã cãs:Seneca in.i.declamationũ.Declamabat inqt Cice.nõ q̃les nũc:cõtrouersias dicimus:nec tales qdẽ quales añ Cice.dicebãt:quasi hesis uocabãt;cõtrouersias nos dicimus.Cice.cãs uocat. Declamatio senilis:Disputatio philosophica.Declamatiõis nomẽ auctore Sene.ap̃ nullũ auctorẽ antiquũ.Añ ip̃m Cice.iueniri p̃t;ẽ ãt đclamatio ut putat caluus domestica exercitatio

rum latinaꝝ: q̃ illustranda & excitãda nobis est:ut si occupati ,pfuimus aliqd ciuibus nostris ,psimus ẽt si possumus ociosi:ĩ quo eo magis nobis ẽ elaborandũ: q, multi iã esse latini libri dicunť scripti ĩcõsiderate ab optimis illis qdẽ uiris:sed non satis eruditis. Fieri aũt põt ut recte quis sentiat:& id qđ sentit:polite eloqui non possit:sed mandare queq̃ litteris suas cogitationes q eas nec disponere nec illustrare possit nec delectatione aliqua allicere lectorem hoĩs est intẽperanter abutentis & ocio: & litteris. Itaq; suos libros ip̃i legunt cũ suis:nec quisq̃ attingit p̃ter eos qui eandẽ licentiã scribendi sibi permitti uolunt. Quare si aliqd oratorie laudi nr̃a attulimus industria : multo studiosius philosophiæ fontis aperiemus:e qbus etiã illa manabant:sed ut Aristoteles uir summo ingenio sciæ copia cũ mot⁹ esset. Isocratis rhetoris gloria:dicere ẽt cœpit adolescentes docere:&prudẽtiã cũ eloquẽtia iungere: sic nobis placet:nec pristinũ dicendi studiũ depõere & ĩ hac maiore & uberiore arte uersari. Hanc.n. pfectã philosophiã semp iudicaui: q̃ de maximis q̃stionibus copiose posset ornateq; dicere:in quã exercitationẽ ita nos studiose operã dedimus:ut iam ẽt scholas græcoꝝ more habere auderemus. Vt nup tuũ post discessum:in tusculano: cũ eẽnt cũ pl̃es mecũ familiares:tẽtaui qd in eo generẽ possem. Vt .n. ante ea declamitabam causas:qđ nemo me diu

quæ res

quæ res plurimum conducit eloquentiæ:quod dicendi genus utinam non exoluisset :utinam his temporibus uigeret. Ad alẽdam formandamq; eloquentiam:cuius uix umbram retinemus: & eius quidem infra/ctæ & corruptæ. Sedens:ex socratis instituto uetus prouerbium est. Romanus sedẽdo uincit. Et plautinus seruus ait. Nimio plus sapio Sedens. Socrates autem potissimum sedens disputabat:& ita inducit a platone apud quem in libris de republica. ait se consedisse cum multis in domo polemarchi:& in phedro sub ꝓce/rissima platano considens differit:& in pluribus quoq; aliis dialogis. Ambulans: Aristotelis more qui ambulans differebat unde peripatetici nũcupati περιπατον:enim græci uocant ambulationem:hinc Aristoteles commentatiões uespertinas δειλινων περιπετον: idest post merediana ambulatione appellabat: Ego quoq; ambulans cudere commentarios: & oratiões componere soleo:excipiente quæ dictamus Raynaldo nostro: Discipulorũ probatissimo:qui mihi a manu est. Socratica ratio: totus plato:qui ꝺus philosophorum nuncupatur constat ex dialogis:quoniam scilicet per disputationem Interrogãdo respondendo dicendo. Contradicẽdo facillime ueritas ellicitur: & cuncta magis colliquescũt. In dialogis autem platonicis qui diuinitus scripti sunt ferme semper socrates disputator inducitur Platonis ipsius doctor: & philosophorũ fõs cum nullam ipse litteram scripserit:tradit tamen Plato poematia quedam a socrate in appollinem composita fuisse. Quod uerissimilimũ. ex doctrina academicorũ hoc dictum est: qui nihil affirmabant: & incomprensibilitatem maxime asserebant. Vnde dicti sunt σκεπτικοι και απορρητικοι: idest consideratores dubitatoresq;: quorũ proprium est opinari:& Marcus Tullius in hortensio: se magnum opinatorem esse commemorat: & ut testis est Cicero in secundo de finibus quasi desperata cognitione id sequi uolũt: quodcũq; uerisimile uideat. Quasi agatur res: per dialogismum: dialogumque. Ita enim res agi uidet: ubi colloquutores introducuntur: ubi discipulus interrogat magistrum:& ille ad interrogata respõdet problemata dissoluens: & petitiones enucleans:tn hortensio ait Cicero ueri inueniẽdi causa contra omnia dici oportere.

tius fecit: sic hæc mihi nunc senilis est declamatio ponere iubebam: de quo quis audire uellet: ac id aut sedens aut ambulans disputabam. Itaque dierum quinque scholas ut græci appellant: in totidẽ libros contuli. Fiebat autem ita ut cum his q audire uellet: dixisset quid sibi uideretur: tum ego con tradicerem. Hæc est enim ut scis uetus & socratica ratio contra alterius opinionem disserendi. Nam ita facillime quid uerissimilimum esset iueniri posse. Socrates arbitrabatur: sed quo commodius disputationes explicentur: sic eas exponam quasi narretur: ergo ita nascetur exordium. A. Malum mihi uidetur eẽ mors. M. his ne qui mortui sunt: an his quibus moriendum est? A. utriusque. M. est igit miserum: quoniam malum. A. certe. M. ergo & hi quibus euenit iam ut morerentur: & hi quibus euẽturum est miseri. A. mihi ita uidetur. M. nemo ergo non miser. A. prorsus nemo. M. & si tibi quidẽ constare uis: omnes quicunq; nati sũt: erũt ue: nõ solum miseri: sed etiam semper miseri: nam si solũ eos diceres miseros: quibus moriendum esset: neminẽ tu quidem eorum qui uiuerẽt: exciperes: moriendum est enim omnibus: esset tamen miseriæ finis i morte quoniã autem etiam mortui miseri sũt: in miseriam nascimur sempiternam: necesse ẽ enim miseros esse eos: qui: centum milibus annorum ante occiderunt: uel potius oẽs quicunq; nati sũt. A.

Malum mihi uidetur:propositio discipuli per dialogum quæ in pomponium atticum esse uolunt: & ideo ꝑ litteram. A. nomen attici signant:qui interrogat:querit ex. Mar. Tullio perinde ac ex magistro: & ille respõdet:unde merito questiones a querendo dicte:græci zetemata:& problemata appellant:ex hac differendi formula maxime ueritas uel quod uerissimillimum sit inueniri potest. Est igitur miserum: quibusdam argumẽtum hoc:quasi parum probum improbatur:tanquam neq; consequens neq; necessarium sit. Si malum ergo miserum:cum inter pleraq; mala in hominibus:non tãti ponderis ut miserũ efficiãt:ueluti si diues equũ amiserit:si robustus febricula laboret:hec enim mala sunt sed nõ talia:quæ miseriã afferre possit. uerum Cicero stoicos secuutus q̃ rectissime colligit:si malum ergo miserum:stoicis enim placet: in eo qđ malum sit iesse & miserius & erũnas:& calamitates omnis:ex quo colligimus si mors malum ergo. miserũ Consequitur enim id ex dogmate stoicoꝝ:apud quos tamen mors nec bonũ nec malũ ẽ: sed adiaphorõ. i. i diferẽs. Si cõstare uis:si cõsentanea dicere:si hãc sentẽtiã:qđ mors malũ sit. Constantẽ:firmã: ratã hr̃e uis.

Sẽper:Et tpe preterito & futuro. Miseriæ finis:Ita Cesar apud salustiũ ait mortẽ erũnarũ requiẽ esse in luctu atq; miseriis. Eã cũcta mortaliũ mala dissoluere. Lucanus. Mors ultima pena ẽ nec metuẽda uiris: & oratius mors ultima linea reꝝ est. Sẽpiternã:sẽpiternũ uel eternũ: ꝓprie dr̃: qđ neq; initiũ ut eẽt habuit neq; cessasse unq̃ põt eẽ qđ ẽ:auctor origines i prĩo piarchõ. Cẽtũ milibus ãnoꝝ loq ur̃ secũdũ eos: q nũdũ neq; genitũ neq; ĩteriturũ unq̃ fuisse ꝓdiderũt:& ita hoĩes sp fuisse neq; unq̃ nisi ex oĩbus natos atq; eoꝝ generi caput exordiũq; nullũ extitisse arbitrati:sunt q̃ opinio auctores hẽt pithagorã:architã:oẽsq; adeo pithagoricos: Aristote. quoq; stagirites:& theophrastus: mltiq; nõ ignobiles pipatetici idẽ scripserũt.

Rõanus sedẽdo uicit
Vnde peripatetici
Excipiẽte rainaldo nr̃o discipulorũ ꝓbatissimo
Socrates litterã nullã scripsit
Cõsideratores academici
Opinatorem
Zetemata ꝓblemata
Adiaphoron
Mors reqes erũnaꝝ
Sẽpiternum
Hoĩes sp fuisse

Inferos nõ esse

Triceps apđ inferos cerberus: festiuiter ludit: tanq̃ talia minĩe metuenda sint: cecinit enim Lucretius. Inferos nullos esse: & concludens ait: qui neq; sunt usquã neq; possunt esse profecto: pithagoras apud ouidiũ inquid. Quid styga quid tenebras & nomina uana timetis materiẽ uatũ. Seneca in libro de consolatione ad martiam. Illa inquit quæ nobis inferos faciunt terribiles fabula est: nullas imminere mortuis tenebras: nec carcerem: nec flumina fragrãtia igne: nec tribunalia & reos. Luserunt ista poete & uanis nos argitauere terroribus: quin ẽt Mar. Tulius in oratione pro cluentio falsa esse: quæ de inferis traduntur indubitanter affirmat: idq; ab oĩbus intelligi. Diuus Augustinus ut pote ecclesiasticus scriptor: inferos esse qdẽ nõ negat: sed in qua mũdi pte sint hominẽ scire neminem arbitraẽ. Cocyti fremitus. De cocyto acheronte. leteo amne: stygia palude: phlegetonte reliq̃sq; inferorũ terriculamentis plurima Plato & poete diuulgarũt oĩbus notissima: phoꝝ uetustissimi nõ aliud ẽẽ inferos dixerũt: q̃ corpora mortaliũ: hoc ani mæ sepulchrũ: hoc plutonis concaua hoc iferos uocauerũt: & omnia quæ illic esse credidit fabulosa persuasio i hũanis corporibus assignaẽ conati sũt obliuionis fluiũ nihil aliud esse asserẽtes q̃ errorem animæ obliuiscentis maiestatẽ uitæ prioris: consimiliter phlegetontem ardores iraꝝ & cupiditatũ ẽẽ putarunt: Acherontem quicquid fecisse dixisse ue usque ad tristitiã hũanæ uarietatis more: nos penitet: Cocytũ quicqd hoies in luctũ lachrimasq; compellit: stygem quicquid inter se animos hũanos in gurgite mergit odiorũ.

Inferi in nobis
Obliuionis
Phlegeton
Acherõ
Cocytus
Styx.

Transuectio: scilicet animarũ. quas transuehit acherontem cymba ferruginea portitor caron. Enectus siti: Necatus ut inqt Priscianus in. xi. ꝑprie diciẽ ferro: nectus siue enectus alia ui sitis autẽ tãtali designat supplicium auarorũ: qui magnas iter opes inopes sunt: & in copia sitiũt: & in affluẽtia esuriunt: qm̃ ut uetus prouerbiũ est. Auaro tam deest qđ habet: q̃ quod nõ habet. Notandũ est: quod tantalo quoq; saxum impẽdere traditum est: quod ad supstitionem referẽ a Lucretio cum ait Diuum metus urget inanis mortales casumq; timent quẽ cuiq; ferat sors. M. Tullius in primo de finibus ad mortẽ metumq; refert. Accidit inquit ẽt mors: quæ quasi saxũ tanatlo semp impẽdet. Sisyphus: Sisyphum saxũ uoluentẽ: nihil aliud intelligi uult: quã ambitionẽ & repulsam: quia semel repulsi petitores ambire nõ desinunt petere q̃ nõ cessãt: Lucretius: Sisyphus inuita quoq; nobis ante oculos est: q petere a populo fasces sceuasq; secures imbibit & semp uictus tristisq; recedit: alii saxũ igens uoluere significari aiunt iefficacibus laboriosisq; conatibus uitã terẽtes. Neq; proficit hilũ quicq̃ tantillũ minimũ hilũ putãt ẽẽ qđ grano fabæ adheret ex quo nihil & nihilũ. M. V. li. de analogia nouissimo. itaq; ut eũ quẽ putamus esse nõ hili. Dicimus nihil: sic inquo putamus ẽẽ neq̃q̃ dicimus neq̃ dixit uetus poeta: Neq; discẽdi facit hilũ: quod ualet neq; dispẽdii facit quicq̃ Priscianus in sexto: nihil & nihilum a nõ & hilũ est cõpositũ: qđ sine dubio ẽ nomẽ: hilũ eni ꝑ nullũ uetustissimi ꝑferebãt. Minos & rhadamãtus: De his uirgilius. Quæsitor minos urnã mouet & gnosius hæc rhadamantus habet durissima regna. Castigatq; auditq; dolos subigitq; fateri: scribit plato in gorgia. Iouẽ cõstituisse filios iudices apud inferos minoen Eacum & rhadamãtũ. Ex qbus rhadamãtus asiaticos iudicat Eacus europeos minos uero tãquã quæsitor præest. Lucius Crassus: Noĩa sũt nobilissimorũ oratorũ patronorumque qui disputant apud Ciceronẽ in libris de oratore. In bruto uero ait Crassũ & Antoniũ oratores maximos fuisse Lucio Cras. nihil statuo inqt fieri posse pfectius. Erat sũma grauitas: erat cũ grauitate iunctus faceciaꝝ & urbanitatis oratorius nõ scurrilis lepos. In antonio uero ait actionẽ fuisse singularẽ cuius uox fuit subrauca. Erat memoria summa: cui oĩa ueniebãt ĩ mentẽ: hic est Antonius: q dixit a se disertos uisos esse multos eloquentem autem neminem. Apud græcos iudices: Minoẽ rhadamantũ. & eacum. Demosthenem: Oratorũ græciæ columen & decus: quo. Mar. Tullius athenas ipsas magis athicas fuisse non credit. Plinius in epistolis. Demosthenẽ normam oratoris & regulã ẽẽ refert. Maxima corona: Coronam populi dicit multitudinẽ: circũ subsellia in iudiciis stare solitã. Adeo ne me: Scite facit discipulũ inferos negare: quos si ẽẽ affirmasset: nõ poterat disputatio lõgius protrahi. Pictoꝝ portẽta: Iuxta illđ oratianũ: pictoribus atq; poetis q dlibet audiẽdi semp fuit æq̃ ptãs. phoꝝ: Vt platonis & platonicoꝝ: q iferos esse cõfirmãt. Excors Insipiẽs: iprudẽsq;: sup hoc uerbo mox plura. Ista: Quæ de iferis ꝑduẽ: q ut Iuuenalis ait: nec pueri credũt.

Necatus
Nectus
Sitis tãtali ad Auaros
Tantalo saxum ipendet
Sisyphi pena ad ambitiosos
hilum
Rhadamãtus iudex asiaticoꝝ
Crassus
Oratores
Antonius
Demosthenes regula oratorum

ita ꝑrsus existimo. M. dic quæso num te illa terrẽt triceps apud inferos cerberus? cocyti fremitus? traiectio acherõtis? mẽto sũmam aquam attingẽs siti enectus tãtalus? num illud qđ sisyphus uersat saxũ sudans nitendo: neq; proficit hilum fortasse ẽt: inexorabiles iudices: minos: & rhadamãtus: apđ quos nec te. Lu. Cras. defẽdet: nec. M. Antõius nec qm̃ apud græcos iudices res ageẽ: poteris adhiberẽ Demosthenẽ tibi ipi ꝑ te erit maxĩa corona. cã dicẽda hæc fortasse metuis: & iccirco mortẽ cẽses esse sempiternũ malũ. A. adeo ne me delirare cẽses ista ut ẽẽ credã? M. an tu hæc ẽẽ nõ credis? A. minime uero. M. male hercule narras. A. cur quæso? M. quia desertus ẽẽ possem: si cõtra ista dicerem. A. quis. n. non eiusmodi causa: aut quid negocii est: hæc poetarum & pictorum portenta conuincere. M. atqui pleni sunt libri phylosophorum contra ista ipsa disserentium. A. inæpte sane: quis ẽ enim tam excors: quem ista moueanẽ? M. ergo apđ iferos miseri nõ sũt: ne sunt ulli apud inferos qdẽ. A. ita ꝑrsus existimo. M. ubi sunt ergo hi quos miseros dicis. aut

Apud inferos ulli: si inferi nusq̄ sunt consectariū est: ut apud inferos nulli sint: nec miseri: nec nō miseri. Nusquā nō: Alicubi sint necesse est. Nusquā esse puto: Autumat discipulus nusq̄ esse mortuos: tanquā morte oīs sensus extinguat̄: intereatq; animus una cum corpe: secundū dogma epicureoꝝ. Miseros quia nulli sūt: In hāc sententiā ait Augustinus in. xi. de ciui. dei. ui quadā naturali ipsum eē iucūdū ē: ut nō ob aliud hi: q miseri sūt nolint interire: Et mox paulo: si q̄s miserimis imortalitatē daret: q̄ nec ipa miseria moreret̄ proposito sibi q̄d si in eadē miseria semp esse nollent: nulli & nusquā eēnt futuri: sed oīmō perituri: ꝓfecto exultarent leticia: & semp eligerēt eē quā oīo nō eē.

quē locū icolūt: si enim sunt nusquā eē nō pñt. A. ego uero nusquā eē illos puto. M. igit̄ ne eē q̄dē. A. ꝓrsus isto mō: & tñ miseros ob idipsum q̄dē q̄a nulli sunt. M. iā mallē cerberū metueres quā ista tā icōsiderare diceres. A. q̄d tandē. M. quē eē negas: eundē eē dicis: ubi ē acumē tuū: cū.n. miseꝝ eē dicis: tū eū q nō sit: dicis esse. A. nō sum ita hebes ut ista dicā. M. q̄d dicis igitur. A. miserū esse uerbi cā marcū crassū: q̄ illas fortunas morte dimiserit miserū. Gn. Pompeiū q tāta gl̄ia dignitate tāta sit orbatus: oēs dēiq; miseros q hac luce careāt. M. reuolueris eodē: sint.n. oportet: si miseri sint: tu aūt mō negabas eos q mortui eēnt: si igit̄ nō sūt nihil pñt esse: ita ne miseri q̄dē sūt. A. nō dico fortasse ēt ꝙ sentio: nā istud ipm nō esse cū fueris: miserimū puto: q̄d miserius: q̄ omnino nunquam fuisse? Ita qui nondum nati sunt: miseri iam sunt: quia non sunt. & nos ipsi si post mortem miseri futuri sumus miseri fuimus antequam nati. Ego autem non commemini antequā sum natus me natum miserum. Tu si meliore memoria es uelim scire: & ecquid de te recordere. A. Ita iocaris: quasi ego dicā eos esse miseros: qui nati non sunt: & non eos miseros qui mortui sūt. M. Ergo eē dicis eos. A. immo quia nō sūt cū fuerīt eos miseros eē. M. Pugnātia te loqui non uides: quid.n. tā pugnat: quā non mō miserum sed omnino quicquam eē ꝙ nō sit? An tu egressus porta capena cum calatini scipionum seruiliorum metellorū sepulchra uides miseros putas illos? A. quoniā me uerbo præmis: post hac nō ita dicam: miseros esse: sed tantum miseros ob idipsum: quia non sunt. M. Nō dicis igit̄ miser est. M. Crassus: sed tantum miser. M. Crassus. A. ita plane. M. Quasi non necesse sit q̄cq̄d isto mō ꝓnūcies: id aut eē aut non eē: an tu dialecticis ne ībutus quidem es: in primis .n. hoc tradit̄. Oē ꝓnunciatū sic mihi in præsentia occurrit ut appellarē axioma utar post alio si iuenero melius. id ergo ē ꝓnunciatum: ꝙ est ueꝝ aut fal

Quē eē negas: Quoniā q miser est sine sensu eē non pōt: Vñ repugnātia sūt miserū esse & nullū esse. Ita hebes: Obtusi: crassique ingenii. Fortunas: Diuitias opulētias. Crassū āt illū signat oīum quiritiū post Syllā ditissimū: q parthoꝝ esuriēs auꝝ ap illos occubuit cruciabilr̄ iterfectus: hic negabat diuitē eē nisi q redditu ānuo legionē tueri posset. Si igit̄ non sūt: Interrogatus phylosophus ab Alexādro magno. Vtrū plures uiui eēnt an mortui: uiuētes inq̄t: mortui.n. nō sunt. Anteq̄ sū natus. Nō magis iquit Pli. a morte sensus ullus ē aut corpi: aut aiæ: quā āte natalē sibi q̄q; specimen securitatis sumere pōt ante genitali expimēto. Pugnātia: Pugnāt hæc iter se. Miserū eē & nullū esse: qm̄ miseria sine sensu eē nō pōt: qui uero nullus est oī caret sensu. Porta capena: De hac Iuuenalis. Mandidāq; capenā: & Mar. Capena grādi porta qua pluit gutta. Calatini Attilius calatinus primo punico bello carthaginensium p̄sidia ex munitissimis siciliæ ciuitatibus deiecit: panormū: cœpit: siciliā puagatus magnā hostiū classē supauit. Seruiliorū: In gēte seruilia floruit seruilius is: q ꝓ consul isaurici cognoīi meruit ex isauria regione sub iugū missa uectigaliq; fcā: cuius Amia. marcel. & reliq meminerūt. Metelloꝝ: De metellis. Pli. Liui. Ci. cæteri: i q̄ familia sunt famigerata cræticoꝝ macedōici: dalmatici. balearici. cognoīta. Verbo: Scilicet eē tāq̄ alid̄ sit dicere miserū hoiem: alid̄ miseꝝ eē hoiem: cū id uerbū est plerūq; absit: & extrinsecus subintelligat̄ sine sentētiæ detrimto. Dialecticis: Isagogas uocāt dialectici introductiōes: q̄s necessū est adire atq; cognoscere his q in disciplinas dialecticas induci atque imbui cōcupiscūt. Oē ꝓnūciatum. M. V. & Lelius Varronis magister ꝓfata & ꝓloqa appellant: q̄ græci αξιωμα q̄d Cicero ꝓnūciatū interp̄tat̄. Axioma aūt siue ꝓnūciatū: siue ꝓloquium est s̄nia in q̄ nihil desiderat̄ q̄d ut planius fiat exēplo istruemus. Igit̄ Axioma siue ꝓloqū dr̄e placet: siue ꝓnūciatū hmōi ē. Hānibal pēus fuit. Scipio numātiā deleuit milo cædis dānatus ē: & oīo q̄cq̄d ita dr̄ plēa & pfcta uerboꝝ s̄nia: ut id necesse sit aut uerū aut falsum eē; id a dialecticis αξιωμα appellatū ē a. M. V. ꝓloqum a. M. āt Cic. ꝓnūciatū: quo ille tñ uocabulo tātisp se uti attestatus ē quo ad iq̄t melius iue

Esse iucūdū est

Esse in miseria q̄ nō eē

Dictū Crassi

Mortui nō sunt

Capena

Calatinus

Seruilius isauriticus

Metelloꝝ cognomina

Isagogæ

Axiomata

Pronūciatum

Proloquium

Axioma

nero:sicut retullit.A.Gellius:uidelicet respiciens ad hũc Ciceronis locũ:Alibi.M.Tullius dixit fundamẽtũ dialecticæ eẽ axioma:qđ ait eẽ quasi effatũ:Est ꝑterea αξιωμα.i. ꝓnũciatũ qđ alii adiũctũ alii connexũ dixere:id tale est si plato ambulat plato mouet̃.Si dies ẽ sol super terrã est. Est item alid' qđ græci δι ιεξευγμενον αξιωμα nos disiunctũ ꝓloquium dicimus.Id huiuscemodi est: aut malũ est uolu ptas:aut bonũ:aut neq; bonũ neq; malũ ẽ.Iam opinor satis liquet qd sit Axioma. Et patefactus ẽ Ciceronis sensus alioq subobscurus.Marcianus capella in libro dialecticæ de axiomate intelligi uolens sic ait. Quod fuerit ex noiatiuo casu nominis & tertia uerbi ꝑsona cõiunctũ ꝓloquiũ dicitur. Ergo miser ẽ.M.Crassus proloquium siue ꝓnũciatũ erit uidelicet snia perfecta ex noie & uerbo: qđ si uerbũ suppræssũ fuerit ut miser .M.Crassus nihil significabit̃ nec iplebitur snia:nisi uerbum ẽ subintelligatur.Secundum enim dialecticos qđ & Priscianus memorat:partes oronis sũt duæ tñ nomẽ.s.& uerbũ quia hæ solæ coniunctæ plenã faciũt orõnẽ alias ãt partes syncategoremata hoc est significãtia appellãt. Cogitãdũ esse moriẽdũ Lucretius.Et metus ille foras præceps acherontis agendus:funditus humanã q uitã turbat ab imo oĩa subfundens mortis nigrore.Nec ullã esse uoluptatẽ liquidã puráq; reliqt. Seneca ĩ epistolis moralibus præcipit uĩcendũ esse mortis mætũ:q uictores gẽtiũ uicit.Mori mortuis:Quod iã præteritũ est. Calcem:Terminũ & mætã. De cursũ:Trãslatio ab aurigis cursoribus q;:q ex carceribus ad mætas decurrentes cõficiũt ludicrum curule. Epicarmi:epicarmus ad cuius exẽplar ꝓperare Plautus creditus ẽ:fuit siculus eruditiõe ꝓcellẽs:& acumine ĩgenii præditus Ma.Tul.dat siculis uirtutem frugalitatẽ q eisdẽ dat scomata & sales: quorũ illud ẽ ĩ uerrem nequã eẽ ius uerrinũ.Asconius oximora siculoꝝ:hoc est falsa dicta & acuta:sed nõ sine fatuitate cõmẽorat: sicilia neq; græca neq; latina lĩgua bñ utebat̃ ex quo exiit illud Plautinum tibi sexcẽti logi atq; attici: nullũ siculũ acceperis: siculos natura adulatores fuisse testis ẽ Curcius cum ait:ex sicilia Cleon: hic q̃dẽ nõ ĩgenii solũ:sed ẽt natiõis uitio adulator:statuæ epicarmi carmẽ inscriptũ hac snia.tñ excellere epicarmum doctis oĩbus q̃tũ uel sideribus sol cæteris uel mare ãnibus cũctis antecellat. Nõ plus solere:ꝓcipit M.Tul.lib.đ officiis prĩo sermone eo uti nos debere:q notus ẽ:nec uerba græca eẽ inculcanda ne iure optĩo rideamur.Oratius taxat eos:q lucilium ex hoc mirabantur:qđ uerbis latinis græca miscuisset:ꝓinde ac sermo lingua concinnus utraq; esset suauior. Emori nolo:sententia Epicarmi:qđ scilicet mori nollet:cum omnes animantes naturaliter mortẽ reformident:sed cum mortuus fuerit nihili facere: quoniã ut dicebat Epicurus:dissolutũ nõ sentit:quod uero non sentit nihil ad nos. Nihil negocii:difficultatis & laboris. Post mortẽ: tria sũt tpa:ante mortem:in morte:post mortẽ.Ante mortẽ est uiuens.In morte moriens. Post mortẽ mortuus:quãdiu enim sentiũt adhuc utiq; uiuunt:& si adhuc uiuũt ante mortẽ q̃ ĩ morte potius eẽ dicẽdi sũt:qa illa cũ uenerit:aufert oẽm corporis sensum.A ꝑ hoc qũo morientes dicamus eos q nondũ mortui sũt sed ĩminẽte morte iã extrema.Et mortifera afflictiõe iactãt̃.Explicare difficile est. Sed cũ tria sint cũ dicimus ante mortẽ:ĩ morte post mortẽ:ita tria singula:singulis reddẽda sũt hoc ẽ uiuẽs: moriẽs:ac mortuus:qñ itaq; sit moriẽs.i.in morte:ubi neq; sit uiuẽs:qđ ẽ ante mortẽ:neq; mortuus: qđ est post mortẽ difficillime definit̃:ut subtiliter trucinat̃ diuus Augustinus.Grauissimi philosophoꝝ super hac re serio q̃siuerũt:qñ moriẽs moreret̃ alii manẽte adhuc uita id fieri putauerũt.alii totũ illd' qđ

Disiunctũ ꝓloqum

Syncategoremata

Nequã ius uerrinum

oxymora siculorum

Locus plauti

Latinis græca non miscenda

Viuens

Moriẽs

Mortuus

Ante mortẽ

In morte

Post mortẽ

Quãdo moriẽs sit

sum. Cũ igit̃ dicis miser Marcus. Crassus: aut hoc dicis miser ẽ Marcus Crassus ut possit iudicari uerũ id falsũ ne sit: aut nihil dicis oĩno. A. Age iã cõcedo nõ esse miseros q mortui sunt: quoniã extorsisti ut faterer q omnio nõ essent: eos ne miseros qdem eẽ posse. Q uid? q uiuimus cũ moriendũ sit: nonne miseri sumus. Q uæ enim põt in uita eẽ iucũditas: cũ dies & noctes cogitãdũ sit: iã iamq; eẽ moriendũ. M. Ecquid ergo ĩtelligis quantũ mali ex hũana conditione deieceris. A. quo nam mõ: quia si mori ẽt mortuis miserũ esset: infinitũ quoddã & sempiternũ malũ haberemus in uita. Nunc uideo calcẽ: ad quẽ cũ sit decursum: nihil sit præterea extimescẽdũ: sed tu mihi Epicarmi acuti: nec ĩsulsi hoĩs: ut siculi sentẽtiã seq. A. Quam? non enim noui. M. Dicã si potero latinæ: scis enim me græce loqui in latino sermõe nõ plus solere quã ĩ græco latinæ. A. &. recte qdẽ: sed quæ tandẽ ẽ Epicharmi ista sentẽtia. M. Emori nolo: sed me eẽ mortuũ nihil æstimo. A. Iã agnosco græcũ & qm̃ coegisti: ut concederẽ: qui mortui eẽnt: eos miseros nõ esse: ꝑfice si potes: ut ne moriẽdũ qdẽ eẽ miserũ putẽ. M. iã istud qdem nihil negocii ẽ: sed ẽt maiora molior. A. qũo hoc nihil negocii est? aut q̃ sũt tãdẽ ista maiora. M. qm̃ si post mortẽ nihil ẽ mali: ne mors: qdẽ ẽ malũ: cui ꝓximũ tps est post mortem: in quo nihil esse mali cõcedis: ita ne moriẽdum quidem esse: malum est id est enim perueniendum esse ad id q̄ non esse malum confitemur. A. Vberius ista quæso: hæc enim

mori dr̃ morti uẽdicauerunt:ſed Plato neq; uitæ id rps:neq; mortui dedit uidit q̃ppe utrũq; eſſe pugnãs Et iccirco expræſſit aliđ quodã icõfinio tempus:qđ repẽtinã naturam appellauit:qđ.ſ.repẽte de altero in alterꝰ tranſeat. Spinoſiora:hoc ideo dixit qa ſcđm ſtoicos argumentabaẽ:quoꝝ ut inquit.M.Tul.i.iii.de finibus:ſubtile uel ſpinoſum potius eſt & tortuoſum differendi genus. Idem alibi ſtoicoꝝ Dumeta appellat. Bonum eſſe:Magnum profecto eſt.Et quo nihil maius dici poſſit demonſtrare mortem eſſe bonum: cũ ſit ut dixit Ariſtoteles i ethicis terribiliſſimum oĩum & cũ a morte perinde atq; reꝝ oĩum aſprima teterriaq; animantes cunctæ reſiliant aueo:cõſidero. Continentẽ:cõtinuam ppetuamſi ne interpellatione qualis eſt oratoꝝ.Ita cõtinens icendium dicitur a curtio p cõtinuo & continens bellũ & agmẽ a Liuio. Et continenter a Cæſare. pro continue atq; perpetuo. Superbum: Qui non reſpondet interroganti ſuperbus ſignato uerbo nominatur:ob hoc dixit. Mar. Tullius epiſtola quadam: partim ſuperbum te eſſe dicunt quod nihil reſpondeas: partim contumelioſum quod male reſpondeas:& apud Liuium ait nuntius ſexto Tarquinio partem Tarquinium ſuperbia inſita ingenio nullam uocem emiſiſſe:apud eundem ait hãno ſi reticeam aut ſuperbus aut abnoxius uidear. Pythius apollo:Apud Ennium dicit Pythius apollo ſe eẽ eum unde ſibi omnes conſilium expetanẽ ſuarũ:rerum quos inquit mea ope ex icertis certos compoteſ q; conſilii dimitto. Oracula apollinis certiſſima & maxime ueridica cenſebanẽ apđ priſcos:hinc ait.M.Tullius in epiſtolis ad brutũ hæc ex oraculo apollinis pythii edita tibi puta:nihil poteſt eſſe uerius. Dictus eſt autẽ pythius a pythõe ut fabulãtur dracone:quem ſagittis in prima infantia confecit: aliud detymon traditur a Macrobio & Strabone. Veriſimilia. Secundum platonicos:qui ueriſimilia probabant cum ueritatem inueniri poſſe diffiderent: hinc ſcripſit Lactantius opinationem eſſe in phyloſophia academicorum:qui ſciẽtiam ſuſtuliſſent: amplexique eſſent ignorantiam:a quo arceſilas academicus dictus eſt ignorãtiæ magiſter cum affirmaret nihil ſciri poſſe. Democritus quoq; ueritatem iacere demerſam in profundo tradidit.Et Socrates ſe nihil ſcire dixit:niſi hoc unum qđ nihil ſciat:hinc ut inqt idẽ Lactãtius academiæ diſciplina manauit:ſi tamẽ diſciplina dici põt:in qua ignorantia & dr̃ & doceẽ:hinc.M. Tullius in hortenſio opinioſiſſimos appellat phõs:qm.ſ.opinãẽ tãq̃ nihil cõphẽdi poſſit:de ſeipſo quoq; loqns ait magnus qdem ſum opinator. Præcipi poſſe:Taxat inuerecundiſſimos phõs:qui ſibi ueritatẽ cõpertã eſſe aſſeuerabãt:uerũ ut inquit Ariſtoteles libro ſecũdo de cælo & mundo.Enũciare de oĩbus & prætermittere nihil ſignum uideri poteſt magnæ ſtulticiæ. Sunt q diſceſſum: Omnis de aliqua re inſtitutio debet a definitione pficiſci ut intelligaẽ quid ſit id de quo diſputetur p finitionẽ enim ut inquit Boetius cuncta colliqueſcunt:primo definit mortem ſecundum platonicos a quibus diciẽ οθανατοσεστονψυχηοσκαισωματοσδιαλυσισ:ideſt mors eſt animæ corporiſq; diſſolution. Nullum diſceſſum: Hoc ſecundum epicureos & Plinium & multorum credulitatem:qui exiſtimant totum hominem cõmori.In quã ſententiam calamo uadit uerſuq; Lucretius q ſcribit in tertio De rerum natura.Nũc age natiuos animantibus & mortales eẽ animos animaſq; leues ut nõſcere poſſis. Diu pmanere:Hoc ſentiebat Zeno & ſtoici. Cor ipſum animus uideẽ: Ariſtoteles in primo de aĩa percenſet opiniones multas ſupaĩa ueterum phyloſophorum:locũ indico ad quem ſi uoles poſſis accedere.In corde ut ait Plini.habitat mens.Et ſecũdum Ariſtotelem.Cor.fons eſt uenarum arteriarum & ſenſuum.Et ut inquit Auicenna.Cor eſt principum uirtutis uitalis.Fons uitæ & radix dicitur ab interpte Galieni. Excordes:Hic comprobat opinio eorum quibus cor ipm animus uideẽtur:tanquam excordes dicãtur ſine corde:hoc eſt aĩo:quo ſapimus Sic & uecordes dicti mali cordis:hoc ẽ turbati animi ideſt ueſani ſiue mala ſani.Cõcordes uero quaſi eiuſdẽ animi. Naſica: Tullius in bruto:publiũ et Scipionẽ naſicã:q ẽ corculũ appellatus:q itẽ bis cõſul & cẽſor fuit habitũ eloquẽtẽ maioris Illius q ſacra accepit filiũ dñt:Pli i.vii.Catos corculos apđ romãos cognominatos eẽ refert:q ſapiẽtia preſtiterunt

ſpinoſiora prius ut confitear me cogunt:q̃ ut aſſentiar:ſed quæ ſũt ea:quæ dicis te maiora moliri? M. ut doceam ſi poſſim non modo malum nõ eſſe mortem ſed bonum etiam eſſe. A. non poſtulo id quidem aueo tamen audire:ut enim non efficias quod uis:tamen mors ut malum non ſit efficies: ſed nihil te interpellabo: continentem orationem audire malo. M. quid ſi te rogauero aliquid? nonne reſpõdebit. A. ſuperbum id quidem eſt. Sed niſi qd neceſſe erit: malo ne roges. M. geram tibi morem & ea quæ uis:ut potero explicabo: nec tamen quaſi Pythius Apollo: certa ut ſint & fixa quæ dixero ſed ut homunculus unus e multis probabilia coniectura ſequens: ultra enim quo progrediar quam ut ueriſimilia uideam non habeo. Certa dicent hi qui & percipi ea poſſe dicunt:& ſe ſapientes eſſe pfitentur. A. tu ut uidetur:nos ad audiendum parati ſumus. M. mors igitur ipſa quæ uidetur notiſſima res eſſe: quid ſit primum eſt uidẽdum: ſunt.n. qui diſceſſum animæ a corpore putẽt eſſe mortem ſunt qui nullum cenſeant fieri diſceſſum: ſed una animum & corpus occidere:animumq; cum corpore extingui:qui diſcedere animum cenſent:alii ſtatĩ diſſipari:alii diu pmanere alii ſp:q d ſit porro ipe

Dumeta ſtoicoꝝ
Terribiliſſimum mors
Cõtinẽs incendiũ
Continenter
Supbus
Pythius unde
Opinatio academicorum
Ignorãtiæ magiſter
Opinioſiſſimi
Finitio
Mors quid
Cor fõs ue naꝝ & uitæ
Excordeſ
Vecordes
Corculi

Aegregiæ cordatus hō: Apud Mar. Tulliũ in primo de oratore inquit Lucius Crassus. Sic in nostra ciuitate cōtra amplissimus atq; clarissimus uir ut ille: qui pp hác iuris ciuilis sciētiam sic appellatus a summo poeta é. Aegregie cordatus hō Catus Elius sextus. Ex his uerbis obseruauimus hũc esse uersum heroicum ennianũ: ubi Dactylus est in qnta sede ex ritu priscorũ: apud quos .s. abiciebat͛ uelut sibilus: hic aũt sextus

Cordatus Catus q

Elius nō solũ cordatus dictus est: sed & Catus cognominatus: non quia ut aiunt sapiens: sed acutus Catum enim acutum dicunt sabini Et cara dicta accipienda sũt. Acute dicta auctor Mar. Varro porphirio tamen oratianus interpræs catum exponit, pro experto & docto. Cum ait Oratius. Post hæc ille Catus quantũuis rusticus ibit. Et plini. Catos a sapientia dictos intelligi uult sicut Corculos.

Empe docles

Empedocles: Hic fuit agrigentinus: qui ex lite & amicitia inter se diffidētibus cũcta constare autumat. Præcepta sapientiæ uersibus cōplexus. De quo Lucretius. Carmia quin etiam diuini pectoris eius uociferãtur. Et exponũt præclara reperta ut uix humana uideatur stirpe creatus. De empedocle nō pauca Laertius Diogenes & alii complusculi: Cæterum Aristoteles refert Empedoclem animam constituisse ex quatuor elementis.

Sanguis anima carnis.

Sanguiné: ob hoc poeta purpurá aiam nominauit. Origenes in secũdo periarchon sanguiné oium aialium aiam ipsorũ esse euidentissime designari tradit. Ex illo ecclesiastico. Nō máducabitis sanguiné: qa aïa totius carnis sanguis est. ipse aïam definit substantiá eé sensibilē & mobilē. Lactátius ĩ libro de opificio docet sanguinē nō aïæ esse materiá sed alimentũ: quáuis consũpto sanguíe aïa extigui uideatur: sicut oleum nō é ipm lumen: quáuis. cōsumpto oleo lumé extinguat͛: sed est nutrimentũ. Cricias phus dixit animá esse sanguiné.

Cerebrũ regimen mentis

Pars q̄dam cerebri: Hoc est: ut uerbis Pli. utar uiscez excelsissimũ, pximũq; cœlo capitis sine carne sine cruore sine sordibus: hic hét sensuum arcé: hic culmen altissimũ: hic mentis est regimen. Ait Auicéna cerebrũ esse principiũ uirtutis sentiendi & mouēdi. Ambrosius in sexto Exameri initiũ inquit neruorum & oium sensuum uoluntariæ cōmotionis cerebrum est. Ambrosio & reliquis idem sentientibus. Refragat͛. Aristoteles qui indubitáter profitet͛ a corde oriri & uenas. & neruos.

Idé ne sit aïa & aius;

Sed in alii in corde. Aliud est cor ipsum & cerebrum esse aïum aliud sedem & domiciliũ animi: illud enim tanq̄ materia: hoc tanq̄ locus. Animũ alii aïam: Inextricabilis quæstio. Idé ne sit aïa & animus: an aliud cum aïa dicat͛ esse qua uiuimus.

Aius Cōsiliũ idem Mens

Animus quo sentimus & sapimus. Non desunt. Argumenta in utráq; partem. Qui.n. unum esse dicunt hanc rōné sequunt͛ qđ nec uiui sine sensu possit nec sentiri sine uita. iccirco aïum & aïam idifferéter appelát duo Epicurei poetæ. Qui aũt dicunt esse diuersa sic Argumentantur ex eo posse intelligi aliud esse aïum aliđ esse aïam: qa incolumi aïa mens. i. animus possit extigui qđ accidere soleat insanis. Actiana senrétia é. Sapimus aïo fruimur anima. Sine animo anima est debilis. Lucretius animum dici mentem & consiliũ ostédit sic scribés. Cōsiliũ quod nos aïum mentéq; uocamus. Idé sentit aïum & aïam idé esse mortalemq; cũ ait. Atq; aïam uerbi cã cum dicere pergam. Mortalem esse docens: aïum quoq; dicere credas. Quatenus est unum inter se coniũctaq; res est.

Agere animá

Agere aïam: Moriétes cum in morte sunt. Et in extremitate uitæ agere aïam dicuntur Augustinus in. xiii. nullus est ergo moriens nisi uiuens: qm̄ cum in tanta est extremitatæ uitæ in q̄ta sunt quos agere aïam dicimus: profecto q nondũ aïa caruit adhuc uiuit. Celius in epistolis: hortensius Cũ has litteras scripsi aïam agebat. Seneca se correptũ esse mala ualitudine refert in epistolis moralibus quam suspirium appellat. quod aïam agere esse dicit.

Suspiriũ

Efflare: quasi flatum exhalare. Virgilius dixit. Vitam exhalantem: ꝑm eos: qui animam uentum esse uolunt.

Ex aï sentétia

Ex aï snía: Quotidiana loquutio: qua utimur quando significamus aliqd factũ esse prout optamus & uolumus: Censores ita uerba concipiebát: & tu ex animi tui sentétia uxoré habes.

Cauillator

Quidá olim cauillator & ridicularius hō festiuiter respōdés. habeo eqdé inqt uxoré sed nō ex animi tui sentétia: tum censor eũ qđ itempestiue lasciuisset in ærarios rettulit.

Vnde aïa dicta & aius

Animus ab aïa: Lactátius in libro de opificio. Alii sanguiné aïam esse dixerunt. Alii igné: Alii uentũ: uñ aïa uel animus nomen accœpit quod græcæ: uétus ανεμος. Dicit͛: unde & ét pro spiritu: & halitu: & odore oris ponit͛ apud scriptores idoneo:. Virgilius animas & olétia mediora fouent illo. Plautus feret anima uxori tuæ. Lucanus: cōtinuitq; aïam ne quas effundere uoces posset

Psyche unde

Græci aïam ψυχην uocát quasi αναψυχον quod respirando refrigeret. Cá enim corpi uiuédi é: respirádi & refrigerádi uim exhibés: uel quasi φυσεχειν quod. s. physin. i. naturam continens: auctor Plato in cratilo: & origines in libris periarchon. Animus ignis uidet͛: Qui animá ignem eé putauerũt hoc usi sũt arguméto: qđ præsente aïa corpus calescat: recedéte frigescat. Zeno conditor stoicæ sectæ: & alii non pauci animam esse ignem putauerunt: Democritus quoq; in eadē sentétia est. Vulgo: Quasi dicat rudes ac male eruditos passim tradere superiora. Proxime aristoxenus

musicus

animus aut ubi aut unde magna dissentio est: alias cor ipm aïus uidet͛: ex quo excordes uecordes concordesq; dicunt͛ & nasica ille prudés bis consul corculũ appellatus: & ægregie cordat⁹ hó catus Aelius sextus. Empedocles aũt animum eē cēset cordi suffusum sanguinem: aliis pars quædam cerebri uise est animi prícipatum tenere. Aliis nec cor ipsum placet nec cerebri quandā ptē esse animũ: sed alii ĩ corde: alii ĩ cerebro dixerũt aï eē sedem: & locum. Aïum āt aïam ét fere nr̄i declarāt noïari. Nã & agere aïam & efflare dicim⁹: & aïosos & bene aïatos: & ex animi serentia. Ipse autem animus ab anima dictus est: zenoni stoico animus ignis uidet͛: sed hac quidē quæ dixi cor cerebrum aïam ignem uulgo. reliq̄ uero fere singuli ut multi āte ueteres. Proxíe

muſicus. Ariſtoteles libro ſeptimo politicorum uidetur inquit cognatio quædam eſſe nobis cum harmoniis & rithmis: quapp multi ſapientū dixerunt. Alii quidē animū eſſe harmoniā: alii uero habere harmoniam. Idem libro primo de anima repræhēdit eos: qui aīam eſſe dicunt harmoniā: & quaſi concentum: qm̄ inquit mouere non eſt harmoniæ animæ aūt attribuunt hoc oēs itaq; conuenit magis dicere harmoniam de bona corporis conſtitutione: q̄ de anima. Cum impoſſibile ſit: ut placet illi: animā eſſe harmoniā. Socrates apud Platonē in phedone. Non recte inquit harmoniam eſſe animā dicimus:

an harmonia ſit aīus.

autem ariſtoxenus muſicus idēq; philoſophus ipſius corporis intentionē quandā uelut in cantu & fidibus quæ armonia dicit̄: ſic ex corporis totius natura: & figura uarios modos fieri tanq̄ in cantu ſonos hic ab artificio ſuo nō receſſit: & tn̄ dixit aliq̄d qd̄ ipſum quale eſſet: erat multo ante & dictū: & explanatū a platone. xenocrates animi figurā & quaſi corpus negauit eſſe ullā: uerum numerū dixit eſſe cuiuſuis: ut iā antea pythagore uiſum erat natura maxima eſſet: eius doctor plato triplicē finxit aīam cuius principatū. i. rōnē in capite ſicut in arce poſuit: & duas ſeparare uoluit irā & cupiditatē quas locis ſuis diſcluſit: irā in pectore cupiditatē ſubter p̄cordia locauit. Dicearchus aūt in eo ſermone quē corinthi habitum tribus libris exponit doctorū hominum diſputātium primo libro multos loquentes facit duobus pherecratem quēdam

attamē ariſtoxenus hoc cūprimis aſſerebat: quē litterarū ueterum diligētiſſimū: & Ariſtotelis philoſophi auditorē fuiſſe memoriæ proditū eſt: q librū de pithagora ſcripſit: Ariſtoxeni hanc de aīa opinionē refellit Lactātius: ſcite & elegāter oſtēdens aīam harmoniā eē nō poſſe: qm̄ inqt: fides ſua ſpōte canere non poſſunt: animus aūt ſua ſpōte & cogitat & mouet̄. Fidibus: cythara & chordis muſcis. Vir. Threcia fretus cythara fidibuſq; canoris. Harmonia. Græci harmoniā uocāt concentū in muſicis: q ex diſſimilimoꝝ uocum moderatione cōcors efficitur. Diapaſon harmoniam effici ex ſeptē tonis tradūt: hoc eſt ut interpræta̅t Plinius uniuerſitatē cōcētus. Illud annotandū: qd̄ pœnultima corripitur cōtra cōſuetudinē uulgi perperā producentis. Lucretius harmoniā gaiūquā dicunt. Intentionē. Concentum modulationē a chordis intendendis: alii legunt incentionē ab incinnendo. i. canendo. Sic Au. Gellius ſcribit incentiones tibiarū fuiſſe medicinā plurimis hominum morbis a Mar. Varrone incētiua tibia dicta eſt ab incinēdo: ſicut ſuccentiua a ſuccinēdo. Cieri. Moueri fieri. Ab artificio ſuo: cum eſſet muſicus: nō receſſit a muſico artificio: tanq̄ anima ſimili ratione conſtaret in hoīe: qua cōcors modulatio cōſtat in fidibus. Xenocrates. Hic diſcipulus fuit Platonis phorum ſeueriſſimus: hæbes ingenio ac tardus: adeo ut illū Plato diceret egere calcaribus: cuius uerbis tāta fides habebat̄: ut cū iniurati nullius teſtimoniū admitteret̄: huic ſoli iniurato crederet̄.

Dia paſon armoniā

Incētiones

Incentiua tibia

Xēocrates

Ante pithagore uiſum: Pithagoras ſectatoreſq; Pithagore numeris cuncta contineri opinabant̄: & animas ſociari corporibus certa numeroꝝ ratione: qbus deficiētibus arcana uis illa ſoluit̄: qua ſocietas ipſa cōſtabat. Ariſto. quoq; recēſuit ſententiā phorum: q animā numeꝝ eſſe crediderūt. Eius doctor. Xenocratis magiſter. Triplicem finxit animā. Plato in timeo tripartitā aīam eſſe dixit: primā eius rationabilē partem tenere capitis arcem: ſecundā excandeſcentiā ſiue iraſcētiam: ad Domiciliū cordis atq; præcordia deductā eſſe: tertiā quam appetitum cupiditatemq; dicere poſſumus: in iecore habitantem facit: infernaſq; ſedes obtinere: ut popinas quaſdā. & latinaꝝ latebras: totū uero hoīem in capite uultuq; eſſe: nāq; prudentiā ſenſuſq; omnes capite contineri: cætera uero mēbra ancillari & ſeruire. tūc animāti ſanitatē adeſſe & pulchritudinē cum ratio totā regit: parentq; inferiores duæ partes. Cū uero iraſcentia ſiue cupiditas ſibi ſubiecerint dominā illā reginamq; rationem: tunc cuncta tumultuari. Et per turbationibus uexari dixit. Ariſtoteles hanc Platonis ſententiā taxare credit̄ cū ait: quidam dicūt anima eſſe patibilem: & alio intelligere: alio cōcupiſcere: re. n. uera non partes animæ dicēde ſunt: ſed potentiæ unde ait idē Ariſtoteles animam definiri: uegetatiuo: ſenſitiuo: intellectiuo: & motu cū anima ſit: id quo uiuimus: & ſentimus: & mouemur: & intelligimus. M. Varro animas hoium diuidit in octonas partes. Quinq; ſunt qbus ſentimus. Sexta qua cogitamus. Septima qua progeneramus. Octaua qua uoces mittimus. Locis diſcluſit: diſiūxit: diſſeparauit. Vir. diſcludere nerea ponto: & prior uirgilio. Lucretius dixerat. cōparibus iūgi res & diſclūdere mundū. Dicearchus: hic fuit meſenius & opinatus eſt hoium exordiū nullū extitiſſe: tanq̄ ſemper fuerit humanū genus: cōpoſuit tres libros in qbus p dialogū diſputatores diſſerebant: ſub quoꝝ diſputatione ſuā ſuper aīam ſententiā declarauit qua aīam nihil aliud eſſe arbitrabat̄: quam uim quandā atq; potentiā æquabiliter fuſam ſparſam digeſtā: tam in corporibus brutoꝝ q̄ hoium: quæ a corpore foret inſeparabilis: ut a morte nullus ſenſus ſupereſſet: ſed totum aīal cōmoueretur: qddā conſimile ſenſiſſe uident̄ nonnulli eccleſiaſtici ſcriptores: qui ex traduce. Animas uenire confirmant: & ſimul cū corporali eas ſemine ſeminari: qua ſentētia oſtendūt animas eſſe mortales: ſi. n. ſicut animalia cætera ex ſolo ſemine oriunt̄: ita eſſe de hoībus ſentiamus: ſupeſt ut idē ſit interitus: huic dicearchi ſnīæ ſubſcribit illud ex eccleſiaſtice: unus interitus ē hois & iumtoꝝ: & æqua utriſq; cōditio. Phthiotā: ex phthia ciuitate theſaliæ: a qua achilles phthius

Triplex aīa platōis

Potētiæ animæ

Octone ptes aīæ

Diſcludere

dictus. A deucalione: sub quo diluuiũ fuit: ante quod fuerat cataclysmos. i. diluuiũ alteꝝ: qđ ogygis
diluuiũ appellat: qm̃ eius tẽporibus magnũ factũ est: & longæ maius: quã postea fuerit tempore duca
lionis. Frustra aĩantes. Si nulla est aĩa: consectarium est ut frustra dicant animalia & aĩantes: quæ ab
A'antia anima nomẽ sortiunt. Animantia aũt superiorẽ tenent locũ: & animalia sub se habent atq; cõplectun
Aĩa alens tur: tanq̃ genus speciem: sunt. n. quædã quæ animam habent: nec sunt aĩalia: sed animantia: sicuti satis
uegetatiua & arbustis animam alentem inesse tradunt: quã p̃hi recentiores uegetatiua appellãt. Itaq; uiuere & mo
ri illa dicimus: nec aĩalia tñ sed animã
Deus p̃horũ plato tia nuncupant: ut docet Seneca lib. yiii.
epistolarũ moraliũ. Platonem sem,
per excipio. Vbiq;. M. Tullius Platõem
ante ponit oĩbus philosophis: eũq; mo
do diuinũ. Modo deũ philosophorũ
nominat de quo dixit Aristote. talẽ nul
la ferrent secla futura uirũ: qui apolli-
nis filius creditus est ueꝝ recẽtiores p̃hi
Aristotilem solũ sectant: nec digitũ q
dem transuersum ab aristotelica erudi
tione discedũt: quã si bene pciperent ꝑ
fecto cognoscerent. Dogma Platonis &
Aristo esse cõsimile. In hãc sñiam ait in
y. de finibus Aristoteles: quem excepto
Platõe: haud scio an recte dixerim prĩ
cipẽ philosophoꝝ. Quatuor genera:
elemẽta significat. Entelechiã. Aristo. i
Entelechia primo de aĩa. aĩam entelechiã quandã
esse tradit. Albertus quoq; magnus iter
Aristotelicos famigeratus lib. xyi. de aia
libus aĩam esse memorat entelechiam
corporis organici. Ita cũcti Aristotelis ĩ
terprætes unanimiter tradũt: sed hinc
exorit quæstio: utrũ entelechiã an en-
Endelechia delechiã dicere debeamus cũ ꝓximitas
quædã sit in ꝓnũciatu. in significatu ue
Endelechismos ro discriminatio nõ parua. Endelechia
. n p. D. significat ut hic interprætat Ci
Entelechia cero cõtinuã motionẽ: qualis in aĩa co-
gnoscit: endelechismos ẽ cõtinuata mo
Enteleches bilitas entelechia uero p. T. significat ꝑ
fectio qdã & consumatio: & enteleches
Ciceromastiges ꝑfectus: ex hoc ciceromastiges confla-
rũt calũniã Ciceroni perĩde ac ignaro
nõ solũ philosophiæ: sed ẽt græcarum
litteraꝝ: tanq̃ paꝝ scite: parũq; ꝓspi-
Ether. cienter endelechiam dixerit: cum entedechiã dicere debuerit: quod Aristotelici omnes sentiunt: tãq̃
Aristoteles aĩam esse dixerit entelechiã hoc est ꝑfectionẽ quãpiã ꝑfectæq; naturæ substantiã celestẽ &
etthereã: ether. n. ut inqt Apule. in cosmographia: nõ est elemẽtũ unũ ex quatuor: quæ nota sunt cũctis
sed lõge aliud numero qntũ ordine primũ genere diuinũ & inuiolabile: uel potius ex qnta nõ magis
noĩata natura q̃ nõ intellecta aĩam produxerit: uerũ siue entelechia siue endelechia dicat aĩa: utrunq;
ꝓbabile est: utraq; significatio cõueniens: nec ulla põt dici cã cur hoc q̃ illud magis sit Aristotelicum:
nec ullo argumẽto colligere possunt: entelechiã potius: q̃ endelechia ab Arist. scriptũ esse: tã. n. uerbũ
Dẽocritus nouũ hoc q̃ illud: nec minus altero significari aĩus q̃ altero põt Democritum. Democritus abderites:
Pẽthalos theologiã & astrologiã didicisse fert a magis & chaldeis cũ gymnosophistis quoq; cõgressus esse: i phi
Gelasinus losophia pẽtathlos extitit. i. qnq; certaminũ icius: nãq; naturalia: moralia: mathematica: liberales disci
Mũdus ex plinas artiũq; oĩum pitiã callebat: huic oĩa q̃ a mortalibus fierẽt ridicula ac ridẽda uidebant: sicut he-
Atomis raclito flẽda unde gelasius cognominatus: de quo Sene. Ora. Iuue. cæteri: hunc Pli. uirum sagacẽ & ui-
tæ utilissimũ fuisse refert: sed nimio iuuãdi mortales studio ꝓlapsum: hic sequutus sectam doctoris
leucippi ex attomis inter se temere coeũtibus dixit mundũ esse concretũ: quæ corpuscula sunt ĩlleca-
bilia. leuia. aspera: rotũda: angulata: & humata ex eisdẽ corpusculis aĩum quoq; cõstare credidit spiri-
tu insertos sed ut ait Lactã. in lib. de ira dei: q̃to melius fuerat tacere: q̃ in usus tã miserabiles: tã inanes
hẽre linguã. M. T. quoq; in. ii. de natura deoꝝ illudẽs hos: q ex atomis cũcta cõstituũt si iqt mũdũ effi
cere põt cõcursus atomoꝝ: cur porticũ: aut tẽplũ cur domũ: cur urbẽ nõ põt: q̃ sunt minus operosa: &
multo qdẽ faciliora: tradit tñ Ari. Democritũ dixisse aĩum eẽ ignẽ. Haꝝ sñiaꝝ: p̃ter has sñias: aliæ
quoq;

phthiotam senem quem a Deucalione ortũ diffe-
rẽtem inducit: nihil esse oĩno animum & hoc esse
nomẽ inane: frustraq; & aĩalia: & animantis appel
lari: neq; in hoĩe inesse animum: uel animam: nec
in bestia. Vimq; omnem eã qua uel agamus quid
uel sentiamus: in oĩbus corporibus uiuis æquabi
liter esse fusam: nec separabilẽ a corpore esse: q̃ppe
quæ nulla sit: nec sit qcquam nisi corpus unum &
simplex: ita figuratũ. ut temperatiõe naturæ uige-
at & sentiat. Aristoteles longe omnibus (Platonẽ
semper excipio) p̃stans: & ingenio & diligẽtia: cũ
quatuor illa nota genera principiorum esset com-
plexus e quibus omnia orient: quintam quãdam
naturam censet esse: e qua sit mens. Cogitare. n. &
prouidere & discere: & docere: & inuenire aliqd:
& tam multa alia meminisse: amare: odisse: cupe:
timere: angi: lętari: hæc & similia eoꝝ in hoꝝ quat
tuor generum nullo inesse putat. Quintũ genus
adhibet uocans nomine: & sic ipsum animũ ende-
lecheiã appellat nouo nomine. Quasi quãdam cõ
tinuatam motionem: & perennẽ. Nisi quæ me for
te fugiunt: hę sunt fere omnium de animo sentẽtię
Democritum enim illũ magnum quidem uiꝝ: sed
leuibus & rotundis corpusculis efficiẽtẽ aĩum con
cursu quodã fortuitu omittamus. nihil ẽ. n. apud
illum ꝙ non atomorũ turba conficiat: harũ sentẽ-

quoq; sunt alioꝝ philosophoꝝ super aīa opiniones:quas dispersim traditas in unū colligimus. Hippon ani
mā dixit esse aquā. Diogenes:aera:anaxagoras νουν.i.mentē & intellectū:possidōius ideā:asclepiades quin/
q; sensuū exercitiū sibi consonum:Hippocrates spiritū tenuem per corpus omne dispersum:heraclitus pō
ticus lucē:heraclitus physicus scintillā stellaris essentiæ. Critolaus cōstare eam de qnta essentia : hipparchus
ignē:anaximenes aera:empedocles & cricias sanguinem:parmenides ex terra & igne. Xenophanes ex terra &
aqua quidā calidū dicunt animam:quidā frigidū:pp respirationem. M. Varro ita definit anima est aer con
ceptus ore:deferuefactus in pulmone tempe
ratus in corde:diffusus in corpus inter tot dis
sidia philosophoꝝ obtinuit: tamen sentētia
suum esse animæ in corporalitatem īmorta/
litatemq;. Magna quæstio:qd sit anima in
quit Lactantius nondum inter philosophos
conuenit;nec unq̄ fortasse conueniet ignora
tur enim quæ sit natura animi. Nunc hoc
.s.agamus. Illud alias.s.agemus. Si anima
est.i.aer & spiritus:quod Diogenes & Varro
& alii animā esse tradiderunt. Nihil post
mortem. Quoniam his prædictis sententiis
declaratur animas esse mortales : & a morte
nullum sensum esse superstitem:sed cum ui
ta simul amitti. Reliquorum sententiæ.ut
Platonis.ut Aristotelis:ut Cæterorum: q ani
mas esse īmortales affirmāt. In cœlum qua/
si in domicilium:in.vi.de repu.ait.M. Tulli/
us hinc profecti huc reuertuntur: & Oratius
Serus in cœlum redeas. Seneca ī epistolis: ani
mam scipionis in cœlum ex quo erat rediis/
se persuadeo mihi. Librum de animo. De
animæ īmortalitate:hic Platōis liber alio no
mine inscribitur phedon:a nomīe uidelicet
phedonis philosophi elidēsis: qui fuit ex co
horte illa socratica. Ingenio liberali:& ut qui
dam scripserunt seruitutē seruiuit lenoni p
inde quasi meritorius : puer questuariumq;
mancipium eum cebes socraticus emisse di/
citur habuisseq; in philosophū disciplinis:
atq; is postea philosophus illustris fuit cuius
nomini Plato illum librum diuinū de īmor
talitate animæ dedit. Assensio elabitur.græ
ci synchatatesin uocāt:quā latini assensionē:
sine qua multa cōprendi: & percipi sensibus
non possunt:nec memoria quoq;:nec noticie
rerum:nec artes sine assensione constare pos
sunt:per assensionem enim cognita approba
mus:unde arcesilas & carneades explodendi
quibus uisum est nihil percipi posse:quo cō/
cesso tollendus assensus est:quod enim est tā
futile q̄ quicquam approbare non cognitum
has autem probationes:quas græci Syncata/
theses:ut diximus:latini assensiones uocant.
uoluntarias esse scribit Au. Gellius: fierique
hominum arbitratu:quibus uisa noscuntur
diiudicanturq;. Vnde sapiens.multis non
assentit:quæ insipiens sua assensione appro
bat:putans talia esse qualia sibi primo animi
sui pulsu uisa sunt. Assensiones autē istæ ela/
buntur:cum non perseueramus in approba/
tionem:incipimusq; reprobare : id qd prius
approbamus. Carendū esse:quod futuri
temporis est:qui metus agit animos mortali
um pauētiū:ne toti extinguant : & oīs sensus
una cū corpore intereat:sicut in brutis aīanti

Opīones aīa cōpl us culæ

Ignorat natura aīe

Aīas ī cœlū redire

Phedō

assensiōes Syncata/ theses

tiarum quæ uera sit:deus aliqs uiderit:quæ uerisi
milis magna quæstio est utrū igit inter has senten
tias diiudicare malumus an ad ꝑpositū redire? A.
cuperē equidem utrūq; si posset. sed est difficile cō
fundere quare si ut ista nō disseramus liberari mor
tis metu possumus:id agamus:sin id non pōt: nisi
hac questione animoꝝ explicata:nūc si uidet hoc
illud alias. M. quod malle te intelligo:id puto esse
cōmodius:efficit.n.ratio ut quecūq; uera sit earū
sentētiaꝝ: quas exposui mors aut malū nō sit. aut
sit bonū potius. nā si cor aut sanguis aut cerebrū ē
aīus certe qm̄ est corpus interebit cum reliquo cor
pore. si aer est fortasse dissipabit si ignis extinguet
si est ut placet Aristoxeni armonia dissoluet. quid
de Dicæarcho dicam? qui nihil oīno animū dicat
esse. his sententiis omnibus nihil post mortem pti
nere ad quemquam potest. pariter.n.cum uita sen
sus amittit. non sententiis aūt nihil est ullā in par/
tem qd intersit. reliquoꝝ sentētiæ spem afferunt si
te forte hoc delectat posse aīos: cū e corporibus ex
cesserint: in cœlū quasi in domicilium suū perueni
re. A. me uero delectat idq; primū ita esse uelim de
inde etiam si non sit: sic mihi tn̄ persuaderi uelim.
M. qd tibi ergo opera nostra opus est? nū eloquen
tia platonē supare possumus? euolue diligēter ei9
eum librū: q est de anīo. amplius q desideres nihil
erit. A. feci me hercule & qdē sæpi9: sed nescio quo
modo dū lego assentior cū posui librū: & mecū ipē
de īmortalitate animoꝝ cœpi cogitare: assensio oīs
illa elabit. M. qd hoc? das ne aut manere aīos post
mortē aut morte ipsa interire? A. do uero. M. qd si
maneāt. A. beatos esse cōcedo. M. si intereant. A.
nō esse miseros: qm̄ ne sunt quidē. nā istuc coacti a
te paulo ante concessimus. M. quomodo igit: aut
cur mortē malū tibi uideri dicis? q̄ aut beatos nos
efficiet animis manētibus: aut non miseros sensu
carētes. A. expone igit nisi molestum est primum
animos si potes remanere post mortē: tum si mīus
obtinebis (est.n.arduū) docebis carere omni ma/
lo mortē. ego.n. istud ipsum uereor ne malū sit nō
dico carere sensu sed carendū esse. M. auctoribus

quidē ad iſtam ſentētiā: quāuis obtinere uti optimis poſſumus: quod in omnibus cauſis: & dēt: & ſolet ualere plurimum: & primum quidē omni antiquitate: quæ quo proprius aberat ab ortu & diuina ꝓgenie: eo melius ea fortaſſe: quæ erant uera cernebat. itaq; unū illđ erat inſitū priſcis illis quos appellat caſcas Ennius eē in morte ſenſum neq; ex ceſſu uitæ ſic deleri hominē: ut funditus interiret: idq; cum multis aliis rebus: tum & pontificio iure & cerimoniis ſepulchroꝝ intelligi licet. quas maximis ingeñis ꝑditi: nec tāta cura coluiſſent. nec uiolatas: tā in expiabili religione ſanxiſſent niſi hæſiſſet in eoꝝ mētibus mortē nō interitū eſſe oīa tollētē: atq; delentē: ſed quandā quaſi migrationē commutationēq; uitæ quē ī claris uiris & fœmís dux ī cœlum ſoleret eſſe: in cæteris humi retineret. & ꝑmanerēt tamē ex hac & noſtrorum opinione Romulus in cœlo cum diis agit æuum: ut famæ aſſentiēs dixit Ennius. Et apud græcos: indeq; ꝓlapſus ad nos & uſq; ad Oceanū Hercules tantus: & tam

teſtimōia ſine argumētis ual/de
Auctoritas ꝓ rōne
αυτοσ εφα
Venerāda uetuſtas
Caſcū qd
Sepulchri uiolati actio
Magnifica ſepulchra egyptioꝝ
Diuerſorium
Sacra herculis ab egyptiis

bus. Valere plurimū. Apud bonos iudices ut inqt Lactātius in. iiii. Di. inſtitutionū ſatis habēt firmitatis teſtimonia ſine argumentis. Ad auctoritatē ut diomedes tradit quēadmodū ad anchorā decurrit᷑: & auctore Quinti. ſummoꝝ uiroꝝ auctoritas ꝓ rōne eſt. Tāta fuit olim pythagoræ apud pythagoricos auctoritas: ut ēt ſine rōne ualeret q ſi qt affirmare diſputādo uoluiſſent dicere ſolebāt αυτοσ εφα ipſe dixit. Cicero tñ arbitrat᷑ in ſecūdo de diuinatione nō eſſe phi uti teſtibus quē oportet argumētis & rōnibus quare qcq; ita ſit docere. Antiqtate. ſ. uti poſſumus: tāta eſt inqt Lactāti. auctoritas uetuſtatis ut inqrere in eam ſcelus eē dicat᷑ Itaq; creditur ei tanq̄ cognitæ ueritati uetera: ut eleganter refert Quintilianus maieſtas quædā: & ut dixerim religio cōmendat hinc a poetis uetuſtas ueneranda nūcupat᷑. Quo proprius. Quāto uicinius. Ab ortu. Ab origine prima mūdi & hoīum. Hoc melius: tāto melius. Caſtos appellat. lego caſcos. Caſcum. n. ſignificat uetus. Cuius uerbi origo ſabía eſt. Verſus ennianus: quo priſcos appellat caſcos: hic eſt: quā primū caſci populi genuere latini: manilius ait caſcū duxiſſe caſcā nō mirabile eſt. i. uetulā: nupſiſſe ſeni. papinius in epigrāmate: qđ in adoleſcētem fecerat caſcā: ridiculū eſt inqt cū te caſcū tua caſca dicit. Inde caſſinū oppidū dictū qđ uetus & caſſinū forū uetus appellant oſcoꝝ lingua caſnar ſenex dictus: in codicibus feſti Pōpeii caſſum ꝓ antiquo legit᷑: cū caſcū legendū ſit. Funditus. Ita ut nullus ſenſus poſt fata reliqueret᷑. Pōtificio iure. Cōſtituto a pōtificibus: numa pōpilius pontificē fecit eiq; ſacra oīa attribuit eiuſq; ſcitis ſacra oīa priuata: & publica ſubiecit: inſtituitq;: ut idē pōtifex nō celeſtes mō cerimonias: ſed iuſta quoq; funebria placādoſq; māes edoceret Liuius auctor Mar. Tullius in orōne ꝓ domo ſua pōtifices appellat antiſtites deoꝝ īterpretes ceremōiarū. Spōdeū pedē appellarūt pōtificiū: qm̄ eo in ſacris utebant᷑ neoterici ius pōtificiū canonicū appellant. Cerimoniis ſepulchroꝝ: ſunt quædam cerimoniæ ſepulchrales: quæ pertinent ad funerationē & īpenſam ſtructurāq; ſepulchroꝝ. Titulus eſt apud iuriſcōſultos de religioſis: & ſumptibus funerū. Alter quo titulus eſt de ſepulchro ædificando: quo ſcribit uulpianus religionis intereſt monumenta extrui & exornari: ſepulchri uiolati tanq̄ religioſi loci actio īprimis datur ut ſcribit iulianus titulo de ſepulchro uiolato. ubi annotādum eſt ſepulchra hoſtiū nobis religioſa non eſſe. ideoq; lapides. Inde ſublatos in quem libet uſum cōuertere poſſumus: ſepulchri autē appellatione oēm ſepulturæ locū contineri exiſtimandū ē ſepulchri uiolati actio infamiā irrogat Mar. Tullius refert leges de ſepulchris: quibus præcipit᷑ ſepulchrorum magnificentiam eſſe minuēdam. Plato quoq; libro. xii. de legibus extrui uetat ſepulchrum altius q̄ qđ quinq; diebus uiri quinq; conſtituere poſſint: lapides quoq; ſuperſtrui præcipit non maiores q̄ ut poſſint defuncti laudes quattuor ſolum heroicis uerſibus æditas compræhendere: contra ægyptii ſepulchra magnificenter ædificant: cū in extruēdis domibus ſint incurioſi: ſepulchra enim defunctorum ſempiternas domos quoniam apud inferos infinitum ſit tempus uocant: domos uero diuerſoria tanq̄ breui tempore a nobis inhabitandas. Sanxiſſent: conſecraſſent: confirmaſſentq;: id enim ſancire eſt. Hereret: infixū eſſet. Quaſi migrationem. M. Cato iñ libro de ſenectute diſſerens ait: ex uita iſta diſcedo tanq̄ ex hoſpitio nō tanq̄ ex domo. Cōmorandi enim natura diuerſorium nobis non habitandi dedit. Dux ī cœlum: ſm̄ philoſophorum altam ſcientiam loquutus eſt: qui depræhenderunt: bene uiuentium animas ad cœlum. i. ad originem ſuam ſtatim redire: male uiuentium uero diutius in his permorari corporibus & erraticas circum terrā uolutari. Ex hac opinione: ex ea opinione: quæ animos īmortales tradit homines per apotheſion referūtur in numerum deorum & diis aſcribuntur ſic Romulus: ſic Hercules: ſic bacchus: ſic īnumerabiles alii credūtur eſſe recepti in numerum deoꝝ. De Romulo Romæ conditore in cœlum rapto in numerum deorū aſcripto. Liuius. Dionyſius. Ouidius. & cæteri multa prodiderunt. Inde prolapſus ad nos. Romani ſacra herculi fecerunt ritu græco ex Romuli inſtituto: ut docet Liuius: refert Herodotus: ita græcos ab ægyptiis tranſtuliſſe ſacra Herculis: ſicut a græcis Romani mutuati ſunt: fuit. n. apud ægyptios Hercules unus ex. xii. diis in numeros fuiſſe Hercules ferūt: ſed thebanū cū primis diuulgauerūt. Et uſq; ad oceanū. Hercules religioſe colitur apud gaditanos: q populi ſunt inſulā in oceano athlantico ex quo illud. Gades Herculis humidumq; tybur: olim Hānibal gades profectus Herculi uota exoluit & ſacra fecit: ꝑut Liui. & ſilius meminerunt. Hinc ex hac immortalitatis opinione. Liber ſemel natus. Scilicet habet᷑ deus: multos aūt fuiſſe

liberos

præsẽs habetur deus. Hinc liber de semele natus: eademq; famæ celebritate Tindaridæ fratres. qui non modo adiutores in præliis uictoriæ pop. Roma. sed ẽt nuncii fuisse peribent. Quid Ino cadmi filia non ne leuchotea nomĩata a græcis: Matuta habetur nostris. Quid totũ prope cœlum ne plures prosequar: nõne humano genere cõpletum est: si uero scrutari uetera. & ex his ea q̃ scriptores græcie prodiderunt. eruere coner ipsi illi maioꝝ gentiũ dii qui habentur hinc a nobis profecti in cœlũ reperient. Quęre quorũ demonstrantur sepulchra in græcia: reminiscere: quoniã es initiatus: quæ tradũtur mysteriis: tũ deniq; q̃ hoc late pateat itelliges. Sed q̃ nõdum ea quæ multis post annis tractari cœpissent: physica didicissent tm̃ sibi psuaserant q̃tum natura admonente cognouerãt. rõnes & causas reꝝ nõ tenebãt. uisis qbusdã sæpe mouebãtur. hisq; maxime nocturnis ut uide

liberos siue bacchos: siue Dionysios: prodiderũt eruditi & explicat Diodorus: celebratior aũt est & uulgatior q ex semele & ioue gẽitus esse fertur: quẽ diodorus tertiũ fuisse autumat: & thebis boetiis natum: q dictus est liber uel quia liberat seruitio curarum animũ: ut sentit Seneca: uel ob licentiam linguæ fiunt. n. pleriq; ex ebrietate liberiores petulãtioresq;: uel qa libertatis deus est: & ut auctor est Plutarchus pro boetiæ libertate pugnauit. Tindaridæ fratres. Castor & pollux significant: nam ut inqt Auso. Tindareus pater his & Iuppiter: hic putat hic scit. Non modo adiutores. In. yi. Tranqlli cõmentatio enarrauimus quemadmodũ castor & pollux. Domitio æne barbo de uictoria nũciarũt: cui minime credẽti malas barbãq; mãibus pmulserũt: & ex fusca In flauã conuerterunt: unde a barba rutilã æneiq; coloris ænobarbi dicti: hinc ait Tertulianus: barbã a castoribus tactu irrufatã. Dionysius quoq; in. yi. antiqtatum miraculũ memorat de castoribus: quod. s. i pugna ad lacũ regillum apparuerunt duo forma augustiore: ducentes æquitatum Romanũ aduersus latinos: qui hastis feriebant ppellabãtq; aduersarios: socios uero cohortabãtur quæ potissima cã fuit: ut latini fugarẽtur: & castra caperẽtur: iidẽ mox uisi sunt sudorẽ æquoꝝ abluẽtes: iuxta iuturnæ fontẽ: deinde cõspectu mortaliũ se subduxerũt. tũc ædes pollucis & castoris. in foro extructa est: quos tĩdaridas appellãt: sicut helena eoꝝ soror tindaris nũcupata. Quinetiam tradunt historici tindaridas fuisse opitulatores locrẽsiũ in bello aduersus crotoniatas: uisosq; pugnare: q̃diu pfligati sunt hostes. Ino: fabulã inonois refert Ouid. in. iiii. Metamor. quẽadmodũ. s. ino una cũ melicerta filio de scopulo se pcipitẽ misit in mare: amboq; facti sunt dii marini de qbus Cypria. sic refert: melicertes & leucotea pcipitant in maria: & fiũt post mõ maris numina: ino dicta leucothea: quasi cãdida dea a græcis: a latinis: matuta: unde i fastis ait leucotoe grais matuta uocabere nostris autumat Priscianus. matutã esse aurorã. a qua matutinus deducit. sic. n. scribit i. ii. Matutinus a matuta. q̃ segnet aurorã. uel ut qdã leucoteã. illud obiter annotandũ. qd annotatu dignum est. ancillis ædem matutæ ingredi nefas fuisse apud Romanos. cum unã tm̃ introducãt. quã ala pis cedũt. cã est qd nio ancillas perosa sit. uiꝝ rem hẽre cũ serua suspicata apud hãc quoq; deã suis filiis bona nõ optãt nepotibus optãt. ppea qd ino in filiis extitisse ĩfœlix uidet. in filio uero sororis baccho fœlix. cui mãmã pbuit mitiq; erga illũ & humano ingenio fuit. Humano generæ. Plinius. in hãc sñiam. Maior celitũ populus ẽt q̃ hoĩum intelligi põt: hic aũt est uetustissimus referẽdi benemerentibus gratiã mos. ut tales numinibus ascribãt. Gentiũ dii. Lactan. Tertullianus. Cypria. euidẽtissime probãt deos gentiũ hoĩes fuisse. ut Iouẽ. Neptunũ. Iunonẽ. Aesculapiũ. & id genus innumeros. Cicero quoq; in libro de cõsolatione non dubitauit dicere deos q publicæ colerent hoĩes fuisse. Quinetiã Lactãtius cũ dicere totũ pœne cœlũ humão genere cõpletum. allegat hæc uerba ex tusculanis. Idem in libro de ira dei. Nimiꝝ inqt hi oẽs qui colunt. ut dii. hoĩes fuerũt. Demonstrant sepulchra. M. Varro. Solinus. Cyprianus. cæteri tradũt sepulchrũ iouis i Creta uisitatũ in oppido gnoso fuisse quod inditio est iouẽ hoĩem fuisse. hinc Lucanus. Tam mendax magni tumulo q̃ creta tonantis. Itẽ in oeta monte fuit sepulchrũ herculis. quẽ pyrã uocãt. In nysa sepulchrum bacchi de quo tñ uarie prodit. ob hoc dixit Plini. quærat nunc aliqs quod liberi patris sit sepulchrũ. Initiatus. imbutus sacris sacratus. initia. n. sacra dicunt. Ait. M. Varro. q initiis cæteris porci imolant. & q initiis pacis fœdus cum ferit porcus occidit. Alio nomine initiationes nuncupant: quæ ut ait Tertullianus semp arcẽt prophanos. & arbitris cauẽt. Mysteriis sacris. seclusa sacra antiqtus dicebant. quæ græci mysteria appellãt. Vnde myste dicti sacerdotes. ut apud Ausoniũ. & Senecã: & Papiniũ. Et symmistæ cõsacerdotes eiusdẽq; sacris initiati. qua dictione Apuleius. Sidonius Hierony. utunt. in mysteriis aũt tradebant multa arcana. quæ in uulgus annũcianda nõ sunt. Cum auctore Tertul. oĩbus mysteriis silẽtii fides debeat. Symbola q̃dã sunt mystica q̃ docẽt hoĩes fuisse q pro diis colebant. lege Eusebiũ in pparatiõe euãgelica: in sacris. isidis & serapidis erat simulachrũ. qd digito labiis ĩpresso admõere uideret ut silẽtiũ fieret. qd signat. ut iqt Aug. ut homines eos fuisse taceret. Dicebat aũt monitor ille silẽtii deus harpocrates: de quo idonei scriptores nõ pauca: de quo Catullianũ est illud: factũ me esse puta harpocratẽ. Phisica: philosophias physicas siue naturales: qua causas rõnesq; reꝝ pscrutant. imperiti philosophos irreligiosos putãt: tãq deos esse abnuant ueluti reꝝ naturæ patroni causas meras & simplices rimant. Visis qbusdã. Græci φαντασμα dicũt: quod M. T. docente Macrobio uisum uocat: quæ species una & nomẽ est eoꝝ: quæ dormiẽtes uidere sibi uident.

Liber pater unde

Leucotea
Matuta
Edes matute iter dicta
Ancillis
Dii gentium hoĩes

Sepulcrũ iouis i creta
initia
Seclusa sacra
Mysteria
Mystæ.
Symystæ
Harpocrates
phãtasma uisum

Qui uitã exceſſerãt. ſic apud Vir. uiſa dehinc cœlo facies delapſa parẽtis Anchiſæ ſubito tales effundere uoces. Macro. oraculũ dici autumat cum in ſomnis parẽs uel alia ſancta grauiſq; perſona qppiam denunciát.
Firmiſſimũ: pro potẽtiſſimo argumẽto. Deoꝝ opinio. perſuaſum inſitũq; a natura eſt cũctis mortalibus deos eſſe: & q̃uis uaria ſit de deo inter hoĩes opinatio atq; diſſidiũ: nemo tñ ferme eſt q deum neget: præclare. n. Ariſtoteles iqt: & a. M. Tullio repetitũ eſt: ſi eſſent hoĩes q ſub terra ſemper habitauiſſent: & deinde repente euadere in hæc loca: quæ nos incolimus atq; exire potuiſſent: pulchritudine mũdi. Curſibuſq; ſtellaꝝ ordinatiſſimis cũſpectis: ꝑfecto & eſſe deos: & hæc tanta opera deoꝝ eſſe arbitrarent. Lactan. quoq; neminé eſſe ait tá rudẽ: tá efferis moribus: q nõ oculos ſuos in cœlũ tollens eſſe intelligat aliquam dei prouidentiá: qua regat hoc omne quod cernit.

Praua ſentiunt. Alii arbitrant deum eſſe: ſed mortalia nõ curare: alii matrimonia inter deos eſſe crediderũt: Aliis nullus eſt:

Deos eẽ cõſenſus gentiũ eſt
De deo
Atheos

deoꝝ reſpectus aliis pudẽdus. Diagoras quidam athenis fuit. q nullum oĩno deũ eſſe diceret: ob eamq; ſniam cognominatus eſt atheos: protagoras quoq; extitit: q ſibi diceret nõ liquere utrum eſſet aliqs deus: ob hoc athenieſes ipſum utpote ipium & irreligioſum ſuis finibus expulerũt: libroſque eius in cõtione exuſſerũt: male ut inqt Augu. uiuitur: ſi de deo non bene creditur.

Cõſenſus gentiũ
Luctus

Lex naturæ. Cõſenſus hoĩum cunctorũ habẽdus eſt pro lege naturæ: ius. n. naturale ſiue naturæ legẽ appellãt iuriſcõſulti: id qđ natura oĩa aĩalia docuit: ut id non ſolũ ad hoĩes: ſed ẽt ad brutas animantes referatur: cui proximum eſt ius gentiũ: quo humanæ gẽtes utunt: primus gentium cõſenſus cõſpirauit ut ionũ litteris uterent: ſecũdus gentiũ conſenſus in tõſoribus fuit. tertius conſenſus fuit in orarũ obſeruatione: ut Plinius refert. Nos uero dicamus primá gentiũ conſenſioné fuiſſe: ut deum eſſe arbitrarent. Luctũ ſuſtuleris: luctus ægritudo eſt ex eius q carus fuerit interitu acerbo in luctu atrati ſunt purpura auroq; depoſitis: cum eluxerunt nigrá ueſtẽ exuunt purpuráq; reſumũt: & ita intelligẽdũ eſt apud Liuiũ ſcribentẽ matronas luxiſſe brutũ ut parenté annuo tẽpore.

Meror
Leſſũ qd

Meret. Meror ægritudo flebilis eſt. Meſtitudo dicebat quæ nũc mœſtitia. Merere dictũ eſſe a marcere autumat. M. Varro ꝙ meror corpus marceſcere dicit. Lugubris lamentio: leſſum intelligi uult q̃ uox lugubrẽ eiulationẽ ſignificat: q̃uis ſextus helius & lutius. Attilius ſuſpicati ſint leſſum eſſe aliqđ ueſtimenti genus funebris: & ita interprætari ſunt uerba legis. xii. tabulaꝝ: quæ hæc ſunt: ne ue leſſum fueris ergo habẽto: q̃bus ſignificat lamẽtationẽ lugubrẽ in funeribus ꝓhiberi tolliq;. Idq; ſentire: tanq̃ mortuus ſentiat ſe priuatũ uitæ cõmodis: qđ ſi ita ſit argumẽtũ haud dubiũ eſt ĩmortalitatis. Quæ poſt mortẽ futura ĩ hác ſniam ait Pli. de hoĩe loquẽs: uni aĩantiũ luctus eſt datus: uni ſupſtitio: uni ſepulturæ cura: atq; ẽt poſt ſe de futuro: pliniani codices de futura habẽt: tu uero lege de futuro: ut ſit ſenſus uni hoĩ de futuro: hoc eſt de rebus poſt ſe futuris curá eſſe. Serit arbores. M. T. in Catone eadẽ refert explicatius cũ ait ſerũt arbores: q alteri ſeculo ꝓſint: ut ait Stati. noſter in ſynephebis: nec uero dubitat agricola q̃uis ſenex querẽti cui ſerat rñdere diis imortalibus: q me nõ accipere tm̃ modo a maioribus uoluerũt: ſed ẽt poſteris tradere: Statius aũt cecilius ſignificatur: q comœdiarũ poeta inclytus fuit: cui ſedigitus palmá ſtatuit inter comicos poetas: q ppꝛea nomen habuit Statius: qa ſeruus fuit. Statius. n. ſeruile nomen eſt. In ſynephebis. Nomen eſt comœdiæ:

Statius nomẽ ſeruile
ſynephebi
Baccæ

ab argumento dictæ: in qua ſynephebi. i. ſimul pubeſcẽtes adoleſcentuli inducebant. Synephebi. n. ſimul pubeſcentes dicunt græci exephebõ. πωλα uocát pueꝛ. xv. annorum exephebon. xvii. ut ſcribit Cenſori. Baccá. Fructũ baccæ differunt ab acinis: qm̃ acini ſunt minores baccæ maiores: magna quoq; eſt baccis differentia Aliæ namq; ſunt oliuis & lauris aliæ cornis aliæ mirthis ac lentiſco. Alias bacca ſignificat margaritam: unde baccatum monile apud Vir. & Silium. Quid procreatio liberorum. Hæc oĩa eo tendũt. ut oſtendát mortalibus inſitá eſſe natura duce tacitam de ĩmortalitate aĩorum cõſenſionem. Nemo. n. eſſe tam curioſus: circa filios circa adoptiones circa teſtamenta: niſi exiſtimaret poſt mortẽ aliquẽ eſſe ſenſum q talia ſenſurus eẽt

rentur hi qui uita exceſſerant uiuere. Vt porro firmiſſimũ hoc afferri uideat cur deos eſſe credamus: ꝙ nulla gens tã fera: nemo oĩum tã ſit ĩmanis: cuius mẽtẽ nõ ĩbuerit deoꝝ opinio: multi de diis praua ſẽtiunt: id. n. uitioſo more effici ſolet: oẽs tñ eſſe uim: & naturã diuinã arbitrant. Nec uero id collocutio hoĩum aut cõſenſus efficit: nõ inſtitutis opinio ẽ cõfirmata. nõ legibus. oĩ aũt in re cõſenſio oĩum gẽtiũ lex naturæ putãda eſt. Quis eſt igit q ſuorum mortẽ primũ nõ eo lugeat. ꝙ eos orbatos uitæ cõmodis arbitret. tolle hãc opinionẽ luctũ ſuſtuleris. nemo. n. mœret ſuo incõmodo. dolẽt fortaſſe & angunt: ſed illa lugubris lamẽtatio fletuſq; mœrẽs ex eo eſt: qđ eũ quẽ dileximus uitæ cõmodis priuatũ arbitramur idq; ſentiret: atq; hæc ita ſentimus natura duce nulla rõne nullaq; doctrina maximũ uero argumẽtũ eſt naturã ipſam de ĩmortalitate animoꝝ tacitã iudicare: quod omnibus curæ ſunt: & maxime quidẽ quæ poſt mortẽ futura ſint. ſerit arbores quæ alteri ſæculo proſint ut ait Statius in ſynephebis: quid ſpectãs niſi etiam poſtera ſæcula ad ſe pertinere. ergo arbores ſeret diligens agricola quaꝝ aſpiciet baccam ipſe nunq̃ uir magnus leges inſtituta rẽp. cõſerit qd procreatio liberoꝝ. qd ꝓpagatio noĩs. quid adoptiões

Teſtamentoꝝ

Teſtamentoꝝ diligẽtia: Vix dici põt quã diligẽtes ſint hoies ĩ faciẽdo teſtamẽto: quã circũſpecti tãq̃ p
ſuaſiſſimũ habeãt ad ipſos ẽ defũctos ea quoq; ptinere. Monumẽta: Monumẽta gnaliter res ẽ mẽoriæ cã Monumẽ
in poſteꝝ pdita. In qua ſi corpus uel reliqæ iferant fiet ſepulchrũ: ſi uero nihil eoꝝ iferat erit monumẽtũ ta
mẽoriæ cã factũ: qd' græci cenotaphiũ appellãt auctor florẽtius iuriſcõſultus ad hãc Cicerõis ſnĩam faciũt
uerba. M. Varronis: q ait monumẽta dici. q̃ ĩ ſepulchris ſint qbus prætereuntes admonẽt & ſe fuiſſe & illos
eſſe mortales. Ab eo cætera oia: q̃ ſcripta ac facta ſunt mẽoriæ cã monumẽta dicta. Eulogia. Eulogiũ græ-

filioꝝ qd teſtamẽtoꝝ diligentia qd ip̃a ſepulchroꝝ mõumẽta: qt elogia ſignãt niſi nos futura ẽt cogitare: qd illd nũ dubitas qs ſpecimẽ naturæ capi deceat ex optĩa quaq; natura q̃ ẽ igit melior ĩ hoium gñe natura quã eoꝝ q ſe natos ad hoĩes iuuãdos tutãdos cõſeruãdos arbitrãt. Abiit ad deos Hercules. nũq̃ abiſſet. niſi cũ ĩter hoies eẽt eã ſibi uiã muniuiſſet uetera iã iſta & religiõe oĩum cõſecrata. qd in hac rep. tot tãtoſq; uiros ob rẽp̃. iterfectos cogitaſſe arbitrãur. Iiſdẽ ne ut finibus nomẽ ſuũ qbꝰ uita termĩaret. Nẽo unq̃ ſine magna ſpe ĩmortalitatis ſe p pr̃ia offerret ad mortẽ. licuit eẽ ocioſo temiſtocli licuit epãinũde licuit ne uetera & externa q̃rã mihi ſed neſcio qũo ĩheret ĩ mẽtibus quaſi ſeculoꝝ quoddã auguriũ futuroꝝ: Ideoq; in maximis: ingeniis: altiſſimiſq; animis & exiſtit maxĩe & apparet facillime: quoqdem dempto qs tã e ẽ amẽs qui ſemp in laboriuus & periculis uiueret: loquor de prĩcipibꝰ. qd poete nõne poſt mortẽ nobilitari uolunt: uñ ergo illd aſpicite o ciues ſenis ennii imaginis urnam. hic ueſtrũ pinxit maxime facta patrum

ce dr̃ bñ dictum ευλωγεω benedico ευλωγια Eulogia
benedictio. Eulogos rationabilis In decretis
canonicis eulogia p benedictiõibus ſiue mu
neribus accipiuntur: quæ minutuli ſacerdo
tes ad ſynodum cõuenientes maioribus ſa-
cerdotibus ſummãtibuſq; deportãt. Exiſti-
mo hoc in loco legendũ eſſe elogia potiuſq̃
eulogia: eſt. n. elogiũ quaſi teſtificatio q̃dam
laudatiõis: interdũ & uituperatiõis: q̃lia ĩ te
ſtamẽtis ĩ ſepulchris anotant. Apd iuriſcon
ſultos & oratores crebra ẽ mẽtio elogioꝝ: &
nos aliubi plura annotauimus. M. T. in ora-
tiõe pro cluentio. Elogium recitaſti deteſta- Elogiũ
mẽto. Gn. egnatii patris hominis honeſtiſſi
mi uidelicet & ſapiẽtiſſimi. Sene. deceſſit ne
gociator teſtamẽtũ oĩum bonoꝝ ſuoꝝ reliqt
formoſam heredẽ & adiecit elogiũ qa pudi
cã cõperi: ſimiliter in libro de ſenectute elo
giũ q̃ elogiũ leger mali. Cũ ait Cato: quãta ĩ
attilio calatino auctoritas: in quẽ illud elo-
giũ uni cõplurimæ conſentiũt: gẽtes prima-
riũ fuiſſe uirum: notũ ẽ totũ eius carmẽ in
ciſum ĩ ſepulchro. Specimẽ: Indiciũ ſignũ.
Probatũ pbamẽtũ. Ad hoĩes iuuãdos
De Catone elogiũ ẽ apud Lucanũ. Nõ ſibi:
ſed toti gẽitũ ſe credere mũdo: Plato ĩ epi-
ſtola ad Archytã tarẽtinũ: qd' & a. M. T. repe
titũ eſt: ſcribit nullũ hominum ſibi ſoli na-
tum eſſe: ſed ortus noſtri partem ſibi Patriã
uẽdicare: partem parentes partem amicos.

Viam immortalitatis: Scilicet & migrationis ad deos ſcribit Apu. in apologia: quod Hercules luſtrator orbis: purgator ferarum: gentium domitor in cœlum ob uirtutes aſcitus eſt: & Ora. in epiſtolis inquit. Diram qui contulit hidram. Notaq; fatali portenta labore ſubegit. Comperit inuidiam ſupremo fine domari

Vetera iã iſta: Scilicet ſunt quæ enim de Hercule produnt ob uetuſtatem fabulis ppriora iudicant. Licuit ocioſo: Argumentat argumentis ſatis probabilius ad ĩmortalitatem affirmandam quod. ſ. nemo offer
ret ſe ad mortẽ nemo laboraret nemo periclitaretur niſi pponſita eſſet magna ſpes ĩmortalitatis. Ex hac ſpe Scitu di-
Themiſtocles athenienſis & epaminundas thebanus maximas res geſſerũt: ſeſe maximis piculis obiectaue gnũ de
runt nihil prorſus recuſantes ob gloriæ cupiditatem dum ſe poſt mortem perinde ac immortales aliqd ſen Themi
ſurus eſſe arbitrabant. De Thẽiſtocle uulgata ſunt oia: cuius clariſſimæ uictoriæ de perſis teſtis quotidie ci ſtocle
tatur ſalaminiaca ta pugna de Themiſtocle memorabile ẽ qd' cum olĩ pceſſiſſet ad ludos olympiacos ocu Secũdus
li omnium poſt habitis ſpectaculis. In illũ unũ cõuerſi ſunt. In eoq; ſpectãdo totũ diẽ conſumpſerũt: quãob themiſto-
rẽ ipſe letus ad amicos dixiſſe fertur: tunc ſe ſuoꝝ: laboꝝ quos pro græcia ſuſcepiſſet fructum ampliſſimũ cles
reportare: illud quoq; Themiſtocli glorioſiſſimum contigit: ut herodotus plutarchuſq; notificãt quod duces græci in aram neptuni ſuam quiſq; ſnĩam ſcriptã detulerũt: quẽ nam ex omnibus primum ex bello aduerſus xerxẽ geſto: & quem ſecundum iudicarent: in ea ſuum quiſq; primum nomen inſcripſit ſeſe illum qui præſtantiſſimus fuiſſet exiſtimans ſecundum uero Themiſtoclem omnes in hoc congruentes iudicauerunt. Epamĩunde: Inclytus eſt Epaminundas Thebanus ex uictoria leucrica: qua Acciſæ ſunt lacedæmonioꝝ res in tantum: ut uix unq̃ querint caput releuare. Dicere ſolebat filiam ex ſe relinquere pugnã leucricam: quæ non modo ipſi ſuperſtes: ſed etiam immortalis futura eſſet. Licuit mihi: Hoc referendum: eſt ad conſulatum illum Ciceronis nunq̃ ſatis laudatum: quo Catilinam catilinianũq; incendium in toga ultus eſt. Et fulmine linguæ compeſcuit atq; reſtrinxit. Quo dempto: Augurio. ſ. Et opĩone de futuris ſeculis: atq; immortalitate: quæ infixa mentibus mortalium illos alacres facit ad labores & pericula libenter ſubeunda: tanq̃ ſit poſt mortem aliquid quod ad eos pertineat. Accipite o ciues: Diſtichon eſt ennianum quo petit ennius ut formã imaginis ſuæ aſpiciant ciues. quaſi poſt obitũ ex hac re aliqd uoluptatis pceptu-
rus: primus uerſus ẽ exameter: ſequẽs pẽtameter ut ſupra annotatũ ẽ lr̃a. ſ. ueluti ſibilus abiicit in dictione Diſtichõ
imaginis. Reliqua quadrãt rithmis metricis. Quidã legũt imaginis urnã q̃ lectio plenis numeris conſtat. ennianũ

mercedē gloriæ flagitat ab iis quoꝝ patres affece-rat gloria: ideq̃ nēo me lachrymis decoret: nec fūe-ra fletu: faxit. Cur uolito docto p̄ ora uiꝝ. sed quid poetas? opifices & post mortē nobilitari uolūt: qd .n. phidias sui si̇̄lem spē iclusit ī clypeo Mīerue cū i-scribere nō liceret qd nr̄i philophi? nōne ī his ipsis libris quos scribūt de ɔtēnēda gloria sua noīa īscri būt q̄ si oīum cōsensus naturæ uox ē: oēsq; q ubiq; sūt cōsētiūt eē aliqd: qd ad eos ptīeat: q e uita cesse rūt: nobis quoq; idē existimādū ē: & si quoꝝ aut in genio aut uirtute aīus excellit: eos arbitrāur qa na tura optima sūt cernere naturæ ui maxīe uerisimile est cū optimus qsq; maxīe posteritati seruiat: eē ali-qd cuius is post mortē sensum sit habiturus: sed ut deos eē natura opināur: q̃lesq; sint rōne cognosci-mus: sic pmaner aīos arbitramur: cōsensu nationū oīum. Qua sede maneāt quales sint rōne discēdū ē. Cui⁹ ignoratio finxit īferos easq; formidies quas tu cōtēner nō sine cā uidebar. In terrā. n. cadētib⁹ cor poribus: hisq; hūo tectis: ex quo dictū ē hūari sub terra cēsebāt reliq̄ uitā agi mortuoꝝ: q̃ eoꝝ opinio nē magni errores cōsecuti sūt: quos auxerūt poetæ Freques. n. cōsessus theatri ī quo sūt mulierculæ & pueri: mouet audiēs tā grāde carmē. Adsū atq; ad uēio acherōte uix uia alta atq; ardua p̄ spelūcas as-pis structas saxis pēdētib⁹ maximis: ubi rigida con

Affecerat gloria dum in annalibus laudat ueteres Romanos eos nō solū gloria afficit, sed donat immorta litate sicut appion grāmaticus īmortalitate a se donari scripsit ad quos aliqua cōponebat. Idē. s. ennius. q̄ .n. subsequūt carmīa enniana sūt faxit: faciat. Volito uiuus: Expungēda ē dictio uiuus: ut uersus pētame ter itegris pedibus cōstet: hoc mō: faxit: cur uolito docta p̄ ora uiꝝ petit āt Enni. neqs obitū suū defleat qm̄ futurus sit īmortalis uolitaturusq; p̄ ora uiroꝝ sicut & nūc uolitat celebrat q; quotidie. Diffidet ab ennia na snīa solū: q ait mors mea ne careat lachrymis: līquamus amicis merorē alter lugeri tēuit alter iubet. Cic.

Ennius lugeri abnuit

aliubi magis p̄bat ēniū ī hoc q̄ solonē Phi dias Phidiā ī ebor marmoreq; sculpēdo cla rissimū eē p̄ oēs gētes q̄ Iouis olīpii famā i-telligūt nēo dubitat fecit īter alia & miner uæ simulachꝝ ex ebor & auro ī cuius scuto a mazonō pliū celauit & deoꝝ gigantūq; di micationē. ī soleis lapitaꝝ & cētauroꝝ a pli nio dictus ē artifex nūq̄ satis laudatus d̄ quo Quin. i. xii. phidias diis q̄ hoibus efficiēdis melior: In ebore uero lōge citra emulū uel si nihil nisi mineruā athenis aut olimpiū in elide Iouē fecisset: qd pertiet ad sensum Cicerōis sic scribit Vale. maxius. Capite de cupiditate gloriæ. Phidias climeo miner-ue effigiē suā inclusit qua cōuulsa tota ope-ris colligatio solueret. Sua noīa inscribūt M. T. in oratione pro archia ipsi phi ēt in il lis libellis: quos de cōtemnenda gloria scri bunt nomen suum inscribunt in eo ipso in quo p̄dicationem despiciunt nobilitatem-que prædicari de se: ac nominari uolunt idem tradit Vale. Naturæ uim: Si optio ingenio p̄diti maxime cernūt ui potentiāq; naturæ. Cōsectariū ē cū optius qsq; seruiat posteritati & curiosus sit de futuro post se: ut sit aliqd cuius sensum habiturus sit post mortē: ex quo colligimus aīos esse immor tales. Quales. sint dei: in extricabilis hæc qstio: uerūq; ē illud Platōis ex timeo θεονει ρειν ου ραδιον νοησαι δια δυνατων Deum i uenire non facile est intellexisse autem im possibile. Socrates apud Pluton ē in cratilo timide de deo pudēterq; diserit. Deos iqt iam mittamus p̄ deos obsecro. Ná de his dis serrere uereor: Aristoteles ait nūquā nos ue recundiores eē debere: q̄ cū de his agit qdā philosophoꝝ icorporalē asseuerāt deū eē qdā corporalē alii ex atomis alii ex nūeris sicut epicurus & pythagoras. Alii ex igne qualiter heraclito uisū est Platonici tradunt deum curantē reꝝ epicurei ociosum: stoici extra mūdū positum: q figuli modo extrī secus torqueat hāc molē intra mūdū platonici: q gubernatoris exēplo intra illud maneat qd regat. Ex tā dissidentibus discordibusq; sententiis factum est ut minus plana de deo coniectatio sit. Nos ut iqt Terrul lianus deū cōlimus factitatorē uniuersitatis p̄ Christū Deū nr̄um cuius dogmata irrephēsibilia sūt & san cta. Cuius ignoratio: Dū ignorant mortales: q̄ sit sedes maniū & animaꝝ post mortē finxerūt inferos: & regna subterranea & formidolosa omnia de tartaro. Cerbero: furiis cæteraq; id genus terriculamenta. Néo enim tam puer est ut inqt Seneca: ut cerbeꝝ timeat & tenebras & sepultus: larua humatus leni habitum.

Phidias

Timide de deo lo quēdum

Opiniões de Deo

Hūatus

Humari: Sepultus ut inquit Pli. intelligitur quoquomodo: conditus: uero humo contectus: quod anti-quissimum sepulture genus fuisse arbitratur. M. T. ī libris legum. Auxerunt poetæ: illa iqt Seneca: quæ nobis iferos faciunt terribiles fabula est. Iusserunt ista poetæ: & uanis nos agitauere terroribus & Tertullia-nus ī apologetico: poetæ ait & phylosophi tribunal apud iferos ponunt & gehennam: est autem gehenna se cūdum ecclesiasticos: lacus ignis & sulphuris ifernus ubi est fletus & stridor dentium. Consessus thea-tri: Multitudo spectatoꝝ significat q conueniunt ī theatꝝ ad audiēdas spectādasq; fabulas poetarum: quæ per scenicos agunt. Adsum atq; aduenio: Carmē ē ueteris poetæ ex antiq̄ tragœdia fortassis de tātalo cō positū: q ēt apd̄ Senecā ī thyeste iducit aduenīēs ab īferis ad superos. Ex hoc Cicerōis testimōio sumit argu mētū oēs romāos tā fœmīas q̄ pueros latie loquutos eē: qūo. n. mulierculæ & īdocti hæc ītellexissēt nisi lati na ligua fuisset uernacula & p̄pria romāoꝝ: Vn̄ & romana ligua accipit p̄ latia. Diōedes latinitas ē iqt ī cor-rupta loquēdi obseruatio scd̄m romanā linguā sup quare copiosissime scripsimus q̄dā ad amicū epistola.

Gehēna Latine lo-quutos eē Romáos

ſtat & craſſa caligo infer℞. Tm̄q; ualuit error q mihi qdē iā ſublatus ur̄ ut corpora cremata cū ſcirēt: tn̄ ea fieri apd' iferos fingerēt: q̄ ſine corporib⁹ nec fieri poſſent nec intelligi. Aīos. n. p ſeipſos uiuētes nō poterāt mēte cōplecti: formā aliq̄ figurāq; q̄rebāt. ide hōeri tota νεκυια ide ea q̄ meus amicus apius necromātia faciebat. ide in uicina nr̄a auerni lacus: un̄ aīæ excitant' obſcura umbra apto hoſtio alti acherōtis falſo ſanguine imagies mortuo℞. has tn̄ imagines loq̄ uolūt: q̄ fieri: nec ſine lingua nec ſine palato: nec ſine fauciū later℞ ue & pulmonū ui & figura p̄t nihil. n. aīo uider̄ poterāt ad oculos oīa referebāt. Magni āt ē igenii reuocar̄ mētē a ſenſib⁹ & cogitationē a cōſuetudīe abducere: Itaq; credo eqdē ēt alios tot ſæculis diſputaſſe de animis: ſed

Calido infernum: Pro inferorum apud quos cuncta ſunt nigrantia. Et ut ait poeta: alta caligine merſa. Iam ſublatus ur̄ iam tpe Ciceronis cordatiores facti & aſtutiores minus minuſq; i dies metuebāt terriculamenta inferorum utpote uana & commenticia. Scio inquit Seneca uanos eſſe iferorum metus. Animos per ſeipſos uiuentes. Opinabatur rudes illi & impoliti homines primigenii aīos ſine corporibus neq; uiuere neq; exiſtere poſſe: ex quo fiebat ut credentes cruciamenta inferorum uera eſſe exiſtimarent non ſolum animos puniri qui incorporei ſunt ſed totos homines animo corporeq; compactos. Quod abſurdum eſt credere perindeq; ridiculum: maxime cum ſcirent corpora eſſe cremata: & ob hoc apud inferos cruciari non poſſe ſi enim humi remanent cadauera quomodo poſſunt apud manes torqueri ſupplicis. Præterea cum animo dolenti cauſa exiſtat a corpore: arbitrabantur corpora cum animo connexa cruciari. Neſcientes q̄ animus per ſe dolorem pati pōt & mori non poteſt: quod ſubtiliter argumentatur diuus Auguſtinus in uigeſimo primo de ciuitate dei. Hōeri necyia: Apd̄ Homerum ī odyſſea fit ad Vlyſſe euocatio manium: ſacro magico In ſcrobe procurato quæ res dicit'. græco uocabulo νεκια: quaſi mortuaria reſq; funebris & ad mortuos pertinēs. νεκυσ græce mortuus unde νεκυια: & necyomantia: quaſi diuinatio per mortuū. lege homerū in. xi. odyſſeæ quod opus non aliunde cōſtat: q̄ ex magicis preſtigiis: & inferorum euocatione. Apius necromātia: Necromantiam græci uocant diuinationē p mortuus factam νεκρου. eni cadauer νεκροσ mortuus dicitur & μαντεα diuinatio: Necromatici: ſunt quorum incantamentis uidentur reſuſcitari mortui diuinare. Et ad interrogata reſpondere. Ad quos ſuſcitandos cadaueri ſanguis adiicitur: nam amare ſanguinem demones dicuntur ideoq; quotieſcunq; necromancia fit cruor aquæ miſcetur: ut colore ſanguinis facilius prouocentur auctor Auguſtinus: & in decretis canonicis. xxvi. Qu. V. latiſſime explicatum horū ſacrorum duo genera potiſſimum ſunt. Necyomantiā. Et ſciomantia. Neſciomantiæ ad eleuandum cadauer ſanguis eſt neceſſarius: hinc illud lucani. Pectora tunc primum feruenti ſanguine ſupplet. In ſcyomātia umbræ tm̄ eſt euocatio: qualis facta eſt ab Vlyſſe ī maniū euocatiōe qualis ab appiōe grammatico: qui euocauit umbras ad percunctandum: qua patria homerus genitus eſſet. Appius: Hūc appium: qui necromantiam faciebat augurē bonum fuiſſe & in augurum collegio collegam. M. Tulli teſtis eſt ipſe ī libris de diuinatōe In uicinia noſtra: Haud longe ab arpinatibus: qui municipes ſunt. M. Tullii. Auerni lacus: In cāpania apud cumas lacus auernus eſt in quo homerica defunctorum uaticinia fuiſſe fabulis ꝑdiderunt ſupcilia ardua auernum undiq; circuncludunt: q̄ ſuperſtitione quadā umbris obſcurum ſinū reddebant: quem locum plutoni dicatum opinabatur illinc ad inferos introitus patere credebatur: Aderantq; duces ſacerdotes placatis prius p ſacrificia diis manibus: illic fons ſtigius erat illic phlegetō amnis: hic acheruſiā hic dōicilia infero℞. ſubterranea cōiectabant: hinc ur̄ maro non pauca tranſtuliſſe in ſextum uolumē eneidos. Marcus Agrippa auerni locū ſuccidit locumq; illum elegāter excoluit. Dirutaq; ſubterrena foſſa oīa illa de manibus fabuloſa cōmēta ſunt patefacta illuſtrataq;. Auctor Strabo in. y. Auernū āt dici q̄ſi aornon hoc ē auibus impium docet Lucre. cum ait in. yi. Principio qd' auerna uocant'. Nomen id ab re impoſitum eſt: quia ſunt auibus cōtraria cūctis. Lucretiū emulatus Vir. ſic cecinit: un̄ locū graii dixerunt noīe auernū. Alti acherōtis. Acherō fluuius dr̄ a poetis infero℞ q̄ſi ſine gaudio: ſed cōſtat locū eē ꝓpe auernū lacū. Strabo in. yi. Acherōtē fluuiū eſſe tradit brutio℞ ꝓpe urbē pādoſiā: ubi Alexāder. Epirēſis a lucanis trucidatus ē. Dodoneo deceptus oraculo: qd' iuſſerat: ut caueret acheruſiā aq̄ pādoſiāq; urbē. Cū i epiro eēt pādoſia & acherō amnis fugiēs Alexāder. hæc loca ī media fata ut ſit ruit: q uenit ī Italiā: eūq; uadū acherōtis brutio℞ egreſſū emius ueruto Luca. miles exultās cōfodit: hiſtoriā Li. Et trogus enarrāt. Acheruſiā paludē fuiſſe egyptio℞ ꝓdidit Diodo. un̄ Orpheus trāſtulit figmēta: de iferis ad græcos. Falſo ſanguine: Sic Eriſtho maga primi noīs apud Lucanū falſo ſanguine erigit cadauer. Et necyomantiā cōficit. Vlyxes apud Home℞ ſanguine ouium īplet ſcrobē & euocat manes. Imagines. Sciomantiam ſignificat: in qua umbræ tantum & imagines euocantur. Has imagines: Loqui. apud Homerum euocatæ imagines helpenoris: antichilæ thireſiæ: aliorumq; defunctorum cū. Vlyxe colloquuntur, apud filiū euocati manes ſcipionum & alexandri cum africano fabulantur. Nec ſine lingua: Deridet magicum artificium peride ac delirum & nugatoriū Pli. quoq; magicas uanitates ubiq; uoluminum coarguit tanq̄ irritas: inanes & deteſtabiles: quo modo eni umbra quæ incorporea eſt loqui poteſt: cū ſermonis interpres & miniſtra ſit lingua: cum ſpirandi officina ſit pulmo: cū ſine ore & palato uox fieri nō poſſit. A ſenſibus ſēſus ſūt q ſentiūt: ſenſa uero: q̄ ſentiunt' ſenſile dicit Lucre. qd' ſenſui ſubiectū eſt. Inſenſile quod ſentiri nō poteſt ex inſenſibus ne credas ſenſile gigni.

Necya
Necyomā tia
Necromā tia
Necromā tici
Necyomātia
Scioman tia
Auernus ubi magi ga
Aornos
Acharō
Pādoſia
Mors alexādri epirenſis
Magice uanitates
Senſile
Inſenſile

Phthiriaſi perijt pherecides

Pherecides ſyrus: Apuleius in floridis: auctor ē pherecidē ex inſula ſyro oriūdū: primū ſoluta orone cō ſcribere auſum fuiſſe repudiato uerſuū nexu: quē Pythagoras magiſtrū coluit: p infādi morbi putredie ex tictus ē: phtiriaſi.n.hoc eſt pediculari morbo occubuit q̄ morbi feditate ſylla dictator. Et alcman poeta: & mumius iuriſcōſultus. Et enuus belli ſeruilis dux obierūt. Auctores Pli.& plutarchus: de obitu pherecydis ſic ſcri.q.ſerenus. Sed qs nō paueat pherecidis fata tragedi: q nimio ſudore fluens aīalia terra eduxit: turpi miſeꝝ q̄ morte tulerūt: hic hauſto aquæ puteo p̄ſenſiſſe ferť ac p̄dixiſſe terreōtū poſt diē tertiū futuꝝ atq; ita factū eē ſcribēs ad thalē mileſiū de morbo phtiriaſi pediculis īqt opiebar toto morbo āt īualeſcēte neq; medicoꝝ quēpiā neque amicoꝝ pēitus admitto. Meo regnāte gētili Seruiū tulliū ſignāt ſextū rōanoꝝ regem quē gentilē ſuū uocat: qa eiuſdē nois erat.

Gētiles Cognomines

Gētile .n.ut ait Cincius ſūt q ſimili noīe appellanť: q cognomines quoq; nūcupāť; uel qa ab eo rege ducebat originē. Nā.& filius: ꝑauū. M. T. appellat regiā ꝓgeniē: cū ſcribit in yiii.punicoꝝ. T.æratas raptabat in agmina turmas: Regia ꝓgenies & tullo ſanguis ab alto: Euſebi.quoq; in crōicis teſtať Ciceronē natū eē ex regio uolſcoꝝ gñe: prior ſnīa apud me ꝓbabilior eſt. Pythagoras: De pythagora Samio laertius apu.trogus reliq ſatis multa q̄ ſunt notiſſima. Magnā græciā Græce dr̄ μεγαλη ελλασ .i. magna græcia portio italie a tarēto uſq; ad cūas: ꝗ multæ magnæq; ciuitates ī ea fuerť a græcis cōditæ auctor Iuſtinus ī.xx. De qua Pli. ſic græci de Italia iudicauere genus ī gloriā ſuā effuſiſſimū quotā ptē ex ea appellādo græciam magnā A qbuſdā tota italia maior græcia dicta Oui.quoq; cecinit ī faſtis. Italia nā tellus græcia maior erat. de hac pte italiæ Vir. Effuge cūcta malis habitanť mœnia grais. Eſt quodā phiæ genus qd' italicum nuncupať ex ea pte italiæ: q̄ quōdā magna græcia nūcupata eſt: qd' ut docet Augu.in.yiii. auctorem habuit pythagorā ſamiū: a quo ēt ferūt ipſum phiæ nomen exortum.

Magna græcia Phyloſophia italica

ꝗ lr̄is extet ꝓbo. Pherecides ſirus primū dixit animos hoium eē ſempiternos. Antiquus ſane fuit.n. meo regnāte gentili. hāc opionē diſcipulus ei⁹ pitagoras maxīe cōfirmauit. q cū regnāte Tarqnio ſupbo ī italiā uēiſſet tenuit magnā illā græciā cū honore & diſciplina: tū ēt auctoritate multaq; ſæcula poſtea ſic uiguit pythagoreoꝝ nom̄ ut nulli alii docti uiderenť. ſed redeo ad ātiquos: rōnem illi ſnīæ ſuæ nō fere reddeāt niſi qd' erat nūeris aut deſcriptionib⁹ explicādū. Platonē ferūt ut pythagoreos cognoſceret ī italiā uēiſſe & ī ea cū alios mltos: tū Archytā: Timeūq; cognouit & didiciſſe pythagorea o'ſ primūq; de aīoꝝ æternitate nō ſolū ſenſiſſe idē qd' Pythagoras. ſed rōnē ēt attulliſſe: q̄ niſi qd dicis ꝑtermittāus: & hāc totā ſpē īmortalitatis relinq̄mus A. An tu cū me ī ſūmā expectationē adduxeris: dſeris? Errare me hercule malo cū platone: quē tu q̄ti facias ſcio & quē ex tuo ore admiror q̄ cū iſtis uera ſentiř. M. Macte uirtute. ego.n. ipē cū codē ipō nō īuitus erraueri. Nū igiť dubitāus? an ſicut plæraq; ſic & hoc quāq̄ hoc qdē minime Perſuadent enim

Sophi Phyloſophus

Nam cum antea ſophi.i.ſapientes appellarenť: hic interrogatus qd ꝓfitereť phm ſe eſſe reſpondit, i. ſtudioſum ſapientiæ: qm̄ ſe ſapiētem ꝓfiteri arrogatiſſimum ui Numeris aut diſcriptionibus: per mathematicas diſciplinas hoc eſt arithmeticam. atque Geometriam: quarum probationes potentiſſimæ ſunt: quæ oculis euidenter ſubiiciuntur: falſa quoq; ueris ſimilia Geometria ratione deprehendit. Grammicæ. Apodices uulgo dicuntur Geometriæ probationes: fit hoc & in numeris per quaſdam quas ſpeudogrophias uocant: hoc eſt falſas deformationes.

grāmaticæ apodixes Pſeudographie

Platonem ferunt. Plato poſt ſocratis obitum. Ad pythagore diſciplinam ſe contulit & ad italiam uenit: pythagoreos euritū & architam: thimeumq; ſectatus: a quibus intellectualis phia platoni tradita eſt: Auctor Apuleus.in dogmate platonis: thimei nomini dedicauit diuinum illud obſcurumq; uolumen cui titulus eſt thimeus. Extant platonis epiſtolæ ad architam tarentinum qui methanica callens columbam ligneam fecit uolantem: ex quo philoſophi acumen cognoſci poteſt.

Timeus platonis Coluba ex ligno uolans

Idem quod pythagoras: Apud Ouidium dogma pythagore explicatum eſt libro decimoquinto metamorphoſeon: ubi pythagoras aſſerit animas immortales eē probatq; palingeneſian & metempſychoſin hoc eſt regenerationem & tranſanimationem: ut.ſ. de aliis corporibus in alia corpora tranſeant: animæ ſic enim ait. Morte carent animæ ſemperq; priore relicta ſede nouis habitant domibus uiuuntq; receptæ: ex hoc pythagorico dogmate inducta eſt ab eſu animalium abſtinētia ne forte ut feſtiuiter ait Tertullianus: bubulam quis de aliquo proauo ſuo obſonet.

Palingeneſia Metēpſychoſis

Malo potius uolo Errare cum platone. Honeſtus eſt error magnos duces ſequentibus: ut ait Quintilia. Ex tuo ore: Cice. ubi maximus præco eſt buccinatorq; platonicæ maieſtatis adeo ut platonem deum appellet: quem labeo īter ſemideos commemorandum putauit: cui defuncto magi uti deo imolauerunt.

Plato deus: ſemedius

Macte uirtute: Magis auctæ cumulateq;: ſanguinolētibus ex acie redeuntibus dr̄ macte uirtute eſto: ut inqt Sene: qd' magne laudis ꝓcul dubio ꝑconiū ē: dixit Statius in.yii. thebaidos macte aīo iuuenis. i. perfecte indolis: ut expoſuit lutatius interpres: mactare.n. dictū eſt ſacrificiū pfeciſſe: M. T. ferunt laudibus mactant honoribus: ꝓ magis augēt. Seruius enarrās illud uulgatiſſimū. Macte puer uirtute noua ſic itur ad aſtra: macte inquit magis aucte affectata gloria. Eſt ſermo tractus a ſacris quotiens.n. aut thus aut unū ſup uictimā fundebať. Dicebať mactus eſt taurus: uino uel thure hoc ē cumulata eſt hoſtia & magis aucta. Plinius.in laudē aſtrologorum macti ait ingenio & cœli interprætes rerūq; naturæ capaces. Lucili. macte uirtute ſimulq; his uerſibus eſto

Macte uirtute Macti ingenio

mathematici terram in medio mũdo sitã ad uniuersi cœli cõplexũ: quasi pũcti istar obtinere: qđ cẽtrõ illi uocant. Eã porro naturã eẽ q̃tuor oĩa gignẽtiũ corpoꝝ ut quasi ptita hẽant iter se & diuisa momẽta ut terrẽa & hũida suopte nutu: & suo põdere ad pes angulos ĩ terrã & ĩ marẽ ferãt̃ reliq̃ due ptes una ignea altera aĩalis: ut ille supiores ĩ mediũ locũ mũdi grauitate ferãt̃ & põdere: sic hæc sursum rectis lineis ĩ cælestẽ locũ subuolẽt: siue ipsa natura supiora appetẽ: siue ꝙ a grauiorib⁹ leuiora natura pellãt̃ Quæ cũ cõstẽt pspicuũ dẽt eẽ: aĩos cũ e corpe excesserint siue illi sint aĩales. i. spirabiles siue ignei ĩ sublime ferri. si uero aut nũer⁹ qdã sit aĩus ꝙ subtiliter magis q̃ dilucide dr̃: aut qnta illa nõ noĩata magis quã nõ ĩtellecta natura. multo ẽt ĩ tegriora ac puriora sũt. ut a terra longissime se efferãt. Hoꝝ igit̃ aliquid aĩus ẽ: nec tã uegeta mẽs aut in corde cerebroue aut ĩ empedoclo sanguĩe demersa iacet. Dicæarcũ uera cũ aristoxẽo æq̃li: & cũ discipulo suo doctos sane hoĩes omittãus: quoꝝ alter cõdoluisse qdẽ nũq̃ ur̃: q aĩum se hẽre nõ sentiat: alter ita delectat̃ suis cãtib⁹: ut eos ẽt ad hæc trãsferre cõet̃ harmoniã ãt ex ĩterua llis sonoꝝ nosse possumus quorũ uaria cõpositio harmõias ẽt efficit plures mẽbrorũ uero situs: & figura corpis uacãs aĩo q̃ possit harmoniã efficere nõ uideo: sed hic quidem q̃uis eruditus sit sicut ẽ hæc magr̃o cõcedat Aristoteli. Canerẽ ipse doceat. bñ. n. illo ꝓuerbio græcoꝝ pcipuo

Mathematici: Periti astrologiæ: Geometriæ: Gnomonicæ: & musicæ: q̃s disciplinas ut illã dictũ est mathemathicas græci ueteres appellabãt. Quasi pũcti istar: Pũctũ ẽ iqt Sene. & adhuc pũcto minus qđ icolũus pli. in. ii. Nõ aliud ẽ terra uniuersa: quã mũdi pũctus hæc ẽ materia uitæ nr̃æ hæc sedes. Euclides cæteriq; geometre pũctũ eẽ dixerũt qđ ob incõpræhẽsibilẽ breuitatẽ sui in ptes diuidi nõ possit nec ipsum ps aliqua sed tantummõ signũ esse dicat̃. Vñ a græcis dr̃ σιμειον hoc est signũ. Centrõ in oĩ orbe uel sphera Medietas cẽtrũ uocat̃: Nihil aliud ut Macrobius ait est cẽtrũ nisi punctũ: in medio orbis spheræ apu. ĩ cosmographia. Cardinem inqt mundi: sic. n. dixerim centrũ hẽt tellus hic a Plinio Cẽtralis terra dicta. Alias centron stimulũ significat. Quatuor corpoꝝ: Elementa significat ex quoꝝ cõcordi discordia cũcta gignunt̃. Terrenea & hũida. Elemẽtũ aquæ & terræ utpote graue & põderosum deorsum fert̃ ad centrum cum ignis & aer genuina leuitate in sublime ferant̃ qđ a phis astrologisq; copiosissĩme tractat̃: uñ terrena: & humecta naturã terræ & aquæ secuta ferunt̃ ad cognata. Suopte: Suo ipsius: ut meopte meo ipsius. Altera aĩalis. Elementũ aeris significat̃: qđ spirabile ẽ. In medium mũdi. i. centrũ nã ut inqt Aristoteles lib. iiii. de cœlo & mundo quod a medio fertur sursum fertur deorsum uero quod ad medium. In sphera autẽ imum est quod medium est: ut phi tradunt. Manilius in primo. Astronomicõ medium totius & imum est Lucreti. ut pote Epicureus negat imum esse qm̃ in qt spatiũ sine fine mõq; est mediũ. n. infiniti non est qđ & Aristoteles docet in primo de cœlo. Subuolãt. Oui. in hãc sñiam. Ignea conuexi uis & sine pondere cœli emicuit summaq; locũ sibi legit in arce. Proxius est aer illi leuitate locoq; densior his tellus elementaq; gradia traxit: & p̃sa est grauitate sui circũfluus humor ultima possedit solidũq; cohercuit orbem. Leuiora appellant̃. Hoc fit p antiparistasin ut græci dñt: p q̃ ubi calidũ ẽ inde frigus excedit: ubi frigidus ẽ ide calor expellit̃ hĩc putei p hibernũ tp̃s calent: quia illo se calor contulit cedens: frigori superiora possidenti. Siue sint animales: Aerei: ut Diogenes: & Varro crediderunt. Ignei: Vt Zeno. & Heraclius opinati sunt. Numerus: Vt Xenocrates qui dixit animam esse numerum se mouẽtem. Quinta illa natura: Endelechiam aristotelicam intelligit. Nec tam uegeta mens: Cum animus noster sit mobilis uegetus uersatilis momento temporis multa percurrens multa complectens non ur̃ esse ꝓbabile tam uegetã mobilẽq; naturã esse cor aut cerebrum: aut sanguinem: q̃ corpora sunt bruta & crassa nihil aũt aĩo tã contrariũ ẽ q̃ torpor & crassitudo hebetescens cũ aĩ essentia sit in motu. Origines dixit aĩam esse substantiam sensibilem & mobilem. Quoꝝ alter: Dicearchus. Alter: Aristoxenus. Ad hæc trãsferre: Quia aĩam harmoniã esse dicebat. Ex interualli sono: Aristoteles harmoniã ait eẽ temperamẽtũ & cõpositionẽ cõtrarioꝝ: harmonia p se ĩmobilis est: aĩe ãt ꝓpriũ ẽ p se moueri. Ergo aĩa harmõia eẽ nõ põt. Censorinus & Macro. harmõiã eẽ dñt cõsonantẽq; cõuenientiã & ut ait Augu. concentus ẽ ex dissimillimaꝝ uocũ moderatione: sicut ex summis & mediis & ĩfimis interiectis ordinibus ut sonis ciuitas concinit moderata consensu dissimillimoꝝ. Harmonias. p. musici simphõias. plures hñt sed illã clarissimã: q̃ appellat̃ diateserõ & alterã q̃ dr̃ diapente harmõiã uero diapason uocant hoc est uniuersitatem concentus q̃ ex septẽ tonis cõficit̃. Non ui. Si qd in nobis esset harmoniæ simile uictu minueret̃ externo sicut nerui cithare manibus q sine tractu atificis pulsuq; digitoꝝ muti atq; inertes iacent: aĩus uero sua spõte & cogitat & mouet̃ ex quõ nulla ꝓportio est aĩ ad harmoniam. Canere ipse doceat: Tãq̃ musicus ur̃. n. musicæ scius & callẽs accõmodatior eã ad canẽdũ: q̃ de aĩa philosophãdũ.

Punctũ
Centrũ
Cẽtralis terra
Imũ in sphera
Mediũ infiniri non est
Antiparistasis
Vnde putei calidi per hyemẽ
Aĩ essentia notu
Harmõia
Ciuitas ex cõsensu dissimilũ
Dia tesseron
Diapason

Quã quiſq; norit artẽ: in hac ſe exerceat. Illã uero funditus eiiciam⁹ ĩdiuiduoꝝ corpoꝝ leuiũ & rotũdoꝝ cõcurſionẽ fortuitã: quã tantũ democritus cõcalefactã: & ſpirabilẽ. i. aïalem eſſe uoluit. Is autẽ animus qui ſi eſt hoꝝ quatuor geneꝝ ex qbus oĩa: conſtare dicunt̃: ex ĩflammata aĩa cõſtat ut potiſſimũ uĩ. Panætio: ſupiora capeſſat neceſſe eſt. Nihil. n. hñt hæc duo gñã ꝓni: & ſupa ſemp petunt ita id euenit ſiue diſſipant̃ procul a terris ſiue pmanẽt & cõſeruãt hĩtũ ſuũ: p hæc ẽt magis neceſſe ẽ ferãt̃ ad cœlũ & ab his perrũpat̃ & diuidat̃ craſſus hic & cõcretus aer: q ẽ terre ꝓximus calidior ẽ. n. uel potius ardentior aĩus quã ẽ hic aer: quẽ mõ dixi craſſũ atq; ɔcretũ: qd̃ ex eo ſciri põt qa corpa nr̃a terrẽo prĩcipioꝝ gñæ cõfecta: ardore aĩ cõcaleſcũt: accedit ut eo facilius aĩus euadat ex hoc aere: quẽ ſæpe iã appello craſſum: eũq; ꝓrũpat: ꝙ nihil ẽ aĩo uelocius: nulla ẽ celeritas q̃ poſſit cũ aĩ celeritate contẽdere. Qui ſi p manet incorruptus ſuiq; ſiĺis neceſſe ẽ ita ferat̃ ut penetret & diuidat oẽ cœlũ hoc: inquo nubes hymbres uẽtiq; cogunt̃: qd̃ & hũidũ & caliginoſum eſt pp exhalatiões terræ. Quã rõn ẽ cũ ſupauit aĩus naturãq; ſui ſiĺem ɔtigit & cognouit uictus ex aĩa tenui: & ex ardore ſolis tẽpato ignib⁹ reſiſtit & finẽ alti⁹ ſe offerẽdi facit. Cũ. n. ſui ſimilẽ & leuitatẽ & calorẽ adeptus ẽ tãq̃ paribus examinatus põderibus nullã ĩ ptẽ mouet̃. Eaq; ei domũ naturalis ẽ ſedes cũ ad ſui ſimilem penetrauit: in quo nul

Quã quiſq; norit artẽ: In hanc ſñiam prouerbialis eſt ille propertii uerſiculus: qua pote q̃ſq; in ea cõterrat arte diẽ & alter: unus qſq; ſua nouerit ire uia: cõſimiliter ſcribit Ora. i epiſtolis. Quã ſit uterq; libens cẽſebo exerceat artẽ. Indiuiduoꝝ corporum. Explodendam eſſe dicit. & quaſi radicitus extupandã opinionẽ. Democriti: leucippi. Et Epicuri: qui aĩam ex atomis hoc eſt indiuidiuis corporibus cõſtare dicebãt quibus nomẽ atomoꝝ inditũ eſt: qa ſecari ac diuidi nõ poſſunt: uolitare aũt atomos & cõcurrere opinant̃ ſicut pulueris minutias uidemus ĩ ſole cũ p feneſtrã radios ac lumẽ immiſerit. Ex his oĩa oriri & rurſus in eadem reſolui uigilãtes ſomniabant.

Atomi unde

Spirabilẽ quaſi ſpiritu & aere: tãq̃ uehiculo uectãt cũ aer ſpiritũ uitalẽ fundat. Hoꝝ quatuor generum. ſ. elementorum. Ex inflãmata aĩa: ex aere ignoto & caleſcente ꝙ quadrat cũ ſñia. M. Varronis: qui dicebat aĩam aerem eſſe feruefactum ĩ pulmone diffuſſum in corpus: & hæc ſñia conuenit cõi cenſui: cui perſuaſum eſt aĩa. i. ſpũ & igne animantium uitã conſiſtere: cũ ſine reſpiratiõe uiui nõ q̃rat & corpora igne uiduata frigeſcãt & extinguant̃. Hæc duo gñã ignis & aer.

Nihil ꝓni: qd̃ uergat ĩ imũ & cẽtrũ ad qd̃ ꝓna ſunt q ponderoſa ſũt. Diſſipantur ꝓcul: ex opinione illorum dictum eſt qui cenſent aĩum aliquãdiu: permanere mox diſſipari. Craſſus hic aer: poſſidonius quadraginta ſtadioꝝ a terra altitudinẽ eſſe ait: in qua aer turpidus ſit et craſſus: ubi nibila: uẽti nubeſq; gignant̃: ſupra uero purũ liquidũq;: & in ꝑturbatæ lucis aerem.

Concretũ: Dẽſum: turbidũ ſpiſſũ.

Elemẽta in animãtibus

Terreno genere confecta: pythagoras empedocles: epicarmus: aliiq; phiſici: prĩcipia quatuor elemẽta ꝓpoſuerũt: ex qbus aĩalia cõſtant: q̃ in corporibus nr̃is euitẽter apparent: nã carnes & oſſa terrẽa ſunt: humor & ſudor aquatici: reſpiratio ex aere. calor ex igne ab elemãtis habemus corpus: a deo aĩum ſicut elementa mutantur quoꝝ perire mutari eſt: ita & corpus ſicut deũ non perire manifeſtũ eſt: ſic & aĩus non perit: q adeo originẽ ducit: ps. n. ſemper ſequit̃ genus. Nihil aĩo uelocius thales mileſius unus ex ſeptem græciæ ſapientibus: uelociſſimum inquit omnium q̃ ſunt eſt mens: nam p uniuerſa diſcurrit. Lactantius: libro de opificio: animus inquit tante celeritatis eſt: ut uno temporis puncto cœlum omne colluſtret maria peruolet. Terras & urbes pagret.

Quid ueloci ſſimũ

Omne cœlum hoc aera intelligit Lucre. in hoc cœlo qui dicit aer.

cœlũ aer

Pli. quoq;. in. ii. & hoc cœlũ appellauere maiores: quod alio nomine aera: hinc grãdines ſunt: & pruine hymbres ꝓcellæ: turbines. Ventorum hoc regnum: pacem ſumma tenent ut ait lucanus: ſupra lunam pura oĩa ac diuturnæ lucis plena.

ſupra lunã oĩa pura

Cogunt̃: congregant̃: conficiũt. Exhalationes terræ: Meteorologi tradunt duas eſſe exhalationes ſiue euaporationes alteram humidam alterã ſiccã. Ex quibus fiant nimbi: nubes: tonitrua: tempeſtates & id genus alia lege ariſtotelẽ & albertum in meteoris: ſic. n. recte ſcite q; dñr q uulgus metaura inſcite appellat: qua dictione apud græcos ſublimia ſignificantur ait ariſtoteles calefacta a ſole terra neceſſum eſſe fieri exhalationes.

Meteorologi

Meteora

Quam regionem: Aeris. ſ. craſſi atq; cõcreti qui terræ proximus eſt. Naturã ſui ſimilẽ aera tenuiorem liq̃diorẽ: calidiorẽ: natura. n. animi eſt leuis & calida. Finem alius efferendi. Aliæ aĩæ lunarem circulum: altæ ſolſticialem retinere dicuntur ꝓut minus magiſue purgatæ fuerint. Semidei manes habitant: ut autumat Luca. id ſpatiũ qd̃ patet ĩter terras luneq; meatus: quos uirtus ignea fecit imi etheris pacientes: theologi dixerũt elyſium eſſe circa lunarem circulum ubi aer purior eſt: tanq̃ illuc animi nexibus corporeis ſoluti ſubuolent: nõ me ꝑterit a quibuſdã phĩs elyſios campos collocari in ſphera a plane hoc inerrabili. Exanimatus: libratus æqua lace: modificata utrinq; participatione: ut neque pondere deuergat neq; leuitate altius rapiatur.

Aletur

Aletur:cibus animorum in cælo & alimonia ut subtiliter uestigauit origines libro secundo periarchon erit theoria hoc est cōtemplatio & intellectus dei. Sancti manducabūt panem uitæ:qui sapiētiæ cibus significatur quo aīæ nutriūť:bibētq; ex diuinæ sapiētiæ poculis:qui purior mente & excretior sensu erit is cito ascendet æris locū:& ad cæloꝝ regna perueniet:& in spheris singulis ꝑspiciet ea:quæ ibi geruntť: & rationē q̄re gerantť agnoscet. Astra sustentātur:Stellas aīantes esse rōnabiles ecclesiastici doctores affirmāt:q̄ uanitati subiectæ eē dicuntť:quia corporibus īdutæ sūt phi tradūt & maximæ platonici stellas alii humore terreno & pasci:quas igneas esse opinantť: unde a poeta astroꝝ ignes dicti:cui sententiæ astipulatť illud lucani:nec nō oceano pasci phœbumq; polumque credimus Aristoteles uero ī secūdo meteoroꝝ deridet eos:ꝑinde ac uanidicos quicūq; existimauerunt solē & sydera humore pasci: aut ergo philosophice intelligimus astra sustentari alimento hūecto:aut theologice nutriri theoria:idest speculatiōe diuinitatis:& deo fruī secūdum Augustinū animi nostri uocabūt qui laudibus:deū uidebūt & amabūt:amabūt & laudabūt:hic erit aīorū cibus & nutricatio.

Cibus animoꝝ theoria

Sidera humore pasci

la re egens aletur:& sustētabitur iisdem rebus. qb⁹ astra sustentātur:& aluntur. Cūq; corporis facibus īflāmari soleamus ad omnes fere cupiditates. eoq; magis incendi:ꝙ his æmulemur: qui ea habent:q̃ nos habere cupimus: profecto tūc erimus beati:cū corporibus relictis cupiditatū. & æmulationū erimus exptes: Quodq; nūc facimus cum laxati curis sumus:ut spectare aliquid uelimus & uisere id multo tum faciemus liberius:totosq; nos incontemplādis rebus:perspiciendisq; ponemus ꝓpterea qd' & natura inest mētibus nostris insatiabilis quædā cupiditas ueri uiscēdi:& oræ ipsæ locorum illoꝝ quo peruenerimus:quo faciliorem nobis cognitionē rerum cælestium:eo maiorem cognoscendi cupiditatem dabunt. hæc enim pulchritudo etiam in terris patriam illā:& auitam ut ait. Theophrastus philosophiam cognitiōis cupiditate incensam excitauit: præcipue uero fruētur ea:qui tum etiam: cum has terras incolentes circunfusi erant caligine: tamen

Corporis facibus inflāmari:Platonici ex terrenis corporibus sic affici aīas opinantť ut hic eis sint cupiditas:timor:letitia:tristitia:& id genus ꝑturbatiōes:qbus mortales uexantť:quam Platonicam sentētiam luculentis uersibus mantuanus uates explicauit dicens. Terreniq; hebetant artus moribundaq; mēbra hinc metuūt cupiūtq; dolēt gaudētq;:nec auras suscipiūt clausæ tenebris & carcere ceco: huic sententiæ subscribit illud apostolicum:aggrauat animam corpus corruptibile & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. Igiť ex corpis cōtagiōe ꝑserpūt ꝑturbationes:uel ut ecclesiastici loquuntť passiones aīoꝝ ex ardore corporeo animi stimulantť:& cū primis tres existunt affectus uehemētissimi: qui hoīes in oīa facinora ꝑcipites agāt. Videlicet ira cupiditas:libido:ꝓpea poetæ tres furias eē dixerūt:q̄ mētes hoīum exagitēt:ita ultionē desiderat:cupiditas opes:libido uoluptates. His emulemur:mō inuidiamus alias imitemur:ē.n.emulatio ægritudo si eo qđ qs cōcupierit alius potiatť ī pecareat. Nūc: Dū adhuc sumus ī uita.

Perturbatiões ex sotiatiōe corporum

Tres furiæ qd

Spectare aliqd. M. T. scribēs de officiis & de finibus bonoꝝ:hoīs īqt est ꝓpria uiri īqsitio & uestigatio:ita q; cū sumus necessariis negociis curisq; uacui:tū auemus aliqd uidere audire:discere: īsitus est mēti cognitiōis amor:& ut auctor' ē origīes mens sciæ ueritatis dei & reꝝ cās noscēdi naturale desideriū gerit. Natura iest:semptimus ē cāus.i.instictu naturali:naturaliter. Id multo liberius:cū ī terris essemus ut inqt origenes uidimus aīalia uel arbores & differētias eoꝝ ꝑspiximus:ueꝝ rōnes nō intelligimus: ita cōcepto ī terris hmōi agnitiōis uel studio uel amore:nobis post exitū erit cognitio & ītelligētia sincerior. Ore:Regiões alias extremæ partes ut littorale. Plinius ciuitates aut in mediteraneo aut in ora eē refert hinc soluere orā usurpatū:pro eo qđ ē enauigare:& ab ora hoc est litrorali regiōe soluere retiacula nauiū ab ascederet:ridiculū est orā accipere ꝑ fune nautico sicut recētiores scriptores enarratoresq; interpraetari solēt illud quītiliani orā soluētibus bñ ꝑcemur:& aliubi apud eundē:sublatæ sūt anchoræ:soluimus orā:tanq̄ ora significetť ipse funis:q soluitť a nauigaturis. Cæteꝝ apđ nullū idoneū scriptorē ora ī hoc significatu repiatť. Nec illos qcq̄ iuuerit Titi Liuii uerba:cuius potissimū auctoritate fulcitť. Nāq; apđ Liuiū li. xxyiii. sic legunt & sic legi uulgo solet:trahūt scalas:orasq; & anahoras ne ī moliēdo mora eēt ꝑcidūt:q̄ lectio si uera eēt:haud dubie oras accipemus ꝑ funibus:sed ego ap̄ liui. lego nō oras:sed lora:& ita hēt uetustus codex:libuit hoc ī loco susius euagari ad tollēdū publicū erorē q īueterauit irroborauitq; ī explicatu oræ soluēdæ:cum soluere orā simpl'r significet nuigare:& ab ora hoc ē a littore soluere nauigiū. Patriā & auitā phiam:a patre & auo patria & auita diciť philosophia:qua.s.usi sunt patres & aui nostri:rudi scilicet & īpolita:quā tpe Platonis. Aristotelis & theophrasti qui Aristotelis discipulus fuit:politissimam cultissimamq; effecerūt: est aūt nihil aliud phia q̄ studium amorq; sapientiæ. Fruentur ea:philosophātes designat: q præcipue fruentur pulchritudine rerū celestium & agnitione:quorū animi adhuc īclusi ceco corporis ergastulo nixi sunt pro uirili parte nosse sublimia:& cās rerū perscrutari. De pythagora dictum est:mente deos:adiit:& quæ natura negauit uisibus humanis:oculis ea corporis hausit. Itaque tunc facie ad faciem uidebūt: quæ hic per speculum in enygmate uiderunt:frui autem proprie dicimur ea re:quæ ꝑ seipsam expetitur & delectat:uti uero ea re:quā propter aliud q̄rimus:unde ut scite īqt Augustinus:tēporalibus magis utēdū ē q̄

Vestigatio ueri ꝓpria hoīs

Soluere orā qd

Locus quītiliāi

Correctus liuii locus

Frui

Vti

fruendū:ut frui mereamur eternis:improbi & prepofteri hoīes frui uolūt numo:uti autē deo: qm̄ non nu
mū pp deū impendūt:fed deū pp numū colunt. Acie mentis:acumine ingenii & oculo cordis. qui ut ait
plato in fymphofio tūc acute incipit cernere cū primū corporis oculus deflorefcit. Difpicere:diligēter in
qrere & curiofe contēplari. Hoftiū pōti:argumētū a mīori:Si delectat nos in terris uidiffe bofphoꝝ thra
ciū:& fauces pōti euxini & fretū athlāticū & extimas tantū terraꝝ oras: quāto pulchrius iucūdiufq; fpe/
ctaculū erit de cælo cōtēplari ac fpectari fimul uniuerfa uno oculoꝝ obtutu: tā habitabiles q̄ ihabitabiles
zonas fiue fafceas:hoftiū aūt pōti fignatur
bofphorus thracius: quo pōtus euxinus iū
gitur ꝑ pontidi: nā geographi primas an/
guftias maris fe coartātis:hellefpontū uo/
cāt:inde expaciatur æquor:quæ laxitas ꝑ/
pontis appellatur.ubi iterum in actum co/
it & ftringit̄.illæ anguftiæ bofphorus thra
cius nuncupat̄:ubi iterum effunditur pon
tus euxinus:qui curuatus ī figuram fcythi
ci arcus committitur hoftio meotidis pa/
ludis:idq; hoftiū cimerius bofphoros uo/
catur: bofphoros autē dici a trāfitu uel bo
bus meabili propter anguftias.Plinius foli
nufq; notificāt.Valerius flaccus cecinit bof/
phoron thraciū accœpiffe nomen a traie/
ctu ionis in uaccā deformatæ fic enim fcri
bit in.iiii:argonauticon bofphoron hīc ue
teres errātis nominæ diuæ uulgauere. Idē
longo carmine denarrat queadmodū ar//
gonautæ per bofphoron thraciū & hoftiū
ponti tranfiuerūt:ī cuius traiectu orpheus
unus argonautarū cecinit fabulā ionis pri/
mo in iuuēcā mox in deā demutatæ. No/
minata argo :Nauis dicta ē uel ab argo ar/
chitecto:d̄ quo flaccus :ad carum tritonia
deuolat argū:moliri hūc puppē iubet & d̄
mittere ferro robora: uel a uelocitate quā
græci argon appellāt.Inde arguti : ut fentit
ꝑbus:dicti q multū ac celeriter loquūtur
argos græce quoq; dr̄ tardus:hinc iocus in endecafyllabo epigrammatarii poetæ: non nautas puto uos:fed
argonautas:ubi allufio ē ad famigeratos nautas:& intelligi tamen uult pigros & lētos nautas:alii autumant
argo noīatā eē ab argiuis hoc ē græcis:qd̄ fentire uidet̄ hoc ī loco.M.Tullius argonautæ āt clariffimi græ/
ciæ heroes extiterunt:fupra qnq̄ginta:ut tradit Diodorus:quos noīatim pœne oēs ꝑcenfent apollinius &
Valerius flaccus:facta ē āt argo nauis ex arbore:quā Alexāder Cornelius eonē appellauit:q̄ robore fimilis
nec aq̄ nec igni corrūpi poffet. Pellē inauratā:uellus aureū:qd̄ ꝑconio poetaꝝ ē cantatiffimū:ftrabo fabu
lā aurati uelleris cōfictā eē autumat:ex eo qd̄ in regiōe colchica torrētes dr̄ auꝝ deferre :qd̄ barbari lano/
fis pellibus excipiūt.M.V.i.ii.de re ruft.ꝑdiderūt inqt pecudes pp charitatē aureas habuiffe pelles ut ī col
chide œtha:ad cuius arietis pellē ꝑfecti regio genere dr̄ argonautæ. Freta:athlāticū fiue gaditanū fretū
fignāt:qd̄ europā aphricāq; difterminat:anguftias q̄ athlanticū mare irrūpit terras:græci porthmon:lati/
ni fretū appellāt:dictū ē āt fretū ut iterpretat̄.M.V.a fimilitudīe feruentis aq̄:qd̄ ī fretum fæpe cōcurrat
æftus atq; feruefcat. Oī cultu uacātes:ex qnq; ꝑtibus terræ:q̄s uocāt zonas alii plagas : martianus fafceas:ī
fefto rigore & eterno zelu ꝑmunt̄ duæ extremæ:fiūtq; ihabitabiles ꝑpetua utriq; caligine obductæ:q̄ uero
media ē exufta flammis & torridata uapore folis fit & ipa ihabitabilis:& ita tres plagæ uidelicet duæ extre
mæ mediaq; exufta nō fūt habitabiles neq; cultæ pp nimios rigores:& nimios ardores: Apta & patefacta:
Medici anatomas.i.diffectiōes corpoꝝ appellāt:q̄s ꝑpe folēniter faciūt; tanq̄ neceffariū fit icidere corpa
mortuoꝝ:eorūq; uifcera atq; iteftina fcrutari crophilus & erafiftratus nocētes hoīes a regibus ex carcere ac
ceptos uiuos icidebāt:cōfiderabāt ēt fpiritu remanēte uifcerū iteftinorūq; pofiturā colorē:figurā: & ordi/
nē:qd̄ negociū ut pote crudele a luculētis fcriptoribus iprobat̄ cū nō tā ad medicinā ꝑtineat quā ad carni/
ficinā. Nec audimus:Plinius in hanc fnīam fi fcribit i.xi.na.hiftoriæ aīo uidemus:aīo cernimus:oculi ceu
uafa q̄dā uifibilē eius ꝑtē accipiūt atq; trāfmittūt:fic magna cogitatio obcecat abducto itus uifu: fic ī mor/
bo comitiali apti nihil cernūt aīo caligāte. Quafi feneftræ:mens uidet: mēs audit:ut phi afferunt:q ꝑ ocu
los & aures quafi ꝑ feneftras trāfmittit uim uidēdi & audiendi:hīc ait Lactātius in libro de opificio:uerius
& māifeftus eft mentē eē:quæ ꝑ oculos trāfpiciat q̄fi ꝑ feneftras:lucente uitro aut fpeculari lapide obdu/
ctas.Pli.oppido q̄ decēter fingit ufurpat fiue nouat:uerbū feneftrare:q̄fi ꝑ feneftras aperire:fic enim inqt
media oculorū cornea feneftrauit pupilla.Hieronymus fcribēs cōtra iouinianū.ꝑ quinq; fenfus inqt qua/
fi ꝑ quafdā feneftras uitiorū ad aiam introitus eft:hinc illud ꝑpheticū : mors intrauit ꝑ feneftras ueftras

acie mētis difpicere cupiebāt.&.n.fi nūc aliquid af
feq fe putāt qui hoftiū ponti uiderunt: & eas angu
ftias:ꝑ quas penetrauit ea q̄ ē noīata argo :quia ar/
giui in ea delecti uiri uecti petebant pellē inauratā
arietis:aut hi q occeani freta illa uiderēt. Europam
lybiāq; rapax ubi diuidit unda qd̄ tādē fpectaculū
fore putamus cū totā terrā cōtueri licebit:eiufq; cū
fitū:formā circūfcriptiōem tū & habilitabiles regio
nes:& rurfum oī cultu pp aut uim frigoris : aut ca/
loris uacātes:nos.n.ne nūc qdē oculis cerimus ea
quæ uidemus:neq;.n.eft ullus fenfus in corpe.fed
ut nō folū phyfici docēt:ueꝝ ēt medici : qui ifta ap
ta & patefacta uiderūt:uiæ quafi q̄dā fūt ad oculos
ad naris ad auris a fede aī ꝑforatæ:itaq; fæpe aut co
gitatiōe.aut aliqua ui morbi ipediti apertis: atq; in
tegris & oculis & auribus : nec uidemus nec audi/
mus:ut facile itelligi poffit animū & uidere & audi
re nō eas ꝑtes q̄ q̄fi feneftræ fūt aī: qbus tn̄ fentiret
nihil q̄at mēs: nifi id agat:& adfit. qd quod eadem
mēte res diffimillimas cōprehendimus ut colorē:fa

Frui nu
mo uti
deo im
boꝝ eft
Oculus
mentis

Propōtis
bofpho
rus thra
cius
Euxinus
bofpho
rus ci
merius

Nauis ar/
go dicta
unde
Arguti
Argo
nautæ

Aureum
uellus
Porth
mos
Fretū
Anatomæ
Viuos
diffecabāt
Aīo uide/
mus
Mens
audit
Feneftra
uit
Mors
ꝑ fene
ftras

Quinq;

Quinq; nũciis: qnq; ſenſibus: ex qbus ut docet Ariſtoteles certiſſimus in hoĩe eſt tactus: & guſtatus: cum reliqs ſuperet a multis. Nã aqlæ clarius cernũt: uultures ſagacius odorant: liqdius audiũt talpæ. Ad eũ .ſ. aĩum ſine quo nullus in corpe ẽ ſenſus: phi ſenſum cõmunẽ appellãt: ad quẽ ſenſus oẽs referunt. tanq̃ ad iudicẽ: ſicut qnq; digiti ad manũ: cõnexi pgunt. Cõmunis ſenſus apud oratores accipit p cõmuni quadã itelligẽtia: de quo alibi plura. Quo celeſtẽ .ſ. ſedẽ domiciliũq; aĩorũ. Liber aĩus: exutus uinculis terrenis & labe corporea. Foramina: Nares: oculos: aures: & os ſignificat ſenſus. n. inter pres ac nuncii rerũ: in capite

Guſtatus in hoĩe tactus

porem: calorẽ odorem: ſonum: quæ nunquã qnq; nũciis animus cognoſceret: niſi ad eũ oĩa inferentur: ut idẽ omniũ iudex ſolus eſſet. atq; ea profecto tum multo puriora & dilucidiora cernẽtur: cũ quo natura fert libera aĩus peruenerit: nã nũc qdẽ quã quã foramina illa quæ patent ad animũ a corpe calidiſſimo artificio natura fabricata eſt: tñ terrenis cõcretiſq; corporibus ſũt interſepta quodãmodo. Cũ autẽ nihil erit pter animũ nulla res obiecta ĩpediet quo minus pcipiat: quale qdq; ſit: quãuis copioſe hæc dicerem⁹ ſi res poſtularet: quam multa quã uaria quãta ſpectacula aĩus ĩ locis cæleſtibus eẽt habiturus. Quæ qdẽ cogitans ſoleo ſæpe mirari nõnullorũ in ſolentiam philoſophorũ q naturæ cognitionem admirentur eiuſq; inuẽtori: & principi grãs exultãtes agunt: eũq; uenerantur ut deum: liberatos enim ſe p eũ dicũt grauiſſimis dominis terrore ſempiterno & diurno ac nocturno metu. quo terrore? quo metu? q̃ ẽ anus tã delira: q̃ timeat iſta? q̃ uos uidelicet ſi phyſica nõ didiciſſetis: timeretis acherontia tẽpla alta orci palida leti obnubila obſita tenebris loca. Non pudet philoſophũ in eo gloriari: qd hæc nõ timeat: & q falſa eſſe cognouerit? ex quo intelligi põt quã acuti natura ſint qui hæc ſine doctrina credituri fuerĩt: Præclarũ ãt neſcio qd adepti ſũt q didicerũt ſe cũ tẽpus mortis ueniſſet totos eẽ pituros. quod ut ita ſit (nihil enim pugno) quidhabet iſta res aut letabile aut glorioſum. nec tamẽ mihi ſane q̃cquã occurrit: cur nõ pythagoræ ſit & Platonis uera ſententia. Vt enim rationem nullã Plato afferret (uide qd homini tribuã) ipſa auctoritate me frangeret: Tot autem rationes atulit ut uelle cæteris ſibi certe perſuaſiſſe uideatur: ſed plurimi cõtra nitũtur animoſq; quaſi capite damnatos morte mulctant: neq; aliud eſt quicquam cur incredibilis his animorũ uideatur eternitas: niſi q nequeũt qualis animus ſit uacãs corpore itelligere & cogitatione comprehendere: quaſi uero intelligãt qualis

tãq̃ in arce mirifico artificio ad uſus neceſſarios & facti & collocati ſũt: ab opifice natura: q̃ ut inqt ueriſſime Mar. Tul. in. ii. de natura deorũ nihil põt eẽ calidius nihil ſolertius. Præter aĩum: quãdo .ſ. ſolutus erit a carcerẽ corpali & ergaſtulo terrẽo: quo hebetãt ſẽſus: & aĩus pgrauat. Quãuis: quãtum uis hoc eſt uberrime copioſiſſimeq;.

Natura nihil calidius

Eiuſq; iuentori: fortaſſis: Lucretiũ taxat q epicurũ ait primũ inuentorẽ fuiſſe naturæ: & precepta ſuppeditaſſe: qbus diffugiũt aĩ terrores: eũq; ut deũ colẽdũ eſſe pcipit. Lucretii uerſus ex libro. v. hi ſũt ĩ laudẽ epicuri cõpoſiti: dicẽdũ ẽ deus ille fuit deus inclyte mẽmi: q princeps uitæ rõnem inuenit eã: q nũc appellat ſapiẽtia. Quiq; p artẽ fluctibus e tãtis uitã tantiſq; tenebris: ĩ tã trãquillo & tã clara luce locauit: de eodẽ ait ĩ. vi. ueridicis igit purgauit pectora dictis: & finem ſtatuit cupidinis atq; timoris.

Deus ille fuit deus

Quo terrore: p ĩterrogationẽ illudens ait hæc: tãq̃ ridicula ſint & inania: nec aniculæ qdẽ metuẽda: a qbus dixit lucretius: nos p epicurũ liberatos eẽ. Acherõtia tẽpla: tẽplum tribus modis dr: ĩ celo ĩ terra. ſub terra. In cælo tẽplũ dr: ut in hæcuba magna tẽpla cæli: ĩ terra: ut deorũ templa & delubra ſub terra: ut in andromacha dixit ennius acheruſa templa: alta orci ſaluete ĩfra. Itẽ nũc tẽpla ſignificãt ſubterranea: uideturq; Cicero referre carmen ennianũ: cuius meminimus: & meminit. M. V. ĩ tertio latinæ linguæ. Orci: plutonis quẽ antiq uragum ab urgẽdo dixerũt: quẽ mõ uediũ: mõ ſũmanũ: mõ ditẽ appellãt: dictus eſt ẽt ab antiqs qetalis: q̃ſi mors quies ſit erũnarũ. Lethi: mortis: ĩ funeribus inductiuis apd priſcos dicebat ollus letho datus ẽ: qd ſignat ille datus eſt morti. Quam acuti natura ſint: p cõtrariũ iqt q̃ hebetes & bruti ac ſtupẽtes fuerĩt: qui ſine doctrĩa iferos metuebãt: & umbrarũ terriculamẽta: q̃ pueriliũ ſũt deliramentorũ: cũ cõmẽticia ſint & falſa. Totos eẽ pituros: hoc contra epicurũ & epicureos: maximeq; cõtra lucretiũ dictũ eſt: q aĩum cũ corpe totũ iterire arbitrãt.

Templũ triplex

Nomĩa plutõis Quietalis Ollus leto datus

Pythagore & platonis ſnĩa: Quæ .ſ. aſſerit ĩmortalitatẽ aĩorũ: credendũ eſt ãt maxĩe platoni: cuius auctoritas tãta ẽ: ut uel ſola ſufficerẽ poſſit: attamẽ rões tot aſſert: ut pudeat nõ credere. Morte mulctãt: mortales faciũt & mori affirmãt una cũ corpe: ut nihil ſenſus a morte reliquat. Qualis aĩus uacãs: hæc haud dubiæ res mentes hoĩum cogitatiõeſq; pturbat: dũ pcipere non poſſũt: q̃lis futurus ſit a ĩus ſolutus a corpore: quã figurã: motũ: poſiturã: ſenſum habiturus ſit utpote incorporeus: unde plinius cũ diſpicere non poſſet q̃lis eẽt a morte futurus aĩus mortalem credidit: q̃rens ubi cogitatio illi. qũo uiſus au/

ditusq;:aut q̄ tãgit:q̄ usus eius:q diede sedes:q̄ta ue multitudo tot seculis aĩa℞:uelut umbra℞:nũc.M.Tullius ait nõ eẽ mi℞ si ñ pcipimus q̄lis futurus sit aĩus post mortẽ:cũ nec qdẽ nobis uiuẽtibus sat notus sit q̄lis in p̄sentia sit:dũ adhuc ĩ corpe cõmorat̃:q̃ sit eius forma magnitudo locus:ut.n. dixit Lucretius:ignorat̃.n.q̃ sit natura aĩai. Cõformatio:figuratio & forma alias cõformatio exornatio rhetorica ẽ cum p̄sona fingit̃:aut cũ res muta siue informis fit eloq̄ns & formata:græco uocabulo dr̃ p̄sopopeia. Casurus ne in cõspectũ:uidere & uideri ut ĩqt origines corpo℞ res ẽ:ĩcorporeæ uero naturæ q̄lis ẽ aĩo℞ uisio eẽ nõ põt:q̄bus nihil aliud cõuenit nisi nosce & nosci.

Ignoratur natura animai

Cõfirmatio

Tãgere.n. & tangi nisi corpus nulla põt res ut ait lucretius:itaq; socrates merito dicebat oportuisse hoĩum pectora fenestrata & apta esse:ut nõ occultos hẽrent sensus:sed patentes ad cõsiderãdũ. Aciẽ:uisum oculo℞.M.Tul.ĩ.ii.de natura deo℞ acies ipa q̄ cernimus q̄ pupilla uocat̃ ita parua ẽ:ut ea q̄ nocere possint facile uitet:tãta est ãt subtilitas aĩo℞ ut ob tutus nr̃os effugiãt:sicuti dixit apuleius fila ex q̄bus demones cõstãt esse usq; adeo tenuia:ut radios oĩs nr̃i tuoris & raritate trãsmittãt & splendore reuerberent & subtilitate frustrent̃. Tãq̄ aliene domui.Diuersoriũ aĩ dr̃ esse corpus:perinde ac ibi more hospitis diuerset̃ ad breue tp̃s:cuius domiciliũ p̄priũ & patria sit cælũ ex quo uenerit:unde ĩcolæ dicimur:& ueluti pegrinãtes hic agere uitã erraticã tẽporariãq;:post mortẽ in domo p̄pria:hoc est ĩ celesti domicilio uicturi uitã statariã p̄petuãq;:ex hac sn̄ia est illa p̄salmographi p̄phetæ suspiratio:heu quia incolatus meus p̄longatus est nimis. Quod nunq̄ uidimus:Argumentat̃ a simili:si nõ intelligimus q̄d sit aĩus:q̄a eum utpote iuisibilẽ nũq̄ uidemus:ĩtelligẽtia cõplecti deũ nõ possumus q̄ ĩcorporeus ẽ:inuisibilis:ĩeffabilis:incõpræhensibilis:supra captum mortaliũ:circa quem heret ĩtellectus:angustia & mens hebescit ad diuinæ maiestatis cõtẽplatũ:uixq; scintillæ obtiet locũ:& p̄fecto acies hũanæ mẽtis hebetior est atq; obtusior nocturnis oculis ĩ speculatiõe diuĩtatis.Quid aut q̄lis:alte℞ ad naturã:alte℞ ad q̄litatẽ p̄tiet. Aĩo aĩum uider̃:hoc faciunt curiosi & eruditi:ut quotidie ipsa mente siue aio quid sit ipse aĩus dispiciãt. Vt se q̄sq; noscat:d̄ cælo descẽdit γνωϕισεαυτον:ut ait mordax poeta:q̄d latinæ significat̃ nosce teipm̃:uel scito teipsum:cuipiã cõsulẽti:quo itinere ad beatitatẽ p̄ueniret respondit delphicũ oraculũ:si te cognoueris:ipsius quoq; frõte templi hæc scripta sẽtẽtia ẽ:hõ aũt cognoscit seipsum si originis natalisq; exordia pría respexerit:nec se q̄siuerit extra:ĩ cãtico cãtico℞ scriptũ ẽ nisi cognoueris temetipsam:quẽ locũ latissimæ exponens diuus Hieronymus autumat aĩam duplici mõ agnitionem sui cape:prĩo ut noscat q̄d sit ipa:& q̄liter moueat̃.i.q̄d ĩ substãtia & q̄d ĩ affectibus hẽat:& hoc ĩtelligi uult isto ĩ loco.M.Tul.Scd̄o mõ aĩa agnoscit semetipam:q̄n scrutamur ut ut℞ corpea uel ĩcorporea utrũ ĩplex an ex pluribus cõposita ut℞ facta:an oĩo a nullo sit facta ut℞ origo eius pariter cũ origĩe corpis traducat̃ q̄d p traducẽ fieri dr̃:an p̄fecta extrĩsecus ueniẽs parato iam & formato ĩter uiscera muliebria corpe ĩduat̃:& multa hoc genus dat ãt operã aĩus noster ad agnitionẽ sui p̄ exercitia doctrinæ & studia diuina p̄terea dictũ hoc bracteatũ nosce teipsum referri põt ad alia cõplusculaut.s. hõ nouerit facultates ut p his faciat ĩpensas:ut nouerit uires ne maiora uiribus aggrediat̃:ut nouerit buccæ suæ mẽsurã:q̄ in rebus sũmis minimisq; seruãda est:plinius & hieronymus chiloni lacædemonio uni.s.ex septẽ græciæ sapientibus sn̄iam hãc ascribũt:quã lr̃is aureis delphis cõseruauit.M.Tul.ĩ.y.de finibus:iubet nos pythius apollo noscere nosmetipos:cognitio aũt hæc ẽ una:ut uim nr̃i corpis aiq; morimus:seq̄murq; eã uitã:q̄ rebus ipsis p̄fruat̃. Neq; nos corpa:hõ dr̃ eẽ ñ corpus:sed aĩus:tãq̄ hõ ĩterior sit uerus hõ nõ exterior:sup quo luculẽta est diui hierõi.dissertatio:& dixit Macrobius:aĩa uerus hõ est. Quasi uas aĩ:queunt phi utrũ aĩa sola sit hõ:& ita sit ei corpus tãq̄ equus eq̄ti:an corpus solũ sit hõ aliquo mõ se hẽns ad aĩam sicut poculum ad potionem:an uero nec aĩa sola nec solũ corpus:sed simul utrũq; sit hõ totus ex utroq; cõpactus:ita tñ ut aĩus tan q̄

Acies

Subtilitas animorũ frustratur uisũ

Incolatus

Noctuinis oculis hebetior

Nosce ipam

Hõiterior homo

An aĩa sola hõ

sit ĩ ipso corpe:q̄ cõformatio q̄ magnitudo q̄ locus ut si iã possent ĩ hoĩe uno cerni oĩa:q̄ nũc tecta sũt casurus ne ĩ cõspectũ uideat̃ aĩus an tanta sit ei⁹ tenuitas ut fugiat aciẽ.Hec reputẽt isti q̄ negãt aĩum sine corpe ĩtelligere posset. Videbũt quẽ ĩ ipso corpore intelligãt.Mihi quidẽ naturã aĩ intuenti multo difficilior currit cogitatio multoq; obscurior:q̄lis animus in corpore sit:tanquam alienæ domui:quam qualis cũ exierit:& in liberũ celũ quasi in domũ suã uenerit:nisi.n. q̄ nunq̄ uidem⁹ id quale sit intelligere nõ possumus.Certe:& deũ ipm̃:& diuinũ animũ corpe liberatũ cogitatiõe cõplecti nõ possimus.Dicearchus q̄dẽ & aristoxenus quia difficilis erat aĩ q̄d aut qualis eẽt ĩtelligẽtia nullũ oĩo animũ eẽ dixerunt.Est illud q̄dẽ uel maximũ:aĩo ipso aĩum uidere & nimirũ hãc habet uim p̄ceptũ Apollinis quo monet̃ se q̄sq; noscat.non.n.credo id p̄cipit ut mẽbra nr̃a aut staturã figuramue noscamus.neq; nos corpa sum⁹:neq; ego tibi dicẽs hoc corpi tuo dico sed aĩo.cũ igit̃ nosce te dicit:hoc dicit nosce aĩum tuũ. nã corpus:q̄dẽ q̄si uas ẽ aĩ. aut aliq̄d receptaculũ. Ab aĩo tuo q̄cq̄d agit̃ id agit̃ a te.hũc igit̃ nosse nisi diuinũ eẽt nõ eẽt hoc acrioris cuiusdã aĩ præceptũ sic ut tributũ deo sit. hoc ẽ seipsum posse cognoscere.sed si q̄lis sit aĩus ip̄e aĩus nesciat. dic q̄so ne eẽ q̄dẽ se sciet ne moueri q̄dẽ se:ex quo il

tanq̃ ꝓſtabilior ĩperet: corpus tãq̃ deterius ancillet̃. qđ οργανον και αγγιον. i. iſtrumẽtũ & receptaculũ aĩ eſſe tradũt: cuius tñ fulturis aĩus ſuſtĩet̃. Ipſe aĩus: ſemp aĩ mortaliũ q̃ſiuerũt qd ſit ipe aĩus: nec adhuc ſatis ex ploratũ eſt: nec fortaſſe unquã ſat erit. Ignorat̃. n. q̃ ſit natura aĩai ut ait Lucretius: ſed q̃uis aĩus ad ꝑfectũ diſpicere nõ poſſit q̃lis ſit: tñ ſcit eſſentiæ ſuæ hoc ꝓpriũ eſſe: ut ꝑ ſe moueat̃. In phedro: liber ẽ platonis ĩſcriptus phedrus: ĩ quo ſocrates cũ phedro diſputat cõtra amorẽ & ꝓ amore ueluti palimodiã canes: ubi hoc argumẽtũ de imortalitate aĩæ ualidiſſimũ põit: quẽ locũ Cicero & hic & li. de rep. yi. i. ĩ ſomnio ſcipionis ad uerbũ trãſtulit: & ĩ libro quoq; de ſenectute decenter uſurpat. Quod ſemper mouet̃: Sũma argumẽti platonici hæc eſt: aĩum mortis eẽ immunẽ: qm̃ ex ſe mouet̃: platonici ꝑ gradus ſyllogiſmoꝝ ad unum finẽ ꝓbationis euadũt: certã ſibi ꝓpoſitionẽ ex antecedẽtis cõcluſione faciẽtes: apud quos hic prior eſt ſyllogiſmus: aĩa ex ſe mouet̃: qcqd ãt ex ſe mouet̃ ſꝑ mouet̃. Secundus ita fit aĩa ſemp mouet̃: qcqd aũt ſemꝑ mouet̃ imortale ẽ: igit̃ aĩa ĩmortalis eſt: & ita in duobus ſyllogiſmis duæ res probãtur. i. ſemp moueri aĩam: & eẽ ĩmortalẽ: alii uſq; ad tertiũ gradũ ita argumẽtant̃: aĩa ex ſe mouet̃: qđ aũt ex ſe mouet̃ principium motus eſt: igit̃ aĩa principiũ motus eſt: rurſus ex hac concluſione naſcit̃ ꝓpoſitio: aĩa principiũ motus eſt: qđ aũt principiũ motus ẽ natũ nõ eſt: igit̃ aĩa nata nõ ẽ. Itẽ aĩa nata nõ eſt: qđ natũ nõ ẽ imortale ẽ. Igit̃ aĩa ĩmortalitas eſt: ſed iſtæ oẽs rõcinationes ſiue ſyllogiſmi platonicorũ de aĩæ immortalitate cõſtabũt: ſi prima ꝓpoſitio: q̃ eſt ex ſe moueri aĩam: nõ refellat̃: hac. n. repudiata debilia fiunt oĩa quæ ſequũt̃: fit unius ſyllogiſmi cõpendiũ ex oĩbus antedictis rõcinatiõibus hoc mõ aĩa ex ſe mouet̃: qđ ex ſe mouetur prĩcipiũ motus eſt: quod autem principium motus eſt natũ non ẽ: quod natũ non eſt ĩmortale eſt. Igit̃ anima immortalis eſt. Origenes libro tertio periarchon: q̃dam ait ex ſe q̃dã a ſe moueri: ex ſe moueri q̃ uiuunt: nec tñ ſint animãtia: ut arbores a ſe moueri animãtia: ut hoĩes: extrinſecus aũt mouent̃ q̃ ſine uita ſũt ut lapides & ligna. Ad ĩmortalitatẽ aĩæ aſſerendã addamus & hoc theologicũ argumẽtũ: oĩs mẽs: q̃ de ĩtellectuali lucæ participat unius ſine dubio debet eẽ nature: ſi ergo celeſtes uirtutes ĩtellectualis lucis. i. diuinæ naturæ: ꝑ hoc qđ ſapiẽtiæ & ſanctificatiõis ꝑticipãt: participiũ ſũmunt: & hũana aĩa eiuſdẽ lucis & ſapiẽtiæ participium ſũmit: ſunt iſta unius naturæ uniuſq; ſubſtantiæ. Incorruptæ aũt ſunt & ĩmortales cæleſtes uirtutes: igit̃ in corrupta ſine dubio & immortalis erit ẽt aĩæ ſubſtãtia. Ariſtoteles cõtra platonicas argumẽtatiões eſſerit nihil eẽ qđ ex ſe moueri poſſit: ſed oĩa q̃ mouẽt̃ ab alio moueri Ariſtotelica rõcinatio eneruat̃ & refellit̃ ab aſſertoribus platonicæ ſectæ: ꝑinde ac arguta magis quã uera ſit. Nulla origo. græci αναρχον uocãt: qđ origine caret. Nec occidit: Cõſectarium eſt ut qđ orit̃ occidat. Ex quo ẽ illud Saluſtii: oĩa orta occidũt & aucta ſeneſcũt. Vĩ: uiolẽtiã. Quod ſe moueat: ſe mouere hoc ſolũ ſignãt nõ ab alio moueri: qđ græce αοτοκινητον: dr̃ ſeipm mouẽs. Inanime: Aĩa carẽs. Pulſu externo: Extrĩſecus mouent̃ q̃ ſine uita ſũt ut lapides & ligna: ex accidẽti mouent̃: q̃ cũ ipa nõ moueãt̃ in eo tñ ſũt qđ mouet̃: ut in naui ſarcina ſeu uector q̃eſcẽs. Ariſtoteles ĩ prĩo de aĩa duplr̃ inq̃t mouet̃ oẽ: aut ſcđm alteꝝ: aut ſcđm ſeipſum: ſcđm alteꝝ: ut naturæ: ſcđm ſeipm ut nauis. Ciet̃: mouet̃. Motu iteriore: Aĩalia in ſemet cãm hẽnt mouẽdi: & oĩa q̃ aĩata ſũt. Plebeii: minuti: & ſemidocti. Vi ſua: mouet̃ aĩus ui hoc ẽ potẽtia interiore &

Phedrus

Gradus ſyllogiſmorum

Aĩa ex ſe mouetur

Argumẽta ĩmortalitatis aĩæ

Ex ſe moueri a ſe moueri extrinſecus moueri

Autocineton

Ex accidẽti mouet

la rõ nata Platonis: q̃ a ſocrate eſt in phedone explicata: a me ãt poſita ẽ ĩ ſexto libro de repub. qđ ſemp mouet̃ id eternũ ẽ ꝗ ãt motũ affert alicui qdq; ipm agitatur alicũde qñ finẽ hẽt motus uiuẽdi quoq; finẽ hẽat neceſſe ẽ. ſolũ igit̃ qđ ſeipm mouet: qa nũquã deſerit̃ a ſe nũq̃ ſe mouere q̃dem deſinit: qnẽt ceteris q̃ mouẽt̃ hic fõs hoc prĩcipiũ ẽ mouẽdi: prĩcipii ãt nulla eſt origo. nã ex principio oriũt̃ oĩa. ipſum ãt nulla ex re alia naſci põt. nec. n. eẽt id principiũ: ꝗ gigneret̃ aliũde ꝗ ſi nũq̃ orit̃: nec occidit q̃dem unq̃. nã principiũ extinctũ nec ipm ab alio renaſceret̃: nec a ſe aliud creabit. ſi qdẽ neceſſe ẽ a prĩcipio oriri oĩa: ita fit ut mot⁹ prĩcipiũ ex eo ſit ꝗ ipſum a ſe mouet̃. id ãt nec naſci põt nec mori: uel cõcidat oẽ cælũ: oĩſq; natura cõſiſtat neceſſe eſt: nec uĩ ullã nãciſcat̃ q̃ prĩo ĩpulſu moueat̃: cũ pateat igitur æternum id eſſe qđ ſeipm moueat: qs ẽ q ꝓpriã hanc naturam aĩs eẽ tributã neget? In aĩum ẽ. n. oẽ qđ pulſu agitatur externo. qđ ãt ẽ aĩatum id motu cietur ĩteriore. & ſuo. nã hæc eſt natura aĩ atq; uis: Quæ ſi ẽ una ex oĩbus q̃ ſeipſam ſemp moueat: neq; nata certe ẽ & æterna eſt. Licet concurrãt plebeii oẽs philoſophi ſic. n. ii. q a platone & ſocrate & ab ea familia diſſidẽt appellãdi uidentur. nã nõ mõ nihil nũq̃ tã elegãter explicabũt: ſed ne hoc qdẽ ipſũ q̃ ſubtilr̃ cõcluſũ ſit ĩtelligẽt: ſentit igit̃ aĩus ſe moueri. ꝗ cum ſentit illud una ſẽtit: ſe ui ſua nõ aliena moueri: nec accidere poſſe: ut ipſe unq̃ a ſe deſerat̃ ex quo efficitur æternitas: niſi quid hẽs ad hæc. A. Ego uero facile ſũ paſſus ne ĩ mẽtẽ q̃dẽ aliquid contrauenire: ita iſti faueo ſnĩæ. M. qđ illa tandẽ nũ leuiora cenſes: q̃ declarãt ĩeſſe aĩs hoĩum diuina quædã? quæ ſi cernerẽ queẽadmodũ naſci poſſẽt ẽt quẽ

Bilis pra sua:q̃ nõ extrĩsecus uenit:sed ex ipius eẽntia:sicut ignis calidus dr̃ q a ex se calet nõ ab alio fit calidus. Meri
sina to dixit. Origenes aĩam substãtiã eẽ sensibilẽ & mobilẽ. Plato inqt ita aĩam ex se moueri ut nõ aliã cãm uł ex
Due aĩe trĩsecus uł iterius latẽtẽ huius motus dicat auctorẽ. Quid illa tãdẽ:mẽoriã ĩuẽtionẽ excogitationẽ mltiiu
in homi gasq; disciplinas qbus aĩos excultos haud dubie diuinos eẽ credimus. Sãguinẽ bilẽ:Plato in timeo. Et me/
nibus dici docẽt ex elemẽtis q̃ttuor cõpacta esse corpa: bilẽ eẽ multiplicẽ:est.n. atra.citrina:uitelina:rubes: pra
sina hoc ẽ uiridis. De his rebus oĩbus. Galienus. Auicenna. Aristoteles. Et cæteri nõ parũ multa ꝑdiderũt.

Quã uitis quã arboris:Sẽsus ẽ:si ex aĩo ni
hil alid' haberemus quã uitalitatẽ uidereť
talis in nobis aĩa eẽ:q̃lis in uitibus & arbori
bus:& cæteris plantis:q̃ uiuere dñr uita illa
uitali & uegetatiua & conseq̃nter mori. Ex
quo illud uirgilianũ. Atq; interfice messes.
Itẽ si in nobis nil alid eẽt q̃ appetitus & sen
sus. uidereť eẽ in nobis aĩa talis q̃lis ẽ in bru
tis aĩantibus: q̃ solo sensu appetituq; mouẽ
tur. Sed cũ sit rõ:mẽoria:& intelligentia:d
clarať pticipiũ in nobis eẽ quodã diuinæ ĩ
mortalisq; naturæ:& iõ tradũt phi theolo/
Semina giq; duas uelut aĩas ĩ nobis dicẽdas eẽ: alte/
lis uita rã diuiniorẽ q̃ cælitus inseriť: alterã ĩferio
Sensualis rẽ: quã ex corpali seie asserũt una cũ cor/
Intelle pore seminari:uñ sine corpe uiuere eã ne/
ctualis gant posse:pp qd & carnẽ eã frequenter ap
Vita pellãt ecclesiastici scriptores. Aĩa ĩ plãtis ue
Mors getatiua a phis appellať Augustinus in qn/
to de ciuitate dei uitã uocat seminalẽ:q̃ no
bis cũ arboribus cõmunis ẽ: sensualẽ:q̃ cũ
pecoribus: ĩtellectualẽ:quæ cũ solis ange/
lis. Viuere dicimus:Aĩa.s.illa: quæ semi/
nalis:q̃ uegetatiua quæ alẽs appellať: Pli/
nius ait uiuiscẽtia e terris maritari fauonio.
Idẽ scribit de uita arborũ quarũdã longis/
sima & quarũdã breuissima:idem mori ar
bores tradit. Vitis inqt eiuuenescit & mo/
riť. Memoriã: Augustinus libro decimo
cõfessionũ cũprimis admiratur memoriã
Discentiæ cuius sũt secreti & ĩeffabiles sinus: cuius uĩ
sunt remĩ dicit eẽ sibi incõpræhẽsibilẽ: quæ thesau/
niscentiæ rus est:rerũ. In qua disciplinæ cõtinẽť:quã
idẽ ait esse uentrẽ aĩ: Plato recordationẽ:
In hanc sententiã ait Boetius:qd si Platonis
musa personat uerꝫ:qd quosq; discit imme
mor recordatur: & Hieronymus:testatur
phis dici discẽtia esse reminiscẽtias: plato
cum dogmia ẽ aĩas e cælo descẽdẽtes hau/
rire obliuionem rerum diuinarũ:quarũ in cælo erãt consciæ. Alias uero magis. Alias minus. Et iõ in terris
nõ discere sed reminisci:quod illic ante cognouerit:hinc est qd q̃ apd latinos lectio apud græcos uocať re
petita cognitio:qa cũ uero discimus:ea recognoscimus: q̃ naturalr̃ noueramus ãtequã materialis influxio ĩ
Influxio corpus uenĩẽtes aĩas ebriaret:& hoc est qd poetæ leteũ fluuiũ uocauerunt: Intelligi uolẽs hanc obliuionis
Leteus aĩarũ potionẽ. Et ita pla. in dialogo de uirtute q inscribiť menõ a menõe cũ socrate sermocinãte q̃rere inqt
flu. ac discere reminiscẽtia ẽ. Pusionẽ. Puerũ græcũ & ĩ domo Menõis genitũ atq; educatũ. Pusio.n. puer dici/
pusio tur:apud Iuuenalẽ. Apuleiũ. Ciceronem & cæteros. Antiqui puerum dixerũt pusum:puellam pusam. De/
Pusus dimẽsiõe q̃drati: Ita interrogat socrates puerꝫ in menone. Dic age o puer cognoscis ne tale. hoc spatiũ q̃dra/
Disciplĩa tũ eẽ: Et reliq̃ uberius apd platonẽ explicata. In eo sermõe:phedon significať. Vbi socrates quo die piit
reminiscẽ in carcere disputat d ĩmortalitate aĩoꝝ. Reminiscẽdo cognoscere: Socrates in phedone docet nil alid eẽ
tia scire:q̃ accœptã: alicuius rei scientiã retinere qd reminisci recte nominamus:& disciplina inquit reminiscẽ
Notio tia est. Notiones:Notio ut tradit Boetius in tertio cõmentario topicorũ intellectus est qdã & simplex mẽ
quid tis conceptio:quæ ad res plures pertineat a se inuicẽ differentes. Notio intelligẽri est similium In rebus ue/
ro similibus necessaria est differentiarum discretio ut animal intellectum ex notiõe pertinet ad plures dif
Quid p ferentias. Notionẽ græci εννοιαν uel προληψιν dicunt. Nihil esset qd oriať: Autumat plato illa non esse:q̃
prie di oriantur ut intereant augescãt senescãt. Id autem ꝓprie eẽ putat qd eternũ est neq; mutabile neq; corruptibi
catur esse le:qd dei ꝓpriũ est:hinc illud ecclesiasticũ. Ego sum qui sũ. tãq̃ solus deus esse dicať. Cũ in cætera laben/
tia &

admodũ interirent uiderem. nam sanguinẽ:bilem:
pituitã ossa:neruos: uenas omnem deniq; mẽbro/
rum & totius corporis figuram uideor posse dice/
re: uñ cõcreta & qũo facta sint. Per animum ipsum
si nihil esset in eo:nisi id ut per eũ uiueremus. tã na
tura putarẽ hoĩs uitã sustẽtari. quam uitis quam ar
boris. Hæc.n. ẽt dicimus uiueť. Itẽ si nihil haberet
animus hominis:nisi ut appeteret aut refugeret:id
quoq; eẽt ei cõmune cũ bestiis. Habet primũ mẽo/
riam:& eã infinitã rerum innumerabiliũ. Quam q
dem plato recordationem esse uult uitæ superioris
nã in illo libro qui inscribitur me nõ: Pusionẽ que
dam socrates interrogat quedam geometrica de di/
mensiõe quadrati. Ad ea sic ille respondit ut puer.
& tamẽ ita faciles interrogationes sunt. ut gradati
respondens eo perueniat: quasi geometrica didicis
set. Ex quo effici uult Socrates:ut discere nihil alid
sit quã recordari. Quẽ locũ multo ẽt accuratius ex
plicat in eo sermone:quem habuit eo ipso die:quo
excessit e uita. Docet. enim quemuis qui omniũ re
rum rudis esse uideatur bene interroganti respõdẽ
tem: declarare se non tum illa discere:sed reminiscẽ
do recognoscere:nec uero fieri ullo modo posse:ut
a pueris tot rerũ atq; tantarum insitas & quasi con
signatas in animis notiones:quas εννοιας uocant ha
beremus: nisi animus antequam corpus intrasset.
in rerum cognitionem uiguisset. Cumq; nihil esset

tia & caduca huius uerbi qd' est esse ius ꝓprietasq; non cadat. Mundus quoq; æterna res mutat' nec idē manet. Deus auctore Augu. summa essentia est: & iō immutabilis: rebus aūt esse dedit sed non sum me esse: sicut ipse est: & alius dedit esse amplius aliis minus: atq; ita naturas essentiarꝝ gradibus ordiauit græci dicūt ουσιαν qd̄ latini recentiores essentiā: græce dicit' τοον qd̄ latini ex sermonibus patrii egestate dicunt qd' est uerbum ꝓ uocabulo ponentie. Itaq; plato duas potissimum ουσιας. i. essentias esse ponit deum: & ideas q̄s latini formas siue species interp̄tant': & hæc est ꝓpria platonis suppelles: sunt aūt ideæ exemplaria æterna

Essentia ī deo ουsia

ut oibus locis a platone differit': nihil. n. ille putat esse qd' oriat' & intereat. idq; solum esse qd' semper tale sit qualē ideā appellat ille speciem nos: nō potuit aīus hoc in corpore inclusus agnoscere: cognita attulit: ex quo tam multarꝝ rerꝝ cognitiōis admiratio tollit': neq; ea plane uidet aīus: cū repente in tam isolitum: tāq; perturbatū domiciliū imigrauit sed cū se collegit atq; recreauit tū agnoscit ea reminiscendo: ita nihil aliud est discere nisi recordari. Ego aūt maiore ui etiam quodāmodo memoriam admiror: quid ē. n. illud quo meminimus: aut quā habet uim aut unde naturā? nō q̄ro q̄ta memoria. Simonides fuisse dicat': q̄ta Theodectes: q̄ta is q a pyrro legatus ad senatū est missus Cyneas: q̄ta nuper Carneades: q̄ta q mō fuit scepius Metrodorus: q̄ta nr̄ Hortensius: de cōi hoīum memoria loquor & eorꝝ maxime qui in aliquo maiore studio & arte uersant': quorum quāta mens sit difficile est existimare: ita multa meminerunt: quorsum igitur hæc spectat oratio? quæ sit illa uis & unde sit intelligendum puto: non est certe nec cordis nec sanguinis nec cerebri: nec atomarꝝ. aīa sit aīus ignis ue nescio

eorꝝ: q̄ naturaliter fiunt immortales immutabiles inuiolabiles. Et ut res apertior fiat: opus' est p̄ter oēs hoīes intelligere quēdam hoīem: & p̄ter omnes equos equum. Et p̄ter animalia animal ingenitū. Et quēadmodū ex uno sigillo cōplures fiunt imp̄ssiones sic ex uno homine sexcenta milia hominū. Et hæc est idea platonis: sup quare Apuleius & alcinous & plotinus platonici satis multa Seneca quoq; & Boeti. non pauca ꝓdiderūt atqui aristoteles a platone disentiens nullas putat esse ideas nullum rerꝝ exemplar æternum. Plāe uidet: Lucide & p̄spicue. Perturbatum domicilium: Ergastulum corporis significat: quo aīa inclusa hebetescit: ac caligat. Et ꝑfecto uerissime poetæ egregiæ duo dixerūt uelut nebulā nobis ob oculos effusam: q̄ uisus mortales hebetaret. Quo meminimus: Galenus in microthe cui cerebrum modificata tenuitate dicit eē causam memoriæ: cum ex cerebro crasso ꝓueniat obliuio. In humecto cerebro sensus hebetiores. In sicciori liq̄diores sunt: Augu. autumat memoriam esse non animū mō uētrē animi. Cuius aula est ingēs & oppido q̄ admirabilis. Simōides: Artem memoriæ primum ostendisse dicit' Simōides: ut ait Fortunatianus. Cuius uulgata fabula est apud Quinti. & M. Tul. in libris d̄ oratore meminit & marcianus capella in li. rhetorices animaduertit autem ordinē maxime esse: qui memoriæ lumen afferret. Quanta thedectes: hic semel auditos q̄libet multos uersus ꝓtinus dicit' reddidisse. Discipulus fuit Aristotelis: cui oratoriæ artis libros donauit ut eos tāq̄ suos ederet: postea moleste ferens titulum suæ gloriæ alii cecisse condidit uolumen aliud quo testatus est q̄dam sibi planius dicta esse in libris theodectis. Quanta cyneas: hic postero die q̄ ingressus romam fuerat & equestrem ordinem & senatum ꝓpriis nominibus salutauit auctores Plinius: Solinus: Seneca. De quo cynea cynæq; eloquentia satis multa Plutarchus in pyrro. Carneades: Nescio an hic sit ille carneades famigeratus homo omnium in dicendo accerrimus & copiosissimus: quo argumentante quid ueri esset haud facile discerni posset: qui in illa nobili atheniensium legatione missus romam legatus. Disputauit de iusticia copiose sed disputationem suam postridie contraria disputatione subuertit. Dicens ꝓ iniusticia contra iusticiam: huius in differendo ea fuit uis: id acumen: ut apud lucillum differens neptunus de re difficillima ostendat non posse id explicari nec si carneadem ip̄m orcus remittat. Vt aūt dubitem an de hoc carneade singulari memoria p̄dito intelligendū sit facit uerbum illud nup nā satis constat carneadē de quo diximus fuisse tp̄is Catonis censorii: q annis nō paucis ciceronem antecessit. Apud Pli. mentio est cuiusdā carmadæ græci hoīs memoria singulari p̄cellentis: qui legendis mō repræsentauit uolumina bibliotecarꝝ: de quo satis cōgruenter hoc in loco: intelligere possemus: uerba sunt aperta & simplicia. Scepsius metrodorus: Ars memoriæ cōsumata fuit a metrodoro scepsio ut nihil non hisdem uerbis redderet' auditū. Est autē scepsis ciuitas phrygiæ: quā q dem eneæ regiam fuisse tradunt. E scepsi fuerant Demetrius grāmaticus. Et hic metrodorus q nouo quodam dicendi genere usus multos deterruit: pp famam uero q̄q̄ pauper erat Claꝝ tñ cōiugum apud carthaginenses est assequutus: mox apud mithridatem fuit in honore maximo & extimatione. Noster hortensius in lucullo memoriā q̄dam diuina fuit rerꝝ: in hortensio uerborꝝ: de quo Cicero in bruto sic refert: primū memoria tanta: q̄ta in uiro cognouisse me arbitror: ut q̄ secū cōmentatus eēt: ea sine scripto uerbis eiusdem redoleret q̄bus cogitauisset: memoriā hortensii: Quintili. & Sene. cōcelebrant q sedens olim totū diē in auctione: oēs res uenales & p̄cia & emptores ordine suo recēsuit: argētariis recognoscētibus ita ut ī nullo falleret': hic in foro romano res causarꝝ ob eloquentiā dictus est: & aliq̄n Emulus ciceronis existimatus: cuius tamen scripta intra famā fuerunt. Quæ sit illa uis: illa memoriæ potentia: quæ græce dicitur λυναμιϲ

Quod est ideæ platonis

Nebula ob oculos

In humecto cerebro sensus hebetiores

Simonides

Memoria theodectis

Memoria cyneæ

Carneadis acumē

Pro iusticia Cōtra iusticiam

Metrodorus

Memoria Scepsis

Memoria hortensii

Rex causarum

Cerebrű domicilium memoriæ

Hoc ſcio qđ neſcio

Nec cerebri: dudű diximus ex cerebro ꝑut tempatű fuerit memoriā exiſtere melioré uel deteriorem: non quia cerebrű ſit ipſa memoria: q̄ uis aiː eſt: ſed quia domiciliű. Fateri neſcire quid neſciā. Socraticű ē: hoc unű ſcio quid neſcio: Auguſti. nemo inquit ex me ſcire q̄rat qđ me neſcire ſcio. Et origines ignorantiā ait noſtrā nō ignoramus. Siue aīa. i. ſpiritalis & aerius ſit aīus. Caliginoſo cœlo: aera craſſum ſeculētűq; terris ꝓximű ſignificat. Si qd ſit: qd ad ſubſtātiā ptinet: quale ad qualitatē q̄tű ad magnitudinē. Capacitatē: Augu. noīat memoriæ cauernas antea ſinus quā Cice. capacitatē uocat. An īprimi quaſi cœrā: iō dixit Galēus in materia cerebri molliore imprimi formas rez ueluti ſigilli impſſiones.

Qui rebus noīa īpoſuit: in li. geneſeos traditű eſt. adamű appellauiſſe noībus ſuis cűcta aīantia: pla. in cratylo nō cuiuſcűq; hoīs eſſe ait noīa rebus īponere: ueꝝ eius q̄ diuino īgenio p̄ditus ſit ut naturali poſita cōpetant. Diſſipatos cōgregauit: Fuit q̄dā tps cű in agris hoīes paſſim beſtiaꝝ more uagabant. Et ſibi uictu ferino uitā ꝓpagabant: quo tpe q̄dā magnus uidelicet uir & ſapiēs diſpſos rōne & orōne cōgregauit in unű locű. Et ex feris ac īmaībus mites reddidit & manſuetos: ſicut de amphiōe ꝓditű eſt: quod lira ſaxa duxerit: q̄a affatus ſuauitate hoīes rupicōes & incultis moribus ad obſeq̄ ciuilis pellexit diſciplinā. Paucis lrarű notis: inuentorē lrarű ſignat de quo magna q̄ō eſt: alii a cadmo: alii a mercurio: alii ab hebreis: alii ap̄ ſyros reptas uolunt: ſup q̄ re extat orō nr̄a in li. orōnű. Stellaꝝ motus. Reparatorē aſtrologiæ deſignat quā Plini. ab athlāte reptā autumat ſpheræ ipſius repto re: obliq̄tatē ſigniferi apuiſſe anaximāder mileſius primus tradit: ſigna deinde in eo cleoſtratus. Qui fruges: ceres frumēta iuenit: de qua Oui. pria dedit fruges alimētaq; mitia terris. Veſtitű: ægyptii iuenerűt textilia. Tecta laterarias domos cōſtituerunt primi eurialus & hipbius fratres athenis: antea ſpectus erāt ꝓ domibus. Doxius lutei edificii inuētor fuit. Exēplo ſűpto ad hirűdinű nidis. Ad elegātiora defluximus: nō ſolű ut inq̄t. M. Var. ueſtiti eē uolumus ut uitemus frigus ſed etiā ut uideamur ueſtiti eſſe honeſte. Itaq; ab utilitate ad uoluptate elegātiāq; defluximus ex diſſīlitudine plus uoluptatis q̄ ex ſīlitudine capiētes. Tēpata uarietate: ex diſſimilibus fit ſymphōia & cōceptus: & ut auctor ē Ari. uarietas dulciſſima eſt. No re ſed uocabulo errātia: Plāetas ītelligit: q̄ a uerbo græco. πλανάομαι qđ ſignat ergo nomē mutuant: latini ab iceſſu uocāt errātia & erraticas ſtellas: cű tñ nulla errent minus illis. Nigidius errōes appellat.

Eſſe eius: architecti. i. ſ. dei. Oui. in laudem Aſtrologoꝝ ſic cecit fœlices aīæ: q̄bus hoc cognoſcere primű. Inq; domos ſupas ſcādere cura fuit. Archimedes: marcellus in expungatiōe ſyracuſaꝝ interdixit ne archimedes unus uiolaret: q̄ geometriæ ac machīalis ſciæ Cōſultiſſimus fuit: q̄ celeberrimus eſt teſtimōio liuii Pli. Plutar. ſilii italici: & cæteroꝝ quem. Mar. marcellus geometrā briareű appellare ſolebat: tāq̄ cētiméos gigātes ſuparet bellicoꝝ tormētoꝝ mltitudīe quoꝝ fuit eximius machīator: hic tāto īgēii acumīe p̄ditus fuit ut hierōi gl'iabűdus iactauerit ſe hāc terrā trāſlatuꝝ eē ad alteꝝ terræ globű: ſi quē nactus foret: hic ueluti deus terreus mechanico artificio ſpherā uitreā fecit: ī q̄ mira cōuerſiōe diſſimillimi motus circuloꝝ uiſcebāt: đ q̄ ſic ſcri. clau. Iura poli rerűq; fidē le

Orator homies feros mitigauit

Aſtrologiæ inuentor athlas

Varietas iucunda

Planete Errores

De archimede

Sphera uitrea Archidis

nec me pudet ut iſtos fateri neſcire qđ neſciā illud ſi ulla alia de re obſcura affirmare poſſem: ſiue aīa ſi ue ignis ſit aīus: eű iurarē eē diuinű: qd. n. obſecro te terra ne tibi aut hoc nebuloſa & caliginoſo cœlo aut ſata aut cōcreta uī tāta uis memoriæ: ſi quid ſit hoc nō uides: at q̄le ſit uides: ſi ne id q̄dē: at q̄tű ſit ꝓfecto uides: qd igit' utrű capacitatē aliq̄ in aīo putamus eſſe: quo tāq̄ in aliquo uaſe ea q̄ me minim⁹ inſűdant': abſurdű: id q̄dē: q. n. fundus aut q̄ talis aī figura intelligi pōt aut q̄ tāta oīno capacitas an īprimi q̄ſi cœrā aīum putamus: & memoriā eē ſigna taꝝ reꝝ in mēte ueſtigia: q̄ pñt uerborűq; reꝝ ipſarű eē ueſtigia: q̄ porro tā imēſa magnitudo: q̄ illa tā multa poſſit effingere: qd illa uis: q̄ tādē ē: q̄ iueſtigat occulta q̄: inuētio atq; excogitatio dr̄: ex hac ne tibi terrena mortaliq; natura & caduca ɔcreta ea uī: aut q̄ prius ꝗ ſűmæ ſapiæ Pythagore uiſumeſt oīb⁹ reb⁹ īpoſuit noīa aut q̄ diſſipatos hoīes ɔgregauit & ad ſocietatē uitæ conuocauit aut q̄ ſonos uocis q̄ īfiniti uidebāt' paucis lraꝝ notis terminauit: aut q̄ errātiű ſtellaꝝ mot⁹ curſus ꝓgreſſiōes: īſtitutioneſq; notauit: oēs magni ēt ſupiores q̄ fruges: q̄ ueſtitű q̄ tecta: q̄ cultű uite q̄ p̄ſidia cōtra feras iuenerűt. A q̄bus māſuefacti: & exculti a neceſſariis artificis ad elegātiora defluxim⁹. Nā & auribus oblectatio magna ex pte ē iuenta: & tēpata uarietate & natura ſonoꝝ: & aſtra ſuſpexim⁹: tű ea q̄ ſunt īfixa certis locis: tű illa nō re ſed uocabulo errātia quoꝝ ɔuerſiōes oīſq; mot⁹ q̄ aīus uidit is docuit ſimilem aīum ſuű eē ei⁹ q̄ ea fabricat⁹ ī celo eēt. Nā cű archīedes lűe ſolis q̄nq; errātiű mot⁹ ī ſpherā alligauit effecit idē ꝗ ille q̄ ī Timeo platōis műdű edificauit de⁹ ut tarditate & celeritate diſſimillimos mot⁹ una regeret ɔuerſio: qđ ſi in hoc műdo fieri ſine deo non pōt: ne ī ſphera q̄dē eoſdē mot⁹ Archimedes ſine diuino ingenio potuiſſet imitari. Mihi uero ne hæc q̄dē notiora & iā illuſtriora carere iu diuina uidet':

gēq; deoꝶ ecce ſyracuſius trāſtu lit arte ſenex:pcurrit ,ppriū mētitus ſignifer annū:& ſimulata nouo cyn/
thia menſe redit. In platonis thimeo deus:plato in thimeo:quē librū de mūdi cōſtitutione cōſcripſit:de/
um dicit factitatorē mūdi elatū gaudio eſſe uniuerſitate pfecta. Poetā ſine cœleſtii inſtinctu:extat:libel/
lus pla. de furore poetico. Democri. quoq; &. M. T. & alii poetas aiunt natura ipſa ualere & mētis uiribus en
citari & qſi diuino quodā ſpiritu inflari:quare ennius iure ſctōs appellat poetas. Eloquentia:flex aīa atq;
oīum regina reꝶ dicta eſt orō a poeta bono:q hoies ſimillimos diis facit,cū eloqntia ſine diuītate qdā eē nō

Deus elatus gaudio pfecto mūdo

Poetæ ſancti

ut ego aut poetā graue plenūq; carmē ſine cœleſti aliquo mētis inſtictu putē fundere: aut eloquētiā ſine qdā ui maiore fluere abūdātē ſonātib⁹ uerbis: uberibuſq; ſentētiis: philoſophia uero oīum mr̄ artiū qd eſt aliud niſi ut plato ait donū: ut ego iuētū deoꝶ: hæc nos primū ad illoꝶ cultum deīde ad ius hoīum qd ſitū eſt ī gn̄is hūani ſocietate: tn̄ ad modeſtiā magnitudineq; aī erudiuit: eadēq; ab aīo tāq̄ ab oculis caliginē diſpulit. Vt oīa ſupa: īfera prima ultīa media uiderem⁹: pṙſus hæc diuīa mihi ur̄ uis q̄ tot res efficiat & tātas: qd. n. memoria reꝶ: & uerboꝶ: qd porro inuētio ,pfecto id q nec in deo qcq̄ maius ītelligi pōt: nō. n. ambroſia deos aut nectare aut iuuētute pocula miſtrante lætari arbitror: nec Homeꝶ audio q Ganimedē a diis raptū: ait pp formā ut Ioui pocula admīſtraret: nō iuſta cā cur Laumedōti tāta fieret iniuria. Fingebat hæc Hōerus & hūana ad deos trāſferebat: dīna malē ad nos. Quæ aūt diuina: uigere: ſapere īuenire meminiſſe: ergo aīus q: ut ego dico diuīus ut Euripides audet dicere deus eſt: & qdē ſi deus aut aīa aut ignis eſt aīus idē ē hoīum: nā ut illa natura cæleſtis & terra uacat & hūore: ſic utriuſq; haꝶ reꝶ hūanus aīus ē exps: ſin aūt ē qnta q̄dā natura ab Ariſto. īducta: primū hæc & deoꝶ ē & aīoꝶ: hāc nos ſnīam ſecuti his uerbis in cōſolatiōe hæc exp̄ſſimus. Aīoꝶ ulla ī terris origo īueniri pōt: nihil. n. ē ī aīs mixtū atq; ɔcretū: aut qd ex terra natū: atq; fictū eē uideat̄: nihil ē aut hūidū qdē aut flabile aut igneū: his. n. ī naturis nihil īeſt qd uī memoriæ mētis cogitatiōis hēat q & preterita teneat & futura ,puideat & cōplecti poſſit pn̄tia q̄ ſola dīna ſūt: nec īueniet̄ unq̄ un̄ ad hoīem uēire poſſint niſi a deo: ſingularis ē igit̄ q̄dā natura: atq; uis aī ſeiūcta ab his uſitatis notiſq; naturis: ita quicquid eſt illud: qd ſentit: quod ſapit: quod uult: quod uiget cœleſte: & diuinum eſt: ob eamq; rem eternum ſit neceſſe eſt: nec uero deus ipſe qui intelligitur a nobis: alio modo intelligi poteſt: niſi

poſſit. Vt pla. donū: in timeo ait plat. phiā
adepti ſumus quo bono nihil unquā maius
mortaliū gn̄i datū ē deoꝶ munere neq; da
bit̄. Ad illoꝶ cultū: ad deoꝶ culturā pri/
mus deoꝶ cultus ut inqt elegāter Se. Eſt de
os credere. Deinde reddere illis maieſtatē
ſuā. Reddere bonitatē: ſine qua nulla maie
ſtas eſt: pietas ut trimegiſtus Lactātiuſq; de
mōſtrant nihil aliud ē q̄ dei notio & cultus.
memoria reꝶ: Qualis erat in lucullo. Ver
boꝶ: Qualis ī hortenſio. Inuētio. Dialecti
ca duas hēt ptes: unā inueniēdi. Alterā iudi
candi. Inueniēdi pria ē ex qnq; rebus q̄s in
oratore eſſe oportet: facultas. n. oratoris in
qnq; ptes diſtributa eſt a rhetoricis doctori
bus. Ambroſia deos: Fabulæ ferūt ambro/
ſiā cibū deoꝶ eē: nectar potionē. Ex quo il/
lud epigrāmatiſte: Iupiter ambroſia ſat̄ eſt
& nectare uiuit. Ambroſios græce diuus & i
mortalis dr̄: ap̄ Pli. ambroſia herba eſt: quā
qdē botrī uocāt odore nō iniucūdo: nectar
īmortalitatē ſignificat a νε pticula priuato/
ria & κτεινω occido. Iuuētute: Heben ītel/
ligit uxorē herculis Iunōis filiā: q pollatrix
& miſtra poculoꝶ ioui aliū eſſe tradit̄: de
qua in ,ppti cōmentariis abūde: dea ē iuuē/
tutis: ηβη græce pubertas noiat̄. Ioui bibe
re: inde pocillator dictus a ſcriptoribus lu/
culentis: de quo ait Oui. Arripuit iliaden q
nunc quoq; pocula miſcet: inuitaq; ioui ne/
ctar Iunōne miſtrat. Laomedōti Laomedō
nō ganimedis fui pr̄ ſed tros: ut tradit hōe/
rus in. xx. iliados: iō āt mentionē facit Lao/
medontis: qa ilus pr̄ laumedontis frater fu
it ganimedis & in laomedōte tāq̄ piuꝶ atq;
fidefragū ſuccēſuerunt dii: & potiſſimum
apollo & neptunus ſtructores meniū troia/
noꝶ: qbus illuſit & īpoſuit. Fingebat hæc
homerus: augu. li. i. cōfeſ. meminit hoꝶ uer
boꝶ ſubiūgēs: ſed uerius dr̄ quod fingebat
hæc qdē ille: ſed hoībus flagitioſis diuina
tribuēdo ne flagitia putarent̄: & ut qſqs ea
feciſſet nō hoīes pditos ſed celeſtes deos ui
deret̄ imitatus. Quæ āt diuina: hic ſuſpē/
dendū eſt cū iterrogatiōe: ut q̄ ſequūt̄ affir
matiue dici ītelligamus. Ergo aīus deus: ī
hāc ſnīam Virgil. An ſua cuiq; deus fit dira
cupido: Igit̄ ut apul. uerbis utar & bona cu
pido aī deus bōus eſt. Et aīus hūanus ēt nūc
in corpe ſitus demō nūcupat̄. Antiq aīum a
corpe ſeiugatū manē deū nūcupāt. Vtriuſ/
q;: & terræ & hūoris. Quīta natura. Ende
lechiā ſignat ex q̄ rō & intelligentia oriret̄.

Cultus deorum

Deos credere

Pietas dei cultus

Ambroſia

Nectar

Hebe.

pocillator gāimedes

Laomedō impoſuit diis

Animus deus

In cōſulatiōe: librū cōſcripſit. M. Tul. de cōſulatione: in quo ſeipū de morte filiæ cōſolatus ē: ī phm crāto/
rē ē ſequutus. In his naturis. ſ. elemētoꝶ. Seiūcta: ſupata. Vſitatis naturis. ſ. terrena hūida: aerea & ignea.

Mens ſoluta quædam: Anaxagoras νουν appellat ideſt mentem. De qua ait Marcianus: Nus mentis ima complet: de qua Virgilius Spiritus intus alit totamq; infuſa per artus: Mens agitat molem & magno ſe corpore miſcet. Simonides rogatus a hierone qd eſſet deus deliberandi cã ſibi unam dié poſtulauit: cum idẽ poſtridie q̃rerẽt biduum petiuit: Cum ſepius deplicaret numeꝝ dieꝝ. Admiranſq; hiero q̃reret cur ita faceret: quia inquit q̃to diutius conſidero tanto mihi res uidet̃ obſcurior. Vt oculus ſic animus: Oculi: qui lucis uſu uitam diſtringunt a morte: alia cõtuentur ſemetipſos cernere non ualẽt itidem animus cũ id corporeus ſit & indiuiſibilis ſe ipſum uidere nõ põt alia intuẽs ſuo diuino cõtẽplatu. Quã q̃ id quoq;: Animus ſeipſum mõ quodã uidere dr̃ qñ.ſ. noſcit ſeipm: de quo in ſupioribus dictum eſt. Vt cũ uidemus: longum hyperbaton. Nã deſcendendũ eſt uſq; ad illum locum: hæc igit̃: & alia imorabilia cũ cernimus poſſumus ne dubitare. Eſt ãt ſenſus cũ uidemus pulchritudinem mundi & cõuerſionem & uiciſſitudines tẽpoꝝ & motus ſtellaꝝ ordĩatiſſimos ꝑculdubio credimus mundo p̃eſſe aliquem moderato: rem ſic aĩum nr̃m q̃uis eum non uidemus: tñ ex opibus eius agnoſcimus diuinũ eẽ & imortalem & quaſi quẽdã deũ cõſimilia ſcribũtur a Lactan. Quadripartitas: in quattuor tpa diuidit̃ ãnus uulgo: uer: eſtatem: autũnum & hyemen: qdã ſubtilius ſeſqui mẽſibus in octonas partes diuiſerunt: eſt ãt ſeſq menſis totus menſis cũ dimidio. Ducem ſolem. Solem ut inqt Seneca in.ii.q. ſequit̃ ãnus ad illius flexum hyemes eſtateſq; uertunt̃ patruũ imitatus opinor Luca. ait. Sol tpa diuidit anni. Pli. de ſole loquens hic uices inqt tpum annũq; ſp renaſcentẽ ex uſu naturæ tẽpat: de ſole ait iulius firmicus i .y. matheſeos. Sol optime maxime: q oĩa cõponis: p quem cunctis aĩantibus imortalis aĩa cũ diſpoſitione diuina diuidit̃: q ſolus ianuas aperis ſedis ſupnæ ad cuius arbitriũ fatoꝝ ordo diſponit̃. Sol cor cœli mẽs mũdi dr̃ ab eruditis. Lunãq; accretione: in cremẽto: luna terre ĩperium ut inqt Firmicus mr̃nus ex ui ciuitate ſortita oĩa aĩantiũ corpora & cõcepta procreat & generata diſſoluit. Creſcentis lunæ argumẽta corpibus noſtris & deficientis luminis ꝯdãna ſentimus:

mens ſoluta quædam & libera & ſegregata ab omni cõcretione mortali oĩa ſentiens & mouens: ipſaq; p̃dita motu ſempiterno. hoc e genere atq; eadem a natura ẽ humana mens: ubi igit̃ aut qualis ẽ iſta mens? ubi tua: aut qualis eſt potes ne dicere? An ſi oĩa ad intelligendũ nõ habeo q̃ habere uellẽ ne his qdem: q̃ habeo mihi p te ut licebit. nõ ualet tm̃ animus: ut ſeſe ipſe uideat: ac ut oculus ſic aĩus ſeſe nõ uidens alia cernit. Nõ uidet aũt q minimũ ẽ formã ſuã fortaſſe: q̃q̃ id quoq;: ſed relinquamus. uim certe ſagacitatẽ memoriã motũ: celeritatem uidet hæc magna: hæc diuina: hæc ſempiterna ſunt. qua facie quidẽ ſit aut ubi habitet: ne q̃rendum qdem eſt ut cũ uidemus ſpeciẽ primũ candorẽq; cœli deinde cõuerſionis celeritatẽ tantã. q̃tam cogitare nõ poſſumus: tũ uiciſſitudines dieꝝ atq; noctiũ cõmutationeſq; tempoꝝ quadripartitas ad maturitatẽ frugũ & ad temperationẽ corpoꝝ aptas eorũq; oĩum moderatorem & ducẽ ſolẽ lunãq; accretione & diminutione lumĩs quaſi faſtoꝝ notãtẽ & ſignificãtẽ dies. Tũ in eodẽ orbẽ in. xii. ptes diſtributo qnq; ſtellas ferri eoſdẽ curſus cõſtantiſſime ſeruãtes diſpibus inter ſe motibus nocturnãq; cœli formã undiq; ſideribus ornatã. Tũ globũ terræ eminẽtẽ e mari fixũ in medio mũdi uniuerſi loco duabus horis diſtãtibus habitabilẽ & cultũ. Quarũ altera q̃ nos incolimus

medule humani corpis cum luna creſcunt & decreſcunt. Phyticon.i. creſcendi natura ad nos de luna peruenit: ſicut eſt heticon.i. ſentiendi naturam de ſole mutuamur luna ut inquit Lactantius in lib. de ira nocturni tpis gubernatrix amiſſi ac recepti luminis uicibus menſtrua ſpacia moderatur. Factoꝝ notantem: iccirco hoc dici arbitror: quia in faſtis per ſingulos menſes deſcripti ſunt dies: menſium autem luna eſt moderatrix unde & mene.i. luna menſes dicti. Orbe: Zodiacum: qui & ſignifer dicit̃ ſignificat orbem pro circulo poſuit ſicut alibi orbem lacteum dixit pro circulo: qui galaxia nominat̃. Alias orbis pro ſphera ut nouem orbes ſpheraꝝ auctor Macrobius. In duodecim partes. xii. ſigna quorum princeps eſt aries quod ſignum Firmicus Maternus equinoctiale: ſolſticiale regale tropicum appellat. Quinq; ſtellas: Saturnum: Iouem: martem: Venerem: & Mercurium: ſtellæ quidem ſingulares ſunt: ut erraticæ quinq; iam dictæ. Sydera uero ſtellarum plurium compoſitione formantur: q̃uis interdum ſydus pro ſingulari ſtella dicatur ſicut & apud græcos aſter ſtella una eſt & aſtron ſignum ſtellis coactum: qđ nos ſydus uocamus. Duobus horridis ſtãtibus: duas plagas hĩtabiles intelligit: hanc quã nos incolumus & alterã: quã hĩtant antiſthones: nr̃a dicta eſt a doctiſſimis ſcriptoribus θερινη.i. eſtiualis. Altera chimerine a nobis hyemalis: q̃ ad auſtrum deflexa auſtralis quoq; nuncupat̃: cum noſtra ſeptẽtriõibus ſuppoſita ſit. Sub axe poſita: ſub polo ſiue uertice ſeptẽtriõali: alias axem accipimus p toto celo ut illud uirgilianum axẽ humero torquet ſtellis ardentibus aptũ: pprie ſignificat diametrõ mundi: de quo ſic ait apuleius in coſmographia: eos polos dicimus a qbus uelut a cardinibus axis eſt ductus diuiſor & diſcriminator mũdi: orbẽ terræ in medietate cõſtituẽs: in notiſſimo ſignificatu axis ponit̃ p ligno plauſtroꝝ tereti circa quẽ rotæ uertuntur: unde pro curru uſurpat̃ a poetis:

Νουσ
Mens
Situm ſimonidis
Oculus ſe non uidẽs alia uidet
Seſq menſes octo
Sol ãni moderator
Cor cœli ſol
Luna i peratrix terre
Medullæ cum luna creſcunt
Orbis
Aries ſignum regale
Stellæ
Sydera
Aſter
Aſtron
Themeri/ne plaga
Chimeri/næ
Axis
Axis diſcriminator mũdi

Ad ſeptem ſtellas.i.ad ſeptẽtriones:qđ ſydus conſit ex ſeptem ſtellis:quod a figura poſituraq; ipſa: quia ſimile plauſtri uidet̃ ãtiq græcoꝝ αμαξαν.i.plauſtrum dixerunt noſtri a bobus iunctis:q ruſtico uocabulo triones dicunt̃:ſeptẽtriones appellarunt:uel quia ita ſunt ſitæ hæ ſeptẽ ſtellæ:ut ternæ ꝓximæ quæq; ĩter ſe faciant trigona ideſt triqtras:figuras.αντιαξονα:quaſi cõtra axem poſita αντι.n.græce contra & αξων axis. Zona.n.illa auſtralis oppoſita eſt nr̃æ zonæ:q̃ uergit ad axem.i.uerticem & polũ ſeptẽtrionalẽ. Vites pubeſcere:ſpecioſa tranſlatio ut uites pubeſcere dicant̃ hoĩum more:ſic Virgi.dixit:in quarto pubentes herbæ;nigricũ lacte ueneni:a plinio uites p ſimilẽ trãſlationẽ dictæ ſũt eiuueneſcere qñ iã uergunt ad ſeniũ exacta iuuẽta. Incurueſcere:curui fieri:qđ fit qñ ubertas fructuũ: onerat parentẽ pacuuius finxit uerbũ p̃licẽter appellando pecus incur uiceruicũ a ceruice incuruat qđ græci dicũt. κυρταυχενα.

ſub axe poſita ad ſtellas ſeptem. Vnde horrifer aqlonis ſtridor gelidas molit̃ niues. Altera auſtralis ignota nobis quã uocant græci antiaxona: cæteras ptes incultas q̃ aut frigore rigeant aut urant̃ calore. Hic aũt ubi hĩtamus nõ intermittit ſuo tpe cœlũ niteſcere: arbores frõdeſcere: uites letificę pãpinis pubeſcere ramos baccaꝝ ubertate incurueſcere: ſegetes largiri fruges: florere oĩa fontes ſcatere herbis prata ↄueſtirier. Tũ multitudinẽ pecorum partĩ ad ueſcẽdũ ptim ad cultus agroꝝ ptim ad uehendũ ptim ad corpa ueſtiẽda hoĩemq; ipm quaſi cõtẽplatorẽ cœli ac deoꝝ ipſorumq; cultorẽ: atq; hoĩs utilitati agros oẽs & maria parentia: hæc igit̃ & alia inumerabilia eũ cernimus poſſumus ne dubitare? qn his p̃ſit aliqs cõditor uel effector ſi hæc nata ſunt: ut Plat. ur̃ uel ſi ſemp fuerint: ut Ariſtoteli placet moderator tanti opis & muneris: ſic mẽtem oĩs q̃uis eã nõ uideas ut deũ non uides: tñ ut deũ agnoſcis ex opibus eius ſic ex memoria reꝝ & inuentione & celeritate motus oĩq; pulchritudine uirtutis uĩ diuinæ mentis agnoſcito in quo igit̃ loco eſt? Credo qdẽ in capite & cur credã afferre poſſum: ſed de hoc alias nũc ubi ſit aĩus? Certe qdẽ in te eſt. Quæ eſt & natura dei ꝓpria puto & ſua: ſed fac igneã fac ſpirabilẽ nihil ad id de quo agimus: illud mõ uideto ut deũ noris: & ſi eius ignores & locum & faciẽ: ſic aĩum tibi tuũ notũ eſſe oportere ẽt ſi eius ignores & locũ & formã. In aĩ aũt cognitiõe dubitare nõ poſſumus niſi plane in phyſicis plumbei ſumus: qm̃ nihil ſit aĩs admixtũ: nihil ↄcretum nihil copulatũ nihil coagmentatũ: nihil duplex: q̃ cum ita ſit: certe nec ſecerni nec diuidi nec diſcerpi nec diſtrahi poteſt nec interire igit̃: eſt enim interitus quaſi diſceſſus & ſecretio ac direptus eaꝝ partium q̃ añ interitũ iunctione aliqua tenebant̃ his & talibus rõnibus adductus ſocrates: nec patronum

Cõueſtirier:cõueſtiri:figura grãmaticalis eſt:q̃ dr̃ paragoge:alii ꝓparalepſin uocant. Ad cultus agrorũ: ut ſunt boues aratorii. Ad uehendũ:ut ſunt iumẽta & eq & aſelli dicti doſſuarii qa dorſo uehũt. Ad corpora ueſtiẽda:ut ſũt oues: qbus corpoꝝ tutela debet̃:cũ ex eaꝝ uellere: atq; lanitio ueſtimenta conficiant̃ apud natiões penitiſſimas ubi ĩmodici rigores dominant̃ in uſu ſunt pellicæ ueſtes:quas rhenones appellãt. ſcribit Cæſar in.yi.cõmentario germãos uti puis:rhenonũ tegumentis. Hoĩem cõtemplatorẽ cœli:tradunt philoſophi deũ feciſſe mũdũ pp hoĩem: ipſos uero hoĩes pp ſe tanq̃ diuini tẽpli antiſtites ſpectatores operum rerũq; celeſtiũ:q deũ pietate colerent & uenerabũdi cõtẽplarent̃. Vt Ariſt. placet: Pythagoras & Ariſto. mundũ innatũ & infactũ eſſe ſentiũt: plato uero in timeo mũdi factitatorẽ deũ fuiſſe autumat eũq; nũq̃ territuꝝ. Credere in capite:ſm eos loquutus eſt:q dicũt in cerebro eſſe mentis regimẽ & arcẽ ſenſuũ:qđ & Plini.in.xi. refert ob hoc plato platoniciq; ꝓdiderũt totũ hoĩem ĩ capite eſſe:ubi portio mẽtis optima.i.rõnabilis arcẽ tenet. Fac ſpirabilẽ:æriã:flabilem: Virgi.cœli ſpirabile lumẽ. Aĩum notũ eẽ oportere: Noſcit̃ aĩus:ex memoria ex inuẽtione & celeritate motus:cuius eẽntia ſenſibilis eſt & mobilis. Sic deũ ut inqt origenes mens noſtra cognoſcit ex pulchritudĩe operum:cũ tñ ipm intueri non q̃at. Coagmentatũ:cõiectum:connexũ coagmenta dicuntur cõiectiones arctæ. Nihil cõcretũ:Dõatus cõcretũ id dici ait: qđ ex minutiis mľtis ĩ unã cogit̃ maſſã:qđ ſimpĺx ẽ id ĩdiuiduũ ẽ ĩdiuidui ãt nulla eſt diſtractio:nulla ſeparatio:aliq indiuidui nomen amitteret. Simplex eſt aĩus & cõſeq̃nter indiuiduus: & ob id ab interitu remotus:cũ interitus ſit ſepatio q̃dã ex eo dictus:qđ eat medius ĩter animã & corpus:merito dixit Serui.ignẽ celeſtẽ eſſe eternũ qa ſimplex ẽ: oĩa.n. ſintheta .i.cõpoſita exitũ ſortiũt̃:Si hõ ut inqt galenius:in li.de elemẽtis ſimplex & unũ foret nõ doleret: & cõſeq̃nter nõ interiret. Seq̃la.n.doloris eſt mors:qm̃ nullũ ſic corpus qđ dolere poſſit & mori nõ poſſit. Direptus. Direptio:diuulſio. Eaꝝ ptiũ aĩe.ſ.& corpis:quoꝝ mors ſolutio eſt. Nec patronũ q̃ſiuit: ſocrates cũ ſctiſſime uixiſſet accuſatus ab anyto lycone & melito accuſatoribus ꝓ ſe ipſe dixit ĩ iudicio capitis:ut nõ ſupplex aut reus ſed magr̃ aut dñs uideret̃ eẽ iucundũ:qn ẽt cũ lyſias diſertiſſimus orator orõnẽ ſcriptã attuliſſet: q̃ ꝓ ſe in iudicio uteret̃:ea tãq̃ paꝝ uirili uti noluit:nec aliẽo p̃ocinio defẽdi:fuit itaq; capitis dãnatus pri

Plauſtrũ
Septẽtriones
Antiaxon plaga
Pubeſcere uites
Incurui ceruicum
Doſſuarii
Rhenones apud cæſarem
Hoĩes propter deũ
Homo totus ĩ capite
Coagmenta
Concretũ
Interitus
Omnia ſyntheta mortalia
Socrates accuſatores

mis secũ disq; iudiciũ sententiis: quos indignatione cõmotos exarsisse cõstat: cũ interrogatus quá penã se cõ meruisse cõtereť rñdisset: se meruisse: ut amplissimis honoribus & p̃miis dacoraret: & ut ei uictus quotidianus in phrytaneo publice p̃bereť: q honor ap̃ græcos maximus hébať: est aũt phrytaneũ: locus iudiciũ & in quo magistratus hĩtant ueluti curia & phrytáis ipse magr̃atus gubernatorq;. R. pu. dictus sup̱ quo i. yi. suetonii cõmentario nõ pa℞ multa annotauimus. Cũtumaciá: existimant inqt Seneca p̃hiæ fidelite i dedi tos cõtumaces esse ac refrectarios: ubi refractarii eleganti uocabulo significáť philosophi a refrigẽ do dicti tanq̃ liberrimi sint & cuncta obstantia refringentes: ut nullo seruitutis claustro coerceanť. Sup̃mo uitæ die: Disputatio hæc socratis ,pdita est a platone: in li. cui titulus ẽ ephedon. Mortife℞ poculũ: lictor undeciuiro℞ q magistratus erat athenis: ingrediés carcerẽ circiter solis occasum denunciauit socrati uenenũ esse bibendũ: mox in calice allatũ é uenenũ: erat aũt cicuta quá ait pli. publica atheniensium pœna inuisam esse: cuius uis refrigeratoria frigore enecat incipiũtq; algere ab extremitatibus corporis & ita socrates hausto interpide atq; alacriter poculo mortifero deambulare cœpit: & cũ crura iá grauari sẽtiret: iacuit supinus: sic. n. q uenenũ dedit iusserat: cum extrema algerent: frigusq; letale p̃cordia occupasset defecit in hæc uerba esculapio gallũ debemus quẽ redditeq; negligatis: hinc illud Tertulliani: Socra. esculapio gallinaceũ ,psecari iá in fine iubebat: credo ob honorẽ patris eius quia Socratẽ apollo sapiẽtissimũ oĩum cecinit: de cicuta q̃ socratẽ confecit ait persius barbatum hoc crede magistrũ dicere sorbitio tollit quẽ dira cicutæ: & Iuuenalis: q p̱tem acceptæ seua inter uincla cicutæ accusatori nollet dare. Duas esse uias: in phedõe puto inqt Socrates non unã esse ad inferos uiá: sed multos tramites mł̃tosq; anfractus habere: aius ergo: q cupiditate corpis est infectus q se uel iniustis contaminauerit cedibus uel alia his similia p̱petrauerit: q deniq; admodũ ĩmundus & inqnatus est: hunc oẽs aĩæ fugiunt atq; declinãt: nec reperiť ullus: q uel socius uel dux eius fieri uelit: itaq; oĩ auxilio destitutus diutissime errabundus uagať: q uero purá moderatãq; transegerit uitá deos socios ducesq; nactus ibi habitat ubi unicuiq; conuenit: quo℞ domicilia sunt elysii cápi. Virgi. in. yi. socraticũ platonicũq; dogma sectatus sic ,ppe diuinitus cecinit: hic locus est ptes ubi se uia findit in ambas dextera q̃ ditis magni sub menia tendit: hac iter elysiũ nobis: at leua malo℞ exercet penas: & ad ĩpia tartara mittit: p̃hi duas ha uias alterã uirtutũ: alterã uitio℞ esse uoluerunt: eãq; q̃ sit assignata uirtutibus arduam & cõfragosam: ut appareat ue℞ eẽ illud hesodi: sudorẽ posuere dei uirtutis ad arcẽ: uiã uero uitio℞ primo ingressu amená facilẽq; esse uoluerũt: p̱pea qđ uitia qbusdã deliniamentis illiciũt aĩos mortaliũ: ecclesiastici scriptores duas istas uias celi & infero℞ eẽ dixerũt: qa iustis ĩmortalitatis: iniustis pẽa eterna ,pposita est: ille melior cõuersa est ad solis exortũ: alia uero deterior ad occasum: uia celestis difficilis & cliuosa est: uia p̱ditionis plana & patẽs ac delectabilis uŕ: in una mõstrauit deus tp̱alia mala cũ æternis bonis: i altera tp̱alia bona cũ eternis malis. Se a corpibus se uocauissent: talis est uita p̃ho℞: q se uocant se a uoluptate & abducũ a cultu corpis: unde a plato. p̃hs dŕ esse pene mortuus: cũ a cõmertio corporis aĩum maxĩe segreget: neq; uoluptates corpis p̱cipiat. Ad illo. s. deos. Cygni apollini dicati: cygni qñ se p̃ntiũt morituros tunc maxĩe canunt dulcius: q̈ antea cõsueuerũt: congratulantes ut inqt Socrates apud Pla. qđ ad deũ apollinẽ sint cuius erant famuli migraturi: hoĩes uero cũ ipsi mortẽ expauescãt cygnos quoq; falso criminanť: tãq̃ lugẽtes mortẽ ob dolorẽ cãtũ emittãt: sed qa inqt Socra. phebo sacri sunt: ut arbitror dĩnatione p̃diti p̃sagiũt alterius uitæ bona: iõ q; cãtãt alacrius: gestiũtq; ca di z q̈ p sup̱iora tp̱a: Pli. arbitrať cãtũ cygno℞ q in morte flebilis narrať falsum esse quẽ poetæ celebrãt: unde ait epigrãmatista: dulcia defecta modulať carmina lingua cãtator cygnus funeris ĩpse sui: latine olores dñr oui. sic ubi fata uocãt udis abiectus in herbis: ad uada meãdri cõcinit albus olor. Aspectũ oĩno amitterẽt sensus ẽ sicut oculi in cõtẽplatu solis caligant & in

Phrytaneum quid

Phrytanis

Refractarii

Cicuta socratẽ confecit

Verba nouissima socratis

Duæ uitæ inferorũ

Via uirtutis ardua

Via uitiorũ facilis

Via celestis

Via perditionis

Cãtus cygnorum in morte

Olores

q̃ siuit ad iudiciũ capitis: nec iudicibus supplex fuit adhibuitq; liberã cõtumaciã a magnitudine aĩ inductã non a sup̱bia. Et sup̃mo uitæ die de hoc ipso multa diseruit & paucis ante dieb⁹ cũ facile posset educi e custodia noluit. Et cũ pene manu iã mortife℞ illud teneret poculũ: locutus ita est: ut non ad mortẽ trudi: ue℞ in cœlũ uidereť ascendere. Ita. n. cẽsebat itaq; disseruit duas esse uias: duplicesq; cursus aĩo℞ e corpore excedẽtiũ: nã q se hũanis uitiis cõtaminassent & se totos libidinibus dedidissent qbus cecati uelut domesticis uitiis atq; flagitiis se inquinassent: uel in re pu. uiolãda fraudes: ĩ expiabiles cõcepissent iis deuiũ quoddã iter eẽ seclusum a cõcilio deo℞: q aũt se ĩtegros castosq; seruauissent qbusq; fuisset minima cũ corpib⁹ cõtagio: sesęq; ab his sẽmp seuocauissent: essentq; in corpibus humanis uitã imitati deo℞: his ad illos a qbus essent ,pfecti reditũ facilẽ patere. itaq; cõmemorat ut cygni q non sine cã Apollini dicati sunt sed q, ab eo diuinationẽ hẽre uideanť: qa ,puidẽtes qd in morte boni sit cũ cantu & uoluptate morianť: sic oĩbus & bõis & doctis esse faciendũ: nec uero de hoc q̃sq̃ dubitare posset nisi idẽ nobis accidere diligenter de aĩo cogitãtibus: q, iis sæpe usu uenit: q cũ acriter oculis deficientẽ solẽ intuerenť: ut aspectũ oĩno amitterent sic mentis acies se ipsam intuens nõnũq̃ he

&in defectu eiusperſpiciendo incõtinentes langueſcũt:ſic acies humanæ mẽtis hebetior fit & obtuſior dũ ſeipſam intueri conatur:Orige.in primo periarchon:ſicut oculi inqt ſubſtantiã ſoli intueri nõ poſſunt:ſic mens noſtra hebetior fit dũ ad incorporea nitit & ad ſeipſam cognoſcendã acriter cõtendit. Reuertens: pu rior lectio eſt reuer es niſi exponere uelis reuertens ꝓ recogitãs reſpicienſq; multa repugnãtia:& ad orationẽ refert:quæ in tam ſubtili diſputatione debet eſſe cũctabũda & penſitata:cũ nihil ceru nihil explorate habeamus. Et a græ.ſ.tractata ſunt:a qbus & nos iſta mutuamur.

Cato exẽplar uirtutum

beſcit.ob eamque cauſam contemplandi diligentiã amittimus.Itaq; dubitãs circũſpectãs heſitans:multa aduerſa reuertens: tanquam rate in mari imenſo noſtra uehitur oratio:ſed hæc & uetera & a græcis: Cato autẽ ſic abiit e uita ut cauſam moriendi nactũ ſe eſſe gauderet. Vetat.n.dominãs ille ĩ nobis deus in iuſſu hinc nos ſuo demigrare. Cũ uero cãm iuſtã deus ipſe dederit:ut tunc ſocrati nunc Catoni ſæpe multis:ne medius fidius uir ſapiens lætus ex his tenebris in lucẽ illam exceſſerit:nec tamẽ illa uincula carceris ruperit.Leges.n.uetãt ſed tanq̃ a magiſtratu:aut ab aliqua poteſtate legitima:ſic a deo euocatus atq; emiſſus.exierit.tota.n.philoſophorum uita ut ait idem cõmentatio mortis eſt.Nam quid aliud agimus?cum a uoluptate. ideſt a corpore cum a re familiari quę eſt miniſtra & famula corporis:cũ a republica cũ a negocio omni ſeuocamus animũ qd inquã tum agimus?niſi animum ad ſe ipſum aduocamus:ſecũ eſſe cogimus.maximeq; a corpe abducimus ſecernere autẽ a corpore animũ:ne qcq̃ aliud ẽ q̃ emori diſcere: quare hoc cõmẽtemur:mihi crede diſiũgamuſq; nos a corporibus.i.cõſueſcamus mori.hoc & dum erimus in terris erit illi cæleſti uitæ ſimile.Et cũ illuc ex his uinculis emiſi feremur minus

Cato ãt ſic ab.eui.Catonẽ illũ ſignificat quẽ docti uiuam uirtutum imaginem & exemplar appellãt:q ſe uticæ occidit:ne uictori Cæſari ſeruiret;cuius interitũ tanq̃ cõſtãtiſſimi miro ꝑconio Seneca extollit:q in libro cui titulus eſt qđ in ſapientem nõ cadit iniuria refert:nec Catonẽ uixiſſe poſt libertatẽ: nec libertatem poſt catonem:q aliubi dixit eodem uulnere libertatem animam emiſiſſe:quo Cato ſe confodit.Auguſt.uero & Lactã.eum accuſant tanq̃ ſui homicidã. Cauſam moriendi.Lactan.de Catone ſcribẽs ſic refert:& hic tñ aliquam moriendi cauſam: uidetur habuiſſe odium ſeruitutis. Vetat deus demigrare:Ioſippus uiri inqt fortiſſimi nõn eſt ſe occidere:imoignauiſſimi deumq; ĩdigne ferre arbitrat: cum donũ eius homo diſpiciat;ab illo.n.uitam accepimus ſiquis ergo diſpoſitum homĩs male tractauerit peſſimus ſtatim ac perfidioſus habet. Si.dei depoſitum ex proprio corpore quis eiecerit maxime peccat;ægeſippus quoq; libro tertio ingrati eſt inquit & citius diſcedere q̃ uelit.& diutius uiuere q̃ uoluerit ipſe q uitam donauerit:non licet animam ſoluere a corpore niſi ei qui ligauit:deo ſeruitiũ debemus:dei ergo nos quaſi ſerui expectemus imperia:hinc apud iudeos: q ſe occidebant in ſepultos eos abiici decretũ erat apud alios aũt dextere abſcindebant eiuſmodi mortuorum;quæ in ipſos armatæ fuiſſent quoniam:ut corpus ab anima.ita manum a corpore alienam eſſe exiſtimarent: apud Plat. in phœdõe ait Socra.nõ prius dicere hoĩem ſeipſum interficere q̃ deus neceſſitatem aliquã impoſuerit:qualem nobis inquit impoſuit in ꝑſentia:ſicut eos inquit Plato qui poteſtatis imperio trudunt in carcerem non oportet inde defugere:prius q̃ poteſtas ipſa quæ clauſit abire permiſerit:ſic nobis in iuſſu dei demigrandum e uita non eſt.uetatq; hoĩem ſibi inferre uel accerſere mortem:docens expectandã eſſe naturam. Næ certe.multum:ualde aduerbium eſt affirmantis ut grãmatici tradunt græci dicunt ναι: ναι:ουκ:ουκ:pro eſt:eſt:nõ:non. Vincula carceris:ſicut cuſtodia:quæ a carcere non diffugiet priuſq̃ poteſtas ipſa:quæ in carcere truſit abire permiſerit. Leges.n.uetant:apud iuriſconſultos titulus eſt de effractoribus hoc eſt de his qui carcerem effregerint:qbus pœna ex legibus conſtituta eſt. Philoſophorum uita: Diuus Hierony.libro tertio contra Ruffinũ philoſophiam inquit meditationem eſſe mortis dicunt quotidie nitentem de corporis carcere educere aĩæ libertatem:qđ Plato in ſuis libris:& maxime in phœdone ꝓſeqtur ubi differit Socrates nihil aliud cõmentari philoſophos q̃ mori atq; eſſe ſe morituros:nam cũ mors nihil aliud ſit:q̃ aĩæ ſolutio a corpore:hoc maxime ac ſoli faciunt q recte phantur:ſunt.n.phi cõtemptores uoluptatũ:quales ſunt epulaꝝ poculoꝝ:& rei ueneræ;reliquũ quoq; corporis cultũ cũ magni pendit phus ex quo fit ut pœne mortuus ſit ſeiugatus a rebus corporeis;phus.n.non eſt philoſomatos.i.corporis amator non philocrimatos:non philotimos.i.pecuniaꝝ honorũq; cupidus:hinc Plato duas mortes nouiſſe tradit: alterã illã notiſſimã:qua aĩa ſoluit a corpore:alterã cum aĩa adhuc ĩ corpore cõſtituta corporeas illecebras philoſophia docente cõtẽnit & cupiditatũ dulces inſidias;reliquaſq; oẽs exuit paſſiões.Sene.in primo de cõſolatione ad martiã.Plato clamat ſapiẽtis aĩum totũ in morte ꝓminer:hoc uelle:hoc meditari:hac ſemper cupidine ferri in exteriora tẽdentẽ:Hiero.in epiſtola cõſolatoria Platonis inqt ſentẽtia eſt.oẽm ſapientiũ uitã meditationẽ eſſe mortis:laudãt hoc phi & in cœlũ ferũt. Cõſueſcamus mori:duce.ſ.phia: q̃ aĩum a corpe ſecernit abducitq; a corporeis illecebris. Ex his uinculis græci corpus σωμα dicũt quaſi σημα.i.aĩæ ſepulchrũ tanq̃ ibi ſepulta ſit.Nã ut cõſtet aĩal neceſſe eſt in copeaĩa uinciat:iõ corpus demas hoc eſt uinculũ nũcupat & ſoma quaſi quodã σημα.i.aĩæ ſepulchrũ.Vnde Cice.mõ corpus eſſe uinculũ:mõ ſepulchrũ eẽ:

Nefas ſeipſum occidere

Sñia ægeſippi

Dextrã abſcidi homicide ſui iiuſſu dei moriẽdũ nõ eſt

Næ effractores

Phia meditatio. mortis

Cõtẽptor uoluptatũ philoſophus

Philoſomatos Philocrĩatos

Soma corpus

Demas uinculũ

ait ergastulū quoq; & carcer dr̄ corpus ab idoneis scriptoribus: tanq̄ clausæ sint aniæ ergastulo tenebroso & carcere ceco. In cōpedibus corporis: uinculis antiqui cōpedes non solum pedū uincula: sed & manuum di xerunt ab impedimento. Varro manus compede conor reuellere: inde cōpeditus deriuat̄. Nec uia mors est: cum aīa uinculis corpoꝝ alligata & ergastulo membroꝝ hebetata lāguescit ac torpet nec officiū suum sa/ tis fungi pōt: non uiuere uidet̄: sed mortua. Mori.n. animæ dicūtur cum in terram ex cœlo fluentes corpo/ ribus uestiunt̄. præterea hæc uita cū sit tot tantisq; calamitatibus referta mors potius uita dicēda est: ut inqt Augu.in.xii.de ciui.dei. Malo: magis uo/ lo. Siue retractabis: hoī siue uelit siue no/ lit moriendū est: & soluendū tributū mor/ taliū: ita.n. Seneca mortē appellat. Dudū: modo: pauloante. Vel dii ipsi: ai a corpore seiugati reuerētes ad originale domicilium dei fiūt uel cū diis diuersant̄: qđ multo bea tius est: q̄ in terris degere īter feculētias clo acales: dixit Tullianus Scipio: deū te igit̄ sci to esse: siqdē est deus: q uiget: q sentit: q me minit: q ꝓuidet: q tā regit & moderat̄ & mo uet id corpus: cui ꝑpositus ē quā nūc mūdo ille princeps deus. Ideo physici mundū ma gnū hoīem: & hoīem breuē mūdū esse dixe rūt: qa aīa ad imitationē dei mūdū regētis regat & ipsa corpus: hinc aīum deum & pri/ sci philosophoꝝ & Tullius dixit. Qui po test: qūo. cur interrogatiue. Mithylenis: ci uitas est ī īsula lesbo: de qua Ora. laudabūt alii clarā rhodō aut mithylenē: uiros claros habuit antiqtus pithacū unū ex septē sapiē tibus & Alceū poetā: theophāes quoq; histo riaꝝ scriptor mithyleneus fuit Pōpeio ma/ gno ꝑ q̄ familiaris: dicearchus inscripsit li/ bros lesbyacos qa in ciuitate lesbi mithyle/ ne disputatio hēbat̄: dicearchi supra mētio facta est. Cornicibus: comices polychroni as esse.i. lōgeuas nemō est q nesciat. Plutar.i lib. de deficiētibus oraculis & Pli. nouem no stras cornici etates attribuūt: ex auctoritate hesiodi ita scribentis εννεα τοι ζωει γενεασ λακερυζα κορωνη ανδρων ηβαωντων .i. garula cornix nouē hoīum uiuit etates: hinc Oui. ora capuatq; nouē cornicis secula passe. auso ni. in grippo ternarii numeri: & totiēs trino cornix uiuacior æuo. Diu māsuros aīos: stoici tādiu durare dicūt aīam: q̄diu durat: & corpus: uñ ægyptii cōdita medicamētis ca dauera diutissime seruāt: ut.s. aīa lōgo tpe ꝑ duret. Labamus: uacillamus titubamus: nō manētes ꝑseuerāter ī pristina assensione. In his.s. rebus: q ad asserēdā ai īmortalita/ tē ꝑtinēt. Amicos stoi. tāq̄ se stoicū & stoice sectæ sectatorē ī his questiōibus ꝓfiteat̄: a q bus tn̄ dissentit sup aīæ īmortalitate & meri to: nā si cōcedit̄ aīos posse manere diu sepa/ ratos a corpore: cōsequēs uidet̄: ut & sp per māere possint: nec unq̄ itereāt. Credamus panetio a cōtrario ītelligit panetio nō eē cre dēdū q aīos facit eē mortales: fuit aūt pane/ tius phūs iclytus: q tris libros de officiis lucu lētos cōdidit: quos. M. Tu. magno cū studio maximoq; ope emulatus est. Phorum ho meꝝ: cū hōerus princeps sit & deus poetarū iō panetius platonē homeꝝ philosophorū appellat: quasi inter phos ita eminentem si/

[Margin notes:] ergastu lū corpus — Cōpedes — Deus est aīus — Hō breuis mūdus — Mythile ne — Cornices polycroīe — Aīam tā diu durar̄ q̄ corpus — Panetius de officiis

tradabit̄ cursus animoꝝ: nam qui in cōpedibus cor poris semp fuerūt ēt cū soliti sunt tardius ingrediū/ tur: ut hi q ferro uincti multos annos fuerunt: quo cū uenerimus tū dēiq; uiuemus. Nam hæc qdē uita mors est: quā lamētari possem si liberet. A satis tu q dē in cōsolatiōe es lamētatus. quā cū lego nihil ma/ lo quā has res relinq̄re. His uero auditis multo ma gis. M. Vēiet tp̄s. & qdē celeriter: & siue retardabis siue ꝓpabis: uolat.n. ætas. Tm̄ aūt abest ab eo ut malū mors sit: ꝙ tibi dudū uidebatur: ut uetear ne homini nihil sit nō malū aliud certe: sed nihil bonū aliud potius. siqdē uel dii ipsi. uel cum diis futuri su mus. A. Quid refert? A dsunt.n. qui hæc nō probēt. M. Ego aūt nunq̄ ita te in hoc sermone dimittā ul/ la uti rōne: ut mors tibi uideri malū possit. A. q pōt cū ista cognouerim? M. q possit rogas. Cateruæ ue/ niūt cōtradicētiū nō solū epicureoꝝ quos qdē non despicio: sed nescio quomō doctissimus q̄sq; contē/ nit. accerrimæ aūt deliciæ meæ. Dicearchus contra hāc īmortalitatē diseruit. Is.n. tres liberos scripsit q lesbiaci uocant̄ ꝙ mytilēis sermo hētur. ī qbus uult efficere aīos eē mortales: stoici aūt usurā nobis lar/ giunt̄ tanq̄ cornicibus diu māsuros. aiūt aīos semp negāt. nū igit̄ audire cur ēt si ita sit mors tn̄ nō sit in malis ut uidet̄. A. sed me nēo de īmortalitate depel let. M. Laudo id qdē: & si nihil aīs oportet cōfidere mouemur.n. sæpe aliquo acute concluso labamus: mutamusq; sn̄iam clarioribus ēt in rebus. In his est .n. aliqua obscuritas. id igit̄ si accideret simus arma ti. A. sane qdē: sed ne accidat prouidebo. M. nunqđ igit̄ est causæ q̄n amicos nostros stoicos dimittam⁹ eos dico q aiūt aīos manere e corpore cū excesserint sed nō semp istos uero: q̄ ꝙ tota ī hac cā difficillimū est suscipiāt posse aīum manere corpore uacātē. Il/ lud āt ꝙ nō mō facile ad credēdū est sed eo concesso qđ uolūt cōsequēs: id certe nō dant ut cū diu ꝑman serit: ne intereat. A. bene repræhēdis: & se isto mō res hēt. M. Credamus igit̄ panetio a platone suo dis sētiēdi quē.n. oībus locis diuinū quē sapiētissimū: quē sanctissimū: quē homeꝝ philosophoꝝ appellat huius hāc unā sn̄iam de īmortalitate animoꝝ nō ꝓ/ bat

cut Home.iter poetas excellit.Macro.quoq; ob.id Virgiliũ uocat Homeꝝ Mãtuanũ. Nasci aũt aĩos: qcqd nascit̃ itereat necesse est:si nascit̃ aĩus cõsequẽs est ut iterea:qa nasci & mori sunt cõsectaria. Dolere aĩos er go iterire:argumẽtum phoꝝ est nihil esse qđ dolere possit:nec mori possit:passio .n. eternitatẽ resoluit:ex quo cõcludũt aĩos interire cũ doleãt.cõtra quos ait Augu.in.xxi.de ci.dei:qđ animus dolorẽ pati põt & mori nõ põt:nec cõsequẽs esse ut mortem faciat:qđ dolorẽ facit:platõici afferẽtes ĩmortalitatẽ aĩoꝝ dicũt aĩos nõ ex sua natura dolere;sed ex corpoꝝ cõtagione pollutos:qđ & Vir:sensit in.yi.ænei.scribẽs:hinc.i.ex terrenis corpibus moribũdisq; mẽbris metuũt cupiuntq; dolẽt gaudẽtq;.

Home. mãtuanus
Aĩum dolere posse nec mo?i
Mens ĩ arce capitis

bat.ut.n.ꝙ nemo negat: qcquid natũ sit interrire. nasci aũt aĩos ꝙ declarat eoꝝ similitudo:q procreã tur: q̃ ẽt in ingeniis nõ solũ in corporibus appareat alterã aũt affert rõnẽ: nihil esse cum doleat: quin id ægrũ esse quoq; possit.qđ aũt in morbũ cadat: id ẽt ĩteriturũ.dolere aũt aĩos ergo ẽt interire.hæc refelli pñt.sunt.n.ignorantis cũ de æternitate aĩoꝝ dicat̃ de mẽte dici quæ omni turbido motu semp uacet:ñ de ptibus his ĩ qbus ægritudĩes iræ libidĩesq; uersentur: quas is cõtra quẽ hæc dicant̃ semotas a mẽte & disclusas putat iã similitudo magis appet ĩ bestiis q̃ rũ aĩ sunt rõis exptes: hoĩum ãt similitudo ĩ corpoꝝ figura magis extat & ipsi aĩ magni refert: quali ĩ corpore locati sunt. multa.n.e corpore existũt q̃ acuãt mẽtẽ.multa q̃ obtũdãt. Aristoteles qdẽ ait oẽs ĩgeniosos melãcholicos eẽ: ut ergo me tardiorẽ eẽ non moleste ferã enumerat multos.idq; quasi cõstet. rõnẽ cur ita fiat affert ꝙ si tãta uis est ad habitũ mẽtis ĩ his q̃ gignunt̃ ĩ corpe.ea sunt aũt q̃cũq; sunt q̃ similitudinẽ faciãt: nihil necessitatis affert cur nascat̃ aĩ similitudo: omitto similitudines uellẽ ad esse posset panetius uixit cũ africano.quare rẽ ex eo cuius suorũ similis fuisset africani fratris nepos facie uel pris: iste oĩum pditoꝝ ita similis: ut eẽt facile teterrimus cuius ẽt similis. P.crassi sapiẽtis & eloquẽtis.& primi hoĩs nepos, multoꝝ alioꝝ uiroꝝ claroꝝ: quos ni

De mẽte dici:ſm Platonẽ;q mentẽ hoc est cõsiliũ & rõnẽ tanquã principalẽ aĩæ partẽ ait capitis arcẽ tenere: eãq; uacare oĩbus pturbatiõibus ueluti reginã ac dominã. Ex cãdescentiã uero & cupiditatẽ infernas ab domina sedes obtinere pinde ac diuersoria neqtiæ: atq; luxuriæ: & ita duas ptes in mẽte pcul relegatas ac semotas facit ne ĩportuna uicinitas rõnẽ superne cõstitutã pturbaret: in his aũt duabus postremis ptibus ueluti popinis qbusdam uersari autumat pturbatiões: qbus hoĩes sunt obnoxii. Quas is.s.plato. Hæc dicant̃:a panetio. Similitudo in bestiis: similitudinũ q̃ ĩ hoĩbus sunt reputatio est in mente: cogitatio ẽt uel uiri uel fœmine coeuntis aĩo subito trãsuolãs effingere similitudinẽ existimat̃. Iõq; plures in hoĩe quã in cæteris aĩalibus differẽtiæ: qm̃ uelocitas cogitationũ aĩq; celeritas & ĩgenii uarietas multiformes notas ĩprimit cũ ceteris aĩantibus ĩmobiles sint aĩ & similes oĩbus singulisq; in suo cuiq; genere: ex quo fit: ut ĩ bestiis q̃ in oĩbus similitudo magis appareat: clarissimi phoꝝ medicorũq; similitudines in corporibus filioꝝ sic fieri putãt: cũ semina iter se pmixta coalescũt: si uirile supauerit pri similẽ puenire siue marẽ seu fœminã: si muliebre pualuerit pgeniẽ: respondere ad imaginẽ mr̃nã: si uero æqua fuerit ex pari semine pmistio. Sobolẽ illam aut utriq; parẽtũ aut nulli similẽ futurã. empedocles autumat si par calor ĩ parẽtũ seminibus fuit pri similẽ marẽ pcreari: si frigidus fœminã matri similẽ parmenides uero refert tũc filios esse pri cõsimiles cũ ex dextris ptibus genitura pfluxerit: ex leuis mr̃i. Aristo.& Albertus magnus subtilius curiosiusq; talia sectati sunt: quos leges cũ uoles. Magni refert: plurimi interest. Quali in corpore: mẽbroꝝ cõpagibus uelut organis: ad exercitiũ sui mẽs utit̃ ut inqt origenes: ex quo fit ut corpore male habito maleq; cõstituto ueluti organo corrupto aĩus hebetescat & obtũdat̃: e cõtrario aĩus ille uegetior est & acutior cuius corpus bene cõpactũ est: nã ex bona uel mala corpoꝝ: ut aiũt medici cõplexiõe: aĩus in nobis est acutior uel hebetior. Ingeniosos melãcholicos. Aristo.libro pblematũ duodeuigesimo: melãcolicos fuisse ait fere oẽs: q ingenio caluerũt: uel in studiis phiæ uel in republica administrãda: uel in poemate cudẽdo: uel in artibus exercẽdis melãcholicos fuisse empedoclẽ. Socratẽ: Platonẽ: & alios cõplures nouisse sese refert: inibitq; luculẽta est dissertatio: qua melãcholia hoc est atrabilis uino cõparat̃: & sicut uinũ uarios reddit hoĩes: ita ĩ melãcholicis ĩgenii uarietas existit. Me tardiorẽ eẽ: festiuiter hoc dictũ est.tanq̃ Cicero.q melãcholicus nõ erat tardioris ĩgenii foret: q erat acutissimi. In his: ut in attrabile q̃ uarios mores uariũq; ĩgeniũ ĩsinuat hoĩbus. Quæ similitudinẽ. Cice.ad naturã corpoꝝ refert similitudinẽ aĩoꝝ: quã panetius ad pcreationẽ referebat: ut aĩos mortales eẽ demõstraret. Vixit cũ africõ. Emiliãus africanus significat̃: q posterior fuit & carthaginẽ numãtiãq; deleuit: quẽ græci neoterõ uocãt.i.iuniorẽ: quẽ panetius comitatus est in legatiõe Alexãdriã pficiscẽtẽ: scripsit ad.Qu.Tubero.de dolore patiẽdo. Fratris ne.frater africani mĩoris fuit Fabi.alobrogicus: q p adoptionẽ ĩsertus est familiæ fabioꝝ: q prius oĩum mille põdo argẽti habuit de quo ait.M.T.in lelio. Quintũ uero maximũ fratrem ægregiũ uiꝝ oĩo sibi nequaq̃ patrem: tãq̃ supiorem colebat. Facie uel pa.hic distiguendũ est: ut sit sensus nepotem fratris africani facie qdem fuisse patri silem: uita uero & moribus simillimũ flagitiosis. Pu.cla.pu.crassum sigñari existimo q tradit̃ qnq; habuisse reꝝ bonaꝝ maxĩa & pcipua: fuit.n.ditissimus: nobilissimus: eloqntissimus: iuriscõsul

Excãdescentia
Cupiditas
Aĩus excõplexione corpis acutior
Ingeniosi melãcholici
Melãcholia uĩo cõparat
panetius comes emiliani
Quinq; pcipua in crasso

tissímus:& põtifex maximus. Nepotes & filii:in hanc sententiã scribit Mãlius in.iiii.astronomicon:dege
nerãt nati patribus uincútq; parentes. Vale.maximus caput facit de his:q a parentibus claris degenerauerũt
inter quos cũprimis memorat superioris africani filiũ turpitudinũ maculis notissimũ.Itẽ refert Quinti Fa
bii maximi alobrogici:qui fuit africani posterioris frater filiũ uitam ægisse luxuria perditã:itaq; ex Valerii
maximi auctoritate possemus hoc in loco africani fratris nepotem intelligere hũc perditæ luxuriæ alobro
gici filiũ:ut nepos africani ex fratre dicat̃:sicut hodie quoq; a nobis usurpat̃:q̃uis proprie nepos aui relati
uũ sit:cõsimilis uidet̃ illa apud Quintilia.
elocutio in quarto ĩstitutionũ. Cum mihi
Domitianus Augu.sororis suæ nepotum de
legauerit curam. Ne interirent qdem.
Epicu.ait ο θανατοσ ουδὲν προσ ημοσ.i.mors
nihil ad nos.Dissolutum.n.non sentit quod
aũt nõ sentit nihil ad nos & apud Luca.sic ĩ
qt Põpeius.Aut nihil ẽ sensus animis a mor
te relictũ:aut mors ipsa nihil. Velle in cœ
lũ migrare.Cupere.s.ueram esse animi im
mortalitatem:ut possis a morte remigrare:
ad cœleste domiciliũ:unde ortus est & ori
go animaꝝ. Insimulat.Accusat perinde ac
democritus dixerit post morté superesse sé
sum:quã ueluti calumniam.Democritici.i.
sectatores.Democriti repudiãt: tanq̃ falso ĩ
insimulatus fuerit ab Epicuro democritus:
ex cuius fontibus hortos suos irrigauit. Ipe
nusquã est.Quod nusquã est id sentire non
potest:si animus interit una cũ corpore ani
mus nusquam est. Igitur sentire non potest:
& quod consequens est nec in malo esse po
test:ex quo colligit malũ non esse in morte
si animus est mortalis. Nihil est tertium.
Necesse est aut animum eẽ si ĩmortalis:aut
non esse si mortalis:si ĩmortalis est mors bo
nũ est si mortalis nõ malum.Inter hæc duo
nihil medium potest inueniri:dialetici con
traria partim mediata esse dicút partim me
dio carẽtia.Mediata sunt ut album & nigrũ
inter quos colores est medius quilibet alius
color:ut ruber & pallidus:& ita horum con
trarioꝝ nõ necesse est alterũ inesse semper
corporibus.Neq;.n.omne corpus album aut
nigrũ est:sed aliquotiens in eoꝝ medietate:
est constitutum:ut sit rubrum uel pallidũ.
Immediate uero contraria sunt quorum ni
hil medium poterit inueniri. Vt grauitas &
leuitas horum.n.nihil est medium.Necesse
est.n.oẽ corpus uel leue esse uel graue:qa le
uitas & grauitas mediũ non habent.Cõsimi
liter mortalitas: & ĩmortalitas nihil habẽt
tertiũ.Necesse est.n.animũ esse uel mortalẽ uel ĩmortalem:ex quo colligit̃ si ĩmortalis sit mortẽ esse bonũ:
si mortalis nõ esse malũ: cũ inter hæc nihil sit tertium. Fit plerunq; sine sensu.Scribit Plato.ĩ timeo mor
tem quæ ex senio uenit esse lepissimã:& cum uoluptate potius:q̃ cum dolore contingere. Cato in libro de
senectute inquit uitam adolescentibus uis aufert:senibus maturitas quæ mihi quidem tã iucunda est:ut quo
proprius ad mortem accedam:quasi terrã uidear uidere:aliquãdoq; in portum ex longa nauigatiõe esse uẽ
turus. Quid lugeam uitã hominum. Pli.Seneca.Augustinus.copiose & eloquenter collegerũt erumnas mi
seriasq; mortalium.Ita ut natura nobis magis nouercari uideatur:q̃ agere matrem.in eo libro in consolatio
ne de obitu filiæ Tullionæ:cuius rei meminit Augustinus his uerbis.Quis sufficit quanto uis eloquẽtiæ ful
mine uitæ huius miserias explicare:quã lamentatus est Cicero ĩ consolatione de morte filiæ. A cyrenaico
hegesia. Vale.maximus scribens quanta sit uis eloquentiæ sic refert:quantũ ualuisse eloquentia hegesian cy
renaicũ phylosophum arbitramur?qui sic mala uitæ repræsentabat:ut eorum miseranda imagine:audien
tium pectoribus inserta multis uoluntariæ mortis oppetendæ cupiditatem ingeneraret.ideoq; a rege Ptolo
meo.ulterius hac de re differere ꝓhibitus est:cyrenaicus dictus a cyrene ciuitate africæ clarissima.Ex cyre
ne illustris fuit Aristippus Socraticus cõditor cyrẽaicæ phylosophiæ:ab hegesia phi hegesiaci nominantur.

hil attĩet noĩare nepotes & filii:sed qd agimus obli
ti ne sumus hoc nũc nobis esse ꝓpositũ: cũ satis de
eternitate dixerimus ne si interirẽt qdẽ aĩ: q̇cquam
mali esse in morte. A.ego uero meminerã. sed te de
æternitate dicentẽ ab errare ꝓposito facile patiebar
.M.uideo te alta spectare: & uelle in cœlũ migrare.
A.spero fore ut contingat id nobis sed fac ut isti uo
lũt aĩos nõ remanere post mortẽ uideo nos si ita sit
priuari spe beatioris uitæ.M.Mali uero quid a fert
ista snĩa? Fac aĩum ĩterire.ut corpus nũ igit̃ aliqs do
lor aut oĩo post mortẽ sensus ĩ corpore est. Nemo id
qdẽ dicit:& si democritũ insimulat epicurus:demo
critici negãt:ne in aĩo q̇dem igit̃ sensus remanet ip
se.n.nusq est. Vbi igit̃ malũ est qm̃ nihil tertiũ. An
qm̃ ipse aĩ discessus a corpore non fit sine dolore:ut
credã ita esse quã est id exiguũ & falsum eẽ arbitror
& fit plerũq; sine sensu. non nũquã ẽt cũ uoluptate.
Totũq; leue.est qualecũq; ẽ. Fit.n.ad pũctũ tpis.il
lud angit uel potius excruciat discessus ab oĩbus his
quæ sunt bona in uita. Vide ne a malis dici uerius
possit.qd ego nũc lugeã uitã hoĩum uere & iure pos
sum: sed qd necesse est:cũ id agã ne post mortẽ mise
ros nos putemus fore:uitam ẽt efficere deplorando
miseriorẽ.Fecimus hoc in eo libro in quo nosmetip
sos q̃tum potuimus cõsolati sumus. A. malis igitur
mors abducit nõ a bonis. Verũ si quærimus hoc q
dem a cyrenaico hegesia sic copiose disputat̃:ut is a
rege ptolemeo prohibitus esse dicatur illa in scolis
dicere quo multi his auditis mortem sibiipsi consci
scerent. Callimachi quidem epigramma in ambro

Filius africani notatissimus
Nepos ex fratre
Mors nihil ad nos
Democritici
Ex fonte Democri. irrigatus hortus ep.
Mediata
immediate cõtraria
Hegesias mortis laudator
Cyrene

In ambraciotã cleõbrotũ.Lactã.in tertio:qd ambraciotes ille:q cũ Platonis librũ de eternitate aniaꝝ ple/ Locus oui
giſſet pcipitē ſe dedit nullã aliã ob cãm niſi qđ Platõi credidit? Execrabilis ꝑrſus ac fugiēda doctrina ſi abi dii
git hoĩes a uita:eiuſdē meminit Aug.in primo de ci.dei:de hoc intelligi uoluit Oui.cũ ait in ibin:ut q Socra Ambracia
ticũ de nece legit opus:ambraciotes dictus ab ambracia ciuitate epiri:ornatiore reliqs ciuitatibus:qa ibi ut ĩ Inedia ꝑe/
qt Liui.fuit regia pyrrhi:oppugnata a romanis.Ambracienſes in bello ætolico portas.M.Fuluio aperuerũt riit filius
απτοκαρτερωτατοσ.Titulus eſt libri quo ſignificaẽ intolerantiſſimus.Nãq; qdã in eo inducebaẽ:q mori in
ædia deſtinauerat utpote intolerãtiſſimus
egritudinis & maloꝝ:ĩ ædia hoc eſt cibi ab
ſtinētia periit filius italicus:in ædia Marcel Mori fa
linus finiuit uitã:dum triduo abſtinet cibo me miſer/
hoĩ nõ añ diē.yii.letali: ĩædia ē:pleroſq; du rimũ
raſie ultra.xi.diē proditũ eſt.λουμω οικτιστ
ου φανειν.i.mori fame miſerrimũ eſt ut ca
nũt camenæ græcoꝝ:& repetitũ eſt a Colu/
mela. Expedire.utile eſſe Oui.expedit eſ
ſe deos:& ut expedit eſſe putemus. Etiam
ne nobis:quaſi dicat nec mihi uile eſt uiue/
re:q priuatus ſum domeſticis ſolatiis ꝑpter
mortē filiæ & forēſibus pp actionē cauſarũ
intermiſſam extincta rep.Cæſaræ dominã
te.in.ii.de officiis ait in hãc ſñiam. Cũ reſp.
in qua oĩs mea cura.Cogitatio:opa poni ſo/
lebat nulla eē oĩo:ille.ſ.lĩæ cõticuerũt forē
ſes:& ſenatoriæ.In epiſtola ad ſeruiũ ſulpi/
tiũ fateẽ ſe domi ĩ ſermone filiæ & ſuauita/
te ſolitũ oēs curas doloreſq; deponere. Me
tellũ:inter rara fœlicitatis humanæ exēpla Fœlicitas
numeratus eſt Qu.Metellus:qa prĩo origis metelli
die ad ultimũ uſq; mortis tp̃s nunq̃ ceſſante
fortunæ fauētis ĩdulgētia ad ſummũ uitæ
beatæ cumulũ pueniſſe tradiẽ.Nã ꝑter ho/
nores ampliſſimos cognomē quoq; mace/
donici a quatuor filiis illatus eſt rogo uno p̃
tor tribus cõſularibus duobus triũphalibꝫ.
Vno cenſorio:q cũ ſex liberos relinqueret.
xi.nepotes relinqt:nurus uero generoſq; :&
oēs q ſe pr̃is appellationē ſalutarē.xxyii. cũ
interim nullũ funus nullus gemitus:nulla
cã triſtitiæ interueniret.Vix in cœlo talē ſta
tũ reperire poſſemus.Deniq; ſpacio ultimæ
ſenectutis defunctus leniq; mortis generæ.

ciotam cleombrotum eſt:quem ait cum nihil ei acci
diſſet aduerſi e muro ſe in mare abieciſſe lecto plato
nis libro eius aũt quem dixi egeſiæ liber eſt απτοκαρ/
τερωτατοσ quod a uita qdam per inediã diſcedens re
uocatur ab amicis qbus reſpondens uitæ humanæ
enumerat incõmoda.poſſem id facere: & ſi minus q̃
ille:q oĩno uidere expedire nemini putat. Omitto
alios ēt ne nobis expedit:q & domeſticis & forēſibꝰ
ſolatiis ornamentiſq; priuati.Certe ſi ante obiſſemꝰ
mors nos a malis:non a bonis abſtraxiſſet ſit igitur
aliquis q nihil mali habeat nullũ a fortuna uulnus
acceperit.Metellus ille honoratus quatuor filiis:at
qnquagita Priamus:e qbus decē & ſeptē iuſta uxo/
re natim:in utroq; eandē habuit fortũa ptãtem:ſed
uſa in altero eſt.Metellũ.n.multi filii:filiæ nepotes
in rogũ impoſuerũt.Priamũ aũt tãta progenie orba
tũ cũ in arã cõfugiſſet:hoſtilis manus ĩteremit. hic
ſi uiuis filiis incolumi regno occidiſſet aſtante ope
barbarica tectis cælatis laqueatis.utrũ tandē a bo/
nis an a malis diſceſſiſſet. Tum profecto uidereẽ a
bonis:at certe ei melius eueniſſe nec tã flebiliter il/
la canerenẽ.hæc oĩa uidi inflãmari:priamo uitã eri
pi.Iouis arã ſanguine turbari:quaſi uero iſta uel qc
q̃ tũ potuerit ei melius accidere:q ſi ante occidiſſet
tamen euentum oĩno amiſiſſet hoc aũt tpe ſenſum

Inter oſcula cõplexuſq; cariſſimoꝝ pignoꝝ expirauit.De hoc.M.Tullius in.y.de finibus.Pli.& Valerius me
minerunt. At qnquaginta Priamus:ſi Priamus extinctus foret ante Helenæ raptũ fœliciſſimus oppetiiſ/
ſet:lõga dies igiẽ qd cõtulit? oĩa uidit euerſa & flãmis aſiã ferroq; cadētem.Tiberius fœcilē Priamũ idētidē
uocabat qđ ſupſtes oĩum ſuoꝝ extitiſſet apud Sene.in troade dicit chorus.fœlix Priamus dicimus oēs: fœ/
lix priamus fœlix qſqs bello moriēs oĩa ſecũ conſumpta uidet ad qnquaginta priami filios uideẽ alluſiſſe.
Vir.illo uerſu:qnquaginta illi thalami ſpes tanta nepotũ. Iuſta uxore:legitima hecubã ſignificat:barba/ Fœlix
roꝝ aũt fuit mos paſſiuã cũ cõcubinis exercere libidinē.Alii denas alii plures uxores habuiſſe feruntẽ.Artha priamus
xerſi regi pſaꝝ ex pellicibus centũ qndecim filii fuerũt.Erotimus arabũ rex filios ſexcētos ex pellicibus ſu/ Sexcēti
ſcepit quoꝝ adminiculis fultus ægyptũ ſyriãq; uaſtauit:magnũq; nomē arabũ fecit. Luſa in altero eſt.ſ.me filii eroti/
tello quē fortuna ut alũnũ molliter fouit:& iugiter applexata eſt cũ ludus fortunæ & iocus ſint hoĩes. Qui mo
dã legũt uſa ut ſit ſenſus fortunã uſam eſſe ptãte ſua in priamo quē fecit calamitoſum:cũ metello ĩdulſerit. Herceus
In arã cõfugiſſet.ſ.iouis hercei.De qua ait Vir.ingens ara fuit iuxtaq; ueterima laurus incũbens aræ:de hoc iuppiter
ſcripſit Oui.cui nil hercei profuit ara iouis:herceũ aũt appellant:quē ēt penetralē uocabant:qui intra con/ Hercos ſe
ſpectũ domus cuiuſq; colebatur:græci.n.hercos ſeptũ clauſtrumq; noĩatur. Hoſtilis manus:Scilicet pyr/ ptũ ſancti
rhi mors priami uel unius.Virgilii teſtimonio ſatis nota. Hic ſi uiuis filiis:in hanc ſententiam iuuenalis. in tas barba/
columi troia priamus ueniſſet ad umbras aſſaraci magnis ſolēnibus hectore funus portãte. Aſtante ope bar rorum
barica.Manentibus diuitiis luculentis:ita Virgil.Barbarico poſtes auro ſpoliiſq; ſuperbi barbarorum .n.eſt
copia & largitas græce dicitur.πληϲμονη τανβαρβαρων.ſocietas barbarorum. Laqueatis:Laquearibus au/
reis inſignitis. Nec omnia.Carmen eſt uetuſti poetæ:quod in theatro cani ſolebat flebiliter ab hiſtriõibus
Vidi:acrior eſt ſenſus oculorum quam aurium.ita Virg.Quæq; ipſe miſerima uidi. Senſum malorũ:
quia.ſ.iam in malis callum obduxerat:animumq; obdurauerat ad patientiam malorum.

Egrotatio pōpei

Pōpeio nr̄o. Pōpeius cum neapoli graui
morbo iplicitus foret: neapolitani sacra uo
taq; suadēte praxagora ꝓ ipsius salute fece-
rūt. Neapolitāos imitari puteolāi sunt oēs,
q; fere italiæ ciuitates festos dies egerūt ꝓ re
cupata pōpei ualitudīe: cui obuiā oēs ꝓdeū
tes uictias & libamēta offerebāt corōati & ca
duchi hoc est lāpadas ferētes: flores ī eū ia-
cētes & gradiētē comitātes. auctor Plu. hic il
lud satyrographi. Prouida pōpeio dederat
cāpania febres optādas sed multæ urbes: &

græci adulatores

publica uota uicerūt. Græculū. hoc est res
assentatiōis adulatiōisq; plenissima. Græci
.n. ī adulationē mirifice a natura compositi
sunt: & ut inqt Curtius īgenia hn̄t tꝑalia.
Iuue. Quid qđ adulādi gens prudētissima
.M.T. ī episto. ad. Qu. Fratrē didascalia gre
ci iqt sūt leues & diuturna ꝟuitute ad nimi-
am assētationē eruditi. Cū soce. cæsare: cu
ius filia iulia nupserat pōpeio. Nō ex ita. fu
gi. Luca. dāda tn̄ uenia est tātoꝝ dāda pauo-
rū pōpeio fugiēte timēt. M. Tullius ī episto
lis ad atticū acriter castigat pōpeiū qđ urbē
fugiēs reliq̄rit: quo nihil absurdius nihil de
spatius: aitq; eū piclē: potiusq̄ themistoclē
imitari debuisse. In ser. fer. ministros & eu
nuchos ptolemei significat a qbus est īterfe
ctus cui sceleri delectus achillas: ut inqt Lu
ca. & historici ꝓdiderūt. Sene. inqt pupillus
& spado de capite pompeii tulere sn̄iam.
Propagatiōe uitæ in hāc sn̄iam Luca. sed
lōgius euū destruit ingētes aīos & uita pstes
impio. Triste nomē carē. Carere ut mox
docet significat egere eo qđ hr̄e uelis. inest
.n. uelle & desiderare ī carēdo. Carere in bo
no dr̄ nō ī malo. Et ꝓprie carere uṙ eē de his
cōmodis q̄ olī possedimus qbus īdigemus:
ergo mortuus dici nō pōt carere cōmodis ui
tæ: cū nō sit & ī eo nullus sit sensus. Nisi
cū sit tanq̄ in febri: singulis uerbis domicili
um ꝓpriū est: migratiōes in alienū multæ:
unde p trāslationē decēter dicimus lætas se

Gēmare uites

getes: gēmare uites: luxuriē esse in herbis: &
id genus alia ꝓpe īnumerabilia: cōsimiliter

Carere febri

in usu quotidiano est: ut dicamus: hic hō ca
ret febri significare uolētes hoiem nō febri
citare: cū tn̄ acyrologia sit. i. improprius ser
mo: carere. n. ē eoꝝ reꝝ quas uolumus & ex
petimus nemo aūt febrē neq; uult neq; expe
ti. Ecōtrario dicius hr̄e febrē: cum illa nos

Habere febrem

hēat: sic auarus dr̄ hr̄e diuitias: cū ab illis
hēat. Notiōe uer. ītelligētia est .n. notio q̄-
dā īcorporaliū reꝝ aī cōceptio & ītelligētia
ut iā declaratū est. Regno ca. q priuatus est
nec unq̄ regnauit satis recte n̄ pt carer̄ regno
cū id eloquutiōis genus ptineat ꝓprie: & si-
gnificāter ad eos: q olim fuerūt reges: & po-
stea regno expulsi fuerūt: qđ accidit Tarq.
supbo: q ex rōano īperio exactus est: unde
q aliqn̄ regnauit & deīde regnū amisit signi
ficāter dicere pōt se regno carere cū in eū q
sp priuatus uixit id uerbū carere nō possit:

maloꝝ amisit. pōpeio nr̄o familiari cū grauiter ęgro
taret Neapoli melius est factū: corōati neapolitani
fuerūt. nimiꝝ ēt puteolani: uulgo ex oppidis publi
ce gratulabant̄. ineptū sane negociū & græculū sed
tn̄ fortunatū. utrū igit̄ si tū esset extinctus a bonis
rebus. an a malis discessisset certe a miseris. nō. n. cū
socero bellū gessisset: nō īperatus arma sumpsisset n̄
domū reliq̄sset: nō ex talia fugisset nō exercitu amis
so nudus in seruoꝝ ferꝝ & manus īcidisset: nō libe-
ri defleti non fortunæ oēs a uictoribus possiderent̄
q si mortē tū obisset in āplissimis fortūis occidisset.
is propagatione uitæ quot q̄tas quam incredibiles
hausit calamitates. hęc morte effugiunt̄ ēt si nō eue
nerint: tn̄ qa possunt euenire. sed hoīes ea sibi acci-
dere posse nō cogitat. Metelli sperat sibi qsq; fortu-
nā inde q̄ si aut plures fortunati sint: q̄ infœlices aut
certi q̄cq̄ sit in rebus hūanis: aut spare sit prudētius
q̄ timere: sed hoc ipsū cōcedat̄ bōis rebus hoīes mor
te priuari. Ergo ēt carere mortuos uitæ cōmodis id-
q; eē miseꝝ certe ita dicāt necesse est. An pōt is: q n̄
ē re ulla carere. Triste. n. ē nomē ipm carēdi qa subi
cit̄ hæc uis. habuit q̄s. nō hēt desiderat: req̄rit indi-
get. Opinor hæc ī cōmoda sunt carētis: caret oculis
odiosa cecitas liberis orbitas. ualet hoc ī uiuis mor-
tuoꝝ aūt nō uitæ mō cōmodis: sed ne uita q̄dē ipsæ.
q̄sq̄ caret de mortuis loquor q nulli sūt. nos q sumꝰ
nō aut si cornibus caremus aut pēnis si q id dixerit.
certe nemo. Quid ita? qa cū id nō habes qđ tibi nec
usu nec natura aptū sit: nō careas ēt si sentias te non
hr̄e hoc ꝑmēdū ēt atq; ēt est arguēdū. Cōfirmato il-
lo de quo si mortales aī sūt dubitare nō possumꝰ qn
tātus īteritus ī morte sit: ut ne minia q̄dē suspitio sē
sus relinq̄t̄. Hoc igit̄ ꝓbe stabilito & fixo illud ex-
cutiēdū ē ut sciat̄ qd sit carere ne relinquatur aliqd
uel suspitiōis uel erroris in uerbo carere. igit̄ hoc si-
gnificat egere eo ꝙ hr̄e uelis in est. n. uelle in caren-
do: nisi cū sic tāq̄ ī febri dr̄. alia q̄dam notiōe uerbi.
Dr̄ ēt alio mō carere: cū aliqd n̄ hēas: & n̄ hr̄e te sē
tias: ēt si id facile patiare carere. n. ī malo nō dr̄: non
.n. eēt dolēdū. Dr̄ illud bono carere: qđ ē malū: sed
ne uiuus q̄dē bono caret: si eo nō īdiget. sed ī uiuo ī-
telligi tn̄ pōt regno carere. dici āt hoc ī te satis subti-
liter nō pōt posset in Tarqnio cū regno esset expul-
sus. At ī mortuo ne ītelligi q̄dē pōt. Carere. n. sentiē
tis ē: nec sensus ī mortuo. nec carere q̄dē igit̄ ī mor-
tuo est. Quāq̄ qd opus sit ī hoc philosophari cū rē n̄

magnopere

magnopere egere philoſophia uideamus. Quotiẽs nõ modo ductores noſtri. ſed uniuerſi etiam exercitus ad non dubiam mortem cucurrere? Quæ q̃dẽ ſi timeretur. non lucius Brutus arcens eũ reditu tyrannum quem ipſe expulerat in p̃lio concidiſſet. nõ cum latinis decertans pater Decius: cum hætruſcis filius etiam cum Pyrrho nepos ſe hoſtiũ telis obieciſſent. Non uno bello ꝓ patria cadentis ſcipiões. Hiſpãia uidiſſet. Paulum & Geminum cannæ. Venuſia marcellum latini. Albinum: lucani. Gracchũ non q̃s horum miſer hodie ne tum q̃dem poſt ſpiritũ extremũ. nec. n. põt eſſe miſer q̃ſquã ſenſu perempto. A. At ipſum odioſum ẽ ſine ſenſu eẽ. M. Odioſũ ſi id eẽt carere. Cũ uero pſpicuũ ſit nihil poſſe in eo eẽ q ipſe nõ ſit quid poteſt eẽ in eo odioſum qui nec careat nec ſentia? Quãq̃ hoc q̃dem nimis ſæpe ſed eo q̃d in hoc ineſt oĩs aĩ contractio ex metu mortis. Qui. n. ſatis uiderit id q̃d eſt luce clarius aĩo: & corpore conſumpto totoq; aĩante deleto. & facto interitu uniuerſo illud aĩal q̃d fuerit factũ eẽ nihil. Is plane pſpiciet iter hippocẽtaurum q nũq̃ fuerit: &

Quotiens non modo ductores: Sana ratio exemplis anteponenda eſt ut ait Augu. attamẽ ẽt ſine argumẽtis primum exempla poſſunt pollentq;. Romani ut auctor ẽ Quin. tm̃ ualent exemplis: quãtum græci præceptis. Igit̃ ab exemplis argumentat̃. M. T. ut doceat mortem non eſſe timendã. Nã cũ imperatores Romanorum clariſſimi: & exercitus toti ſæpe cucurrerint in mortẽ manifeſtariam ſatis liquet mortem non eſſe fugiendã: quã ſi illi ut malũ timẽdã eſſe iudicaſſent: nũquã ſeſe ultrõeos morti piculiſq; mortis obiectaſſẽt in hãc ſniam ſcripſit. M. Cato in originibus legiones rõanoꝝ ĩ eũ locũ ſæpe ꝓfectas alachri aĩo & erecto: uñ ſe nũq̃ redituras arbitarent̃ cũ igit̃ ĩdocti mortẽ contẽnant: eam docti extimeſcẽt Arcens tyrrannũ. Expellens patria extorem Tarquinium ſuperbũ: hiſtoria notiſſima.

Mors bruti

In p̃lio concidiſſet. Brutus cõſul infeſto telo infeſtioribus uiribus infeſtiſſimo animo Concurrit aduerſus aruntem Tarquini ſup̃bi filiũ: amboq; mutuis ictibus tranſfixi moribundi ex æquis lapſi ſunt Matrone brutũ ut parẽtẽ annũ luxerũt: q̃d tã acer ultor uiolatæ pudicitiæ fuiſſet. pater Decius: tres fuerũt decii cognomẽto mures plebei q̃dẽ. ſed romane reipu. ſaluberrimi: q ſe deuotarũt imiſerũtq; ĩ armatas hoſtiũ copias ꝓ ſalute legionũ rõanaꝝ pr̃ in bello latio filius etruſco gallicoq; nepos aduerſus pyrrũ epirẽſẽ hiſtoriã de decio patre Liui. in. viii. De filio in. x. copioſe & eloquẽter enarrat. De nepote apd̃ hiſtoricos nulla fit mẽtio: apd̃ unicũ Ciceronẽ. q̃d eq̃dẽ memineri res ſummatĩ potius notata q̃ explicata & hic & ĩ ſecundo de finibus: cuius uerba uerbis hiſce cõgruentia ſubieci q̃ hæc ſunt nõ eẽt deciũ patrem imitatus quarto conſulatu filius: neq; porro ex eo natus cũ pyrho bellũ gerẽs: conſul cecidiſſet ĩ p̃lio: ſeq; e cõtinẽti tertiã uictimam reip. p̃buiſſet.

Tres decii

ora[illegible] i xii od pr d Paulo

Cadẽtes ſcipiões: Annibale italiã uexãte duo ſcipiões fratres ĩ hiſpania poſt res clariſſime geſtas dolo circũuẽti oppetierũt: publio ſcipiõi latus dextrũ lancea traiicit̃ Gneus. in turri ĩ q̃ cõfugerat igni circũdata cũ oĩbus q ĩtus erãt ĩterfectus ẽ undetrigeſimo die poſt fratris mortẽ quoꝝ alter pr̃ africani fuit alter patruus: de his ait ĩ paradoxis: q̃d duo ꝓpugnacula belli pũici. Gn. & pu. ſcipiões q carthaginẽſiũ aduẽtũ corporibꝫ ſuis ĩtercludẽdũ putauerũt. Autũat Serui. uirgiliũ de his ĩtelligi uoluiſſe illo uerſu. Aut gemini duo fulmĩa belli ſcipiades ego uero ad duos africãos id referre ſoleo: tãq̃ imitatio ſit lucretii ſic ſcribẽtis: ſcipiades bello fulmẽ carthaginis horror.

Mortes ſcipionũ

Paulũ & geminũ cãne. Quis ignorat cannas in apuleia clade rõana nobiles eẽ: ubi quadragitaquinq; milia rõanoꝝ ceſa traduntur. inter quos cecidere paulus emylius cõſul: obrutus telis ab hoſtibus ignorãtibus q̃s eſſet. Et. Gn. ſeruilius geminus: q anno ꝓximo fuerat conſul. Collega flaminii: cuius obitũ lachrymabili elogio decorat Silius in decimo punicorum ſic ſcribẽs: heu dolor: heu lachrymæ ſeruilius optima belli poſt paulum belli pars optĩa corruit ictu barbarico. Teſtimonium uirtutis dat paulo Annibal hoſtis: qui funerans defunctũ ſupremo hoc honore affatus eſt. Decus auſoniæ: quo fas eſt ire ſuperbas uirtute & factis animas. Tibi gloria leto iam parta inſigni. Seruilius autem geminus cognominabatur. Annotandum eſt Chriſtũ mortuũ eẽ duobus geminis conſulibus octauo Cal. Apriles.

Mors Pauli & ſeruilii

mors gracchi quo die mortuus chryſtus

Lucana gracchum: Sempronius gracchus q ad beneuẽtũ rem bñ geſſerat aduerſus penos ab hoſpite ſuo flauio lucano in inſidias præcipitatus a magone interemptus ẽ ĩ lucania: q̃dã tradũt in agro beneuentano prope calorem fluuium fuiſſe interfectum. Latini albinum Fuit Aul. Albinus conditor hiſtoriarum in quem faceti ſſime luſit. M. Cato fuit alter albinus imperator: quem militum temeritas in caſtris obruit lapidibus quem hic ſignare uidetur niſi de alio intelligere malis: qui ĩ bello aduerſus latinos morti ſe obuium dedit.

Mors marcelli

Venuſia marcellum: Hic gladius romanorum dictus: qui Annibalem uinci poſſe docuit apud nolam: qui tertia opima ſpilia dedicauit inter uẽuſiam pauciamq; circunuentus inſidiis penorum lancea tranſfixus occubuit: lege Liuium li. xxvii. ab origine urbis. Hoc quidẽ nimis ſæpe. Pulchra ut ait Plato bis terq; dicenda ſunt. Interitu uniuerſo: Perẽpto aĩo & corpore.

De hippocẽtauris

Centauros eſſe nõ poſſe

Hippocentaurum: Quidam hippocentauros uolunt filios eſſe centauroꝝ: q̃d & Diodo. memorat fabula ex eo nata quod primi eq̃tare auſi ſint: ueluti hippos ideſt equus & hõ copulati eſſent: apud Xenophõtẽ ait chryſantas ſe ex oĩbus animantibus maxime diligere hippocentauros: ſi modo fuerunt q̃ppe q tum: prudentia hoĩs uterent̃ manuũq; artificio: tũ haberẽt eq̃ uelocitatẽ & uires. Lucretius argumentat̃ centauros eſſe non poſſe cõpactos ex naturis diſſimilibus: quo conceſſo cõſectariũ eſt nec hippocẽtauros fuiſſe: utpote excẽ-

tauris progenitos. Claudius cæsar scribit hippocẽtaurum in thesalia natum eodem die interisse: tã͂ heme
robion. i. uitæ dialis. pli. refert se uidisse hippocentaurũ in melle allatum claudio pricipi ex egypto. Ciui
le bellum. s. pompeianum. Quæ illo uiuo: quia scilicet idem sensus est a morte q fuit ante natalem: & ut
ait Pli. omnibus a suprema die eadem quæ ante primum. Nonne tibi uidetur. stultissimum omnium inqt
Seneca qui fleuit ꝙ ante mille annos non uixerat æque stultus est: q flet ꝙ post mille annos non uiuet hæc
paria sunt non eris: non fuisti. utrũq; tempus alienum est. Vrbẽ nostrã potiturã: accusatiuo casu extulit qđ
nos ablatiuo dicimus: ueteres: enim potiri
cum accusatiuo dicebant Terentius patria
potitur commoda: Actius in clytemnesta: fe
ræ potiuntur plagas. Eterna moliri. Vir ma
gnus etiam si iudicat animam esse mortalẽ
tamen ob id neq; cessator fit neq; cunctator
quinimmo parat res dignas æternitate ĩpul/
sus ardore uirtutis: quæ sibimet pulcherri
ma merces quam gloria ira consequitur: si
cut corpus umbra commitatur ne scilicet di

Gloria ut umbra

uelli diiungiue ullo modo possit. Alteri
nulli: Mortuos intelligit. Alteros non at/
tigit: Scilicet uiuos quandiu enim uiuimus
a morte attingi non possumus: ubi enĩ mors
adest: uita abest: ubi uita sit: mors esse nõ po
test dum nos sumus mors non est: dũ mors:

Mors longus somnus

est nos nõ sumus. Sõmi simillima: Græci ĩ
terrogãt τιθανατοσ εστη. idest quid ẽ mors
respondet. μακροσ υπσοσ longus somnus:
poetæ somnum mortis appellant ferreum.
Non modo ipse: Scilicet uelim. Endy/
mion: De hoc in secundo propertii cõmen
tario scripsi. Dictus est amator lũæ: quia ut
tradit Pli. multiuagos flexus lunæ primus
deprehendit. Endymionis sepulchrum ostẽ
ditur ut ait Strabo in spelunca apud latinũ
montem cariæ. Cum luna laboret luna la

Luna laborat

borare dr̃ proprie ĩ defectu siue eclipsi. Pli.
ait placuisse appellari status siderum labo/
res. Iuuenalis: una laboranti poterit succur/
rere lunæ. Somnum imaginem mortis τι
υπνοσ εστιν idest quid est somnus. respon/
det μικροσ φατνατοσ idest breuis mors oui
di. Stulte quid est somnus gelidæ nisi mor/
tis imago. Nullum sensum: Hoc magis
acute q̃ uere dictũ. In somno. n. sensus ẽ. Aĩa
enim adeo semp ĩ motu ẽ: ut ne nobis quidẽ
dormientibus conqescat: & inqeta ipsa som
niamus: spiramus q̃ oĩa motus aĩæ sũt cuius

Anus uñ

essentia ẽ semp moueri. Aniles: Aniculaꝝ
. n. ppria sunt deliramenta & ieptæ: uñ anus
dicta quasi carens mente qđ græce dr̃ ανουσ

Anatis morbus

. i. sine sensu. Anatẽ morbũ dixerũt quo ue/
tule laborant. Vsura uitæ: In hãc sñiam In
cõsulatione ad liuiã uita data est utẽda. Da/
ta ẽ sine fœnore nobis mutua nec certa pso/
luẽda die. Sene. ĩ cõsulatiõe ad martiam di
cit hoĩem eẽ p̃carii spiritus: mutuo oĩa acce
pimus usus fructus nr̃ ẽ: aliubi ait. Sapientẽ
uiuere ut commodatum. Repetit cũ uult
Pessimi est debitoris creditori facere conui
tium: oportet nos in promptu habere. Et ap
pelatos reddere qđ debemus. Nondum
gustauerat. in hanc sententiam Virgili. quos
dulcis uite exortes & ab ubere raptos. Abstu
lit atra dies & funere mersit acerbo.

regẽ agamẽnonẽ nihil ĩteresse: nec pluris nũc facerẽ
M. Camillũ hoc ciuile bellum: quã illo uiuo ego fe
cerim Romã captã. Cur igit̃ & Camillus doleret si
hæc post trecẽtos & qnquaginta fere annos euẽtu
ra putaret? Et ego doleam si ad decẽ millia ãnoꝝ gẽ
tẽ aliquã urbem nr̃am potitura putem. Quia tanta
charitas pr̃iæ: est ut eã nõ sensu nr̃o sed salute ipsi⁹
metiamur: Itaq; nõ deterret sapientẽ mors q̃ pp in/
certos casus quotidie ĩminet & pp breuitatem uitæ
unq̃ longe põt abesse quominus ĩ oẽ tp̃s reipu. suis
q; consulat: & posteritatem ipsam cuius sensum ha/
biturus non sit ad se putet ptinere. Quare licet ẽt
mortalẽ esse aĩum iudicãtẽ: æterna moliri non glo
riæ cupiditate quã sensurus nũ sit: sed uirtutis quã
necessario gloria ẽt si tu id nõ agas consequat̃. na/
tura uero sic se hẽt ut qũo initiũ nobis reꝝ oĩum or
tus nr̃i afferrat; sic exitum mors: quæ ut nihil ptĩu
it ad nos añ ortũ: sic ne nihil post mortem ptĩebit.
In quo qd põt esse mali: cũ mors nec ad uiuos pti/
neat nec ad mortuos. Alteri nulli sũt: alteros nõ at
tingit. Quã q leuiorẽ faciũt somni simillimã uolũt
esse. quasi uero qsq̃ ita nonagĩta ãnos uelit uiuere
ut cũ sexagĩta cõfecerit: reliquos dormiat. ne sues q
dem id uelĩt nõ mõ ipse. Endymion uero si fabulas
audire uolumus nescio qñ ĩ lamio obdormiuit q̃ ẽ
mõs cariæ nõdũ opinor est experrectus. nũ igit̃ eũ
curare cẽses cũ luna laboret: a qua cõsopitus putat̃
ut eũ dormientẽ oscularet̃ qd curet ãt q ne sentit q
dẽ. hẽs somnũ imaginẽ mortis eãq; quotidie ĩduis
& dubitas qn sensus ĩ morte nullus sit: cum ĩ eius si
mulacro uideas: eẽ nullũ sẽsum pellãt̃ ergo iste ine
ptiæ pene anniles. añ tp̃s mori miseꝝ esse: qđ tãdẽ
tp̃s naturæ ne ad ea qdẽ dedit usurã uitæ tanq̃ pecu
niæ: nulla prestituta die. qd ẽ igit̃ qđ q̃rare si repe/
tit cũ uult ea. n. cõditõe acceperas. Idẽ si puer puus
occidit æquo aĩo ferẽdũ putãt: si uero in cunis ne q̃
rendũ qdẽ atqui ab hoc acerbius exegit natura ꝙ
dederat. nõdũ gustauerat inquiunt uitæ suauitatẽ
hic aũt iam sperabat magna qbus frui cœperat. At
id quidem ipsum in cæteris rebus melius putat̃ ali/
quã partem. q̃ nullam attingere: Cur in uita secus?

Multo sæpius lachrymasse priamum: ut inquit satyrographus hæc data pœna diu uiuentibus ut renouata semp clade domus multis in luctibus inq; perpetuo mœrore & nigra ueste senescant: Sed ennius ait licet lachrymare plebi regi honeste nõ licet. Quã Troilũ: filius hic priami fuit in puerili ætate interfectus ab Achille: de quo Vir. parte alia fugiens amissis Troilus armis infœlix puer atq; impar congressus Achilli fertur equis: Curruq; heret resupinus inani. Exacta ætate: Longo euo perfuncti: senioq; confecti. Quã ut cætera auferat: Iuuenalis: sed q̃ continuis & quãtis longa senectus plena malis. Pli. hebescunt inquit Senecta sensus membra torquentur præmoriᷣ uisus auditus incessus. Dentes etiam ac ciborum instrumenta: & ab Ora. decenter dictũ est multa ferunt anni uenientes commoda secum: multa recedentes adimunt. Senecta senile corpus putri edificio comparat & senectus ipsa morbus est Senilis anima in primoribus labris habitat: sed hæc incommoda compescat unica prudentia: quæ in senibus maior est & cum ætate crescit: Aetate. n. consilium in dies crescit: & uirtus maturescit. Ideo dixit Plato quod tunc oculus mẽtis acute incipit cernere cum primum oculus corporis deflorescit. Et Plautus in trinũmo: sapientiæ ætas condimentum est sapiẽs ætati cibus est. Mar. T. in libro de senectute mens & ratio & consilium in senibus est qui si nulli fuissẽt: nullæ omnino ciuitates fuissent. Aristoteles in ethicis ĩquit iuuenes mathematicos fieri posse: prudentes fieri non posse: propterea quod prudentia rerũ plurimarum experimento augescit quarum iuuenis est expers meta uiuendi a physicis creditur cum dicas epta diiungitur: hoc est cũ anni septies deni confiunt: qua ætatæ homo uacuus soli exercitio sapiẽtiæ uacat. Aut qui omnino homini longum: In libro de senectute ait Cato ille uult diu uiuere: hic diu dixit: q̃q̃ o dii boni quid est in uita hominis diu. Catoni ipsi diuturnum nõ uidetur ĩ quo est aliquid extremum: cum enim id illud aduenerit: tunc illud quod præteriit effluxit: propheticus sermo inqt oĩs caro fenum & oĩs gloria hominis sicut flos feni: & uere inquit ambrosius in tertio exameri: uiret. n. gloria hominis in carne quasi fenum: & quæ putaᷣ esse sublimis exigua quasi herba est præmatura ut flos caduca quasi fenum. A tergo insequens senectus: Seneca tam stultum esse ait: qui mortem timeat quam qui senectuté. Nam quemadmodum senectus adolescentiam sequitur: ita mors senectutem. Idem aliubi inquit quotidie morimur: quotidie enim demitur aliqua pars uitæ & tũc quoq; crescimus uita decrescit: infantiã amisimus deinde pueritiam: deinde adolescentiã usq; ad extremũ quicquid transit temporis perit. Apud hypãni de hoc Propertius. Quantum hypanis ueneto dissidet eridano: ex magna scythiæ palude ꝓfluit: q̃ ut ait herodotus in quarto historiaꝝ uocaᷣ mater hypanis: fit amarus ob fonticulũ q in eũ influit in tm̃ ut eius aquæ fiãt ĩgustabiles: hunc solinus ait principẽ eẽ amniũ scythicoꝝ. In põtũ: Scilicet euxinũ. Vnũ diẽ uiuãt Aristoteles lib. y. de animalibus hypanis inquit fluuius apud cimeriũ bosphorum sub solstitio defert uelu ti folliculos acinis maiores: quibus uolucres quadrupedes erũpũt: qđ genus aĩalis in postmeridianũ usq; diei tp̃s uiuit & uolat: mox descendente sole marcescit & languet: deĩde occidente moriᷣ uita nõ ultra unũ diem peracta: unĩ ephemeꝝ. i. diariũ appellatum est Pli. hoc idem memorans hemerobion uocat a uita. scilicet diali: albertus magnus non tam elegans q̃ eruditus peripateticus diẽ noĩat. Decrepita: sic ut decrepita hominis etas est supra octogesimum annum ita istarum bestiolaꝝ circa occasum solis cũ uita illaꝝ lõgissima sit unius diei decrepiti senes dicti uel qa clamosi uel qa in dubio uitæ collocati. Solstitiali: q dies lõgissimus est totius anni: apud ueteres solstitium peragebatur octauo calẽdas Iulii: ĩ octaua pte cãcri. Magnus his anni cardo est: ab hac meta incipit flecti sol & digredi ad austrum aucturus noctes: ablaturusq; diei mẽsuram. Cum eternitate: sententia ecclesiastica est mille anni apud deum sicut dies unus: nulla enim etas tam longa esse immo nec quidem cogitari potest: quæ non instar unius dieculæ sit comparata cũ eternitate.

Quanq̃ non male ait Callimachus multo sepius lachrimasse Priamum quã Troilum. Eorum autem qui ex acta ætate moriuntur fortuna laudaᷣ. Curᷣ nam reor non illis si uita longior dareᷣ posset eẽ iucundior. nihil est enim profecto hominis prudẽtia dulcius quã ut cætera auferat: affert certe senect⁹. Quæ uero ætas longa est? aut quid omnino homini longũ: nonne modo pueros modo adolescentes in cursu a tergo insequens nec opinantis assecuta ẽ senectus. sed qa ultra nihil habemus. hoc longum dicimus. Omnia ista peride ut cuiq; data sunt ꝓrata parte a uita longa: aut breuia dicũtur. Apud hypanium fluuium qui ab æuropę parte in pontum ĩfluit Aristoteles ait bestiolas quasdam nasci: quæ unum diem uiuant. Ex his igitur hora octaua quæ mortua est prouecta ætate mortua est: quæ uero occidente sole decrepita: eo magis si etiam solstitiali die. Confer nostram lõgissimam ætatem cum æternitate. in eadem prope modum breuitate: qua illæ bestiolæ reperiemur. Contemnamus igitur omnes ineptias: quod. n. leuius huic leuitati nomen imponemus: totãq; uim bene uiuendi ĩ animi robore ac magnitudine: ut in omnium rerum humanaꝝ contemptione ac despicientia: & in omni uirtute ponamus. nam nunc quidem cogitationibus mollissimis effœminamur. ut si ante mors aduentet quã

Mala senectutis

Prudẽtia maior in sene

Etas sapiẽtiæ condimentum

Meta uiuendi annis. lxx.

Oĩs caro fenum

Hypãis fl.

Bestiolæ diales

Ephemerum

Hemerobion

Solstitiũ

Chaldei · aduerſus chaldeos · Miſer fies fruſtrati/mendo · Cōis locus mortis · Mors in/trepida therameis · Virtus thraſybu/li · Mors criciæ · Amne/ſtia · Scyphus hercula/neus cōdidit alexā drum · Plato uo/luit ſocratē defendere

Chaldeorum promiſſa: Chaldei apud aſyrios babiloniosq; in maxima fuerunt auctoritate utpote aſtrologiæ peritiſſimi conſultiſſimiq; non ex artis ſed ex gentis uocabulo noiati: q diuturna obſeruatione ſyderum ſcientiam putantur effeciſſe: ut predici poſſet quid cuiq; euēturum & ex quo quiſq; fato natus eſſet ad uerſus chaldeos ſeu genethliacos diſſeruit quondam fauorinus acriter & luculēter oſtendēs diſciplinā iſtā chaldeorum pſtigiis officiiſq; quibuſdam eſſe obumbratam ad hoies fallendos: ſuper qua re luculentum caput eſt apud gellium: qui huiuſcemodi argumentis concludit nullo pacto conſulendum eſſe chaldeos: aut auerſa futura eē dicūt aut pſpera: ſi dicūt proſpera & fallunt miſer fies fruſtra expectādo ſi aduerſa dnt & metiūt miſer fies fruſtra timendo. Iter illd. ſ. mortis idōei ſcriptores uiā uniuerſitatis appellāt: a plauto dr cōis locus: ſic. n. ait i caſina: q nūc abierūt hic i cōem locū. Quā me delectat theramenes: De hoc Vale. maxius capite de fortitudie ſic refert: ac ne therameis qdē atheniēſis i publica cuſtodia mori coacti parua mētis cōſtātia i q trigita tyrrānoꝝ iuſſu porrectā ueneni potionem nō dubitāter hauſit qdq; ex ea ſupfuerat iocabūdus illiſū huo clarū edere ſonum coegit: renidenſq; ſeruo publico q eā tradiderat. Critiæ inqt ppino uide igit ut hoc poculum cōtinuo ad eum perferas: erat autem is ex trigita tyrānis crudeliſſimus: pfecto eſt ſupplicio ſe liberare tam facile ſuppliciū ppeti: itaq; theramenes perinde ac in domeſtico lectulo moriens uita exceſſit: hactenus. Vale. hic theramenes a litteris & doctrina uirilitatem traxit. Triginta iuſſu tyrannoꝝ: ſparthani bello pelo ponneſiaco uictis atheniēſibus trigita rectores ex ipſis athicis pꝓpoſuerunt q facti ſūt: ut hiſtorici pdiderunt triginta tyranni: quoꝝ cedes rapinæ & ihumana crudelitas cum diſpicerent huic uni ex numero ſuo theramenι: ipſum quoq; ad terrorem omnium neci dederunt poſt cuius obitum fit ex urbe paſſim omnium fuga: repleturq; græcia atheniensium exulibus. Propino: porrigo poſt preguſtationem: tanq̄ ita ominaretur augurareturq; critiæ futuram mortē. Præcordiis conceptam: circa præcordia potiſſimū graſſari ſolet uis ueneni: Ora. Quid hoc ueneni ſeuit in præcordiis? Socrates ubi hauſto ueneno præcordia frigeſcere ceperūt extinctus ē. Ei: Scilicet critiæ. Quæ breui cōſecuta. thraſypulus extorris patria exulq; magnificentiſſimum factum egreſſus eſt liberare. ſ. aſſerereq; athenas: a ſeruitute. xxx. tyrrannorum: itaq; adunatis exulibus atticā regionem ingreſſus occupatoq; caſtello conflixit aduerſus tyrannos proſpero prelio qui uicti in urbem refugerunt. mox iterato prælıantur: quo ſecundo prælio cecidit cricias dux ſeuiſſimus tyrrannorum: tūc uictor thraſibulus libertate recuperata: legem illam obliuionis tulit quæ græco uocabulo dicit amneſtia de qua in libro annotationum & i commentariis trāquilli ſatis multa. Carcerem. ſ. athenienſium apud quos erat locus nomine baratrum: in quem noxi præcipitabantur. In eundem ſciphum poculū ueneni ſciphus herculi dicatus eſt: de quo poeta & ſacer impleuit dextram ſciphus. Alexandrum magnū ſuſtulit ſciphus herculaneus: in ſcipho autem uenenum cicutæ datum fuerat. Socrati & theramenι ex publico athenienſiū inſtituto: de morte Socratis ſupra dictum eſt. Iudicum: damnatus eſt Socrates ſententiis iudicum ducentis octogincta & continuo in carcerem coniectus. Magna me ſpes: ſunt hæc uerba in calce apologiæ ideſt defenſionis. Platonis: qua facit uſum eſſe Socratem in iudicio: quæ exorabula dicantium neruos oratorios non habet: quam dixit Seneca nec patrono nec reo eſſe dignam. Voluit ipſe Plato dicere pro Socrate ut pote diſcipulus pro doctore: aſcendenſq; ſuggeſtum cum ſic cepiſſet: minor natu cum ſim uiri; athenienſes his omnibus: qui tribunal aſcenderunt interpellatus eſt a iudicibus reclamantibus deſcende.

chaldeorum promiſſa conſecuti ſumus ſpoliati magnis qbuſdā bōis illuſi deſtitutiq; uideāur. Quod ſi expectando: & deſiderando pendemus aīs cruciamur: āgimur. Proh dii īmortales q̄ obtabiliter iter illud ineundū eſſe debet: quo confecto nulla reliq̄ cura nulla ſollicitudo futura ſit q̄ me delectat Theramenes: quāq; elato aīo eſt? Et. n. ſi flemus cum legimus. tamen non miſerabiliter uir clarus emorit: qui cum coiectus in carcerem triginta iuſſu tyrannorum uenenū ut ſitiens obbibiſſet. reliquum ſic e poculo eiecit ut id reſonaret. quo ſonitu redditu arridēs ppino inqt hoc poculo Critiæ: qui i eum fuerat teterrimus. græci. n. in cōuiuiis ſolent nominar cui poculum trādituri ſunt. Luſit uir egregius extremo ſpiritu. cum iā præcordiis conceptā mortem cōtineret. Vereq; ei qui uenenum præbuerat mortē ē eam auguratus quæ bræui cōſecuta eſt. quis hāc aī maximi equitatem in ipſa morte laudaret: ſi mortē malum iudicaret: uadit in eundē carcerem atq; i eūdem paucis poſt ānis cyphum Socrates eodem ſcelere iudicū quo tyrrānoꝝ theramenes quæ eſt igit eiꝰ oratio qua facit eum Plato uſum apud iudices iam morte mulctatum. Magna me iquit ſpes tenet iudices bene mihi euenire quod mittar ad mortem neceſſe eſt enim ſit alterum de duobus: ut aut ſenſus omnino mors oēs auferat: aut in aliū quēdam locum: ex his locis morte migretur: quāobrem ſiue ſenſus extinguitur: morſq; ei ſomno ſimilis eſt qui nonnūquā etiam ſine uiſis ſomnioꝝ placatiſſimā quietem affert. Dii bōi qd lucri eſt emori? aut quā

Tali nocte: quæ.s.affert quietem placatissimã sine uisis somniorum. Migrationẽ: sicut hi qui ex domo cõducticia ĩ alterã domũ migrare solent: ita migratio erit animorum si ĩmortales sunt ex hoc diuersorio ĩ dõicilia beatiora: mors.n.aut trãsitus ẽ: aut finis. Triptolemũ: de minoe: Rhadamanto: eaco: iudicibus ĩferorum referta sunt uolumina: sed de triptolemo: quod iudex sit apud manes non temerẽ aliubi reperias q̃ apud pla tonem in apologia: unde aduerbium Ci. ista transcripsit: fortassis hoc iudicandi munus assignatur triptolẽo quia ut scriptores pdiderunt est benemeritus de mortalibus: qui bouem & aratrum dicitur primus inuenisse: a quo frumenti satio in attica reperta in cuius muneris honorem noctes initiorũ sacratæ. Mythici fabulantur alato serpẽte p aera uectũ distribuisse frumenta: qa lon ga naui uectus ad urbẽ eleusinã. hoc factitaui: quæ uisa est imitari serpẽtem pinnatum

multi dies reperiri possunt qui tali nocte anteponã tur? Cui similis futura est ppetuitas omnis consequentis tẽporis: quis me beatior? sin uera sũt quæ dicuntur migratiorẽ esse mortem in eas oras quas qui e uita excesserunt: incolũt. Id multa iã beatius est te cum ab iis qui se iudicium numero haberi uolunt: eualeris ad eos uẽire qui uere iudices appellẽtur. Minoẽ: Radamantum. Aeacum Triptolemũ conuenireq; eos qui iuste cum fide uixerĩt hæc peregrinatio mediocris nobis uideri pt: Vt uero colloqui cum. Orpheo. Musæo: Homero hesiodo liceat quanti tandẽ æstimatis: Equidem sæpe mori si fieri posset uellẽ, ut ea quæ dico mihi liceret inuẽĩr quãta delectatione autem afficerer cũ Palamedẽ cum. Aiacem: cum alios iudicio iniquorũ circunuentos conuenirem: tentarẽ: ẽt summi regis: qui maximas copias duxit ad Troiam: & Vlyxis sisyphiq; prudẽtiam. Nec ob eam rẽ cum hæc exquirerem sicut hic faciebam capite damnarer: ne uos quidẽ iudices ii qui me absoluistis mortẽ timueritis: nec enim unq̃ bono quicquam mali euẽire pot. nec uiuo nec mortuo nec unquam eius res a diis immortalibus negligẽtur. nec mihi ipsi hoc accidit fortuito. nec uero iis a qbus accusatus sum: aut a quibus condẽnatus habeo quod succenseam nisi quod mihi nocerẽ se crediderunt. Et hoc quidẽ hoc modo. nihil autẽ melius æstimo: sed tẽpus ẽ inquit iam hinc abirẽ me ut moriar: uos ut uitam agatis. Vtrum autẽ sit melius dii ĩmortales sciunt: hominẽ quidẽ scire arbitror neminẽ. Næ ego haud paulo hũc animum malim quam eorum oĩum fortunas qui de hoc iudicauere: & si quidẽ præter deos negat scire qdẽ quemquã: id scit ipse utrũ melius sit: nã dixit añ: sed suũ illud nihil ut affirmet tenet ad extremũ nos aũt teneamus ut nihil cẽseamus eẽ malũ qd sit a natura datum oĩbus: intelligamusq; si mors malum sit esse

Museo: museus eumolpi filius orphei discipulus fuit utrosq;. Augusti. uocat poetas theologos: quia de deo carmĩa fecerũt. Vir gi. Museũ ante oẽs: medium nam plurima turba hunc habet dignum scitu nec ĩ dignũ relatu est illud artapãi: qui ait quem iudei moysem dicunt: hunc a græcis museum appellari. Cum palamedem. Nemo nõ nouit palamedem dolo & astu ulyssis ĩsimulatũ pditionis damnatũq; iudicio græcorũ lapidibus interemptum fuisse: de quo Vir. & cæteri: hic ordinem exercitus signi dationem: tesseras: uigilias inuenit. Troião bello quem aliquot lr̃arum repertorem extitisse tradunt. Aiacem: Aiax telamonis & ipse uafricia facundiaq; ulyssis circũuentus superatusq; est ĩ iudicio armorum achillis qd adeo indignanter tulit & dolenter: ut ira in furorem: furor in mortem impulerit: quẽ poetæ ferunt in florem hiacynthum demutatum: ob hoc qdam Columellã autumãt appellasse eacios flores: quia græce αιασ dicit aiax: ego sentio flores eacios dedici ab eaco patre telamonis ex quo natus ẽ aiax. Sũmi regis: Agamẽnonẽ designat regem regũ in exercitu græcorum & ποιμενα λαων id est pastorem populorum ut appellat hõerus. Sisyphi prudentiã: hic ab homero dicitur κερδιστωσ ανδρων. hoc est ditissimus hominum: ut interprætes transtulerũt ego interpræter prudentissimum: græce enim κερδιστοσ proprie significat acutissimum perindeq; prudentissmum: & ita conueniet snia homerica cũ platonico sermone: quo illi dat prudẽtiã: fuit corinthi ubi sisyphus regnauit regium domicilium ex niueo lapide extructũ ab eius noie sisyphũ noĩatũ.

Sicut hic faciebã: narrat Socrates ĩ apologia se post q̃ sapiẽtissimus ab apollĩe sit iudicatus accessisse cõplusculos ex his q sapiẽtes uidebãt: & eorum exqsiuisse prudẽtiã: ut illis inuentis sapientioribus redarguerẽ posset oraculum tanq̃ uanidicum ex q̃ re illos sibi reddebat inimicos. Habeo qd succẽseam: hinc sumptũ ẽ illud satyrici poetæ: qui partem acceptæ seua inter uincla cicute accusatori nollet: dare succensere autem significat irasci iusta de cã: filius succensere nephas patriæ. Vtrũ melius mori uel uiuere. Ne ego: post recitatam socratis orationem ait ex psona sua Cicero multo se male animũ illũ Socratis cõtẽptorẽ mortis ĩperterritũ: q̃ opulẽtias eorum iudicũ a qbus morte mulctatus ẽ: Næ aũt ualde significat: ut nescio apud opuleiũ: ne ego ĩsita q̃ cũ alite apollĩnis frustra certauerim. Suũ illd: Socratis ppriũ peculiareq; fuit ut nihil affirmaret: erat.n.magnus opinator: cuius celeberrimũ illud secũdũ ẽ: hoc unũ scio qd nescio.

Triptolemus iudex apud manes

Serpes pinnatus nauis longa

Museus Moses

Inuẽta palamedis

Furor in mortẽ impulit aiacem

Pastor populorum

Cerditos quid

Sisyphiũ

Succẽsere

Næ hoc scio quod nescio

Cum lacedæmonius quidam: Plutarchus in apophthegmatis laconicis hunc hectamenē appellat cuius nomē ſibi non ſatis notū eſſe ait. M. T. Damnatus ab ephoris: apud lacedemonios tales ferme erant ephori quales apud Romanos tribuni plebis: qui a theopompo ſic apoſiti regibus ſunt: ut apud Romanos conſulibus tribuni: ſatis conſtat ab ephoris reges alios eiectos fuiſſe alios interemptos: olim pro miniſtris regum fuerunt: paulatim deinde oēm potentiā in ſe transferentes ad id licentiæ peuenerunt ut ſeorſum a re magiſtratum proprium conſtituerint noīe ephoriam: ephoros græce preſes & epiſcopus dicitur ephoria tutela de ephoris multa hiſtorici plurima plutarchus.

Ephori q

Ephoria c

Verſurā facere

Sine uerſura: uerſuram facere dicit̃ qui es alienum ex ære alieno ſoluit tanquā uertat creditorem. Cicero in orōne pro celio: nulli ſumptus nulla iactura: nulla uerſura Sene. ab epicuro uerſura facienda ē: qđ ſignificat mutationem ſnīæ faciendam eſſe ab epicuro: & in hoc ſignatu frequenter iuenies apud ſcriptores idoneos: dicit̃ ēt quis uerſuram facere ut ait donatus cū mīore fenore acceptā pecuniam maiore occupat: ꝓuerbiale ē illud apud Senecā domi qđ aiūt uerſura fit: & uelut luſorium nomē ſtat trālit: ideo aūt lacedemonius hectamenes hoc dixit quia mulctatus erat pœna mortis quā poterat ſuo capite diſſoluer̃ qđ ſi mulcta pecuniaria fuiſſet opus erat mutatiōe aut uerſura.

Domi uerſura

Sparta: lacedemone: dicta ē ſpartha a ſpartho filio phorōci cōditore.

Thermopylæ un̄

In thermopylis. Anguſtias theſaliæ thermopylas uocāt græco uocabulo: pylas .n. portas nominitant: & thermon calidum: ibi enim ſunt ut īquit ſtrabo thermæ .i. calidæ aquæ herculi cōſecratæ: ſcribit Liuius li. xxxvi. iugū thermopylarum ita mediam græciam dirimere ut apenini dorſo italia diuiditur: & quia calidæ aquæ in ipſis faucibus ſunt ideo inqt thermopylæ locus appellatur nobilis lacedemōioꝝ aduerſus perſas morte magis memorabili: q̃ pugna leonidas .n. rex lacedemoniorum cum tercentis laconibus anguſtias thermophilarum occupauit ſuſtētaturus ꝓcellam turbinemq; perſarum: quorum rege xerxe innumerabilis uis extremum exitium toti greciæ minitabatur; pauci lacões ſtrage maxima pſarum facta ad poſtremū nō uicti ſed uincendo fatigati inter īgentes ſtratorum hoſtium cateruas ceciderunt: quod dolo ephialtis factum ē: q barbaros intra thermopylas accepit cum illis per montana ſemitam oſtendiſſet: factum eſt: commune cunctorum lacedemoniorum ſepulchrum: quod polyadrium appellant a multitudine uirorum: in cuius co lumella diſtichon hoc qđ refert Ci. inculptum legebatur a ſimonide poeta Conſcriptum: luculenta ſpetio ſaq; cōtrouerſia eſt apud Senecā de trecentis laconibus: deliberantibus: an fugientibus reliquis græcis: ipſi quoq; thermopylas linquere debeant: in qua dixit Ceſtius declamator. Si uincere xerxē nō licet: uidere liceat: uolo ſcire quē fugiā uictor quoq; ſtratorius decenter inqt. Trecēti ſumus ſed uiri: ſed armati: ſed lacones: ſed ad thermopylas: nūquā uidi plures trecentis.

ccc. lacones ī thermopylis polyandrion

Apud inferos cenabimus

Ad cœnā renunciaſſem

Apud inferos cenabimus: apophthegma apud eruditos celebratiſſimū: græce Plutarchus ſic inqt. τοισ στρατιωταισ πσρηγγειλεν αρισσο ποιησταιωσ εν αδη ου δειπνο ποιησωμενωυσ idest milites monuit prandere tanquā apud inferos cenaturos: cum xerxes ſcripſiſſet ad leonidā mitte ad me arma: reſcripſit ueni & accipe dixit facetus declamator: & ſcurra ad prandium promiſiſſem ad cœnam renūciaſſem: Seneca in epiſtolis moralibus. at ille leonidas qui fortiter illos allocutus eſt: ſic inquit commilitones prandete tanquā apud inferos cenaturi: non in ore creuit cibus. non heſit in faucibus non elapſus ē manibus: alacres ad prandium illi promiſerant & ad cœnam. Dū lygurgi leges uigebant. Lacedemon lumē quondam greciæ uſq; adeo florentiſſima extitit: q̃diu uſa eſt lygurgi legibus: quas in annum quingēteſimū obſeruarunt: ubi numus ſpartam influxit: auaritia in explebilis inuaſit lacedemonios: qua pythius apollo dixerat olim ſpartam perituram: & ita paulatim ſeneſcentibus bonis moribus: ex imperio in ſeruitutē ceciderunt. E quibus unus plutarchus hoc dictum attribuit ipſi leōidæ: qui græce dixit υπωσκιαν μαχισομεϑα .i. ſub umbra pugnauimus. Qualis tandem lacena: Virilitatis lacenarum feminarum dicta factaq; multa

In umbra pugnabimus

ſempiternum malū: nā uitæ miſeræ mors finis eſſe uidetur mors ſi ē miſera finis eſſe nullus poteſt ſed quid ego Socratem: aut Theramenem preſtātis uiros uirtutis & ſapientiæ gloria cōmemoro: cum lacedæmonius quidam cuius ne nomen quidē ꝓditum eſt: mortem tantopere contempſerit: ut cū adduceretur damnatus ab ephoris & eēt uultu hilari atq; læto dixiſſetq; ei quidā inimicus. Contemniſne leges Ligurgi? reſponderit ego uero illi maximā gratiam habeo. qui me ea pœna mulctauerit: quā ſine mutuatione & ſine uerſura poſſem diſſoluere. O uirum ſparta dignum: ut mihi quidem qui: tam magno animo fuerit innocens damnatus eē uideatur talis innumerabilis noſtra ciuitas tulit: ſed qd duces & principes nominē? Cum legiones ſcribat. caro ſæpe alacris in eum locum ꝓfectas unde redituras ſe nō arbitrarentur: pari animo lacedemonii in thermopylis occiderūt. In quo Symonides: dic hoſpes ſpartæ: nos te hic uidiſſe iacētes: dū ſanctis patriæ legibus obſeqmur. Quid ille dux Leōidas: dicit: ꝓgite animo forti lacedæmonii. hodie apud īferos fortaſſe cœnabimus. Fuit hæc gens fortis: dū lygurgi leges uigebant. E qbus unus: cum perſis: hoſtis ī elloquio dixiſſet glorians: ſolem præiaculorū multitudine & ſagittaꝝ umbra nō uidebitis. In umbra igit̃ īquit pugnabimus. Viros cōmemoro.

multa documento sunt: quædam cum audisset filium in acie fortiter præliantem interiisse: meus inqt eras. At cum de altero filio accepisset eum præ metu fugisse: fugaq; incolumé euasisse. ουκ αρ εφη ησ εμοσ: nō eras inquit meus. Alia cum filium clypeo obarmaret: τεκνον εφη η ταυταν η επι ταυτα. Quod Ausonius duobus his uersiculis eleganter expressit. Mater lacena clypeo obarmans filium: cum hoc íquit aut in hoc redi. Alia filium claudum præmittens ad pugnam: τεκνον επι εκαστα βηματος αρετης μεμνησο. idest filii inquit p singulos gradus memento uirtutis: hæc autem de qua loquitur Cicero: sepeliens filium dixit Aniculæ qua gratia peperi filium ut pro sparta moreret hoc mihi contingit.

Nō eras meus
Cū hoc aut í hoc

Qualis tandé lacæna: quæ cum filium in præliū misisset: & interfectum audisset: iccirco inquit genueram ut esset qui pro patria morte non dubitaret occumbere. Estote forte & duri sparciate: magnam habet uim reipublicæ disciplina. Quid cyreneū Theodorum philosophum non ignobilem: non ne miramur cui cum Lysimachus rex crucé minaretur. Istis quæso inquit ista horribilia minitare purpuratis tuis. Theodori quidem nihil interrem humi ne: an sublime putrescat cuius hoc dicto admoneor: ut aliqd etiam de humatione & sepultura dicédum existimé rem non difficilem his præsertim cognitis: quæ de nihil sentiédo pauloáte dicta sunt. de qua Socrates quidem quid senserit apparet in eo libro in quo moritur de quo iam tam multa diximus cum enim de ímortalitate animorꝝ disputauisset: & iá moriendi: tempus urgeret: rogatus a Critone quemadmodum sepeliri uellet. multam uero inquit operá amici frustra consumpsi. Critoni enim nostro non persuasi me hinc auolaturum: neque quicquam me relicturum uerumtamen Crito si me assequi potueris aut sicubi nactus eris. ut tibi uidebitur sepelito. sed mihi crede: nemo me uestrum cum hinc excessero: consequetur: præclare id quidem qui & amico permiserit & se ostenderit: de hoc toto genere nihil elaborarem. durior diogenes & id quidem sentiés. sed ut Cynicus asperius proiici se iussit inhumatum. tū amici uolucribus ne & feris? minime uero inqt: sed bacillū prope me quo abigá: ponitote. q poteris illi non etiam senties. quid igitur mihi ferarum laniatꝰ

Quid cyreneum theodorum. de hoc Seneca in libro de tranquillitate uitæ sic refert minabatur theodoro philosopho tyrannus mortem æquidem & sepulturam: habes inquit cur tibi placeas hemina sanguinis in tua potestate est. Nam qd ad sepulturam o te ineptum si putas mea interesse supra terram aut infra putrescá: eius dé meminit Valerius q pro illo: hemina ságuinis in tua potestate est: reposuit aliud neq; minus elegás neq; minus memorabile: dixit. n. uero magnifica res tibi cōtingit: qa causa tharidis uim assecutus es. Cátharides aūt sunt uermiculi ficorum & piri & cynacáthe & rosæ uenenati: quarum uenenum in qua parte sit nō constat inter auctores: alii in pedibus esse dicunt. Conuenit tm̄ pēnas earū auxiliari & pro remedio esse. Cossinū equitem Romanum medicus interemit præparato cantaridum potu. Cantharides obiectæ sunt Catoni uticensi ceu uenenum uédidisset in auctione regis cypri: qm̄ eas sestertiis. lx. addixerat. Caius carbo accusáte Lu. crasso cantharidas sumpsisse dicit id genus necis. Oui. inimico imprecatur cum ait cantharidum succos dante parente bibas. Hieronymus in hanc sententiam. Ne magnopere glorieris si facias quod Scorpiones facere possunt & cantharides. In quo moritur: phedō significatur cuius testimoniū identidem iam citauimus. A critone: hic atheniensis philosophus: unus oium maxime eximio: quodá amore socrati affectus: cuius ita curá ægit: ut nunquá aliquid ex his: quæ sunt ad usum necessaria illi deesse pateret. Neque quicq mei relictū. Verus Socrates erat aius qui & homo iterior dicit: cum exterior homo sit uasculū & receptaculū. Moriés ergo nihil sui relictūrū esse se ait intelligi: uolés animum euolaturum: & nihil sensus in cadauere permansuꝝ: apud Platonem ait Critoni ne me deplores uidens corpus meum: uel cremari uel sepeliri & sub terrá condi: & ita demonstrat ad corpus tm̄ pertinere sepulturam: cum ad animū siue moriatur siue uigeat: nihil pœnitus pertineat: nisi credere uelimus erraticos esse manes insepultorum. De hoc toto genere. Ait diuus Augustinus: quod & in decretis canonicis. xiii. Qu. secunda repetitum est: omnia ista: idest curatio funeris: cōditio sepulturæ: pompa exequiarum magis sunt uiuorum solatia: q̄ subsidia mortuorum. Proiici se inhumatum: Cynica secta: q a canibus: quorum mores imitatur nomen traxit: explosa est ueluti aspera nimis & inuerecunda: cuius principes fuerūt Hercules Antisthenes & Diogenes: qui ut inqt Hieronymus hemerobios uulgo appellatus est quasi diarii uictus cibū in diem poscens: obiit ferme nonagenarius: cum bouis crudū pedé comedisset: alii dicūt eum continuisse spiritum atq; ita expirasse. Alii cū polypū canibus diuidere uoluisset morsum in cruris neruo accœpisse atq; ex eo defunctum esse: aiunt qdam illum cum moreret mandasse ut cadauer suum insepultum proiiceretur: ut omnes bestiæ particeps ipsius essent: in tumulo Diogenis erecta fuit colūna: in cuius apicæ causis ex lapide pario sculptus uisebatur ad cynicū philosophum significádū. Bacillum: baculum siue Scipionem. Illi. scilicet dixerunt. Qui. idest quomodo. Præclare anaxagoras: hic dicebat se Solis & Lunæ ac Cœli uidendi causa natū esse. Clazomenius fuit in physicis præcellés: lampsaci periit: ubi

Exēplum theodori
Cātaridis uí affecutus
Criton
hō iterior hō exterior
solatia
Cynici a moribus caninis
Hemerobios diogenes cáis
in sepulchra
Anaxagoras

interrogantibus eum primoribus lāpſacenis nunqͭ mandaret iuſſiſſe fertur ut pueri quot annis luderent:
eo menſe:quo deceſſiſſet:cui defuncto lāpſaceni ſepulchrū extruxerunt;hic niuem nigrā dixit eſſe. Clazo
menas:ciuitas eſt ioniæ aſiaticæ:quā cōdidit paralus. Ad currum religatū. Vir. Ter circū iliacos raptauerat
hectora muros.ſcribit Home.in.xxii.iliados hectora alligatum fuiſſe: currui ab Achille perforatis pedum
neruis a calcaneo ad altum:& loro bubulo trāſmiſſo:tractumq; capite in terram pendulo:& cæſarie fœda
ta:Idem tradit in.xxiiii.cadauer hectoris ter tractū eē ab eodem achille circa ſepulchrum patrocli:iūctis ad

Hector tractus

currū æquis:ex hac Homerica ſniam eno
dauimus hoc anno nodum prius inenoda
bilem apud Ouid.cum deuotorium in ibin
carmen publicæ profiteremur. Vbi hi duo

Nodus ouidii diſſolutus

uerſus leguntur;utq; uel euridamas ter cir
cūbuſta thraſylli eſt:lariſſeis raptus ab ho
ſte rotis enarratores: multa qdem ſagaciter
ueſtigāt:ſed friuola omnia: & meras nugas
effuciūt:nos diximus ſignificari:id ſuppli
cii genus quo defunctus Hector affectus eſt
ab Achille ter tractus circa buſtum patrocli
ubi eurydamas pro hectoræ:& thraſyllos p
patroclo optimis epithetis accipiuntur:græ
cæ.n.eurydamas dicitur late domans:quod
epithetō quadrat hectori ueluti domitori

Eurydamas thraſyllus

q uirtute cōcta dōitabat ſubiugabatq;: thra
ſyllos uero temerarium ſiguificat & audacē
quod cōuenit patroclo.nam temeritas plerūq; infœlix eſt:ita apud Vir.turnus audax co
gnominatꝰ:cuius exitus fuit infortunatus.iā
ſenſus Ouidii eluceſcit:cum imprecetur ita
ter trahi inimicū:ut tractus eſt hector circa
tumulū patrocli. Vidi uidereq;. Verba ſunt
ex antiqua tragœdia quæ dicebantur uel ex
perſona hecubæ matris uel Andromaches
uxoris:quas ambas flebiliter lamentantes fa
cit Homerus. Immo.n.uero corpus: actius
tragicus poeta ſcripſit in tragœdia quemad
modum achilles corpus hectoris reddebat
patri Priamo:qđ latiſſime canit Homerus
libro iliados nouiſſimo:itaq; apud Actium
tanq̄ inductus Achilles ſapiens ſapienter lo
qtur dicēs ſe reddidiſſe corpus Priamo he
ctorem abſtuliſſe.cū cadauer nō ſit hō: ſed
ipſe aīus:unde Hector mortuus Hector nō

Mortuus homo hō non eſt

erat:uerus aūt Hector fuerat aīa Hectoris:
quā nece abſtulerat Achilles. Ecce alius e
terra:in antiqua tragœdia:quæ ad poſteros
ut multa alia nō peruenit inducebatur poly
dorus obtruncatus a polymeſtore:exiēs ab ī
feris & dormienti ilionæ apparens quā ma
trem appellat rogatq; ut natū ſepeliat: exo
ritur dubitatio:quo mō matrē appellet ilio
nā:qui filius fuit Hecubæ:niſi alius ſignifi
cetur. Mater te appello;uerba tragœdie q

Mater te appello

bus aīa Polydori dormientē ilionā compellat rogās:ut ſæpeliatꝰ:perinde atq; ſepultura ptineat ad defunctū
in quo nullus eſt ſenſus ex quo Cicero taxat ineptias poeticas.Ora.in ſermonibus memini horū uerborū hi
ſce uerſibus.Cū ilionā edormit catienis mille ducentis mater te appello clamātibus.M.T.ī hortēſio. Quid
iliona ſōno illo mr̄ te appello:nōne illa credit filiū locutū uere expecta ēt crederet. Modis:uerſibus. Pri
uſq̄ feræ uolucreſq;.Cōtinuatꝰ textus ex tragœdia ſub pſona polydori.Heu reli.ſe.re. Verba ex poemate ue

Monodiū Synodū Luculentitas

tuſtiſſimo qbus cōquæſtio eſt & lamētatio:qđ regis cadaueri defuerit legitima crematio:iaceatq; ſemicrēa
tus ex quo appellatꝰ ſemiaſſus quaſi ſemiuſtulatus:& qđ eius reliqæ madētes ſanie crudeliter diuexarētur.
Duos ſeptenarios uerſus & modos tragicos & ſeptēmetris cōcinnatos. Ad tibiā chorus in tragœdia q cōti
cuit in comedia canebat inter actores comœdiarū ad tibiā:tibiis mō paribus mō īparibus:qđ ſignat monodi
um unicā.ſ.tibiā & ſynodiū utrāq; tibiā. Luculētis:ſpecioſis & bonis a luce deductū nomē:a luculēto fit lu
culētias:q̄ dictioe uſi ſunt ueteres. Apud en.thyeſtes:talis ab ennio ſcripta eſt fabula de thyeſte:q̄lē a Sene.

oberit nihil ſentienti? præclare anaxagoras: q cū lā
pſaci moreretur:quærētibus amicis uellet ne clazo
mēas:in patriam ſiquid accidiſſet:auferri:nihil ne
ceſſe eſt inquit.undiq; enim ad inferos tantundem
uiæ eſt.totaq; de ratione humationis unam tenen
dū ē.Ad corpus illā pertinerꝰ ſiue occiderit animus
ſiue uiget.in corpore autem perſpicuum eſt uel ex
tincto animo:uel elapſo nullū reſidere ſenſum. ſed
plena errorum ſunt omnia.trahit Hectorē ad cur
rum religatum Achilles:lacerari eum & ſentire pu
tat:credo ergo hic ulciſcitur ut quidem ſibi uidetꝰ.
At illa ſicut acerbiſſimam rem mœret. Vidi uidere
q; me paſſi ſunt ægerrime Hectorem curru quadri
iugo raptarier. Quem Hectorem: aut quamdiu il
le erit Hector. Mellius Actius:& aliquando ſapiēs
Achilles.immo enim uero corpus Priamo reddidi:
Hectorem abſtuli: non igitur hectora traxiſti: ſed
corpus quod fuerat hectoris.Ecce alius exoritur e
terra:qui matrem dormire non ſinat mater te appel
lo:tu quæ curam ſomno ſuſpenſo leuas:neq; te mei
miſeret:ſurge & ſepeli natū.hæc cupræſſio & flebi
libus modis:q totis theatris mœſticiā iferāt cōcinū
tur:Difficile eſt non eo qui inhumati ſunt miſeros
iudicare priuſquam feræ uolucreſq;:metuit ne lace
ratis membris minus bene utatur:ne combuſtis nō
extimeſcit.Heu reliquias ſemiaſſi regis denudatis
oſſibꝰ p terrā ſanie delibutas fœde diu uexaries. nō
intelligo quid metuat:cū tā bonos ſeptenarios ſun
dat ad tibiam.tenēdum eſt igitur nihil curandū eē
poſt mortē:cum multi inimicos etiam mortuos pu
niant execratur luculentis ſane uerſibꝰ apud Enni
um Thyeſtes. Primum ut naufragio pereat Atreus

luculenter

luculenter ſcriptã uulgo lectitãt. Talis interitus: perire naufragio grauiſſimũ ẽ & accerbiſſimũq; : quia aĩa ignea eſt & extingui uideť in elemẽto cõtrario. Euiſceratus. Viſceribus lãcinatis diſcerptus excarnificatuſq; Vir. cõprenſamq; tenet pedibuſq; euiſcerat uncis. Tabo corrupto: ſanguine Vir. & terrã tabo maculãt: ſunt .n. hæc carmĩa enniana. Portũ corporis: optat thyeſtes ut ĩſepultus iaceat frater atreus ſempq; ingetus ſit: tã q̃ ſepulchꝝ ſit portus corporis: & q ſepultus eſt: qeſcat. Magna culpa pelopis: ludit more ſuo feſtiuiter Cicero. tanq̃ culpa patris pelopis ineruditus indoctuſq; thyeſtes filius ĩpræceť atreo fratri illa: q̃ p inania ſunt & oppido q̃ friuola qd. n. ĩanius ĩſcipiẽtiuſq; eſſe põt: q̃ p dolorẽ optare: ut frater careat ſepulchro: cũ ad defunctũ nihil ſepultura ptineat: ita ut nõ ĩmerito laudeť illud uirgilianũ: facilius iactura ſepulchri. Licuitq; lucano plauſibiliter dicere. Cœlo tegiť: q non hẽt urnã. Diſerte quoq; mecẽas ait. Nõ tumulũ curo: ſepelit natura relictos. Ex ioue pro gnatus tãtalus: ex tãtalo ortus pelopes: ex pelope ſati thyeſtes & atreus: a pelope dicta eſt pelopõneſus q ex phrygia ducto ſecũ populo a ſuo noĩe ĩdidit nomẽ pelopõneſo: ab eo odẽ dicti ſunt pelopide reges græciæ pelopis ſucceſſores: de qbus eſt illud ĩ priſco carmine qđ uſurpat. Cice. ne nomẽ audiã pelopidaꝝ. Cõdiũt ægyptii mortuos: herodotus Diodo: cæteri copioſe pſcribũt quẽadmodũ ægyptii cadauera educto cerebro oĩbuſq; ĩteſtinis expurgatis cõplẽt cõdiũt ue myrrha pura & caſia: cæteris excepto thure odoribus: ubi hæc fecere ſaliũt nitro & ſale. Nã ut ait Pli. defuncta & pureſcẽtia ita uẽdicat ſal ut durẽt ea p ſecla. idẽ aliubi tradit corpora defũctoꝝ pfuſa cedro ſeruari in ægypto: mel quoq; auctore Colum. Exaĩum corpus hoĩs p annos plurimos ĩnoxiũ cõſeruat depnſum quẽdã olim aiũt ſalinariũ coeũtẽ cũ recẽti cadauere muliebri: pterea ægyptii ligneã hoĩs effigiẽ faciũt ĩtra quã ĩſerũt mortuũ incluſumq; ita theſaurizãt. Eorũ quoq; mos eſt ut in cõuiuio circũferať mortuus e ligno factus: quẽ ſingulis cõuiuarum demõſtrãs ait qſpiam: bibe & oblectare: talis poſt mortẽ futurus: hoc eſt qđ ĩtelligi uoluit ſilius in. xiii. punicoꝝ ſic ſcribens. Egyptia tellus claudit odorato poſt funus ſtantia ſaxo corpa & a menſis exãguem aut ſepat umbrã.

Durũ hoc ſane talis enim interritus nõ eſt ſine graui ſenſu. Illa inania. ipſe ſũmis ſaxis fixus aſperis euiſceratus latere pendens: ſaxa ſpargens tabo ſanguĩe atro nõ ipſa ſaxa magis ſenſu omni uocabunt: quã ille latere pendens. Cui ſe hic cruciatum cenſet optare quã eſſent dura ſi ſentiret. Nulla ſine ſenſu ſunt. Illud uero per quã inane. Neq; ſepulchrũ quo recipiat habeat portum corporis: ubi remiſſa humana uita corpus requieſcat a malis. Vides quãto hæc ĩerrore uerſentur. Portum eſſe corporis & requieſcere in ſepulchro putat mortuum. Magna culpa pelopis q̃ non erudierit filiũ nec docuerit quatẽus eſſet qđq; curãdũ. ſed qd ſingulorꝝ opiniones aĩad uertã: nationũ uarios errores pſpicere cũ liceat. Cõdiũt egyptii mortuos & eos domi ſeruant: pſæ ẽt cæra circũlitos cõdiũt ut q̃ maxime pmaneãt diuturna corpora Magorꝝ mos ẽ nõ humare corpora ſuorꝝ: niſi a feris ſint antea laniata. In hyrcãia plebs publicos alit canes optimates domeſticos. Nobile aũt genus canũ: illud ſcimus eſſe ſed pro ſua qſq; facultate parat a qbus lanieť eãq; optimã illi eſſe cẽſent ſepulturã. per multa alia colligit Chryſipus ut eſt in omni hiſtoria curioſus: ſed ita tetra ſũt quedã: ut ea fugiat & reformidet oratio. totus igiť hic locus eſt cõtẽnendus in nobis nõ negligẽdus ĩ noſtris ita tñ ut mortuorum corpora nihil ſentire ſentiamus. Quãtũ aũt conſuetudini famæq; dandum ſit id curent uiui. ſed ita ut ĩtelligant nihil ad mortuos pertinere. ſed profecto mors tum æquiſſimo animo appetitur cum ſuis laudibus uita occidens conſolari poteſt. Nemo parum diu uixit: qui uirtutis perfecte perfecto functus eſt munere. Multa mihi ipſi ad mortem tempeſtiua fuerunt quæ utinam potuiſſem obire: Nihil enim iam acquirebatur. Cumulata erant officio uitę: cum fortuna bella reſtabant. Quare ſi ipſa ratio minus perficiet ut mortem negligere poſſimus: at uita acta pficiat, ut ſatis ſuperq; uixiſſe uideamur. quamquam

Cæra cir. Stra. lib. xv. ſcri. de moribus pſaꝝ ſepeliunt inqt corpora cæra oblinentes: magnos inſepultos auibus edendos dimittunt hi cũ matribus ex patrio more cõgrediunť: ob hoc dixit Catul. Nã magnus ex matre: & gnato gignať oportet. Si uera eſt pſaꝝ impia religio. Hircania alit canes. Silius probatũ eſt hircanis adhibere canes honoſicritus refert bactrianos: q iã ſenio morbo ue cõfeſti ſint uiuentes adhuc canibus apponi ad hoc ipſum de induſtria enutritis quos ſepulcrales uocant. Per multa alia: hiberoꝝ antiquus mos fuit ut uulneribus corpora defunctoꝝ laniãda obiectarent põtici exhauſto cerebro capita myrrha cõdiũt & ita diutiſſime ſeruãt. Scytæ cadauera truncis ſuffixa relinquũt. Garamãtes arenæ nudos infodiũt. Chryſippus: hic dictus eſt fulcire porticũ ſtoicoꝝ ſcripſit uolumina ultra ſeptingenta. Dicere ſolebat appollodorus ſi qs tollat de chryſippi libris q̃ aliena ſunt cartha illi uacua relinqreť: periit riſu cũ aſinũ uidiſſet ficos edentẽ: ſũt q dicãt hauſtũ uini dulcis ſtrãgulatũ ĩteriiſſe. Hic locus. De ſepultura & humatiõe. In no. uiuẽtibus. In no.

Tabo
Nihil ad defunctũ ſepultura
Pelopidæ
Cõditura cadauerꝝ egyptia
Sal
Seruãt cadauera
Mel
Effigies mortui in cõuiuio
locus filii
Canes ſepulcrales
Ritus ſepeliẽdi uarii cryſippus periit riſu

in defunctis. Id curent uiui:ptinet ad uiuos funerare suos,p facultatibus & dignitate defuncti:qd & iurisco sulti testat. Mihi ad morte tepestiua in pria philippica i hac snia sic scribit mihi fere satis e qd uixi uel ad etate uel ad gloria.ide alibi.Negat posse morte imatura ee cosulari:qto nunc inqt uerius negabo seni:mihi uero pres coscripti ia et optada mors est pfuncto rebus eis qs adeptus sum qsq;gressi:minime omittedu est scitu illud declamatoris cestii:qd ob elegatia concinnitateq; sniæ habendu est in ore & in pectore:sic.n.inqt Si ad desideriu populi respicis.Cice.qn pieris pa uixisti.Si ad res gestas satis uixisti.Si ad iniurias fortunæ: & psentem reipu.statu nimiu diu uixisti:si ad memoria ope tuo:semp uicturus es.

Scitu de clamato ris

Tanq umbra seqt:sicut corpus umbra sp comitat:nec unq diuellit ita uirtutis gloria comes est & iugis cosectanea:Plau.in cassina decretu est mihi quasi umbra quoquo ibis tute pseq. Lygurgu ca.gloria:quis in mortuis nullus sit sensus:tn pcellentes uiri no ui dent carere gloria sua uirtutu:quas in uita pstiterut ut lygurgus & solon nomothete .i.legiferi.Dici no possint carere gloria legu quas sanctissimas condiderut:sicut scientes bellice uirtutis gloria militari minime carere dnr. Ante.n.salamina. In prio de officiis: sic refert quis.n.themistocles iure laudet & sic eius nomen q solonis illustrius citeturq;: salamis clarissimæ testis uictoriæ.Est aut salamin insula ciuitasq; iuxta eiusdem nois i confinio atheniensiu megarensiuq; sita: de cuius,pprietate usq;ad interitu armis iter se dimicauerut:altera fuit in cypro:q nihil ad re. Leuctra tol.Epaminudas ap leuctraboe tiæ ciuitate cu deobroto duce lacedemoio confligens affecit eos plaga pestifera a deo,ut lacedemonio opes corruerint ex eo.n.tepe pricipatum græcie amissum ultra reparare nequerunt.Dicere solebat epaminundas or bum se no tn sine liberis mori & ex se natam relinqre pugna leuctrica.Duos scipioes:pu bliu & Gn.q i hispania iterierut. Maximu. fabium Cunctatore signat:q dictus est scutu roma.q re romana restituit no pugnado: cuius calliditate calliditas punica supata e. Aut su.bo.si imortalis est aius. Aut nu.m. si aius corpusq;oi sensu extincto comoriunt. Diagoras oly.uictores i ludis olympiacis olympioicas uocat.Celebrata e phereicis:felicitas:q filia.Soror mr fuerit olympioica .M.T.i orone,p lucio flacco refert:qd apud græ.ee olympioicem.iudicat,ppe maius: & gloriosu q romæ triumphasse.De hoc rhodio diagora celebrata historia est:& meinit Gel.i.iii.noctium attica.is diagoras tris fili os adolescetes habuit unu pugile alte pancratiaste tertiu luctatore eosq; ois uidit uicere:coronariq;:eode olipie die & cu ibi eu tres adolescetes aplexi corois suis i caput pris posi tis sauiaret cuq; ppls gratulabudus flores i eu iaceret:ibi i stadio ispectante pplo i oscu lis atq; i maibus filio gaudio aiam efflauit Morere:fœlicitas est i fœlicitate mori:ut iqt Se.Opiamur eos.s.mortuos. Orbati.pri uati:uiduati. Vt mo.cu.qm afferebat imor talitas aio & mors boum ee no malum.Po sterior:q disseruit si aia mortalis est:morte no esse malum. Rheto epi.ap græ.epilogi

gloria uirtutis Cosectaea Nomo thetæ

Salami

Scutu romano fabius Olympio nices Historia diagoræ gaudio periit Diagoras

.n.sensus habierit tn summis & ,ppriis bonis & lau dis & gloriæ quis non sentiant mortui no caret.& si .n.nihil i se heat gloria cur expetat:tn uirtute tanq umbra sequit:uerum multitudinis iudiciu de bois si qn est magis laudandu est qua illi ob eam rem bea ti no possum aut dicere quomodo hoc acciperetur. Lygurgu Solone legu:& publicæ disciplinæ carere gloria. Themistocle Epaminunda bellicæ uirtutis: ante.n.salamina ipsam Neptunus obruet q salamini trophæi memoria priusq; boetia leuctra tollent: q pugnæ leuctrice gloria.multo.n.tardius fama deferet curiu fabritiu calatinu duos scipioes: duos africanos.maximu.Marcellu:Paulu:Catone: Leliu innumerabiles alios.quo similitudine aliqua qui arripuerit:no ea fama populari sed uera bono laude metiens.fideti aio si ita res fert gradiet ad morte:i qua aut summu bonu aut nullu malu esse cognouimus secundis uero suis rebus uolet et mori:no.n.ta cumulus bono iucudus esse pt q molesta decessio hac sniam significare uidet laconis illa uox: qui cu rhodius diagoras olympionices nobilis uno die duos suos filios uictores olympiæ uidisset. accessit ad sene & gratulatus:morere dyagora inqt:no.n. i cœlu ascensurus es magna hæc:& nimiu fortasse græci putat uel tum potius putabat.isq; qui hoc Dyagoræ dixit permagnu existimas patre cu duobus filiis tris olympionicas una ex domo ,pdire cuctari illu diuti us in uita fortunæ obiectu inutilæ putabat ipse ego aut tibi qde qd satis esset paucis uerbis ut mihi uidebar respodera.Cocesseras.n.nullo i malo mortuos esse sed ob ea cam cotendi ut plura dicere qd in desiderio:& luctu hęc e cosolatio maxia.nost.n.& nra ca susceptu dolore modice ferre demus ne & nosmet ipsos amare uideamur.illa suspicio itollerabili dolore cruciat si opinamur eos qbus orbati sumus ee cu aliquo sensu i his malis qbus uulgo opinat.Hac excutere opinione mihimet radicitus uoluit eoq; fui fortasse logior. A. Tu logior:no mihi qde.prior.n. pars orationis tue faciebat ut mori cuperem.posterior ut modo non nolle modo non laborarem. Omni aute ratione illud certe perfectum est: ut morte non ducem in malis,M,num igitur etiam rhetorum epilogum

noiant̄:qa nobis cōclusio nes: q̄ pars orōnis nouissima est:quā q̄dā cumulū:perorōnem alii uocāt doctores rhetorici tripartitū epilogū siue perorōnē faciūt cōstantē ex enūeratione ăplificatōe.& cōmiseratiōe:p enūeratione fit re℞ repetitio:quæ græcæ dr̄ ανακεφαλαιωσισ.i.ut interprætat̄ Augu.recapitulatio. Decurrendū .n.est p capita & q̄ breuissime repetendū: p āplificatione cōcitant̄ ai audito℞:p cōmiseratione flectunt̄ ad misericordiā:peroratio plurimū pollet in orone.M.Tul.cū oibus eloquentiæ partibus tū in porādi munere fuit eminentissimus:adeo ut illi perorationē oēs oratores relinquerēt ob excellentiā. Arte:rhetoricā oratoriāq;.

Epilogus
Peroro
Ancephaleosis

rum epilogū desideramus an iā hāc artē plane relinqmus. A .tu uero istā ne reliqueris quā sp ornasti.& qdē iure:illa.n.si uere loq uolūus te ornauerat. sed q nā est iste epilogus:hēo.n.audire qcq̄d est.M.de orū imortaliū iudicia solēt in scholis pferre de morte.nec uero ea fingere ipsi.sed herodoto auctore aliisq; pluribus.Primū argiæ sacerdotis Cleobis & Bitō filii pdicant̄.nota fabula est.Cū.n.illā ad solēne & statutū sacrificiū curru uehi ius esset satis lōge ab oppido ad fanū morarēturq; iumenta: tūc iuuenes ii quos mō noīaui ueste posita corpora perūxerunt. ac iugū accesserūt:ita sacerdos aduecta in fanū. cū curus esset ductus a filiis pcata a dea dr̄:ut illis pmium daret p pietate:q maximū hoi dari possita deo post epulatos cū matre adolescēte somno se dedisse mane inuēros esse mortuos:simile pcatōe Trophonius & Agamedes usi dicunt̄.q cū apollini delphis tēplū exedificassent.uenerātes deū petierūt mercedē nō paruā qdem opis & laboris sui nihil certi.sed qd optimū hoi.Quib⁹ apollo se id datu℞ ōndit post eius diei diē tertiū q ut illuxit mortui sunt repit iudicauisse deū dicūt & eū qdē deū cui reliq dii cōcessissent:ut pręter cæteros diuinaret mortē esse optimū hoi.fert̄ ēt de sileno fabella q̄dā q cū a Mida captus eēt hoc ei muneris p sua missione dedisse scribitur. Docui se regē nō nasci hoi lōge optimū eē pximū āt q̄ primū mori.Qua est usus snia in Cresphōte Euripides nā nos docebat cœtus celebrātes domū lugere ubi eēt aliqs in lucē editus hūane uaria uitæ reputātes mala.At q labores morte finisset grauis hunc oēs amicos laude & letitia exeq.simile qddā est i cōsolatiōe Crātoris.Ait.n.termaneū quēdā eleusinū cū grauiter filii mortē mœreret:uēisse i sicomātiū q̄rētē q fuisset tāte calāitatis cā huic tabelli tris hmōi uersiculos datos.ignaris hoīes in uita mētib⁹ errāt

Gleobis & biton:lege herodotū copiosissime explicātem hanc historiā lib.primo historia℞:& nos summatim libauimus in libello de fœlicitate. Ab oppido.Argos significat.Argiui.n.erāt & argis gestare est:q̄ ciuitas ut ait Liuius in medio græciæ sita est Multiplex fuisse argos alibi explicauimus. Ad fanū.Ad templū iunonis: qd̄ distabat a ciuitate stadia qnq; & quadraginta. Oleo pūxerūt:oleū p mēbra & artus foris īfusū uigorē facit & robur ut inqt Pli.in.xxiii. de hoc fusus uberiusq; in trāqlli cōmentariis. A dea iunone.Mane inuentos mortuos. optimus hic obtigit Cleobi & bitoni uitæ exitus:ut ait Hero.p quē deus iudicauit satius esse hoi mori q̄ uiuere. Trophonius & ag. ho℞ mētio fit a Strabone lib.ix.a qbus templū appollinis delphici i statuatū fuisse demōstrat.Celebratū est oraculū trophonii a trophonio fatiloquo dictū:olim.n.diuinatores erāt in pcio:ut īperio & cœlo digni iudicarent̄:talis fuit Amphiaraus: talis mopsus talis & triphonius. Vt pter cæteros diuinaret:deus diuinationis & fatidicus ē appollo:q ait apud Oui.p me qd̄ eritq; fuitq; est, q; patet.De sileno fabella:narrāt fabulæ:& canit Oui.silenū bacchi altorē ac nutriciū a rusticis phrygibus captū ductūq; esse ad midā regē:q eū missum faciens alūno reddit: bacchus gaudens altore recepto p remuneratione cōcessit midæ ut qcqd corpore cōtigisset id in au℞ uerteret̄ eruditi inter ministros bacchi enumerāt tityros satyros & silenos. Nō nasci optimū:Pli.in hāc sniam:ita q; multi extitere:q nō nasci optimū cēserēt: aut q̄ ocissime aboleri. In crephōte euripides:inter tragicos poetas græcos ægregius ē euripides ui & sermone:& snia℞ crebritate oratoribus cōparādus.in cuius gloriā macedones apud quos sepultus erat pdicauerūt: hoc carmē nulla ætate tua o euripides mōumenta peribūt hic scripsit īter reliqua tragediā titulo cresphōtem a noīe adolescētis:cuius in.ii.rhetori.mentionē fieri obseruauius ubi usurpantur uerba:uel euripidis ex cresphōte uel latini poete ab euripide mutuātis ra q sunt hæc iniuria abs te afficior indigna pater.Nā si īprobū esse cresphōtem existimabas:cur me huius locabas nuptiis?Sin est pro

Oraculū trophōii
Silenū bacchi altor
Cresphōtes euripidis
Luctuosa puerperia Leta funera
Hi uitæ erūnas deflent
Cratōr

bus:cur talem inuita inuitū cogis relinquere. Nā nos do.uerba euripidis ex tragedia cresphōte qbus ōndit̄ natales hoīs lachrymis:obitus hilaritate esse pleqndos:ſm institutū thracū:Apud quos ut Valer. solinusq; nōtificāt luctuosa sunt puerperia:læta funera.Narrat Hero.in terpsichore trausos thraciæ populos hoc peculiariter factitasse:q editū in lucē puero circūsidētes eū cū ploratiōe psequunt̄ recēsentes q̄scūq; necesse ē illi:qd̄ uitā īgressus sit ppeti hūanas calamitates.E cōtrario hoīem fato functū p lusū atq; letitiā sepeliūt referētes:qd̄ malis liberatus.In oī sit fœlicitate:qd̄ nos quoq; singulari hoc uersu cōplexi sumus hi uitæ erumnas:deflent hi funera plaudūt. In cō.cré.hūc.M.T.secutus est in cōsolatiōe filiæ.Solēsis fuit habitus in exi

Psycomātiū mate riæ inopinabiles Erichthei filiæ

ſtimatione Homeri & Euripidis admirator. Mereret. Lugeret. In ſicconātiū: nomē loci ubi diuīatio exercebaṫ puto legendū pſychomātiū. ut intelligaṫ locus uaticinii ubi fiebat manīū euocatio ψυχ κ.n. aīa & ᾀμαντεια: diuinatio. Euchinous nomē filii cuius mortem merebat pr̄. Laudationē mortis. Quinti. in. iii. nā & ſomni & mortis ſcriptæ laudes quorūdā a medicis ciboꝝ phauoribus philoſophus ſcripſit laudationē quartanæ febris: multi quoq; nō ſophiſtæ ſolū: ſed & philoſophi adorati ſunt tractare mr̄ias inopinabiles q̄s græci ασοξοισ υποθεσισ appellāt. Repetūt ab erichtheo: in orone ꝓ feſtio ait mortē quā ēt uirgines athenis regis opinor erichthei filiæ ꝓ pr̄ia cōtēpſiſſe: dicunṫ ego uir cōſularis tātis rebus geſtis timerē. Erichthonius uulgo dictus & ab Euſebio: q ab Homero Erichthus uocaṫ. Codrū: hiſtoria codri puagatiſſima ē teſtimonio trogi iuſtini Vale. de quo Orat. Codrus ꝓ pr̄ia nō timidus mori. Aug. in. xviii. ſūma tim ſic refert Codrus rex athenieſiū: peloponēſibus eiuſdē hoſtibus ciuitatis ſe iterficiendū ignotus obiecit & factū eſt: hoc mō eū p̄dicāt patriā liberaſſe. Reſpōſum. n. acceperāt pelopōnēſes tūc demū ſe ſuparuros: ſi eoꝝ regē nō occidiſſent: fefellit ergo eos habitu paupis apparēdo. Et ī ſuā necē p iurgia ꝓuocādo. Vn̄ ait Virg. Et iurgia codri: hunc athenieſes: tanq̄ deū ſacrificioꝝ honore coluerūt. Menecheus: luculentis uerſibus in. x. thebaidos copioſe graphiceq; pſcribit ſtatius Papini. queadmodū ī bello thebano: tireſia fatidicus dixit ad thebas liberādas depoſci a fatis nouiſſimū generis uiperei: tūc menecheus creōis filius uitā deuouit ꝓ pr̄iæ ſalute ſibiq; ferro mortē cōſciuit ſeq; ſup medias acies nondū enſe remiſſo iecit & in ſceuos cadere eſt conatus achiuos. De hoc ait ſatyrographus q̄tū dilexit thebas ſi græcia uera menecheus. Lactā. quoq; in. iii. inq̄t: nā ille q ꝓ ſalute ciuiū uolūtariæ ſe neci obtulerūt: ſicut thebis menecheus athenis codrus: romæ curcius. Iphigenia. iphianaſſam appellat lucretius: cuius ſanguīe ductores danaū uentos placuerūt: qd̄ & Vir. memorat: fabulæ tradūt ſuppoſitā fuiſſe a Diana ceruā in locū uirgīs ſubductæ. Ad ꝓpiora uiciniora recētioraq;. Armodius & ariſtogitō:

Euchinous potiṫ fatorū munere leto: ſic fuit utilius finiri ipſiq; tibiq;. his & talibus auctorib⁹ uſi confirmāt cām rebus a diis īmortalibus iudicatā. Alcidamus q̄dā rhetor antiquus ī primis nobilis ſcripſit ēt laudationē mortis q̄ cōſtat ex enūeratiōe maloꝝ humanoꝝ. cui rōnes hꝫ: q exq̄ſitius a phis colligūṫ: defuerūt ubertas orōnis nō defuit. claræ uero mortes ꝓ pr̄ia oppetitæ nō ſolū glorioſæ retoribus ſed etiā beatæ uideri ſolēt: repetūt ab etichtheo cui⁹ ēt filiæ cupide mortē expetiuerūt ꝓ uita ciuiū. Codrū q ſe in medios immiſit hoſtis famulari ueſte: ne poſſet agnoſci ſi eēt ornatu regio ꝙ oraculū erat datū ſi res interfect⁹ eēt uictricis athēas fore. Menecheus uero nōp̄termittiṫ: q oraculo edito largit⁹ eſt ē pr̄iæ ſuū ſanguinē Iphigēia aulide duci ſe īmolādā iubet. ut hoſtiū ſāguis eliciaṫ ſuo. uēiūt idē ad ꝓpria Harmodi⁹ ī ore & Ariſtogitō: lacedæmoni⁹ Leōidas. thebanus Epāinūdas uigēt ita ſūt multi q̄bus uidēus optabiles fuiſſe mortes cū gloria: q̄ cū ita ſit magna tn̄ eloquētia ē utēdū atq; ita uelut ſupiore e loco cōcionadū: ut hoīes mortē uel optare īcipiāt uel certe timere deſiſtāt nā ſi ſup̄mus ille dies nō extīctionē ſed cōmutationē affert loci: qd optabili⁹ ſin. āt pimit ac delet oīo: qd melius q̄ ī meli⁹ uitæ laborib⁹ obdormi

Hiſtoria codri

menecheusamator patriæ

Hiſtoria remotior de armodio & ariſtogitone Canephora panatenea Piſiſtratidæ Ne feruis noia inderentur Pulchrū de leena

græcia miro p̄conio celebrat armodiū & ariſtogitonē tyrānicidas: de q̄bus hiſtoria remotior hoc ī loco referēda eſt ſcitu relatuq; nō iniucūda. Armodius q̄dā athenis flore ætatis cōſpicuus: quē ariſtogitō amabat hēbatq; in deliciis. de ſtupro appellatus ab hipparcho piſiſtrati filio rē detulit ad amatorem: q ꝓtinus ad īſidias cōuerſus ad deſtruendā ꝓ uirili p̄te tyrānidem hipparchus cū ſollicitādo armodiū pellicere n̄ poſſet cōtumelia hmōi pſecutus eſt: ſororem harmodii: q̄ ī pōpa ſacroꝝ canephora erat. i. ciſtifera: & in caniſtro arcana miſtica ferens ſūmouit a miſterio religioſo ueluti īdignā ea dignitate: qd̄ ægere ferens armodius & ob armodiū ariſtogitō cōſpirauerūt in hipparchi necem opientes diem feſtū: quo panathenea: q̄ feſtiuitas ſolemnis eſt celebrari ex ritu debebāt: ubi dies feſtus aduenit forte accidit: ut q̄dā ex cōiuratis cū hippia tyrāno hyparchi fr̄e familiariter colloq̄reṫ. Ex quo ſuſpicati rem palā factā eſſe e ueſtigio portā itrocūtes hipparchū: adoriūṫ occidūtq;: ueꝝ icōſulte & ifœliciter: nā armodius ſtatī mox ariſtogitō ſūt iterfecti: hūc imodū pp amatoriā īdignatōem. Cōtumeliāq; i armodii ſororem īpetus ī hipparchū piſiſtrati filiū factus eſt: auctor Thucidides ī. vi. hoc eſt qd̄ ītelligi uoluit Ari. in. v. politicoꝝ ſcribens ob cōtumeliā ſorori armodii illatā: & ob ip̄m armodiū de ſtupro cōpellatū factū eſſe īpetū in piſiſtratidas ab armodio pp ſororem: ab ariſtogitiōe pp armodiū. Pla. ī dialogo cui titulus eſt hipparchus. nōnihil a Thucidide Ariſtoteleq; diſſentit ſuper hipparcho iterēpto ab armodio & ariſtogitōe: quoꝝ noīa: ne unq̄ ſeruis īdere liceret decreto publico athenienſes ſāxerūt q̄m ut inq̄t. A. Gel. nefas ducerent noīa libertati pr̄iæ deuota ſeruili cōtagio pollui ſubdubitat Pli. an athenienſes primi oīum armodio & ariſtogitō tyrrānicidis publicæ poſuerit ſtatuas: hoc quoq; addāus uelut auctariū qd̄ ſcortū noīe leena lyræ cātu familiaris armodio & ariſtogitōi cōſilia eoꝝ de tyrānicidio uſq; ad mortem excruciata a tyrannis nō ꝑdidit: q̄obrem athenienſes eā honore habere uolentes: ne tn̄ ſcortū celebraſſe uiderenṫ ſimulachꝝ: aīalis cuius nomen gerebat: hoc eſt leenā fecerūt: utq; ut ītelligereṫ: eā honoris ī opere linguā addi ab artifice uetuerūt. Vel optare. Si aī īmortales migrāt in beatiora domicilia

Vel

ſcere.& ita cõniuẽtẽ ſomno cõſopiri ſempiter
no:ꝙ ſi fiat melior Ennii quã Solonis oratio
hic.n.nr̃.Nẽo me lachrimis decoret inqt nec
funera fletu faxit at uero ſapiẽs ille.Mors mea
ne careat lachrymis linq̃mus amicis mœrorẽ
ut celebrẽt funera cũ gẽitu.nos uero ſi qd tale
acciderit ut a deo denũtiatum uideat᷑ ut exea
mus e uita læti & agẽtes gratias peamus emit
tiqꝫ nos e cuſtodia & leuari uinclis arbitrẽur:
ut aut ĩ eternã:& plane ĩ nr̃am domũ rẽigrẽus
aut oĩ ſenſu moleſtiaqꝫ careãus:ſin ãt nihil de
nũciabit᷑:eo tñ ſimus aĩo ut horribilẽ eũ diẽ
aliis nobis fauſtũ putemus.Nihilqꝫ ĩ malis du
camus qđ ſit uel a diis ĩmortalibus uel natura
parẽte oĩum cõſtitutũ.Nõ.n.temere nec for
tuito ſati & creati ſumus:ſed ꝑfecto fuit q̃dã
uis q̃ gñi cõſuleret hũano:nec id gigneret aut
alteret.Quod cũ exanclauiſſet oẽs labores tũ
ĩcideret ĩ mortis malũ ſempiternũ:portũ poti
us paratũ nobis & ꝑfugiũ putemus:quo uti
nã uelis paſſis puehi liceat ſi.n.reflãtibus uẽ
tis reiiciemur:tñ eodẽ paulo tardus referãur
neceſſe ẽ.Quod ãt oĩbꝰ neceſſe ẽ id ne miſeꝝ
eẽ uni põt᷑ habes epilogum ne qd pretermiſ
ſum aut relictũ putes.A.Ego uero:& qdẽ fe
cit ẽt iſte me epilogus firmior ẽ.M.Optime ĩ
quã ſed nunc qdẽ ualitudini tribuamus aliqd
Cras aũt & quot dies erimus in tuſculão aga
mus hæc & ea potiſſimũ:q̃ leuatiõem habeãt
egritudinum formidinum:cupiditatum q oĩ
e philoſophia eſt fructus uberimus.

Mar.Tullii Ciceronis Tuſculanaꝝ q̃ſtionum
Liber ſecundus.

Vel timere:ſi aĩ pimunt᷑ delent᷑ oẽs ſenſus una
cũ corpore. Cõniuentẽ.oculos claudẽtẽ ſup quo
uerbo plura in prio trãqlli cõmẽtario. Dixit.M.T.
in orõne ꝑ celio.proh.dii ĩmortales cur interdũ cõ
niuetiis in hoĩum ſceleribus maximis. Hic nr̃i En
ni. Sapiẽs ille:Solõ de hoc ſupra dixĩus. Vt a deo
denũciatũ:Sicut ſocrati factũ ẽ ueluti denũciatio a
deo:ſine cuius pmiſſũ hĩc migrãdũ nõ ẽ. Remigre
mus Si ĩmortalis ẽ aĩa:ut unñ orta ẽ illuc reuertatur.
Eũ diẽ.ſ.mortis quẽ Sene.uocat decretoriũ ad quẽ
ait nõ timide cõponor:quo rẽotis ſtrophis ac fucis
de me iudicaturus ſum utꝝ loquar fortia an ſentiã.
Natura parẽte oĩum Pli.ubiqꝫ naturã parentẽ reꝝ
oĩum appellat. Sati ꝑgeniti. Exanclauiſſet:exhau
ſiſſet toleraſſetqꝫ:ſup quo uerbo plura in cõmẽtariis
apuleiãis q ꝑpe diẽ edẽt᷑. Velis paſſis:idẽ ociſſimo
curſu & feſtinata celeritate trãſlatio ſumpta a naui
gãtibus:q uelis expãſis ac plenis portũ ſubeũt uolitã
tes:paſſa uela dicĩus expẽſa:diſtenta explicata uẽto
tumẽtia ac plena a uerbo pãdo paſſũ ueteres dixiſſe
nõ pãlum & expaſſũ nõ expãſum.A.gelius ſeruiuſqꝫ
teſtãt᷑:capillo paſſo eẽ mulieres dñr q̃ſi porrecto &
expãſo & paſſis mãibus dixĩus:qđ ſignat diductis at
qꝫ diſtẽtis:plautus dixit diſpeſſis mãibus ꝑ eo qđ di
ſpaſſis diſtẽtiſqꝫ.Tertulliãus tñ oppãſum uelut di
xit ꝑ oppaſſo & extẽto.idẽ expãſos inqt ungulæ fo
diãt cruces ſuſpẽdãt:ꝑ exporectis & diſtẽtis. Reflã
tibus uẽtis:pſtat ĩ eadẽ nauigatiõis trãſlatõe ꝑſpero
.n.flatu uentoꝝ q ſecundi dñr ad portus puenimus
optatos:reflãtibus uero lõge reiicimur a portu. Re
flare.n.ẽ retro & incõtrariũ flare:qđ noxiũ ẽ cupiẽ
tibus appellare ad portũ:idẽ in officiis cõſilr magnã
inqt eẽ fortunæ uĩ in utrãqꝫ ptẽ q̃s neſcit᷑ Nã & cũ ꝑ
ſpero flatu eius utimur ad exitus puenimus optatos
& cũ reflauerit affligĩur. Quod oĩbus neceſſe ma
ximũ ſolatiũ ẽ iqt Sene.cogitare id ſibi accidiſſe qđ
añ ſe paſſi ſũt oẽſqꝫ paſſuri.Et iõ ur̃ reꝝ natura qđ
grauiſſimũ fecit cõe feciſſe:ut crudelitatẽ fati cõſo
laret᷑ æqualitas.itẽ ĩ epiſtolis moralibus:q̃s inqt q̃ri
põt ĩ ea cõditiõe ſe eẽ in qua nẽo nõ eſt. Claudamus
ergo hanc quæſtionem illa ſnĩa ex diuerſis nctabili
Mors miſera non eſt.Aditus ad mortem eſt miſer.

Secunde queſtionis tuſculanæ commentarius.

NEoptolemus.Cum phĩa aĩoꝝ medela ſit
Sollicitudinũ expultrix:cupiditatũ de
bellatrix:merito phãdũ eſt:& intẽperã
ter in phĩæ liquores ingurgitandũ cuius
cratera q̃to crebior:quãtoqꝫ meratior eſt tãto ꝑpior
fit ad aĩ ſanitatẽ qđ ſecutus.M.T.improbat neopto
lemũ ennianũ:q ita ait:philoſophandũ eſt paucis
nã oĩo haud placet cuius uerſus atqꝫ ſnĩæ Apule.&
gellius meminerunt. Nihil agens:in hanc ſnĩam ẽ
ille eruſiculus:dic mihi qd melius deſidioſus agã᷑
Nõ paucis ut ille.Au.Ge.Eniani neoptolemi con
ſilio utendũ eſt:q guſtandũ de phĩa cenſet nõ in ẽã
ingurgitandũ. Neoptolemi ut tũ erat:Neoptole
mus græco uocabulo nouus miles ſignificatur:quo
noĩe dictus eſt pyrrus achyllis filius:quem a colore
come rubentis pyrrũ noĩari autumat ſeruius Enni
purrũ q̃ pyrrũ dicere malebat. Pauca ſepe ꝑſunt
quãtulicũqꝫ ꝑgreſſus in diſciplinis ingenuis non pa

Hora mortis decretoria
Natura parẽs reꝝ
uela paſſa
Capillus paſſus
Diſpeſſis manibus
Oppanſum uelũ
Reflare
Grauiſſimũ cõmune
Cratera philoſophie
Ennianus Neoptolemus
neoptolemus nouus miles

rum proſunt. Quod uitari nō pōt mors cunctis mortalibus qua ſi tātalo ſaxū ſemꝑ impendet: cuius metus funditus humanā uitā ꝑturbat: nec ullā eſſe uoluptatē liqdā puráq; reliqt ut ait lucretius.

c.

Popularis illa famultas; ſummi oratoris eſt ſummum oratorē populo uideri: uñ ait. M. T. in bruto

Mihi cane & populo

ſe nō dictuꝝ qđ antigēidas dixerit mihi cāe & muſis: ſed mihi cane & populo uultq; eloquentiā ſuā populo ꝓbari &.n. neceſſe eſt: q ita dicat ut a multitudine ꝓbetur eundem doctis ꝓbari. idē in oratore eloquentiā appellat popularē. Niſi quod imitari: Zeuſis picturæ in qua ſibi placuerat ſubſcripſit uerſum in hāc ſniam: inuiſuꝝ ſibi aliquē facilius q̄ imitatuꝝ. Ieiunitatē: taxat eos q cum granditatem Ciceronis & illā beatiſſimā ac inimitabilem ubertatē imitari non poſſent: genus inpos dicendi & ieiunum ſequebanť: dū ſe attenuate limate: preſſe atticoꝝ more dicere exiſtimarent oratoꝝ.n. bonoꝝ duo genera ſunt: unū attenuate ꝑſſe q;: alteꝝ ſublate ampleq; dicentiū ſed cauenda eſt

Oratorū bonoꝝ genera

preſſo illi oratori: ut præcipit Cic. in bruto inopia & ieiunitas. Genus atticoꝝ: antiqua uratorum diuiſio fuit inter atticos & aſiaticos: ex qbus attici preſſi limati emuncti habebantur: nihil inane aut redundans ferentes. Contra aſiani inflati tumidi ac iactatores. Mox tertiū genus adiecerunt Rhodium: quod uelut medium eſſe atq; ex utroq; mix

Attici oratores Rhodii

tum uoluerunt. Neq;.n. rhodii oratores attice preſſe: neq; aſiane ſunt abundantes optimum autem genus eſſe atticorum nemo inficiatur: de quo. Quintilia. Cice. & ceteri ſatis multa. Nunc. Mar. T. taxat illuditq; eos; qui dum uolunt uideri preſſi: & limati inſtar atticorum fiunt ieiuni aridi & exangues: & quod conſequens pro ridiculis repudianť ſubrepunt.n. pro uirtutibus uitia ꝓximitate fallentia. Adiutore populo: nunqt uolui inquit Sene. populo placere. nā q̄ ego ſcio non probat populus quæ probat populus ego neſcio. Paucis iudicibus ſnia oratiua eſt. Contentus paucis lectoribus: pluris enim eſt teſtimonium unius eruditi: quā ſexcentorum ineruditorum. Dixit. M. T. ſibi unicum cantonē eſſe pro centum milibus. Et antimachus poeta cum eum legentem omnes præter platonem reliquiſſent legam inquit nihilominus plato enim mihi unus inſtar eſt oīum. Democritus quoque ait

Dictū antimachi
Vnus ꝓ populo
Dictū epicuri

unus mihi pro populo eſt. Et populus pro uno; bene & ille quiſquis fuit qui dixit ſatis ſūt mihi pauci: ſatis eſt unus: ſatis eſt nullus quin etiā epicurus: cū uni ex conſectaneis ſtudioꝝ ſuorum ſcriberet: hæc ego inquit non multis ſed tibi ſatis. enim magnum altera letri theatrum ſumus. Diuus Hieronymus in epiſtola ad marcellam ſic ſcriptum reliquit: eruditis contentus auribus non magnopere cures quid impitoꝝ de ingenio tuo rumuſculi iactitent ſubſcribit huic ſententiæ illud quoq; epigrammatarii poetæ Me iuuat raris auribus placere. Vniuerſam. ſ. philoſophiā cuius multa ſunt mēbra. Secundo; fauente & comprobante. Vel ſi ea partem philoſophie moralem ſignificat; quam peculiariter tractauit: uel dogma academicorum cuius ſectæ ſectator & conſectaneus fuit. M. Tulli.

Eoptolemus quidē apđ Enniū philoſophari ſibi ait neceſſe eē ſed paucis. Nam oīo haud placere. Ego āt brute neceſſe q̄dā mihi eē arbitror philoſophari. Nā qd poſſū preſerti nihil agēs agere melius: ſed nō paucis ut ille difficile.n. eſt in philoſophia pauca eē ei nota cui ñ ſint aut pleraq; aut oīa: nā nec pauca niſi e multis eligi pñt nec q pauca ꝑcipit nō idē reliq̄ eodē ſtudio ꝓſequētur: ſed in uita tñ occupata: atq; ut neoptolēi tū erat militari pauca ipſa multū ſæpe ꝓſūt: & ferūt fructus ſed nō tātos: q̄ti ex uniuerſa philoſophia ꝑcipi poſſint: tñ eos qbus aliqua ex ꝑte īterdū aut cupiditate: aut ægritudīe: aut metu liberemur. Velut ex ea diſputatiōe: q̄ mihi nuꝑ habita eſt in tuſculano: magna uidebatur mortis effecta cōtēptio: q̄ nō minimū ualet ad aīum metu liberandū. nā q id qđ uitari nō pōt metuit is uiuere aīo qeto nullo mō poteſt. ſed qui nō modo qa neceſſe eſt mori: ueꝝ ēt qa nihil hēt mors qđ ſit horrēdū mortem nō timet magnū is ſibi ꝓſidiū ad beatā uitā cōparat quā q̄ nō ſumus ignari multus ſtudioſe contra eſſe dicturos: ꝙ uitare nullo mō poſſumus: nihil oīo ſcriberemus. &.n. ſi oratiōes quas nō multitudinis iudicio ꝓbari uolebamus popularis ē.n. illa facultas: & effectus eloquētiæ ē audiētiū approbatio: ſed ſi repiebāť nōnulli q nihil laudarēt niſi ꝙ ſe imitari poſſe cōſiderēt quiq; ſperādi ſibi eundē pene dicēdi finē ꝓponerēt: & cū obruerenť copia ſnīaꝝ atq; uerboꝝ ieiūitatē & famē ſe male q̄ ubertatē & copiā dicerēt uñ erat exortū genus atticoꝝ: his ipſis qd id ſe q ſe ꝓfitebanť ignotū q iā cōticuere: pene ab ipſo foro irriſi qđ futuꝝ putāus cū adiutoř populo quo utebāur ātea: nūc minīe nos uti poſſe uideāus: ē.n. philoſophia paucis cōtenta iudicib⁹ multitudinē cōſulto ipſa fugiēs eiq; ipſi & ſuſpecta & īuiſa: ut uel ſiqs uniuerſā uelit uitupare ſcđo id pplo poſſit faceř. uel ſi ea q̄ nos maxīe ſeqmur coneť īuadere magna hře poſſit auxilia reliquoꝝ philoſophoꝝ diſciplinis nos

Resp ondimus in hortensio: de hoc sic meminit lib.i.de finibus: q̃q̃ phiæ eq̃dẽ uitupatoribus satis respõsum est eo lib.quo a nobis phia defensa & collaudata est cũ eẽt culpata & uitupata ab hortẽsio: diuus Aug. li.viii.cõfessionũ tradit se excitatũ eẽ undeuigesimo ætatis anno ad stadia sapiẽtiæ ac phiæ lecto cicerõis hortensio. Idẽ lib.de beata uita. Ego inq̃t abusq; undegesimo anno ætatis meæ; postq̃ in scola rhetoricis librum illũ Ciceronis q hortẽsius uocat̃ accepi: tanto amore phiæ succensus sum: ut statim ad eã me ferre meditarer. In academicis: Ci. uillam hũit quã uocabat academiã: ab exemplo platonicæ academiæ: ubi cõposuit uolumina eiusdẽ nõis: in qua & monumẽtũ sibi instaurauerat. In his ãt academicis libris disputationẽ p dialogũ inducit cũ M. Varrone quẽ oĩum facile acutissimũ. & sine ulla dubitatiõe doctissimũ: noĩat: ubi miro p̃conio M. Varronis doctrinã p̃dicat.

Hortẽsius cic.
Augu. cepit philosophari lecto hortẽsio
Academici cic.

aũt uniuersæ philosophiæ uitupatorib⁹ rñdimus in hortẽsio ꝓ academia ãt q̃ dicẽda erãt satis accurate in academicis q̃tuor libris explicata arbitramur. tñ tm̃ abest ut scribi cõtra nos nolum⁹ ut id ẽt maxĩe optemus i ipsa. n. græcia philosophia tãto in honore nũquã fuisset. nisi doctissimoꝝ cõtẽtiõibus discensionibusq; uiguisset. quamobrẽ hortor oẽs q facere id pñt: ut huius quoq; gñis laudẽ iã languenti græciæ erripiãt: & pferãt in hãc urbẽ sicut reliq̃s oẽs q qdẽ erãt expetẽde studio atq; industria sua maiores nr̃i trãstulerũt. atq; oratoꝝ qdẽ laus ita ducta ab hũili uenit ad sũmũ ut iã q̃d nã fert ĩ oĩb⁹ fere senescat reb⁹: breuiq; tpe ad nihilũ uẽtura uideat̃ philosophia nascat̃ latinis qdẽ lr̃is ex his tpib⁹ eãq; nos adiuuemus: nosq; ipsos refelli redarguiq; patiãur. q̃d hi ferũt aĩo iniquo: q cæteris qbusdã destinatisq; sniis q̃si addicti & cõsecrati sũt: eaq; necessitate constricti ut ẽt q̃ nõ ꝓbare soleãt: ea cogãt̃ cõstãtiæ cã defendere. Nos q seqmur ꝓbabilia: nec ultra q̃ id q̃d ueri simile occurerit ꝓgredi possumus: & refeller̃ sine ptinatia & refelli sine iracũdia pati sumus. q̃d si hæc studia traducta erũt ad nr̃os: ne bibliothecis q̃dem græcis egebimus: ĩ qb⁹ multitudo ĩfinita libroꝝ est pp eoꝝ multitudinẽ q scripserũt eadẽ. n. dñr a multis ex quo libros oĩa referserũt q̃d accidet ẽt nr̃is si ad hæc studia plures cõfluxerint sed si possum⁹ eos

Iã languẽti græciæ: priscis tpibus græcia disciplinis multaꝝ artiũ fuit florẽtissima: q̃ ætate M. Tullii iã lãguescẽs decoquebat. Sicut reliquas trãstulerũt: Apollonius rethor grecus cũ aliq̃n ciceronẽ audiuisset græce declamãtẽ: diu tacitus & ex admiratiõe cõticuit: mox erupit ĩ hæc uerba: te nẽpe Ci. & laudo & admiror: sed græcoꝝ fortũæ me miseret cũ uideã eruditionẽ & eloquentiã: q̃ solo nobis bonoꝝ relicta erãt p te romã transferri.

Dictũ apollonii
Venimus ad summum

Venit ad summũ: ita Ora. Vẽimus ad sũmũ fortũæ pingimus atq; psallimus & luctamur achiuis doctius unctis. Quod natura fert: naturaliter q̃cũq; puenerũt ad sũmũ incremẽtũ: paulopost corruãt necesse ẽ. Nã ut iq̃t decẽter uereq; Luca. In se magna ruũt letis hũc numĩa rebus crescẽdi posuere modũ & ut ait Sene. laborãt magna fastigia: aliubi quoq; iq̃t q̃cq̃d ad summũ uenit ad exitũ ꝓpe ẽ. Oĩa ut Salustii uerbis utar orta occidũt aucta senescũt. Quasi addicti & cõsecrati: Tertulliãus cõsecraneos appellat: siđonius consectaneos: q cõsecrati sunt & quasia mancipati uni sectæ: ĩueniunt̃ ãt tales cõplusculi: q se pẽitus addixerũt sectæ doctoris: ut ne digitũ q̃dẽ trãsuersum ab eius doctrina discedãt: ut ẽt ea defendãt cõstãtiæ cã q̃ tñ nõ ꝓbant: quo circa illi magis laudãdi sunt: q nulli sectæ sũt addicti. Sed ex oĩ secta eligũt q̃ maxĩe ꝓbabilia eẽ uideant̃: talis fuit M. T. talis Ora. q ait: Nullus adductius iurare in uerba magr̃i: quo me cũq; rapit tempestas de feror hospes. Quinti. in .iii. Neq;. n. inquit me cuiq̃ sectæ uelut quadã supstitione ibutus addixi.

Sũma ad exitũ ꝓderant
Consecraneum
Cõsectãeũ

Et re. si. p. laus ꝓbi pindeq; eruditi uiri hæc est ut refellat sine ptinacia: & patiat̃ refelli sine iracũdia differẽtiũ inter se repr̃hẽsiões ut ait idẽ in prĩo de finibus nõ sũt uitupande. Maledicta cõtumeliæ. Tũ iracũdiæ cõtinẽtes cõcertatiõesq; ĩ disputãdo ptinaces ĩdignæ phia mihi uideri solẽt. Refellere ãt ẽ refutare & redarguere falsitatẽ & ut ait Donatus arguẽdo falsũ ostendere: ptinatia a ptẽdẽda dicta In uitupationẽ cadit: cũ ĩ eo ptẽdius ĩ quo ptẽdi nõ dẽt ut docet. M. V. Acius ĩ myrmidonibus ptinacẽ inq̃t nihil moror: ptinaciã indocti possidẽt: ait nonius ptinatiã semp esse maloꝝ reꝝ: cuius sñiæ reclamant testĩmõia scriptoꝝ classicoꝝ: ut Senecæ q li. ultimo de beneficis. uincit iq̃t malos ptinax bõitas: ut Liuii q sic scribit. Vicit tñ oĩa pertinax uirtus. Hæc stu. phiæ. Bibliothecis: legata bibliotheca q̃rũt iurisconsulti utꝝ armarium solũ an libri quoq; cõtineãt̃. Nã & locũ significari bibliothecã testat̃ ulpianus & armariũ sicuti dicimus eboream bibliothecã emit: alias libros sicuti dicimus bibliothecã emisse. Itaq; legata bibliotheca libri & interdum armaria debent̃: q̃ pleriq; bibliothecas appellant: latinæ librariam uocãt Aulus gellius: forte in libraria ego & Luci. paulus poeta uir memoria nostra doctissimus consederamus: bibliothecæ ex p̃ceptio uictruuii ad orientẽ spectare dñt: usus enim librorum matutinum expostulat lumẽ. Idem in bibliothecis libri non putrescunt. Namq;. quæcunq; ad meridiem & occidentem spectãt a tineis & humore uitiantur Et pallore uolumina corrumpuntur. Multitudo infinita: Legimus apud scriptores idoneos ptolomeos egypti reges habuisse bibliothecas: in qbus fuerunt ad milia ferme uoluminum septigenta milia. Differẽdi elegantia. in multis doctrina reꝝ est: quibus disputandi nitor & loquendi splẽdor deest. Neq; distinctæ: Insulsus & perinde ridiculus scriptor merito iudicari potest: qui profiteat̃ se neq;

Refellere quid
Pertinatia
Pertinax uirtus
Bibliotheca
Libraria

rum profunt. Quod uitari nō pōt mors cunctis mortalibus qua si tātalo saxū semp impendet: cuius metus funditus humanā uitā pturbat: nec ullā esse uoluptatē liqdā puráq; reliqt ut ait lucretius.

c Popularis illa famultas: summi oratoris est summum oratorē populo uideri: uñ ait. M. T. in bruto se nō dictu𝈳 qd' antigēidas dixerit mihi cāe & musis: sed mihi cane & populo uultq; eloquentiā suā populo pbari & n. necesse est: q ita dicat ut a multitudine pbetur eundem doctis pbari. idē in oratore eloquentiā appellat popularē.

Mihi cane & populo

Nisi quod imitari: Zeusis picturæ in qua sibi placuerat subscripsit uersum in hāc sniam: inuisu𝈳 sibi aliquē facilius q̄ imitatu𝈳. Ieiunitatē: taxat eos q cum granditatem Ciceronis & illā beatissimā ac inimitabilem ubertatē imitari non possent: genus inpos dicendi & ieiunum sequebant: dū se attenuate limate: presse attico𝈳 more dicere existimarent oratorū. n. bono𝈳 duo genera sunt: unū attenuate psse q; alte𝈳 sublate ampleq; dicentiū sed cauenda est presso illi oratori: ut præcipit Cic. in bruto inopia & ieiunitas.

Oratorū bono𝈳 genera

Genus attico𝈳: antiqua uratorum diuisio fuit inter atticos & asiaticos: ex qbus attici pressi limati emuncti habebantur: nihil inane aut redundans ferentes. Contra asiani inflati tumidi ac iactatores. Mox tertiū genus adiecerunt Rhodium: quod uelut medium esse atq; ex utroq; mixtum uoluerunt.

Attici oratores Rhodii

Neq; n. rhodii oratores attice presse: neq; asiane sunt abundantes optimum autem genus esse atticorum nemo inficiatur: de quo. Quintilia. Cice. & ceteri satis multa. Nunc. Mar. T. taxat illuditq; eos: qui dum uolunt uideri pressi: & limati instar atticorum fiunt ieiuni aridi & exangues: & quod consequens pro ridiculis repudiant subrepunt. n. pro uirtutibus uitia pximitate fallentia. Adiutore populo: nunqt uolui inquit Sene. populo placere. nā q̄ ego scio non probat populus quæ probat populus ego nescio. Paucis iudicibus snia oratiua est. Contentus paucis lectoribus: pluris enim est testimonium unius eruditi: quā sexcentorum ineruditorum. Dixit. M. T. sibi unicum cantonē esse pro centum milibus. Et antimachus poeta cum eum legentem omnes præter platonem reliquissent legam inquit nihilominus plato enim mihi unus instar est oium. Democritus quoque ait unus mihi pro populo est. Et populus pro uno: bene & ille quisquis fuit qui dixit satis sūt mihi pauci: satis est unus: satis est nullus quin etiā epicurus: cū uni ex consectaneis studio𝈳 suorum scriberet: hæc ego inquit non multis sed tibi satis. enim magnum altera letri theatrum sumus. Diuus Hieronymus in epistola ad marcellam sic scriptum reliquit: eruditis contentus auribus non magnopere cures quid impito𝈳 de ingenio tuo rumusculi iactitent subscribit huic sententiæ illud quoq; epigrammatarii poetæ Me iuuat raris auribus placere. Vniuersam. s. philosophiā cuius multa sunt membra. Secundo: fauente & comprobante. Vel si ea partem philosophie moralem significat: quam peculiariter tractauit: uel dogma academicorum cuius sectæ sectator & consectaneus fuit. M. Tulli.

Dictū antimachi Vnus p populo Dictū epicuri

N Eoptolemus quidē apd Enniū philosophari sibi ait necesse eē sed paucis. Nam oio haud placere. Ego āt brute necesse q̄dā mihi eē arbitror philosophari. Nā qd possū presertī nihil agēs agere melius: sed nō paucis ut ille difficile. n. est in philosophia pauca eē ei nota cui ñ sint aut pleraq; aut oia: nā nec pauca nisi e multis eligi pñt nec q pauca pcipit nō idē reliq̄ eodē studio psequētur: sed in uita tñ occupata: atq; ut neoptolēi tū erat militari pauca ipsa multū sæpe pſūt: & ferūt fructus sed nō tātos: q̄ti ex uniuersa philosophia pcipi possint: tñ eos qbus aliqua ex pte iterdū aut cupiditate: aut ægritudīe: aut metu liberemur. Velut ex ea disputatiōe: q̄ mihi nup habita est in tusculano: magna uidebatur mortis effecta cōtēptio: q̄ nō minimū ualet ad aīum metu liberandū. nā q id qd' uitari nō pōt metuit is uiuere aīo qeto nullo mō potest. sed qui nō modo qa necesse est mori: ue𝈳 ēt qa nihil hēt mors qd' sit horrēdū mortem nō timet magnū is sibi psidiū ad beatā uitā cōparat quā q̄ nō sumus ignari multus studiose contra esse dicturos: q; uitare nullo mō possumus: nihil oio scriberemus. &. n. si oratiōes quas nō multitudinis iudicio pbari uolebamus popularis ē. n. illa facultas: & effectus eloquētiæ ē audiētiū approbatio: sed si repiebāt nōnulli q nihil laudarēt nisi q; se imitari posse cōfiderēt quiq; sperādi sibi eundē pene dicēdi finē pponerēt: & cū obruerent copia snia𝈳 atq; uerbo𝈳 ieiūitatē & famē se male q̄ ubertatē & copiā dicerēt uñ erat exortū genus attico𝈳: his ipsis qd id se q se pfitebant ignotū q iā cōticuere: pene ab ipso foro irrisi qd' futu𝈳 putāus cū adiutor populo quo utebāur ātea: nūc minīe nos uti possе uideāus: ē. n. philosophia paucis cōtenta iudicib⁹ multitudinē cōsulto ipsa fugiēs eiq; ipsi & suspecta & iuisa: ut uel siqs uniuersā uelit uituparе scdo id pp̄so possit facer. uel si ea q̄ nos maxīe seqmur conet īuadere magna hrē possit auxilia reliquo𝈳 philosopho𝈳 disciplinis nos

Resp ondimus in hortensio: de hoc sic meminit lib.i.de finibus: q̄q̄ phiæ eq̄ dē uitupatoribus satis respō/sum est eo lib.quo a nobis phia defensa & collaudata est cū ēēt culpata & uitupata ab hortēsio: diuus Aug. li.viii.cōfessionū tradit se excitatū eē undeuigesimo ætatis anno ad studia sapiētiæ ac phiæ lecto cicerōis hortensio.Idē lib.de beata uita.Ego inqt abusq; undegesimo anno ætatis meæ: postq̄ in scola rhetoricis librum illū Ciceronis q hortēsius uocat̃ accepi: tanto amore phiæ succensus sum: ut statim ad eā me ferre. meditarer. In academicis: Ci.uillam hūit quā uocabat academiā: ab exemplo platonicæ academiæ: ubi cōposuit uolumina eiusdē nois: in qua & monumētū sibi instaurauerat.

Hortēsius cic.

Augu.cepit philosophari lecto hortēsio

aūt uniuersæ philosophiæ uitupatorib⁹ rn̄dimus in hortēsio ꝑ acadēia āt q̄ dicēda erāt satis accurate in academicis q̄tuor libris explicata arbitramur. tn̄ tm̄ abest ut scribi cōtra nos nolum⁹ ut id ēt maxīe optemus ī ipsa. n. græcia philosophia tāto in honore nū quā fuisset. nisi doctissimoꝝ cōtētióibus discensio nibusq; uiguisset. quamobrē hortor oēs q facere id p̄nt: ut huius quoq; gn̄is laudē iā languenti græciæ erripiāt: & pferāt in hāc urbē sicut reliq̄s oēs q qdē erāt expetēde studio atq; industria sua maiores nr̄i trāstulerūt. atq; oratoꝝ qdē laus ita ducta ab hūili uenit ad sūmū ut iā q̄d nā fert ī oib⁹ fere senescat reb⁹: breuiq; tpe ad nihilū uētura uideat̃ philosophia nascat̃ latinis qdē lr̄is ex his tpib⁹ eāq; nos adiuuemus: nosq; ipsos refelli redarguiq; patiāur. q̄d hi se rūt aio iniquo: q cæteris qbusdā destinatisq; sniis q̄ si addicti & cōsecrati sūt: eaq; necessitate constricti ut ēt q̄ nō ꝓbare soleāt: ea cogāt̃ cōstātiæ cā defendere. Nos q sequmur ꝓbabilia: nec ultra q̄ id q̄d ueri simile occurerit ꝓgredi possumus: & refeller̃ sine ptinatia & refelli sine iracūdia pati sumus. q̄d si hæc studia traducta erūt ad nr̄os: ne bibliothecis q̄dem græcis egebimus: ī qb⁹ multitudo īfinita libroꝝ est pp eoꝝ multitudinē q sci ipserūt eadē. n. dn̄r a multis ex quo libros oīa referserūt q̄d accidet ēt nr̄is si ad hæc studia plures cōfluxerint sed si possum⁹ eos

In his āt academicis libris disputationē p dialogū inducit cū.M. Varrone quē oīum facile acutissimū.& sine ulla dubitatiōe doctissimū: noiat: ubi miro p̄conio.M. Varronis doctrinā p̄dicat.

Academici cic.

Iā languēti græciæ priscis tpibus græcia disciplinis multaꝝ artiū fuit florētissima: q̄ ætate. M.Tullii iā lāguescēs decoquebat. Sicut reliquas trāstulerūt: Apollonius rethor grecus cū aliq̄n ciceronē audiuisset græce declamātē: diu tacitus & ex admiratiōe cōticuit: mox erupit ī hæc uerba: te nēpe Ci.& laudo & admiror: sed græcoꝝ fortūæ me miseret cū uideā eruditionē & eloquentiā: q̄ solo nobis bonoꝝ relicta erāt p te romā transferri.

Dictū apollonii

Venimus ad summum

Venit ad summū: ita Ora. Vēimus ad sūmū fortūæ pingimus atq; psallimus & luctamur achiuis doctius unctis. Quod natura fert: naturaliter q̄cūq; puenerūt ad sūmū incremētū: paulopost corruāt necesse ē. Nā ut iqt decēter uereq; Luca. In se magna ruūt letis hūc numīa rebus crescēdi posuere modū & ut ait Sene. laborāt magna fastigia: aliubi quoq; iqt qcq̄d ad summū uenit ad exitū ꝓpe ē. Oīa ut Salustii uerbis utar orta occidūt aucta senescūt.

Sūma ad exitiū ꝓderant

Quasi addicti & cōsecrati: Tertulliāus cōsecraneos appellat: sidonius consectaneos: q cōsecrati sunt & quasi a mancipati uni sectæ: īueniunt̃ āt tales cōplusculi: q se pēitus addixerūt sectæ doctoris: ut ne digitū qdē trāsuersum ab eius doctrina discedāt: ut ēt ea defendāt cōstātiæ cā q̄ tn̄ nō ꝓbant: quo circa illi magis laudādi sunt: q nulli sectæ sūt addicti. Sed ex oī secta eligūt q̄ maxīe ꝓbabilia eē uideant̃: talis fuit. M.T. talis Ora. q ait: Nullus adductius iurare in uerba magr̄i: quo me cūq; rapit tempestas deferor hospes. Quinti. in. iii. Neq;. n. inquit me cuiq̄ sectæ uelut quadā supstitione ībutus addixi.

Consecraneum

Cōsectāe

Et re. si. p. laus ꝓbi p̄indeq; eruditi uiri hæc est ut refellat sine ptinacia: & patiat̃ refelli sine iracūdia differētiū inter se rephēsiōes ut ait idē in prīo de finibus nō sūt uitupande. Maledicta cōtumeliæ. Tū iracūdiæ cōtinētes cōcertatiōesq; ī disputādo ptinaces īdignæ phia mihi uideri solēt. Refellere āt ē refutare & redarguere falsitatē & ut ait Donatus arguēdo falsū ostendere: ptinatia a ptēdēda dicta In uitupationē cadit: cū ī eo ptēdius ī quo ptēdi nō dēt ut docet. M.V. Acius ī myrmidonibus ptinacē inqt nihil moror: ptinaciā indocti possidēt: ait nonius ptinatiā semp esse maloꝝ reꝝ: cuius sniæ reclamant testimōia scriptoꝝ classicoꝝ: ut Senecæ q li. ultimo de beneficis. uincit iqt malos ptinax bōitas: ut Liuii q sic scribit. Vicit tn̄ oīa pertinax uirtus. Hæc stu. phiæ. Bibliothecis: legata bibliotheca q̄rūt iurisconsulti utꝝ armarium solū an libri quoq; cōtineāt̃. Nā & locū significari bibliothecā testat̃ ulpianus & armariū sicuti dicimus eboream bibliothecā emit: alias libros sicuti dicimus bibliothecā emisse. Itaq; legata bibliotheca libri & interdum armaria debent̃: q̄ pleriq; bibliothecas appellant: latinæ librariam uocāt Aulus gellius: forte in libraria ego & Luci. paulus poeta uir memoria nostra doctissimus consederamus: bibliothecæ ex p̄ceptio uictruuii ad orientē spectare dn̄t: usus enim librorum matutinum expostulat lumē. Idem in bibliothecis libri non putrescunt. Namq;. quæcunq; ad meridiem & occidentem spectāt a tineis & humore uitiantur Et pallore uolumina corrumpuntur. Multitudo infinita: Legimus apud scriptores idoneos ptolomeos egypti reges habuisse bibliothecas: in qbus fuerunt ad milia ferme uoluminum septigenta milia. Differēdi elegantia. in multis doctrina reꝝ est: quibus disputandi nitor & loquendi splēdor deest. Neq; distinctæ: Insulsus & perinde ridiculus scriptor merito iudicari potest: qui profiteat̃ se neq;

Refellere quid

Pertinatia tinax

uirtus

Bibliotheca

Libraria

tetur:maxime peccat si barbarismū facit aut solecismū:q̄ uitia sunt latinitatis.Sene.lib.epistolaꝝ.xv.gram
maticus inqt non erubescit si solecismū sciens facit.Erubescet si nesciens. Hoc turpior:tāto. In rōne ui
Ars uitæ tæ:Sene.in hac arte uiuendi turpior uolentiū culpa est. Artē uitæ Phiam:q̄ est ars recte uitæ agendæ:q̄ est
p̄hia. lex bñ uiuendi uel recta uiuendi rō:uel regula uitæ. Nihil eū ꝓdesse:abiicienda est inqt Lactantius oīs
Nō ipro p̄hia:sed rethorici doctores uitiosum argumētationis genus esse dñt rem ex uitio hoīs uituperare:ut si q̄s
bādas doctrinā ex alicuius docti uitiis rephēdat:sic.n.medicia uideri posset uitupabilis.Cū.multi medicoꝝ egro
artes ob ar tos p īscientiā occidāt.Et ut ait elegāter Iuli.
tificē ma firmicus in p̄rio matheseos si iterrogāti ipe
lum ritus ꝓfessor falsa rñdit:non mathesis: sed
hoīs fallax ac temeraria notet̄ i sciētia. Ipsa
suapte natura:Quinti.in.ii.sic refert terræ:
nullā fertilitatē hñti nihil optimus agrico/
la ꝓfuerit.E terra ubere aliqd ēt nullo colē
te nascet̄:at in solo fecundo:plus:cultor: q̄
ipsa p se bonitas soli efficiet.Segetē dici tra/
dit.M.V.qd̄ aratū:sed nec dū satū est prisci
Seges deam colebant noīe segetiā: ut letas faceret
segetes. Dolorē existimo: ꝓpositio secun
Segetia dæ questionis tusculanæ a discipulo siue at
dea tico fit:dolorē eē maximum maloꝝ quā sta
tim subneruat magr̄ ex dogmate stoicorum
ostendens dedecus maius malū esse q̄ sit do
lor:stoici.n.nihil p̄ter dedecus in malis du/
cunt:sicut nihil in bonis p̄ter uirtutē.Dolo/
An malū rē dñt aspeꝝ q dem esse.molestū:odiosum
dolor contra naturā difficilē toleratu sed qa nulla
sit i dolore nec fraus nec īprobitas:nec mali
tia:nec culpa nec turpitudo nō eē illd̄ malū.
Excipiēdus dolor:Calicraticas classis la/
conicæ pfectus apud arginussas īsulas mori
maluit q̄ fugere existimans dedecus fugæq;
turpitudinē esse deteriorē morte. Aristip
pus non dubitauit:Cum contrarioꝝ contra
ria sint consequentia si uoluptas est sumum
Cōtrario/ bonū cōsequens est ut dolor sit summū ma
rū cōtra lū.Et ita Eudoxus argumētabat̄ dicēs uolu
ria conse ptatē p se expetēdā eē ut summū bonū:idq;
quentia ex cō trario patere.Dolorē.n.p seipsum :eē
fugiēdū qd̄ & Arist.in.x.ethicoꝝ copiose cō
memorat.Aristippus āt cyrenaicus p̄hus so/
cratis discipulus assertior fuit uoluptatis.
In ea summū bonū ponens : & econtrario
Ab aristip dolorē summū malū esse decernens a quo
po cyrēai cyrenaicoꝝ p̄hoꝝ secta deflexit:q uolupta/
ci tē lenē motū.Dolorē aspeꝝ motum appel/
lant:ob hoc dixit Ora.Nunc i aristippi fur/
tim præcepta relabor.Diuus quoq; Hiero/
Vir oīum nymus in iuectiua contra garulū detracto/
horaꝝ rē ait ꝓcul Epicurus:lōge Aristippus subul
Aristip ci non aderunt:fœta scropha non grunniet
pus idē scribēs cōtra Iouinianū:nūq̄ nos iqt Ari
stippi multitudo terebit.Erat huic igēiū fa
cile loco tempori:personis accōmodatum
ideoq; Platonem dixisse tradunt soli Ari/
stippo,& chlamydem & pannum fere datū
est quod luculenter expressit Ora.illo uer/
su:omnis Aristippum decuit status & color
& res dicere solebat nullo impedimento eē
& bene uiuendum lautiorem uictum: fuit
alter Aristippus huiusce Aristippi nepos ex
filia metrodidactos dictus q̄si a mr̄e doctus.
Epicurus:& hic philosophus fuit uolupta

mum ut.n.si grāmaticum se professus quispiam bar
bare loquatur aūt si absurde canatis qui se uelit ha
bere musicum:hoc turpior sit quod in eo ipso pec/
cet cuius profitet̄ scientiam:sic philosophus in rō/
ne uite peccans:hoc turpior ē q̄ & in officio cuius
magister esse uult:labitur:Artēq; uitæ professus de
linquit in uita. A.nonne uerendum igitur si ē ita ut
dicis ne philosophiam falsa gloria exornes:Quod
est enim maius argumentum nihil eā ꝓdesse : quā
quosdam pfectos philosophos turpiter uiuere. M.
Nullum uero id quidem argumentum est : nam ut
agri non oēs frugiferi sunt qui colunt̄ :falsumq; il/
lud ac īprobe. Et si i segetem sūt deteriorē datæ fru/
ges tñ ipse suapte natura enitent:sic animi non oēs
culti fructum ferent. Atq; ut i eodem simili uerser:
ut ager quāuis fertilis sine cultura fructuosus esse
nō potest:sic sine doctrīa aīus. Ita est utraq; res una
sine altera debilis. Cultura autē aī philosophia est:
quæ extrahit uitia radicitus.& præparat aīos ad sa/
tus accipiendos.ea quæ mundat his : & ut ita dicā
serit quæ adulta fructus uberimos ferant. Agamus
igitur ut cœpimus. Dic si uis de quo disputari uelis
A.dolorem existīo maximum malorum oīum. M.
etiam ne maius quā dedecus? A.non audeo id dice
re q̄dem:& me putet tam cito de sententia esse deie
ctū.M.magis esset pudēdum:si i snīa permaneres.
Quid enim minus est dignū:quā tibi q̄cquā peius
uideri dedecore:flagitio turpitudīe? q̄ ut effugias:
q̄s est non modo non recusandus:sed ultro appetē
dus:subeundus excipiendus dolor. A.ita prorsus:
existimo quare nō sit sane summū malū dolor. Ma/
lum ē certe. M.uides ne igit̄ quātū breuiter admo/
nitus de doloris terrore deieceris? A. uideo plane.
sed plus desidero. M. Experiar equidem.sed magna
res est. Animoq; mihi opus est non repugnāte. A.
Habebis id quidem ut.n.heri feci:sic nunc rationē
quo ea me cūq; ducet sequar. M.primum igitur de
imbecillitate multoꝝ:& de uariis disciplinis philo/
sophoꝝ loq̄r:quoꝝ prīceps & auctoritate & āt̄iq̄ta
te socraticus:aristippus nō dubitauit dolorē sūmū
malū dicer̄. De hic eneruatā ad hāc muliebrēq; sen

tiam

rius unde ducta secta epicureoꝝ:qui summū bonū in uoluptate collocant:hinc festiuiter ait Mar. Tul. in epistola ad papiriū petū. In epicuri nos aduersarii nr̄i castra coniecimus hæc secta sectatores habet īfinitos utpote dl̄icata & amabilis.cū homines illuc libentissime cōcurrant ubi adiunt laudare uoluptatem: q̄ren tes libidinibus suis patrociniū aliqđ ac uelamentū. Sidonius appollinaris de epicureis phis sic ait:ast epicu reos eliminat undiq; uirtus. Rhodius Hieronymus. Huius meminit. Seneca & alibi. Ma. Tullius:q libro de finibus secundo refert Hieronymo rhodio finem uideri summi bōi nihil dolere: græce dr̄ ανααλγησια latine:indolētia de quo a nobis scriptum ē ī libello de fœlicitate. Præter zenonē: Hic conditior fuit stoicæ sectæ: qui in porticu docebat: q̄ græco uocabulo στωα nuncu paẗ. Ex quo stoici dicti: q ab ipsius nomīe zenoni quoq; appellanẗ Aristonē pirhonē hoꝝ explosa iā pridē doctria est: q oia exæquabant:a pirhone pirhonii phi dicti: quos græco cognomēto scepticos appellāt: id ferme sig̃nat quasi quæstores & conside ratores:semp enim in quærēdo considerā doq; sunt:ac ne uidere qdem plane qcq̄ ne q; audire se seputāt:oīumq; rerū ueritatem incomprehensibilem sibi uideri aiūt. Ma lū illud qdem: Stoici dolorem malum nō esse ita argumentāẗ:qđ malū ē nocet dete riorem facit. Dolor deteriorē non facit:er go malū non est dolor. Verū Cicero dolo rem malum qdē esse cōcedit ut peripateti cus academicusq;:sed summū negat. Cum dedecus & flagitia dolore peiora sint. Est aūt sensus:idecorum esse si phia asseuera ret dolorem esse sumū malū: quod gene rosa natura citra doctrinā respuit & recu sat. Quod huic officio: percenset incōmo da:q̄ sequærenẗ si dolorem summū malū cōcederetur. Inde.n.fieret ut nemo cui hoc psuasum esset:uellet ullum officium cape scere:ullū etiam maximū decus ornamen tūq; adipisci cum dolore corporis. Et ecō trario ut effugeret dolorem nullā ignomi niā turpitudineq; recusaret. Cū tamē quo tidie uideamus uiros generosos malle hōe ste occūbere q̄ turpiter fugeṙ adeo đdecus cauēdū esse censent. Et quis est cui nō pos sit: uersiculus est publii mimographi di gnus scitu:dignusq; mēoratu: cuius accide re pōt qđ cuiq̄ pōt. Metrodorus: de hoc supra diximus:quē Epicurus sapientem appellauit. Corpus bene cōstitutū:qđ recentiores medici barba re magis q̄ latine dn̄t bene cōplexionatū:hoc latini elegāter appellāt bn̄ cōstitutū:a qbus cōstitutio corpis diciẗ ipsa cōplexio hisdem ferme uerbis hanc sn̄iam metrodori taxat Cicero in secundo de finibus:sic scri bēs:ipe.n.metrodorus beatū describit his fere uerbis. Cū corpus bn̄ cōstitutū sit & sit exploratū ita futurū. an id exploratū cuiq̄ pōt esse:quō sese habituꝝ sit corpus:nō dico ad annum sed ad uesperā. Dolor igiẗ sū mū malum metuetur sp ēt si nō aderit. Iam.n.adesse poterit. Si uraẗ sapiēs:Quasi existimauit Epicurus futuros tā plūbeos tā saxeos:tā stupētes ut crederēt: sapientē si uraẗ:si in tauro phalaridis crucieẗ dicturū id suaue esse incredibile.n.ut iqt Seneca uideẗ aliquē in summis cruciatibus positū dicere beatus sum. Ma gna me hercule laus:satis inqt magna laude dignus foret sapiens si in cruciatibus ac tormētis nō succūbe ret:qđ ad fortitudinē ptinet dicere aūt suaue est cruciati:ad dementiā ptinet. Per quē iuraui: Quia dixe rat me hercule qđ iusiurādū p herculē sig̃nat:q erumnas aīo inuicto exclamauit:magisq; uicit labores:q̄ a laboribus uincereẗ. Cicero in oratore:magis me probat hercule q̄ me hercules. Aspero & duro ironicos le gēdū:cū a cōtrario sensu ītelligi uelit hoī uoplutatio & delicato non conuenire sententiam tā atrocē. In phalaridis tauro: Inter cruciatus asprimos tormentaq; tyrāica:famigeratus ē phalaridis taurus æneus: quo hoīes iclusi igne subdito mugiebāt:cuius artificē p illū nemo laudat:utpote seniorē ipō phalaride:q prius ex ptus est cruciatū iustissima seuitia:neq;.n.ut inqt Ouidius Lex iustior ulla est:quā necis artifices arte pi re sua. De tauro phalaridis Pli.i.xxxiiii. Oui.ī tristibus phalaris ī epl̄is & cæteri oēs meminerūt. In phalari de iqt Seneca ī secūdo đ ira erat feritas cui nō uerbera lacerationesq; in ultionē petebāẗ: sed in uoluptatē.

tiam satis docilē se epicurus præbuit. Hūc post rho dius Hieronymus dolore uacare summū bonū du xit. tm̄ in dolore duxit mali. Cæteri p̄ter Zenonē aristonē pyrronē idē fere. A. Quomodo tu? M. ma lū illud qdē:sed alia peiora. Ergo id qđ natura ipsa & quædā generosa uirtus statim respuit: ne dolorē sūmū malū dicere oppositoq; dedecore sentētia de pellere ī eo magistra uitæ tot sæcula pmaneret phi losophia:quod huic officiū quæ laus:qđ decus erit tanti:qđ adipisci cū dolore corporis uelit:q dolorē summum malum sibi esse persuaserit. Contraque quam porro quis ignominiam quā turpitudinem non pertulerit ut effugiat dolorem si id summū ma lum esse decreuerit. Quis autem non miser nō mo do tunc cum:premetur summis doloribus si ī his ē summum malum sed etiam cū sciet id sibi posse eue nire:& quis est cui non possit? ita fit ut omnino ne mo possit esse beatus. Metrodorus quippe eū p fe cte putat beatum cui corpus bene constitutū sit & exploratū ita semp fore. Quis aūt ē iste cui id explo ratū possit eē. Epicurus uero ea dicit ut mihi qdem risus captare uideaẗ. Affirmat.n. quodā loco si ura tur sapiēs:si crucieẗ: expectas fortasse dū dicat pati eẗ pferet:nō succūbet: Magna me hercule la⁹ & eo ipso p quē iuraui hercule digna. sed epicuro homi ni aspo & duro & nō hoc satis: In phalaridis tauro si erit dicet quā suaue ē hoc:quā hoc non curo. sua

Epicuri secta co piosissi ma

Indolētia Stoici a porticu

Pirhonii philoso phi Sceptici

Dedecus cauēdum Cōple xionatū Cōstitu tum Constitu tio Comple xio In metro dorum

Taurus phala ridis

Illi ipſi : Stoicos deſignat:qui quamuis negēt dolorem eſſe malum: quia nulla ſit ĩ eo turpitudo:tñ aſpe/
rum:odioſum:contra naturā difficilem toleratu eſſe dicunt. Hic:ſcilicet epicurus. Quibus epicurus uo
luptatem:dum cenſet epicurus ſapientem in tauro phalaridis dictur͞u id ſuaue eſſe. Idem tribuere uidet̃
dolori:quod uoluptati:hoc enim uoluptatis ꝓprium eſt ut ſuauis dicatur:ut ĩ uoluptate poſiti dicamus.
¶ quā ſuaue eſt. In lectulo:ſcilicet quā ſuaue eſt. Vt letet̃: Videtur letari dolore ſapiens : ſi in tauro phalari/
Hiſtoria philocte tæ — dis tortus dicit id ſuaue eſſe. Aſpi cæ philoctetā Philoctetes peantis filius Herculis comes ſucendit pyrā:
qua Hercules ĩ mōte Oeta hoĩem exuit. In
gratiā ſagittar͞u : quas hydræ felle tĩctas ei
Hercules reliquit. Poſtea troiano bello re/
ſpōſ͞u eſt ſagittis Herculis opus eſſe ad Tro
iæ expugnationē:inuentus itaq; Philocte/
tes cū duceret̃ ad bellum unius ſagitte ca/
ſu uulneratus eſt pedem:quo ſepulchrum
herculane͞u indicauerat : cuius inſanabilis
uulneris. Cum putorem græci ferre non
poſſent : apđ lēnon ĩſulam ſublatis ſagittis
philoctetā reliquer͞ut. Vbi cruciatu impa/
tibili affectus gemebat. Vlyxes apud Oui/
di͞u ſuaſiſſe ſe ĩ iudicio fatet̃ philoctete ut
ſe ſubtraheret belli uiæq; labori tētaretq;
feros reqe leuire dolores:q poſtea c͞u hor/
rore uulneris ſui ad patriā redir̃ noluiſſet
uenit in italiam ubi petiliā ciuitatem cōdi/
dit:de qua Virgilius. Parua philoctete ſub
nixa petilia muro:turrinor͞u quoq; urbem
in italia cōdidiſſe philoctetam hiſtorici ꝓ
Pyra in œta — diderunt. De hoc ſcriptæ ſ͞ut tragediæ q̃/
bus ĩducitur philoctetes ĩ ſaxo lēnio geme
bundus & eiulans ex magnitudine dolor͞u
quos ex ictu ſagittæ ꝑpetiebatur. In œta:
nomen eſt montis theſſalici : a quo Hercu
les œteus inſcribitur Senecæ tragedia : ubi
loc͞u pyrā appellāt: qđ ibi mortale corpus
Herculis crematum ſit:ubi helebor͞u opti
mum naſcebatur :auctores Plinius & theo
phraſtus. Viperino morſu: Verba ſ͞ut tra
gici poetæ ex tragedia philoctete:quorum
uerbor͞u:itidem meminit libro ſec͞udo de
finibus:ſignificat a͞ut ſagittas tinctas ſangui
ne uiperino hoc ē hydræ lerneæ:quo uul/
nus mortiferum & irremediabile inflige/
bat̃: Auctor Diodorus. Tetros cruciatu ci
ent:aſperos & impatibiles cruciatus cōmo
uēt. Heu qui ſalſis: Verba ex tragedia phi
loctetæ. Ex uertice ſaxi:ſaxum lēnion ſi
gnificat:qđ eiulatu philocteteo.q̄ſtu:gemi
tu:fremitibus reſonādo mut͞u flebiles uo/
ces referebat. Iacuit autem philoctetes deci
mum annum in ſpelunca ſaxi lēnii. Cōfi/
cit:necat ꝑmit. Virgilius n͞uc uulnus acer/
b͞u cōficit. Inde cōfectores dicti occiſores ferar͞u. T͞u dolore frāgebāt̃:apud Ouidium & Senecam induci
tur hercules eiulans:furens:gemens:ex dolore ac cruciatu:quem faciebat tunica iterula ab uxore per lycā
puer͞u miſſa. Nā trahit illa acutē fed͞uq; retatu aut heret mēbris fruſtra tētata reuelli aut laceros artus & grā
dia detegit oſſa. Sophocles tragici cothurni apud græcos princeps tragediā ſcripſit dolores herculis mor/
Sopho cles in tra/ chinis — temq; er͞unoſam continentem:cui titulum fecit thrachina a ciuitate theſaliæ:q̃ heraclea ab hercule cogno/
minata eſt:quā ſophocles in ea tragedia phithioticā noĩauit tanq̃ ditiōi phithiotar͞u ſubiectā:hinc Ab Oui
dio trachinius dictus Ceix cōi͞ux alcyones græci trachina uocāt aſpera:unde teracinā quaſi trachinam ab
Aſpreta Trachina aſpera — aſpretis dici autumat Strabo. Cētauri:neſſi:notiſſima ē fabuloſa hiſtoria. Tunicā ĩduiſſet:hic ſcit͞u eſt
illud ualeris ĩ epiſta ad ruffin͞u:deianira:quē debuit ueſtire iterula ueſtiuit interitu. Ex anclato : exauſto
er͞unis cruciatibuſq; debilitato. Euryſtheus:hic ĩparauit herculi.xii.certamina ſubeūda : qbus cōſumatis
Eury ſtheus — fieret ĩmortalis:q̄s er͞unas herculis uocāt:ait Iuno apud Senecā q̃ fera euryſthei tyranni iuſſa uiolēto q̄nt
nocere iuueni:hic ad marathonē in bello aduerſus herculis filios fert̃ occubuiſſe:cuius caput corinthi ſe/
pultum

ue etiam an par͞u eſt ſi non eſt amarum. At id quidē
illi ipſi dolorem malum eē negant non ſolēt dicere
cuiquā ſuaue eē cruciari. aſper͞u difficile odioſum
contra naturam dicunt nec tamen mal͞u. hic q̃ ſol͞u
hoc malum dicit: & malorum omni͞u extrem͞u ſapiē
tem cenſent id ſuaue dicturum. Ego a te non poſtu
lo ut dolorem eiſdem uerbis afficias qb9 epicurus
uoluptatem homo ut ſcis uoluptarius. Illa dixerit
ſane idē in phalaridis tauro. qđ ſi eēt in lectulo ego
tantam uim. non tribuo ſapienti: & cōtra dolorem
ſi forte in perferendo officii ſatis ē: ut lætetur ēt nō
poſtulo. Triſtis. n. res ē ſine dubio :aſꝑa amara ini/
mica naturæ ad patiendum tolerādumq; difficilis.
Aſpice philoctetam cui credendum ē gemēti. ipſ͞u
enim herculem uiderat in Oeta :magnitudĩe dolo/
rum eiulantem. Nihil igitur h͞uc uir͞u ſagittæ q̄s ab
hercule accepat t͞u cōſolabātur : c͞u e uipino morſu
uenæ uiſcer͞u ueneno ĩbutæ tetros cruciatus cierēt.
Itaq; excalmat auxilium expetens mori cupiēs. heu
q̄s ſalſis fluctibus mādet me ex ſublimi. uertice ſaxi
Iamiam abſumor. cōficit aĩam uis uulneris. ulceris
æſtus. Difficile dictu uidet̃ e͞u non ĩ malo eē & ma
gno qdem q ita clamare cogat̃. ſed uideamus Her/
culem ip̄m:qui t͞u dolore frāgebat̃ c͞u ĩmortalitatē
ipſa morte q̃rebat. Quas hic uoces apđ Sophoclē
in trachinis edit Cui c͞u Deianira ſanguine cētauri
tinctam tunicā ĩduiſſet: inhæſiſſetq; ea uiſceribus:
ait ille. O multa dictu grauia ꝑpeſſu aſpera: q̃ cor/
pore exāclato atq; aĩo ꝑtuli. nec mihi Iunōis terror
implacabilis nec tm̄ inuexit triſtis Euryſtheus ma
li. quant͞u una uecors Onei ꝑtu edita. hæc me irre/

pultū nomē īdidit loco:nā euristhei caput appellaṫ. Oenei p.e.Dianyra uxor herculis significaṫ filia æneī calydonioꝝ regis. Pulmonū ueteres pluraliter tm̄ pulmones dicebant:ficut & ceruices. Plautus in curgulione pulmones distrahūṫ:cruciaṫ iecur:libro tamē q̄rto rhetoricoꝝ p figurā itellectus unū a pluribus intelligi demōstrat cū sic dr̄: atrox calamitas pectore mœrore pulsabat: hanelans ex imis pulmōibus p̄ cura spūs ducebaṫ hic.n.unus pulmo & unū pectus itelligiṫ: a pulmone ouis pulmonaria dicta est a columela laborās morbo pulmonis:quē græco uocabulo pneumonicū & p̄ pneumaticū appellant:q acutus morbus ē ut docet celsus. Extabuit: tabo & corrupto sanguine cōputruit. Peste textili ue/neno letifero:qđ tunica textili cōtineṫ:nexilis dr̄ uestis:q nectiṫ:textilis q̄ texiṫ.Lucre.Nexilis ante fuit uestis q̄ textile tegmē.

pulmones
Pulmonarius
Pneumōcus
Nexilis
Vestis
Textilis
Vesbius
flammiuomus
Dii olīpii
Staurosi

tiuit ueste furiali inſciū:quæ lateri īherēs morſu lacerat uiſcera. urgenſq; grauiter pulmonum haurit ſpiritus.Iam decolorem ſāguinē oēm exorbuit: ſic corpus clade horribili abſumptū extabuit. ipſe illigatus peſte interimor textilli. Hos nō hoſtilis dextra:non terra edita moles gigantū: nō biformato ī petu cētaurus ictus copi īfixit meo. Non graia uis: nō barbara ulla īmanitas:nō ſæua terrigens relegata ultimis: q̄s pagrās undiq; oēm hīc feritatē expulit ſed fœmīea ui: fœmīea interimor manu. Ornate uere hoc nomē uſurpas prī. Ne me occidētē matris ſuperet charitas. Huc arripe ad me maibus abſtractā piis.iā cernā me ne an illā potiorē putes. Perge aude nate illa cryma: patris peſtibus miſerere.gētes noſtras flebūt miſerias: heu uirginalem me ore ploratū edere: quē uidit nēo ulli īgemiſcēte malo: ſic fœmīata uirtus afflictu occidit. Accede nate.aſſiſte miſerādū aſpice euiſceratū corpus lacerati prīs. Videte cūcti dii: tuq; cæleſtiū ſator iace obſecro in me uī coruſcā fulmīs:nūc nunc doloꝝ anxiferi torquēt uertices nūc ſerpit.ardor. O āte uictrices manus o pectora:o terga: o lacertoꝝ tori:nr̄o ne p̄ſſu quōdā nemæ⁹leo frēdēs efflauit grauiṫ extremū alitū hæc dxtra lernā terrā mactata ex cetra placauit:

Terra edita:terrigenæ dicti ſūt gigantes: qa editi terra ſūt quos hercules ī italia debellauit ad campū phlegreū:ubi mōs ueſbius ē flāmiuomus:idē bello gigāteo prodūs fortiſſime depugnauit multiſq; gigantū interfectis maximam gloriam adeptus: tuc iuppiter herculē dionyſiūq; olympios appellauit: quo cognomīe dignatus ē eos potiſſimū deos:q ſibi īgigātomachia ſuperias auxialia res tuliſſent:gigātes autē tradūt ex terra genitos pp corpoꝝ ingētē molē:quos ob id diuus Auguſtinus uocabulo non illiberali ſtaturoſos appellat. Hos ictus:hæc uulnera & cruciatus. Cētaurus. Centauros ab hercule uictos interfectoſq; memorat Diodorus & poetæ cōcinūt: hic illud herculis p̄coniū apđ maronē. Tu nubigenas iuictæ bimēbres:hyleūq; pholūq; manu.Tu creſcia mactus ꝑdigia.Dicti aūt ſūt centauri ut grāmatici interpræṫaṫ ἀπο τουκεντειν: qa furētē tauroꝝ gregē telis cōfecerūt: exiſtiati ſūt biformes & bimēbres qa ut hiſtorici tradunt primi eqtare cœperūt:noianṫ uñ bigenæ:q̄ſi filii nubis:ppea qđ in caſtello habitauerunt noīe nephele: græco āt uocabulo νεφελη dr̄ nubes. Centaurus āt ενικωσ.i.ſingulariter dixit ꝑ centauri: qđ eloquutiōis genus ornat orōnem ut ait Quintilianus eſtq; oratoribus ac poetis frequēs.T. Liuius ſæpe ſic dicit.Romanus p̄lio uictor cū romāos uiciſſe ſignificat.Virgilius medioq; ex hoſte recepi. Quas peragrās: Hercules ab apuleio dictus ē luſtrator orbis:purgator feraꝝ:domitor gentiū:q terras pagrauit:q ob uirtutes ī cælū aſcitus ē.De quo Dion ſatis multa in libro de regno.Fœminea manu:turpe ē uiro forti: & pudibundū mori māu fœminea:apud Senecā ita lamentaṫ dirus o nobis pudor: o turpe fatū: fœmīa herculeæ necis auctor fereṫ. O nate:Ilus dicebaṫ filius herculis & deianiræ:quē hercules rogat ut pluris faciat charitaē p̄rnā q̄ mr̄nā. Effœmīatā: emolita.eneruata. Afflictu:uulnere & attactu tabifici ueneni: flictū dixerūt: ueteres qđ nos afflictū. Sili.Galea horrida flictu aduerſæ ardeſcit.Graleæ. Celeſtiū ſa.iupiter:q ē hoīum ſator atq; deoꝝ. Anxiferi uertices:turbies uertigieſq; ferētes āxietatē & angorē.Vortices.n.dn̄r cōtorti uenti ac rotati: a qbus fit: q typhon uocaṫ.i.uibratus.Vortice ut inqt Apuleius ī coſmographia torqueṫ humus arida: & ab imo erigiṫ ad ſumū Vētus auctore Se.li.y. qōnū naturaliū aliquo ꝑmōtorio repcuſſus atq; ī ſe uolutatus facit uorticē: q circūactus & eundē ambiēs locū:ac ſe ipſa uertigine cōcitās uertigo uocaṫ.Docet Quīti.i.xiii.uerticē dici cōtortā in ſe aq̄:uel qcqd aliud ſiſr uertiṫ. Itē pp fluxū capilloꝝ ps ſūma capitis dr̄ uertex itaq; uertices dolorū elegāti trāſlatiōe dicti ꝑ uertigie rōeq;:q in doloribus circūagit lācinatq; p̄cordia.Anxiferos q̄ſi angorē anxietatēq; ferētes optīo epitheo appellat. Lacertoꝝ tori. Seneca in hercule œteo:mēbra & herculeos toros urit lues neſcio q:toros appellamus pulpā carnis muſculoſā ī q̄ ineſt robur & ualētia:uñ toroſus deriuaṫ:ſcribit columella:parādos eē boues nouellos ceruice lōga & toroſa.Tori quoq; ī herbis eē dn̄r p decorā trāſlationē A plinio inula toroſior dicta:q toros idētidē noiat in plātis. Præſſura. Excetra:hydrā latini excetrā uocāt qđ uno ceſo capite tria excreſcebāt. Plautus ī pſa cā excetra cū anteo đluctari mauelim q̄ cū amore:græco uocabulo dr̄ echidna:qđ apđ latinos uſitatū eſt.Ouidi.ps quota lerneæ ſerpēs eris unus echidnæ.Scribit diodorus herculē debellaſſe hydrā nō ſolū ferro ſed ēt flāmis: adhibito iolao:q īciſam ceruicem ardente face eueſtigio iurere:cōſtat ſecūdū hiſtoricos hydrā ī lerna ar

Cētauri unde
Nubigenæ

Luſtrator orbis
Ilus filius herculis
Flictus
Vorti ces
Typhō
Vertices dolorum anxiferi
Tori
Toro ſus
Excetra echidna
Hydra
Lerna malorum

giuoꝶ palude extitiſſe aq̄as euomētē:q̄ uaſtabāt uicinas ciuitates: i quo uno meatu clauſo multi erūpebāt: qđ hercules uidēs loca ip̄a excuſſit:& ſic aq̄ meatus clauſit:nā rphya.απ ο τ ο υ υ δ ο τ ο σ.i.ab aq̄ nom̄ accœpit: refert Strabo diuulgatū eē ꝓuerbiū:qđ ē lerna malorū ob facta in eo loco purgamina:in quo hydrā ſtabulaſſe fabulāť.Plato qđ annotatu dignū ē:aſſerit reuthydemo hydrā fuiſſe callidiſſimā ſophiſtria:cui ꝑter ſapiētiā ꝓ uno ſermonis capite amputato multa repullulabāt. Afflixit manū: centauros q̄ bicorpes biformeſq; fuerūt ſua ſe dextra mactaſſe ſignificat. Alii de geriōe ītelligūt quē tricorporē fuiſſe ferunt de quo

hæc bicorporē afflixit manū? Erimāthiā hæc uaſtificā abiecit beluā hæc & tartarea tenebrica abſtractū plaga tricipitē eduxit hydra gn̄atū canē. hec ītereīt tortu m ľtiplicabili draconē: auriferā obtutu obſeruātē arborē. Multa alia uictrix nr̄a luſtrauit māus. nec quiſq̄ e nr̄is ſpolia cœpit laudib⁹. Poſſumusne nos cōtēnere dolorē:cū ip̄m Herculē tam intolerāter dolere uideamus: Veniat Aeſchilus non poeta tātum:ſed pythagoreus:ſic .n.accepimus.q̄uo fert apud eū ꝓmetheus dolorē: quē excepit ob furtum lemniū: uñ ignis lucet mortalibus: clā diuiſus. eū ꝓmetheus doctus clepſiſſe dolo pœnaſq; Ioui fato expēdiſſe ſupremo. has igiť pœnas pēdens affixus ad caucaſū hæc dicit, titanum ſoboles ſotia nr̄i ſan

poeta.Et forma tricorporis umbræ. Erimathiā beluā: erimāthus mons archadiæ ē:ubi fuit ap ferociſſimus uaſtator agrorū quē ea ſolertia uicit hercules: ut uiuū ſup humeros ad euriſteū: deferret: quo cōſpecto euriſtheus. In æreo ſe uaſe abſcondit:a poetis erimāthia peſtis nūcupať. Vaſtificā cūcta uaſtantē:& uaſta ac deſolata faciētē. Tricipitē canē:cerbeꝶ ſignat: quē hercules ob īferis traxit ad ſupos cuius rei hæc rō ē:qa oēs cupiditates & cūcta uitia terrēa cōtēpſit ac dormuit. Nā cerberus ē terra q̄ ē cōſūptrix corpoꝶ: uñ & cerberus dictus q̄ſi κρεοβορος.i.carnē uorās:hiſtorici tradūt orcū regē moloſſoꝶ habuiſſe canē ingētis magnitudīs noie cerbeꝝ: q Pyrithoū interemit. Draconē: uulgata fabula ē heſpides puellas hortos habuiſſe nemore aurifero præcioſos ubi erat draco cuſtos puigil mala aurea uigilāter obſeruās:quē iterfecit hercules pomaque aurea retulit euriſtheo. Pli.& Soli. Draconē iterp̄tať fuiſſe eſtuarium maris meatu flexuoſo īſtar draconis:qđ hortos heſpidiū amplectabať:ubi ꝑter oleaſtros alıđ nihil ex narrato illo aurifero nemore extare ꝓdiderūt. M.V.per mala aurea heſpidū oues ſignificari dicit:q̄s hercules ex africa in græciam exportauerit:ea.n.ſua uoce.græci appellāt mala apđ quos μηλον.i.malū ſignificat ouē & pomū:hinc melotæ dictæ ueſtes ex pellibus ouiū cōfectæ q̄ dictiōe utūť eccleſiaſtici. Diodorus i.y.bibliothece aſſerūt inqt qdā pecudū græges exq̄ſita pulchritudīe heſpides habuiſſe:q ob decorē a poetis aureæ dictæ ſint:quēadmodū & uenerē ob ægregiā formā aureā appellāt:nōnulli eas pecudes colore auro ſimili fuiſſe uolūt eoq; hoc appellatas noie: alii ob charitatē aurea fuiſſe ꝓdiderūt. Draconē uero extitiſſe:paſtores q iſtar draconū puigiles latrocinia ꝓpulſabant ac greges cuſtodiebāt. Poſſumusne nos hactenus relata ſunt carmīa ſophoclis latinitate donauit.M. Tull. Veniat eſchilus:tragedias prius in lucē eſchilus ꝓdidit ſublimis & grauis & grādiloquus ſæpe uſq; ad uitiū:quē aq̄la īteremit cui īgeniū:teſtudines raptas frāgere ex ſublimi iaciēdo: fuit hic ſi Orō credimus reptor palle ueſtis & pſone Philoſtra.tradit.ab eſchilo ornatos eē hiſtriōes ueſtibus heꝝ & heroinaꝶ ex quo parēs tragediæ dictus ē:& in Diōyſius.i.liberalibus īuocať. Prometheus dolorē. tragedia eſchili ē noie ꝓmetheus:cuius meminit plutarchus ī pōpeio ſic ſcribēs apud eſchilū liberatus ab hercule prometheus inqt. Inuiſi p̄ris hoc mihi dulce ē dignus:de ꝓmetheo inuulgata fabula ē:a quo mythici fabulanť louē deceptū ſubduxiſſe ignē mortalibus:ne carnis uſus utiliis hoibus cū coq nō poſſet. Prometheū aūt ſolitū īſidiari ignē mortalibus aſtu reſtituiſſe: deuenit.n.ad iouis ignē ethereū. eoq; īferulā cōiecto abiit lætus ut uolare nō currere uidereť. Ex quo ī ludis īſtitutū fuit:ut iqt higinus:ut curſores lāpadē iactarēt:ob quā cām īdignatus iuppiter ꝓmetheū ī caucaſo ſythie monte ferrea catena religauit ad ſaxū: cui adhita ē aq̄la:q̄ aſſidue renaſcētia iocinora exeſſet:quā hercules dr̄ īterfeciſſe ictu ſagittæ exiſtimať ꝓmetheus ꝑp mirā ingenii excellētiā hoīes finxiſſe:qa ut inqt Lactātius. Simulachꝝ hoīum prius de molli luto formauit:ab eoq; nata plaſtice ē. Scribit Plato ī ꝓthagora: ꝓmetheū ſubripuiſſe Vulcāi mineruæq; artificioſā cū igne ſapiētiā:eā hoīum generi largitū. Atq; ita ſapiētiā hoīes eē cōſecutos. Ob furtū lēniū: ob ignem furto ſubductū: quē poetice furtū lēniū appellat:qm̄ ī lēno īſula coliť Vulca. deus ignis. Vñ & lēnius ardor dr̄ a poetis:a lēno teterrima q̄q; facinora apđ græcos lēnia appellāť. Ex facinore qđ memorat Herodotus. Et ex ſcelere fœminaꝝ q̄ uiros ſuos īteremerūt. Sapientiā quoq; uulcani ſubripuit cū igne. Ignis lucet mortalibus:ſcribit Pli.pyrodē ex.ſ.primū ignē iueniſſe:quē aſſeruare īferula docuit ꝓmetheus. Clepſiſſe:furto ſubduxiſſe ſubtraxiſſe. Clepere.n.ē furari tractū a κλεπτω:uerbo græco:uñ cleptū furto ſubtractū. Seneca opponit ac ſe tegmine ingēti clepit. Liuius ſi qs clepſit ne pp̄lo ſcelus ē:ne ue cui cleptū erit. Plaut. Rape clepe.harpaga:ubi arpagar̄ ſign̄at rape:alibi auꝶ arpagatū dixit ꝓ raptū. Titanū ſoboles: Verba eſchili:q̄ latina fecit. M. Cicero:q̄ dn̄r a ꝓmetheo afflixo ad caucaſū:quē alligatū ad trigīta milia ānoꝝ eſchilus ꝓdidit. Iōāt titanas appellat:qa ip̄e ſoboles fuit titanū. Tradūt titanas fuiſſe ſex fratres & qnq; ſorores a titea matre dictos ut auctor ē Diodorus:ex quibus unus fuit Iapetus pr̄ ꝓmethei:hipperion quoq; ex numero titaneū ē:q ſolis ac lūæ ſtellarūq; motus obſeruaſſe primus ferť. Iōq; ſolis parens & aſtroꝝ traditus:hic Sol titan. Luna titania a poetis dn̄r. Virgilius dixit Titaniaq; aſtra. Refert ſacra hiſtoria ſaturnū a titāibus fuiſ-

ſe comprenſum

Erimāthius
Triceps cerberus
Vnde cerberus dictus
Horti heſperidum
Mala aurea oues
Melote
eſchilus
Mors eſchili
Prometheus eſchili
Curſores tediferi
Plaſticea ꝓmetheo
Furtū lēnium
Lēnia
Clepere
Cleptū
Arpagare
De titanibus
Titan
Titania
Compedes ſaturni

ſe cõprenſũ uictũq; cõpedibus:ex quo cõgeditus colit̃:& cõpedes ſaturno dicatæ.Papinius in ſiluis.Satur/nus cõpede exoluta.Marti..Saturne tibi cõpedes ãnulos priores.Seruius enarrãs illud ex ſexto æneidos:hic gẽus antiquũ terræ titania pubes:ſic refert:ferũt fabulæ titanas abirata cõtra deos terra in eius ultionẽ creatos unĩ & titães dicti ſũt:απο της τισεως.i.ab ultione Generata cælo:quidã tradũt ex cælo & terra ꝓgenitos cẽ titanas: alii ex uno cureiũ & matre titea Sacra hiſtoria narrat Saturnũ & titanem f̃res ď regno diſceptaſſe. Mulcibris adſciuit mãus: Lamẽtat̃ Iouẽ uſũ eſſe & opa uulcani fabrili:ad artus cuneis figendos

guinis generata cælo: Aſpicite religatũ aſpis uictũ ſaxis:nauẽ ut horriſono fræta noctẽ pauentes timidi adnectũt nautæ:ſaturnius me ſic iſixit Iuppiter. Iouiſq; numẽ mulcibris adſciuit manus. hos ille cuneos fabrica fideli iſerẽs perrupit artus: q̃ miſer ſolertia trãſuerberatus caſtrũ hoc furiarũ icolo. Iã tertio me quoq; funeſto die triſti aduolatu adũcis lacerãs unguib⁹: Io. ſatelles paſtu dilãiat ferro. tũ iecore opio ſarta & ſaciata affatĩ clãgorẽ ſundit uaſtũ:& ſublime adulãs pĩata cauda noſtrũ: adulat ſãguinẽ cũ uero adeſũ iſlat̃ rẽouatũ ẽ iecur tũ rurſus tetros auida ſe ad paſt⁹ refert ſic hũc cuſtodẽ mœſti cruciat⁹ aloq̃ me pẽni uiuũ fœdat miſeria. nãq; ut uidetis uinclis conſtrictus Iouis arcere neq̃o dirã uolucrẽ a pectore: ſic me ipe uiduus peſtes excipio auxias: amore mortis terminũ inquirẽs mali. ſed longe a leto numine aſpellor Iouis. atque hæc uetuſta ſæclos glomerata horridis luctifica clades nr̃o infixa ẽ corpori. ex quo liq̃tæ ſolis ardore excidũt guttæ: q̃ ſaxa aſſidue iſtillãt caucaſi. Vix igit̃ poſſe uidemur ita affectũ nõ miſeꝝ dicere. A. & ſi hũc miſeꝝ: certe dolorẽ malũ. M. tu q̃dẽ adhuc meã cãm agis: ſed hoc mox uidero. A. iterea unĩ iſti uerſus: nõ. n. agnoſco. M. dicã hercule. &. n. recte req̃ris. uides ne abũdare me ocio. A. q̃d tũ? M. fuiſti: ſæpe credo: cũ athenis eẽs i ſcholis philoſofoꝝ. A. uero ac libẽter. M. aĩaduertebas igit̃ & ſi tũ nẽo erat admodũ copioſus ueꝝ tũ uerſus ab his admiſceri orõni ac multos q̃dẽ a Dionyſio ſtoico. A. ꝓbe dicis. M. ſed is quaſi dictata nullo delectu: nullæ elegantia philo & ꝓpriũ numeꝝ & electa poemata: & locos adiungebat. Itaq; poſtq̃ adamaui hãc quaſi ſenilẽ d̃clamationẽ ſtudioſe eq̃dẽ utor nr̃is poetis. ſed ſic ubi illi d̃fecerũt: Verti enim multa de græcis: ne quo ornamento in hoc genere diſputatiõis careret latina oratio ſed uides ne poetæ q̃d mali afferãt: lamẽtãtes ĩducũt fortiſſimos uiros. Molliũt aĩos nr̃os. ita ſũt deĩde dulces ut non legãtur mõ ſed ẽt ediſcant̃: ſic ad malam

Vulcanũ ãt dici mulciberem: nullus ignorat uel a mulcẽdo ut Dõatus & Macrobius ſentiũt q̃d oĩa mulceat. i. molliat Vĩcat domet ignis potẽtia: ul̃ a mltilãdo: q̃d ob clauditatem ſit multilatus ac debilis: alii a mulctãdo deducũt. Semidocti grãmatiſtæ doctorem minutũ triuialẽq; ĩquuti mulciberũ & mulciberi enũtiãt: pinde ac nomẽ ſecũdi ordĩs: cũ mulciberẽ: & mulciberis & ꝑ cõtractionẽ mulcibris dicere debeamus cum ſit tertii ordĩs: q̃d & Priſcianus oñdit Ouidius. Mulciberis capti marſq; uẽuſque dolis. Tertio quoq; die: quolibet quocũq; die tertio. i. alternis diebus ꝓpius. Vix decimo admitor nũc ego quoq; die. Iouis ſatelles: aq̃la ſignatur ſatelles armigera les Iouis dicta: uel q̃a ut ait Pli. nũq̃ fulmine exaĩata ẽ: uel q̃d Ioui aduerſus titanas proficiſcẽti in auſpiciũ aduolauit: quã uictor bono hoĩe acceptã tutelæ ſuæ aſſignauit.

Farta: plẽa: ſatura. Affati: admodũ abũdanter large media correpta ꝓnũciat̃: ita ueteres loquuti ſũt. Ita probus grãmaticus hũc uerſũ plauti legere ſolitus erat. Aliorum ẽ affatim q̃ faciãt. Clangorẽ: ſonorẽ ẽ uox tubaꝝ: anſeꝝ: & rerũ quoq; aliarũ cõſtrepẽtiũ. Adulat ſanguinẽ: ꝑ adulat̃ hoc eſt lambit ebibit: & intrĩſecus penetrando populat̃: ſicut adulãdo faciũt adulatores. q̃ feriũt ĩteriora uẽtris: ut inq̃t Heroymus ueteres adulãt dixerũt: quod nũc dicimus adulãtur. Lucretius lõge alio pacto gannitu uocis adulãt. Adeſũ: comeſum cũſumptũ: ambeſũ: a uerbo ædo & ædor fiũt cõpoſita adedo: exædo ambedo: comedo a Virgilio mẽſæ ambeſæ dñr q̃ſi circũroſæ. & comeſæ: Seruius parũ ſcitæ expoſuit ambeſas pro rotũdis. Tetros ad paſtus: ad paſtionẽ iocĩeris mei: q̃ tetra ẽ res. i. fœda polluta & crudelis: uerbũ uetus ẽ tetrare: q̃d ſignificat fœdare & uoluer̃. Alo nutrio. paſco: unĩ altor & altrix. A pector̃: Marti. aſſiduã nimio pectore pauit auem Me uiduus. i. priuatus uiduatuſq; memetipſo: ut pote cõſtrictus uinculis: pp q̃ erat ueluti mancus & trũcus. A læto: a morte: quæ finis ẽ & req̃es erũnaꝝ: q̄ dolet iuppiter nõ ſinat eũ morte finire. Cruciatus diuturnos ita tiberius dãnatis mori uolẽtibus uim adhibebat uiuẽdi: nã mortẽ adeo leue ſuppliciũ putabat: ut cũ audiſſet unũ noĩe carmiliũ anticipaſſe eã exclamauerit. Carmilius me euaſit: & oli ꝑcanti cuidã cuſtodiæ maturitatẽ mortis reſpõdit nõdũ tecũ in grãm redii. Seclis glomerata: dixit eſchilus prometheũ ad triginta milia ãnorũ fuiſſe alligatũ in caucaſo ad ſaxũ. Ita affectũ ita languẽtẽ lancinatũq; diro cruciatu: uerba ſunt Cicerõis. Sed is. ſ. Dionyſius qui fuit magnes: de quo ĩ bruto: aſſiduiſſime mecũ fuit Dionyſius magnes.

Mulciber unde Mulciberis nõ mulciberi

Armigera iouis aq̃la.

Affatim

Adulat

Adeſum

ambeſũ

Tetrare

Mors leue ſuppliciũ

Dictata

Ediſcere tacite debemus

Vmbraticus hõ

Vmbratilis uita

Quaſi dictata: dictata dici ueluti theata atq; pſcripta uoluerũt: q̃ magr̃ ludi pueris pbere cõſueuit: q̃ nõ ſolũ de lr̃is dñr: ſed de aliis quoq; rebus. ut dictata gladiatoꝝ lãiſtaꝝ: dictata gulæ ſtructoꝝ: Iuue. dõec pagat dictata magr̃i oĩa. Philo: hũc pricipẽ academiæ audiuit. M. Tul. ſtudioſe de quo ſupradictũ ẽ. Quaſi ſenilẽ declamationẽ: phicas haſce diſputatiões & ſcholas ĩtelligi uult: q̃ ſũt q̃ſi ſeniles declamatiões. Lamẽtãtes inducũt: ut ſophocles herculẽ eſchilus pmetheũ. Aedificat̃: Alexãder magnus: ut inqt Diõ edidicit totã homeri iliada & magnã ptẽ odyſſeæ: pcipit Quinti. edicẽdos eẽ electos ex ſcriptoribus locos: qm̃ ita acrius mẽoria exerceat̃ fiatq; adminiculatior: ædiſcere ãt tacite dẽmus. Ita. n. facilius expeditiuſq; pcipit̃: poetica ſtudia adoleſcẽtiã agunt: ſenectutẽ oblectãt. delectãt domi: nõ ĩpediũt foris. Vitã umbratilẽ: q ĩ umbra & otio domeſtico degit̃ ita hõ umbraticus a plauto dictus trapezita: q in umbra ſub tecto uitã agit occioſã: artes quoq; & negocia umbratica ab euriditis nominãtur: in qbus pdeſiã & ignauiã in umbra elãgueſcimus. Studioſi uitã umbratilẽ colũt: quos libri docẽt ĩ umbra & otio: ut ĩqt. M. Tulli. ĩ orone p cor. balbo. itẽ p murẽa. Cedat inqt ſtilus gladio umbra ſoli.

Poetæ ſubmoti a ciuitate platonis

A platone educũt̃ ex ciuitate. Plato in libris. περι τησ πολιτειασ. i. de repub. format ĩſtituitq; luculẽtia dſcriptiõe q̃lis eẽ ciuitas dbeat ex q̃ cẽſet ſubmouẽdos poetas tãq̃ dedecoratores deoꝝ. Sic. n. inqt in ſcdo. Improbe mentitus ẽ heſiodus q̃do fingit queãdmodũ ſaturnus cæliũ patrẽ puniuit: q̃ue a filio ioue ppeſſus ẽ ipſe ſaturnus q̃ qdẽ ſi uera eẽnt nõ m̃ putarẽ eẽ pferẽda: ſed tacenda potius. De homero paulopoſt ſic ait. Vicula iunoni a filio ĩdia piectionẽq; uulcãi a pr̃e: cũ ille uerberate mr̃i ſubueĩre uellẽt aut deoꝝ pugnas quotcũq; Homerus ſcripſit minime ĩ ciuitate recipe dbemus ſiue p allegoriam dicta ſint ſiue ſine allegoria: idẽ ĩ. x. poeſin inqt ex ciuitate expulimus. Euſebius in pparatiõe euãgelica poetas ex ciuitate platõis repudiatos eẽ tradidit & ĩ primis homerũ pp pugnas contentioneſq; deoꝝ:

Dictum caligule

ob hoc Caligula ĩperator cũ cogitaſſet de homeri carmibus abolendis: dicere ſolebat: cur ſibi nõ licere: qd platõi placuiſſet: q eũ e ciuitate quã cõſtituebat eiecerit. Augu. quoq; ĩ ſcdo ciui. dei. Cũ Plato inqt rõe formaret q̃lis eẽ ciuitas debeat: tãq̃ aduerſarios ciuitatis poetas cẽſuit urbẽ pellẽdos. Cæteꝝ plato aliubi extollit poetas ſic ſcribẽs ĩ tertio d legibus:

Poetaꝝ genus diuinum

poetarũ gẽus diuinũ ẽ: diis agit̃ & ſacros cõcinit hymnos: idẽ in. vii. Electos de poetis uerſus iuuẽibus ediſcẽdos eẽ præcipit: ut ex uariorũ poetarũ pitia facũdi reddantur. Hãc eruditionẽ liberalem: extat orõ nr̃a in libro orationũ continens laudationem poetices & poetarũ ubi non pauca ex ſecretariis doctrinarũ deprõpſimus: q̃ indidẽ poteris guſtare ſi fecerit ad ſtomachũ.

Diſciplinæ liberales

Diſciplĩas liberales uocamus: ut ĩqt Seneca: qa hoĩe libero dignæ ſũt: unũ uero ſtudiũ ſapiæ uere liberale ẽ: qd liberũ facit: ſublimẽ: fortẽ: magnanimũ. Alio noĩe ĩgenuas uocãt artes idonei ſcrip. picturæ ars olĩ auctore Plinio recepta ẽ ĩprimũ gradũ liberaliũ: quã ĩ tota græcia pueri ĩgenui: ãte oĩa docebãt̃ Sũmũ malũ dolorẽ: ut Ariſtippus: & epicurus. Verbo d ſen. de. dixit ſupra: pudet me tã cito d ſen. eẽ deiectũ. In ddecore nihil mali. ecõtrario ſtoici ddecus ſũmũ maloꝝ eẽ dñt. Quis do. Illd epicuꝝ q dicebat ddecus nõ eẽ malũ niſi ſubſeqretur do.

Rõcinario ſtoicorum

Cõcludũt ra. ſto. pungũt. ſto. q̃ſi aculeis ĩterrogatiũculis anguſtis: qbus ẽt q aſſentiunt̃ aio: & iidẽ abeũt q uenerãt: & pprie ſtoicoꝝ ẽ miutius & ſcrupuloſius rõciari: dñt. n. qd malũ ẽ nocet: qd nocet dteriore facit. Dolor. dteriorẽ nõ facit: ergo dolor nõ ẽ malũ. Iidẽ cur do. malũ nõ ſit: dñt aſpeꝝ eẽ dolorẽ moleſtũ odioſũ: cõtra naturã difficilẽ toleratu: ſed qa nulla ſit ĩ dolore nec fraus nec ĩprobitas: nec malitia: nec culpa: nec turpitudo: nõ eſſe illd malũ: hæc q audierit inqt alibi Ci. ut ridere nõ curet diſcedet: tñ nihilo firmior ad dolorẽ ferẽdũ q̃ uenerat.

Diuitie præpoſitũ non bonum

Cõſectaria ſtoicorũ quoq; hæc ſunt: qui: prudẽs eſt tẽperãs eſt: q tẽperãs ẽ cõſtãs eſt. q cõſtãs eſt impturbatus eſt: q impturbatus eſt ſine triſtitia eſt: q ſine triſtitia eſt beatus eſt: ergo prudẽs beatus eſt: ſed talibus collectionibus ſtoicoꝝ pipatetici alacriter reſpondẽt: & natura ſenſus mors repugnãt. Quaſi de uerbo: Ex rebus timiditas non ex uocabulis naſcit̃: ut in. iiii. de finibus traditũ eſt. Itẽ

ſtoici negant

domeſticã diſciplinã: uitãq; ũbratilẽ: & delicatã cũ acceſſerũt ẽt poetæ neruos oĩs uirtutis elidũt. Recte igit̃ a platone ducũt̃ ex ea ciuitate: quã finxit ille cũ mores optĩos & optimũ reipublice ſtatum exqreret. At uero nos docti. ſ. a græcia: hæc & a pueritia legim⁹ & diſcim⁹ Hãc eruditiõem liberalẽ & doctrinã putam⁹: ſed qd poetis iraſcimur: uirtutis magiſtri philoſophi ĩuẽtis ſũt: q ſũmũ malũ dolorẽ dicerent. At ut adoleſcẽs. cũ id tibi paulo añ dixiſſes uideri. rogat⁹ a me ẽt ne maius quã ddecus: uerbo de ſnĩa dſtitiſti. rogo hoc idẽ Epicurũ maius dicet eẽ malũ mediocrẽ dolorẽ: quã maximũ dedecus. In ipſo. n. dedecore mali nihil eſſe: niſi ſeq̃nt̃ dolores. Quis igit̃ Epicurũ ſeqt̃ dolor. cũ hoc ipm̃ dicit ſũmũ eẽ malũ dolorẽ: quo dedecus maius a philoſopho nullũ expecto: Quare ſatis mihi dediſti cũ reſpõdiſti: maius tibi uideri malũ dedecus quã: dolorẽ: Hoc ipm̃ enim ſi tenebis: ĩtelliges q̃ ſit obſiſtendũ dolori. Nec tã querendũ ẽ dolor. malũ ne ſit: q̃ firmãdus aĩus ad dolorẽ ferẽdum. cõcludũt ratiunculis ſtoici: cur nõ ſit malũ q̃ſi de uerbo nõ de re laboret̃. Qui me dcipis Zẽo. Nã cũ id qd mihi horribile ur̃: tu oĩo malũ eẽ negas: capior & ſcire cupio: qũo id qd ego miſerimũ exiſtimem ne malũ qdẽ ſit. Nihil ẽ iqt malũ: niſi qd turpe aut uitioſũ ẽ. A. Ad

ſtoici negant bonũ eẽ diuitias:præpoſitum eſſe dicũt:quod uerbũ maius eẽ uidet̃: q̃ bonũ. Præpoſitũ.n. appellatũ eſt ex eo qd̃:ꝑponat̃ aliis. Itaq; Mar.piſo dicebat plus tribui diuitiis a ſtoicis:q eas in ꝑpoſitis ponerent q̃ ab Ariſto.q bonũ eſſe diuitias fateret̃. Sed tñ eſt reiiciendũ ſtoici morbũ egeſtatẽ:nõ dolorẽ appellant mala ſed reiectanea. Ariſt.reliqq; platõis alũni oĩa q̃ contra naturã ſunt appellant mala. Itaq; Zeno: & ſtoici cũ ariſto.& illis re cõſentiunt uerbis diſcrepãt. Nã qd aliud ſunt reiectanea q̃ mala ex eo dicta qd̃ reiiciant̃ repellant̃q; tanq̃ noxia. Et cõſequenter mala:latini mõ reiectanea:mõ reiecta:mõ relationes appellãt:q ſtoici gcæce dicũt αποπροηγουμενα.

ineptias redis:illud.n. qd̃ me angebat non eximis. ſcio dolorẽ nõ eſſe neq̃tiã deſine id me docere:hoc doce. doleã necne doleã nihil intereſſe. M. nũq̃ qc q̃ inq̃t ad beate qdẽ uiuendũ:qd̃ eſt in una uirtute poſitũ:ſed tñ eſt reiiciẽdũ. Cur̃:aſpeꝝ eſt cõtra naturã difficile ꝑpeſſu triſte duꝝ. Hæc copia uerboꝝ eſt:qd̃ oẽs uno uerbo malũ appellamus:id tot modis poſſe dicere diffinis. Tu mihi nõ tollis dolorẽ: cũ dicis aſpeꝝ cõtra naturam uix qd̃ ferri tolerariq; poſſit:nec mentiris. ſed re ſuccũbere nõ oportebat uerbis gloriantẽ:dũ nihil bonũ niſi qd̃ hõeſtũ. nihil malũ nihil qd̃ turpe:optare hoc qdẽ eſt non docere:illud & melius & uerius oĩa q̃ natura aſpnat̃ ĩ malis eſſe: q̃ aſciſcat in bonis:hoc poſito & uerboꝝ cõcertatione ſublata tantũ:tñ excellet illud: qd̃ recte amplectant̃ iſti qd̃ honeſtũ:qd̃ rectũ:qd̃ decorum appellamus:qd̃ idem ĩterdũ uirtutis nõie amplectimur:ut oĩa præterea q̃ bona corpis & fortunæ putãt̃ perexigua:& ꝑminuta uideant̃:nec malũ qdẽ illũ:nec ſi unũ in locũ collata oĩa ſint:cũ turpitudinis malo cõparãda. Quare ſi ut in initio conceſiſti turpitudo peius eſt quã dolor: nihil eſt plãe dolor:nã dũ tibi turpe nec uiro dignũ uidebit̃ gemere:eiulare:lamẽtari: frãgi: debilitari dolore: tũ hõeſtas tũ dignitas tũ dec⁹ aderit: tuq; ĩ ea intuebere te cõtinebis:cedet ꝓfecto uirtuti dolor: & aĩ inductiõe lãgueſcet. Aut.n. nl̃la uirtus eſt:aut ↄtẽnẽdus ẽ dolor oĩs:prudẽtiã ne uis eẽ: ſine qua ne ĩtel

Tu mihi apo.i. ſermõis a uerſio ad ſtoicũ Zenonẽ. Re ſu.olim qdã nobilis in ſtoica diſciplina phs egra egritudine oppreſſus d̃cumbebat doloribuſq; afflictabat̃: licuitq; id tp̃is uidere cõgredientes cõpugnanteſq; phm & dolorẽ:tũc e ſectatoribus tauri philoſophi iuuenis in diſciplinis philoſophiæ non ignarus:ſi tanta inq̃t doloris acerbas ẽ: ut cõtra uolũtatem cogat hoĩem ad gemendũ:cur dolor apud ſtoicos indifferens eſſe dr̃ non malũ cur deinde aut ſtoicus hõ cogi aliqd põt aut dolor cogere: cũ & dolorem ſtoici nihil cogere & ſapientẽ nihil cogi poſſe dicant. Dũ ni.bo.ni.qd̃ ho. ſtoici dicunt bonũ oẽ laudabile:laudabile ãt oẽ honeſtũ igit̃ oẽ bonũ honeſtũ. Ille quoq; ſorites qd̃ argumenti genus aceruatio ſiue aceruus latine dr̃ ſtoicoꝝ eſt:qd̃ bonũ ſit id eſſe optabile qd̃ obtabile id honeſtũ:igit̃ oẽ bonũ honeſtũ. Dogma ſtoicoꝝ:eſt nihil aliud eẽ uere & ſimpl̃r bonũ niſi honeſtũ:nec alid̃ qc q̃ malũ niſi turpe reliq̃ oĩa q̃ ĩ medio forẽt an neq; honeſta eſſent neq; turpia neq; bona eſſe neq; mala decretũ eſt q̃ græce Adiaphora dicunt̃ latine in dr̃ia:in qbus uoluptas & dolor reponunt̃. Quæ aſpnat̃ in malis ariſto.& Plato. bona appellãt oĩa:q̃ ſm naturã ſint: q̃ aũt cõtra mala. Verboꝝ cõcertatione:uerbi cõtrouerſia:ut ait alibi. M. Tul.& ab Augu.lib.ix.de ciui.dei repetitũ eſt:iam diu torquet hoĩes græculos cõtentionis cupidiores q̃ ueritatis. Iſti ſtoici. Decoꝝ ap. græce ꝑpon dr̃: qd̃ latinæ decoꝝ. Cuius uis eſt ea:ut ab honeſto non q̃at ſepari:nã & qd̃ decet honeſtũ eſt: & qd̃ hõeſtum eſt decet. Decoꝝ ait M. Tullius de officiis ſcribens id eſſe qd̃ cõſentaneum ſit hoĩs excellentiæ:q ad prudentiã:ad fortitudinẽ ad iuſticiã:ad tempantiã ptinet:& in oĩ honeſtate uerſat̃. Eſt & decoꝝ:qd̃ & poetæ ſequunt̃ cũ id qd̃ quaq; pſona dignũ eſt:& fit & dr̃. Ambroſius libros officioꝝ a decoro auſpicat̃:qd̃ in canonicis ſcripturis primo loco cõſtituit̃ ex quo eſt illud. Te decet hymnus deus in ſyon. Nec cũ turpitudinis malo comparãda:qd̃ turpe eſt. in ſũmum malũ & ſolum dicunt eſſe ſtoici:in tm̃ ut dolor collatus cũ turpitudine in medio loco ſit: q apud illos adiaphoron.i.indifferens eſt. Te continebis:ſapiens ne q d faciat in decoꝝ:nõ ſuccumbet dolori:nõ eiulabit:nõ lamentabit̃:hinc ſcribit Au.Gel.qd̃ ſtoicus phs grauiter egrotans ꝑpetiebat̃ duce rõe:& cohibebat coercebatq; intra ſeſe uiolentias effrenati doloris:nullos eiulatus nullas cõplorationes:ne nullas qdem uoces indecoras edebat. Aut.n.ulla uirtus:eſt aũt uirtus:igit̃ contemnendus dolor:argumentũ eſt quod dialectici diſiunctum. Dicunt omnia autem.q̃ diſiungunt̃:pugnantia inter ſeſe eſſe oportet. Prudentia:uirtus habet partes quatuor:prudentiam iuſticiam:fortitudinem temperantiam. Prudentia eſt rerũ bonarũ & malorum & utrarũq; ſcientia:iuſticia eſt habitus animi cõmuni utilitati conſeruata ſuam cuiq; tribuens dignitatem:fortitudo eſt conſiderata periculorum ſuſceptio:& laborum perpeſſo. Tempantia eſt rõnis in libidinẽ atq; in alios non rectos impetus aĩ firma & moderata dominatio. Socrates oẽs uirtutes putabat eſſe prudentias:ĩpoſſibile eſt inq̃t Ariſto. prudentem eſſe quẽpiã niſi ſit bonus:prudentis eſt bñ conſulere: Anaxagorã & thalen & id genus philoſophos ſapientes eſſe dicunt ſed non prudentes:qa ꝓpria cõmoda ignorabant. Plato ait in legibus prudentiã oĩum uirtutũ ducem eſſe:dicit̃ græce φρονεσισ inde eſt illud feſtiuiter a plaũto platum in truculento:quæ hic habet proneſiũ omnem & pectore emouit e meo phroneſium.

Scitum piſonis
Reiectãea
Reiecta nea unde
Reiecta
Exemplũ ſtoici egrotauris
Dolor indifferens
Sorites aceruus
Bonũ honeſtum
Malum turpe
Adiaphora
Decorum
Prepon
Stoicus uiolentias doloris cohibens
Partes uirtutis
Prudẽtia
iuſticia
fortitudo
Temperãtia
Philoſophi ſapientes nõ prudentes

So phrosy ne
Diceosy ne:
Arcana nõ in uulganda
Magnificẽtia ps fortitudinis
Qui unã uirtutẽ habet oẽs habere
Encyclios
Encyclopedia

Temperantiam:græce dr̃ ſophroſyne q̃ phroneſeos ideſt prudentiæ ſalus & conſeruatio eſt;ut ait plat.
in cratylo:temperantia maxime continet eluſceſcitq; decore. Iuſtitia græci diceoſynem uocant:qđ ſigni
ficat iuſti intelligẽtiã:ſine qua quid ſunt regna niſi magna latrocinia: hæc una uirtus eſt ut alibi ait Mar.
Tullius:oium domina ac regina uirtutum ουτεεσ πτερoσ ουτεεοσ ουτω θαυματοσ:neq; heſperus neq; luci
fer ita mirabilis. Enunciãte cõmiſſa arcana q̃ fidei noſtræ cõmiſſa ſunt minime enuncianda in uulganda/
q; ſunt.Id.n.eſſet contra iuſticiam:hinc illud oratianum memoria dignũ:archanũ nec tu ſcrutaberis ulli/
us unq̃ cõmiſſum ue teges: & uino tortus &
ira. Fortitudini: amdriã græci appellant.
Comitibuſq; eius.M.Tullius in.ii.rhetori
corum fortitudinis partes ait eſſe magnifi/
centiam:fidentiã:patientiam: pſeuerantiã:
circa timorem & audaciam fortitudo μεσοτησ εστιν.mediocritas eſt ut inquit Ariſto
teles in.ii.ethicoꝝ. Ita affectum:lamentabi
li uoce lamentantem & dolori ſuccumben/
tem. Ne uiꝝ q̃dem hoc noie nõ ſexus ſed
uirilitas plane & robur ſignificat. Ecquid
nonne nũqd interrogatiue legendũ. Si qd
de corinthiis amiſeris:ſenſus eſt ſi unius ua
ſculi ex corinthiis uaſis iactura facta ſit reli
qua ſuppellex nõ amittit:ſed in uirtutibus
ſecus eſt:una.n.amiſſa oẽs amitti dicunt:q
enim unam uirtutem habet ut philoſophi
tradunt:oẽs habet. Sunt enim inter ſe iuga/
tæ copulateq;:ut diiungi non poſſint: ſicut
& diſciplinæ.M.Tullius in oratiõe ꝑ archia
& enim omnes artes:q̃ ad humanitatem pti
nent habent quodã cõe uinculum : & quaſi
cognatione quadã inter ſe cõtinent. Victru/
uius tradit omnes diſciplinas inter ſe coniũ
ctionem reꝝ & cõicatiõem hẽre:ex quo en/
cyclios ſiue encyclopedia dr̃ a græcis doctri
narum orbis conſtans ex membris pluribus
uti corpus bene cõpactum:qũo aũt intelli/
gi poſſit:q unã uirtutem habuerit oẽs habe
re:& oẽs deeſſe cui una defuerit: docet di/
uus Augu.in epiſtola ad Hierony. ſcribens
qđ prudẽtia nec ignaua nec iniuſta nec intẽ
pans põt eſſe.Nã ſi aliqd hoꝝ fuerit prudẽ/
tia nõ erit porro ſi prudẽtia tũc erit ſi & for
tis & iuſta & tẽpans ſit: ꝑfecto ubi fuerit ſe/
cũ hẽbit cæteras.Sic & fortitudo ĩprudẽs eẽ
non põt:uel intempans uel iniuſta.Sic tem/
perantia neceſſe eſt ut prudens fortis & iuſta.Sic iuſticia nõ eſt niſi ſit prudens fortis tempans:ita ubi ẽ una
uera aliqua eaꝝ:& aliæ ſimiliter adſunt:ubi aũt aliæ deſunt uera una illa nõ eſt : ẽt ſi aliquo mõ ſimilis eẽ
uideat:hoc eſt qđ ſenſit Ariſto.in.yi.ethicoꝝ:cũ ait:ſimul cũ prudentia oẽs uirtutes exiſtimant:hæc aũt ĩ
ter phos cõſtant:ſed opinio popularis ſeiungit:& ita uulgus loquit:& alios fortes:alios prudentes:alios iu
ſtos:alios tempatos dicat:ex ſnĩa uulgi eſt iuſticiã ſine prudẽtia multũ poſſe:ſine iuſticia nihil ualere pru
dentiã.De uaſis corinthiis & ære corinthio:qđ mixtura auri & argenti p̃cioſiſſimũ fuit.Copioſiſſime ſcri/
pſimus in ſecundo tranqlli cõmentario.Auguſtus dictus eſt corinthiarius:qđ corinthioꝝ p̃cupidus foret.
M.Tullius in oratione pro roſcio amerino.Domus chryſogoni referta uaſis corĩthiis & deliacis: ubi anno
tandũ eſt deliaca dici uaſa ex ære p̃cioſa ab inſula delo:ubi fuit prima nobilitas æris.Pli.in.xxxiiii.Antiqſ
ſima inqt æris gloria deliaci fuit mercatus in delo cõcelebrante toto orbe.Ex ære deliaco fiebant pedes tri
clinoꝝ fulcraq;.Romæ fuit ſimulachrum Ioue ex deliaco ære in capitolio. Philoctetã illũ: quem.ſ.indu
xit ſupra ex dolore uulneris gementem & eiulantem. Ille:philecteta. In lectulo humido: philocteta ia/
cuit in ſpelunca decimũ annum gemebundus & q̃ribundus. Eum dolorem.Opprimi:uinci cohiberi. Si
nul.es.metaphoricos ſi nullis phiæ adminiculi: ſubnixus:nullo robore ſceptus. Vulcanis armis: ꝑmane/
ret in tranſlatione:ſicut.n.arma uulcania achilem tegebãt tutabantq; ab impetu teloꝝ hoſtiliũ reddebãtq;
ĩpenetrabilẽ:ita fortitudo & documenta phoꝝ uice armoꝝ muniũt nos & ſepiũt: aduerſus ĩpetũ: & turbi/
nem doloris ĩpetentis.Arma a Vulca.ut therydi gratificaret fabrefacta fuiſſe achilli ĩuicta p̃cioſa celata cõ
tra tela troianoꝝ canis Home.Smyrneus in iliade:Home.uero mãtuanus & ipſe luculenter ſcripſit in enei/
de uulcanũ ut morẽ gereret ueneri feciſſe arma eneæ & pulchritudĩe & firmitudĩe uiſera cõtra tela latioꝝ

Cum prudentia oẽs uirtutes
Alius fortis
Alius prudens
Corĩthiarius
Deliaca
Arma uulcania

ligi ulla uirtus põt:qd ergo ea patiet ne quicq̃ face
re nihil ꝑſpicientẽ & laborãtẽ? an tempantia ſinet
te ĩmoderate facere qcq̃ : an coli iuſtitia poterit ab
hoĩe pp uim doloris enũciate cõmiſſa: ꝑdente con
ſcios:multa officia relinquẽte? Quid fortitudini
comitibuſq; eius magnitudini aĩ grauitati pacien/
tiæ reꝝ humanaꝝ deſpicientiæ qũo rñdebis. Affli/
ctus ne & iacẽs & lamẽtabili uoce deplorãs audis:
o uiꝝ fortẽ te uero ita affectum ne uiꝝ qdem dixe/
rit quiſq̃:amittenda igit fortitudo eſt:aut ſepelien
dus dolor. Ecqd. ſcis igit ſi qd de corĩthiis tuis ami
ſeris:poſſe haber̃ te reliquã ſuppellectilem ſaluam.
Virtutem aũt ſi unam amiſeris: & ſit amitti nõ põt
uirtus:ſed ſi unam confeſſus fueris te non habere
nullam eſſe te habituꝝ:num igitur fortem uiꝝ nũ
magno animo:num patientem:nũ grauem:nũ hu
mana contemnentẽ potes dicere:aut philoctetam
illum. A.te.n.malo diſcere:ſed ille certe non fortis
q iacet in lectule humido:q eiulatũ: queſtu gemi/
tu fremitibus reſonãdo multũ flebiles uoces refert
non ego dolorẽ:dolorẽ eſſe nego:cur.n. fortitudo
deſideraret:ſed eũ opprimi dico patiẽtia: ſi mõ eſt
aliqua patiẽtia:ſi nulla ẽ qd exornam⁹ phiam: Aut
qd eius noĩe g̃lioſi ſum⁹:Pũgat dolor uel fodiat:ſa
ne ſi nudus es.da iugulũ:ſin tect⁹ uulcãiis armis.i.
fortitudĩe reſiſte:hæc.n.te:niſi ita facies: cuſtos di

Cretum leges: plato in primo de legibus cretenſium leges cumprimis probari tradit tanq̃ effectrices beatitudinis: cū recte ſint conditæ: uel a ioue ut apud eundē aſſerit Clinias cretenſis uel a minoe: quē ferūt p nouēniū habuiſſe collocutionē cū Ioue prē ex cuius mōitis leges cretenſibus cōſtituerit ſaluberrimas. Strabo auctor eſt minoē ſolertiſſimum legū latorē extitiſſe: q ciuilibus inſtitutis ad manſuetiores uiuendi ritus pduxit cretenſes: poſitaq; in mediū decreta ſingula ab Ioue ea ferre cōmentabat̃: hunc primū minoa ſectatus alter minos ut aiunt nouē per annos in antro iouis īmoratus quaſdā leges condidit: q̃ conſulta & ſanctiones Iouis eſſe differeret. Sunt q minoē inſulæ cretæ dicant hoſpitē: ſunt qui īdigenam. Illud inter oēs conſtat cretā optimis īſtitutam legibus fuiſſe eiuſq; ſectatores fuiſſe græcos imprimiſq; lacædemonios: unde creditū eſt mores cretenſes magna ex pte laconicos eſſe. Ephorus & reliqui pdidērunt cretenſes ab ineunte pueritia armis ac laboribus exerceri ſolitos calorē: & frigus & aſpera uiaꝝ facile cōtemnentes. In pugnis plagas toleranter ferre ab arcu ſagitas excutere ſaltationē armatā: q̃ imago erat rei bellicæ frequenter ſaltare: q̃ pyrricā uocāt: de qua ap̄ tranqllū ſatis multa: lycurgus olim pegrinator in cretā pfectus eſt: ubi a Thalete muſico & iuriſcōſulto edoctus fuit: quonāmodo primo qdē rhadamantus deinde minos leges mortalibus dederit: tū egyptū petens: gentis illius iura didiciſſe fert̃: qui cū rurſus lacedæmoniā in patriā rediret ad ordinādas leges incitatus appollinē delphicum cōſuluit. Indeq; inſtituta deferens condidit leges magna ex pte cōſimiles legibus cretenſiū: q̃ ρητραι. i. retræ appellant̃ tāquā oraculo ſancitæ. Pueri ad arā: apud ſpartanos pueri uirgis ceſi totū diē in ara Diānæ cognomento orthiæ ad mortē uſq; hilares ac leti pferunt plagas: q ex ipſis diutius uerbera tollerauit tā illuſtris claruſq; habet̃: q̃ q̃ maxīe hi græco uocabulo dicunt̃ uomonices. i. in ara contendentes. Dimicatio ipſa græce uocat̃. διαμαστιγωσις. i. difflagellatio: q̃ ſingulis annis fit: auctor Plutarchus ī apothegmatis laconicis. Seneca Hiero. Cæteri meminerunt laconicæ tolerantiæ: ob hoc ab Oratio dr̃ optimo epitheto patiens lacedemon: Emilius pbus: lacedemonioꝝ inquit moribus ſumma uirtus in pacientia ponebatur: ſcribit Seneca qd̃ lacedemonii liberorum ſuoꝝ indolem experiuntur publice uerberibus admotis illoſq; adhortāt̃ ut ictus flagellorum fortiter pferant & laceros ac ſemianimes rogant perſeueranter uulnera p̄bere uulneribus. Mos ualet: inſtitutum conſuetudo lacedemonioꝝ communis conſenſus mos eſt: qui inueteratus conſuetudinem facit. Vt Varro Seruiuſq; declarant. Græci uno nomine appellant apud græcos πονοσ dr̃ labor & dolor: cum īter laborem & dolorem diſcriminatio ſit: in hoc itaq; uberior pleniorq; eſt latina q̃ græca līgua. Amantes doloris: φιλοπονουσ: dicunt græci qd̃ ſignificat amantes ſtudioſoſq; laboris. φιλοπονια dicit̃ amor laboris.

gnitatis relinquet & deſeret. Cretum qdem leges: quas ſiue Iuppiter: ſiue minos ſanxit de Iouis qdē ſnīa: ut poetæ fuerūt: itēq; Lycurgi. laboribus erudiunt iuuentutē uenando: curēdo: eſuriendo: ſitiēdo: algēdo: æſtuādo ſpartæ uero pueri ad arā ſic uerberib⁹ accipiūt̃: ut mł̃tus e uiſcerib⁹ ſanguis exeat: nonnunq̃ etiam ut cum ibi eſſem audiebam ad necem quoꝝ non mō nemo exclamauit unq̃: ſed ne īgemuit qdē: quid ergo? hoc pueri poſſunt: uiri nō poterunt: & mos ualet: ratio non ualebit? intereſt aliquid inter laborem & dolorem: ſunt finitima oīno: ſed tamen differunt aliquid. Labor eſt functio quædam uel animi uel corporis grauioris operis & muneris. Dolor autem mortuus aſper in corpore a ſenſibus alienus. Hæc duo græci illi: quoꝝ copioſior eſt lingua q̃ noſtra uno nomine appellant: itaq; induſtrios homines illi ſtudioſos: uel potius amantes doloris appellant: nos commodius laborioſos: aliud eſt enim laborare: aliud dolere. O uerborum inops interdum quibus abundare te ſemper putas græcia. Aliud inquam eſt dolere: aliud laborare. Cum uarices ſecabātur. C. Mario dolebat: cū æſtu magno agmen ducebat: laborabat. Eſt inter hæc tamen quædam ſimilitudo: conſuetudo enim labo

O uerboꝝ inops græcia. M. Tullius qui pomeriū latinæ linguæ ptulit: qui Romanū eloquium augere locupleꝺtare illuſtrare pro uirili parte contendit: in primo de finibus ſentit ac pfitetur latinam linguam nō modo non inopem ut uulgo putabat̃ ſed locupletiorem ēt eſſe q̃ græcā: tamen conſtat inter ſcriptores græcam līguam diuitiorem affluentioremq; eſſe q̃ latinam: adeo ut merito dixerit Lucretius patrii ſermonis egeſtas: & Seneca in epiſtolis moralibus. Quanta nobis uerborum paupertas imo egeſtas ſit nūq̃ magis quā hodierno die intellexit: & Hieronymus in præfatione Euſebii chronicorum: ſignificatum eſt inquit aliqd unius uerbi proprietate: non habeo meum quo id efferā: & dum q̄ro implere ſnīam longo ambitu uix breuis uiæ ſpatia conſummo. Quinti. quoq; teſtat̃: copia nos a græcis uinci. Cū uarices ſecabant̃: Docet exemplo marii q̃ dr̄ia ſit inter dolore & laborare. Varicoſum: fuiſſe mariū hiſtorici teſtāt̃: & auctor eſt plutarchus: cū utroq; in crure uarices pateret̃, eū ſolutū curs medico alteꝝ ſecandū præbuiſſe: neq; ullo ſuſpirio emiſſo ſectionē cōſtanter ptuliſſe: ſed cū medicus iā tranſitum faceret ad uarices alterius cruris ſecādas recuſauit inquiens. ουκειναι τοθεραπευματησαλγηδονοσ αξιον. i. curationem non eē dignam eo dolore. Plinius in. xi. ſic refert: uarices in cruribus uiro tantū mulieri raro. Caium mariū qui ſepties conſul fuit ſtātē ſibi extrahi paſſum unum hoiem. Oppius auctor ē: ſunt autē uarices uenæ in ſuris inflexe ac obtortæ: græ

Leges cretum cōditæ a mioe
Duo minoes
Pyrrhica
Lycurgus
Rhetre
Vomonices
Diamaſtigoſis
Tolerātia lacedemoniorum
Ponos philoponi
Philoponia
Latina lingua locupletior græca
Patrii ſermonis egeſtas
Varices ſecuit marius
Varices quid

ixiœ

rum ꝑpessionem doloꝵ efficiet faciliorē: itaq; illi q
græcie formam reꝵ publicaꝵ dederunt corpora iu
uenum firmari labore uoluerunt. Quod spartiatæ
etiā in fœminas transtulerunt: q̄ cæteris in urbib⁹
mollissimo cultu parietū umbris occulunt̃: illa au
tem uoluerunt nihil hoꝵ simile esse apud Lacenas
uirgines: quibus magis palestra: eurotas: sol: pul
uis: labor: militia in studio est q̄ fertilitas barbara:
ergo his laboriosis exercitationibus & dolor inter
currit: non nū̄q̄ ĩpellunt̃: feruntur: abiiciunt̃ cadūt.
Et ip̄e labor: quasi callū quodā obducit dolori. Mi
litiam uero nostram dico non sparciataꝵ: quoꝵ ꝓ
cedit admodū ad tibiā: nec adhibetur ulla sine ana
pestis pedib⁹ hortatio: nr̄i exercitus primū: un̄ no
men habeant uides: deinde qui labor quātus agmi
nis ferre plus dimitiati mensis cibaria: ferre si quid

Mar. Tul. uaricosus
Locus iuuenalis
Horoscopus uaricosi
Nomothetæ
Palestra lacernaꝵ

ci. ιξιασ uocant. M. Tul. uaricosus fuit. Qui uelandrum uaricum gratia togā ad calceos usq; demisisse traditur: auctor est auicēna uarices accidere cursoribus & onera baiulantibus: & diu stātibus: hinc est illud satyrici poetæ. Varicosus fiet aruspex: ex grandi. s. consistitione: & quasi quadam stabulatione ac longo statu. Varices in quorūdam uentribus innasci testis est Cor. Cel. qui uarices aduri ꝑcipit si recta est uena: si uero curua est & uelut in orbes quosdam implicatur utilius excidi: a quo uarices masculino genere dicunt̃ alii fœminino usurpant. Iulius firmicus l. yiii. Matheseos tardit uaricosos fieri: qui habuerint horoscopum in sexta parte sagittarii. Itaq; illi. Minos rhadamantus: lycurgus: solon: aliiq; nomothete: idest conditores legū significant̃. Spartitatæ in fœminas transtulerunt: ex instituto ligurgi uirgines spartanæ corpa cursibus ac luctatiōibus ac discoꝵ iaculorūq; iactibus exercebant: ut ριξωσισ. i. radicatio gignēdorum filioꝵ robustior fieret & pulchre germinaret. De palestra lacenaꝵ fœminaꝵ: q̄ nudæ ĩ gimnasio luctabant̃ affatim scripsimus: sup illa ꝓpertiana elegia cuius initiū est: multa tuæ sparthe miramur dona palestræ ꝑcipit plato in. y. de re pu. Mulieres exercendas esse gimnastica: cū oīum opeꝵ natura cōpos sit fœmina. Eurotas: fluuius est: qui ꝓpe lacedemonē fluit: id quo natando exercebant̃ & sudoré diluebāt: sicut romani post exercitationem campestrem desiliebant in tyberim cā abluendi pulueris ac sudoris. Fertilitas barba. græce dr̃ πληνσμονη των βαρβαρον fertilitas & opulentia barbaroꝵ. Quasi callum obducit: occalescer̃ uerbum uetus ē: qd̃ significat callum abducere plautus. Costæ occalluere plagis. Mar. Tullius in epistolis. Consuetudo diturna callum iam obduxit stomacho meo. De callo aprugno: de callo in cibis affatim apud Suetonium: fauces gulonum oppido q̄ decenter a Seneca dicunt̃ occalosæ: tanq̄ callū obduxerint ex cibis ardentibus aduersus sensum feruoris cibalis: qui uix suffi enat gulam helluonum magis ardentem: q̄ ardeat feruens obsonium. Procedit ad modum ad tibiam. Tucidides lacedemōios tibiarum modulis in ꝑlis usos esse refert: ut moderatores modulatioresq; fierent: qd̃ tibicinis numeris temperatur igit̃ cum ꝓcinctæ classes erant & instructa acies ceptūq; in hostem ꝓgredi: tibicines inter exercitū positi canere inceptabant. Ea ibi ꝑtentione tranqlla & uenerabili: quadā quasi militaris musicæ disciplina uis & impetus militū: ne sparli dispalatiq; ꝓruerent: cohibebat̃. Aristo. autem in problematis morē illum ingrediendi ad tibiaꝵ modulos prœlii institutum esse a lacedemoniis scripsit. ινατουσδιλουσ ασχημονουντασ γινωσκωσιν. i. ut timidos minus honeste agentes cognoscant. In hanc sn̄iam ait Valerius maximus spartanæ ciuitatis exercitus non ante ad dimicandū descendere solebat: q̄ tibiæ cōcētu & anapesti pedis modulo cohortationis calorē aīo traxissent. Vegeto & crebro ictus sono strenue inuadere hostē admoniti. Est autem anapestus ut grāmatici docent ꝑ cōstans ex duabus syllabis breuibus & longa: ut nebulæ: quē græci antidactilū noīant quasi dactylo contrariū dictus. παρατοανα παιειν quia repercutit dactylū sono reciproco. Vnde nomen hēat: exercitus ut interꝑtat̃. M. Varro dictus ex eo qd̃ exercitando fit melior Vegetius in secundo numerus militū exercitatur. Vnde ex re ipsa atq; ope exercitus nomē accepit: ut ei nunq̄ liceret obliuisci qd̃ uocabat̃ Docet idem uegetius romanos milites tā ueteranos q̄ tyrones: exerceri solitos ad oē gēus armoꝵ: oēs. n. artes iugibus exercitiis ꝓficiunt: cuncta exercitatione cōualescunt: ut merito dictum sit quotidiana exercitia ad sanitatē plus ꝓdesse q̄ medicos: Armoꝵ doctores & magistros græci tacticos appellāt: dictio mendosa apud Vegetiū: nam ꝓ tacticos atticos legit̃ perperā. Quantus labor agminis: agmen dicitur exercitus incedens: qua in re custodiendū est ex militari disciplina: ut oēs milites incedendi ordinē seruent: quadrato agmine ibat romanus exercitus: qd̃ ꝓ loci rōne mutandū: militaris gradus dr̃: quo. xx. milia passuū horis quinq; conficiunt̃: plerūq; aūt gradus citatior est: quo totidē horis. xxy. milia peragenda sunt. Ei ita militari gradu. iiii. milia. in plēo gradu: quinq; milia per singulas horas supputant̃. Ferre cibaria: pondus baiulare usq; ad. lx. libras & iter facere gradu militari tyrones cogebātur: ut in expeditiōibus facilius annonā & arma portarent qd̃ antiquos milites factitasse dicunt idonei scriptores: & testis est Virgilius: q ait in georgicis: Non secus ac patriis acer Romanus in armis iniusto sub fasce uiā cū carpit & hosti. Ante expectandū positis stat in agmie castris. Vbi exposuit Serui. Iniusto sub fasce sub magno honore: magnū aūt onus dici pp arma: alimenta Vallū: Liuius in. iii. refert qntum cincinatum dictatorē iussisse ut milites adessent in cā pro martio ante solis occasum armati cum cibariis quisq; in. y. die coctis. Valisq; duodenis: seniores uero ut coquerent cibaria militi uicino: dū is arma pararet: uallūq; peteret. Dimidiati mensis. xy. dierum quæ differentia sit inter dimidiatū & dimidiū docet. Aul. Gel. in tertio & nos alibi explicauimus.

Occalescere
Fauces occalosæ
At tibias acies laconica
Procictæ classes
Dispalati
Anapestus
Antidactylus
Exercitus unde
Exercitationem plus ꝓdesse q̄ medicos
Tactici
Agmen
Militaris gradus
plenus gradus
Fascem portant
Cibaria Ferre

ad usum uelint:ferre malū: nā scutū gladiū galeā: in honore nostri milites non plus numerāt quam humeros lacertos māus. Arma.n. membra militis esse dicunt. Quæ qdē ita gerunt apte: ut si usus foret abiectis oneribus:expeditis armis ut mēbris pugnare possint:qd exercitatio legionū quid ille cursus cōcursus:clamor q̄ti laboris est:ex hoc ille aīos in pliis paratos ad uulnera:adhuc pari aīo in exercitatū militem:mulier uidebit. Cur? tm̄ interest inter nouū & ueterē exercitiū:quātū experti sumus. Aetas tyronū plerūq; melior:sed ferre laborē contemnere uulnus consuetudo docet: q̄ etiam uidemus ex acie efferri sæpe saucios:& q̄dem rudē illū & inexercitatū q̄uis leui ictu ploratus turpissimos edere. At uero ille exercitatus & uetus ob eāq; rem fortior medicum modo requirēs a quo obligetur. O patrocles inq̄t ad uos aduenіens auxiliū & uras manus peto:priusq̄ oppeto malam pestem mandatam hostili manu neque sanguis ullo potis est pacto profluens consistere:si qua sapientia magis ue-

Scutum galeam:murus dicebatur apud priscos pedestris exercitus p̄ter scuta cataphractis galeisq; fulgebant. Est aūt cataphracta lorica siue thorax. Vnde cataphracti equites dicti & cataphractarii. De quo apud Propertium in eo uersu. Stat cataphractus equo cataphractæ naues apud thucididē ꝓ tectis nauibus:arma autem ꝓ membris habebant a militibus romanis:quia sicut nulli onerosa sunt sua ipsius membra ita illis onerosum non erat arma gestare:hinc illud silii:pro membris arma fuerunt. Clamor:mos græcoꝝ fuit silenter inirent pugnā ac cōspiratu tacito nitibundi. Ex quo est illud homeri. Ast ibant taciti spirantes robur achiui. Contra romāi cum clamore aduersus hostes congrediebant: quem clamorē barritū uocant:qui non prius debet attolli q̄ utræq; acies se iunxerint Au. Gel. quid ille uult ardentibus clamor militum romanoꝝ:quem in congressibus prœliorū fieri solitum scriptores annalium annotauerūt cum ad manus uentum est:tum iam e ꝓpinquo hostis & impetu ꝓpulsandus & clamore terrendus est: Cæsar in cōmentariis belli ciuilis pōpeiani. Non frustra inq̄t antiquitus institutū est ut signa undiq; cōtinerent clamorēq; uniuersi tollerēt. Quibus rebus & hostes terreri & suos incitari existimauerūt. Adhuc:aducito uerbū est. A quo obliget:qui fasciis & ligamentis uulnera deliget ac linteolis impositis deuinciat. Curtius ne obligato q̄dem uulnere aut segnius d̄stinata exequit. Itē dū corripit:dum obligātur oculi. Sene. impssit mortifeꝝ corpi uulnus:quo obligato a medicis minus habuit sanguinis impssit mortifeꝝ corpi uulnus. Quātum expti sumus: forsan ob bellū ciuile pōpeianum dixit hoc: in quo cæsar habuit robora ueteranoꝝ qui ꝓfligarunt pōpeiāos nouos milites. Et iexercitatos. O patrii colles:mira cōmenta:& meræ nugæ dici solent in huiusce loci implicatiōe magis q̄ explicantione:quidā exponunt o patricoles o municipes ciuesq; eandē patriam colentes. Alii indoctius legunt ac indoctius interp̄tant:q dicunt o patrii colles:tanq̄ exclamatio sit ad montes patrios. Ego re solerter pensita lego o patrocles:Et ut ita legā suadet homerus apud quē non somniculose sed uigilanter obseruauimus tradi in.xi. iliados:quemadmodū eurypylus unus ex ꝓceribus græcoꝝ ab alexandro sagitta uulnerat. κατα μηρον δεξιον.i. in femore dextro: ita ut harundo ipsa in uulnere frangeret:qui exclamans ex uulnere ait. ωφιλιο αργε ωνηγητορεσ ηδε μεδοντεσ:idest o socii principes primoresq; græcoꝝ state:& aiaci auxilium ferte:mox factus est obuius patroclo claudicans ex uulnere femoris:quem patroclus miseratus age inquit heros eurypyle hoc unum mihi rn̄de utrum adhuc nostri hestori pares sint an impares atq; ab illo profligantur: cui respondens eurypylus inq̄t ουκετι διογενισ πατροκλεισ αλκαρ αχαιων εσσεται idest o generose patrocles uel ut latini dicūt patrocle nō amplius erit ullum auxilium græcoꝝ tu me ut serues obsecro:in tētorium ducas sagittam ex femore euellas sanguinem nigrum aqua calida ablue uulneri. φαρμακα εσθλα idest medicamenta salutaria appōe:quæ te achilles edocuit:quæ ipse a chirone centauro iustissimo didicit:nā medici podalyrius & machaon esculapii opitulari non possunt:quorum alter machaon uulneratus est:alter in campo sustinet ferociam troianorum:tunc patroclus medium hominem complexus ac baiulans tabernaculo intulit:ac super bouina coria extendens adhibuit fomenta necessaria:postremo radicem q̄dam amari saporis manibus conterēs uulneri apposuit:q dolores oēs sedaret:uulnus mitigaret: sanguinē supprimeret. Ex hac homerica narratiōe totus hic locus opinor transcriptus fuit a uetere quopiam poeta latino:cuius hæc uerba sunt introducentis eurypylum uulneratum implorantem suppetias opemq; a patroclo. Et ita nodus:qui alioqui erat inenodabilis facile dissoluitur: ut exponamus uerba hæc ueteris poetæ dici ab eurypylo ad patroclum: Ita legēdū erit o patrocles:ut sit uocatiuus casus ex formula græcanica:quem antiqui solutatorium appellant. Oppeto pestem uetus locutio est:oppetere mortem:& oppetere mortem:& oppetere pestem. qd significat mori. Plenus etiam sermo est oppetit:quod est moritur. Hostili manu:Alexandri:cuius sagitta percussus est eurypylus in femone. Potis:potens est potest. Virgilius. Nec potius ionios fluctus æquare sequendo. Persius. Nec potis es nigrum uitio præfigere theta: declinatur ut docet Priscianus: hic & hæc potis & hoc pote. persius Qui pote:uis dicam:idest quomodo possibile est. Consistere:dixit homerus:pro fluuium sanguinis uulnerato fœminæ ulyxem inhibuisse cantamine:cuius rei apud nr̄os. Plinius & Apuleius meminerūt.

Namq; esculapii:textura uerboꝝ sic ordināda est:sautii opplent hoc est implent porticus liberoꝝ escu-

Vallum
Cataphracta
Baritus
Clamor militum
Obligare uulnus
Locus pulcherrimus
Euripili
Vocatiuus salutatorius

lapii.i.podalirii & machaonis.Est ãt sensus tanta est multitudo sautiorꝝ ut podalirius & machaõ circũual/
lati sint ab hisq medelas uulneribus medicamẽtaqꝫ deposcunt: ex quo fit inqt eurypylus ut illi a me adiri
nõ possint:hoc ãt imutauit latinus poeta:cuius hæc sunt uerba: paulũ deuius ab homero:apđ quem dixit
eurypylus iõ machaoné & podaliriũ sibi nõ posse opitulari & manus medicas adhibere:qm̃ alter eẽt uul/
neratus:alter in pugna occupatus.Esculapius aũt celebraŕ utpote uetustissimus auctor medicinæ: ob eãqꝫ

e

Podalirius

Machaon

in deorꝝ numerꝝ receptus cuius deinde duo filii podalirius & machaõ bello troião ducẽ agamenoné sequu
ti:non mediocré opé cõmilitonibus suis at
tulerunt:ut auctor est Cor.Cel.quos home
rus uulneribus tãtũmõ ferro & medicamé
tis solitos esse ꝓposuit.Eurypylus:iã loqui
tur Cic. Qui alt.ex.pa. Verba sunt eiuſdẽ
ueteris poetæ:q hæc oĩa ab homero mutua
tur:siue is accius:siue pacuuius: siue qcũqꝫ
alius uetustissimorꝫ latinorꝫ quorꝫ:poema/
ta ad posteros non peruenere.Est aũt solati
um homĩs uulnerati:qui ad bellũ ꝓficiscẽs
summere debet:ut dŕ peras duas: alterã dã
dorꝫ:alteram accipiẽdorꝫ uulnerꝫ abducet
patricoles lege patrocles:q ut iã declaraui/
mus ex carmĩe homerico :eurypylũ uulne
ratum cõplexus intulit in tentoriũ colloca

Snia habẽda in ore

Esopus histro

uit sup coriũ: obligauit:uulnus breuiterqꝫ
oĩa fométa ac medelas adhibuit. Si qdẽ hõ
esset terentiana snĩa est hõ sum hũani nihil
ã me alienũ puto:quã ait Seneca oporteŕ
hoĩes hẽre in pectore & in ore. Est ãt sensus
si aliqd hũani hŕet patroclus eurypylũ ex
uulnere claudicanté collocaret ĩ cubili.Fo/
ueretqꝫ medicamentis qđ facit ap̃ homerũ:
sed ap̃ latinũ poetã ĩducebaŕ patroclus nõ
tã curans eurypylũ:q̃ q̃rens ex eo qd ageret
græci & qũo pugnã sustinerent. Sed nihil
uidimus:lego sed nihil minus ut snĩa qua/
dret.Quid actũ sit uerba patrocli ad eury
pylũ ex ueteri poemate:ap̃ homerꝫ ita sciſci
taŕ :sed age heros eurypyle:hoc unũ rñde:

stra deuitari mors põt:nãqꝫ Aesculapii liberorꝫ sau
cii opplent porticus:nõ põt accedi. certe Eurypy/
lus hic qdẽ ẽ homĩem exercitatũ: ubi tm̃ luctus cõ
tinuatus. Vide q̃ nõ flebiliter rñdeat: rõem ẽt afle/
rat.cur æquo aĩo sibi ferẽdũ sit.q alteri exitiũ parat
eũ scire oportet sibi paratã pestẽ:ut pticipet parem
abducet p̃rocles credo ut collocet in cubili: ut uul
nus obliget:si qdẽ hõ esset:sed nihil uidim⁹. Quæ
rit.n.qd actũ sit elo q̃re:res argiuũ p̃lio ut se sustĩet
nõ põt hæc fari tm̃ dictis q̃tum factis suppetit labo/
ris:qesce igiŕ & uulnus alliga:ẽt si eurypilus pos/
set:non posset Aesopus:ubi fortuna Hectoris no
strã acrẽ aciẽ inclinata & cætera explicat in dolore.
sic ẽ.n.intempans militaris in forti uiro gloria. Er/
go hæc ueterãus miles facere poterit: doctus uir sa
piẽs facere nõ poterit:ille uero melius ac nõ paulo
qdẽ:sed de cõsuetudĩe adhuc exercitatiõis loquor
nõdũ de rõne & sapĩa aniculæ sæpe inedia biduum
aut triduũ ferũt.subduc.n.cibũ unũ diẽ athletæ Io
uẽ olimpiũ:eũ ipm cui se exercebit ĩplorabit: ferre
nõ posse clamabit:Cõsuetudinis magna uis ẽ:pno

qũo græci tolerent excelsum hectoré:utrꝫ resistant:an succũbãt. Etiã si eurypylus uerba sunt hæc.M.T.
quorꝫ hic est sensus:si eurypylus potuit uulneratus talia fortites ferre: q̃to magis posse debet Esop. histrio
dũ agit eã fabulã:sustinetqꝫ p̃sonã eurypyli cõmenticiã:ex instituto scenio & ex fabulæ argumẽto: de esopo
tragedo Quinti.Cice.Pli.oẽs meminerunt:de quo dixit ora.q̃ grauis esopus:q̃ doctus roscius egit. Insignis
est ut Pli.uerbis utar clodii esopi tragici histrionis patina sescentis sestertiis taxata:in qua posuit aues: cãtu
aliquo aut hũano sermõe uocales:nũmis sex singulas coẽptas:nulla alia dictus suauitate: nisi ut in his imi
tationẽ hoĩs mãderet:ne q̃stus qdẽ suos reueritus illos opimos & uoce meritos:hæc Pli.q ait esopũ filiũ ha
buisse noĩe clodiũ:q margaritas cõuiuiis ad sorbẽdũ dedit:ut expireŕ ĩ glĩa palati:qd capent uniões. He
ctoris:uerba eurypyli:ap̃ priscũ poetã dolenter differentis:quẽadmodũ hector:fundit:fugat:sternit aciẽ

Patina esopi

Margaritæ ad sorbendum

Senes inediã ferũt

Decrepiti minus ferunt

græcorꝫ iã in fugã inclinatã:uerbũ.n.tale aliqđ subintelligendũ est. In forti uiro.s.eurypylo. Veteranus.
Sene.scri.de cõsolatione ad matrem:ueterani inqt sine gemitu uelut aliena corpa excoriari patiunŕ. Ani/
culæ inediã ferũt:hipo.in aphorismis ait.γεροντεσ ευφορωτατα νηστειν η φερουσι.i.senes facillime ieiuni
um siue inediã ferũt:qđ fit pp exiguũ caloré:q ĩest senibus.Cõmentatores hipoc.aiunt decrepitos & capu
lares senes nõ facile famẽ tolerare:eosqꝫ fulciendos esse sæpe cibo sed modico:sicut lucerna iã extinctioni
ꝓxima deposcit pauxillũ alimenti:cuius paucitas lumen recreat:exuberantia extiguit. Subduc athletæ:
athletarꝫ uita & ars sagina est ut inqt Gale.& repetitũ est:ĩ canõicis decretis.Di.nouissima de consecratione
athletæ nisi largo cibo roborenŕ:fatiscũt:quẽ ob id athleticũ uocat Cor.Cel.aitqꝫ hoĩbus bñ moratis tales
cibos esse supuacuos.De pane athletarꝫ loquiŕ Gale.in lib.de cacochimia:Plini.ait athletas antiqtus pasci
solitos ficis siccis:qm̃ is cibus corpus & uires adiuuat:pythagoras exercitator primum ad carnes eos transtu
lit:de athletis plura in cõmentariis suetonii. Iouem olympium sensus est athleta subducto cibo famis im

Cibus Athletarꝫ

Frigus urit

paciens implorabit opem fidẽqꝫ iouis olympii:cui potissimum exerceŕ ĩ ludis olympiacis decertans:athle
tæ ut auctor est thucidides in olympiatico certamine campestrati pugnabant hoc est uerenda tecti subliga
culis. Consuetudinis magna uis:græce dicitur κηρησισ ετεραφυσισ:idest consuetudo altera natura cuius
uis tãta est ut interdũ naturã uincat:hinc illud qnti curtii.Vicit consuetudo natura potentior:hipoc.Gale.
Arist.cæteri:maximã esse uim cõsuetudinis cõcorditer oñdunt:in aphorismis scriptum est:dandũ esse ali
quid cõsuetudini:idem in lib.de regimine acutorꝫ monet cumprimis noscendũ esse egroti consuetudinẽ.

Vri.ſ.frigore & niuibus. Vir.penetrabile frigus adurit Luca.urebãt mõtana niues. Pli.dixit ſimiles in quibuſdam locis eſſe æſtus imodici & frigoꝝ effectus. Valeri.Flaccus ſolibus & canis urebat luna pruinis. Silius hoſtẽ miles habes fractũ ambuſtũq; niuoſis cautibus. Pugiles cæſtubus. Vir.luculẽter deſcribit pugnãdaretis & entelli cæſtubus factã q ex loris bubulis cõfecti plũbo inſuto ferroq; rigebat: canit flaccus in.iiii.argonauticõ quẽadmodũ amicus certamĩe cæſtuũ cõfligẽs cũ polluce datus eſt neci: Hom.quoq; in.xxiii. iliados in ludis patrocli funeribus celebrat cæſtus epei & euriali pugillũ: quẽ totũ locũ imitatus eſt. Virg.in.v.ænei.

ctant uenatores in niue: in mõtibus . uri ſe patiũť. Inde pugiles ceſtibus cõtuſi ne ingemiſcũt qdẽ: ſed qd hos: qbus olympioꝝ: uictoria cõſulatus ille antiquus uideť. Gladiatores aut pditi hoĩes aut barbari quas plagas pferũt. Quomodo illi q bene inſtituti ſunt accipere plagam malũt q̃ turpiter uitare. Quã ſæpe apparet nihil eos male quã uel dño ſatiſfacere uel populo. Mittũt etiã uulneribus confecti ad dños: qui querãt qd uelint: ſi ſatiſſactum iis ſit ſe uelle decũbere. Quis mediocris gladiator ĩgemuit: quis uultũ mutuauit unq̃. Quis nõ mõ ſtetit: uerũ ẽt decubuit turpiter? Quis cũ decubuiſſet ferrũ recipere iuſſus collũ cõtraxit. Tm̃ exercitatio meditatio conſuetudo ualet: ergo hoc poterit ſamius ſpurcus hõ: uita illa dignus locoq;: uir natus ad gloriam ullã partẽ aĩ tã mollẽ habebit: quã nõ meditatione: & rõe corroboret. crudele gladiatoꝝ ſpectaculũ & ĩhumanũ nõnullis uideri ſolet. & haud ſcio an ita ſit ut nũc fit. Cũ uero ſontes depugnabãt ferro aurib⁹ fortaſſe multæ oculis quidẽ nulla poterat eẽ fortior cõtra dolorẽ & mortẽ diſciplĩa de exercitatiõe & cõſuetudĩe & cõmẽtatione dixi. Apageſis: nũc de rõne uideamus: niſi quid uis adhæc. A. Ego ne ut te ĩterpellẽ: ne hoc quidẽ uellẽ: ita me ad credendũ tua ducit orõ. M. ſit ne igiť malum dolere nec ne? ſtoici uiderint. qui cõtortulis quibuſdã ac minutis cõcluſiũculis nec ad ſenſus pmanatibus effici uolũt non eẽ malũ dolorẽ. ego illud quicqd ſit tm̃ eẽ q̃tũ uideatur nõ puto: falſaq; ei⁹ uiſiõe & ſpecie moueri hoĩes dico uehemẽtius. dolorẽq; eius oẽm eẽ tollerabilẽ: ũn igiť ordiar? an eadẽ breuiter attingã: q̃ mõ dixi: quo facilius orõ pgredi poſſit lõgius. ĩter oẽs igiť. hoc cõſtat: nec doctos hoĩes ſolũ: ſed ẽt indoctos uiroꝝ eẽ fortiũ & magnaĩoꝝ & patiẽtiũ: & hũana uincẽtiũ: tollerãter dolorẽ pati. nec uero quiſq̃ fuit. qui eũ qui ita patereť nõ laudãdũ putaret. Quod ergo:

Cõſolatus uideť: dictũ eſt in prĩo cõmẽtari: qđ olympionices.i.uictor ĩ olympiacis ludis habebať apud Græ.in eo ferme honore: quo apud Roma.triũphalis ĩperator: uĩcere olympia eſt pinde ac cõſolatũ adipiſci.

Accipere plagã. M.T.in orõne p milone teſtis eſt ſolere nos odiſſe gladiatores ĩ pugnis gladiatoriis timidos & uitã obſecrãtes. Contra fortes & aĩoſos & ſe acriter ipſi morti offerẽtes cupere ſeruare: fuit olim qdã gladiator in ludo cæſaris: q cũ uulnera eius a medicis execabanť ridere ſolitus fuit. Vel domino: munerariũ ſignificat.i.editorẽ muneris gladiatorii: q familias gladiatoꝝ a lãiſtis cõparabat. Decũbere.i.ſuccũbere: mori alias egrotare & iacere gelius: affert phm egra ualitudine oppſſum decũbere. Decubuit: iacuit: ſenſus eſt gladiatores ẽt curare ut honeſte in morte cadãt: qđ cæſar: & olympias alexãdri mr̃ feciſſe tradũť. Quis collũ cõtraxit: flauius ĩ cõiuratiõe neroniana deprẽſus admonitus a tribuno cui nex flauii man data erat ptẽdere ceruicẽ: utinã ait tu tã fortiter ferias ut ego ceruicẽ firmiter petendã.

Meditatio: ſcribit Vege.nihil eẽ tã difficile: qđ nõ aſſidua meditatio facillimum reddat meditatiões romanoꝝ dici optĩe pñt: ut Ioſephus ait cõflictus ſine ſanguĩe. Cõtraq; plia uera meditatiões cũ ſanguĩe: ſunt ãt meditatiões exercitatiões. Samius nomẽ ẽ gladiatoris: ut pacideiãus apud Ora. & Luci. & .M.Tu.fortaſſis ab iſula ſamo nomĩatus: ut ſerui capadoces: gete: daui: a locis dicebanť.

Spurcus: ſordidus: famoſuſq;. Illa uita.ſ. gladiatoria. Crudele de ſpectaculo gladiatorio fuſius annotauimus apud Suet.in primo cõmentario. Iuſtinia. ĩperator libro codicis.xi.fieri uetat ſpectacula gladiatoria tã q̃ cruẽta & ĩhumana crudelitate ſatis plena in qbus ut inqt Cypria.hõ occidiť ĩ hoĩs uoluptatẽ. Sõtes: tales.n.ad gladiaturã parãť noxii.ſ.& ob maleficia dãnati ad necẽ. Auribus multæ: ſenſus eſt diſciplinæ multæ auribus eſſe poſſũt ex libris phoꝝ ex auditu documẽtoꝝ ſalubriũ: iuxta illud Oratianũ ſi mõ culturæ paciẽtẽ cõmodet aurẽ: ſed oculoꝝ ſenſui: q eſt accerrimus: nulla efficatior diſciplina cõtingere põt ad dolorẽ contemnendũ: q̃ ſpectare gladiatores in arena fortiter & alacriter digladiãtes: ſine gemitu: & quadã quaſi hilaritate geſtiẽtes. Cõmentatione: agitatione tractatione: alias excogitatione. aliubi. M.T. que põt eſſe in uino cõmentatio. Cõminiſci dictũ ut ait. M.V. a con & mente cũ cõfinguntť ĩ mẽte q nõ ſolũ ſunt: hinc cõmentũ & cõmentatio. Apageſis: uerbũ cõmicũ qđ ſignificat abduc ſi uis & remoue. Apule. apageſis iã cruentos deos. Interpellare: ĩterpellare eſt loquentem: uel aliqd agentem ĩterrũpe: uñ ĩterpellatores dicti. M.T. ĩ lrĩs inqt ſine ĩterpellatore uerſor. Stoici ui. nõ uult Cice. negare dolorem eſſe malũ qđ faciũt ſtoici: ſed õndere eũ eſſe tolerabilem & fortiter ferendũ. Cõtortulis: uicæ ſpinaꝝ cõnexis. Magnanimoꝝ: aĩus

Ceſtus

gladiator ridens ĩ ſectiõe uulneꝝ decũbere

Vtinã tã fortiter ferias

meditationes cõflictus ſine ſanguine

Hõ occiditur in uoluptatem

cõmẽtatio

Cõmentũ

Apageſis

Megalo/ psicos Magnani/ mus affe ctiones Affectus Andria Vir a ui Dolor lõ/ gus leuis Sũmum Pleureti/ De poda gra rubẽs podagra Molestũ ociũ quod Exẽplum clodii po/ dagrici Agrippa mersit in acetũ crura cu ratio sexti põpeii po/ dagra bal buciens

magnus & fortis nulli: neq; hoĩ neq; pturbationi aĩ nec dolori nec fortunæ succũbit græce dr̃ μεγαλοψυχος magnanimitas: μεγαλοψυχια: magnanimus ut inqt Ari. nec psperis gaudebit nimiũ nec aduersis nimiũ turbabit. Extimescere: tior est de uẽturo malo. Nõ fe. p. dolor est & egritudo de pñti malo. Recte affe. M. T. fere sp affectiões appellat: quos alii affectus uocãt: affectiões si recte sunt uirtutes uocant: si a recta rõne auersæ sunt uitia fiũt: & pturbatiões appellant q græci. παθη: uocãt de qbus fusius uberiusq; dicet in q̃rta tusculana: affectio ut definit Cice. in rhet. est qdã ex tpe aut ex negociorũ euẽtu aut administratiõe aut hoĩum studio cõmutatio rerũ. Sed ab ea una: fortitudinẽ signat: q pprie uirtus dr̃. quã græci. andriã uocãt. Ex ui. uir. Lactã. in li. de opificio: uir inqt noĩatus est: qđ in eo maior uis ẽ q̃ in fœmina. Et hinc uirtus nomẽ accœpit: unñ cũ uirũ dicimus non tã sexũ signamus: q̃ robustũ & fortẽ: uiri. n. ppria uirilitas est & robur. Neglige inqt dolorẽ: illud dogma epicuri pinde ac incõstantis phi: q cũ dolorẽ sũmũ malũ esse dicat suadet tñ dolorẽ esse negligẽdũ: tãq̃ in eo nihil mali sit: & ita pugnãtia iter se loquẽs merito refellit: uolẽs ãt epicurus docere dolorẽ eẽ negligẽdũ. ita dictitabat dolor in lõginqtate leuis i grauitate breuis. Vt eius magnitudinẽ celeritas diuturnitatẽ aleuiatio cõsolet notũ est epicuri uerbũ: dolor si lõgus leuis: si sũmis breuis: qđ in pñtia a Cic. refellit: ppea q dolor aliqñ lõgus est & grauis sũmus ẽ nec breuis. Sũmũ: maximũ ĩtelligit: quo nihil sit maius sicuti iuppiter sũmus dr̃: p maximus supmusq;: & a Vir. dictũ est sũme deũ: p maxime deorũ. Latera: morbus laterũ: pleureticus græco uocabulo dr̃: q acutus est: lateris dolore cõsũptus est Luci. crassus orator. Abest a sum. do. magnus põt esse dolor sed nõ sũmus hoc est maxĩus: ille. n. sũmus merito noĩat: quo nihil grauius neq; dici: neq; excogitari pt: unñ cũ dolet ps corpis talis dolor magis magnus: q̃ sũmus est noĩandus. Tm̃ ho. s. epicurũ: quẽ Lucre. cũctis mortalibus anteponit: q genus humanũ ĩgenio superauit: & oẽs exoriẽs. stellas extinxit ut ethe/rius sol. Nõ cõ. nõ statim. Doloribus pod. podagræ morbus: ratior solebat esse: ut ĩqt Pli. patrũ auorũq; memoria: q pegrinus est nã si italiæ fuisset antiqtus latinũ nomẽ ĩuenisset: fœminæ & eunuchi ut auctor ẽ Hip. nõ fiũt podagrici est podagra rubẽs hoc est callida: est frigida: est multiplex: de qua ap medicos plera ĩterrogatus publius mimographus: qđ nã esset molestũ ociũ: podagrici pedes: dixit Ser. Clodius magnitudĩe doloris in podagra coastus: ueneno crura punxit: & postea caruit sensu oi æq; q̃ dolore in ea pte corpis. M. Agri. cõflictatus graui morbo pedũ: cũ dolorem eũ ppeti neqret crura demersit in acetũ calidũ. in acerrĩo impetu morbi. atq; ita euasit. Sextus Põpe. correptus dolore podagre mersit in triticũ sese sup genua: leuatusq; siccatis pedibus mirabili mõ postea hoc remedio usus ẽ. Si saturnus dñs geniture fuerit ut docet iulius firmicus facit pneumaticos: hoc est pulmone laborãtes & podagricos: est qdã podagra quã historici balbuciẽtẽ appellãt: q laborauit Lucius Silla dictator. Forticulũ ĩ tor. & strã. iter ĩtestinorũ mala & ægritudĩes abscõsas sunt tormĩa Dysenteriõ græce uocat. In tormibus: ĩtestina exulcerant: ex his cruor manat: frequẽs deiiciẽdi cupiditas dolor in ano est. auctor Cor. celsus in. iiii. q laborat hoc morbo dr̃ uocabulo græco dysentericus: latino torminosus. iã nomẽ dysenteriæ puulgatũ est iter medicos: cũ torminũ nomẽ ignorent

quod sane

& postulat a fortibus: & laudat cũ fit: id aut extimescere ueniẽs aut nõ ferrẽ psens. nõne turpe est. At q uide: ne cũ oẽs rectæ aĩ affectiones uirtutes appellẽtur: nũ sit hoc ppriũ oĩum nomẽ: sed ab ea una quæ cæteris excellat oẽs noĩatæ sunt. appellata est. n. ex uiro uirtus. Viri ãt ppria maxime est fortitudo. cuius munera duo maxima sunt. mortis dolorisq; contemptio. Vtendũ est igit his: si uirtutis cõpotes uel potius si uiri uolumus esse: qm̃ a uiris uirtus nomẽ est mutuata. Quæres fortasse quomõ: & recte. talẽ. n. medicinã philosophia pfitet uenit. Epicurus hõ minime malus uel potius uir optimus tm̃ monet q̃tũ intelligit. neglige inqt dolorẽ: qs hoc dicit: idem q dolorẽ summũ malũ: uix satis cõstanter. audiamus si summus dolor est inqt breuẽ esse necesse ẽ. A. iterãdũ eadẽ mihi. ista nõ. n. satis ĩtelligo qd summũ dicas esse: qd breue. M. sũmũ quo nihil sit supius: breue quo nihil breuius: cõtẽno magnitudinẽ doloris a qua me breuitas tpis uindicabit ante penè quã uenerit. sed est tãtus dolor: quantus philoctetæ bene plane & magnus qdem uidet. sed tñ nõ summus. nihil. n. dolet nisi pes. possunt oculi: põt caput latera pulmones: possunt oĩa lõge igit abest a summo dolore. Ergo inqt dolor diuturnus hẽt letiæ plusq̃ molestiæ: nũc ego nõ possũ tm̃ hoĩem nihil sapere dicere. Sed nos ab eo derideri puto. ego summum dolorẽ: summũ aũt dico ẽt si decẽ atomis est maior alius: nõ cõtinuo dico esse breuẽ multosq; possum bonos uiros nomĩare: q̃ cõplures annos doloribus podagræ crucient maximis. Sed hõ cautus nũq̃ terminat nec magnitudĩs nec diuturnitatis modũ: ut sciat qd sũmũ dicat in dolore: qd breue in tpe. omittamus igit hunc nihil prsus dicentẽ. cogamusq; confiteri non esse ab eo doloris remedia querenda: qui dolorẽ malorũ omnium maximum dixerit: quamuis idem forticulũ se in torminibus: & in strãguria sua præbeat.

qđ sane ꝑ q̃ mīꝝ est græcā dictionē esse latinis cognitissimā: latinā uero pœnitus ignotam. Nonius tormines masculino genere enūciat diciq; ex eo ait qđ dolore torquāt: citans hoc Ciceronis testimoniū. Si solis radius saturnū ꝑ quadratū accesserit ĩgenitura hõ interribit dysenterio: ut refert firmicus m̃nus ĩ.yii. matheseos auctor est Hip. mortiferꝝ esse signū in dysenteria si carnes egeranť: ait Galenus dysenteriā fieri: qñ m̃ria exuberās calore ætatis ĩficiť: & fit salsa: strāguriā uero appellāt urinæ difficultatē: ut docet Cor. cel. in. ii. auctor ē Hippo. in aphorismis in senectute strāgurias dyspneas: dysurias: cacesias esse frequētes: est aūt dyspnoea spirādi difficultas: δυσουρια. i. pœne qđ stranguria: q̃ ut ait Galenus fit ex uesicæ passionibus urinā supprimēs. Cacesia malus corporis hītus significať. M. Cato uinū cōcinat ui medica pollens ad dyspepsiā & strāguriā. i. ad malā cōcoctionē: & urinæ difficultatem. ubi uoles inqt cibū cōcoq̃re & lociū facere: hīc bibito q̃tū uoles sine ꝑiculo. Epicurus: ut ad uerba Cice. explicāda reuertamur fortiter satis tolerauit tormina & strāguriā q̃ Seneca tormēta uesicæ & ulcerati uētris appellat cum libro. ix. epistolaꝝ sic scribit laudat Epicurus & ꝓbat male ualitudīs doloꝝ grauissimoꝝ ꝑpessionē: in qua fuit illo summo ac fortunatissimo die suo. Ait. n. se uesicæ & ulcerati uētris tormenta tolerare ulterioris doloris accessionē nō recipiētis: esse nihilo minus sibi illū beatū idem in. xxiiii. beatissimum inqt hūc & ultimū diē ago Epicurus: cū illū hinc urinæ difficultas torq̃ret: hīc insanabilis exulcerati dolor uētris sumpsitāt hæc Sene. in epistola epicuri: quā iā moriēs: ad idomeneū siue hermachrū scripsit: quā Cice. ita interꝑtať: cū ageremus uitæ beatū: & eūdē supmū diem scribebamus hæc: tāti aūt morbi aderāt uesicæ & uisceꝝ: ut nihil ad eoꝝ magnitudinē posset accedere. Cōpensabať tñ cū his oībus aĩ leticia: quā capiebā memoria rõnū inuētorūq; nr̃oꝝ: obiisse epicuꝝ calculo urinæ exitū ĩpediente hermachus laertiusq; testāť. Ab his. s. stoicis.

aliūde igit᷑ est q̃renda medicina: & maxīe q̃dē si qd maxime cōsentaneū sit quærimus ab iis. q̃bus ꝙ honestū sit sūmū bonū ꝙ turpe sūmū uideť malū. His tu præsentibus gemere & te iactare nō audebis ꝓfecto. loqueť. n. eoꝝ uoce uirtus ipsa tecū. tu ne cum pueros lacedemone adolescētes olympiæ: barbaros in arena uideris excipiētes grauissimas plagas & ferētes silētio: si te forte dolor aliq̃s ꝑtulerit exclamabis ut mulier? nō cōstāter & sedate feres: fieri nō p̃t natura nō patiť. Audio pueri ferūt gloria ducti. ferūt pūdore alii. multi mœtu. & tñ ueremur: ut hoc: qđ a tā multis: & qđ tot locis ꝑferať natura nō patiatur. Illa uero nō modo patiť: ueꝝ ēt postulat. Nihil. n. præstātius habet: nihil qđ magis expetat: q̃ hōestatē q̃ laudeť: quā dignitatē: quā decus: hisce ego pluribus noībus unā rē declarari uolo. sed ita utar: ut quā maxīe significē pluribus. Volo aūt dicere illud hoī lōge optimū esse qđ ip̃m sit optādū ꝑ se a uirtute ꝓfectū: uel ipsa uirtute sitū sua spōte laudabile qđ q̃dē citius dixerim solū: quā summum bonū. At ꝗ ut hoc de honesto: sic de turpi contraria. Nihil tā tetrū. nihil tā aspnandū: nihil hoīe īdignius. Quod si tibi ꝑsuasum est: principio. n. dixisti plus in dedecore mali tibi uideri: quā in dolore: reliquū est ut tu te tibi īperes. Quā q̃ hoc nescio q̃uo: dicať q̃si duo simus ut alter īperet: alter ꝑeat nō inscite tñ dr̃. est. n. aīus in partes distributus duas: quaꝝ altera rõnis ē particeps: altera exps. Cum igit᷑ præcipiť: ut nobis metipsis īperemus. hoc præcipiť: ut rõ coerceat temeritatē. In animis oīum est fere natura molle q̃dā demissum. humile. eneruatū quodāmodo & languidū. senile sed nihil aliud est in hoīe deformius. sed p̃sto est domina oīum & regina rõ. quæ cōnixa ꝑ se & ꝓgressa longius fit ꝓfecta uirtus. hęc ut īperet illi parti aī quæ obedire debet. Id uidēdū est uiro. quo nā mō īq̃s. uelut sermo domīus? ueluti īperator militi

Eoꝝ uirtus: stoicoꝝ. Cū pu. la. hos appellāt græci: βομονικασ: q̃si in ara cōtendentes de tollerātia plagaꝝ: cuius rei facta est supius mētio copiosa. Exclamabis ut mu. interrogatiue legendū. q. d. īdecoꝝ esset uiro uirilitatē ꝓfitenti exclamare uice muliebri in dolore. Eiulatio. n. mulieꝝ ꝓpria est: que a molicie noīanť: ut. M. Va. Lactātiusq; notificāt. Sedate: æq̃nimiter: & aīo q̃eto. Vnā rē. s. hōestū ip̃m atq; uirtutē: q̃ noīe honestatis laudis dignitatis: decoris cōtinenť. Tute ĩ. duplex est uis aīoꝝ atq; naturæ: una ps in appetitu posita est: q̃ græce dr̃ ορμη: q̃ hoīem: huc & illuc rapit. Altera ĩ rõne: q̃ uitæ regia est itaq; rõ ꝑesse debet: appetitus uero obtēpare: un̄ q dicit impera tibiipsi hoc ītelligi uult: ut rõ ĩ īperio sit appetitus in seruitute: quo ope nihil p̃stātius: quē magis inqt Sene. admiraberis: q̃ q īpat sibi: q̃ q se habet ĩ potestate facilius est gentes barbaras regere q̃ aīum suū cōtinere & sibi tradere. idem in. iii. q̃stionū ait nullam maiorem esse uictoriā q̃ uitia domuisse: tūc aīanti sanitas adest. & uires & pulchritudo: ut scite tradit platonicus Apu. cū rõ totā regit: parentq; appetitus siue cupiditas & irascentia: nihil appetūt: nihil mouent: qđ iutile esse dixerit rõ q̃ uelut dn̄a oīum ac regia capitis arcem tenet coercens effrenes cupiditates. Molle q̃dam hæc est ps appetitus & uoluptatis: q̃ auctore Sene. mollis est eneruis mero atq; unguento madens. Senile: ĩ fractū debilitatū: sicut senio senex uietus & lāguidus. Cōnixa suismet adminiculis innixa: nihil externæ

tormines
Hippocr.
Galenus
Hippo. de
strāguriā
Dyspnoea
dysuria
Cacesia
Dispepsiā
malacon
coctio
Epistola epicuri
Mors epicuri
Bomõices
eiulatio
Mulier a molicie
Appetitus
Orme

Exhorta tio ipato ris calcar

Hortamē ta tyrtei

opis indigna. Velut ser uo dominus:nō unū est iperādi genus. Aliter iperat princeps ciuibus:aliter ipera
tor militibꝫ. Aliter dn̄s seruo:aliter pr̄ liberis:aliter magister discipulis. Itaq; sicut uaria sunt impia:ita aioꝝ
uarietas uario genere iperādi coercēda est:ut alius impio seruili:alius iperatorio:alius pr̄no cohibendus sit
ut ita castigatus in officio cōtineat᷑. Fractos pudore:igenia inqt Hiero. liberaliter educata facilius uereccun/
dia q̄ mœtus supat:& quos tormēta nō uincūt:interdū uincit pudor. Vt bonos milites:nihil sic cōtinet in
officio disciplinaq; castrensi milites q̄ impatoris admonitio exohortatioq;:hoc est acerrimū calcar; hic fo/
mes hoc icitabulū ad aīos militū cōmouē/
dos:hinc ait silius Corda uiꝝ fouet ortādo
reuocatq; uigorē:alibi de scipione inqt uo/
ce tenet dū uoce uiget apud Li. lōge sunt cō/
tiōes ipatoriæ:qbus alacritas militaris exci/
tat᷑:olim tyrteus ꝓ cōtione militari carmīa
exercitui lacedæmonioꝝ recitauit cōtinētia
uirtutis hornamenta qbus tm̄ ardorē militi
bus iniecit:ut nō de salute:sed de sepultura
tm̄ cogitarēt. Sic aīatus lacōicus exercitus tā
ardēter alacriterq; cōflixit cū hostibus mes/

Pacuuius poetā

seniis:ut uictoriā reportauerit. Nō ni. in ni.
pacuuius brūdusius tragædiaꝝ scriptor illu
stris ennii poetæ ex filia nepos:romæ pictu/
rā exercuit:ac fabulas uendicauit:deinde ta
rentū trāsgressus ꝓpe nōnagenarius diē obi

Niptra

Scitu di/ gna

it:hic ut ait Fabi. Quint. grauitate sniaꝝ pō
dere uerboꝝ:auctoritate ꝑsonarum clarissi
mus fuit citra tn̄ nitorē. Inter cæteras fabu/
las scripsit tragædiā titulo niptra q̄si laua/
cra cuius argumētū erat ulyxes:q materia ē
homericæ odissea:in q̄ iducebatur euticlia
nutrix ulyxis abluēs pedes alūno:q sub ha/
bitu medici domū reuenerat ignorabilis su
is uidet᷑ aūt hæc fabula sumpto ex homero
q libro odyssēæ unde uigesimo scribit:quē
admodū euryclea nutrix iussu pœnelopes
lauit pedes ulyxi tanq̄ hospiti:quē recogno
uit ex tactu cicatricis quā hēbat i femore olī
ꝑcussus ab apro dente fulmineo:dū uenat᷑
in mōte parnaso una cū filiis autolyci. q. can
tamie sanguis ꝓfluuiū sistētes:domūq; pr̄is
autolici deferentes diligenter curauere:da/
tisq; splendidis mūeribus in ithacā deduxe
re ex niptris pacuuianis sunt opinor illi uer
sus iucūdissimi:qbus loqt᷑ euryclia lauans

Succusare

Succusa tor

ulyxi ignoto pedes. cedo tn̄ pedem lymphis
flauis flauū puluerē māibus iisdē:qbus uly
xi sæpe ꝑmulsi abluā:latitudinēq; minuā manuū multitudine:pacuuiū in niptris citāt identidem scripto/
res idonei:igit᷑ in niptris inductus ulyxes uulneratus in fœmine ab apro nō nimis:sed modicæ lamentat᷑ qui
ad illos q eū sautiūt ferūt:dicit uerba hæc apud Pacuui. pedetentī ite & sedato nisi:qbus plane uerbis signi
ficat se dolorem tempanter ferre:dū iubet ut sedatæ caute molliter deferat᷑:ne succussu. i. succusatura: & ni
mia concussione gradientium dolor augescat:succussare. n. est frequenter excutere:uñ succusator æquus di
ctus q sessorem uexat:i hāc ferme sniam est illud actianū. Agite ac uulnus ne successet gressus caute ingre/
dimini:hoc aūt credo referendū esse ad uulnus illud apri dente inflictū pœne letaliter:& tunc sauciū uly/
xem ac gemebūdū filii autolici domū deportarūt:inhibito sanguis ꝓfluuio carminibus; cuius homericæ
sniæ:Pli. & Apu. meminerūt. Leuiter ge. more leuiculæ muliercule. Tu quo. uly. Verba sophoclis tragici
poetæ græci:q prior q̄ pacuuius scripsit niptra:quo archetypo usus est in niptris ipse Pacu. eodem pœne ar/
gumento & stilo illud dissonū qđ pacuuius modicæ lamentātem fecit ulyxem sauciū quem sophocles fece
rat p quā flebiliter eiulātem. uñ his uerbis ap̄ Sopho. castigat᷑ ulyxes ab his q eū sauciū ferūt. Poeta pru. so

Niptra uñ

phocles de quo supra diximus. Retinere. uerba ulyxis saucii ex niptris sophocleis. Incipit la. Verbū cicerōis
colligentis ex uerbis q̄ ulyxes dixit ap̄ Sopho. illū succūbere dolori labiq; nec retinere cōstātiā. Opite:uer/
ba ulyxis:q cū uidisset se labi in dedecus & dignum esse castigatōe ex illo prīo eiulatu repente mutat cōsili
um & oīonem. iāq; cōuersus ad tollerātiā doloris ait tegite uulnus & abscedite:cū prius dixisset ulcus nuda
te. Quassu. cōcussiōe & q̄ssatiōe. In ex. ni. in extrema pte tragædiæ sophocle:q inscribit᷑ niptra pluralita
tis noīe a uerbo græco νιπτω:qđ significat lauo. Cōq̄ri fo. nō la. licet uiro forti accusare fortunā & de eius
in equitate

uelut parēs filio? si turpissime se illa pars aī geret: q̄
dixi esse mollē:si se lamētis muliebriter lachrymisq;
debet uinciat᷑ & constringat᷑ amicoꝝ ꝓpinquorūq;
custodiis. sæpe. n. uidemus fractos pudore: q rōne
nulla uincerent᷑. Ergo hos quidē ut famulo uinclis
prope ac custodia arceamus. Qui āt erūt firmiores.
nec tn̄ robustissimi: hos admonitu simili oportebit
ut bonos milites reuocatos dignitatem tueri. nō ni
mis in niptris ille sapiētissimus græcie saucius lamē
tatur uel modice potius: pedetētim inqt ite & seda/
to nisu: ne succussu arripiat maior dolor. Pacuuius
hæc melius quā sophocles apud illum. n. per quam
flebiliter Vlyxes lamētatur in uulnere. tamen huic
leuiter gementi illi ipsi qui ferunt saucium personæ
grauitatem intuentes nō dubitarūt dicere. Tu quo
q; Vlyxes: quāquā grauiter cernimus ictū nimis es
pene animo molli: qui cōsuetus in armis æuum age
re. intelligit poeta prudens ferendi doloris cōsuetu
dinem esse non contēnendam magistram: atq; ille
non imoderate magno in dolore. Retinete: tenete
opprimite ulcus nudate heu miserum me excrucior
incipit labi: deinde illico desinit. operite: abscedite
iamiam dimittite. nam in attractatu: & quassu seuū
amplificatis dolorem. uides ne ut obmutuerit non
sedatus corporis: sed castigatus animi dolor. Itaq; ī
extremis niptris alios quoq; obiurgat: isq; moriens
cōqueri fortunā aduersam nō lamētari docet. Id ui/

iniq̃tate cõq̄ri:ſed lamentari nõ licet:cũ cõq̃ſtio ſit uirilis lamẽtatio mulieris. Huius aĩ.ſ.ulyxis. Qualem ui.ne.famigerati ſunt ſeptẽ illi græcie ſapiẽtes.q re uera ſapiẽtes nõ fuerũt:ſed ſimilitudinem q̃dãgerebant ſpecieq̃ ſapiẽtũ.M.Cato quoq; & Caius Leli.habiti ſunt ſapientes & noĩati.nec tñ fuerũt ſic ſapiẽtes:ut ſapiẽtẽ intelligi uolũt phi:ſicut pfectus orator nullus unq̃ fuit.Vnde dicebat.M.Anto.diſertos ſe uidiſſe multos eloquentẽ oĩno neminẽ:ĩſidebat uidelicet in eius mente ſpẽs eloq̃ntiæ quã cernebat aĩo:re ipſa non uidebat. Cõſimiliter idea q̃dã ſapientiæ ĩſidet mentibus phoꝝ:ut aĩo cernãt ſapientẽ:quẽ re ipſa nõ uident. Parti ĩfe rio.animi pars inferior eſt appetitus:& illa mollior:q̃ facile uincit̃.Supior uero eſt rõ: q̃ uult regina in arce cõſiſtit ĩuicta & ĩſepara bilis.

Qui ſapiẽtes dicti ñ fuerũt orator pfectus n͞ul lus

ri eſt officiũ.fletus muliebri ĩgenio additus.huius aĩ pars illa mollior rõni ſic paruit.ut ſeuero imperatori miles.prudẽs.In quo uiro erit pfecta ſapientia quẽ adhuc nos q̃dẽ uidemus neminem:ſed philoſophorũ ſententiis qualis futurus ſit:ſi mõ aliq̃ñ fuerit exponit̃ is igit̃ ſiue ea orõ:quæ erit in eo pfecta: atq; abſoluta:ſic illi parti ĩperabit ĩferiori:ut iuſtus parẽs pbis filis:nutu q͞p uolet cõficiet:nullo labore nulla moleſtia.eriget ipſe ſe ſuſcitabit̃:inſtituet:armabit ut tãq̃ hoſti ſic obſiſtat dolori.Quæ ſunt iſta arma cõtẽtio:cõfirmatio:ſermoq; intimus:cũ ipẽ ſecũ:caue turpe q̃cquã lãguidũ nõ uirile.obuerſent̃ ſpecies honeſtæ aĩo.zeno pponat̃ Eleates.q perpeſſus eſt oĩa potius quã cõſcios delẽdæ tyrãnidis indicaret.De anaxarco democritio cogitet̃ q̃ cum in manus Cypri nicocreontis regis ĩcidiſſet:nullũ genus ſupplicii deprecatus eſt.neq; recuſauit.Calanus indus ĩdoctus ac barbarus in radicibus caucaſi natus ſua uolũtate uiuus cõbuſtus eſt.nos ſi pes cõdoluit

Vt iuſtus pa.fi.Ariſto.in.ii.œconomicũ ſcribit.duplicẽ eſſe ſpẽm timoris.Alterã cu reuerẽtia & pudore:qua ad patres utunt̃ filii pbi:alterã cũ odio:qua ad dños ſerui. Idẽ in.iii.politicoꝝ refert gubernationẽ patriſfamilias eſſe regiã q̃dam domi ptãtem. Regiã uero ptãtem eſſe ciuitatis & gentiũ q̃ſi domeſticã q̃ndã gubernationẽ. Caue tur pe q̃cq̃:uerba ſunt q̃ ſecũ dicit ſapiẽs:cauendũ ſibi eſſe ne dicat:ne faciat q̃cq̃ turpe aut effœminatũ:qđ merito eſſe poſſit rephenſĩbile.Sapiens.n.ubiq; locoꝝ tempoꝝ reꝝ:ſeruabit decoꝝ.ideoq; in dolore nõ lamentabitur flebiliter:eſſet.n.in decoꝝ. Zeno elea. celebratiſſima eſt.Zenonis huiuſce in pferẽdis doloribus cruciatibuſq; pacientia:q cũ adoleſcentes nobiliſſimos cũpiditate liberãdæ patriæ ĩflãmaſſet cõtra tyrãnũ phalari: uel ut alii tradũt nearchũ:facto iudicio cõpñſus traditusq; tortoribus eſt torquẽdus:q cũ intolerãdis cruciatibus laceraret̃:ut conſcios cõiuratiõis noĩaret neminẽ illoꝝ noĩauit:ſed amicos ĩtimoſq; tyrãni pticipes cõiuratiõis eſſe dixit.Deinde cũ q̄ppiã ſe in aurẽ tyrãni clam loq uelle ſignificaſſet:eam mordicus correptã nõ ante dimiſit:q̃ rapta aure populatũ caput reliq̃ſſet.Vale.maxius hæc duo paciẽtie exẽpla duobus Zenonibus aſſignat Laertius & alii ab uno Zenone eleate utrũq; factũ eſſe cõmemorant.Demetrius ait nõ aurem ſed naſum morſu amputaſſe:Antiſthenes addit cũ amicos tyrãni noĩaſſet ueluti cõſcios interrogatũ ab illo eſſet ne q̃ſpiã alius dixiſſe:tu ſolus eſt ciuitatis pnities ac peſtis:hic cõſultus a Dionyſio q̃d nã philoſophia præſtaret cũ reſpõdiſſet contemptũ mortis. Impaſſibilis flagellis tyrãni obiectus ſñiam ſuã: ut ĩq̃t Tertulli.in apologetico:ad mortem uſq; ſeruauit:dicitur Eleates a patria Elea:quæ ciuitas eſt lucanie quã q̃dam helam a fonte noĩarunt:alii a paludæ dictã opinant̃:quæ græcæ:τοιλοσ dicit̃.Eleatæ ferũt parmenides & Zeno pythagoricæ ſecte ſectatores p quos Eleã inſtitutis legibusq; bene formatã fuiſſe autumat. Strabo in.yi.geographiæ.Alius fuit ille Zeno cõditor ſectæ ſtoicoꝝ. De anaxarcho democrito:anaxarchus abderites inimicũ habuit nicocreontẽ cypri tyrãnũ a quo cõprenſus cõiectus eſt in pilũ ptiſanæ ſiue mortariũ ſaxeũ:q̃đ græci:ολμον uocãt ibiq; ferreis malleis cõtuſus adeo tollerãter patienterq; ptulit aſperimos illos cruciatus:ut uerbũ illud memorabile cõduplicauerit:tunde tunde anaxarchi follẽ:anaxarchũ.n.non tũdis ad ultimũ amputationẽ linguæ minitãte tyrãno protinus dentibus abſciſſam & cõmanducatã linguam ĩ os eius ira patulũ cõſpuiſſe ferũt auctores Valer.Laert.Tertul.cæteri.Democritus dicit̃ a Cicero.q̃m Democriti auditor fuit & ſectator. Depcatus eſt:ppulſauit:depulit abegit.recuſauit.hoc.n.ſignificat hoc in loco depcari ſicut ap̄ Oui.ſcribentẽ.Sæpe pcor mortẽ:mortẽ quoq; depcor idẽ ap̄ Gel.temeritatẽ depræcarẽtur apud Enniũ ſeruitutẽ depcor:pleni adeo ſunt libri ueteꝝ ſcriptoꝝ ſimilis in hoc uerbo ſignificatiõis.quod & a nobis in ſcđo tranq̃lli cõmentario ſatis copioſe explicatũ eſt. Calanus indus.gymnoſophyſtæ phyloſophi ſunt indoꝝ nudi:q ab exortu ad occaſum contuent̃ ſolem ĩmobilibus oculis inſiſtẽtes toto die pedibus alternis:ex numero iſtoꝝ unus fuit calanus pprio noĩe ſphines dictus:ueꝝ cũ pro ſalute καλε:diceret oĩbus obuiis calamus a græcis noĩari cœpit:colloq̄um habuit cum oneſicrito:q ab Alexandro magno miſſus eſt ut cum ſophiſtis indoꝝ colloqueretur:quem cũ chlamydatũ & pileatũ crepidatumq; uidiſſet riſit hic poſtea ſemet uiuum ultroneus cremauit:de cuius morte:hæc produnt̃:ſecutus Alexandrum magnũ extra indiæ fines preter cõem aliorum philoſophorũ conſuetudinem:q regi aſiſtunt:cum apud paſargadas egrota recœpiſſet ſeipſum extulit anno ætatis ſue.lxxiii.facta.n.pyra & aurea lectica ſuper impoſita in ea cubãs cõbuſtus eſt ſtramentis opertus:ſunt q dicant eum in lignea domo frondibus plena & pyra ſuper tecto conſtructa incluſum ſe ut trabem in ignem inieciſſe & cum domo deflagraſſe.ita ſeipſum uiuus exuſſit extulitq; calanus ſm patriam legem:cuius meminit Quintus curtius:cũ ait apud ſapientes indoꝝ occupare fati dic pul

Exẽplum zenonis patientie

Eleates Elea anaxarchi tolerãtia tũde anaxarchi follẽ

depræcari

q̃d Gymnoſophiſte calãus unde ultroneus ſæcrem at calanus

Lucanus
O pclaꝝ discessū e uita
aculeus ī apibꝯ
Impatorē nō uti aculeo
Clemētia dos prīcipiū
clemētissimus cæsar
remediū cōtra acoleos
uarices marii

chrū & uiuos se cremari iubent: nec ullus corporibus quæ senectus soluit honos redit̃. in q nari putant ignē: nisi q spirantes recipit. De his intellexit Luca. scribens: qque suas struxere pyras: uiuiq; calentes conscendere rogos: Megasthenes tn̄ putat nullum fuisse decretum gymnosophistis: ut sese efferant: imo q id fecerit puerilem iudicari: illud adde quod Cice. in primo de diuinatione & Valer. tradiderunt. Calanū cum iret in rogum ardentem dixisse: o pclaꝝ discessum e uita: cunq; Alexander magnus eū rogaret: si qd uellet: si qd mādaret dixisse prope diem te uidebo: quod ita cōtingit. Nam babilone paucis post diebus Alexander est mortuus. Apis aculeū: natura apibus aculeum dedit uentri confertū: quem in uulnere reliquunt. Columella: & Virg. spiculum uocāt: quo carēt reges: uel si habēt nō utunt̃. illud .n. constat inter auctores īperatorem apicu/laꝝ aculeo non uti. Quod ut inqt sanctissime Seneca exēplar est magis regibus: ut sine aculeo sint: spiculū retundāt: crudelitatem cōprimant exarmati sint maiestate sola circūuallati: qd est .n. per deos imortales in prīcipe admirabilius amabiliusq; clementia? q̄ dos imperatoria est: quæ bonos principes facit dū uiuūt amabiles: cū uita excesserūt desiderabiles cuius diuersoriū esse debet ī pectoribus summatiū: sicut fuit olim ī pectore cæsaris dictatoris: cuius īter īnumeras lades proprium & peculiare fuit clementiæ īsigne: quausq; ad penitentiam oēs superauit hinc illa nō minus uera q̄ speciosa apud. M. Ciceronē laudatio: q nihil obliuisci soles nisi iniurias est in exēplis æquos ab apibus occisos: tā noxia est illa uis aculeoꝝ. Plin. uenenatas apiū cuspides esse tradit in. xxi. aduersus quas salutare est hoī pcusso perūgi mal uæ succo. aut hederæ folioꝝ: uel eas bibere. Rusticanus: arpinatem fuisse marium obscuris natalibus nouū hoīem aratorem: qs ignorat? q in agro arpinate in ulla ciuernate: ut auctor est Plutar. uitā diu uixit rusticā plane & agrestē pcul ab urbanis mundiciis. Vetuit se alliga. De mario q solutus & stās: pbuit medico secādū crus uaricosum supra dixius: q μηστεναξας μηδιτας οφρυσσυναγαγων .i. neq; suspirās: neq; supcilia cōtrahēs pertulit lectionē fixisq; oculis spectauit cruciabilem curationē. Postea alii. s. secti sunt laborātes uaricibus.

si deus sed fac totū dolore corpus: ferre nō possumꝰ opinio est .n. quædā effœminata ac leuis: nec in dolore magisq̄ eadē in uoluptate: qua cū liq̄ scimꝰ fluimusq; molicia: apis aculeum sine clamore ferre non possumus. At uero. C. Marius rusticāus uir sed plane uir cū secaret̃: ut supra dixi: principio uetuit se alligari nec quisquā ante Marium solutus dr̃ esse sectus. cur ergo postea alii? ualuit auctoritas uides ne igitur esse opinionis non naturæ malum: & tamē fuisse acrem morsum doloris idē Marius ōndit. Crus .n. alteꝝ non prebuit: ita & tulit dolorem ut ait: & ut homo maiorem ferr̃ sine causa necessaria noluit. Totū igitur in eo est ut tibi imperes ostendi aūt qd̃ esset īperandi genus. atq; hæc cogittatio: quid patiētia qd fortitudine qd magnitudine aī dignū sit: non solum animū cōprimit: sed ipsum etiā dolorē nescio quo pacto mitiorē facit. Vt .n. fit in p̄lio ut ignarus miles ac timidus simul: ac uiderit hostem abiecto scuto fugiat quātū possit: ob eāq; causam pereat nō nūquam etiam integro corpe: cū ei q steterit. nihil tale euenerit: sic q doloris speciē ferre nō possūt abiciūt se: atq; ita afflicti & examinati iacent. Qui aūt restiterint: discedunt sæpissime superiores sunt .n. q̄dam animi similitudines cū corpore: ut onera contētis corporibus facilius ferūtur remissis opprimūt

Demoste. fugit ex p̄lio
dictū demostēis
Solertia melium
Cōtentio
Antithetō

Crus alteꝝ nō pbuit: cū medicus alteꝝ crus secare uellet minime assensum pbuit. Inqens curationē tāto dolore dignā esse nō arbitror. Vt uir uirilitate ac aī magnitudine septus. Vt hō: tanq̄. q ex humana teneritudine morsu doloris moueret̃. Vt ignarus miles: sæpe hoc cōtingit: ut in p̄lio citius occūbat timidus miles & fugax: q̄ in pteritus & pugnax. Ille .n. fugiēdo fatū ruit in fatū: hic firmiter pugnādo uictor euadit: cōsimiliter q succūbit dolori afflictus iacet: q firmiter resistit uictor fit doloris. Ora. in hanc sn̄iam sic scribi a. Mors & fugacē perseqtur uirum. nec parcit imbellis iuuentæ poplitibus timido ue tergo. Annotandū est demosthenem prælio illo magno: quo apud cheroneā: Philippus Alexandri magni pater Athenienses uicit salutem fuga quæsiuisse: cumq; id ei quod fugerat pro brose obiiceret̃ uersu illo notissimo elusisse: ανηροφευγωνκαι παλιν μαχεσεται .i. uir fugiens iterū pugnabit. Abiecto scuto. Lex platonis militem qui in prelio arma abiecit: & sese dedit in pedes: ita punit: eo q arma turpiter proiecisse dānatus est: nec īperator: nec præfectus aliquis pro milite unq̄ utatur nec in aciē recipiat: uiuatq; in famis uitā in gloriā & dedecorosam. Lacedæmonii olim archilochū poetā ex sparta eiecerunt: qa scripserat in poemate. κριττον εστιναποβαλειντα οπλαν αποθανειν .i. melius est abiicere arma: q̄ mori: Iuriscōsultus titulo de re militari graue inqt crimen est arma alienasse: & ea culpa desertiōi exequat̃. Onera cōtentis corporibus: spiritum cohibere singularis p̄sidii est: scādentibus laborātibus. ac iacētibus contraq; ictus qd inuentū esse aīalis eui nomen est meles docuit Plin. cuius uerba ex. viii. na. historiæ hæc sunt: illa alia solertia in mœtu melibus: sufflata cutæ distentæ ictus hoīum & morsus canū arcent. Cōtenta dicius corpa: q oi nixu intendunt̃ aduersus labores. ut in arcu neruus. apud rhetoricos doctores: cōtentio est oratio acris: ad confirmandū & cōfutandū accōmodata: unde a Pli. dicta est in epistolis Ora. pugnax & cōtentiosa: quam maxie pbat ap̄ eosdē cōtētio dr̃ exornatio ex cōtrariis uerbis cōcinata: q̄ uocabulo græco notissimo uocat̃ antithetō. i. cōtra positū ut illd̄ cicerōianū in oōne p cluētio: uicit pudorē libido tiorē audatia. Rōnē amētia.

Pressum

Præſſum depellit:præſurám ſiue præſſionẽ:dicitur.n.recte latineq; his præſſus quaſi præſura:& p̃ſſio ſicut iudicatus allegatus peccatus pro iudicatione allegatione peccatione. Dixit Sene. illud qd̕ p̃mit: qd̕ impendit quod urget ſi ſuccumbere te cœperis:ſequet̃ & grauius incumbet. Si contra ſteteris & obniti uolueris repellet̃. Athletæ quantum plagarum toto corpore excipiunt ferunt tñ oẽm tormentũ gloriæ cupiditate. Remiſſione:relaxatione:& quaſi relaxatione quadam:ſicut arcus remitti dr̃:qñ neruus retenditur ac relenteſcit. Animi contentio:intentio:concitatio erecto::firmido. Refutetur phylothetis clamor: Refutare eſt redarguere & refellere:inter ptes rationis una eſt refutatio:q̃ alio noĩe confutatio dr̃ q̃ eſt cõtrarioꝶ argumentoꝝ diſſolutio de qua rhetorici ſcriptores ſatis multa:dictum eſt ſupra de gemitu philocteteo & lamentatione & clamore muliebri quem ait. M. T. eſſe improbandũ reiiciendũ cõfutãdũ:tanq̃ idecoꝝ uiro. Ingemiſcere nõnũq̃ uiro. Eneas uirgilianus ĩgemit & duplices tendens ad ſidera palmas:talia uoce refert: apud ouidiũ ĩgemit:iuppiter attamẽ Luca. laudi dat põpeio:ꝙ poſt cladẽ pharſalicam doluerit citra gemitũ. Sic.n.inqt. Non gemitus nõ fletus erat. Saluaq; uerẽdus maieſtate dolor. Nec ſciti ſint oculi amico amiſſo ĩqt Sene. nec fluãt:lachrymãdũ ẽ nõ plorandũ idẽ aliubi dixit nullũ uiris legitimũ eẽ tp̃s conſtitutũ ad lugendũ:qa nullũ eſt hõeſtũ.

Simillime aĩus intentione ſua p̃ſſum depellit oẽm pondeꝝ remiſſione autẽ ſic urgetur. ut ſe nequeat extollere. Et ſi uerum quærimus in oĩbus officiis pſequendis aĩ eſt adhibenda contentio. Ea eſt ſola officii tanquã cuſtodia. ſed hoc quidem in dolore: maxime eſt prouidendum:ne qd abiecte ne quid timide:ne qd ignaue:ne qd ſeruiliter. muliebriterue faciamus. ĩ primiſq; refutetur: ac reiiciat̃ Philoctetis ille clamor. In gemiſcere nõ nũquã uiro cõceſſũ eſt. idq; raro:eiulatus ne mulieri quidẽ. Et hic nimiꝝ eſt fletus quẽ duodecĩ tabulæ ĩ funerib⁹ adhiberi uetuerũt. Nec uero unq̃ ĩgemiſcit qdẽ uir fortis:ac ſapiẽs:niſi forte ut ſe intẽdat ad firmitatẽ ut in ſtadio curſores exclamãt q̃ maxĩe pñt faciunt idẽ cũ exercent̃ athlætæ:pugiles uero ẽt cum feriũt aduerſariũ ĩ iactãdis ceſtibus ĩgemiſcũt: nõ ꝙ doleãt aĩo ue ſuccũbãt ſed qa ĩ pfundenda uoce oẽ corpus intẽdit̃:uenitq; plaga uehemẽtior: Quid q uolũt exclamare maius:nũ ſatis hñt latera fauces linguã ĩtẽdere:̃e q̃b⁹ eliici uocẽ & fũdi uidemus:̃ toto corpore atq; oĩb⁹ ungulis ut dr̃ cõtẽtiõi uocis aſſeruiunt Genu me hercule. M. Antoniũ uidi cum cõtẽte ipſe pro ſe lege uaria diceret:terram tangere. Vt

Hic nimiũ eſt fletus:lex.xii.tabulaꝝ:quas decẽuiri cõdiderũt tollit lamẽtationẽ cuius uerba hæc ſũt:mulieres gẽas ne radũto:neue leſſũ fueris ergo habẽto. Sextus helius & Lattilius ueteres ĩterp̃tes ñ ſatis ĩtellexerunt qd leſſũ ſignificet:ſuſpicati.n.ſũt ueſtimẽti aliqd genus fũebris eẽ. Lelius uero leſſũ lugubrẽ eiulationẽ eẽ ĩterp̃tat̃ qđ & Ci. ĩ legibus ueꝝ eẽ iudicat:qa & lex ſolonis:uñ rõanæ leges trãſlatæ id ipſum uetat:ne.ſ.mulieres ĩ fũere eiulatũ flebilẽ adibeãt:illđ ãt mulieres genas ne radunto. ſignãt ne mulieres ĩ luctu lacerẽt faciẽ ne carpãt unguibus gẽas huiuſce legis decẽuiralis:ſic.n.noĩant̃ leges xii.tabelaꝝ: meminit Pli.in.xi. cuius uerba ſubſcripſi:q̃ ſunt hæc:infra oculos malæ hoĩ tm̃:quas priſci genas uocãt.xii.tabulaꝝ ĩterdicto radi eas a fœminis uætãtes. Seruius grãmaticus ĩ.xii.æneidos cõmẽtario uerbũ legis ĩmutat:nã cũ ĩ lege dicat̃ genas ne radũto ipſe legit faciẽ ne carpito:fortaſſis ut ĩtellectus fieret illuſtrior:ſic.n.ſcribit:ſciẽdũ ẽ cautũ lege.xii. tabulaꝝ ne mulieres carperẽt faciẽ:his uerbis mulier faciẽ ne carpito:Solebãt.n.ĩ rogis lãitãtes gẽas effundere cruorẽ. In ſtadio exclamãt:clamor ille & uociferatio ſublatior ur̃ neſcio qũo robur augere corpus intender̃ aĩum alacriorẽ efficere athletaꝝ:curſoꝝ:bellatoꝝ ſupra diximus romãos ſolitos cũ clamore inire cõflictũ: & pugnã auſpicari. Stadiũ ãt locus ẽ curſus. In græcia fuerunt ſtadia pedes ducẽtos lõga:clariſſimũ eſt curriculum ſtadii olympii qd̕ hercules ſuis pedibus metatus eſſe fert̃:ſtadiodromos uocãt curſores ĩ ſtadio. Ait firmicus maternus ſi mars reſpexerit leporẽ celeſtẽ in horoſcopo faciet ſtadiodromicos:ſtadiũ eẽ octauã ptẽ miliarii ex lectione plinii & columelæ & cæteroꝝ ſatis notũ. qd̕.cxxv. nr̃os cõtinet paſſus:hoc ẽ pedes ſexcentos.xxv. Intendere:contendere oĩ nixu conatuq;. Oĩbus ungulis ut dr̃: pverbiale eſt qd̕ ſignificat oĩbus uiribus manuũ pedumq;:& conatu totius corporis:ut etiam ungues qui ſunt in extremitate collocati. Intẽdat̃:quos Pli. exiſtimat eſſe ſummas neruoꝝ clauſulas:conſimile eſt illud Maronianum. Conſtitit in dignitos ex templo errectus uterq;. Genu. M. Antonium uidi. M. Antonius orator ille qui multos ſe uidiſſe diſertos eloquentes neminẽ dictabat:olim inceſti poſtulatus apud Lu. caſſium prætorem:cuius tribunal pp nimiam ſeueritatem ſcopulus reorum dicebat̃:fiducia ĩnocẽtiæ ſubnixus cãm pro ſe ipſe dixit cõcitate: & inflamanter:ſtatimq; abſolutus:eſt ſunt auctores ſeruum. M. Antonii in hac cã tortũ mira pacientia toleraſſe cruciatus:nulloq; iudicio ſalutem dñi leſiſſe:a quo accuſatores laternam prolatam contendebant: cum ad ſtuprum iret Anto. Lege uaria:fuit Quintus uarius tri. plebis:qui legem tulit ut quæreret̃ de his quorũ ope cõſilio ue ſocii contra populum romanum arma ſumpſiſſent:quæ rex uaria dicta ẽ:cuius capite pœna ſanciebatur in damnatos inceſti:legis ueriæ meminit Ci. in oratione pro ſcauro & pedianus aſconius. ait idem M. T. in bruto. Qu. Varium lege ſua uaria damnatum fuiſſe. Terram tangere:femur ferire ĩ oratoribus uſitatum eſt:& indignantes decet & excitat auditorem:quod athenis primus feciſſe credit̃ cleon: ut

Preſſus
Peccatus
Refutare
Rofutatio
Leſſum quid
Genas ne radunto
Lex decẽuiralis
Clamor ĩ certamĩe
Stadiũ
Stadiodromici
Vngues clauſule neruoꝝ
Antonius ĩceſti reus
Scopulus reorum
Fides ſerui
Lex uaria

Ferire femur
Supplosio pedis
Balista
Manubalistæ
Scorpiões
balistariū
Ex balistare
Notabile
Leuamētum in q̄relis
Arx
Virescit uulnere uirtus
Mures decii
Sparo pcussus epaminūdas
Osculatus clipeium
Socrates bellator

docet Quinti.i.xi.cōplodere uero manus & pectus cedere senicum est pedis supplosio oportūa ē ut ait Ci. in cōtētionibus īcipiēdis aut finiēdis: fuit in.M.anto.ut idem Ci.scribit in bruto singularis actio. Gestus cū sentētiis cōgruens: supplosio pedis. Vox pmanens: ueꝝ sub rauca natura. Vt balista lapidū: balistæ machinæ sunt bellicæ: q̄ funibus neruicis tendunt̄ q̄ q̄to plixiora hūerint brachia tāto lōgius spicula mittunt aut saxa. Capillo muliebri: uel neruo funes ī balista cōficiūt̄ magnitudini lapidis cōgruentes: mittit āt balista lapides pōdo centū uiginti: auctores uegetius & Victruuius: belistā īuenerūt phenices ut docet Pli. sunt manubalistæ minores manu tractabiles: alio noīe scorpiōes dicti qd̄ subtilibus & paruis spiculis scorpionū īstar inferunt mortē: a balista deducit̄ balistariū. Plau. ī Penulo. Infortunii intēta balista est pbe: q̄ ego haud multo post mittā e balistario ubi balista accipi ur̄ p telo balistariū p machīa: hinc quoq; fit uerbū illud plautinū ex balistare: qd̄ signāt ex balista emitte & eiaculari: sic.n.ait in pseudolo bali ōem ex balistabo lepide: date operā mō. Sic plaga: q dā agrauāt ictus an̄ quonatū: saliua in maus in gesta: qd̄ si quem peniteat ictus illati statim post ictū expuat mediā in manū q̄ pcussit leuat̄ illico pcussus a pœna: hoc sepe delūbata q̄drupede approbatū est ut inq̄t Pli. in. xxyiii. statim a tali remedio correcto aīalis ingressu. Hoc tātū quo q̄tū. Cū nihil īminuat̄ dolo. Cōtra ait Sene. magnum in q̄relis est leuamentum cui sniæ subscribit illud ouidianū. Fletq; meos casus est q̄dā flere uoluptas. Lēit̄ lachrymis egerit̄q; dolor: idē dixit strāgulāt inclusus dolor: atq; cor estuat intus. Ira exardescit: supra dixit in oībꝫ officiis psequēdis aī adibendā esse cōtentiōem: q̄ sicut pollet in dolore: ita ualebit in ira & libidine suffrenāda q̄ ptes sunt aī irratiōabilis. Relegatæ pcul a regina rōne: obtinentes infernas: sedes ut popias quasdā & latrinaꝝ latebras: diuersoriæ neq̄tiæ atq; luxuriæ. In eādē arcem: in urbibus munitissimas esse artes nemo est qui nesciat: qd̄ & ausonius testat̄ illo uersu. Vrbibus in tuis munitior urbibus est arx: arx sedes tirāni dr̄ ut inq̄t asconius uel editus ī ciuitate & munitior ad salutē ciuiū locus. Ita q; cū arx sit munitissimus & ad salutē cōperatus locus: p speciosam translationē significat confugiendū esse ad cōtentionē ueluti ī arcē tanq̄ idem suffugiū sit munitissimum aduersus impetus irascētiæ & libidinis grassantiū: qd̄ est tutissimū cōtra dolorē assilientē: Dicendū est.n. sepius pulchra ut inq̄t plato bis terq; repetenda sūt: & ut ait Sene. nūq̄ nimis dicet̄ qd̄ nūq̄ satis. Nō sētiūt uulnera: dū calescūt ī plio: dū ē ictus recēs: nō sentiūt dolorē ex uulnere: immo ut ait Furius poeta uirescit uulnere uirtus: & Luca. saucia maiores aīos ui pectora gestāt īterdū nec se uulneratos eē sciūt: tātus ē ardor aīoꝝ tātus īpetus aduersariū psternēdi. Decii de tribus de. q cognomīati sūt mures q se morti deuouerūt p salute rōanoꝝ dixius in. i. cōmētario. Luca. appellat decios lustrales belli aīas. Ingēuisse epa. epaminūdas cuius uirtute res lacedemōioꝝ accisæ: opes thebanoꝝ auctæ sūt post p̄clara facinora edita: extrēo tpe apd̄ mātineā cū acie īstructa & ducis optimi & militis fortissimi officio fungit̄ sparo qd̄ agreste telū est pcussus ictu mortifero: relatusq; ī castra semianimis req̄siuit a circūstātibus saluus ne eēt clypeus cū saluū eē flētes sui rn̄dissent allatū ueluti sociū laboꝝ gloriæq; osculatus ē. Iteꝝ q̄siuit eēnt ne fusi hostes? Cūq; id quoq; ut cupiebat audiuisset. Euelli tū dēiq; spiculū iussit. Ita multo sanguine pfuso ī leticia & ī uictoria ē mortuus cuius morte thebāoꝝ uires hebetatæ sūt ut nō tā illū amisisse: q̄ cū illo iterisse oēs uiderēt̄: nā an̄ epaminūdā thebani alieno īpio paruerūt: post īteritū eiusdē ī seruitutē p̄stinā reuoluti sunt: ut manifestū sit gloriā thebanā cū ille natā cū illo extīctā fuisse: uereq; dictū hoīem sit unū pluris eē q̄ ciuitatē auctores trogus p bus Emylius. M. T. cæteri. In acie nō sepe pdeūt: phs arma nō induit: ad bella non uadit. Dōi in uita umbratica ocioq; lrario uitam degit tranquillam & pinde beatam: contentus & suo & paruo legimus tn̄ socratem & Xenophontem: rebus bellicis sese immiscuisse. Nā ex bello deliaco cū male pugnatū eēt fugiens So-

enī balistæ lapidū & reliqua tormenta teloꝝ eo grauiores emissiōes hn̄t: quo sūt ↄtēta atq; deducta uehemēti⁹ sic uox. sic cursus sic plaga hoc grauior quo ē missa cōtēti⁹. cuius cōtētiōis cū tāta uis sit: si gēit⁹ in dolore ad cōfirmādū aīum ualebit. utēur sin erit ille gemitus lamētabilis si ībecillus si abiectus si flebilis ei q se dederit uix eū uiꝝ dixerī q qdē gemitus si leuatiōis aliq̄d afferret: tū uideremus qd̄ eē t fortis & aīosi uiri. Cū uero nihil īminuat̄ doloris: cur frustra turpes eē uolumus? Quid ē.n. fletu muliebri uiro turpius: atq; hoc p̄ceptū qd̄ de dolore dat̄ patet latius. Oib⁹.n. reb⁹ nō solū dolori sīi cōtētōe aī resistēdū ē ira exardescit: libido excitat̄ in eandē arcē cōfugiēdū ē eadē sunt arma sumēda. sed qm̄ de dolore loq̄mur illa omittamus. Ad ferendū igit̄ dolorē placide & sedate plurimū pficit toto pector̄ ut dr̄ cogitare. quā id honestū sit. sumus.n. nā ut ante dixi dicēdū ē.n. sæpius: studiosissimi appetissimiq; honestatis. cuius si q̄si lumē aliq̄d aspexerimus nihil ē qd̄ ut eo potiamur: nō paratismus & ferre & p peti. ex hoc cursu atq; īpetu aīoꝝ ad uerā laudē atq; hōestatē: illa picula adeunt̄ in p̄liis. non sentiunt: uiri fortes in acie uulnera: uel si sentiūt se mori malūt: q̄ tm̄modū de dignitatis gradu dimoueri fulgētes gladios hostiū uidebāt Decii: cū in aciē eorum irruebāt. his leuabat oēm uulneꝝ metū nobilitas mortis & gloria: nū tum ingemuisse Epaminundā putas: cū una cū sanguine uitam effluere sentiret:

crates uenit ĩ triuiũ sed eadẽ qua cæteri uia fugere noluit: qbus q̃rẽtibus cur nõ eadẽ pgeret. Deterreri se a Dẽonio suo dixit tũc qdẽ ii q alia uia fugerãt ĩ eqtatũ hostiũ ĩciderũt. Socrates ipse euasit ĩcolumus: serua uitq; Xenophõtẽ ex equo plapsum: quẽ sublatũ hũeris exportauit ĩ tutũ. Heracletes: ab heraclea ciuitate bosphorana: cuius fuit mũiceps hic ãt diony. ĩter nobiliores discipulos Zenõis celebrat: quẽ piguit dolorẽ dicere adiaphoron. i. indifferentẽ: put dr̃ a Zenone & stoicis cũ laboraret ex renibus: & cũ lipitudine acerrima cruciaret. A dolore deductus supatus abstractusq; a pposito. Ex renibus laboraret: hipocrates Galenus & nobilissimi medicorũ nephreticos græco uocabulo appellãt: laborãtes morbo renũ νεφροσ. n. græce Ren. & νεφριτισ morbus renũ: dr̃ q ĩter acutos morbos enumeratur. Ora. qd' latus aut renes morbo tenẽtur acuto Cor. celsus ĩ q̃rto: at renes ubi affecti sunt diu male hñte: peius ẽ si frequens libidinosus uomitus accedit hippocrates scri. nephreticos dolores difficulter sanescer̃ ĩ senibꝫ idẽ tradit bulãtẽ urinã signũ eẽ nephretici morbi & οξιαν νοσ ον. i. acutũ morbũ for̃ aĩalia ut aĩt Pli. ĩ renibus pĩgua sũt quaterni renes ceruis sũt ĩ brileto dester oĩbus est latior & minus pĩgnis sicciorq; renes hñt oĩa q̃drupedũ: q̃ aĩal generãt. Cũ Diony. morbo renũ laboraret cruciareturq; cruciatu ĩpatibili succũbẽs dolori clamabat falsa eẽ q̃ a zenõe didicisset. Dolorẽ. s. nõ eẽ malũ. Cleãthes: mẽoriæ pditũ ẽ cleãthẽ studiosissime phatũ eẽ sub Zenone: & ĩ decretis stoicorũ pseueranter pstitisse q inopia cogente mercenarius factus noctu hauriebat aq̃s ad hortos irrigãdos: ĩterdiu philosophabat. unde phreãtles dictus. i. puteos exhauriẽs tradũt illũ q̃ a Zenone audierat ossibus bonũ & testis fictilibus pscriber̃ solitũ cũ pecũia cum supperet ad chartas emẽdas hic psius frugẽ cleãtheã dixit ĩtelligi uolẽs pcepta phiæ stoice frugifera ac salutaria. Malũ est igit' dolor: cõclusio syllogismi quo usus est Diony. ad demõstrãdũ dolorẽ non esse adiaphoron: ut didicerat a zenone doctore sed malũ. Versum ex epigonis: ex lectiõe papinii statii bellũ thebanũ satis notum: & noĩa ducũ: q in eo bello occubuerũt: quoꝝ filii ut mortẽ parẽtũ ulciscerent: cõi cõsilio contra thebanos iteꝝ arma mouerũt q accepant responsum ab apolline eã se ciuitatẽ expugnaturos si: alcmeonẽ amphiarai filium impatorẽ rei bellicæ fecissent: igit' alcmeõ exercitu ex græcis collecto cõtra thebas duxit copias militares: acerrimeq; cõmissa pugna potius est uictoria: thebanoꝝ res accesæ sũt: q ĩpares uiribus oĩ spe distitui excõsilio tyresiæ urbẽ linq̃ntes salutẽ fuga q̃siuere: thebæ captæ ac dirutæ sunt huiusce secũdi thebãi belli auctores dicti epigoni quasi fœtus illoꝝ q primũ cõfecerant. bellũ græce. n. επιγωνη fœtus appellat' & q post gignit': ĩde euripides tragicus poeta tragediã hoc argumẽto cõpositã epigonos inscripsit: q̃ agi exposcebat uoce magna scenicoꝝ & sonora: ob hoc dixit. M. T. in. i. de officiis: qd' histriones uoce freti agũt epigonos medeamq;: labunt' q existimant epigonos apud strabonem esse populos a qbus fabule nomẽ ĩditum sit cũ epigoni dicti sint gñali uocabulo oẽs illi: q ex diuersis populi cõflati: scđm bellum thebanũ duce alcmeõe cõfecerũt quasi post geniti & filiis illoꝝ: q in primo bello ad thebas mortem oppetierãt: illud adde epigonos quoq; nũcupatos esse successores macedonũ ueteranoꝝ: q sub alexãdro magno ex asiaticis fœminis sobolẽ susceperũt q̃ soboles ut historici memorãt nom̃ hũit epigoni: q ĩ castris nati: ĩ armis educati apuula ætate piculis exercitati: laboribus durati: prsus inuicti: & ĩsupabiles extiterũt: qbus uallũ p patria. Cõflectus p uictoria erat ĩ epigõis ut ad tragediã reuertar: erat hic uersus: audis ne hæc amphiarae: quem opinor ex psona alcmeonis filii dici ad amphiaraũ patrem iã defunctũ & sub terre abditũ: q in primo thebano bello ab sorptus est hiatu terræ una cũ curru: ut canit Statius in thebaide. Stra. refert corruente de curru amphiarao currũ ipsum inanem ad locũ boetiæ delatũ esse q a curru nomen acceperit: nãq; harma noĩatur qd' græco uocabulo currum significat. Cleãthes aũt usurpauit hunc uersum intelligi ipse uolens noĩe amphiarai Zenonem: quem pcuntat' an audiat quod loquatur Diony. discipulus uictus a dolore prorsus generans a dogmatæ doctoris. At non noster possidonius: Scilicet deductus est a dolore & uictus: hoc. n. extrinsecus subintelligendum: testis est Strabo in. xiiii. possidonium fuisse epamiensem ex syria: sed rhodium existimatum: quia rhodi uixit: quia rhodi philosophatus est & sophisticam exercuit: sicut apollonius molo clarissimus dicendi magister dictus est rhodius: cum esset alabadensis: utrũq; audiuit. M. T. cum rhodũ se cõtulisset: ut auctor est plutarchus: qd' ad rem pertinet põpeius magnus cõfecto bello mithridatico: uictor in

imperantẽ. n. pr̃iã lacedæmoniis relinquebat: quã accepat seruitutẽ. hæc sũt solatia. hæc fomẽta sũmorũ doloꝝ. Dices qd ĩ pace: qd ĩ lectulo ad philosophos me reuocas: q ĩ acie nõ sæpe pdeũt e qbus hõ sane leuis heracleotes Diony. cũ a Zenone fortis eẽ didicisset: a dolore deductus ẽ nã cũ ex reĩbus laboraret: ipso ĩ eiulatu clamitabat falsa eẽ illa: q̃ ãtea de dolor̃ sensisset ipse. Quẽ dũ Cleãtes condiscipulus eius rogaret q̃ nã rõ eũ de sñia deduxisset: respõdit qa cũ tm̃ operæ philosophiæ dedissem: dolorẽ tñ ferre nõ possem: satis eẽt argumenti malũ eẽ dolorẽ. plurios aũt annos in philosophia consumpsi: nec ferre possum: malũ est igit' dolor. Tum Cleanthẽ cũ pede terram pcusisset uersum ex epigonis ferũt dixisse. Audis ne hæc Amphiarae sub terrã abdite. zenonẽ significabat a quo illũ de generare dolebat. At non nr̃ posidonius quem & sepe ipse uidi & id dicã ꝙ solebat narrare põpeius se cum rhodũ uenisset decedẽs ex syria audire uoluisse possidõiũ sed cũ audiret eũ grauiter esse ægrum qd' uehemen

Presagiũ socratis

Nephreri ci qui

Morbus renum acutus

Quaterni renes ceruis

Cleãthes

Pereãtles

De epigonis

Thebæ dirutæ ab epigõis

Epigõi alteri

Amphiaraus absorpus

Harma

Possidonius rhodius

Liberalitas pompei in psessores

patriā reuertēs cum rhodū uenisset audire uoluit professores oēs artium liberaliū & singulis ꝓfessoribus
talentum singulum dono dedit: cū primis autem audiuit possidonium philosophum: qui scripsit ad her
magorā oratorē totum hoc negocium: quemadmodum auditus fuerat & donatus a Pompeio: & quæcūq;
in ea collatione quæsita fuissent: hoc idem athenis circa phos egit Pompeius. Eius artus laboraret: possi-
a doniū articulari morbo laborasse significat quo perisse ennium poetam docuimus: articularios morbos se
Articula dat herba melissophylon ut inquit Pli. in. xxi. Tantus uir. s. Pompeius: quo nullus maior in Rōana republi
rius mor ca extitisset: si an̄ cladem pharsalicam occu
bus buisset: quod & Sene. confirmat in libro de
consolatione ad martiā hisce uerbis. Si. Gn.
pompeiū decus istius firmamentūq; īperii
Neapolis fortuna abstulisset īdubitatus po-
Cubare puli romani prīceps excesserat. Cubātē: ī
lectulo iacentem egrotātem. Cubare. n. egro
tare est. Ora. trans tiberim longe cubat is ꝓ-
pe. Cæsaris ortos. Nihil agis dolor uerbū
plenū uirilitatis & roboris ac plane dignum
stoico philosopho: qui dolorem negat esse
Gymnici malū quis sit molestus toleratuq; difficilis.
ludi Qui gymnici nominant̄ ludos gymnicos
appellant: quibus nudati exercent corpora:
ut ī athleticis & palestricis certaminibus. Ne
ro princeps edidit certamen gymnicum: in
septis Galienum quoq; imperatorē: ludos
gymnicos dedisse testis ē iulius capitolinus
γυμνος græce nudus significatur: unde gym
nici ludi dicti: græca res est nihil uelare: &
corpora nudare: Dixit Pli. græcos uitiorum
oīum genitores usum olei ad luxuriā uertis
se ī gynasiis publicando. Venādi laus: ue-
natoriæ uoluptates cōtinēt ī se ut inqt Iulius
capitolinus: calorē: pluuias: sudorē: frigora
niues: & id genus mala cōpluscula: q̄ tn̄ oīa
stu diosi uenationis nō solū floccipēdūt: sed appetēter accedunt: & ut ait Ora. Manet sub Ioue frigido ue-
Lausue nator tenere cōiugis īmemor: optimi prīcipes ut docet dion: uenationē exercent ut rem optimā saluberri-
nationes māq; unde corpus robustius & aīa fortior efficit̄: ī qua bellica oīa exercēt̄: nā & ī ea eqtare & currere & atro
ces feras excipe: & estū frigusq; pferre: sepe famē pati necesse ē. psaꝶ reges uenant̄ ītra septa ubi ueluti ī car
Desidia p cere cōtinēt īclusas feras: talis uenatio īprobat̄. Cyrus auctore Xenophōte suos nō prius ad prādiū siue cenā
niciosa ire sinebat q̄ sudassent: itaq; ī uenationē educebat: qua sudor maxie euocat̄. Dānabat aūt otiū & desidiā p-
inde ac rē pestiferā & corporibus ualde detrimētosam. Refert idē Xenophō psas ī uenatu nō prādere: q id
Horosco obsoniū hn̄t quodcūq; uenādo cepint: sinminus nasturcio uescunt̄. Plato ille deus phorum lib. vii. de legi-
pus uena bus uitupat uenationē aquaticoꝶ aīaliū. Aucupiū dicit rē magis esse seruilē q̄ libero dignā: q̄uis iucundū
toris sit uenationē uero feraꝶ maxie ꝓbat: quæ eqs canibus corporis uiribus agitur. nam quibuscūq; curæ est for
Venatio titudo ii quadrupedes oēs cursu uulneribus telis manu ꝓpria uenādo uicere dn̄t: uenationē dixit Ora. glo
īter dicta riosam fuisse Romanis & salutarem illo uersu: Romanis solēne uiris opus utile famæ uitæq; & menbris: q
sacratis habuerit horoscopū in. xvi. parte arietis: is erit uenator. Auceps uel nutritor feraꝶ: Itē nati sydere caniculæ
Persæ erūt uenatores: Auctor firmicus maternus ī. viii. matheseos. In canonicis decretis improbatur uenatio perī
semp in de ac nequissima: sic enim scriptum est di. lxxxvi. qui uenatoribus donant non hominibus donant sed artī
equis nequissimæ: inibiq; interdicitur sacerdotibus uenatio. Equitandi: Cyrus apud Xenophontē suadet suis
Veredarii ut semper sint in equis: ex quo tempore obseruatum est apud Persas ne quis ex claris uiris aspiciatur unq̄ pe
Petessere des incedere. Refert herodotus pueros persarum a quimatu usq; ad uicesimū annum institui tribus dum-
Famula taxat rebus equitare. Sagacitare & uera loqui: qui habuerint in horoscopo sidus eq celestis: erūt aurigæ.
tus ambi Agitatores ueredarii: ut inqt iulius firmicus: ubi ueredarii significantur hi cursores equestres: quos uulgus
tiosorum sermōe uernaculo calballarios appellat: quoꝶ mētio fit a Hieronymo: & in instrumēto ueteri in lib. cui ti-
miserri tulus est hester sic scriptum legibus: epistolæ misse sunt per uerediarios: & egressi sūt ueredarii celeres nū
ma ābitio tios perferentes. Petessunt: petūt uerbum uetus est: ut impetrasser̄ recōciliasser̄ cōmostrassere: q̄lia apd'
plautum plurima. Qui ait in trinnūmo. Vtram potius harum mihi artem expetessem. Quid de nr̄is am
bitionibus. Ambitio: mortales impellit ad multos labores subeūdos: & cōtumelias demussādas: & iniurias
tolerāter pferēdas: ut ita ad id alqn̄ qd' cupiunt peruenire possint: scribit scite & decēter columella ī. i. de re
rustica. Ambitiosos miserrimo famulatu p dedecus fasciū decus & īperiū ꝓfuso tn̄ patrimonio mercari.
Ambitio ut ait salustius multos mortales falsos fieri coegit: aliud clausum ī pectore aliud ī lingua prōptū
habere. Amicitias inimicitiasq; nō ex re sed ex cōmodo estimare: magisq; uultū q̄ igeniū bonū hēre. Miser
rima eē oino ambitio: honorūq; cōtentio: ut pclare scriptum est apud Mar. Tullium in libris officialibus.

ter eius artus laborarēt: uoluisse tn̄ nobilissimum
philosophū uiscere. quē ut uidisset: & salutauisset.
honorificisq; uerbis ꝓsecutus esset: molesteq; se di
xisset ferre: ꝙ eum non posset audire: at ille tu uero
inquit potes: nec commitam ut dolor corporis effi
ciat: ut frustra tantus uir ad me uenerit. Itaq; narra
bat eū grauiter & copiose de hoc ipso nihil eē bonū
nisi ꝙ honestū esset cubātem disputasse: cūq; qua
si faces ei doloris admouerentur sæpe dixisse: nihil
agis dolor quamuis sis molestus nunquā te eē cōfi
tebor malum. Omninoq; omnes clari & nobilitati
labores contemnendo fiunt etiam tolerabiles. Vi-
demus ne apud quos eoꝶ ludoꝶ qui gymnici no-
minantur: magnus honos sit: nullum ab his q in id
certamen descendāt deuitari dolorem? Apd' quos
autem uenandi & equitandi laus uiget: q hanc glo
riam petessunt nullū fugiunt dolorem: quid de no
stris ambitiōibus qd' de cupiditate honoꝶ loquar.

Quæ flamma est:methaphoricos nullum periculum recusari significat ab ambitiosis dum uoti compotes fiant:per flammam.n.nemo currere potest sine uitæ discrimine.Antiquum uerbum est petere cibũ ex flamma quod usurpat Teren.in eunucho cum ait:ex flamma te petere cibum posse arbitror: uetus quoq; adagium est.De fumo tendere ad flammam quod significat ire in periculum.Amianus Marcellinus:ire tẽdebat de fumo ut prouerbium loquitur uetus ad flammam:alii interprætantur de fumo ad flammã ex tenebris ad fulgorem:ex infimis sordibus emergere ad spendidam fortunam:quinent prouerbiale est illud ennianum flammã a sapiente facilius ore in ardenti opprimi q̃ bona dicta. Dixit.M.T. in bruto galbam eripuissem sese de flamma iudicii:cum significare uellet eum liberatum esse a piculo iudicialis damnationis cuius ueluti flamma ac incendio semiustulatus esse uidebatur accusante catone.

Petere cibũ ex flãma

De fumo ad flãmã

Flãma iudici

quæ flamma est per quam non cucurrerint: hi qui hæc olim punctis singulis colligebãt.Itaq; semper Africanus socraticum Xenophõtẽ in manibus hẽbat:cuius ĩ primis laudabat illud qđ diceret eosdẽ labores non esse æquæ graues imperatori & militi: quod ipse honos laborem leuiorem faceret imperatorum:sed tamen hoc euenit ut in uulgus ĩsipiẽtiũ opinio ualeat honestatis.cum ipsam uidere nõ possit:Itaq; fama & multitudinis iudicio mouẽtur:ut id honestũ putẽt qđ a plerisq; laudet̃. Te autem si in oculis sis multitudinis tamen eius iudicio stare: nolim:nec q̄ illa putet idem te putar̃ pulcherrimũ. Tuo tibi iudicio est utendum. Tibi si recta probãti placebis:tunc non mõ tute uiceris quod pauloante præcipiebam:sed omnes & omnia.Hoc igit̃ tibi propone amplitudinem animi: & quasi quandam

Pũctis singulis:suffragiis singulorum suffragatoꝝ Ora.oẽ tulit pontum qui miscuit utile dulci:hoc ẽ ut exponit porphirio suffragia oĩa iudicũ:propterea quod antiqui suffragia non scribebant sed puncto notabant hĩc tale epigramma in plocium plancum:q passus ẽ repulsam in prætura diuulgatum ẽ suffragiorum puncta non tulit septem Cicõiarum populus ultus est mortem:ausonius in panegyrico ad gratianũ.Munere inquit tuo non passus septa non campum nõ suffragia non puncta:nõ luculos.M.T.lib tertio de legibus docet suffragia ĩ tabellis occultari.itaq; magis probat suffragia;q̃ uoce fiũt q̃ quæ in tabellis dant̃:inde leges tabellariæ dictæ ad suffragia pertinent quales fuerunt gabinia.Cassia:& carbonis a gabinio cassio & carbonæ latæ:lex a Cicerone de suffragiis hæc condita est:optimatibus nota plebi libera sunto.

Pũcta p suffragiis

Suffragia uoce & tabellis leges tabellariæ

Socraticum xenophontẽ:pediã cyri significat quã:luculẽter scribit xenophon atticus socratis discipulus:qui ad cyri uirtutes exequendas uotũ potius q̃ historiã cõmodauit:cũ diceret non qualis esset cyrus; sed q̃lis eẽ dicerent: quod opus adeo probat.M.T.ut id legendo pœne contriuerit:sic enim ipse scribit in epistola ad papirium petũ παιδῐιασκυρου.quam contriueram legendo totam ĩ hoc imperio explicaui:idem de eodem sic refert in epistola ad quintum fratrem didascalica:cyrus ille:a Xenophonte non ad historiæ fidem scriptus: sed ad effigiem iusti imperii:cuius summa grauitas ab illo philosopho cum singulari comitate cõiũgitur:quos quidem libros non sine causa noster ille aphricanus de manibus ponere non solebat:nullum est:enim prætermissum in his officium diligentis & moderati imperii:tradunt idonei scriptores inter Xenophontem & Platonem propter uirtutum parilitatum fuisse motus quosdam tacitos & occultos simulatis ac maliuolentiæ:idq; non ex scinceræ uoluntatis argumentum:quod Xenophon libris platõis de re publica opposuit contra scripsitq; diuersum regiæ administrationis genus:quod παιδῐιασκυρου:idest pediæ siue institutionis cyri inscriptum est:hoc facto scripto usq; adeo permotum esse Platonem ferunt:ut libro tertio de legibus mentione cyri habita retractandi eleuãdiq; eius operis gratia uirum quidem cyrum nauum & strenuũ fuisse dixerit:rectam uero disciplinam nullo pacto attigisse:nec ad rei familiaris administrationem animũ nnq̃ applicuisse.M.T.in oratore sic laudat Xenophontem ut eius uoce musas quasi loquutas ferat:& ut auctor est laertius diogenes ob dulcedinem eloquii appellabat̃ musa attica.Quin.in.x.tradit fuisse iucunditatem in Xenophonte inaffectatam:sed quam nulla cõsequi affectio possit:meritoq; dici posse in labris eius sedisse quantam per suadendi deam quam græci πιθο uocant:nostri modo suadam modo suadelam.

Pediacyri nõ ad fidẽ historiæ

Pedia in manibus africani

Simultas ĩterplat: & xenophõtẽ musa attica

Pitho Suada

Eosdem labores: In primo pediæ dicit ad cyrum cambysses debere Imperatorem in ætate tolerare plus solis in hyeme plus frigoris. In laborando plus laboris:qm̃ hæc omnia conducunt ad amorem subditoꝝ corpora.n.imperatoris ac priuati hominis similia hisdem laboribus non similiter affici:honos.n.labores ĩperatori leuiores efficit:presertim quod intelligit in hominum esse oculis quicquid ipse faciat. Eius iudicio stare nolim:Saluberrimum præceptum:quo monet.M.Ci.non debere nos pendere ex iudicio uulgi & plebeculæ imperitæ:nam ut idem uerissime inquit in oratione pro plancio:non est consiliũ ĩ uulgo: nõ ratio:non discrimẽ:nõ diligentia:nõ sapientia ducit̃ ad iudicãdũ:sed ĩpetu:nõnunq̃:sed ẽt temeritate hoc est qđ intelligi uoluit pſius cũ ait.nõ si qd turpida roma eleuet accedas examẽ ue ĩprobũ ĩ illa castiges trutina nec te q̃siueris extra Sene.quoq; sancte & sciẽter ut oĩa:nũ q̃ iq̃t uolui populo placere:nã q̃ ego scio nõ pbat populus: q̃ pbat populus:ego nescio. Tuo iudicio:In epistola ad curionem ait idem:tecum loquære te adhibe in consilium:te audi:tibi obtempera:nemo est qui tibi sapientius possit persuadere te ipso nunq̃ labere si te audies:ĩ hanc sententiam est illud persianum:tecum habita & noris q̃ sit tibi curta suppellex.dixit aliubi.M.T.suum quisq; noscat ingenium acremq; se & uitiorum & bonorum suoꝝ iudicem præbeat.

Honos leuar labores ĩperatoris

Cõsilium nõ est in uulgo

Persius Tecum habita

Exaggeratio

Exaggerati onem:altitudinem & excellentiam:translatio sumpta a terra:quæ exaggerrata & in aggerem erecta sustollitur in fastigium:oratores exaggeratiōem facere dicuntur:quando pluribus uerbis unam eandemq; rem uehementer dicunt quæ res maxime uenustat orationem apud Catonem luculenta illa exaggerratio est succididas humanas facis decem funera facis decem capita libera interficis decē hoībus uitam eripis indicta causa in iudicatis in demnatis:quod ait Cato succidias humanas facis:ut id intelligas scito succidiam dici tergus suillū sale duratū a suibus cedentis siue edendis:ut interpretatur.M.Var.nam id pecus primum occidere ceperūt:& ut id seruaré

Succidia

salire Cato apud Ciceronem.Iam hortum inqt agricolæ alteram succidiam appellant maiores nostri dicere solebant ignauum:& sumptuosum esse qui succidiam i carnario suspenderit potius e laniario q̄ e domestico fundo. Si uacet populo uacare populo est operá populo dare & inseruire. Aliter uocar̄ populo significat liberum esse a populo popularīq; iudicio:in quem sensum ur̄ hoc dici a.M.T.amplitudinem .s.animi pulchriorem futuram:si non sit subiecta populo iudicio:sed uacuam ab eo & liberam seipsa cōtentam non captantem plausus & auras populares. Sine uēdicatione:sine ostentatōe.

Succidia hortus

Magnū alter alteri theatrum

Nullum theatrum:æpicurus cum uni ex consortibus studiorū suo℞ scriberet hæc inquit ego non multis:sed tibi:satis.n. magnū alter alteri theatrum sumus:& profecto uirtus laudatore non eget:præconē non quærit auram popularem non captat. Non indiga alienæ opis: non pendens ex uulgi iudicio sed sibimet merces pulcherrima. Cassiodorus theatrum interprætatur uisorium quasi uidendi & spectādi locum:quale a Cypriano dictum est speculatorium. Cōsciētia uulgo celebratū est uice prouerbii.Consciētia mille testes:Cuius magna uis ē in utranq; partem illa uirtutum nostrarum & innocen

Visoriū Speculatorium

Cōscientiæ uis

Cōsciētia carnifex

exaggerationē quē altissimam animi: qui maxime eminet:in cōtēnendis & despiciendis doloribus: unā eē oīum rē pulcherrimā:eoq; pulchriorē si uacet populo neq; plausum captans se tantum ipsa delectet. Quinetiā mihi quidē laudabiliora uidentur oīa quæ sine uendicatione:& sine populo teste fiunt.non quo fugiendum sit omnia.n.benefacta in luce se collocari uolunt.sed tamen nullum theatrū uirtuti conscientia maius est. Atq; in primis meditemur illud: ut hæc paciētia doloris quam sæpe ai: intentione dixi esse firmādam in oī genere se æquabilem præbeat: sæpe.n.multi qui aut propter uictorie cupiditatem:aut propter gloriæ amorem: aut ēt ut ius suū & libertatē tenerēt uulnera exceperūt fortiter & tulerūt. Idē omissa otētio ne dolorē morbi ferre nō pn̄t:neq;.n.illū quē facilē tulerant rōne aut sapiētia tulerāt:sed studio potius & gloria itaq; barbari qdā & imanes ferro decertare acerrime possunt:ægrotare uiriliter non queunt græci autē homines non satis animosi:sed prudentes ut ē captus

tiæ trucinatrix est ac præmiatrix illa uitiorum insectatrix & carnifex:qua iudice nemo nocēs absoluitur:q̄ ut inqt satyrographus:surdo uerbere cœpit occultum quatiente aīo tortore flagellum qui probus est teste conscientia uitam degit securam & beatam:sontes uero & scelerati mens habet nescio quos carnifices internos:modo ipsa sibi conscientia carnifex est:græce dicitur.οικεια συνειδησισ βελει πληττει:την ψυχην.i. domestica conscientia iaculo animam ferit. Se æquabilem:quidam toleranter ferunt morbum uulneribus succumbentes. Alii uulnera fortiter excipiunt dolorem morbi ferre nequæuntes:hæc inæqualitas a Cicerone damnatur qui ait & hic & alibi æquabilitatem in omni uita esse seruandam. Propter gloriæ amorem:in libro de fœlicitate perscripsimus quemadmodum gloria ē fax mētis & sola animos mortalium perurit inflammatq;ad magna capessenda:ad pericula interpide subeunda:in tantum ut uiri magni excellentia animi præstantes summū bono℞ in gloria collocauerint:ad gloriam perinde ac metam actiōes suas omnis direxerint. Deniq; ꝑ gloria mori non recusarint. Barbari & īmanes:Alachris est & fortis phia cībrorum & celtiberorum ut inquit Vale.maximus:qui in acie gaudio exultabant tanq̄ gloriose & fœliciter uita excessuri:lamentabantur in morbo:quasi turpiter & miserabiliter perituri: cantabros quoq; hispaniæ populos memoriæ proditum est:solitos canere peanaleticiæ suffixos cruci ab hostibus. Celtiberi: auctore strabone quadrifariam diuisi sunt:fortissimi omnium ad ortum ac meridiem siti:spurcissimus ille fuit ritus celtiberorum:quo corpora lauabant ex locio siue urina quibus urina erat pro dentificio:ea enim dentes & gingiuas pumicabant:auctores strabo.Diodorus Apuleius.Catullus a celtis calliarum: & iberis hispaniarum consociatis dicti celtiberi:hinc silius.uenere & celtæ sociati nomen iberis & Lucanus gallorum celtæ miscentes nomen iberis.Cimbri uero populi sunt germaniæ:proximi oceano gloria ingentes:qui oli italiá inundarunt:tandem a mario subacti & ad internectionem deducti:sunt de quibus fusius prolyxiusq; scripsi in secundo Propertii commentario super eo uersiculo cimbrorumq; minas & benefacta mari:cibri lingua gallica latrones dn̄t:cur autem septentrionales populi sint ad arma promptissimi ruantq; in ferrum sine timore causa est sanguinis abundantia:ut docet uictruuius in.yi.& meminerunt philosophi:e contrario meridianæ nationes propter sanguinis exiguitatem timidiores sūt ferro resistere:sed ardores ac febres substinent sine timore:cum corpora septentrionalium a febri sint timidiora & imbecilla. Græci prudentes ut est captus hominū.i.tam prudentes q̄ capax prudentiæ est hominum natura. Apule. dixit supra captum cogitationis:pro eo quod est supra q̄ quispiam cogitatione capere & completi possit. Terētius:in adelphis

Gloria

Alacris phia cimbrorum

Cātabri

Spurcus mos celtiberorum

Vrina ꝑ dētifricio

Celtiberi unde

Cimbri

cá audaciæ i septētriōalibus

Captus hoium

ut est

ut est captus seruulo℞ non malus:ubi exposuit donatus:quantū capit animus seruilis: uel captus seruorū ut se habet conditio seruo℞ & sors apud Suetoniū ultra captū hoīum græci dicti sunt prudentissimi & ingenia diuina sortiti ex aeris lociq; tempie. Aristo.in.yii.politico℞:q̄ inquit gentes in frigidis regiōibus habitās: animosæ qdem sunt:sed pa℞ ingeniosæ:q̄ asiam incolunt:ingenio abūdant:aīositatæ destituunt̄: at genus græcoꝝ ut mediā regionē locoꝝ sortitū est:sic ēt prudentiæ & fortitudinis pticeps est:nā & aīosi ingeniosi græci sunt. Constat inter scriptores græcos esse quidē prudētes:sed aīosos esse oēs concedunt: dixit Ouid.

Prudētes græci ex temperie

Græci ualent lr̄is non fortitudine

hoīum satis hostē aspicere nō pn̄t. & iidē morbos tolerāter atq; humane ferūt. At cimbri & celtiberi ī præliis exultāt:lamētant̄ in morbo. nihil eni pōt eē æquabile q̄ nō a certa rōne ꝑficiscat̄:sed cū uideas eos q aut studio aut opinione ducātur in eo psequēdo atq; adipiscēdo dolore nō frāgi debeas existimare: aut nō esse malū dolorē:aut ēt si qcqd asperum alienūq; a natura sit.id appellari placeat malū tātulū tamen cē:ut a uirtute ita obruat̄ ut nusq̄ appareat. Quæ meditar̄ q̄so dies & noctes. Latius.n. manabit hæc rō:& aliquādo maiorē.locū q̄ de uno dolore occupabit.nā si oīa fugiēdæ turpidinis adipiscēdæq; honestatis cā faciamus: nō mō stimulos doloris:sed ēt fulmina fortūæ cōtēnam⁹ licebit:ꝑserti cu paratū sit illud hesterna disputatiōe ꝑfugium. ut.n. si cui nauigāti quē ꝑdones īsequātur: de⁹ qs dixerit. Eiice te de naui: ꝑsto est qui excipiat uel delphinus ut arionem methyneum:uel equi pelopis illi uel neptuni q per undas currus suspēsos rapuisse dicūtur:excipient te & quo uelis perferēt:om

græcia facundum sed male forte genus:liuius ait athenienses lr̄is uerbisq; qbus solis ualēt bellū aduersus Philippū gessisse. Cōsensus erudito℞ dat prudentiā & fortitudinē iunctim italicis gētibus Acutiores n.hoīum mentes efficit aer calidus:refrigeratus aūt tardiores: tempatissimæ uero ad utrāq; ptem & corpoꝝ uiribus & aio℞ uigoribus ꝑ fortitudine sunt:in italia gentes: quēadmodū iouis stella inter martē feruentissimū & saturnū frigidissimū media curens temperat̄ & salutaris fit eadem rōne italia inter septentrionalē & meridianā plagā salubri mixtura temperat̄ hinc corpora robusta ingenia fecūda totiusq; naturæ capacia. Tantillū: pusillū minimū: tertio gradu diminutionis:a tanto tantulū tantillū. Plini.ampliato ēt miraculo tantuli aīalis cibo absumi natalē tanta℞ arboꝝ. Vt a uirtute obruat̄. Sicut in sole lucerna sint nec ne sint nihil inter sit: ita dolor uirtute supat̄:ut iaceat demersus & nusq̄ appareat. Fulmīa fortunæ:trāslatio a ioue fulminante. Cuius fulmini nihil resistere pōt: qd terrificum est:& ineffugibile:qd sæpe nocentes ꝑterit exaiatq; indignos inq; merentes ut ait Lucretius.

Italí fortes & prudentes

Tantillū Tantulū

Profugiū:mortem intelligit: q̄ erumna℞ & doloꝝ finis est. Si cui nauiganti:Sensus est. Si nauiganti a ꝑdonibus depeenso diceret̄ aliqs deorū: ut se de naui deiiceret̄:paratū.n.esse suffugiū:ille ꝑfgcto:deponeret oēm timorē:ita circū nuēto doloribus impatibilibus paratū dicit esse ꝑfugiū mortis:ad quā sit confugiendū:ut si coīs dolor finiat̄. Vel delphinus:qd mare nōnouit q̄ nescit Ariona tellus? ut inqt Oui.nihil sane celebracius fabula arionis citharedi Vecti a delphino:de quo herodotus. Gel. Pli. Soli. Cæteri unus Stra. dissentiens autumat Arionē a ꝑdonibus fuisse in mari obrutū:quē reliqui exceptū a delphino tradūt q captus musico cōcentu adnatans dorso inter fluctus ædito illū uectauit incolumē adusq; tenaꝝ. In terrā laconicā. Methymneus dr̄ a patria methymna: q̄ ciuitas est i īsula lesbo uini gn̄osi ferax. Virgi. Quā methymneo carpit de palmite lesbos. & Oui. gargara quot segetes:quot habet methymna racemos. Vel æqui pelopis:sat notū quēadmodū pelops tantali filius curruli certamine cōtendit cū œnomao hippodamiæ patre:q cū ex oraculo didicisset se tunc morituꝝ:cū filia nupsisset:multis illam petētibus ꝑposuit certamen quo uictus interficeret̄:uictor filiā duceret uxorē:æquoꝝ īstituit cursum ad arā neptuni q̄ est in isthmo corīthiaco:cū plures æquo℞ quos pnicisissimos habebat uelocitate supesset supatosq; pemisset:pelops tū dolo cū aurigā œnomai myrthilū corrupisset tū æquo℞ pnicitate uicit œnomaū abduxitq; ex pacto uxorē hippodamiā:a pelopis noīe dicta pelopōnesus:& pelopidæ deducti ūn nomen pelopidaꝝ famigeratū est apud scriptores. Vel neptuni:græci ιππιον ποσιδαωνα. latini æqstrē neptunū uocāt uel qd pegasus æquus ex eo ꝑgenitus sit uel qd tridentis ictu pcussa terra æquū ꝑduxerit nomine syronē cū pallade cōtendens:sup noīe athenis imponēdo:scribit ꝑbus grāmaticus neptunū principē existimari originis æquoꝝ & iccirco ēt poete tradūt ab eo donatū æquū adrasto noīe arionē: ūn a stacio dictus adrasteus arion & iunoni xanthū & cyllarō quos illa pederit castori & polluci:sed harum fabula℞ & commenti causa est natura:namq; numen neptuni: deus est maris uelox est qui & mobile instar æquorum: alii interꝑtat̄ neptunū uniuersi liquoris hoc est seminis aīalium deū existimari æquoꝝ eo magis:qd planicies eis conueniens sit q̄ aquis accidit;nunc. M. Tul. æquos neptuni intelligi uult uel illos quos iā diximus: arionē:syronē.xanthū:& scyllaron:uel illos marinos iugales:q curꝝ neptuni p undas uolitantis suspēsum trahunt:de q̄bus ait poeta ægregius: flectit æquos curruq; uolans dat lora secūdo:itē i.y.æneidos copiosius iungit æquos curru genitor spumantiaq; addit frena feris manibusq; oēs effundit habenas ceruleo ꝑ sūma leuis uolat equora curru:De equis neptuni statius in achille:iubet ire iugales: illi spumiferos glomerant a pectore fluctus:pone natant delentq; pedū uestigia cauda. Pli. Soli. Diodo. cæteri describunt hippotamos hoc est equos a gnaicos:qui in quadā medendi parte magr̄i extiterunt:uenā.n.in crure uulnerantes & ita ꝑ

Arion cantauissimus

Merynna fœlix uino

Equi pelopis

Pelopídæ

Neptunus equester

Arior adrasteus

Hippopotanu

fluuio sanguinis exonerantes corpus mõstrauerunt phlebotomiã & sanguinis missionẽ. Quo sit fugiendũ ad mortis.s. pfugiũ: q̃ oium dolo℞ finis est & erũna℞ meta. In snía: qđ.s. dolor sit maximũ malo℞. Duarũ re℞: mortis & doloris. Cras ad clepsydrã: clepsydra horologii aquarii genus est: horas aqua đmetiens: nã uasculũ est uitreũ gracilr fistulatũ: p qđ guttatim defluit aqua inclusa stillicidioq; exhaurit: unde nomen deductũ ab aq̃ furto. κλεπτο.n. significat furor & abscõdo. καιτουδ'ος.i.aq̃. consimilia sunt hoc tpe clepsydris uascula illa apud nos usitatissima: q̃ in medio instar duo℞ turbinũ coartant: ex qbus puluisculũ p foramen minutũ sensim delabit ex pte supiore in inferiorẽ: atq; ita legitimũ tps horæ metit uulgo noitant horologiũ puluisculi. apud ueteres: oratoribus acturis cãs forenses pscribebat tps dicẽdi datis clepsydris: qbus exhaustis: amplius dicere uetabant: qđ institutũ iprobat Pli. in epistolis: q ait paucioribus clepsydris cãs pcipitari: q̃ antiquitus pluribus diebus explicabant: illa inqt increbruit passim inualuit cõsuetudo binas uel singulas clepsydras interdũ & dimidias & dandi & petendi: idẽ aliubi. Dixerã horis pene qnq;: nam tribus clepsydris: qs spaciosissme accepam sunt additæ quatuor in hũc sensum accipiendũ est illđ epigrãma mordacis poetæ: septẽ clepsydras magna tibi uoce petenti. Arbiter iuitus ceciliane dedit. In commentariis apuleianis annotauimus clepsydrã hanc ab Apul. designari q̃ accusatori reoq; cãm dicturis dabat cũ in tertio de asino aureo sic scribit: accusator qdã senior exurgit & ad dicendi spaciũ uasculo quodã iuicẽ coli graciliter fistulato ac p hoc guttatim defluo isusa aqua populũ sic adorat: hoc est qđ idem in apologia sub obscure intelligit uoluit dicens ad accusatorem: mea aqua licet ad hoc utare. i. potes uti tempe mihi ad. dicendũ dato pscriptoq; p clepsydras aquarias: obiter corrigendus est apuleii locus ex hoc sensu ductus plane dignus correctione. Sic.n. scriptum est in apologetico: qm̃ mihi p accusationis lõgitudine largit atq; supest: uerba futilia haud dubie & lapsantia maleq; coagmentata citra sensus uenustatẽ: nos adhibita curiositate illa genuina ita emendauimus. Quoniã mihi p accusationis lõgitudine largiter aquæ supest: uide q̃lo an hæc emendatio nostra: digna sit asterisco: cuius sensus est: sibi satis superq; aquæ ex clepsydra superesse ad dicẽdũ: sic emaculata doctissimi scriptoris uerba redolẽt morẽ priscũ: & saporẽ apuleianum gustatu pbent: clepsydris ut ait Marcianus lunæ magnitudo cognoscit clepsydrã ut iqt Seneca non extremũ stillicidiũ exharuit: sed qcquid ante defluxit. In hãc sniam ait scriba apud philostratũ ad apolloniũ tyãeũ: quota aqua tuã orõnem metieris & mox paulo. Clamabat accusator metire aquã o rex: si.n. orõnis plixitatẽ illi concesseris nos oẽs decipiet: sensus est Ciceronis sed die crastino dissertatu℞ ad clepsydrã hoc ẽ tempore prescripto & statuto horarum spatio: quas clepsydra metitur. Non posse deberi: uideo inquit te nolle disputationes nostras astringi arctariq; ad clepsydræ mensuram: sed prolixiores longioresq; fieri pro ut res ipsa postulabit. Illud: uidetur significare se ante meridiem solitum commentari meditar. q;: quæ ptinent ad oratoriam facultatem post meridiẽ uero exercere scholas philosophicas: ut illud referas ad meditationem oratoriam: hoc ad disertationem philosophicam.

phlebotomia ab hippopotamo

Clepsydra qd

Tẽpus dicendi ad clepsydrã

Clepsydra apud epigrãmatistã

Correctus apuleii locus

Philostratus

Metire aquã

Philosophia medicina ai

nem omittas timorẽ: sic urgentibus asperis & odiosis doloribus si tanti non sint ut ferendi sint quo sit confugiendũ uides. Hæc fere hoc tpe putaui esse dicenda: sed tu fortasse in snía pmanes. A. minie uero meq; biduo dua℞ re℞ quas maxime timebã spero liberatũ metu. M. Cras ergo ed clepsydrã: sic. n. dicimus: sed tibi hoc uideo nõ posse deberi: A. ita prsus. Et illud qdẽ ante meridiẽ. Hoc eodem tpe. M. sic faciem⁹: tuisq; optimis obseq̃mur studiis.

Marci Tullii Ciceronis Tusculana℞ q̃onũ. Liber Tertius.

Vidnam eẽ Brute causæ putẽ: cur cũ constemus ex aio & corpore: corporis curãdi tuẽdiq; causa quæsita sit ars eius atq; utilitas deo℞ immortalium inuẽtioni cõsecrata: animi autem medicina nec tam

Phillippi Beroaldi commentarius in tertiam tusculanam.

Vidnã: Nõ pauciores ai: q̃ corporis morbos esse: sed occultiores tradiderunt scriptores idonei ex quo fit ut nõ minus necessaria sit aio℞ medicina q̃ corpo℞: & sicut ad sanãdas corporeas egrotationes q̃ ppe infinitæ sunt excogitata fuerũt malagmata. Emplastra colliria cerata cataplasmata: prastili catapotia ppe inumerabilia. Ita ad sanãdos ai morbos intrinsecus grassantes inuenta

sunt

ſunt pcepta medeſæq; philoſophoꝝ. Meritoq; plato & galienus philoſophiã & medicinã ſorores eſſe dixerunt alterã aĩ: alterã corporis conſeruatricẽ: cũ philoſophia medicina ſit aĩ medicina philoſophia corpis igiť cũ hõ ex aĩa & corpe cõpactus a natura ſit: q̃ uult cõgruenter naturæ uiuere: is debet nõ minus animũ curare q̃ corpus: nec minus uitia aĩ q̃ corporis extirpare: cũ aĩ liniamẽta ſunt pulchriora q̃ corporis: ut totus hõ ex oĩ parte integer cuſtodiať ueꝝ ut inquit Seneca multi corpa curant: ingenia pauciſſimi. Corpora in ſagina aĩ in macie ſunt: culinæ frequentes circa philoſophoꝝ ſcholas ſolitudo: tñ aĩus corpe ſit pcioſior

deſiderata ſit antequã inuẽta: nec tam culta poſtea quã cognita eſt nec tã multis grata & pbata: & pluribus ẽt ſuſpecta & inuiſa. An qđ corpis grauitatẽ & dolorẽ aĩo iudicamus aĩ morbũ corpe non ſentimus? Ita fit ut aĩus de ſe ipſe tũ iudicet cũ idipm q iudicať ægrotet. Quod ſi tales nos nã genuiſſet ut eã ipſam ĩtueri. & pſpicere: eadẽq; optima duce curſum uitæ cõficere poſſemus: haud erat ſane qđ q̃ſq̃ rõnẽ ac doctrinã reqreret: cũ natura ſufficeret nũc uero puulos nobis dedit igniculos: quos celeriter malis moribus opĩonibuſq; dprauatis ſic extinguĩmus: ut nuſq̃ nature lumẽ appeat: ſunt. n. ingeniis nr̃is ſemina innata uirtutũ: q̃ ſi adoleſcere liceret ipſa nos ad beatã uitã natura pduceret: nunc aũt ſimul atq; editi in lucẽ & ſuſcepti ſumus in oĩ ɔtinuo prauitate & ĩ ſũma opĩonẽ puerſitate uerſamur: ut

Merito itaq; in phemio huiuſce qõnis conqueritur. M. Tullius. qđ corporis medicinã magis mortales curent q̃ aĩoꝝ: pluris facientes id quod uilius eſt poſthabito eo: quod ẽ precioſis: & ita hoĩes me hercule præpoſteri nucleum omittentes: ſolliciti ſunt circa putamina. De corporis curatione curioſi ſanitatẽ animi ſuſq; deq; faciunt: oĩa olim corpori tanq̃ ſeruo pſtabanť: nunc tãq̃ domĩo paranť: fateor inſitam eſſe nobis noſtri caritatẽ: fateor nos huius gereř tutelã: ſed nego corpi ſeruiẽdum eſſe: qm̃ multis ſeruiet q corpori ſeruiet ſic gerere non debemus inquit Seneca non tanq̃ pp corpus uiuere debeamus: ſed tanq̃ nos poſſimus ſine corpore. Idẽ alibi pcepit circũſcribendũ eſſe corpus & locũ aĩam laxandum: hoc aũt cõmodiſſime fit medicamentis phiæ: q̃ morbis aĩ medeť: ſanat cupiditates: liberat a pturbationibus. Deoꝝ inuentioni conſecrata. Deis inuentores ſuos aſſignauit medicĩa & cœlo dicauit: ſiqdẽ eſculapius medicinæ illuſtrator uetuſtiſſimus: ob hãc ſciam in deoꝝ numerum receptus eſt: auctores Pli. & Cel. Pluribus ſuſpecta & inuiſa philoſophiã: dicit: quæ animoꝝ medicina eſt: quæ multitudini ſuſpecta eſt: & populos habet uituperatores. Aĩo iudicamus. Si diligentius cõſideremus ut inqt Augu. dolor q dicitur corporis magis ad aĩa pertinet: aĩæ. n. dolore eſt nõ corporis; ſicut autem dicimus ſnĩa & corpora uiuentia: cũ anima ſit corporis ſenſus & uita. Ita & corpora dicimus dolẽtia cum dolor corporis niſi ab aĩa eſſe non poſſit. Dolet itaq; aĩa cum corpore. Dolet & ſola q̃uis in corpore ſit. Cum aliqua cauſa etiam inuiſibiliter triſtis eſt ipſa in corpe incolumi. Dixerunt tñ platonici ex terrenis corporibus moribundiſq; membris eſſe animæ & metuere & cupere: gaudere & dolere. Vnde Virgilius: hinc ĩquit: ideſt ex moribundis terrenis corporis membris metuunt cupiuntq; dolent gaudẽtq;: ſed theologi aſſerunt aĩos ab oĩ etiam corporis labe purgatos cupiditatibus agitari & dolere. Iudicatur. ſ. corpus. Vt eam ipſam ĩtueri: dicebat Socrates oportuiſſe hoĩum pectora feneſtrata & apta eſſe: ut non occultos haberent ſenſus: ſed patentes ad conſiderandũ. Conſimiliter ſi uirtus oculis cerneret mirabiles amores: ut inquit plato excitaret ſapientiæ: ſed nimiꝝ animi noſtri tenebris obſiti & caligine præſſi hebetantur: ut naturã ipſam pſpicere non poſſint. Veriſſimeq; dixit poeta egregius uelut nebulã nobis ob oculos effuſam; qua acies obtũderetur: ideoq; alibi dixit. M. Tullius imbecilla mente uim naturæ per caliginẽ cerni. Item a prima inqt etate mirabiliter occulta natura eſt: nec perſpici nec cognoſci põt: progredientibus aũt etatibus ſenſim tardeue potius quaſi nos metipſos cognoſcimus. Paruulos igniculos. eſt natura ſic generata uis hoĩs: ut ad oẽm uirtutẽ pcipiendã facta uideať hinc in pueris quaſi ſcintillulas uidemus: e quibus accẽdi: ut utar uerbis. M. Tullii ex lib. y. de finibus: philoſophi ratio debet: ut eã quaſi deũ ducem ſubſequens ad naturæ perueniat extremũ. Seneca li. xxiiii. epiſtolaꝝ ſemina inquit nobis ſcientiæ natura dedit: ſcientiam nõ dedit. Ingeniis. Duo prima genera uirtutũ ſunt. Vnum uirtutum genus eſt: quæ ingeneranť ſuapte natura: exquo genere eſt docilitas memoria: quæ fere omnia appellantur uno ingenii nomine eaſq; uirtutes qui habẽt ingenioſi uocantur. Simul atq;. poſtq̃. In ſũma opinionum peruerſitate: ſicut corpus ut docet Ariſtoteles in. yii. politicorum antecedit in generatione animam: ſic pars irrationalis antecedit eam partem: q̃ habet rõem patet id in pueris: qbus ſtatim ita & uoluptas & cõcupiſcentia inoleſcit. At ratio & mens pcedẽte etate in illis natæ. ſunt. tradit. Au. gel. quod ante conſilii & rationis exortum recens natus homo imbutus eſt ſenſibus doloris uoluptatiſq;: ex quo fit ut in errore uerſetur: & opinionibus uariis diſtrahatur: quæ ex ignoratione pueniunt. Ideoq; dicebant ſtoici ſapientem nihil opinari. Errorẽ. ſuxiſſe uita mortaliũ erroribus inuoluta & tenebricoſa eſt: ut merito probemus illud lucretii. o miſeras hominum mentes o pectora ceca: qualibus in tenebris uitæ: quantiſq; periclis degitur hoc eui quodcunq; eſt philoſophoꝝ uetuſtiſſimi obliuionis fluuium aliud non eſſe aſſerunt: q̃ errorem animæ obliuiſcentis maieſtatẽ uitæ prioris: quã hauriunt animæ deſcendendo de cœlo: & ideo in terris cum uerum non liqueat opinatur omnes: quia opinionis ortus ẽ memoriæ defectus: delabentes aũt anime in corpora per ſpheras planetarum trahunt ſecũ torporem ſaturni iracundiam martis: libidinem. Veneris Mercurii lucri cupiditatem: quæ res faciunt perturbatiõem animis

Medicina philoſophia corporis
Corpora ĩ ſagina Animi in macie
Prepoſteri homĩes
Oĩa corpi tanquã domino
Circũſcribe corpus
Eſculapius Philoſophia inuiſa turbæ
Animæ dolere eſt
Corpora dolentia
Hinc metuunt cupiuntq;
Nebula ob oculos
Semina & igniculi uirtutis
Virtutes a natura ingenitæ
Vita tenebricoſa
Obliuiõis fluuius
Quid aĩæ trahant a planetis

Logiſticõ
practicon
a ioue
Thymicõ
Phantaſti/
con
Epithyme
ticon
Herme
neuticon
Phyticon
a luna
ſubrumi
fugimus
errores
Fellare
Fellitãda
ubera
Vanitudo
uanidici
Opinio ex
inſcientia
Opinioſiſ
ſimi
Nõ ſequẽ
dum eẽ po
pulum
Populus ꝑ
uno
Turba
turbulẽta
Infectores
offectores

eoſq; erroribus obcecatos hebetant: ne poſſint uti uigore ſuo & uiribus propriis. Macrobius ait animas a Sa
turno mutuari ratiocinationẽ & ĩtelligentiam: qđ logiſticon & theoreticon uocant. In iouis ſphera uim agẽ
di quod practicon dicit̃. in martis animoſitatis ardorem: quod thymicon nuncupat̃: in ſolis ſentendi opi/
nandiq; naturam: quod αισ φητικον & φαντασ τικου appellant. Deſiderii uero motũ quod επιφυμητικου
uocatur: pronunciandi & interpretandi quæ ſentiat quod ερμηνευτικου dr̃ in orbe mercurii. φυτικου. i. na/
turam plantandi & augendi corpora ingreſſu globi lunatis exercere: & ita anima ad hæc terrena corpora
deducitur: ubi ad tp̃s obruit̃: & ideo mori
credit̃: itaq; merito dixit Mar. Tullius nos
cũ late nutritio adhuc ĩfantes & ſubrumos
ſuggere errores: q̃bus obnoxia eſt uita mor
talium. Verbum uetus eſt fellare: qđ ſignifi
cat lac exugere & ſuctu ebibere ex quo illđ
lac humanũ fellaſſe. Solinus in collectane/
is ait: nequaq̃ mater pullo p̃bent ubera fel/
litanda. i. exugenda: ex qua ſimilitudie trã
ſit id uerbum fello & fellito in obſcenitatẽ
factũq; eſt deculpatum: unde fellatores &
fellatrices in obſcenis ſunt. Vt uanitati mẽ
dacio: ait Mar. Tul. lib. i. de officiis nihil eẽ
turpius uanitate a ueteribus dicta uãitudo
& uãidici hoĩes mẽdaces & falſi loq. Opi/
nioni: cũ oĩa nobis incerta ſint ueritaſq; de/
merſa deliteſcat: merito opinio denomina
tur uincitq; naturam quæ ex inſcientia que
multa uerſat̃ inuita: inoleuit idq; ꝓbat̃ ſen
tẽtia Carneadis & Arceſilæ: qui dicere ſole
bant pcipi nihil poſſe ſapientẽq; opinatuꝝ
unde opinatores & opinioſi imo opinioſiſ/
ſimi philoſophi dicti. Quaſi maximus ma
giſter populus: maior pars mortaliũ uiui/
mus ad opinionem uulgi. toti pẽdemus ex
alienis iudiciis. Euntes non quo eundũ ſed
quo itur. Illa maxime concupiſcimus: q̃ po/
pulus pinde ac ſumma bona mirat̃. Vnde
merito magr̃ maximus dr̃ populus: cuius
p̃ſcripta ſeqmur: qui docet diuitias hono/
res gloriã eſſe expetendã: tãq̃ in his. ſũma fœlicitas conſiſtat. Seneca in li. ad gallionẽ de uita beata ad rumo
rẽ inquit cõponimur: nec ad rõnem ſed ad ſilitudinẽ uiuimus. Argumentũ peſſimi turba eſt. Queramus:
quid optime factum ſit nõ quid uſitatiſſimũ igit̃ ſapiens ſeip̃m ſpectare debet: nec errare cũ populo: i quo
non eſt rõ non iudiciũ: non prudentia: iõq; ait Seneca ſe nũq̃ uoluiſſe populo placere: nã quæ ꝓbat inqt po
pulus ego neſcio Democritus dixit ſibi populum eſſe ꝓ uno. Nobis imponunt delitiæ populares: dũ ſtupe
mus ad ea dũ miramur q̃ uulgus adamat: quæ uera nõ ſunt bona ſed adũbrata. Seneca li. quarto qõnũ mo/
net lucilium ut ſe a turba q̃tum põt ſeparet: eſt. n. turba plerunq; turbulenta. Inficimur. tingimur macula/
mur: polluimur opinionibus tanq̃ maculis ineluibilibus. Seneca. uitia elui difficile eſt: nõ. n. inqnati ſumus
ſed infecti: inde infectores dicti tinctores quos priſci offectores uocant: loca tingẽdi & infecturæ græco uo
cabulo baphia nominant̃ hoc eſt tinctoria. Lãpridius in alexandro ait ꝓbum fuiſſe baphiis p̃poſitum pur
pura dibapha: quæ eſſet bis tincta dicebat̃ eratq; precioſior: quali utebant̃ magiſtratus in p̃texta. ob hoc di
xit. M. Tullius epiſtola quadã: nã Curtius noſter dibaphũ cogitat: ſed eũ infector morat̃: cũ ſignificare uel
let curtiũ hoĩem minimi precii aſpirare ad magiſtratum. Inuidiſſe naturã. Sic ꝓprie & decenter loqmur
inuideo tibi doctrinas. Fortuna mihi inuidet diuitias. Virgilius inuidet imperiũ. Pli. Neq; ego ut multi in
uideo aliis bonum quo ipſe careo apuleius. Mihi fortuna diuitias inuidit. Gloria ſolida: duplex gloria al
tera adũbrata: & expoliari rumore ꝓgenita ꝓpagataq;: q̃ nec iudicio ꝓuenit nec firma pdurat: quã ueluti
uitiũ ſapiens minime expetit: altera eſt ſolida & uera ac durabilis: q̃ ex conſenſu bonoꝝ ꝓducit̃: ſicut. n. cõ
ſuetudo ſermonis cõſenſus eſt eruditoꝝ ut autumat. Quinti. ſi cõſentiens laus bonoꝝ gloria appellat̃: qua
Augu. dixit eſſe iudiciũ hoĩum bene de hoĩbus opinantiũ hæc nõ eſt bonis uiris repudiãda. Cũ tñ ſapiens
non gloria ſed conſcia recte factoꝝ uirtutẽ metiat̃. De gloria ſcripſimus copioſe ĩ li. de fœlicitate: oſtendẽ
tes nõ paꝝ multos ſummã fœlicitatẽ in gloria collocaſſe. M. Tul. libros ſcripſit de gloria: qui ſicuti pleraq;
alia tempoꝝ calamitate deſiderãt̃ inter claritatẽ & gloriã hoc intereſt: ꝙ gloria multoꝝ iudiciis cõſtat: cla/
ritas bonoꝝ: auctor Seneca lib. epiſtolaꝝ moraliũ duodeuigeſimo. Tanq̃ imago: echo imagĩs noĩe ſignifi
cat̃: q̃ reſonat uocibus mortaliũ inter mõtiũ flexus & cõcauos ualliũ ſinus: ubi ſcindit̃ reſultans aer: q̃ cã ẽt
uoces multis in locis reciprocas facit: ſicuti in urbe Cyzico turres ſeptẽ acceptas uoces numeroſiore repcuſ
ſu multiplicant nomenq; huic miraculo echo eſt a græcis datum ηχο. n. græce ſonus: & ηχεο reſono. olymſ
piæ porticus

pene cũ lacte nutricis errorẽ ſuxiſſe uideamur. cum
uero parẽtibꝰ redditi deĩde magiſtri traditi ſumus:
tũ ita uariis ĩbuimur erroribꝰ. ut uanitati ueritas &
opinioĩ cõfirmata natura ip̃a cedat. Accedũt ẽt poe
tæ. qui cũ magnã ſpeciem doctrinæ ſapientiæq; præ
ſe tulerint: audiũtur: legũtur: diſcunt̃: & ĩhereſcũt
penitus in mentibus. Cũ uero accedit eodem quaſi
maximus quidem magiſter populus atq; omnis un
diq; ad uitia conſentientur multitudo: tũ plane in/
ficimur opinionum prauitate: a natura quæ ipſa de
ſciſcimus: ut nobis optimam naturã ĩuidiſſe uideã/
tur qui nihil melius homini: nihil magis expetẽdũ
nihil præſtãtius honoribus imperiis populari glo/
ria iudicauerũt ad quam fertur optimus quiſq;: ue/
ramq; illã honeſtatẽ expetẽs: quam una natura ma/
xime inquirit in ſumma innauitate uerſatur: conſe/
ctaturq; nullam eminẽtem effigiẽ uirtutis: ſed adũ/
bratam imaginẽ gloriæ: eſt enim gloria ſolida quæ/
dã res & expræſſa non adũbrata. Ea eſt conſentiens
laus bonorum incorupta uox bene iudicãtiũ de ex/
cellente uirtute: ea uirtuti reſonat tãquã imago glo

Baphia di
bapha pur
pura
Dibaphũ
cogitat
Fortuna
inuidet
diuitias
Duplex
gloria
Gloria
Quid
Mar. Tul/
tius de glo
ria
Echo
Imago
Hepta

piæ porticus fuit: quã heptaphonon appellant: qm̃ septies eadẽ uox reddit̃. In hãc sñiam ait Lucretius sex ẽt ac septẽ loca uidi reddere uoces unã cũ iaceres. Ita colles collibus ipsi uerba repulsantes iterabãt uerba referti: hæc echo a latinis dr̃ imago. Valerius flaccus in.iii. argonauticon. Rursus hylã p longa reclamat auia. Responsant siluæ: & uaga certat imago. Ora. quẽ deũ cuius recinit iocosa nomen imago: ubi exposuit porphirio qđ imago dr̃ quasi imitago. sensus est sicut uoci respondet echo. i. imago: ita uirtuti resonat gloria ĩstar imagis: quã echo uocant: quã Auso. dixit aeris & linguæ filiã. Echo pãos & amor deliciæ eẽ fert̃: q̃ significat harmonia cœli: q̃ soli amica est.

phonos

Imago imitago

echo panos delicium

riæ. Quæ quia recte factorum plerũq; comes est non ea a bonis uiris repudianda. Illa ãt quæ se eius imitatricẽ esse uult: temeraria atq; incõsiderata & plerũq; peccatorum uitiorũq; laudatrix fama popularis simulatione honestatis: formã eius pulchritudinẽq; corrũpit: qua cæcitate hoĩes cum q̃dam præclara etiam cuperent: eaq; nescirent nec ubi: nec qualia essent: funditus alii euerterunt suas ciuitates: alii ipsi occiderunt. Atq; hi q̃dem optima petentes: nõ tam uolũtate: quã cursus errore fallũt̃. Quid q pecuniæ cupiditate: qui uoluptatũ libidine feruntur: quorũq; ita pturbant̃ aĩ: ut non multũ absint ab insania: quod insipientibus contingit: oĩbus his nulla ne est adhibenda curatio. Vtrũ q̃ minus noceãt animi ægrotationes quã corporis? An qđ corpora curari possint: aĩorum nulla medicina sit? At & morbi perniciosiores pluresq; sunt animi quã corporis hi enim ipsi odiosi sunt: quod ad aĩum pertinent: eumq; solicitãt: animusq; æger ut ait Ennius sempˢ errat: neq; pati neq; perpeti potest: cupere nunquã desinit quibus duobus morbis: ut omittam alios: ægritudine & cupiditate: qui tandem possunt ĩ corpore esse grauiores? qui uero probari potest: ut sit mederi animus non possit cum ipse mediciam corporis animus inuenerit? Cumque ad corporum sanationem multum ipsa corpora & natura ualeat: nec omnes qui se curari passi sunt continuo etiam conualescant. Animi autem qui se sanari uoluerũt

Comes: ut umbra uersat̃ circa corpus: sic gl̃ia uirtutẽ comitat̃: & est ueluti affectatrix recte factorum. Simulationẽ hõestatis: uitia cũ uirtutibus finitima sint plerunq; fallunt ipsa pximitate & p uirtutibus obrepunt: unde fit ut p temerario fortẽ, p auaro parcũ uocemus sic mentit̃ pdigus liberalẽ: fallit .n. uiciũ spẽ uirtutis & umbra ut inqt satyrographus. Qua cecitate: nescientes hoĩes q̃ esset uera gl̃ia obcecati fulgore famæ popularis & cenodoxiæ. i. inanis gloriæ se & suas ciuitates funditus euerterunt: in hãc sententiã ait Iuuenalis: patriam tñ obruit olim gloria paucorum & laudis tituliq; cupido. Et mox paulo exitus ergo q̃s est gloria uincit̃ idẽ nempe & in exiliũ precepsabiit. Optĩa petẽtes gl̃iæ cupido & laudis auiditas. ĩ excellentibus aĩs uigere solet: & plerũq; cã est ut laudabilia & gloriosa ac maxima facinora a p̃claris uiris cõficiant̃. Adhibẽda curatio: tanq̃ s. egrotãtibus: curatio. n. pprie medicorum est cura reliquorum: auctor donatus. Interdũ curatio ad alia transfert̃: sicut ait. M. Tul. in orõne de aruspicũ rñsis. Multa me mouent. Quod edes telluris est curationis meæ. Liui. de eo cui đdicatio edis data erat sic scribit. Curatio altior fastigio suo data esset. Morbi aĩ pniciosiores. morbi aĩ sunt inueterata uitia & dura ut auaritia ut ambitio nimia: morbus est: ut inquit Sene. uitiũ in prauo ptinax tanq̃ ualde expetẽda sit: q̃ leuiter expetẽda sunt: affectus uero sũt motus aĩ ĩprobabiles subiti & cõcitati q frequẽtes neglectiq; faciũt morbũ. Idẽ lib. ii. de ira concinit Cice. his uerbis: hac conditione nati sumus. Aĩalia obnoxia: non paucioribus aĩ q̃ corpis morbis. Genera ãt morborum corporaliũ supra trecẽta sũt: ut inqt Pli. ĩ. xxvi. & quotidie noui morbi grassant̃ qualis gemursa irrepsit tiberii principis principatu inter digitos pedum nascẽs: qualis lichen siue mentagra a mẽto incipiens occupãsq; totos uultus Cyrenaici phi corpis dolores q̃ aĩ deteriores arbitrant̃: sicut uoluptates corporis maiores: contra epicurus sentit aĩ dolores grauiores esse q̃ corpis: carmen. n. pñti tãtummõ dolore affici: aĩum uero & p̃terito & pñti & futuro. Aĩus æger. ægritudine affectus: q morbus aĩ est ex opĩone magni mali pñtis ut infra latius dicet̃: ecclesiastici doctores tristitiã appellant pprie ut egrotatio in corpe sic egritudo in aĩo nomẽ hẽt non seiunctum a dolore. Et cupiditate. qui cupit aut metuit iuuat illum sic domus aut res ut lippum pictæ tabulæ fomenta podagrã nihil desideres inqt Seneca si uis puocare iouẽ nihil desiderantẽ: hæc una est ex tribus furiis: q̃ mẽtes mortalium & p̃cordia lancinant ac diuellunt: nec tranqlle uiuere p̃mittunt. Qui uero: quõ. Aĩus inuenerit argumẽtũ potentissimũ: si aĩus inuenit medicinã corpis tãto magis debuit inuenisse medicinã: qua sibi ipsi mederet̃: cũ tunica pallio ppior sit ut dr̃ cũ nihil pẽsius cariusq; aĩo esse debeat q̃ ipsa ret. Ipsa corpora & natura corpus quod bene constitutum est & robustum facilius sanescit q̃ corpus male habitum. Vnũ illud comprimis seruandũ esse p̃cipit Hyppo. in pnosticis & in tertio Cor. Cel. ut egri uires subinde assidens medicus inspiciat atq; ppendat. Iõq; utilior medicus ẽ amicus q̃ extraneus: q egroti mores naturãq; cognouerit: dixit Hippocrates dãdũ eẽ aliqd regioni etati & cõsuetudini. Cõtinuo: statim. Nec cõualescãt: ĩmo ecõtrario multi quotidie curant̃ a medicis & peũt multi sine medici cõsilio degentes psperа ualitudine utunt̃. Discũt. n. medici ut inqt sapientissime Pli. pericu

Vitia finitima uirtutibus

Ceno doxia

Curatio

Morbi Animi Vitia

Morbi supra. ccc.

Gemursa

Mentagra

Tristitia

Egritudo

Cupiditas una furiarum

Tunica pallio p pior

Vtilior medicus familiaris

medico hoiem occidisse impunitas
Gentes sine medicis degétes

lis nostris. Et experimenta p mortes agunt: medicoq; tm̄ hoiem occidisse s ũma impunitas est: nulla lex pu
nit inscitiá capitalé notissima est illa infœlicis monuméti inscriptio turba medicoꝝ se piisse: paláq; é medi
cũ impatoré uitæ nostræ necisq; fieri: milia gentiũ sunt: q̃ sine medicis degunt: sicut po. romanus ultra sex-
centesimũ annũ: qđ si aliqñ egrotus conualescit: dicá q Auso. euadit fati ope non medici. Petendũ é foris.
auxiliũ corpis egroti petit foris: ppea qđ extrarius medicus adhibet: & medicamenta ipa usq; ab indis pe
tunt: hinc illud plinianũ: nos nec indicaꝝ arabicarũq; merciũ aut externi orbis attingimus medicinas: non
placent remediis tam longe nascẽtia: medi-

Medicina animi itus
Curás animum curet corpus
protrepticus quid
Hortẽsius tullianus
Academia Ciceronis
Academia in tusculano
Lyceũ
academia penultima longa
Aius sapiẽtis ut mundus

cina uero ai intus petenda est nõ foris: hæc
aũt est phia: cuius pcepta in aio sunt ueluti
medicamenta ipsius ai salutaria. Itaq; nobis
met ipsi mederi possumus nõ indigni opis
externæ: attamen dixit Gale. q uult curare
aium: prius curet corpus: qm̄ sine fulturis
corpis aius uix sustineat. In hortensio: iu-
lius capitolinus aũt librũ cui titulus est hor
tensius scriptũ esse a cicerone ad exemplũ
ptreptici significat aũt ptrepticus ut uerbũ
intelligas iulii capitolini non ptritũ. Instru
ctiuum & exortatoriũ: symachus in episto-
lis: indulge stilo: aliqd didascalicũ seu pro
trepticũ scribe. Et ausonius libellũ inqt in
star ptreptici luserã: hic est ille hortensius
iulianus ex cuius lectione inflámatus est di
uus Augusti. adhuc adolescentulus ad phi-
losophiá ardenti studio capescendá. Anno-
tandũ librũ illũ Cicero. q circũfert inscri-
ptus hortensius: nõ esse hunc hortensiũ: de
quo in pñtia loqmur. De maximis rebus
.s. ad philosophiá ptinentibus ut fuerunt li
bri academici ut uolumina đ finibus bono-
rũ: ut opus de natura deoꝝ: & alia hoc ge-
nus. In academia. M. Tul. habuit uillá noie
academiá ab exéplo platonicæ academiæ:
ubi cõposuit uolumina eodé noie: ubi mo
numentũ sibi instaurauerat: hic significat
gymnasiũ in tusculano: qđ uocabat acade-
miá sicut alteꝝ gimnasiũ appellabat i eodé
tusculano lyceũ a noie scholæ aristotelicæ: de quo in. i. de diuinatione sic refert: nup cũ essem cũ qnto fra-
tre in tusculano disputatũ est: ná cũ ambulandi cá in lyceũ uenissemus: id. n. supiori gymnasio nomé est. ly
ceũ aũt media pducta enũciádũ eé docet idé. M. T. hoc uersu. Inq; academia umbrifera nitidoq; lyceo: ubi
academia penultimá pducit: sicut in carmie hoc laureæ tulii: atq; academie celebratá noie uillá: ueꝝ clau
dianus & sidonius penultimá corripiunt sicut uulgo quoq; usurpat: uersus claudiái hic est in latiũ spretis
academia migrat athenis. Sidonius apollinaris ait. Obruet & q̃q̃ totis academia sectis. Descendimus. osten
dit gymnasiũ academiæ fuisse in pte inferiore tusculáni: sicut lyceũ erat i supiore. In sapiẽté egritudo. stoi
ci talé dñt eé sapientis aium q̃lis est mũdus supra luná serenũ. s. impturbatũ defecatũ: qué nulla pturbatio

preceptisq; sapientiũ paruerint sine ulla dubitatio
ne sanent: est pfecto ai medicina phia cuius auxi-
liũ no ut in corporis moris petẽdũ é foris oibusq;
opibus uiribusq; ut nosmet ipi nobis mederi possu
mus: elaborandũ é. Quaq̃ de uniuersa phia q̃ tope
& expetẽda & colenda eé t satis ut arbitror dictũ est
in hortẽsio: de maxis aũt rebus nihil fere intermis-
simus postea nec disputare nec scribere: his ãt libris
exposita sũt ea q̃ a nobis cũ familiarib⁹ nr̃is i tuscu-
lano erãt disputata: sed qm̄ duobus supioribus de
morte de dolore dictũ est: Tertius dies disputatio-
nis hoc tertiũ uolumẽ efficiet. Vt. n. i academiã no
strã descẽdimus icliato iá in post meridianũ tp̄s die
poposci eoꝝ aliquẽ: q aderant cãm differẽdi: tũ res
acta sic est. A. uṛ mihi cadere in sapientẽ egritudo.
M. Nũ reliq̃ quoq; pturbationes ai: formidines: li
bidines iracũdiæ: Hæc. n. fere sũt eiusmói: q̃ græci
pathe appellãt: ego poterã morbos: & id uerbũ es-
set e uerbo: sed i cõsuetudinẽ nostrã nõ caderet: nã
misereri: iuidere gestire: letari: hæc oía morbos græ
ci appellãt motus ai rõni nõ obtempantes: nos aũt
hos eosdẽ motus concitati ai recte ut opinoꝛ ptur-

Apathia
Cõclusiuncula stoicorũ πατη
Perturbationes affectiones
Passiones
Epictetus
Exemplũ aristippi
Dictũ aristippi
tristicia in bono apathes
Passiones
Gestare

obnubilet nulla tristicia obturbet. Laudátq; in sapiẽte apathiá hoc est ipassibilitaté: táq̃ sapiés nihil cupiat
nihil doleat: nihil irascat: nihil gaudeat: cõclusiũcula stoicoꝝ est. Qui sapiés est impturbatus est: q iptur
batus est sine tristicia é: q sine tristicia é btũs est. Ex quo colligũt sapiẽté beatũ eé: duæ ãt sũt sñiæ phoꝝ de
his ai motibus: quos græci pathe nr̃i pturbationes: qdá affectiões uel: affectus: ecclesiastici uero passiões uo
cant: has ergo pturbatiões platonici & & aristotelici dñt ét in sapiẽté cadere: sed moderatas rõiq; subiectas:
stoicis aũt cadere ullas oino huiusce in sapiẽté passiões nõ placet: aduersus quos reclamat ipsa natura: & se
ctatores eiusdé sectæ refragant: ná epitetus in stoica disciplina celebratus: qué Au. Gel. maximũ stoicorũ
appellat: scripsit ex detretis stoicoꝝ accidere aio sapiẽtis pturbatiões: q & aristippi phi exemplo cõprobat
qui in nauigio a tẽpestate deprensus tiuit & expaluit: unde iterrogatus a quodá quare phõphus timeret: cũ
ipse cõtra nihil timeret: festiuiter rñdit nõ eádé sibi & illi cá esse qm̄ is nõ esset magnope sollicitus p aía ne
quissimi nebulonis: ipm aũt p aristippi aía timere. Egritudo a cicerone dṛ: quá tristiciá alii sicut Seneca &
Augustinus appellant: doloré Virgi. ubi ait gaudentq; dolentq;: hæc aũt tristitia repit in bono apud eccle-
siasticos doctores. & docet Aug. in. xiiii. de ci. dei ppositio discipuli est ẞm acadẽicos: q dñt in sapiẽté cade
re tristiciá & reliqs pturbatiões. Rñsio cice. é ex decreto stoicoꝝ q apathé. i. ipassibilé dñt esse sapiẽté: & apa
thiã pbát. Id uerbũ esse de uerbo. De uerbo græco pathe expssius uerbũ latinũ est passiones q̃ morbi: sed
cũ passio sit dictio paꝝ pba. Maluit Cice. morbos: siue pturbatiões interptari q̃ passiões: nomẽ passionum
ad ecclesiasticos & apud neotericos: usitatissimum. Gestire: gestire est leticiá habitu corpis & gestu signi-
ficare

ficare:ſicut grāmatici tradūt.dixit Terē.ipm geſtio dati mihi ī cōſpectū expoſuit dōatus plus eē geſtio que uolo Morbos nō ſatis uſitate.Dictū ē ſupra morbos in aīa dici uitia īueterata & dura:ut eſt auaricia:ut ambitio nima proprie aūt morbus corpalis ē:q ita difinitur morbus habitus eſt cuiuſcūq; corpis cōtra naturā q uſum eius faciat deteriorē:alias in toto corpe alias ī pte accidere ſolet:ſup quo iuriſcōſulti copioſius ſcribūt ad edilitiū edictū:ī libris quoq; iuris pitorū ſcriptū:ē morbū & uitiū diſtare qđ uitiū ppetuū: morbus cū acceſſu diſceſſuq; ſit. Hecciæ: hæc ne.ſ.pturbatiōes:næ:certæ ualde afirmatiua pticula eſt. Videt̃ inſania: paradoxon ſtoicorū eſt ο τι π α ρ τ ε σ ο ι μ ω ρ ο ι μ α ι ν ο ν τ α ι.ideſt oēs ſtultos īſanire.ex q̃ doctrīa eſt illud orānū:o bñ te ne fruſtere īſanis & ut ſtultiq; ppe oēs:ē poſt paulo: quem mala ſtultitia & quēcūq; inſcitia ueri cecū agit inſanū chriſippi porticus aut grex autumat: hæc populos hæc magnos formula reges excepto ſapiēte tenet.

Morbus qđ uitiū ppetuum

Ne ualde

Paradoxō

Stultos inſanire

bationes dixerimus. morbos autem nō ſatis uſitate niſi quid aliud tibi uidetur. A. mihi uero iſto modo M. hæc ne igitur cadere in ſapiētem putas? A. prorſus exiſtimo. M. ne iſta glorioſa ſapiētia nō magno exiſtimāda eſt:ſi quidem nō multum differat ab inſania. A. Quid tibi omnes ne animi cōmotio uidet̃ inſania. M. Nō mihi quidem ſoli:ſed id quod admirari ſæpe ſoleo:maioribus quoq; noſtris hoc ita uiſum intelligo multis ſeculis ante ſocratē:a quo hæc omnis:quæ eſt de uita de moribus philoſophia manauit. A. quonam tandem modo. M. quia nomē inſaniæ ſignificat mentis ægrotationē & morbū ideſt inſanitatem & ægritudinem animi: quam appellarunt inſaniam. Omnes autem perturbatiōes animi morbos philoſophi appellant: negātq; ſtultum quēquam his morbis uacare. qui autem in morbo ſunt ſani non ſunt:& omnium inſipiētium animi in morbo ſunt. Omnes inſipientes igitur inſaniunt ſanitatem enim animorum poſitam in tranquilitate quadam conſtantiaq; cenſebant:his rebus mentem uacuam appellarunt inſaniam:propterea q, in pturbato animo ſicut in corpore ſanitas eſſe non poſſit. Nec min⁹ illud acute:quod animi affectionem lumine mentis carentem nominauerunt amētiam:eādemq; dementiam: ex quo intelligendum eſt nos qui hæc rebus nomina poſuerūt:ſenſiſſe hoc idem quod a ſocrate acceptum ſtoici diligenter retinuerunt omnes inſipientes eſſe nō ſanos. qui enim animus eſt in aliquo morbo:morbos autem hos pturbatos motus:ut modo dixi philoſophi appellant: non magis eſt ſanus:quam id corpus quod in morbo eſt. Ita fit ut ſapientia ſanitas ſit animi: inſipientia autem quaſi inſanitas quædam quæ nō ē inſania eademq; dementia. multoq; melius hæc notata ſūt uerbis latinis:quam græcis:& aliis quoq; multis locis reperitur:ſed id alias. nunc quod inſtat. Totum igitur id querimus: quid & quale ſit: uerbi uis ipſa declarat:eos enim ſanos ītelligi neceſſe eſt: quorū mens motu quaſi morbo perturbata nullo ſit: qui cōtra affecti ſunt:hos inſanos appellari neceſſe eſt. Itaq; nihil melius: Quam quod eſt in conſuetu-

Nomē īſaniæ:ī pticula ē ut dialectici dñt priuatoria:uñ ī ſanus dictus:q nō ē ſanus hoc ē prudēs & īſania ubi nō eſt ſanitas mētis:q̃ in trāqllitate q̃dā pōit̃:ſicut.n. hūanitati ihūanitas dignitati indignitas oppōit̃:ſic inſania & īſanitas ſanitati cōtraria ē: cū inſania nihil aliud ſit:q̃ priuato ſanitatis & ſapiētiæ: ſicut ſtulticia nihil aliud ē ut inqt boetius in cōmentariis topicoꝝ: niſi ſapiæ & rōnis abſcentia. Stultū morbis uacare: ſi ſtultitia ē priuatio ſapiæ & rōnis Colligit̃ ſtultū eē īſipiētē & qđ cōſeqt̃ malū:& qđ huic cōnexū ē uitioſū:nā ut inqt ſeneca li.iiii.de bñficiis q ſtultus eſt malus eſt:qui malus ē:nullo uitio caret: ergo ſtultus oīa uitia habet:ſed nō in oīa natura pronus eſt alius in auaritiā:alius ī luxuriā:alius in petulātiā inclinat̃. Dicimus oēs ſtultos inſanire nec tñ oēs curamus heleboro: nūc cicero p ratiocinationē colligit inſipiētes īſanire. Amentiā: ab.a.pticula priuatiua & mente amētia dicta: q̃ſi ſine mēte hoc ē cōſilio aīoq;:quo ſapimus: Nā ut ait Lucre.cōſiliū qđ nos aīum mētēq; uocamus: eadē dicit̃ dementia: quia de habet uim minuēdi:ut decreſco deſipio dehōeſto iterdū pticula auctiua ē & ualde ſignat ut deamo dmiror. Deiero. Demētire uerbū uetus eſt:qđ ſignificat delitare & inſanire. Lucretius. Demētit enim deliraq; fatur: qdā dicere malunt demētare ut apuleius ī magia. Cōfeſſa ē ſe ſe mea magia in amorē inductā demētare: in actibus apoſtolorū demētar̃ nō tā ſignat demētem eſſe: q̃ facere demētes: ſic enim ſcriptū eſt. Attendebāt eū: ppter qđ multo tpe magicis ſuis demētaſſet eos. Animus ī morbo: ſicut corpus in morbo ſanum dici non poteſt:ſic animus in perturbatiōe: qui morbus animoꝝ eſt poſitus: non eſt ſanus. Conſimiles enim ſūt ſanitates & morbi animorū atq; corporum. Quā græci μ ω ρ ο σ græce dr̃ ſtultus. α φ ρ ω ν īſipiēs. μ α ν ι α inſania:furia. μ α ν ι κ ο σ inſanus furioſus. μ α ι ν ο λ ι σ īſanus. μ α ι ν ο μ α ι īſanio: tamē hæc nō tā cōcineret congruēterq; dicuntur. ſicut a latinis inſpientia inſanitas dementia: quæ ſignificant quādam priuationem animi ſanitatis:cū illa græca furorem magis deſignent

In priuatoria pticula

Inſania ſanitati cōtraria

Stultus oīa uitia habet

Amētia

Cōſiliū mens

De auctiua priuatiua

Demētire

Demētare

Moros

Menia

Potentiſſimus q

Exiſſe de poteſtate:ille potentiſſimus ē auctore ſeneca:q ſe habet in ptāte:& ſibimet īperat:q rōni tāq̄ reginæ obſeqtur. libidinoſi uero inſani p turbati iracūdi:cōpotes ſui nō ſunt: Ideoq; exiſſe ex poteſtate dn̄r: qa nō ſūt ī poteſta te mentis ſuæ:nec aīo regūt᷑:nec cōſilio cohibent᷑: nec rōnis freno ſuffrenātur: un̄ ira ab eo qđ eſt ire dicit᷑:eo q a ſe eat: q iraſcitur & furit. Iracundia ulciſcendi libido.i.cupiditas eſt enim libido ut iqt diuus Auguſtinus generale uocabulū oīs cupiditatis:unde libido dominādi libido:gloriādi:quæ iactātia nūcupat᷑:interdū honeſtū uocabulū eſt:ut apud Saluſtium:in decoris & militaribus equis libidinē habebant: Ariſtoteles ait iram eē cupiditatē doloris reponendi: qdā dixerunt eē breuē īſaniā:cui ſententiæ ſubſcribit illđ oratianū:ira breuis furor eſt. Senecæ finitio ē irā eſſe cupiditatē penæ exigēde: qđ q̄drat cum Cicerone:& aliis q definiūt irā eſſe ulciſcendi cupiditatem: differt ira ab iracundia:nā ira ut docet dōatus ex cā ē:iracūdia ex moribus & uitio multū iraſcētis:ſic iratus & iracūdus differūt: pōt.n.iratus nō eē iracūdus pt iracūdus aliqn̄ iratus n̄ eē uſurpatiue iaracūdia ponit᷑ p ira: ut hic & alicubi ſepe feras:ira carere dn̄t & oīa p̄ter hominē:qđ dixit ouidius:nō aper iraſci meminit:poetice magis q̄ uere dictum accipe iraſci enim dixit p incitari īpingi: habent enim muta aīalia impulſus quoſdā ſimiles affectibus hūanis:affectus non habent: nec magis ſciunt iraſci q̄ ignoſcere: ira pturbat aurē: effrenat aīum: īpellit ī furorē īpīgit p̄ceps:rōe oī ualētior:ē meritoq; iracūdus dictus exiſſe de ptāte. nec eſſe ſui potens. Græci maniā. Medici maniacos uocāt furoris morbo lab orātes:quoniā mania dicit᷑ īſania & furia:latini melius: q inſaniā a furore diſiūgūt:quoniā haud dubie aliud ē furere aliud īſanire. Volūt.ſ.diſiūgere īſaniā a furore. Melācholiam:latine melācholia: ut uerbū exprimat᷑ ex uerbo dicit᷑ nigra cholera.hoc ē atra bilis:q̄ ſepæ ī furorē agit: hoiem:ſed parū ſignificāt᷑ uident᷑ græci noīe melācholiæ furorē exprimere:cū nō ſolū atra bilis:ſed iracūdia timor aliæq; pturbatiōes mentem uexēt & furore pturbēt:melancholia hoc eſt atrabilis ſilis ē uino eiuſdēq; naturæ:nā ſicut uinū uarios reddit:hoies:& alios facit q̄ribundos:alios hilares: alios furentes ac īſanos:alios ſomniculoſos:īmo ut unū hoiem īterbibēdū moribus uariis īmutat:ſic atra bilis facit ſtolios excādeſcētes loq̄ces attonitos ſup q̄ re copioſiſſimæ ſcitiſſimeq; ſcribit. Ariſto.in pblematis encycliis. Quo gn̄e athamātē:cor.celſus libro.iii.de medicina plura eē ſcribit genera īſaniæ:cū ex phreneticis alii hilares: alii triſtes ſint:alii facilius cōtineāt᷑:& īter uerba deſipiāt: qdā ut idē ait imaginibus nō mēte fallūtur.q̄lem īſanientē aiacem uel horeſtem poetarū fabulæ ferūt:uulgata quoq; fabula eſt de athamante:cui iuno furorē talem immiſit:ut filios ſuos uellet occidere:q cum learchum unū ex filiis extixiſſet uxor ino maritum ſuum furore conſpiciēs ſeſe cum melicerte altero filio præcipitem dedit in mare. quæ in marinā deā conuerſa uocat᷑ mater matuta a noſtris:leucothea a græcis:filius portunnus & palemon:qđ ī primo cōm̄tario fuſius explicatū ē:alcmeonē amphiarai filiū ſatis clare furore agitatū eē ob matricidiū:matrē enim eryphilen necauerat ex mādato patris: & apollinis iuſſu:quia illa nō ſolū monile acceperat in necē amphiarai:ſed & peplū quoq; ob filii interitū:ex quo ſcelere correptus eſt furore:ut oreſtes matricida:ſupra diximus duce alcmeone epigonos thebas dirruiſſe:ſunt auctores & memorat ſtrabo argos amphilochicum conditū fuiſſe ab alcmeone:& a noīe fratris amphilochi:amphilochicū dictū. De oreſte matricida ī uulgata ſūt oīa:q poſt parricidium furens ex reponſo didicit quod ita demū poneret furorem ſi reparata ſorore iphigenia ablueretur fluuio:q ſeptem fluminibus confunderetur. Itaq; diu uexatus cū ad fines rheginorum peruniſſet ibi inuento flumīe prædicto elutus purgatuſq; eſt:ubi hænum diu fuiſſe enſem:& ab eo edificatū apollinis templum ferunt:memoriæ quoq; proditum eſt oreſtiadem orā ab oreſte occupatā nominatāq; fuiſſe cum ceſa matre exul profugeret: cūq; oppidum cōdidiſſet agros oreſticū de ſuo nomine uocaſſe refert lāpridius oreſtē purificaſſe ſe apđ tria flumīa circa hebrū:& oreſtē urbē cōdidiſſe:quā ſepe cruētari hoīum ſāguīe neceſſe eēt:quā poſtea hadrianus hadrianopolim noīauit.aiax āt uictus ī iudicio armorū achillis ab ulixe ex dolore factus inſanus ē.& ut ait Seneca: Aiacē ira in furorē.furor in mortē egit:q cū reſciuiſſet ſe p inſaniam armenta & oues occidere incubuit gladio ſibiq; mortem conſciuit:de quo ſic oratiāus agamēnon.

Mille ouium inſanus leto dedit inclytum Vlyxem:& Menelauū ſe una mecū occidere clamans. extat tragedia ſophoclis græca hoc titulo. αιασ μαστιγοφορος.i.aiax flagellifer:qua inducit᷑ aiax īſanus flagello cedens boues quos credit eſſe agamēnonē & ulyxē. De inſania oreſtis & aiacis ē illud ſatyrographi poetæ. Nō unus mentes agitat furor.ille ſororibus in manibus uultu eumenidū terretur & igni. hic boue pcuſſo mugire agamemnona credit aut ithacum. Ita affectus:tali ueſania & furore correptus.

dine ſermōis latini cum exiſſe de poteſtate dicimus eos:qui effrenati ferunt᷑ aut libidine: aut iracūdia quamquam ipſa iracundia libidinis eſt pars: ſic.n. diffinit᷑:iracūdia ulciſcendi libido. Qui igit᷑ exiſſe ex poteſtate dicuntur:iccirco dicuntur.qa non ſint in poteſtate mētis:cui regnū totius animi a natura tributum eſt:græci autem inſaniam unde appellāt non facile dixerim.eam tamen ipſam diſtinguimus nos melius quam illi:hanc enim inſaniam quæ iuncta ſtulciæ patet latius:a furore diſiungimus. græci uolunt illi quidem ſed parum ualent uerbo:quē nos furorē melācholiam ipſi uocāt: quaſi uero atra bili ſolum mens ac nō ſepe uel iracundia grauiore: uel timore uel dolore moueat. Quo genere Athamantem: Alcmeonem: Aiacem: Oreſtē furere dicimus; ita ſit affectus eū dominum eſſe rerum ſuarum

Libido generale uocabulū
Ira quid
Iracundia
Iratus q
Iracundus qui
Maniaci
Melancholia
Atra bilis ſymilis uino
Nota uinium
Enchlyclia problemata
Genera inſanie
Furor athamātis
Alcmeon matricida
Argos amphilechicū
Vbi purgatus oreſtes
Argos oreſticum
Hadrianopolis
Aiax inſanus
Aiax magiſtophoros

Vetant duodecim tabulæ: lege duodecim tabularum interdicitur furioso & prodigo bonorum suorum administratio. Datur utrique curator: & ut ait ulpianus titulo de curatoribus furioso dandis: tam diu erunt furiosus & prodigus in curatione: quam diu uel furiosus sanitatem uel ille sanos mores reperit: Curator furiosi si rem furiosi quasi suam tradit dominium transferre non poterit: ora. de insano loquens ait: interdicto huic oem adimat ius pretor & ad sanos habeat tutella propinquos: ubi exposuit porphirio: quod insani solent accipere a pretore curatores bonorum suorum: ita ut illis uti non liceat nisi ad arbitrium alienum: apud Varronem & Columelam prouerbiale est mente captum ad agnatos & gentiles deducendum esse. Nam curator ex agnatis & gentilibus dari solet dementi: & curioso. Ideoque ait marcellus iurisconsultus: ab agnato uel alio curatore furiosi rem furiosi dedicari non posse constat: agnato.n. furiosi non usque quaque competit rerum eius alienenatio: sed quatenus negocium exigit administratio. Si insanus: trutinatur perpenditque uerba legis decemuiralis propria & significantia: quod curatorem dat furioso: non autem stulto tamquam insanire minus sit: quam furere: possitque insanus tueri mediocriter usitatum uitæ cultum: cum id furiosus facere non possit: cuius mens penitus obcecata & ab omni ratione deuia esse creditur. Mediocritatem officiorum: signate locutus: mediocritas.n. officiorum esse potest in insipiente: perfectio non potest: quod pertinet ad sanum & sapientem. Duplex.n. est officium: alterum perfectum: quod græci catorthoma uocant: quod & omnes numeros uirtutis continet alterum est officium quod medium dicitur pertinens ad institutionem uitæ: communis. Cato apud Ciceronem ait in .iii. de finibus: quod ratione actum sit id officium appellamus: id autem nec in bonis ponit nec in malis: sed in mediis rebus: in eodem loco ondit idem Cato tam insipientem quam sapientem sumptum quæ secundum naturam sint reiecturumque contraria: ita est quoddam commune officium sapientis & insipientis: ex quo efficitur uersari in his quæ media dicamus. Item M. Tul. in .iiii. ait media officia cadere in nonnullos insipientes posse. Qu. atherius quod scitu dignum est: cum olim defenderet reum libertinum cui obiiciebatur quod patroni concubinus fuisset hac defensione usus esse fertur impudicitia in ingenuo crimen est. In seruo necessitas: in liberto officium: ex eo impudici & obsceni aliquandiu officiosi uocitati sunt. Non silice nati: nunc ut platonicus peripateticusque loquitur mox ut stoicus. Platonici enim & peripatetici non tollunt affectus sed temperant: stoici radicitus euellunt apathiam suam comprobantes: & ita homines disciplina stoica constituit saxeos plane & stupentes penitusque ab hominis natura desciscentes. Augu. damnat hunc stuporem stoicorum. in .xiiii. & in .xviiii. de ciuitate dei. Crantor de academia: fuit hic auditor xenocratis platonis discipuli condiscipulus polemonis: qui nonis opinionibus ut ait eusebius in .xiiii. preparationis euangelicæ Academiam platonicam repleuerunt: scripsit crantor librum de consolatione: quem ut supra diximus. Ma. Tullius emulatus est: periit aquæ intercutis morbo. Nescio quam indolentiam stoici laudant atpathiam: idest ut sepe dictum est impassibilitatem. Hieronymus phus rhodius summum bonum statuit esse uacuitatem doloris quam græce dicit αναλγησιαν Cicero appellat indolentiam: estque id uocabulum Ciceronis: sicut et essentia: si credimus sidonio apollinari: sic scribenti in epistola quadam: lecturus es hic etiam nouum uerbum idest essentiam: sed scias hoc ipm dixisse Ciceronem: qui essentiam & indolentiam nominauit: addens: licet enim nouis rebus noua nomina imponere. M. Tullius in secundo de finibus: num propre idem uoluptas est: quod ut ita dicam indolentia. Contra hanc indolentiam & apathiam stoicorum herodes atticus uir doctissimus differit eleganter & copiose apud Au. Gellium: libro noctium atticarum duo deuigesimo: in ea dissertatione ondit: quod nullus usquam homo qui secundum naturam sentiret & saperet: affectoibus istis aiis: quos παθη.i. passiones appellant egritudinis: cupiditatis timoris iræ uoluptatis: carere & uacare totis: posset: & omnino non dolere: immo etiam si posset obniti: ut totis careret: non ex re id esset melius: quoniam langueret aius & torperet affectionum quarundam adminiculis ut necessario plurimum imperio priuatus: dicebat.n. istos motus aiis implicatos esse & innexos uigoribus quibusdam mentium & alacritatibus: ac propterea si oio eos conuellamus periculum esse ne eis adherens bonas quoque & utiles aiis indoles amittamus: moderandos esse igitur & scite considerateque purgandos censebat: ut ea: quæ cum pernicie agnata sunt detrahuntur: in hanc sententiam scribunt peripatetici & academici ueteres: in hanc ecclesiastici scriptores: Augustin. Hieronymus. Lactantius. a quibus concorditer damnatur hæc stoicorum apathia cuius sectatores: dum se interpidos esse & immobiles uolunt, dum nihil cupiunt: nihil dolent: nihil irascuntur: nihil gaudent: in torpore ignauæ & quasi siliceæ uitæ consenescunt. Merito itaque crantor academicus taxat indolentiam quæ esse nullo modo potest: nisi plane hominem saxeum esse uelimus & omni penitus sensu carentem.

uetant undecim tabule. Itaque non est scriptum: si insanus: sed si furiosus esse incipit. Stultitiam.n. censuerunt inconstantiam i. sanitate uacantem: posse tamen tueri mediocritatem officiorum & uite communem cultum atque usitatum. Furorem autem esse rati sunt mentis ad omnia cecitatem. Quod cum maius esse uideatur quam insania tamen eiusmodi est ut furor in sapientem cadere possit: non possit insania: Sed hæc alia questio est. Nos ad propositum reuertamur: Cadere opinor in sapientem ægritudinem tibi dixisti uideri. A. ego uero ita existimo. M. Humanum id quidem quod ita existimas. Non enim silice nati sumus: sed est naturale in animis tenerum quiddam atque molle quod ægritudine quasi tempestate quaciatur. Nec absurde Crantor ille qui in nostra Academia in primis fuit nobilis. minime inquit assentior his qui istam nescio quam indolentiam magnopere laudant quæ nec potest ulla esse nec debet: nec egroto etiam nisi is qui fuerat sensus assit: siue secetur quid siue euellatur a corpore: Nam istud nihil dolere non sine magna mercede contigit

Curator datur furioso & prodigo
Curatores insanis
Mente captus ad gentiles deducendus
Mens furiosi auia a ratione
Duplex officium
Catorthoma
Medium officium
Officiosi impudici
Apathia stoicorum
Stupor in stoicis
Crantor
Mors crantoris
Analgisia
Indolentia
Essentia
Contra apathiam
Non conuellendos motus aiis sed temperandos
Indolentia esse non potest

Immanitatis in aio: Augu. meminit hoꝝ uerborũ huiusq; sẽtẽtiæ: cũ scribẽs aduersus apathiã stoicorum quã ipe ipassibilẽ iterptat: sic iquit in. xiiii. de ciuitate dei. Nã oio nõ dolore dũ sumus ĩ hoc loco miseriæ. sicut qdã etiã apud seculi huius litteratos sentit & dixit non sine magna mercede cõtingit imanitatis ĩ aio stuporis ĩ corpore: id ẽ. M. Cice. ĩ qrto de finibus dat stoicis imanitatẽ uerborũ. Sptuporis: græci ναρκυν uocãt stuporẽ: unde narcissus flos dictus qa caput grauat: non ãt a fabuloso illo puero: Medici. Narcotica appellãt medicamẽta: qbus stupor cõciliat ac torpor aduersus sensum doloris: & cruciatũ sectiõis. Sed uideamus: hactenus crãtor: nũc Cic. tãq̃ stoicus censet amputãdos eẽ non solũ ramos: sed mimas ẽt fibras: radiculasq; pturbatio nẽ euellẽdas: qđ & Seneca stoicæ sectæ sectator stoicoꝝ ꝓpugnator accerrimus: uehemẽter cõtedit: alacriterq; defendit pluribus ĩ locis: q q̃dã ad lucillũ epĩa sic scribit. Vtrũ satius sic modicos hre affectus an nullos sæpe q̃situ: ẽ nostri illos expellũt: peripatetici tãperãt: ego nõ uideo quo mõ salubris eẽ aut utilis possit ulla mediocritas morbi. Qui fortis ẽ argumentat ex formula stoicorũ strictim & breuiter nõ cadere ĩ sapientẽ egritudinẽ: stoicorũ. n. breuia & acuta argumẽta sunt: ex quo gñe sũt soritechrysippei hoc est aceruũ siue aceruales: ita. n. dñr argumẽta: qbus chrysippus stoicoꝝ maxius utebat: sed in longũ adeo p seq̃las ꝑducebat: ut uix unq̃ silteret gradũ: uixq; unq̃ terminũ iponeret & finẽ. Sorites ẽ ille: qđ bonũ sit id eẽ optabile: qđ optabile expetẽdũ: qđ expetẽdum laudabile: qđ laudabile honestũ: & alii sunt gradus: ad hos soritas chrysippi. i. aceruos referendus ẽ itellectus nouissimi carminis psiani: iuẽtus chrysippetui finitor aceruí: qđ a nobis ĩ appẽdicula suetonii cõmẽtarioꝝ tuse copioseq; explicatũ ẽ. Ex hoc gñe argumẽtorũ ẽ illud quoq;: q prudẽs ẽ tẽperãs est: q tẽperãs ẽ cõstãs ẽ: q cõstans ẽ ipturbatus ẽ: q ipturbatus ẽ sine tristitia ẽ: q sine tristitia ẽ beatus ẽ: Ergo prudẽs beatus est: Sorites. i. aceruus: quo ĩ psentia utit. M. Tul. sic producit: q fortis ẽ fidẽs ẽ: q fidẽs ẽ non timet. q sine timore ẽ egritudie nõ pturbatur qm̃ timori repunat egritudo: Repugnat. n. timorẽ eẽ & egritudinẽ nõ eẽ sicut repugnãtia sũt apđ dialecticos diẽ eẽ & lucẽ nõ esse sup quo Boe. subtiliter differit ĩ qrto conmẽtario topicoꝝ. Cõfidẽs ĩ uitio: ait Terẽtius ĩ phormiõe: ẽ parasitus qdã phormio hõ cõfidens: q dii oẽs illũ pdant ubi exposuit: dõatus fidus iterpres: cõfidẽtẽ ꝑ iprob° audaci ac temerario poni. Cõsimiliter apud Virgiliũ. Confidẽtissimus nomẽ ẽ uitii. Nã qs te iuuenũ cõfidẽtissime nr̃as iussit adire domos. Itẽ pacuius: iprobus confidẽs nequã malus uideat. Cõfidẽtia temeritatẽ signat & audaciã: cõfidere honestũ uerbũ ẽ: & cũ laude dr̃. M. Tul. in. iii. de legibus: uir excellẽs & fortis cõfidere sibi debet & suæ uitæ & actæ & cõsequẽti: Fidẽs uero & fidẽtia ĩ laude ponũt. Dixit. M. Tul. in. secũdo rhetoricoꝝ fidẽtiã partẽ esse fortitudinis: p quã magnis & honestis in rebus multũ ipse aimus ĩ se fiduciæ cũ certa spe collocauit. Rerũ præsentia. Egritudo ẽ tristicia mali p̃sentis timor ipẽdẽtis: & futuri: de q̃bus mox plura. Vt seruiat: Ora. ĩ epistolis: q metuẽs uiuit li. mihi nõ erit unq̃. Tot hoies dominis seruiũt quot pturbatiõibus distrahunt: Impat libido. Imperat timor egritudo. Et cæteræ aĩ labes ĩpiosissimæ dominæ sũt. Ignauiã: corporẽ & segnitiẽ: uerbũ uetus ẽ ignauit ꝑ ignauũ fecit. Et ignauiter ꝑ ignaue: apđ antiquos nauus dicebat celer ac streuus a nauium celeritate Ora. Nauus mane foru: uespertinus pete tectũ: ꝑpositio ĩ ut docet. M. Tul. ĩ oratore. Præponi cepta est notis nauis & naris: uñ dicti ignoti. Ignaui: Ignari: qđ dulcius uisũ ẽ q̃ ut ueritas postulabat. Nũq̃ ẽ igit pturbatus: huic collectioni stoicorũ hoc modo peripatetici respõdent: ut imperturbatum sic interpretẽtur: tãq̃ ipeturbatus dicatur sapientis animus: qui raro perturbatur & modice: non qui nũq̃: Itẽ sine tristitia cũ di

imanitatis ĩ aio: stuporis in corpe. Sed uideam⁹ ne hæc orõ sit hoium assentantiũ nostre imbecillitati & indulgẽtiũ mollitudini. Nos ãt nõ solum audeam⁹ ramos ambutare miseriarũ sed oẽs radicũ fibras euellere: tñ aliqd reliquetur fortasse: ita sũt stirpes stulticie alte: sed reliquit id solũ qđ erit necessariũ. Illud qdẽ sic habeto nisi sanatus sit aius: quod sine philosophia fieri non põt: nullũ fore finem miseriarum. Quamobrẽ qm̃ incepimus tradamus nos ei curandos: sanabimur si uolemus: & ꝑgrediar qdẽ id longius. Nõ enim de egritudine solũ: quãq̃ qdẽ primum sed de omni aĩ ut ego posui perturbatione & morbo ut græci uolũt explicabo. Et primo si placet: Stoycoꝝ more agamus: q breuiter pstringere solẽt argumenta. Deide nr̃o instituto uagabimur. Qui fortis ẽ idẽ ẽ fidens qm̃ confidens mala cõsuetudine loquẽdi ĩ uitio ponit ductum uerbũ a confidendo: qđ laudis est: qui aũt ẽ fidens: iis profecto nõ extime scit: discrepat. n. a timẽdo cõfidere: at q ĩ quẽ capit ægritudo: ĩ eundẽ timor: q̃rũ. n. rerũ præsentia sum⁹ ĩ ægritudie: easdem impendẽtes: & uenietes timemus. Ita fit ut formidini egritudo repugnet. Verisimile ẽ igit in quẽ cadit ægritudo: ĩ eũdẽ cadere timorẽ: & in fractionẽ quãdã animi & demissionẽ: quæ ĩ quẽ cadũt in eũdẽ cadit ut seruiat. ut uictũ se qñcunq; esse fateatur. Quæ qui recipit: recipiat idẽ necesse ẽ timiditatem & ignauiam: non cadunt aũt hæc in uirũ fortẽ: igitur ne ægritudo qdem. Ac nemo sapiẽs: nisi fortis: nõ cadit ergo in sapientem ęgritudo. Præterea necesse ẽ q fortis sit eũ

Narce
Narcissus
unde
Narcotica
Seneca
stoicus
Sorites
aceruus
Aceruualis
actualis
Exemplũ
actui
Locus
persii
Repu
gnãtia
Confidens
inuitio
Confi
dentia
Fidens
Fidentia
Ignauit
Ignauiter
Nauus
Ignauus
Impertur
batus

ci aiunt:qui non eſt obnoxius triſticiæ:nec frequens nimuiſſe in hoc uitio: tanquam illud ſit hūanā uitā negare:alicuius animum immunem eſſe a triſticia & perturbatione. Sapientē non uinci merore ceterum tā gi:& cætera in hunc modum ſuæ ſectæ reſpondentia:quæ non tollit affectus ſed temperat. Scitum eſt illd peripateticorum:oppido q̄ ellegans. Sic ſapiens impturbatus dicit̄: quo mō apyrina dicunt̄ mala punica: nō qbus nulla duritia eſt granoꝝ ſed qbus qminor. Qui ſit temperans: longo hyperbato: ita ordinādus ē textus q ſit temperans & ut īfra repetit̄: q ſit frugi: eū neceſſe eſt eſſe conſtātem: reliqua dicunt̄ p quādā q̄ ſi īterpoſitionē: ē āt ſenſus ductus ex argumētatione ſtoicoꝝ. & aceruo chryſippi per collectiones conſectarias tēperantē uacuū eē egritudine: ē āt tēperātia una ex quatuor uirtutibus q̄s cardinales uocāt: q ita diffini tur: Rationis ī libidinē dominatio uel cōtinēs moderatio cupiditatū: cuius ptes ſūt continētia: clemētia modeſtia. Ariſtoteles ī tertio ethicorū ait tēperātiā exiſtere circa uoluptates corpis: beſtias circa uoluptates corpis: beſtias neq; tēperātes dicimur neq; intēperātes niſi p ſimilitudinē. Temperātia ut inqt ſeneca uoluptatibus īpat: alias odit atq; abigit alias diſpēſat & ad ſanū modū redigit: græco ſermone appellatur. σωφροσυνη. & temperās σωφρων. qm̄ ut interp̄tat̄ plat. ī cratylo ſalus & cōſeruatio ē phroneſeos. i. prudētiæ. Frugalitas: ſicut neqtia mr̄ uitioꝝ oīum ē ita frugalitas mater cūctaꝝ uirtutū: & ſicut illa a nihilo. ſterilitate: ſic hæc a fruge. i. a fructu pp q̄dā aīorū fecūditatē ē noīata: ut docet Auguſtinus ī libro de uita beata: & M. Tullius in orōne p deiotaro: ego iqt frugalitatē. i. modeſtiā & tēperātiā uirtutē maximā eſſe iudico: nō pōt ut eleganter & uere ſcribit ſeneca ſtudiū ſalutare fieri ſine frugalitatis cura: frugalitas autem pauptas uolūtaria ē. Frugi hoīes: dixit Terē. ī eunucho frugi es. i. ut exponit donatus utilis & neceſſarius a frugibus: q qđ his fruamur dictæ ſūt: Inde fructus & frumenta. Frui autē ē ueſci a frumīe quæ eſt ſūma pars gulæ: p quā cibū līgua demittit in uentrem: ē autem id nom̄ frugi oīs generis & aptoton: dclinat̄ āt hic & hæc & hoc frugi: & cū oībus caſibus iūgit̄: ut docet Priſcianus libro. vi. & xi. hic martialis ientacula frugi dixit: & tā frugi iuno uelle hēre iouem: Aiad uerti apud Quintilianū taxari eos a qbus dr̄ frugalis & nō frugi: tanq̄ frugalis ſit dictio paꝝ pba: cū tamē q̄d m rū uideri poteſt: frugalior & frugaliſſimū ī uſu ſint: qđ ſatis liquet. teſtimōio Iuuēalis cū ait: uentrē nihil noui frugalius & ciceronis: qui ſcribit in uertem: hic ſolus ītroducitur cæteri ſæpe frugaliſſimi homines excluduntur. Item homo ordinis ſui frugaliſſimus: qui tum accenſus caio neroni fuit libuit: hoc obiter anotare propter inueteratam conſuetudinem eorum in quorum ore ſemper eſt frugalis nunq̄ frugi: q a latinitate deſciſcūt: ſi Quintiliano credimus: cui haud dubie credi oportet. Illud adde: quod ātiqui ſeruū laudare uolentes frugi dicebant. tanq̄ ſobrium utilem & neceſſarium: hinc eſt illud oratianum: dauus ne: ita dauus amicum mancipium domino & frugi: quod ſit ſatis: plautus in amphitrione: ita ſeruum par uidetur frugi ſeſe inſtituere. Idem in aulularia: hoc eſt ſerui facinus frugi facere quod ego perſequor. Con ſimiliter bonæ frugi ſeruus nominatur utilis bonus neceſſarius que locutio frequens eſt apud iuriſconſultos. χρησιμους apud græcos χρησιμος dicitur utilis & precioſus: ſed hæc dictio græca anguſtiorem habet ſignificationem q̄ latina frugalitas: & frugi: cuius dictionis ſignificatus latiſſimus ad utilitatem & modeſtiam: & temperātiam: & innocentiam extenditur. ευλαβιαη. græco ſermone eulabia dicitur innocentia reuerentia: & cautio: eulabes religioſus: uerecūdus. cautius. Ego exiſtimo legendū eſſe αλαβιαν græce enim pprie & ſignificāter αλαβια dr̄ innocētia: ſicut λαβηκκιλαβοσ dr̄ nocētia ſiue nocumētū. Reliqs uirtus: fortitudinē: iuſticiā: prudētiā. Pleriq; putāt: frugalitas a mſtis accipit̄ p ſola pſimonia & ſobrietate: huic ait Oratius: partius hic uiuit frugi dicat̄: oppōit̄ frugalitas luxuriæ un̄ ait Quītilianus ī tertio: frugalitas apđ ſybaritas forſitā odio foret: ueteribus rōanis ſūmū luxuriæ crimen. Se. Luxurioſo frugalitas pœna ē

dem eē magni aī: qui magni aī ſit. inuictū qui inuictus ſit: eū hūanas res deſpiceret: atq; īfra ſe poſitas arbitrari. deſpicere autē nemo pōt eas res: pp quas egritudine affici pōt: niſi fortis. & ex quo efficitur: fortē uirū egritudine nūquam affici: oēs aūt ſapiētes fortes. Nā cadit igit̄ ī ſapiētē egritudo. Et quēadmodū oculus conturbatus nō ē pbe affectus ad ſuū munus fūgēdū: & reliquæ ptes totūue corpus cū aſtatu ē motū: officio ſuo & mūeri deſt: ſic cōturbatus aīus nō e apt⁹ ad exequēdū munus ſuū. Munus aūt aī ē: rōne bñ uti: Et ſapiētis aīus ita ſemp affectus ē: ut rōne optime utat̄: Nūquā ē igit̄ perturbatus. At ægritudo pturbatio ē aī: ſemp igit̄ ea ſapiens uocabit. Veriſimile ēt illud eſt q ſit tēperās: quē græci ſophrona appellāt: eāq; uirtutē σωφροσυνη uocāt: quā ſoleo eqdem tum tēpernatiā tum modetationē appellare: nunq̄ ēt moleſtiā: ſed haud ſcio an recte ea uirtus frugalitas appellari poſſit. Quod anſtugius apud græcos ualet: qui frugi homines χρησιμουσ appellant: ideſt tantūmodo utiles. At illud eſt latius oīs enim abſtinentia: oīs innocētia: q̄ apud græcos uſitatum nomē nullum habet: ſed habere poteſt eulabiam. Nam ē innocētia affectio talis aī: quæ noceat nemini: reliqs ēt uirtutes frugalitas cōtinet: quæ niſi tāta cēt: & ſi iis anguſtiis qb⁹

Apyrina

Temperantia

Partes temperantiæ

Sophroſyne

Sophrō

Phroneſis

Neqtia mater uitiorum

Frugalitas mater uirtutū

Frugies

Frugi

Frumē

Frugi dīcendū nō frugalis

Frugaliſſimus

Frugi ſeruus

Eulabia

Luxurio ſo frugalitas pœna

pleriq; putãt:teneret̃:nũq̃ eẽt.L.Piſonis cognomẽ
tatope laudatũ. ſed qa nec qui pp metum præſidiũ
relinquit:quod ignauiæ: nec qui propter auaritiã
clam depoſitum nõ reddidit:quod ẽ in iuſtitie: nec
qui propter temeritatẽ male rẽ geſſit:q̧ eſt ſtultitię
frugi appellari ſolet eas tres uirtutes fortitudinẽ:iu
ſtitiam:prudentiam frugalitas ẽ cõplexa.& ſi hoc q̃
dem commune eſt uirtutum: omnes enim interſe
nexe & iugatæ ſunt: reliqua igitur & quarta uirtus
ut ſit ipã frugalitas neceſſe eſt:eius enim uidetur eẽ
proprium motus animi appetentis regere & ſedare
ſemperq; aduerſantem libidini moderatam in om-
ni re ſeruare cõſtantiam:cui contrarium uitium næ
quitia dicit̃.Frugalitas ut opinor a fruge qua nihil
meli⁹ e terra oritur.Nequitia ab eo & ſi hoc erit for
taſſe durius:ſed tẽtemus & luſiſſe putemur ſi nil ſit

Piſo frugi Lucii piſõis.Lu.piſo cognominatus eſt frugi a morum probitate:ex eoq; familia piſonum frugi appella
ta:cuius meminit pedianus aſconius.Et ob hoc dixit.Mar.Tullius in oratiõe cõtra piſonem. Ore ipſo patri
am aſpernaris:oratione genus:moribus nomen fuit hic.Lu.piſo frugi ſcriptor annalium:cui Gellius & Ci
cero & alii identidem meminerũt:q dictus eſt frugi lata eſt lex calphurnia de ambitu ſeueriſſime ſcripta.
Nec p̃ſidiũ reliqt:oñdit huiuſce nominis frugi ſignificantiã propagari ad fortitudinem ad iuſticiam:ad
prudẽtiã:nã reliquere præſidium ẽ timidi non fortis:nõ reddere depoſitum eſt iniuſti non iuſti: male rẽ
gerere eſt ſtulti non prudentis:frugi autem
Præſidiũ appellatur in quem tales noxæ nõ cadunt.
Deſertor Ex quo colligit̃ frugalitatẽ complecti ut iã
capite pu dictũ ẽ fortitudinem iuſticiã:& prudẽtiã:
nitur p̃ſidiũ ãt dictũ ẽ qa extra caſtra p̃ſidebant
Depoſitũ ĩ loco aliquo: quo tutior legio eẽt: auctor.
M.Varro q reliqt p̃ſidiũ peccatũ deſertio
nis: ſubit:deſertor aũt capite puniri ſolet:
quãuis nõ oẽs deſertores ſimiliter punien-
di ſint ut docẽt iuriſcõſulti titulo d̃ re mili
tari. Clã depoſitũ nõ reddidit. Depoſitũ
eſt ut iqt Vulpiãus qđ alicui cuſtodiendũ
datũ ẽ fideiq; eius cõmiſſũ:nõ reddere de-
poſitũ maxia ĩiuſticia ẽ:& uiolatæ fidei cri
men pſidioſũ ac deteſtabile:cũ nemo d̃po
nat niſi apđ amicũ: & apud eũ quẽ fidiſſi-
mũ eẽ credidit:& adeo res depoſita reddẽ
da eſt ut ẽt ſi deterior reddat̃ q̃ſi nõ redda
tur:agi depoſiti poſſit:cum.n.deterior red
dit̃ põt dici dolo malo redditã nõ eſſe:hic
eſt illa ſatyrica lamentatio: ſpumãtibus ar
dens uiſceribus.Sacrũ tibi quod nõ reddat
amicus depoſitum.Male rẽ geſſit:ſicut be-
ne rẽ gerere prudẽtis eſt ita male rẽ gerere
inſani:quod & iuriſcõſultorũ teſtimonio ſatis clare & oratiana ſentẽtia cõprobat̃:ſi male rem gerere inſa-
ni eſt.Cõtra bñ ſani. Imperator dicit̃ res gerere ideſt ſuſtinere non facere tranſlatum ad his qui honera ge-
runt ideſt ſuſtinent actio dat̃ negocii male geſti:laudat.Mar.Tullius in oratione ꝓ quintio equitem roma
nũ quod eẽt ſui negotii bene gerens:Idẽ in oratiõe pro roſcio comedo: at enim tu tuum negocium geſſiſti
bene. Gere & tu tuum bene. Et iugatæ ſunt: coniunctæ:iugatum coniunctum ſignificat a iugo dictum:
& ita legit nonius hunc locum quidam legere:malunt iugæ pro iugatæ. Antiqui iniuges boues dici uolue-
runt iugũ nunq̃ ferentes:& uirtus iniugis dicta qđ iugum neſciat:nec unquã ſit iugo præmenti ſubiecta:
Iugatũ quomodo autem uirtutes inter ſe copulatæ ſint & connexe.Et q unã habuerit:oẽs hr̃e dicatur:ſupra latiſſi
Iniugis me explicaui. Appetentis:aius mortalium eſt cupiditatis inexplicabilis & in exhauſtæ auiditatis:ad quã
boues coercẽdam frugalitas hoc eſt temperantia pro freno eſt:illa enim ſuffrenat ac regit appetitiones ĩmodicas
Aius mor & efferueſcentes. Frugalitas a fruge:ex nominis interprætatione res lucidior fit; q̃ græce etymologia:lati
talium cu ne ueriloquium nuncupatur.ετυμον enim græce uerum ſignificat:λογοσ rationem:ſed quia ueriloquium
pidus, ut inquit Boetius minus in uſu latini ſermonis habet̃.M.Tullius extymologiam uocat nationem quia natũ
Ethymolo facit rem de qua prædicatur.Ariſtoteles ſymbolon nominat; quidam uim intuiti originatiõẽ uocant: ex
gia q̃ dñr augumenta:habet enim ut auctor eſt Quintilianus aliquando uſum neceſſarium quotiens interp̃-
Verilo tatione res de qua quæritur eget:ut cum.Mar.Celius ſeſe hominem frugi uult probare:nõ quia abſtinens
quium, ſit:ſed qa utilis multis ideſt fructuoſus:unde & ducta frugalitas: Diximus ſupra frugi & frugalitatẽ a fru
Notatio ge deduci:fruges autem a frumine:quæ pars gurgulionis eſt:perquam cibaria in uentrem demittunt̃:ap-
Symbolõ pellatione autem frugum principaliter continentur frumenta & legumina: quod ex plinii lectione planũ
Origina ẽ:q in.xviii.ſic refert: nunc natura indicabitur frugum.ſunt autem duo prima earum genera frumẽta &
tio legumina:ſed frugis ſignificatio latius ſerpere cœpit:q̃ pro redditu accipit: ut docet Vlpianus: non ſolũ
Appella quod frumẽtis & leguminibus:uerum etiam quod ex uino uel ex ſiluis ceduis. Cretifodinis lapicinidis
tio frugũ capitur. Iulianus iuriſcõſultus ſcribit falſum eſſe fruges omnes eẽ quibus homo ueſcatur:nõ enim carnes:
An poma aut aues aut poma fruges dici:quod ait poma non dici fruges neſcio an ſatis perite. Nam plinius:cor.taci-
fruges ſint tus:Collumeia arbores pomiferas appellant frugiferas:tanquam fruges arborum poma ſint.Annotãdum.
Frugifere qđ frugis rectus caſus eſt frux:ut docet.Ma.Varro in libris de analogia:apud feſtum pompeiũ legitur pã-
arbores tices frux uentris:ideſt pinguitudo:quidam perperam legentes corrumpunt & pro frux fluxus dñt depra
Frux uata dictione & ſenſu.Voluit.n.feſtus docere quod pantices ſignificantur pinguitudo.uentris & extuberã-
Pantices tia:qod frux notat:cum flexus contrarium ſignet:hodie quoq; uulgus pantices appellat i homine uẽtrio-
frux ſo.Plautus in pſeudolo: eo uos ueſtros pantices adeo madefacitis:cum ego ſim hic ſiccus. Nequitia ab eo
Oĩa mala qđ ne quicquam eſt:ſupra dictum eſt ex auctoritate diui Auguſtini nequitiam matrem eſſe oĩum uitiorũ
ĩ malitia & Africanus ſcripſit omnia mala proba flagitia:quæ homines faciunt in duabus rebus eſſe malitia ſcilicet at-
neqtia q; neqtia:ubi nequitiam intelligi uult luxum uitæ proditum & effuſionem immodicam pecuniarũ.ſicut

nequam

nequam hominem ꝑdigũ nihili: neq; rei neq; frugis bonæ ueteres dixerũt. M. Varro ex ne & qcq̃ media syl Nequã
laba extrita neq; cõponi demonstrat in libris de latina lĩgua. sic nequitia a neqcq̃ noiata ẽ siue a nihilo ex eo
qđ neqcq̃ sit: uel ꝙ nihil sit. nihil ẽ. n. ut inqt Aug. omne quod fluit: quod soluit᷑: qđ liquescit: quod semp Perditi
pit. Ideo tales homines ẽt perditos dicimus. Alias neqtia põit᷑ ꝓ lasciuia & petulãtia libidinũ ut apđ Ouidi hoies
um. Nequitia est q̃ te non finit esse senem. Et apud epigrãmatarũ poetã. Nequitias tellus scit dare nulla ma
gis. Heracleotes: dionysius: stoicus hic fuit: de quo dictum est in secũdo cõmentario: q ex renibus labora

ab eo: qđ nequicq̃ est in tali hoie. ex quo nihil idem
dicit᷑. Qui sit frugi igit᷑ uel si magis moderatus: &
tẽperãs: eũ necesse ẽ esse cõstantem: qui autem con
stans quietum. q̃ quietus ꝑturbatione omni uacu-
um. ergo etiam ægritudine & sunt illa sapientis. ab
erit igitur a sapiente ægritudo. Itaque non iscite he
racleotes. Dionysius ad ea disputat: quæ apud Ho
merum achilles queritur: hoc opinor modo.
Corq; meum penitus turgescit tristibus iris.
Cum dcore atq; omni me orbatum laude recordor.
Num manus affecta recte est: cum in tumore est᷑
aut num quippiam membrum tumidum ac turgi-
dum non uitiose se habet: sic igitur iflatus & tumẽs
animus in uitio est: sapiẽtis autem animus semper
uacat uitio: nunquam turgescit: nũquam tumet. at
iratus animus eius modi est. Nunquam igitur sapi
ens irascitur. Nam si irascitur etiam concupiscit: ꝓ
prium est enim irati cupere a quo læsus uideatur ei
q̃ maximum dolorem inurere: qui autem id concu-
pierit: eũ necesse est: si id consecutus sit: magnope
letari. Ex quo fit ut alieno malo gaudeat: qđ quoni
am non cadit in sapientem: ne ut irascatur quidem
cadit. si autem caderet ĩ sapiẽtem ægritudo: caderet
etiam iracundia: qua quoniam uacat ægritudie eti
am uacabit. Etenim si sapiens inægritudinem cade
re posset. posset etiam in misericordiam: posset ĩ in
uidentiã: nõ dixi inuidiam: quæ tum est: cum inui-
detur. A b inuidendo autem inuidẽtia recte dici po
test: ut effugiamus ambiguum nomen inuidiæ: qđ
uerbum ductum ẽ animis ĩtuẽdo fortunã alterius

uit. Corq; meũq; penitus. homerus nona
iliados rhapsodia scribit ulyxem pheni-
cem & aiacẽ legatos ab agamẽnone missos
eẽ ad ulyxẽ placãdũ. Exorãdũq;: q post re-
spõsa data ulixi & phenici: sic ad aiacẽ uer-
ba fecit: que o generose aiax thelamonie dĩ
xisti ea mihi oĩa in bonã partem accipiũt᷑:
sed cor meũ tumet irarũ estu: cũ recordor
quãta me cõtumelia agamẽnon afficit. Ver
sus græcus ap̃ homerũ hic ẽ αλλα μοι οιδανεται κραδιη χολω οποτε κεινων μνησομαι
.i. sed mihi tumet cor ira: qñ recordor p̃te-
ritorũ. Num mãus affecta. disputatio dio
nisii progreditur hoc sensu sicut mãus cũ
ĩ tumore est uitiosa ẽ: sicut aliud membrũ
cũ turget uitiose se habet. ita aĩus tumens
in uitio est q̃liter achilles ait cor suum tur
gescere estu iracundiæ. aĩus autẽ sapientis Animus
nũq̃ turget & consequẽter nunq̃ irascitur: tumens
cum ex ira tumor ille proueniat: & cũ racũ in uitio
dia nõ cadat ĩ sapientẽ nec cadet qdem egri
tudo cum tales affectiones ex eodẽ uertice
eliquatæ sint tanq̃ ista cõsectaria sint: quæ
gradatĩ a Cicerone memorãtur. In tumo-
re est. Cum turget aliquo uitio. Si irascit᷑
concupiscit ex diffinitiõe iræ: quã diffiniũt
cupiditatẽ esse ulciscendi siue doloris re-
ponẽdi. Inurere: quemadmodũ notæ in-
ustæ cauterio ĩdelebiles sũt. ita inuri dr̃ do
lor: q sit futurus diuturnus & peremnis. sic
inusta ignominia dicta. Posset ĩ misericor
diã. si misericordia uirtus est non ne meri-
to laudari debet sapiens misericors: nõ ne
in sapientem cadere deberet misericordia Inusta
quod est laudis: sed Cicero hoc ĩ loco tan- ignomi
q̃ stoicus inter uitia aĩ misericordiã nume- nia
rat. Et ita Seneca q se addixit sectæ stoico- Misericor
rũ austeriori. uitiũ iqt aĩ est misericordia. dia
nec miserebit᷑ inqt sapiens sed succuret. Et Vitium
quemadmodũ religio deos colit supstitio
uiolat. Ita clementiã mãsuetudinemq; oẽs
boni p̃stabunt. misericordiam ãt uitabunt.
Est enim uitiũ pusilli aĩ ad speciem alienorũ malorum succidentis. Augustinus quoq; ĩ nono de ciuitate
dei. stoicorũ iquit est misericordiã solere culpare. Ceterum longe melius & humanius ac piorum sensibus Misericor
ac cõmodatius sentiũt illi: q misericordiam ut uirtutem laudant. Et bonum hoiem uocãt misericordem. dia
Qui etiã Cicero alibi tãquam peripateticus: non dubitauit misericordem appellare uirtutem: quã stoi- Virtus
cos ĩter uitia numerare nõ pudet. nã ĩ Cæsaris laudem scribens ĩ orõne ꝓ ligario ĩqt nulla đ tuis uirtutibus Misericor
plurimis nec gratior nec admirabilior misericordia est. Quid est aũt misericordia inquit Augustinus: nisi dia quid
alienæ miseriæ quedam ĩ nostro corde cõpasso: quasi utiq; possumus subuenire compellimur. In ĩuiden Inuidentiã
tiam. Maluit Cicero inuidentiã: q̃ inuidiam dicerre: tanquam inuidentia inuidi sit inuidia eius cui inuide Inuidia
tur sed in freqnti usu est inuidia magis quam inuidentia: apud doctos indoctosq; indiscriminati. Animis
intuendo: tanquã inuidere sit nimis uidere & intueri alienam fœlicitatem. hæc enim particula. In. nõ sem- In
per priuatoria est. sed aliqñ habet uim augendi. V t est in menalippo. legere malim ĩ menalippa. est enim
fabulæ nomen ductum a menalippa. de qua in uinculis coniecta ac metapontum đportata. & eius nato no-
mine booto multa fabulãt᷑. quod & Stra. memorat ĩ sexto geographiæ: de hac dixit poeta asius: bootũ spe
ciosa menalippa in dii regia peperit. M. Varro ĩ secũdo đ re rustica ait bouem seruasse filios neptũni e me

nalippa ne in ſtabulo infantes grex bouum obtereret. De hác menalippa: cuius noíe cõpoſitæ ſunt fabulæ ĩtellexit Iuuenalis cum ait. Syrma uel antigones ſeu perſonã menalippes fuit altera menalippa amazonũ regina quam uicit hercules: eiq; ablato baltheo ſalutem dedit: Cuius Diodorus & trogus meminerũt. menalippus át ille tidei interfector notus eſt: cui caput ante obitũ corroſit tideus ex rabie: qui apđ ſtatiũ ita uociferat̃ Caput o mihi ſi quis apportet menalippe tuũ: ſed nõ hic plane dignus uidet̃: cuius nomíe fabula ſcriberet̃: fuit alter menalippus tidei frater: quem tideus in uenatu fertur peremiſſe. ob idq; fratricidium exulaſſe.

ut eſt in Menalippa: Florem quiſnam liberum inuidit meum? male latíe uidetur: ſed præclare Actius: ut enim uidere: ſic íuidere florem rectius quam flori dicitur. nos cõſuetudine prohibemur. poeta ius ſuũ tenuit: & dixit audatius. Cadit igit̃ ĩ eundẽ & ĩ uidere & miſereri. Nã q dolet rebus alicuius aduerſis idẽ alicuius etiã ſecũdis dolet: ut Teophraſtus ĩteritũ deplorans Caliſthenis ſodalis ſui reb⁹ Alexãdri proſperis angitur. Itaq; dicit Caliſthenẽ ĩcidiſſe

Igitur ĩ menalippa fabula græca erat hic uerſus: quẽ ĩ latinum uertit actius poeta tragicus: quiſnã florem liberũ íuidit meũ. quo uerſu ut coniectatorie ſuſpicari poſſumus. menalippa inducebatur erũnas ſuas eiulás & de filiorũ ſorte coq̃rens: q pene obtriti ſũt in ſtabulo a bouum grege: ſẽſus ſic ordinat̃. ex pſona menalippes per interrogationẽ conqueſtionẽq; quis inuidit flori filiorũ meorum. meũ enim liberum p meorũ liberoꝝ antiqua locutiõe dictũ accipe: ſicut inuidit florem: auctore uetuſtate coniunxit cum cuſatiuo potiuſq̃ cum datiuo: quod rectius eſſe ſentit Cicero: nã ſicut uidere cum accuſatiuo iungitur: ita ĩ uidere quod ualde uidere ſignificat ſcite cũ eodẽ caſu copulatur: cum compoſitum uerbũ ſimplicis regulam ſequatur. ſubſcribit huic rei Quintilianus: qui notat ueteres dixiſſe inuidere hanc rem & adulari húc quintiliani uerba ex libro nono ſubieci quæ ſunt hæc. huic rei inuidere: non ut ueteres omnes & cicero p̃cipue: hanc rem & incũbere illi non in illum: & plenũ uino non uini: & huic non hunc adulari: iam dicit̃ & multa alia. Male latine uertit̃. non uituperat̃ actium in tranſlatione: ſed indicat in uerſu græco fuiſſe uerba quedam non tranſlaticia: quæ in latinum uerſa non retinent elegantiam græcæ facundiæ. Conſuetudine prohibemur: Conſuetudo obtinuit ut inuidere huic rei cũ datiuo non hanc rem cum accuſatiuo dicamus. Eſt át cõſuetudo regina rerum & maxime uerborum ut inquit Gellius: Ideoq; dixit Quitilianus cõſuetudinem certiſſimam eſſe loquendi magiſtrã: utendũq; ſermone ut nũmo. cui publica forma ẽ. Poeta: actius. Ius ſum: ius poetarũ eſt ut in uerbis liberiores ſint & figuris audaciores & tranſlationibus licentiores q̃ ipſi oratores. M. Tullius in primo de oratore. ẽ inqt finitimus oratori poeta numeris aſtrictior paulo. uerborũ autem licentia liberior. Inde uerba quedam poetica dicta: quæ peculiariter decẽt poetas: q̃bus raro utetur orator. Idem. M. Tullius in tertio de oratore. habet ét ĩ oratiõe poeticum aliquod uerbũ dignitatem. M. Varro teſtatur ſe poeticis multis uerbis magis delectari q̃ uti. Antiquis magis uti q̃ delectari. Dolet aduerſis. hoc ad miſericordiã refertur. Dolet ſecũdis: Hoc inuidentiæ eſt nã ut Oratius decenter ſcripſit & uere. inuidus alterius macreſcit rebus opimis. Et a Statio dictum eſt. Egraq; letis íuidia. Plutarchus libellum condidit: de inuidia: & odio: quo ſubtiliter differuit. quid ab odio íuidia differat: ubi hæc ſumma conſit odium eẽ aduerſus malos: inuidiã aduerſus felices. Naſcitur. n. odium ex opinione quam habemus quod is quẽ odimus: malus ſit. Inuidia uero gliſcit ex ſecũdis rebus alicuius fortunati. odimus iuſte: inuidemus iniuſte: odiſſe malos: palam profitemur íuidere fœlicibus & bonis pudet cõfiteri. Præterea odiũ ĩ brutis aíantibus exiſtit. Inuidia in ſolis eſt hoíbus. Extat baſilii uiri doctiſſimi ſanctiſſimiq; liber de íuidia quo docet inuidos ſerpẽtibus eſſe pnitioſiores: ſi qdẽ ſerpentes per plagas emittunt uirus peſtiferum. Inuidi ipſo ét aſpectu noxii eſſe credunt̃. Sed ſicut rubigo ferrum. Ita inuidia aíum inuidi exeſt & conſumit & ut dicit Alexander magnus apud quintũ curtium. Inuidi ſunt ipſorummet tormẽta: Scite lacedemõius agis dixit inuidos duplici dolore torqueri. Nã dolent inquit & ex ſuis malis & ex alienis bonis. Ouidi. quoq; de inuidia loquens eleganter dixit. Intabeſcitq; uidendo ſucceſſus hominũ carpitq; & carpitur una. Interitũ caliſthenis: Caliſthenes olinthius p̃hus familiaris fuit Alexãdro magno. ex cõdiſcipulatu apud Ariſtotelem: accituſq; ab ipſo rege ad prodenda memoriæ geſta eius aſiatica. huic nocuit immodica libertas grauitaſq; inuiſa regi. cum haud quaquã male aſſentantium accõmodatus ingenio eſſet: nam cũ alexander magnus ex preſico ſuperbiæ regiæ more adorari uellet acerrimus ĩter recuſantes caliſthenes fuit: palam dictitans alexandrum adorandũ non eſſe: quæ res & illi & multis pricipibus macedonũ exitiũ fuit. ſi quidẽ Alexãder caliſthenem propter adorationis perſicæ interpellatum morem cõiuratiõis: cuius auctor fuerat hermolaus conſcium fuiſſe criminatus eſt. Eumq; truncatis crudeliler membris abſciſſiſq; auribus ac naſo labiiſq; deformatũ cum cane ĩ cauea clauſum circunferri iuſſit diuq; ortũ excruciatũq; tandẽ necauit. q dam autumant a liſymacho. qui præcepta uirtutis ſolitus erat a caliſthene haurire: uenenum ei datum ĩ remedium calamitatum idque adeo alexandrũ egre tuliſſe: ut liſymachum obiici ferociſſimo leõi iuberet. alii crucifufixum expiraſſe p̃hibent: alii ĩ compendibus ſeruatum ob nimiã aruinã cõcreto pudore ac ſordibus ſupremum diẽ obiiſſe. quod conſtat nullius cedes maiorem apud græcos alexandro excitauit íuidiam q̃ quod præditum optimis moribus artibuſque caliſthenẽ torſerit occideritque. indicta qdem cá auctores Plutarchus. Iuſtinus. Curtius: cæteri de hoc ait Seneca libro. yi. queſtionum naturaliũ. fuit caliſtheni nobile ingenium & furibũdi regis impatiens. hoc eſt alexandri crimẽ eternum: quod nulla uirtus: nulla

bellorum

Menallippa
Menalippa amazõn
Menalippus
Inuidit florem
Inuidiere rem adulari hunc
Conſuetudo regina uerborũ
Vtẽdũ ſermone ut nummo
Liberior poeta q̃ orator
Verba poetica
Odium
Inuidia
Odium ĩ brutis
Inuidia ĩ hoíbus
Duplex tormẽtũ inuidi
Nex caliſthenis
Dira Alexãdri crimen eternum
mors caliſthenis

Bellorum fœlicitas redimet. Nā quotiens dicetur occidit persarum multa milia: opponetur & calisthenē quotiens dictū fuerit occidit dariū dicetur: sed calisthenē occidit. De atroci calisthenis nec intelligi uoluit Ouidius in ibin sic scribens. Inclusus q; necē cauea patiaris: ut ille. Nō profecturæ cōditor historiæ in quo explicādo labunt̄ cōmētatores: creditū est aristotelē ob calisthenis necē. cui generis propīqtate coniunctus erat: excogitasse illud uenenum stygis aquæ: quo perit Alexander magnus. Theophrastus ille peripateticorū eloquentissimus doctissimusq;: q ex diuinitate loqndi nomē inuenit librum cōposuit cui titulus est calisthenes siue de luctu. In quo calisthenis sodalis interitū miserāter deplorat: cuius laertius quoq; diogenes mētionē facit. In hoīnem: alexandrū intelligit. Rebus secūdis uti. pleriq; oēs ignorant: queadmodum uti conueniat rebus secūdis. namq; fortūæ indulgentia. intumescunt īsolenter eiusdē ictibus affliguntur intēperāter. Ille aūt dicitur bene uti rebus secundis: quē secunda fortuna nō effert elatius: sicut nec ad uersa pessundat. Qui sperat infestis: metuit secundis alterā sortem. Laus romanorū est: q neq; eos secundæ res extulerunt nec ad uersæ minuerūt. In laudē pompeii est illd̄ Lucani elogium. Nec te uidere superbū p̄spera bellorum: nec fractū aduersæ uidebūt.

Locus ouidii

Calisthenes theophrasti

in hominē summa potentia: summaq; fortuna: sed ignarū queadmodū reb⁹ secūdis uti cōueniret. atq queadmodum misericordia egritudo est ex alterius rebus aduersis: sic inuidētia ægritudo ē ex alterius rebus secundis. in quem igitur cadit misereri: in eūdem etiam inuidere. Non cadit autem inuidere ī sapiētem: ergo ne miseri quidem qd̄ si hoc ægre ferre sapiens soleret: misereri etiam soleret: abest ergo a sapiente ægritudo. hæc sic dicuntur a stoicis: cōcluduntur q; contortius. sed latius aliquādo dicēda sūt & diffusius: sententiis tamen utendum. est eorū potissimum: qui maxime forti: & ut ita dicā uirili utūtur ratione: atq; sentētia. Nam peripatetici familiares nostri quibus nihil est uberius: nihil eruditius: nihil grauius: mediocritatem uel pturbationū uel morborum animi mihi non sane probāt. Omne. n. malum etiam mediocre magnum est. Nos autē id agimus: ut id in sapiente nullum sit omnino. Nam ut corpus etiam si mediocriter ægrum ē sanum non est: sic si in animo est ista mediocritas caret sanitate. itaque preclare nostri. ut alia multa molestiam: sollicitudinem: angorem pp similitudinem corporum ægrorum egritudinem nominauerūt. hoc prope modū uerbo græci omnem aī perturbationē appellant. Vocant. n. πάθος. idest morbum: quicunq; est motus ī animo turbidus: nos melius: ægris enī corporib⁹ simillima est animi ægritudo. At nō similis ægrotationis est libido: nō moderata letitia: que est uoluptas aī elata & gestiens: ipē enim metus nō est morbi ad modum similis: quamquam ægritudi-

Contortius: implicatius strictius: nodatius. Sunt enim contortæ stoicorū cōclusiunculæ: nodosæ: senticosæ. Virili ratiōe: stoicos dicit: quorū uirilis nimis ē snīa. Et ut dicā quod sentio ab hoīs īgenio penitus aliena. Familiares nr̄i: Cicero libro quinto de finibus maxime probat disciplinam ueterū peripateticorum: quos ait academicos esse. ex quorū scriptis & institutis: ut ipsius uerbis utar: cum oīs doctrina liberalis oīs historia oīs sermo elegās sūmi pōt: tum uarietas tanta est artiū: ut nemo sine eo īstrūmento ad aliā rem illustriorē satis ornatus possit accedere: ab his oratores ab his īperatores. ac rerum publicarū principes extiterūt. mathematici poetæ. musici medici deniq; ex hac tāq ex oīum artiū officia pfecti sūt. Mediocritates pturbationum. Iā sepe dictum est peripateticos affectus mediocriter tēperare: quos stoici radicitus euellūt. Lactātius. Augustinus. Hieronymus peripateticos rectius sensisse autumāt: ppterea qd̄ naturalia sūt. hæc nō uolūtaria: & nobiscū simul nata scite eleganterq; ait Lactantius. stoici ergo furiosi: q ea nō temperāt sed abscindūt a rebus. q a natura īsitis castrare hominē quodāmō uolūt: qd̄ tale ē. quale si uelint aut metū detrahere ceruis aut uenenū anguibus: aut irā feris: aut placiditatē pecudibus. & mox paulo hoīes prudētes nō intelligunt. cum uitia ex hoīe tollunt et uirtutē se tollere. sed nūc Cice. stat a stoicis aduersus pipateticos: alibi ait stoicos desciscere a natura. Caret sanitate: Seneca. q & ipē dogmatis stoici assertor est: in hanc sententiā sic scribit. ego nō uideo quo mō salubris esse aut utilis possit ulla mediocritas morbi. Angorem: angor est egritudo premens. Vocāt pathos. i. morbū. M. Tullius in tertio de finibus in hāc sentētiā: perturbationes animorum uitā insipientiū miseraq; reddūt: qs græci pathe nominant. poteram ego uerbū interpretās morbos appellare: sed nō conueniet ad oia: qs enim misericordiā aut ipsam iracundiam morbum solet dicere: at illi dicunt pathos. sit igit̄ pturbatio q nomine ipso uitiosa declarari uidetur. A. Gellius affectus uel affectiones dici ait a latinis phīs: que græci pathe appellant. Quintilianus in. yi. capite de affectibus duæ sunt inquit affectuum species alterā enī græci pathos uocāt. quam nos uertentes recte ac proprie affectum dicimus. Idem docet affectuum quosdā concitatos esse: quosdam mites & compositos. Lactantius modo uitia modo affectus nuncupat. Augustinus motus animi quos græci pathe dicunt perturbationes affectiones uel affectus: sed expressius passiones uocari tradit quæ moderatæ in sapientem cadunt secundum peripateticos: ab eo quod græce dicitur pathos.

Cōtortæ conclusiones

Ob austeritatem īmodicā

affectus naturales

Qui uitia tollit uirtutem tollit

Angor

Pathe

Morbi

Affectiones affectus

Passiōes

Patheti ca oratio

oratio pathetica noiata est: quã ex rhetorica arte præcipitur dirigi oportere aut ad indignationẽ aut ad mi ſericordiam. taurus quoq; philoſophus: grauiter: & copioſe diſeruit non priuationem παθων ideſt paſſio num eſſe utilem: quam græci στερησιν dicunt ſed mediocritatem: quam metriotita illi appellant. nũc. M. tullius melius ſignificantiuſq; ait a latinis ęgritudinẽ aĩ & ꝑturbationes: q̃ a grecis pathos. i. morbũ: cum q̃ dam ꝑturbationes ſint nequaq̃ ſimiles egrotatiõis ut libido & leticia. Cauſa morbi inuenta: medici logici q rõnalẽ medicinã ꝓfitenť: neceſſariam eſſe ponunt abditaꝝ & morborũ cõtinentiũ cauſaꝝ noticiam de

Logici medici

Abditæ cauſæ

inde euidẽtium. abditas cãs uocãt: in qbus reqritur ex quibus principiis noſtra corpora ſint: qd ſecundã quid aduerſam ualitudinẽ faciat: neq; enim credunt poſſe eũ ſcire qũo morbos curaŕ cõueniat: q unde ſint ignorent. Euidentes uero cãs appellant: ĩ q bus querunt initium morbi calor attulerit an frigus. fames an ſacietas: & q̃ ſimilia ſũt. occurſurũ. n. uitio dicunt eũ qui originem non ignorauerit. Quæ ſũt genera quatuor duæ perturbationũ bigæ ſunt: a malis una & cupitis altera. phi. n. dicunt quatuor eſſe perturbationes ſiue paſſiones: duas a bonis. duas a malis opinatis rebus. Nã dolere & timere duæ opiniones mali ſunt una pſentis altera futuri. dolor preſentis timor futuri. Item gaudere & cupere ſunt opiniones bonæ: una præſentis: altera futuri: gaudiũ pſentis: cupiditas futuri. hæc quatuor paſſiones naſcũť ex coniunctione corporũ & hebetudine animorũ: qđ & Virgilius luculẽter expreſſit in. vi. cum ait. hinc metuũt cupiũtq; dolent gaudentq;. Nec auras ſuſpiciunt calſæ tenebris & carcere ceco. De his ĩ pñtia cicero latiſſime ac copioſiſſime diſſerit. oſtendẽs opinionem eſſe fontẽ originalem iſtarum perturbationum: tãquã triſtes ſimus. timeamus. gaudeamus. cupiamus. ex eo quod opinemur ita eẽ faciendũ Citetur: cõmoueatur excitetur. Voluptas geſtiens: quaſi geſticulatione quadam & geſtu ſe gaudere ſignificans. Geſtire eni eſt cupere & letari. Libido: ſupra dictum ẽ libidinem uocabulum eẽ generale. Et ad oẽm cupiditatẽ referri. Malorum. ſ. opinione. Impendentis: quod futuri eſt. Egritudo expſſius enucleatiuſq; diciť ab eccleſiaſticis doctoribus triſticia. Cætera alias: ĩ q̃rta tuſculana diſputabitur de reliquis ꝑturbationibus. Nullo modo exiſtimo: ut ſtoicus negat in ſapientem cadeŕ egritudinẽ ſiue triſticiam. peripatetici uero qui affectus nõ tollũt ſed tẽperãt. dicũt dolebimus ſed parũ. Cõcupiſcimus ſed parce: iraſcemur ſed placabimur apđ eccleſiaſticos. triſticia ĩ bono uſurpať. Nã laudat apoſtolus corinthios quod cõtriſtati fuerũt ſecũdũ deũ. Nũc Cicero ex ſtoica doctrĩa pcipit fibras etiam euellendas eſſe egritudinis ſiue triſticiæ: eamq; quantum fieri poteſt: fugiẽdam eſſe lõgiſſime. Tetra res eſt: tetrum diciť uitabile fedum: crudele amarum. Tantalo prognatus: thyeſtes ſignificatur filius pelopis: nepos tãtali: pro nepos iouis: de quo tragici poetæ tragedia ſcriptitarunt: qualis eſt apud Senecam. titulo argumentoq; thyeſtes. Verba hæc ſũt tragici poetæ ueteris: ſiue is actius ſiue pacuuius ſit ſiue qſpiã alius: q inducebat thyeſtem fractũ mœrentẽ egritudine ſeſe cõficiẽtẽ: poſtq̃ reſciuit ſibi appoſitos fuiſſe a fratre atreo filios epulãdos. q apud Senecã exclamãs rogat iouẽ ut ipm telo triſulco petat. ut per pectus ipſius trãſmittat flãmeã

Euidẽtes cauſæ

Duæ ꝑtur batio num bige

Dolere

Timere

Gaudere

Cupere

Opinio fons ꝑtur bationum

Triſtitia

Triſtitia ĩ bono

Tetrum

Mœror thyeſtæ

ni eſt finitimꝰ: ſed ꝓprie ut egrotatio in corpore ſic ægritudo in animo nomen habet non ſeiunctum a dolore. Doloris igitur huius origo nobis explicãda eſt: ideſt cauſa efficiẽs ægritudinem in animo tanq̃ ægrotationem ĩ corpore. Nam ut medici cauſa morbi inuenta: curationem eſſe inuẽtam putãt: ſic nos cauſa ægritudinis reperta: medẽdi facultatem reperiemus. Eſt igitur cauſa omnis in opinione: nec uero ægritudinis ſolum: ſed etiam reliquarum omniũ perturbationũ: quæ ſunt genere quattuor: partibꝰ plures. nã cũ omnis ꝑturbatio ſit animi motus: uel rationis expers: uel rationem aſpernãs: uel rationi non obediẽs: iſq; motus: aut boni: aut mali opinione citeť. bifariã quattuor perturbationes æqualiter diſtributæ ſunt. nã due ſunt ex opinione boni: quarum altera uoluptas geſtiens. ideſt præter modum elata lætitia opinione præſentis magni alicuiꝰ bõi. Altera cupiditas quæ recte uel libido dici põt quæ eſt immoderata appetitio opinati magni boni rationi non obtẽperãs: quæ uel cupiditas recte: uel cupido dici poteſt. Ergo hæc duo genera uoluptas geſtiens: & libido bonorum opinione turbãtur: ut duo reliqua metus & ægritudo malorum. nam & metus opinio magni mali impendẽtis. & ægritudo eſt opinio magni mali preſentis. & quidem recẽs opinio talis mali: ut in eo rectum uideatur eſſe angi: id autẽ eſt ut is qui doleat: oportere opinetur ſe doleŕ. His autem ꝑturbationibus: quas ĩ uitam hominum ſtultitia. quaſi quaſdam ĩmittit furias: atq; incitat omnibus uiribus atq; opibus repugandũ eſt. ſi uolumus hoc quod datum eſt uitæ: trãquille placideq; traducere: ſed cetera alias: nũc ægritudinem ſi poſſumus depellamus. Id enim ſit propoſitum: quando quidẽ eam tu uideri tibi in ſapientem cadere dixiſti. quod ego nullo modo exiſtimo. Tetra enim res eſt miſera deteſtabilis: omni contentiõe uelis ut ita dicam remiſq; fugienda. qualis enim tibi ille uidetur. Tanta

facem

facem apud Diomedē grāmaticū pro exemplo figuræ quæ climax dicitur siue gradatio. referuntur uerba hisce cōsimilia cū ait apud nostrū ēt tragicum sic. Ioue ꝓgnatus ē ut peribēt tātalus ex tantalo ortus pelops ex pelope satus atreus: qui nostrū porro ꝓpagat genus. A socero œnomao: historia pelopis notissima: qui curruli certamīe superauit œnomaū. Eiusq; filiā noīe hippodamiā abduxit uxorē: q̄ ex re dolore affectus œnomaus sibi mortē consciuit. Iouis iste pronepos: thyestē dicit. ex ioue enī natus tātalus filiū genuit pelopē thyeste patrē. Vmbra ne obsit. adeo pollutū se damnat thyestes: ut existimet umbræ suæ tactu posse hoīes ledi & commaculari.

Climax
Gradatio
Mors
Oenomai
Thyesta
Atrida

Io ꝓgnatus Pelope natus: qui quondā socero a Oenomao rege Hippodamiā raptis nactus ē nuptiis. Iouis iste quidē pronepos: tam ne ergo abiectus tā q; fractus? Nolite īquit hospites adire ad me: illico istic: ne cōtagio mea bōis: umbra ue obsit: tāta uis sceleris ī corpe hæret. Tu te thyesta dānabis: orbabisq; luce: propter uim sceleris alieni. Quid illū filiū solis. nōne pr̄is ipsius luce indignū putas? refulgere oculi: corpus macie extabuit lachrymæ pederē humorem exanguis genas situ nidoris. barba pedo

Tutæ thyesta uerba. M. tulli p apostrophē: quem accusat qđ ī tāta egritudīe sit ob fraternum scelus. est aūt thyesta uoc[a]tiuus siue salutatorius. casus: ex formula noīum primi ordīs: ut atrida & anchisa & alia id genus usurpanť. Seneca. bonum ē thyesta qđ mala ignoras tua. Quod filiū solis: œtā significat quē una cum perse ꝓgenitum ex sole ferunt: q cum filiā medeā rescīuisset una cū iasone clam abscessise asportato aureo uellere cū his: qui in prōptu erāt militibus insecutus abeuntes conflixit ī littore: ubi a meleagro occisus ē. Fabulæ tradunt medeā fugientē secū abduxisse fratrē absyrtum q̄ ut mora reť aliqua fraude: patrē īsequētē: fratrem interemit atq; ita diuellit diuulsaq; mēbra p agros dissipat ī multis inueniēda locis. a q̄ dissectiōe tomos ciuitas illa noīata ē. œta cognitis filii mēbris quæ diuulsa in itinere reperit mœrore & tristitia confectus extabuit. Et ita inducebať a tragico poeta. nūc M. tullius accusat œtem insolabilr dolētē: & egritudine tabescentē ob casū filii & filiæ scelus. Patris: solis. Refulgere: pro refugerūt: uerba sūt tragici poetæ: qbus exprimiť œta macescens tabescēs senescens ex egritudine: oculi refugere dn̄r: cum ex merore & lachrymis intra caput cōdi uidenť: oculos concauos dixit: Hyppocrates ī prognosticis eē signū mortiferum. Macie extabuit: in tabem & corruptionē resolutū est: tabes eos male habet quos inuasit cuius species plures sunt. una ē qua corpus nō alitur: sūma macies oriť: & nisi occuritur tollit. atrophiā hanc græci uocāt. Inde atrophi dicti laborantes atrophia. Plinius in. xxvi. eadem datur his quos atrophos uocant iterpositis diebus: atrophi quoq; uocanť: q ab imbecillitate uires recolligūt. Altera species est: quā græci cacesian appellāt. ubi malus corpus hītus ē: ioq; oīa alimenta corrūpunť. Dixit hyppocrates in aphorismis cacesia seniores infestari. tertia ē longeq; periculisissima species. quā græci phthysim nominauerūt. unde phthysici dicti sermōe græco sed latinis usitatissimo: a tabe tabificabile: & tabificū deducūť tabitudo diciť a Plinio. tabū uero significat sanguinē corruptū qđ & aliqn̄ tabes: dicit tamen Seruius super eo uersu & tabo terrā maculant. tabo nomē esse casus septimi tantum: ut spōte. quod si uelis declinare. hæc tabes huius tabis dices. Peredere: consumpserunt. Exanguis genas: genæ ꝓprie sunt operimēta oculorum & palpebræ: pisces & insecta ut īquit Pli. nō habēt genas nec integunt oculos. Ennianus ē ille uersus: pādite sultis genas & corde relinquite somnum. ubi sultis poniť ꝓ si uultis. In alio significatu genas uocāt malas: quæ infra oculos sunt: quas a feminis radi leges decēuirales uetuerunt: pacuuius genas putat esse quibus barba primum oritur hoc uersu. nūc primū opacat flore lanugo genas. In qua significatione hic accipi posset uel progenis oculorum: uideturq; ita ordinandus esse textus: lachrymæ. peredere: hoc est exhauserūt cōsumpseruntq; genas oculorum humoris largitate. Et ita leges humore ut sit septimus casus uel ita distinctim legito. lacrymæ peredere humorem: ut sit unum colon. mox sequatur. Exāgues genæ situ nidoris. Alterum colon: quod placet: ut genæ legas recto casu pluratiuo. Situ: situs ut ait seruius est lanugo ex humore procreata: qui fit in locis carentibus sole. Dōatus exponēs illud Maronianū ex septimo æneidos. Sed te uicta situ: ueriq; effeta senectus: sic scribit. Situs ē corruptio ex humore & diuturnitate contracta: qua đteriores fiunt species uno loco & ꝓlixo tēpore cōstitutæ. Victa situ. quasi q̄ senio eēt & nihil agendo corrupta. solet āt ī locis situ sentis odor quidā teter & aspnabilis olfactantium nares offendere. q & ipe situs dr̄. Pli. in. xxi. pessimū eē crocū ait: q đ sitū redolet: ī quē sensum duci posset ista snīa: ut situs nidoris significeť hypbolicos non solū squalor & decoloratio: sed & odor īamabilis: q̄lis ex re ambusta sentiť. Nidorē. n. poni ꝓ odore epularū & culinæ satis claret: ut apud Iuuenalē captū te nidore suæ putat illæ culinæ: & apud Martialē. pasceris & nigræ solo nidore culinæ. uerū etiā poniť ꝓ putore ustrinæ & rei ustulatæ. ut apud Virgiliū in. xii. illi ingens barba reluxit nidoremq; ambusta dedit. In quo significatu hic accipi uidetur. Pedore: squalore: illuuie sordibus. hoc enim significat pedor. Lucāus. lōgusq; ī carcere pedor. Infra dicet pedores muliebres: uocabulū hoc a græco sermōe ductū uř. quo βαιδσ. i. pueri dn̄r: q ī illa puerili etatula sordidi fere sūt: nec a sordibus sciunt abstinere: un̄ pedidos quoq; sordidos & absoletos appellāt. Barba itōsa: specimē ē meroris barba ꝓlyxior. un̄ ait Silius de cāpanis aduersæ fortunæ succūbentibus. Nūc ꝓpexis ī pectora barbis uerrere humū: cultus reorū fuit apud priscos. Indui amiculū obsoletū: neq; barbā radeř Annotauerūt scriptores. pu. scipionē cū eēt reus neq; barbā desisse radi: neq; nō cādida uestæ uti: neq; fuisse cultu solito reoꝝ. barba phm ꝓpe peculiariter đcet. Vn̄ illū barbatū hoc crede magistrū dicere sed multi sūt q barba & pallio tenus philosophāť: q hircino bar

Oeta filius
solis
Absyrtus
diuulsus a
medea
Tomos
unde
Oculi
fugerūt
Oculus
cōcauus
signum
mortis
Tabes
Atrophia
atrophi
qui

Cacesia
Phthisis
Tabitudo
Tabifica
bile
Tabum
Genæ
Sultis ꝓ
si uultis

Situs

Situs odor
asperna
bilis
Nidor
Pedor
Cultus
reorum
Barba

phorum

re horrida atq; intonsa ĩfuscat pectus illuuie scabrę.
Hec mala o stultissime Oeta ipse tibi addidisti : nõ
erant in his:que tibi casus inuexerat:& quidem iue
terato malo : cum tumor animi resedisset . Est autẽ
egritudo ut docebo ĩopinione mali recẽtis:sed mœ
res uidelicet regni d̃siderio nõ filiæ. Illam eni ode⸗
ras & iure fortasse : regno enim non equo aĩo care
bas. Est autem impudens luctus mœrore se confi⸗
cientis:quod ĩperare nõ liceat liberis. Dionysius q
dẽ tyrãnus syracusis expulsus corĩthi pueros doce⸗
bat usq; eo imperio carere nonpoterat. Tarqnio ue
ro qd ĩpudentius:qui cũ bellũ gereret cum his qui
ei⁹ non tulerant superbiam : his cũ restitui ĩ regnũ
nec uenientiũ nec latiorum armis potuisset cumas
se contulisse dicitur: inq; ea urbe . senio & ægritudi
ne fuisse cõfectus : Hoc tu igiť censes sapıẽtı posse
accidere:ut ægritudĩe oprimať : idest miseria ? Nã
cum omnis perturbatio miseria est : tum carnifici⸗
na ẽ ægritudo. Habet ardorem libido:leuitatẽ leti⸗
cia gestiens:humilitatẽ metus:sed ægritudo q̃dam
maiora:tabẽ cruciatũ affictionẽ fœditatẽ:laceratex
est aĩum:planeq; cõficit. hãc nisi exuim⁹ sic:ut abii
ciamus:miseria carere nõ possumus . At hoc quidẽ
perspicuũ ẽ tũ ęgritudinẽ existere:cũ qui ita uisum
sit ut magnũ quoddã malum adesse & urgere uidea

bicio p̃hos mentiuntur. Vñ merito dixit ille barbam & pallium uideo . philosophum nũ uideo. Cõsimili
ter multi sunt:sunt inquã multi spurci & ꝓbrosi:qui sub habitu sanctissimo religionis nome usurpãt san
ctitudinis & sancti appellanť:quos nõ minus fugiendos eẽ censeo q̃ diras pestilẽtias intrinsecus grassãtes &
ictu ceco uitalia lancinãtes:apud Lucianũ in scaphidio iubet mercurius philosopho barbã abradi & super
cilia nõ nouacula sed securi: primis auctoribus Varrone & Plinio ticinius menas adduxit tonsores ex Sici/
lia in italiã Antea intõsi fuere. Infuscat : obumbrat ĩmira prolixitate. Illuuie:sordibus ĩmmũditia. Vir
gilius. Dira illuies ĩmissaque barba. Hæc
mala: nũc loquiť. M. Tullius. Tumor aĩ:
tumens aĩus in uitio est : sicut turgidũ mẽ/
brum uitiose se habet. Mœres: mœrore cõ
ficeris. Filiæ medeã dicit. Dionysius pue
ros docebat : Dionysius νεοτεροσ.i. iunior
suffectus ĩ tyrãnidẽ. πρεσβυτερων.i. senio/
ris Dionisii auspicatus est Tyrãnidẽ a cedi
bus cognatoꝝ & fratrũ. mox in segnitiẽ sub
latis emulis lapsus saginã ex nimia luxuria
oculorũq; ualitudinẽ cõtraxit. adeo ut splẽ
dorẽ lucis ferre nõ posset. ꝓpter quæ dum
cõtemni se putat seuitia grassatur. Ciuitatẽ
syracũsanam cedibus replet. ex quo factus
inuisior a syracusanis expelliť. Iterũ rece/
ptus cum crudelior ĩ dies esset. Iterum ex/
torris corinthum in exilium proficiscitur.
ubi insordidissimũ uitæ genus descendit
in popinis lupanaribusq; totos dies resides
pãnosus & squalidus incedere. In macello
p̃stare: cũ leonibus iurgari. omnia denique
facere ut contẽnẽdus magis q̃ metuẽdus uĩ
dereť. Nouissime se ludi magistrũ profes
sus pueros in triuio docebat : ut quoniam
uiris ĩperare non poterat saltem pueris ĩpe
raret. Erat.n. eruditus:ut pote platõis audi/
tor. olim ĩterrogatus iã exul extorrisq;:qd
sibi plato ac p̃hia ꝓfuisset sciẽter. respõdit
τοτηλικαυτηυτηχησ μεταβολιανραδιωσ
υπομενειν idest ut facile æquoque animo
ferrem talem fortunæ mutabilitatẽ. Idem
εμεγεπολλουσ τρεφειν σοφιστασ ου θαυ
μαξων εκενουσ. αλλα διεκεινων θαυμαξεσ
θαιβολομενοσ.i. dicebat se alere multos so
phistas: nõ qd illos admiraretur: sed ꝙ per
illos admiratiõe esse uellet. M. tullius q̃dã
ad papiriũ petũ epistola ĩ hanc sñiam sic inquit Dionysius tyrãnus cũ syracusis expulsus esset corinti dici/
tur ludum aperuisse. Tarquinius cumas: historia tarqnii supbi nihil notius: de quo Liui. Dionysius. Plut.
Ouidi. cæteri nõ paꝝ multa q post bella grauissima: qbus romanos ueiẽtibus: porsena rege latinis finitimis
cõcitatis atriuerat. postea q̃ desertus ab eis quorũ fidebat auxilio regnũ recipere non ualuit. in oppido tus/
culano romæ uicino. ut tradit diuus Augustinus ĩ tertio annos quatuordecim priuati uitã qetus habuit: &
cũ uxore cõsenuit. Liui. cũ. M. tullio cõcordans ait tarqnium supbũ cumis esse mortuum: quo se post fra/
ctas opes latinoꝝ ad Aristodemũ tyrãnũ cõtulerat. Senio : tristitia mœrore diuidia . seniũ.n. nõ solum si/
gnificat senectutẽ: sed ẽt poniť pro mœrore & tedio & diuidia : ut turpilius in demiurgo. quia enim odio
ac senio mihi sũt nuptiæ: a Cicerone dictũ ẽ seniũ matricidarũ. Carnificina: carnificia dr̃ locus ĩ quo son
tes iussu potestatũ a carnifice occidũť. carnificina sig̃nat crudelitatẽ tormtorũ & cruciabilitatẽ. Plautinus
amator ait in cistellaria. Credo ego amorẽ primũ apud homines carnificinã commentũ. Carnificina quoq;
accipitur pro officio ministerio carnificis. Plautus in captiuis uel carnificinam facere hunc possum perpetu.
Cato pluraliter dixit carnificinas pro cruciabilitatibus inhumanisq; suppliciis. Caro ꝓprie diciť mortuo
rũ dicta ab eo qd careat aĩa. ut interp̃tať Dõatus in ecyra. uñ carnifices dicti: q carnes ex hoĩe faciant. unde
& carnificina de qua scripsimus in tertio tranqlli cõmentario. nunc a. M. Tullio diciť ægritudo eẽ carnifici
na quia instar carnificis cruciat torquet lancinat præcordia. lacerat animum: Excarnificatumq; cõficit: pos/
set carnificina accipi ueluti ꝓ femina excarnificante: sicut a Plauto diciť femina opificina. Exest: cõsumit
populatur a uerbo exedo dictum: sicut a comedo comest. Afranius bõa comese hic quotidie. Plautus. pirũ
uulpes comest. Conficit: necat: trucidat: exanimat. cõficere enim ĩterficere est Virgilius. Nũc uulnus acer
bum conficit. Oratius nunc ego resto confice. Inde confectores dicti apud Suetonium ĩterfectores ferarũ.
Opinionem

Hircinũ barbiciũ
Fucosi sancti
Tonsores ex sicilia ĩ italiam
Neoteros dionysius
Extorris dionisius
Pueros ducebat ĩ triuio
Scitum Diõysii
Tarquinius superbus
Tarquinius cõsenuit thusculi
Seniũ tristitia
Carnificina
Carnificinas
Caro unde
Opificina
Exest comest
Cõficere
Confectores

tur. Epicuro autem placet opinionem mali egritudinem eſſe natura: ut quicunq; intueat̃ in aliquod maius malũ ſi id ſibi accidiſſe o piet̃: ſic cõtinuo in ægritudine. Cyrenaici nõ oĩ malo ægritudinẽ fieri cẽſent ſed inſpato nec opinato malo eſt: id qdẽ non mediocre ad ægritudinẽ augendã. Videt̃.n.oĩa repentina grauiora: ex hoc & illa iure laudant̃. Ego cũ gẽnui: tum morituꝝ ſciui: & ei rei ſuſtuli. Præterea ad troiam cum miſi ob defendẽdã græciam: ſciebam me in mortifeꝝ bellum non in epulas mittere hæc igit̃ præmeditatio futuroꝝ maloꝝ lenit eorũ aduentũ: quæ uenientia longe ante uideris: Itaq; apud Euripidem a Theſeo dicta laudant̃. Licet.n. ut ſæpe fecimus in latinũ illa conuertere: nam qui hæc audita a docto meminiſſem uiro: futuras mecum cõmẽtabar miſerias: aut mortẽ acerbã: aut exilii mœſtam fugã: aut ſemper aliquã molem meditabar mali: ut ſi qua inuecta diritas caſu foret: ne me imparatum cura laceraret repens: quod aũt theſeus a docto ſe audiuiſſe dicit: id de ſe ipſo loquitur Euripides fuerat enim auditor Anaxagoræ: quẽ ſe

Opinionem eſſe natura: epicurus opinionem ſiue opinationem & uerã eſſe & falſam dicit: & quod opinabile eſt: a priore aliquo certo pẽdere ad quod illud referimus quod opinamur: puta unde nouimus an ſit iſtud quod longe eſt equus ſit ambos: hanc opinionem dicit eſſe a natura uiq; naturali effici: contra fortitudinem non contingere per naturã ſed ratione. Plato in theeteio opinionem falſam plerũq; eſſe dicit: & alium falſa opinari: alium uera: quaſi nec ex natura ita ſe habeát. Cyrenaici: ſectæ cyrenaicæ princeps & conditor fuit ariſtippus ille: quem decuit ſtatus omnis & color & res: cyrenaici philoſophi duas pturbationes ponũt. Dolorem & uoluptatem: aiuntq; uoluptates corpoꝝ eſſe maiores q̃ animoꝝ ſicut dolores corporis dicũt q̃ animi grauiores dicti cyrenaici a cyrene patria ariſtippi: ciuitate africæ inclyta. Oĩa repentina grauiora Seneca in lib. de conſolatione ad martiam. Neceſſe eſt itaq; magis corruamus qui q̃ſi ex inopinato ferimur: q̃ multo ante prouiſa ſunt: languidius incurrunt. Idem in libro qđ in ſapientẽ non cadit iniuria ait: oĩa leuiora accidũt expectantibus. Ego cum genui lacerna fœmina dixit quiddã conſimile in obitu filii. Et rei ſuſtulit: ad hoc pcreaui ut morerent̃: mors.n. uitæ ſeq̃la eſt: & ut nemo morit̃ qui nõ uixerit: ita nemo uiuit qui non ſit moriturus. In oẽs cõſtitutũ ẽ ut ait decẽter Seneca capitale ſuppliciũ: mors tributũ eſt mortaliũ: ſnĩa autẽ iſta & dictũ eſt telamonis apud ueterẽ poetã opinor ennium: qđ & M. Tullius infra oſtendit: & inſinuat diuus Hierõymus: qui ĩ epithaphio nepotiani ſic ſcribit. Vbi anaxagore & telamonis ſemper laudata ſnĩa: ſciebam me genuiſſe mortalẽ Hieronymus dat telamonĩ & anaxagoræ eandem ſnĩam: quia utrobiq; idem eſt ſenſus: & nihil in ſenſu differt. ſiue dicas: cum genui morituꝝ ſciui ſiue ſciebã me genuiſſe mortalẽ: iducebat̃ aũt in fabula ennii poetæ telamon: q aiacem & teutrũ filios miſit ad bellũ troiãum: in quo periit aiax ex furore ad ultroneam mortem impulſus. Teucer exulauit: itaq; telamon cum reſciuiſſet filioꝝ alterius obitu: alterius exilium: forti animo ſubnixus: nec aduerſæ fortunæ ſuccumbens dixit hæc uerba fortitudine imbuta & plana uirilia: grãmatici citant teſtimoniũ ennianũ ex telamone. Id .n. nomen fabulæ ẽ.

Nam qui hæc audita: uerba ſunt quibus loquit̃ Theſeus apud euripidẽ tragicũ poetã: q̃ ex græco ſermõe in latinũ uertit. M. Tullius: inducebat̃ ãt in tragedia ab euripide theſeus: cuius geſta & natales & obitũ Plutarchus Diodoruſq; pſcribunt: de quo ſcripta fabula eſt noĩe theſeis: hĩc illud. Rauci theſeide codri: & plutarchus citat theſeidos auctorẽ. Theſeus emulus uirtutis herculeæ eſt præclara edita facinora extorris patria factus. In inſulam ſyrum nauigauit: ubi periit interemptus a nicomede: uel ut alii tradũt ex loco edito poſt cœnam deambulando delapſus: primus inſtituit athenis panathenea: hoc eſt cõem celebritatem in honorem mineruæ: q̃ græce athena noĩatur: eſt enim id mineruæ feſtũ principale: unde panathenaicus liber & panathenaicũ unguentũ: ſuper quo in cõmentariis Suetonii oĩa copioſius explicata a nobis ſunt. Idem in iſthmo funebres ludos inſtituit. Cõmentabar: cogitabam retractabam meditabar. Diritas: infortunium & calamitas. Imparatum quia omnia repentina grauiora ſunt: e contrario omnia meditata leuiora. Minus enim iacula feriunt: quæ præuidentur: minus mala nocens: quæ inopinata non ueniunt. Repens: repentia & ſubitaria: ſic apud Liuium: repens cura inuaſit. Quod autem theſeus. Verba Ciceronis enarrantis ſentẽtiam euripidis: quod enim dixit theſeus apud euripidẽ: ſe a docto uiro audiuiſſe: id de ſemetipſo ſcripſiſſe euripidem docet: qui hæc audiuerat ab anaxagora nobiliſſimo philoſopho: cuius auditor quoq; fuit pericles: qui natum ſe eſſe dixit cœli & ſolis & lunæ contemplandæ: cauſa quem impietatis accuſatum defendit pericles diſcipulus: qui cum filioꝝ mortem audiuiſſet ſciebam inquit me genuiſſe mortales: quos ſua manu ſepeliſſe demetrius phalareus teſtat̃. Celebrata eſt anaxagore omiomeria: De qua Lucretius nunc & anaxagore ſcrutemur omiomeriã. Ariſtote. quoq; in. iii. de cœlo & mũdo. Refert anaxagorã dixiſſe omiomeria eſſe elementa: hoc eſt ex ſimiliaribus partibus conſtantia: oſſa uidelicet e pauxillis atq; minutis oſſibus: ſic de pauxillis atq; minutis uiſceribus uiſcus gigni ſanguinemq; creari ſanguinis inter ſe cultis coeuntibus guttis. Sciebam me genuiſſe mortalem. Valerius maximus in hãc ſnĩam: ne anaxagoras quidẽ ſupprimendus eſt audita nãq; morte filii: nihil mihi inquit expectatum aut nouũ nuncias. Ego enim illum ex me natum ſciebam eſſe mortalem: non omittenda hoc in loco morologia Galieni imperatoris: qui ubi de ua

Opinio uera & falſa

Cyrenaici

Voluptates corporis maiores q̃ aĩ

Mors ſeq̃la uitæ

Mors tributũ mortalium

Sententia Telamõis

Telamon ennii

Nex theſei

Panathenea panathenaicus

Anaxagoras cõtemplandi cã natus

Omiomeria

Ex ſanguine Sanguis

Sciebam me genuiſſe mortalẽ

Morologia galieni imperatoris

leriano patre competit qđ captus esset per uecordiam dixisse fert sciebam me genuisse mortalem: ex quo coniectare possumus quā solertia fuerit præditus: cū id de patre dixerit: qđ de filio dicendū fuit qđ de filio amisso: anaxagoras philosophoꝝ optimus tēpestiuiter dixerat. Improuisa mala cōsimiliter bona inopinata iucundiora sunt: quā que diu mente tractaueris. Nihil admirari: Dixit Oratius: nihil admirari ꝓpe res est una numici: solaq; q̄ possit facere & seruare beatū. Nunc ait. M. Tullius hanc esse sapientiā nil admirari cū acciderit: quia oīa accidere pn̄t: non. n. conuenit uiro dicere non putarā: oīa puta. cogita cuius accidere posse qđ cuiq̄ pōt. Nā insipiens si qcq̄ uidit melius peiusue sua spe defixis oculis aīoq; & corpore torq̄t. Quicq̄ inqt sanctissime seneca tu putas non futuꝝ: qđ scis posse fieri. Quod mltis uides euenisse. Aufert uī pn̄tibus malis: q futura ꝓspexit. Nihil non euenire. i. oīa posse euenire. Quāobrē omnes: uerba sunt terentii ex phormione: q loquit đmipho senex cū seruo geta: irritatus & ꝓrsus indignabūdus: qđ p̄ter spē iniussu suo filius antipho uxorē duxisse dicebat.

Nihil ad mirari

Nō putarā

Meditari oportet sebū: bene additū secū insani. n. uī hoc palā agere: Ora. sperat infestis metuit secundis alterā sortē bene p̄paratū pectus. Cōia esse hæc. Cōe est qđ accidere oībus pōt. Oē id deputare i lucro. Geta seruus dicit apud terentiū se anteire heꝝ sapientia: p̄terea ꝙ meditata sunt inqt mihi oīa mea incōmoda: herus si redierit molendū esse in pristino: uapulandū: hn̄dæ cōpedes opus ruri faciundū hoꝝ nihil qcq̄ accidet aīo nouū: qcqd p̄ter spē eueniet oē id đputabo eē in lucro. Sene. i. ii. epistolaꝝ illa iqt beatissimus est & securus sui possessor: qui crastinū sine sollicitudine expectat: quisqs dixit uixi quotidie ad lucrum surgit. Ille uultus semp idē: p̄clara est inqt. M. Tullius in. i. de officiis æquabilitas in oī uita: & idē semp uultus eadēq; frōs: ut đ socrate accepimus Sene. li. epistolaꝝ duodeuigesimo animum socratis nulla uexatiōe: nō carere: nō ueneno moueri potuisse refert: usq; eo ut ne uultū qdē mouerit: illa mirabilis laus: & singularis usq; ad extremū: nec hilariorē quisq̄ nec tristiorē Socra. uidit: æqualis fuit in tanta inæqtate fortunæ. Pli. in. vii. ferūt socratem claꝝ sapia eodē semp uisum uultu nec aut hilari magis aut turbato. Solinus: inter alia socratis magna p̄claꝝ illud est qđ i eodē uultus tenore ēt aduersis interpellātibus ꝑstitit. Xantippe: hæc est illa famigerata socratis uxor moribus fera: lingua petulās: morosa iurgiosa: iraꝝ molestiarūq; muliebriū p diē perq; noctē scātes: quas intempies in maritū: demiratus alcibiades interrogauit socratē: cur mulierē tā acerbā domo non exigeret? qm̄ inqt socra. cū illā domi talē ꝑpetior insuesco & exerceor ut cæteroꝝ quoq; foris petulantiā: & iniuriā facilius ferā: iteꝝ dicēti alcibiadi intolerandā esse Xantippes maledicentiā: tu inqt nō ne toleras anseres clamore p streptes? illo annuente: qm̄ mihi oua & pullos pariūt: & mihi ait Xantippe filios gignit: auctor est diuus Hierōy. scribēs cōtra iouinianū. Socra. fuisse duas uno tpe uxores: qđ & laertius tradit Xātippē & mironē: q̄ cū crebro inter se iurgarēt: & ille eas derider esse solitus: ꝙ pp se fedissimū hoīem simis naribus: recalua frōte: uilosis humeris repādis cruribus disceptarent: nouissime uerterūt in eū īpetū: & male multaꝝ fugientēq; diu ꝑsecutæ sunt: quōdā cū infinita cōuitia & supiori loco ingerenti Xātippe restitisset aqua ꝑfusus imūda nihil amplius rn̄dit q̄ capite deterso: sciebā inqt futuꝝ ut post ista tonitrua hymber subseq̄ret. Eant nūc amici cōsiliariiq;: & suadeant mihi uxorē esse ducendā: qn̄ sanctitas socratis atq; doctrina obnoxia fuit petulantiæ & morositati uxoris iurgiosæ iracūdæ intolerabilis: q̄ phm philosophari non sinebat: q̄ cū uiro cōtinenter litigabat. Nā ut inqt uerissime satyrographus. Semp habet lites alternaq; iurgia lectus in quo nupta iacet: ait Oui. Dos est uxoria lites. Dixit sextius: qui nō litigat celebs est: tanq̄ mariti oēs cū uxoribus semper litigare cōpellat: olim philippum regē macedonū introeuntē ex more cubiculū uxor exclusit irata: qui exclusus tacuit & iniuriam suam uersu tragico consulatus est. I nunc & spera te meliorem coniugem inuenturum q̄ rex Philippus habuerit: quid tibi homuntioni fieri ab uxore non poterit? cum talia in maximum regem

Cōmune

Quicqd p̄ter spē in lucro de puta

Vixi

Equabilitas inuita

Idē socratis semper uultus

Nec hilarior nec tristior

Xantippe morosa & iurgiosa

Duæ socratis uxores

Deformis Socrates

Aqua pfusus ab uxore

Nota

Dos uxoria lites

Celebs litigatum

Philippū regē exclusi uxor

runt nunciata morte filii dixisse: sciebā me genuisse mortalē. Quæ uox declarat his esse hæc acerba a q̄bus non fuerint cogitata. Ergo id qdem nō est dubium: quin oīa q̄ mala putētur: sint improuisa grauiora. Itaq; quāq̄ nō hæc una res efficit maximam ægritudinem: tn̄ quoniam multum pōt prouisio aī & præparatio ad minuendū dolorem sint semp omnia homini humana meditata: & nimirum hæc est illa prestans & diuina sapientia. & p̄ceptas penitus & pertractatas humanas res habere: nihil admirari cum acciderit: nihil antequam euenerit non euenire posse arbitrari. Quamobrem omnes cum secundæ res sunt tum maxime meditari secum oportet: quo pacto aduersam erumnā ferant: pericula damna: exilia peregre rediens semp secum cogitet: aut filii peccatum aut uxoris mortem: aut morbum filiæ: communia esse hæc ne quid horum accidat unquam animo nouum quicquid præter spem eueniat: omne id deputare esse in lucro. Ergo hoc Terētius a philosophia sumptū cū tam commode dixerit: nos e quorum fontibus id haustum est: nō & dicemus hoc melius & constantius sentiemus. Hic ē enim ille uultus semper idem: quem dicitur Xanthippe predicare solita in uiro suo fuisse Socrate. eodem uultu semper se uidisse exeuntem illum domo & reuertētem nec uero eadem frons erat. q̄. M.

factitata cognoueris: Mitio terentianus fortunatū se putat: qđ uxorē nunq̄ habuit cōtra demea. Duxi inqt uxorē: quā non ibi miseriā uidi sequamur itaq; sectā mitionis in celibatu uiuentes: ut otiosam qetā litteratam uitā ita degamus: quā mariti degere non pñt: libuit digredi in hæc nō ígrata opinor diuerticula ꝓpter quotidianas ad uxorem ducendā suasiones impulsionesq;: olim fata decreuerunt quid gaudeā quid fleam sequar quo ducent fata uel trahent: nā fato stat iuppiter ipse: sed iam domū reuertamur. Semel in oī uita risisse. Plinius & Solinus auctores sunt Crassum auū Crassi in parthis interēpti nunq̄ risisse ob id agelastū cognominatū ἀγελαστος.n. græce sermōe mestus & sine risu dicit̄.

Crassi illius ueteris: quem semel ait in omni uita risisse Lucilius: sed tranquilla & serena: sic eni accipimus. Iure autem erat semper idem uultus: cū mentis a qua is fingitur nulla fieret mutatio. Quarē accipio equidem a cyrenaicis hæc arma contra casus & euentus: quibus eorum aduenientes ĩpetus diuturna præmeditatione frangantur: simulq; iudico malum illud opinionis esse nō naturæ. si enim in re essent cur fierent prouisa leuiora: sed est iisdem de reb⁹ quod dici possit subtilius: si prius Epicuri sentētiam uiderimus: qui censet necesse eē omnes i ægritudine esse qui se in malis esse arbitretur siue ille ante prouisa & expectata sint: siue íueterauerint. nam neq; uetustate minui mala: nec fieri præmeditata leuiora. stultamq; etiam eē meditationem futuri mali: aut fortasse ne futuri quidem. satis esse odiosum malū omne cū uenisset. Qui autē semper cogitauisset accidere posse aliquid aduersi ei fieri illud sempiternū malū. si uero ne futurū quidē sit: frustra suscipi miseriā uoluntariam. Ita semp angi aut accipiendo aut cogitādo malo: Leuatiōem āt ęgritudinis in duabus rebus pōit. a uocatiōe a cogitāda molestia

Lucillius & Hieronymus alii ꝓdiderunt Crassum semel tantum in tota a uita risisse: qđ factum ē cū uidisset asinū carduos comedentē: dixissetq; ob id similē habēt labra lactucam: factū hoc dictumq; lepidissimū festiuissimūq; risu subsequutus est pedianus asconius hoc sensu exponit crassum semel risisse in uita ut intelligas raro ac pene nunq̄ risisse: ex eo dē sensu est ꝙ semel í uita risisse Crassum scribit Lucilius. M. Tullius in .v. de finibus sic refert an hæc in eo. M. Crasso: quē semel ait in uita risisse Lucilius nō contingit ut ea re minus agelastus ut ait idē uocaret̄. Sēp idē uultus. ſ. in socrate. A qua is fingit̄: uultus mō hylaris mō turbatus est: ꝓut mente leti sumus aut tristes: und a uerbo uolo nomen accepit ut ait Cap: uultus fingi & mutari pōt: facies non pōt: a uultu uultuosum fit qđ triste significat: uultuose loq apud tri ste significat: uultuose loq apud donatū significat facie mesta & fonte subducta: uultuosa frons apud Apul. ꝓ mesta. Lucre. dixit uulta neutro genere: uulticulus diminutiuo uocabulo dr̄ uultus nullo in aiante est ꝓter hoiem: cuius uim græci norūt: nomen oīno nō habent: ut docet. M. Tul. in .i. de legibus. Neq; uetustate minui mala. Aduersus hanc epicuri sniam est illa serui sulpitii in uulgata snia nullus est dolor: quē longinqtas tpis nō minuat ac conterat. Seneca quoq; in libro de consolatione ad martiam. Dolorē inquit dies consumit licet continuacissimum & quotidie resurgentē: longinquitas.n. & dies medicina est tarda qdem sed tamen magna inueterati doloris. Cicero tamen in epistolis ad atticum de exilio suo quærēs ait. Dies nō mō non leuat luctū hunc sed etiam auget: nā cæteri dolores mitigant̄ uetustate: hic non pōt: non & sensu p̄sentis miseriæ & recordatione. Præteritæ uitæ continuæ augeri. Stultam præmeditationē futuri mali: subscribit huic epicuri sententiæ seneca: q in epistolis moralibus ait illud tibi pcipuo ne sis miser ante tempus: cum illa quæ uelut imminentia expauisti: forte nunq̄ uentura sint quædā nos magis torquent q̄ debent: quædam ante torquent q̄ debent: quædam cum omnino non debeant: profecto qui præmeditat̄ futurum malum. Iam inde: ex animo fit miser: anteq̄ fato fiat miser: præsens autem tempus futuri metu perdere est sine dubio stultum: hoc est quod intelligi uoluit maximus poetaꝝ cum ait Cur. ante tubam tremor occupat artus? quid dementius q̄ angi futuris. Et in malo esse ante malum: accersere sibi miserias: quas optimū est differre si discutere non possis. Sunt ergo isti loci communes dicere pro maloꝝ meditatione & contra præmeditationem futuri mali: rhetoricari quod mala prouisa leuiora sunt: & ꝙ non sunt. A uocatione: a cogitāda molestia tristitiæ nubulum tunc ex animo discutit̄: tunc mens nostra serenitate pfundit̄: qn̄ abstrahit̄ a cogitatu molestiaꝝ rerumq; aduersaꝝ: & reuocat̄ ad cōtemplatū p̄teritaꝝ uoluptatum. Ideoq; dicebat ouidius: iuuat o meminisse beatæ temporis: & epicurus ait: uoluptatum perceptoꝝ recordatio beatā uitā facit: qui moriens dū torquæret̄: uesicæ intestinorūq; cruciatibus dixit: cōpensabat̄ tñ cū his oībus aī leticia quā capiebā memoria præteritaꝝ uoluptatum: nā cum in tria tpa uita mortalium diuidatur: quod est: quod fuit: quod futurum est: ex his quod agimus breue est: quod acturi sumus dubium: quod egimus certū: hoc.n. præteritum tempus est: illud in quo fortuna ius perdidit: quod sapienti uaccat respicere: cui iucunda est præteritæ uitæ recordatio. Et ut inqt epigrāmatarius poeta: Nulla recordanti lux est ingrata grauisq;: nulla fuit cuius non meminisse uelit hoc est uiuere bis uita posse priore frui hæc est: ut ait sctissime Sene. ps tpis nostri sacra dedicata oēs humanos casus supgressa. Extra regnū fortunæ subducta quā nō inopia nō metus non morboꝝ incursus exagitat: igit̄ merito epicurus p̄cipiebat aīum esse reuocandū ac contēplandas uoluptates: quaꝝ p̄teritaꝝ recordatio maximum est leuamentum egritudinū: Nā si ut inqt euripides suauis est

Terentiana snia

Vita mitionis

Fato stat iuppiter ipse

Crassus agelastus

Cur risserit crassus

Similē habent labra Lactucam

Semel risisse

Vultus

Vultuosū

Vultuose

Vulta

Vulticulus

Dolorem consumit dies

Ne sis miser ante tēpus

Præmeditatio mali noxia

Tristitiæ nubilum iuuat o meminisse beati tēporis

Tria tpa

Quod egimus certū

Tempus p̄teritum extra regnum fortunæ

Suauis

præterito rū maloꝝ memoria
Sapiēs nō pendet a futuris
Canere receptui
Canit bellicum
Dialecticā repudiant epicurei
Obtundere
Obtusum ferrum
Dictum cleantis

præteritoꝝ maloꝝ memoria:quanto suauior esse debet recordatio præteritaꝝ perceptarūq; uoluptatum: quæ nobis neq; subduci neq; eripi possunt ictu fortunæ fulminantis:dixit tñ.M.Tul.in bruto.Quod p̄teritoꝝ recordatio est acerba:& acerbior expectatio reliquoꝝ:sapientes bona p̄terita grata recordatione renouata delectant:cū situm sit in nobis:ut & aduersa quasi perpetua obliuione obruamus:& secunda iucūde ac suauiter meminerimus:sapiens inquit epicurus præterita grate meminit:& p̄sentibus ita potit͛:ut aīaduertat q̄ta sint ea:q̄que iucūda:neq; pendet ex futuris:sed expectat illa fruit͛ præsentibus. Parere: obtemperare:obsequi. Cū cecinit receptui:,puerbialiter:cū reuocauit mentē a cōtemplatu miseriaꝝ. Canere receptui uerbū est militare:quod significat post cōflictū milites a pugna esse reuocādos recipiēdosq; in tutū intra castra:qđ sit cātu tubaꝝ & clangore:sicut canit bellicū : cū initur ipse cōflictus& milites in pugnā ,pdeunt.Quintil.in.xii.de oratore loquens:sic inqt quare anteq̄: ī has ætatis ueniat insidias receptui canet:& ī portum integra naue pueniet.Vegetius:tubicines ad bellū uocāt milites rursum receptui canentes reuocant.Spe sequentiū:futurarū uoluptatū. Epicurei suo:mos Epicureoꝝ est:ut citra eloquentiā & dialecticos neruos explicent dogmata doctoris:qui dialecticā repudiant tanq̄ deuios agentem.Dicere solebat Epicurus:oēm disciplinā fuge. Obtundat:hebetet:infringat debilitet & obtusam reddat egritudinē: alias obtundere est aliquid ut docet Dōatus sæpe odiose repetere:translatū a fabri malleo. Teren. ne me de hac re obtūdas sepius obtusum dicimus ingeniū:hebes Crassum & sine acumine sic egritudo obtundi dr͛:qñ retusa:debilitataq;non fodicat: neq; uires pungendi habet: sicut ferrū obtusum dr͛ qđ mucronatū nō est:neq; acute pforat. Meditatio cōditiōis: Repete illud:nihil est qđ tā obtūdat egritudinē q̄ meditatio cōditionis hūanæ. Nihil ita obtūdit egritudinē q̄ uite lex: q̄ est ipsa rō.i.iugis cogitatio peundi:uel.ut alii codices hn̄t parendi.s.necessitati interu nientiū infortunioꝝ.Nā ut iqt ille. Duꝝ sed leuius fit paciētia:qcqd corrigere ē nefas: ait cleātes:ducor parēs celsiq; dn̄ator poli quocūq; placuit:nulla parendi mora est:adium ī piger:dixit.M.Tul.in epistola ad Au.Cecinā: qđ leuat dolorē cōis q̄si legis & hūanæ cōditionis recordatio. Mœret.tristis est & mestus. Primum explicat speciatim:q̄ sit triplex cōsolatio cōtra casus aduersos. Diluit:resoluit:& eneruat:quēadmodū uinum aqua dilutū subneruat͛.Diluere dicunt͛ oratores qñ refutant ac refellunt obiectiōes aduersarii.Diluis heleboꝝ dixit Persius ,p eo qđ est medicamentis tempas.Diluere enim tempare est.ut docet agretius grāmaticus.Dilutū uinū dicit͛ aqua tempatū cōmixtumq;. Marci.Diluti bibis unciā falerni p̄cipit celsus æstate dilucius esse bibendū.i.aq̄tius uinū:corrigēdus est obiter passiuus error:neotericoteroꝝ.i.recētioꝝ:q limphatū uinū usurpāt ,p dilutū:qđ q̄ recte ipsi uiderint:ego sentio & mecū q̄squis bn̄ sentit lymphatū dici furibundum uesanū:baccabundū lymphatos cōmota mēte homīes dixerunt nostri quales dicunt͛ laruati & ceriti.Et lymphare significat uesanū facere & furiare ut apud Valerium flaccum:lymphauerat urbem:apud statiū.It lymphante deo quis nescit a Virgilio dici lymphatā reginā: ,p mente cōmota & furiata.A lympha fit uerbū lymphor inqt Prisci.nā qcunq; effigiē nymphæ:a q̄ lympha dicit͛ uiderit furere non cessat:quos græci:νυμφολ ηπτους.latini lymphatos uocāt: & in hoc semper significatu:qđ eqdē sciam apud ueteres usurpat͛:nuperi nouitiiq; scriptores qa lympha est aqua:crediderunt cōgruēter dici lymphatum uinū ,p aquatum:sed potior apud me est auctoritas ueteꝝ: ad q̄ pinde atq; ad anchorā cōfugimus. Nullū malum nisi culpā:ex doctrina stoicoꝝ:q aiunt nullū eē malū nisi turpitudinē:nisi culpā:nisi īprobitatē:uacare aūt culpa in calamitatibus magnū ēsolatiū: ut scri.M.T. i ep̄la ad.C.mariū.Idē in epistolis ad torquatū in hāc sniam sic refert.Scimus igit͛ ea mēte:q̄ rō & ueritas p̄scribit ut nihil ī uita nobis p̄stādū p̄ter culpā putemus:eaq; cū careamus: oia hūana placate & moderate feramus

Diluere
Dilutū uinum
Error cōis
Lymphatum uinū non dici
Limphati homines
Laruati
Ceriti
Lymphare
Nimpholepti

& reuocatione ad contēplandas uoluptates. Parere enim cēset aīum rōni posse & quo illa ducat seq. Vetat igitur rō ītueri molestias. Abstrahit ab acerbis cogitationibus hebetē aciem ad miserias contēplandas a qbus cū cecinit receptui :impellit rursū: & incitat ad conspiciendas totaq; mente cōtractandas uarias uoluptates:qbus ille & p̄teritarum memoria:& spe cōsequentiū sapientis uitā refertā putat. Hæc nostro more nos diximus Epicurei dicūt suo. Sed q̄ dicant uideamus qūo negligamus. Prīcipio male rep̄hendūt p̄meditationē reꝝ futuraꝝ. Nihil est.n.qđ tā obtundat eleuetq; ægritudinem quā ppetua in oī uita cogitatio:nihil eē qđ accidere nō possit:q̄ meditatio cōditionis humanæ:q̄ uitæ lex cōmētatioq; peundi:q̄ nō hoc affert:ut semper mœreamus sed ut nunq̄:neq;.n.q reꝝ naturam qui uitæ uarietatē:qui imbecillitatem generis humani cogitat:mœret cū hæc cogitat:sed tū uel maxime sapientiæ fungit͛ munere. Vtrunq; enim consequit͛ ut & considerandis rebus humanis proprio philosophiæ fruatur officio:& aduersis casibus.triplici consolatione sanetur:primum q; posse accidere diu cogitauerit:q̄ cogitatio una maxime oēs molestias extenuat & diluit. Deinde qđ hūana ferēda intelligit :postrēo qđ:iubet nullū malū eē nisi culpā. Culpā āt nullā eē:cū id:qđ ab hoīe nō potuerit

Præstari:præstare uerbũ est iurisconsultoꝝ qđ significat cauere & satisfacere:qui idẽtidẽ scribunt p̃standũ esse dolũ:p̃standã noxã:& alia consimilia. Au.Gel.ait:pileatos seruos uenũ solitos ire quoꝝ noie uẽditor nihil p̃staret.Id ab hoie p̃stari posse dr̃:qđ in hoīs ptãte est:ut fiat uel nõ fiat:sed mala multa q̃ eueniũt q̃ ab hoie p̃stari non pñt:ea non hñda esse dicunt in malis neq; culpæ affinia:alias p̃stare ẽ excellere ac supare Fodicantibus:lancinantibus:laniantibus:fodiẽtibus. Quæ essent hoie dignissima uirtutes intelligit.q̃ uel sola bona uel maxima bonoꝝ sentiũt esse nobilissimi phi.

Nihil p̃stãdum p̃ter culpam p̃stare
Peruellere

præstari ut nõ eueniret:euenerit. Nã reuocatio illa quã affert:cũ a cõtuendis nos malis auocat.nulla est.non est.n.in nostra potestate fodicantib⁹ his rebus quas malas esse opinemur:dissimulatio uel obliuio.Lacerant.uexant.stimulos admouent.ingens adhibent:respirare non sinunt.& tu obliuisci iubes qđ contra naturã est. Quod a natura datum est:auxilium extorques inueterati doloris.est enĩ tarda illa q̃dem medicina:sed tñ magna quã affert longinquitas & dies. Iubes me bona cogitare obliuisci maloꝝ.Diceres aliquid & magno q̃dẽ philosopho dignum:si ea bõa sentires esse quæ eẽnt homine dignissima. Pythagoras mihi sic diceret:aut Socrates.aut plato. Quid iaces.aut q̃d mœres.aut cur succumbis:cedisq; fortũæ? quæ p uellere te forsitan potuerit.& pungere:non potuit certe uires frangere.Magna uis est in uirtutibus:eas excita.si forte dormiunt.Iam tibi aderit princeps fortitudo quæ te animo tanto esse coget:ut omnia quæ possent hoĩ euenire.contemnas & pro nihilo putes. Aderit temperantia.quæ est eadẽ moderatio.a me q̃dem paulo ante appellata frugalitas.quæ te turpiter neq̃ter facer̃ nihil patiat̃. Quid est aut nequus aut turpis effœmĩato uiro? nec iusticia q̃dem sinet ista facere.cui minimũ esse ur̃ in hac cã loci.q̃ tamẽ ita dicet dupliciter esse te iniustũ:& cũ alienum appetas q mortalis natus cõditionẽ postules immortaliũ:& grauiter feras te qđ utendum acceperis reddidisse. Prudentiæ uero quid respondebis dicenti uirtutem se esse contentã quomodo ad bene uiuẽdum:sic & ad beate:q̃ si extrinsecus religata pendeat:& non oriatur ex se:& rursus ad se reuertatur:

Peruellere.uellicare.& uellicationibus quibusdã p̃stringere:& punctiũculis cruciare:uerminationibus torq̃re. Magna uis est in uirtutibus:ea uis uirtutũ est ut fortune fulminanti nõ succũbãt:ut supra fortunã sint nõ infra collocatæ:muro in expugnabili septæ:quẽ fortunæ tela nõ trãseũt:uirtuti opposita nihil detrahũt:sibi eadẽ est:& more solis obscuri uĩ suã occultã exercet:hoc itaq; ut iq̃t optime Sene.aduersus uirtutẽ pñt calamitates & dãna:& iniuriæ:qđ aduersus solẽ põt nebula:sensus est cicerõis fortunã uellicare q̃dẽ posse:sed frãgere penitus nõ posse uirtutũ sepimenta:quas ait excitãdas esse:sicut uigiles somno cõniuẽtes excitari solent ad impetũ hostis supprimẽdũ retũdendũq;.Princeps fortitudo:cuius uirtutis principale officiũ est in laboꝝ p̃pessione & doloris mortisq; cõtentione. Aderit tẽpantia:cuius dñatio est in despiciẽdis uoluptatibus & in decoro seruando. Iã minimũ loci:sensus est ĩ cã miseriaꝝ molestiarũq; plurimũ loci sibi uẽdicat iustia:cuius p̃res sũt:aliena non cape.Ius suũ unicuiq; tribuere:q̃ aũt natus est cõditiõe mortalitatis iniustus fit:dũ postulat esse ĩmortalis. Appetit.n.id qđ alienũ est ab hũana natura.itẽ iniustus ẽ dũ more mali debitoris grauiter fert reddere creditori qđ accepat mutuũ:ẽ.n.pessimi debitoris creditori mutuũ repetendi facere conuitiũ idẽ iniusti hoĩs est nolle reddere uitã naturæ reposcenti:q̃ accepat p̃cario sapiens.n.est p̃carii spũs:& ut iq̃t Sene.seipsum inter p̃caria numerat:q̃cq̃d nobis ẽ ex aduenticio fulget liberi honores:opes latifundia:aliẽi cõmodatiq; sũt:alia ex his primo die:alia scđo repetũt̃:oportet nos:si iusti esse uolumus:in p̃mptu hẽre & appellato reddere ea:q̃ mutuo accepimus:quorũ usus fructus tm̃ nr̃ est. Quidã codices hñt:cui minimũ eẽ ur̃ i hac cã loci. Quæ lectio purior est & speciosior:ut sit sensus:in hac egritudinũ cã uix eẽ locũ iusticiæ. Prudẽtia:cuius munus est cõmoda & aduersa distinguere:bona & mala internoscere. Virtutem sese esse cõtentã:cecinit silius in.xiii.

Vis uirtutis
Aduersus solem
Pessimi debitoris creditori facere conuitium
Aduentitia oĩa

ĩpsa q̃dem uirtus:sibimet pulcherrima merces in nouissima tusculana disputabit̃ an uirtus sola sufficiat ad beate uiuendũ. Ad beate:q̃dam autumant uirtutẽ se ipsa esse cõtentã:solãq; sufficere ad bene uiuendũ sed ad beate uiuẽdũ nõ esse satis idoneã:tanq̃ aliud sit bñ uiuere:aliud beate uiuere:ut bñ uiuere sit honeste laudabiliter recte:qđ ẽt in tormentis esse põt:beate aũt uiuere sit in fœlicitate:& uoluptatibus affluentioribus degere:ad qđ uirtus sola nõ sufficit:sed apud stoicos bene uiuere & beate uiuere non se iungunt̃:sed copulant̃:ideoq; qui bene uiuit ex illoꝝ sñia is beate uiuit:& ita uirtus se ipsa cõtenta est ad bene beateq; uiuendũ. Quæ si extrinsecus religata stoici dicunt p̃hiam ouo similem esse:assimilãtes logicen putamini:ethicen albumini:physicen luteo siue uitello interiori:consimiliter uirtus orbi rotundo orbiculatæq; figuræ comparat̃:quæ nullaꝝ egens cõpaginum se includit & continet:nec finem aut initium ullis sui partibus sentit:in hanc sñiam dixit Oratius in.ii.sermonum:fortis & in se ipso totus teres atq; rotundus.Externi ne q̃d ualeat p læue morari:in quẽ manca ruit semp fortuna cõsimiliter Virgi. Viꝝ bonũ sapientẽq; graphice

Bene uiuere
Beate uiuere
Philosophia similis ouo
uirtus instar orbis

Teres atq; rotundus
Doctrinæ encycliæ
Pugnat secũ epicurus
Vmbratici epicurei
Epicurus mõ uoluptarius mõ seuerus
Verba epicuri

describens ait: Securus mundi instar habens teres atq; rotundus: externæ ne quid labis per læuia sidat. Itaq; uirtus non debet ueluti appendix esse & consequia extrinsecus religata: sed a se ipsa ꝓgrediens in se ipsam reuerti instar orbis. Doctrinæ quoq; apud ueteres dictæ sunt encycliæ quasi orbiculares: quoniã cõnexione quadam uti corpus unum compositæ sunt & coagmentatæ. Ad hæc bona uirtutes intelligit: quæ sunt bõa homine dignissima: nõ autem uoluptates epicuri. Quas? suspendendũ est & cum interrogatione pronunciandum. Solent isti negare: Doctrina epicuri modo uoluptaria dicitur: modo seuera & sancta: quæ inter se pugnãtia sunt cuius rei cã est: quia Epicurus secum ipse pugnat ac dissidet. Seneca li. iiii. de beneficiis delicatam uocat & umbraticam turbam epicureoꝝ in conuiuio philosophãtium apud quos uirtus uoluptatũ ministra est: illis paret illis deseruit illas supra se habet: alibi quoq; inquit epicurum corpori plurimum indulsisse: tanq̃ philosophum uoluptarium. E contrario in li. ad Gallionem de uita beata dicit epicurũ sancta & recta precipere: & si proprius accesseris tristicia: cuius uoluptatem ait esse siccã ac sobriam: pleriq; oẽs dicunt sectam Epicuri flagitiorum magistrã esse: & uoluptatum ducẽ: cum uoluptate summum bonũ metiatᷣ. Defensores sectatoresq; Epicuri ita defendunt doctorẽ ut dicant nos non intelligere de qua uoluptate epicurus loquatur: tanq̃ nõ in uoluptate gustus & tactus corporis summũ bonum collocet: sed in uoluptate aĩ & in idolẽtia: hanc aũt sñiam corroborant auctoritate uerbisq; ipsius Epicuri ita scribentis: cum dicimus uoluptatẽ finẽ esse non luxuriosorũ uoluptates easq; q̃ i gustu sunt positæ: ut quidam ignorantes aut a nostra sententia dissentientes aut male accipiẽtes arbitranᷣ: sed non dolere corpe aĩoq; trãquillum esse & pturbatiõe uacare dicimus. hæc quidem Epicurus uno in loco: sed alibi uoluptatẽ illam: quæ ex tactu gustatu. & sensibus percipiᷣ plane ac perspicue esse dicit beatæ uitæ effectricem. Vnde non imerito: cũ uaria tradat: uarie male audit & bene audit: nunc Cicero uerba ipsa Epicuri iterpretatur: ne possint epicurei ire inficias & negare hoc eẽ dogma doctoris sui. Zeno: fuit hic epicureus. Mar. Tullii synchronos hoc est æquus & ut dici solet cõtẽporaneus. Alius fuit Zeno eleates: alius zeno cithicus sectæ stoice conditor: de hoc Zenõe epicureo meminit in. i. de finibus: sed eum cum attico frequenter audiuisse testatur epicuri sententias explicantẽ. Futuꝝ breuem ex disciplina Epicuri hoc est. Dolor si summus breuis: si longus leuis. Si productior: si longior sit dolor Columella flagellum uocat productissimũ: quod longissimum est inuitibus: procerissimũq;. Preceptis bonis pgustati: & ante captis. Quid ergo? hinc Cicero incipit rephendere dogma epicuri: formulamq; de uita beata. Thyestem leuare: recreare: releuare: leuiorem facere egritudinem in thyeste. Virgilius inuisum numen terras cœlumq; leuabat: alias leuare prima longa significat expolire & leuor pro pollitura & nitore poniᷣ. Aut telamonẽ pulsum: hercules in expugnatione troiæ interfecto laomedonte telamonẽ coronauit ob egregia uirtutis merita: cum primus ui troianos muros ascendisset atq; urbẽ introisset: eiq; tradidit hesionẽ filiã laomedontis ex qua natus est teucer: fuit aũt telamõ eaci filius pelei frater: q ex egina ĩsula patris regno pulsus in exiliũ: petiit salaminã: ubi ducta uxore noĩe Glauca cychrei salaminioꝝ regis filia ĩpa/ uit illi ĩsulæ peleus ob fratricidiũ extorris ĩ thessaliã fugiẽs purgatus ẽ ab acasto rege: & in pricipatũ regni ascitus. Hiccĩe ẽ telamõ: uerba sunt opior ex ennii tragedia: nã Noni. marcel. citat enniũ ĩ Telamõe. Cuius ob os: i laudẽ telamõis hoc dictũ est a tragico poeta: qđ tãta fuerit telamonis uirtus & gloria: ut græci ad illũ os spectãdũ oẽs ora cõuerterent. De alcibiade quoq; ꝓditũ ẽ: qđ ĩ illũ uniuersa ciuitas atheniẽsiũ oculos in illũ suspẽsa ora cõuerterat: alcibiadẽ q̃si de cœlo missum cõtuẽtes admirabanᷣ: qnẽt cicero nr̃o gloriosior ipendio gloriaᷣ idẽ sibi accedi sse qđ telamõi: ut eẽt cũctis ex admiratiõe spectabilis: usurpatq; hũc uersum de semetipso: sic. n. scri. in epistola ad papiriũ petũ. In eo igiᷣ ĩquis cõuiuio Cicero ille: quẽ spectabant: cuius

& omnia sua complexa nihil q̃rat aliunde: nõ intelligo cur aut uerbis tam uehementer ornanda: aut re tanto opere expectanda uideaᷣ. Ad hæc bõa me si reuocas epicure pareo: sequor: utor: te ipso duce obliuiscor etiam maloꝝ ut iubes eoꝝ facilius ꝙ ea ne in malis q̃dem ponenda censeo: sed traducis cogitationes meas ad uoluptates: quas corporis credo: Aut q̃ ꝓpter corpus uel recordatiõe uel spe cogitenᷣ. Nunqđ est aliud? recte ne interp̃tor sñiam tuã solent. n. negare nos ĩtelligere qđ dicat Epicurus. Hoc dicit & hoc ille græculus me audiẽte athenis senex zeno istoꝝ acutissimus cõtendere & magna uoce dicere solebat eũ esse beatũ: qui p̃ntibus uoluptatibus frueretᷣ. Confideretq; se fruituꝝ aut in oĩ aut in magna parte uitæ. dolore nõ interueniente: aut si interueniret: si summus foret futurum breuẽ: si ꝓductior plus habiturũ iucundi q̃ mali. Hæc cognitantem fore beatũ presertim si & ante p̃ceptis bonis cõtentus esset. nec mortẽ nec deos extimesceret. Habes formam Epicuri uitæ beatæ uerbis Zenõis exp̃ssam: nihil ut possit negari. Quid ergo? huius ne uitæ ꝓposito & cogitatio aut Thyestem leuare poterit aut poetã de quo paulo ante dixi aut Telamonẽ pulsum patria exulantẽ atq; egentem in quo hæc admiratio fiebat. Hiccine ẽ. Telamon ille? mõ quẽ gloria ad cœlũ extulit: quẽ spectabãt: cuius ob os graii ora obuertebãt sua: qđ si cui

Zenones
Productior
Leuare
Leuor
Telamon
Peleus fratricida
Telamon ennii
Oculi omnium in alcibiadem

bant:cuius ob os graii ora obuertebant ſua: ob os aũt ſignificat ad os:antiquos.n.uſos eſſe ob præpoſitione: pro ad teſtis eſt ennius qui ait acherontem obibo pro adibo.item omnes occiſi occēſiq; in nocte ſerena ideſt accenſi.Dicebatur quoq; obmoueo pro admoueo.obiacent pro adiacent:obiurare pro adiurare:& cõplura hoc genus. Animus re cõcidit.i.alacritas & uigor animi cecidit corruitq; cum iactura regni.Naturaliter eñ accidit:ut qui rem amittat:animo quoq; cõcidat ac debilitetur:cum ex opibus confidentia prognatur:& ex re animus fiat impenſior:& hic eſt uerior ſenſus ac purior lectio q̃ ſi legas animus rem condidit pro conſtituit.

ut ait idem ſimul aĩus re concidit a grauibus illis antiquis philoſophis petenda medicina eſt non ab his uoluptariis:quam.n.iſti bonorum copiam dicunt: Fac ſane ſummum bonum eſſe non dolere:quãquã id non uocatur uoluptas: ſed nõ neceſſe eſt nũc omnia:id ne eſt quo traducti luctum leuemus. Sit ſane ſummũ malũ dolere. In eo igitur qui nõ eſt: ſi malo careat.cõtinuo:ne fruitur ſummo bono. Quid tergiuerſamur Epicure? nec fatemur eã nos dicere uoluptatem:quam tu idem cum os perfricuiſti ſoles dicere.ſunt hæc tua uerba necne? In eo quidẽ libro q continet oẽm diſciplinam tuam:fungar.n.iam ĩterpræ̃tis munere:ne quis me putet fingere:dicis hæc. Nec equidẽ habeo quod intelligã bonum illud:detrahens eas uoluptates.quæ ſapore pcipiũt: detrahens eas ẽt quæ auditu & cãtibus:detrahens eas ẽt quæ ex formis pcipiũtur:oculis ſuaues motiões: ſiue quæ aliæ uoluptates in toto hoĩe gignunt quolibet ſenſu.nec uero ita dici põt mẽtis leticiam ſolã eẽ in bonis.letãtẽ.n.mẽtẽ ita noui ſpe eo℞ oĩum: quæ ſupra dixi fore:ut natura potius dolore careat. Atq; hæc quidẽ his uerbis qui uis ut intelligãt quã uoluptatẽ norit Epicurus. deinde paulo infra.ſæpe quæſiui inqt ex iis q appellantur ſapiẽtes: qd haberẽt q̃ in bonis relinquerẽt:ſi illa detraxiſſent.niſi ſi uellẽt

Quamq̃ id non uocatur uoluptas. In natura rerum tria ſunt:unum cum in uoluptate ſumus.alte℞ cum in dolore: tertium cũ nec in dolore nec ĩ uoluptate: uerbi gratia:ut in uoluptate ſint qui epulentur. In dolore qui torqueant. Interiecti & intermedii ſint:nec letantes nec dolentes:ex quo liquet erraſſe epicurum a quo dicitur omnem q ſine dolore ſit eſſe in ſumma uoluptate. In eo igitur qui non eſt. Eum qui non ſit in dolore nec in ſtatu dolendi:non ſtatim dicĩus frui ſumma uoluptate:ppea qd̃ talis nõ dolendi ſtatus non uocatur uoluptas.& ſine dolore eſt:non cõtinuo dicendus eſt eſſe in ſũmo bono:cum ſicut iá docuimus:aliud ſit ĩ dolore:aliud in uoluptate eſſe.Plato in philebo. Teſtis eſt tertium eſſe ſtatum neq; mœrentis neq; gaudentis. Continuo:ſtatim.

Quid tergiuerſamur:apoſtrophe eſt ad ipſum epicurũ.ne tergiuerſet diſſimuletq; ſe loqui de uoluptate corporali antiq tergiuerſatorem dicebant bouinatorem: ut Lucilius:hic ſtrigoſus bouinatorq; ore improbus duro. Cum os perfricuiſti.i.cũ pudorẽ ſequeſtraſti & uerecundiá depoſuiſti.Quærit διατιαισχυνομενοι ερυθριωσιν. cur erubeſcũt quos puduit cauſa ruboris ẽſt.qm̃ pudefactis ſanguis de corde in omnes corporis partes diffundit:ita ut ſuperficiem occupet hoc docet Ariſto.in problematis.ſed cur id fiat non dicit.adhuc.n.queri poteſt: quá ob cauſam pudor ſanguinẽ diffundat. Eſt autẽ pudor.i.αισχυνη.ut philoſophi diffiniũt φοβος δικαιου ψεγου.i.timor iuſtæ reprehenſionis.igitur cum in pudibundo ſanguis diffundat ex corde in faciem tanq̃ uelamentũ qui in uerecũdi ſunt & erubeſcere uideri uolunt:hi ſolent os & frõtem pfricare ad ruborem illũ digerẽdũ: & ſanguinem ad interiora repellendũ:hinc facta eſt locutio prouerbialis de inuerecundo.ut dicatur.perfricuit:os perfricuit faciem perfricuit frontẽ.pro eo quod eſt pudorem omnem penitus abiecit expulit:Plini. perfricui faciem nec tamen profeci.epigrámatiſta.& ſi perfricuit frontem poſuitq; pudorem. Munere:officio. Quæ ſapore percipiũtur:uoluptates guſtatus ſignificãtur:qui ſenſus auctore Ariſtotele certiſſimus eſt in homine.Plinius exiſtimas omnibus ſenſum guſtus eſſe.cur.n.alios alia ſapores appetunt.multi ſunt abdomini nati.qui ſe ob hoc ſolum uiuere dicunt.ut edant & bibant pcipiãtq; ex ſaporibus multiiugis uoluptates Siquidem ſaporum genera tredecim reperiuntur dulcis:ſuauis:pinguis:amarus:auſterus:acer:acutus:acerbus:acidus:ſalſus:tres alii ſapores uarietate mixturæ.Annotandum tria eſſe naturæ rerum elementa:ignem aerem:aquam:ſine ſapore: ſine odore:ſine ſucco. Ex formis:uiſum intelligit oculorum:ut inqt plato. eſt in nobis ſenſus acerrimus:quo tamen ab aquila ſuperamur:cuius acies acutior eſt. Detrahe homini oculos omnem cupiditatem detraxeris.uitiis.n.noſtris in animum per oculos uia eſt ut inqt Quintilianus in pariete palmato.Idem in ceco in limine.oculi tota noſtra luxuria.hi ños in omnia quotidie uitia præcipitant:mirantur adamant.concupiſcunt. Quolibet e ſenſu:uoluptatem hanc eſſe ſentiunt omnes: quam ſenſus accipiens mouetur & iucunditate quadam perfunditur.Maximas.n.uoluptates eſſe circa corpus exiſtimant ut inqt Pla. in lib.de ſũmo bono. Naturalis po.le.natura his potiens ut ſit ſenſus:naturá hoĩs potientẽ fruẽtemq; his bonis ſenſualibus non dolere. Quam uoluptatem:uidelicet guſtus & tactus reliquorumq; corporalium ſenſuum.M.Tullius in ſecundo de finibus teſtificatur inquit epicurus ne intelligere quidem poſſe:ubi ſit ullum bonum præter illud quod cibo & potione & aurium delectatione:& obſcœna uoluptate capiatur. Si illa detraxiſſent:uoluptates.ſcilicet corporales ſenſualeſq;.

Ob os
Obibo p adibo
Occẽſi p accenſi
Obiurare
Tria in rerũ natura
Aliud nõ dolere aliud ĩ uoluptate eẽ
tergiuerſator
Bouiator
Cã ruboris
Pudor qd̃ pfricuit os pfricuit frontẽ
Guſtus in eſt oĩbus aĩantibus
Genera ſapo℞ tredecim
elemẽta tria ſine ſapore & odorẽ
Per oculos uia uitiorum

uoces inanis fũdere. nihil ab his potui cogn oſcere: q ſi uirtutes ebulire uolẽt & ſapiẽtias nihil aliud dicẽt: niſi eẽ uiã qua efficiãtur hæ uoluptates: q̃s ſupra dixi. q̃ ſequũtur ĩ eadẽ ſnĩa ſunt. Totuſq; liber: q ẽ de ſũmo bono refertus & ſentẽtiis & uerbis talib⁹ ẽ. Ad haccíne igiť uitã Telamonẽ illũ reuocabis ut leues ægritudinẽ. & ſi quẽ tuoꝝ afflictũ mœrore uideris: huic accipẽſerẽ poti⁹ quã aliquẽ ſocraticũ libellum dabis? aulon hortabere: ut audiat uoces potius quæ Platonis. Expones q̃ ſpectat florida & uaria: Faſciculum ad naris admouebis. Incendes odores: & ſertis redimiri iubebis & roſa. ſi uero ẽt alqd admoueris tã plane luctũ omnem abſterſeris. hæc Epicuro confitẽda ſunt: aut ea quæ modo expræſſa ad uerbum dixi tollenda de libro. uel tot⁹ liber potius abiiciẽdus: Eſt enim cõfertus uoluptatibus: quærendum igitur quemadmodũ ægritudine priuemus eum: q ita dicat. Pol mihi fortuna magis nũc deſit quã genus. Nãq; regnum ſuppetebat mihi: ut ſcias quanto e loco: quantis opibus quib⁹ de rebus lapſa fortuna occidat. quid huic calix mul

Voces inanes fundere: taxat Epicurus auſteros illos ſeueroſq; philoſophos: qui uocibus lactantes honeſtũ eſſe ſummũ bonũ: & uoluptatẽ criminãtes tanq̃ ſummũ malũ: aliter deinde uiuunt ac loquanť: tales uerba funditant inania & caſſa: plenaq; gloriatiõis & cenodoxiæ: a qbus res ipſa diſſidet diſſentitq;. Virtutes ebullire: qui per uoces bullantes & uerba ſeſquipedalia & ſnĩas tumentes grandi boatu exporrecto bella bello loquuntur de uirtute: hi decenter dicuntur uirtutes ebullire: ſicut aqua in aheno calefacta ebulliens nõ ſeipſa capit: ſed intumeſcit: quod hac tẽpeſtate fieri per ſepe uideas a puſculis eccleſiaſticis cõcionatoribus: q in tẽplis pro ſuggeſtu in maxima populi corõa uirtutes prædicant: uirtutũ præcones ſunt: uirtutes ſonoro boatu inſonãt adeo ut ĩ ore eoꝝ & labris nihil aliud q̃ uirtus audiatur quos ſi intrinſecus introſpicere liceret haud dubie uideres uitiis enormib⁹ refertiſſimos ita fit ut homo iracũdiſſimus p̃cipiat nõ eẽ iraſcendum: ut uitioſiſſimus prædicet uirtutes: eſſe ſuſcipiendas quas ipſe ore exornat mẽte deculcat. lingua oſtẽtat. animo inceſtat. foris triſtis intus diſſolutus. Ad hãcine igiť uitã: ecõuerſio fit ad epicuꝝ: in cuius uita uoluptaria nullã eſſe medelam demõſtrat: nullũ fomentũ ad leuãdas animi egritudines qualibus telamon pulſus ex patria afficiebať. Accipenſerem: ludit epicuꝝ. tã q̃ ex eius doctrina potior ſit piſcis ad ſanandã triſtitiã q̃ libellus philoſophicus. Eſt aũt accipenſer piſciũ nobiliſſimus habitus apď antiquos. unus oĩum ſquamis ad os uerſis cõtra aquã nando meat. De quo Pli. Macro. Sãmonicus ſerenus: Martialis. Orat. cæteri: de quo & nos ſcripſimus in appendice trãquilli cõmentariorũ explicãtes corrigẽteſq; illď Lucianum. accipereſe cũ decumano. αυλον hortabere: ſenſus eſt ad mitigandum dolorem non tam adhibendum eſſe ſonũ tibialem & cantum ut placet epicuro q̃ Platonicas conſolationes αυλον. genitiuus eſt pluralis & ſignificat tibiarũ. græco. n. ſermone αυλι diciť tibia. idem uoces aulon. i. tibiarũ dictæ. monaulon appellant dictione græca unicam tm̃ tibiam qua quidam tibitinio nobiles utunť: monaulon inuenit Mercurius. Geminas tibias marſias: canere cũ tibia dardanus inſtituit: de monaulo Mart. ſæpe duas pi ter mõaulõ habet Pli. in. xvi. tibialẽ calamũ appellat auleticõ hoc eſt tibiis conficiendis idoneũ. Faſciculum: olfactoriola intelligit. de qbus in Eſaia in die illa auferet dominus diſcriminalia piſcelidas & murenulas & olfactoriola. & inaures. ſunt aũt diſcriminalia: ut in tranſcurſu uerba ſacri antiſtitis explicemus: acus & inſtrumenta fœminea ad diſcrimen capitis concinandum: qbuſq; diſcerniť capillus qď diſcerniculum alio noĩe appellant piſcelides dicuntur ornamenta pedum circa crura. ut docet Porphirio enarrans illud Oratianum. Sæpe perliſceidẽ raptam ſibi flentis περι græce circũ τοσκελοσ crus: quidam periſcelidas accipiunt pro fœminalibus. Inſcitiſſime expoſuit cõmentator inſtrumenti ueteris piſcelidas pro ornamentis brachioꝝ ſiue manuum. ſicut murenulas pro limbo & fimbria pperã interpretať: ſunt. n. murenulæ ornamenta colli flexuoſa inſtar murenaꝝ & catellæ ex auro: qbus matronæ condiũtur: ſicut planiſſime docet diuus Hieronymus in epiſtola ad marcellam his uerbis. Aurum colliſui: quod murenulam uulgus uocat qď. ſ. metallo in uirgulas lenteſcente quædã ordinis flexuoſi catena contexitur. abſq; parẽtibus uẽdidit. Inaures. ut hoc quoq; uelut auctarium adiiciamus. ſunt auriũ ornamẽta. ſed ut iã domũ repedemus. ſcribit Tullius in uerrinis. C. uerrem ſollitũ ſibi apponere ad nares reticulũ tenuiſſimo lino minutis maculis plenũ roſæ. De libro: quẽ cõpoſuit epicurus de ſummo bono. Pol mihi: uerſus Ennii poetæ. quo idẽ telamon in exiliũ pulſus: lamẽtať nihil ſibi exulãti ꝓdeſſe generis nobilitatẽ claritudinẽ nataliũ: utpote q nepos Iouis filius Eaci ex egina ſit. doletq; fortunã illã priſtinam deeſſe: cuius ĩdulgẽtia fortunato ſibi regnũ ſuppetebat cũctaq; bona affatim affluebãt. Ex regno aũt ĩ exiliũ trudi graue ẽ. Calix mulſi in pinguẽdus: exulãti hoĩ & ex regno in calamitatẽ corruenti non potio ſuauis pro fomẽto medicinaq; eſt porrigẽda: ſed philoſophicæ cõſolatiões ſubiiciẽdæ ad egritudinẽ leniẽdã. mulſum eſt potõ p̃cioſa ex uino melleq; cõfecta. cuius mẽtio eſt apud ſcriptores oẽs ſcribit Pli. in. xxii. mulſum ex uetere uino utiliſſimũ fieri: qď facillime cũ melle cõcorporať. corpora auget. multi ſenectã longã mulſi nutricatu tollerauere: celebri pollionis Romuli exẽplo: quẽ cẽteſimũ annũ excedentẽ cũ diuus Aug. hoſpes ĩterrogaret. qua nã rõne maxime uigorẽ illũ animi corporiſq; cuſtodiſſet. ille reſpõdit. ĩtus mulſo foris oleo. Melitetes quoq; ex uio & melle cõficiť diſtãs a mulſo. fit. n. ex muſto & cõgio mellis & cyatho ſalis ſufferuefactis: græci mulſũ

uocant

Virtutes ebullire
Virtutũ buccinatores ĩtus uitioſi
Cõtra hippocritas
Accipenſer piſces
Aulon tibia
Mõaulon
Auleticus calamus tibialis
Olfactoriola
diſcriminalia
Diſcerniculũ
periſcelides
Murẽulæ
Inaures
Mulſum
Exẽplum pollionis Romuli
Melitetes

οινομελι & μελικρατου. Vlpia. iuriscõsultus titulo de uino & tritico legato uini appellatione autumat mulsum nõ cõtineri: oinomeli cõtineri. interpretaturq; oinomeli uinũ esse dulcissimũ. qđ si proba est Vlp. sñia mulsum nõ erit idẽ qđ oinomeli: ꝓ mulsidaria dicunt uasa: qbus mulsum cõtinet: scribit Põpo. iuriscõsultus legatis uasis scutellas & promulsidaria cõtineri. M. T. epistola quadã ad papiriũ petũ sic refert. habuisses nõ hospitẽ: sed cõtubernalẽ: at quem uiꝝ: nõ eũ: quem tu es solitus promulside cõficere: ubi promulsis accipit ꝓ pulmentario siue potione ex mulso cõdita: unde promulsidaria uasa deduci autumo: notãdũ usurpari mulsum ꝓ adiectiuo: ut apud Plin. lac mulsum. acetũ mulsum: aqua mulsa: quæ melle cõcinnata significant apud Plaut. ex amãtis & blãdientis affectu dicit mea mulsa græco sermone: ναι ; noĩatur: unde deriuatus calix pro poculo. Impingendus. dixit q̃ si illidendus & nolenti ĩgerendus. ĩpingi. n. significat uim quappiã: ut apud Hieron. Impegi nouissime in Danielẽ & apud Virg. ex aĩata sequẽs ĩpigeret agmina muris. Ab eodem poeta. s. ennio. Ex oppibus summis: uerba ennii poetæ ex tragœdia: qua inducit andromacha uxor Hectoris post necẽ mariti. post obitũ priami. post excidiũ troiæ captiua: a græcis abducta: ita lamẽtari erũnas suas apud Sene. in troade inducit quæribũda. Gramatici allegãt Enni. in andromacha apud Home. ultima iliados rapsodia hectorẽ defũctũ andromacha & hecuba penetrabili querimonia lamẽtantes cõplorãt. ergo andromacha ex regiis opibus deuoluta & ĩ seruitutẽ trãsducta hisce uerbis apud poetã Enni. deflet suas erũnas. Opis egens: indiga auxilii: ops antiq dicebãt quẽ nũc opulẽtũ: ut testimonio est cõtrariũ inops. ops terra dicta apud antiquos: ꝙ hic oẽ opus. & iõ dr̃ ops mater. ꝙ terra mater opis deæ dies festus opalia dicta: que erãt post saturnalia. itẽ opecõsiua dies dicta ab dea opecõsiua: cuius in regia sacrariũ: prisci iouẽ coluerunt cognomẽto opitulũ: qđ opem ĩdigentibus ferret. Annotãt grãmatici opem singulariter auxiliũ opes pluraliter diuitias significare: sed & opem ueteres dixerũt ꝓ opulentia. Quid pe. p̃sidii: ex aĩata ac uecors p̃sta agere infortunioꝝ andromacha: nescit: unde p̃sidium petat: a quo exilii suppetias ĩploret. Enni. fecit fabulã titulo & argumento andromachã emulatus euripidẽ. cuius hic est uersus. Andromachæ nomen q indidit recte ei ĩdidit: quo uersu ĩsinuat andromachã significare uiraginem & uiris depugnãtem: quasi andromachetem fuit. n. uirili aĩo septa. & quædã ueluti uirago: ꝙ & Homeri testimonio satis liquet. Hectori tuo. s. marito. Freta: cõfisa. Vrbe orba sum: prosonomasia est: siue annoĩatio: quæ fit similitudine aliqua uocũ & uicinitate quadã uerboꝝ: ut qs locus aut lucus: ut ex oratore arator: ut diligere oportet quem uelis diligere: de q̃ Quinti. Cice. & cæteri. Quo accedã: cõsimile est illud grachanũ: quo me miser cõferã quo uertã. Fana tẽpla: uel a fauno: uel ꝙ fando cõsecrant. Tosti cremati. Abiete: crispa ĩtelligit lacunaria siue laquearia ex abiegnis trabibus texta fuisse deformata flãmis & exusta: materies. n. ut inqt Pli. in. xvi. abieti pulcherrima ẽ in trabibus. ꝓcipua aũt dos est crispãtibus: & in torto quodã discursu uenaꝝ ꝓciosis: põdus sustinere in edificiis ualida est. abies ẽt in trãsuersum posita: renititurq; põderi. nec temere rũpit: priusq̃ carie q̃ uiribus deficit abies arboꝝ altissima rectissimaq; ẽ: cuiꝰ ps ĩferior enodis ẽ: & sapius uocat: supior nodosa duriorq; ẽ: fusternã uocãt: qñ ꝓcipit cato ꝑliũ ex sapio faciendũ intelligi uult ex abiete enodi q̃ pars in terra est: ab abiete abietarius deriuat. O pater: priamũ dicit: ꝙ uerbũ cõuenit ꝑsonæ andromachæ. O patria: hinc ur̃ Vir. illud trãstulisse. o p̃ria o diuũ domus iliũ. & Silius. o patria o fidei domus inclyta. Ope barbarica opulentia siue opulentitate luxuriosa: nã & opulẽtitas dr̃ ꝓ opulẽtia. alludit aũt ad græcoꝝ ꝓuerbiũ: qđ est. πλισ μονη των βαρβαρον. i. fertilitas & opulẽtia barbaroꝝ. Tectis celatis: sculptis & celatura uariegatis. Dicit aũt dolẽter se uidisse domũ regiã adstãtẽ: auro celatura laqatibus supbã & spectabilẽ. Home. tradit & repetit Plini. menelai regiã: auro argento electro ebore fulgere. Cãtoribus eu. Euphoriõ poeta fuit chalcidẽsis: quẽ transtulit Gallus: q ob id sic loqt apud. Vir. in bucolico ludrico ibo & chalcidico: que sunt mihi cõdita uersu. Carmina pastoris siculi meditabor auena. Quin. in. x. qd euphorionẽ frustra trãsibimus. quẽ nisi ꝓbasset. Vir. nũq̃ certe cõditoꝝ chalcidico uersũ carminũ fecisset in buco. mentionẽ: hẽbat ãt hic euphoriõ quosdã ita deditos sibi amatores: ut eũ p̃ferẽt ennio & reliqs poetis eiusq; poemata studiose cãtarẽt: posthabitis aliorũ poematibus. Cãtores hoc in loco significari puto scenicos fabulaꝝ actores: ut apđ Ora. Si plausoris eges aulea manẽtis & usq;. Sessuri: donec cãtor uos plaudite dicat. Chorus ĩ fabula cõstat ex uocibus pluriũ cantoꝝ. Exaggeratis re. opi. pluribus uerbis ap̃ Enni. sigillatim. recẽsebant gaze & opes regis priami: & ita facta exaggeratione opulẽtiaꝝ regiaꝝ flebiliter lamentabat andromacha cũcta repẽte ac p̃ter expectationẽ fuis-

si impingendus est: ut plorare desinat. aut aliquid eiusmodi: ecce tibi ex altera parte ab eodem poeta. ex oppibus summis opis egens hectori tuo huic subuenire debemus. quærit. n. auxiliũ. qd petã præsidii aut exequar quomodoue nũc auxiliũ exilii. aut fuga freta sim. Arce & urbe orba sum. quo accedam. quo applicem. cui nec aræ patriæ domi stant fractæ & disiecte iacẽt. Fana flãma deflagrata. Tosti alii stãt parietes deformati. atq; abiete crispa. scis quæ sequantur & illud in primis. O pater o patria o priami domus septum altisono cardine templũ uidi ego te adstantem ope barbarica. tectis celatis laqueatis auro ebore instructam regi sedem. O poetam egregium: quãquã ab his cãtoribꝰ euphorionis contemnitur. sentit oĩa repentina & inopinata esse grauiora exaggeratis igitur regis opibus quę uidebãtur sempiterne forę. qd adiungitur. hæc omnia uidi inflammari.

Melicratõ
Oinomeli
ꝓmulsidaria ꝓmulsis lac mulsum acetũ mulsum calix
Impigere
Andromacha ennii
Ops mr̃
Opalia
opecõsiua
Opitulus iupiter
Andromacha unde ꝓsonomasia annomiatio
Locus
Lucus
Fana abies in edificiis ualida sapinus
Fusterna
abietarius
Opulẽtias
Fertilitas barbaroꝝ
Regia menelai electro & ebore fulgẽs
Euphoriõ
Cãtores scenici

Vitā euitari letata corpora Cedrus utebať in delitiis

se direpta inflāmata & ad extremā iternectionē redacta: ex quo fiebat dolor atrocior: cū inopinata mala: ac repentina sint grauiora durioraq; tolleratu. Priāo ui. eui. in pria tusculā. hoc id ē carmē recitatū ē uno tm̄ imutato uerbo. illic. n. uitā eripi ꝓ euitari legiť. ut itelligas idē eē uitā euitari ꝙ uita eripi: & ē uetꝰ uerbū plāe q; poeticū euitare ꝓ uitā eripe: & uitā spoliare: sicut letare dr̄ hoc est leto mulctare. letata corpa: apud Oui. pro iterēpta: & morte mulctata. Eripiāus huic androāchæ q̄ tā flebiliter tāq; dolēter isortunia patriæ suæ deplorauit. apud tragicū poetā. Psaltriā: cātricem: musicus. n. cātus & modulatio lenit pturbationes: & leuat egritudines. Edricū incendamus: corrigo cedrū. In delitiis. n. utebať cedrus inter odores. Iuxta illud maronianū. urit odora, tā nocturna in lumia cedrū. similiter apud Home. calipso urit cedrū scissilē odoris cā sic. n. ait in. y. odissea: τηλοσ ἐδ᾽ ὀδμὴ κέδρου τε κεάτοιο θυίου τ᾽ ἀνὰ νῆσον ὀδώδει δαιομένων. i. procul odor cedri & citri ardentiū p isulā redolebat. Pli. in. xiii. meminit sn̄iæ homericæ thiā exponens ꝓ citro castigāsq; eorū errorem: q cedri citriq; uocabulo odoramenta accipiūt. oxycedros uocať quæ acutū & spinosum habet foliū altera cedrus odore pstat: maiorē cedrū uocāt cedrealē materiæ cedri eternitas est: ideoque simulachra deoꝝ ex ea antiq factitauerūt. cedrinus fuit Romæ in delubro apollo sosianus. Tu. n. ad epicuꝝ hæc dicunť. Libidinosas sn̄ias: sententiæ phi libidinose dicuntur: qbus uoluptate gustus & cōplexus summū bonū metitur: qd interdū facit epicurus. interdū uirtutē extollit: & sine uirtute btē uiui nō posse ꝓfiteť. Nō uerbo solū uoluptatem epicurei ꝓpugnatoresq; epicuri dicūt nō intelligeř nos de qua uoluptate loquať epicurus in qua summū bonū ponit nūc Cice. ne tergiuersari possint refert uerba epicuri planiloqua atq; pspicua: q planissime demōstrāt hoiem loq de uoluptate corporea & sensuali. sicut autē pauloante demōstratū est. Cupio refelli: redargui: refutari: cōuinci: nā refellere ut supradocuimus ē redarguere falsitatem: refellit q negat. Nō crescere uo. sicut stoici dicūt uirtuti nō esse locū icrementi. ita dicebat epicurus uoluptatē crescere n̄ posse: ubi detractus esset dolor. Cōtra plato ait uoluptatē maiorem expetibilioremq; fieri addita alia uoluptate. Et ex hoc colligit uoluptatē summū bonū esse non posse: cū id summū sit bonū cui nihil addi possit hoc idem tradit Aristot. in. x. ethicoꝝ. Tria magna peccata. cōsimiliter in libris de finibus bonoꝝ disputās cū torquato epicureo: multa rephendit ex dogmate doctrinaque epicuri. quem architectū beatæ uitæ noitāt.

Oxycedros cedrales cedrinus apollo

Refellere

Voluptas maior addita uoluptate architectus beatæ uitę

Priamo uitam euitari. Iouis aram sanguine turpari. Præclarum carmē. est enim & rebus & uerbis. & modis lugubre eripiamus huic ægritudinē: quomodo collocemus inculcitra plumea? psaltriā adducamus cedrū incendamus: demus scutellā dulciculæ potionis: aliquid prouideamus & cibi. Hæc tandem bōa sunt qbus ægritudines grauissime detrahantur? tu. n. paulo ante ne intelligere te quidē alia bona dicebas. reuocari igiť oportere eū mœrorē ad cogitationē bonoꝝ: cōueniret mihi cū Epicuro si qd esset bonū cōueniret. dicet aliqs. qd ergo tu epicuꝝ existiabas ista uoluisse. aut libidiosas eius fuisse sn̄ias: ego uero minime: uideo. n. ab eo dici multa seuere. multa præclare. Itaq; ut sæpe dixi: de acumine eius agiť non de moribus quis spernat uoluptates eas: quas mō laudauit. Ego tn̄ memiero: quod uideatur ei summum bonum. Nō. n. uerbo solū posuit uoluptatem sed explicauit qd diceret: saporē inquit: & corporū complexum & ludos atq; cantus: & formas eas quibus oculi iocūde moueanť: num fingo num mentior: cupio refelli. Quid enim laboro: nisi ut ueritas ī omni questione expliceť. At idem ait non crescere uoluptatem dolore detracto: sūmamq; uoluptatem nihil dolere. paucis uerbis tria magna peccata. Vnū quod secum ipse pugnat. Modo enim ne suspicari q̄dem se quicquam bonum nisi sensus quasi titilarentur uoluptate. Nunc autem summā uoluptatem dolore carere. Potest ne magis secum ipse pugnare. Alterū est uitiū qd cū in natura tria sint unū gaudere: alterum dolere tertium nec gaudere nec dolere. hic putat primum & tertium idem esse: nec distinguit a non dolendo uoluptatem. Tertium peccatum com

Pugnat secū epicurus gaudere nō dolere imme diata Mediata

Nisi sensus: quasi titilarenť pugnat secū epicurus sibiq; cōtraria dicit quo nihil. turpius. mō ait summū bonū esse in uoluptate. q pcipitur ex gustu. tactu. auditu. uisu. olfatu. q sensus qnq; sunt notissimi & uoluptates eoꝝ cognitissimæ. mō dicit summū bonū esse idolentiā: pugnāt haud dubie hæc iter se cū aliud sit frui uoluptatibus sensualibus: aliud nō dolere. titillari aūt dr̄ sensus: qn̄ mouenť. Gestiūt: pruriūt uoluptatis dulcedie. trāslatū uerbū a titilatu alaꝝ ubi dulcedo scabendi scribit Pli. in. xi. in eadem pcipua hilaritatis sedes: qd titilatu maxie itelligiť alaꝝ. Ex hac trāslatiōe dixit Ora. in sermo. ꝑterea ne nos titilet gl'ia iure iurando obstringā. M. T. in prio de fini. in hanc sn̄iam. Nam si ea sola uoluptas esset: q quasi titillaret sensus: ut ita dicā: & ad eos cū suauitate afflueret. Primū & ter. pu. tanq̄ nihil itersit iter gaudere & non dolere: q uel sensus cōis oñdit esse dissimilia. Cū ꝓprie is gaudere dicať: q in uoluptatibus: ut edendi & coeūdi. nō dolere uero is dicať q anxietate nō afficiť circa uoluptatis sanitatem. sunt. n. quædā imediata. ut leuitas grauitas quædam mediata: ut calidum frigidū inter quæ est tepidū. Sic aliquis beatus est. aliquis miser. aliquis nec bea

tus nec

tus nec miser sic aliqs gaudet:aliqs dolet:aliqs nec gaudet nec dolet:& ita est qddam medium inter uolu/ptatem & dolorem:qd nō placet epicuro. A uirtute superauit:qn̄ Epicurus ponit summū bonū in uolupta te sapoꝝ & tactus haud dubie seiūgit summū bonū a uirtute:sine qua nulli ueri phi summū bonū metiun-tur. Nihil aūt tam cōtrariū uirtuti est q̄ uoluptas. ex quo uersus ille silii scitu dignus. hinc uirtus illinc uirtu ti inimica uoluptas. Laudat sæpe uirtutē repræhenditur epicurus:qd secū pugnat:nec seruat constantiā:q̄ i omni uitia custodienda est. Clamat.n.interdū nō posse iucū de uiui nisi sapienter:uirtutem a uoluptate di/uelli nō posse. Raro fortuita interuenire sa/pienti:dicunt̄ hæc qdem p̄clare:sed in con/stanter nutat natatq; nec ꝓpositi ptinax est: cū ad uoluptates subinde uelabat̄ ita more uolatici gubernatoris clauū in horas mutat uertunis:ut inqt ille:iniqs natus. Cū grac. largi. maxīas fecisset:tyberius & Caius grac chi fratres:genere eloquētia facile prīcipes: seges agrarias: frumentariasq;: tulerunt de agris uiritim diuidēdis ac frumēto: quæ cū essent maxime populares populū sibi conci liarūt: Tiberius auctore Scipione nasica ī ca pitolio a primatibus occisus ē: ictus fragmē tis subseliop̄ insepultus & in tyberi ꝓiectus mox Caius Grac. eloquētior q̄ frater ꝑnitio sas aliquot leges tulit: inter quas frumentari am:ut semisse & triente frumentū plebi da ret. Alterā legē agrariā:quā Tyberius fra ter ꝓmulgauerat:itē recentē attali pgame/nop̄ regis hereditatē diuidi iussit. Po. Rom. Itaq; cū seditioso tribunatu dissipasset pu/blicū patrimoniū:tandē a lucio opimio cō/sule oppræssus est in auentino:quē armata multitudine occupauerat. & illud sacrosan/ctū caput trib. plebis pcussori septumuleio auro repn̄sum est q id excisum ad luciū opi miū detulit. Annotauerūt scriptores septu/muleiū plūbo in os Caii Grac. addito:ut pō derosius eēt:parri cidio suo rēpu. circūscri/psisse. Piso ille fru. de hoc pisone:q ob uir tutē modestiāq; cognominatus est frugi:mē tio supius facta est. Legē fru. quā tullerat Gracchus de frumēto plebi dādo. de tesse/ris frumētariis apud Sue. in. ii. cōmētario fu sius enodatiusq; pscriptū est. Quid sibi cō. gracchus palā repndit pisoné:tanq̄ paꝝ sibi cōstātem:qd uenerit ī cōtionē petiturus fru mentū:qd uiritim diuidebat̄ sm̄ legem ip/sius gracchi:q̄ piso īprobauerat:dissueserat q;. Lege sempronia:legē gracchanā intelligit:qm̄ gracchi sem pronii dicebant̄:apud historicos leges semproniæ claræ sunt:quas hic sempronius Gracchus tulerat:ne de capite ciuiū Romā. iniussu populi iudicaret̄:hinc illa Cice. exclamatio ī uerrinis:o lex portia legesq; sem/proniæ. De hac sempronia lege frumentaria meminit. M. T. in. ii. officiop̄ his uerbis. Caii gracchi frumenta/ria magna largitio fuit exhauriebat igit̄ ærariū. Patrimoniū publicū:ærariū intelligit & publica uectiga/lia. Negat epi. sicut Gracchus in orō. uidet̄ patronus ærarii cū re ipsa esset dissipator:sic epicurus: interdū uirtutē laudat:ut. M. Curiū putes loq;:cū tn̄ uoluptate. q̄ uirtuti cōtraria est summū bonū metiat̄. Vim for tunæ:Sene. ad serenū:epicurus quē uos patronū inertiæ uræ assimilis ait raro sapiēti interuenit fortūa. Te nuē ui. an. Diocles auctor est Epi. uilissimis cibis uitā ægisse:ipse quoq; in epistolis aqua tm̄ & cibario pane se cōtentū esse testat̄:uerba Epicu. sunt ex epistola:mitte mihi casei paululū:ut cū epulari præciosius uoluero possim:scribit Sene. Epicuꝝ q magister uoluptatis dr̄ certos habuisse dies:qbus maligne famē extingueret ut ita uideret an aliqd deesset ex plena & cōsumata uoluptate:& qtū deesset est.n. summa uoluptas posse ca pere ex ordeaceo pane uoluptatē. Ad id se reduxisse:qd eripere nulla fortunæ iniqtas possit. Quo sa. be. nō sit:ait Epic. sapientē si in phalaridis tauro purat̄ exclamatuꝝ. dulce est & ad me nihil ꝑtinet:& siue crucie tur excarnificeturq; futuꝝ nihilominus fœlicē acqrendi p̄rimonii curā nō habituꝝ:fortune reluctatuꝝ:adi rē p. nō accessuꝝ. Nō istā di. hypophora. Dicat qlibet:Antipophora. Nō intel. ita dicūt epicurei nos non telligere de qua uoluptate dicit epicurus. Qui dolore sum. ma. Epicurus in uoluptate ponit qd summum bonū esse uult. in dolore qd summū malū:qd q sentit uirtuti locū nullū relinqt:in qua summu bonū col/

mune cū quibusdam:quod cum uirtus maxime ex/petat̄ eiusq; adipiscendæ causa philosophia quæsi/ta sit. ille a uirtute summum bōum separauit. A. lau dat & sæpe uirtutem. Et equidem. Ca. Gracchus cū largitiones maximas fecisset & effudisset ærariū uer bis tamē defendebat erarium. Quid uerba audiam facta uideam? Piso ille frugi semper contra legē fru/mentariam dixerat. Is lege lata consularis ad frumē tum accipiendum uenerat. Animaduertit Gracch⁹ in contione Pisonem stantem. Quærit audiente ro mano populo:qui sibi constet. cum ea lege frumen tum petat quā dissuelerat. Noli inqt mea bona gra che tibi uiritim diuidere liceat: sed si facias partē pe tam. parum ne declarauit uir grauis & sapiens lege sempronia patrimonium publicum dissipari? Lege orationes Gracchi patronū Errarii esse dices. negat Epicurus iocunde posse uiui nisi cum uirtute uiua tur. Negat ullam in sapientem uim esse fortunæ te/nuem uictum ante fert copioso. Negat esse tempus quo sapiens non beatus sit. Omnia philosopho di/gna. sed cū uoluptate pugnantia. Nō istam dicit uo luptatem dicat quālibet. nempe eam dicit in q̄ uirtu tis nulla pars insit. Age si uoluptatem non intelliga mus:ne dolorē qdē. nego igit̄ eius esse q̄ dolore sū/mū malū metiat̄. Mentionem facere uirtutis. & cō/querunt̄ qdam epicurei uiri optimi:nam nullū ge/nus est minus malitiosum me studiose dicere cōtra

Beatus mi ser inter medius
Sūmū bo nū nō sine uirtute
Clauū in horas mu tat epicu rus duo gracchi fratres
Lex fru mētaria gracchi
Mors grac chi plūbū in os grac/chi īfusū
Lex sem pronia
Vilissi mis cibis contentus
Maligne famē exti guere sciē tie epicu ri antipō phora

Iocant ſtoici:q̃ dolorẽ dicũt eſſe adiaphoron.i.indifferentem. Ita credo de honore:quaſi dicat ſe nõ cõtendere de honore cũ epicureis pro quo adipiſcẽdo ſtudioſe & ardenter inſurgimus cõtra cõpetitores & aduerſarios. Illi.ſ.epicuro:apud quem ſummũ bonũ cõſit ex duobus:ut corpus ſine dolore ſit aĩus ſine perturbatione. Qui ſtatim cõuolent.illud libenter hoĩes cõuolant atq; cõcurrunt ubi audiunt laudari uoluptatẽ:q̃rentes libidinibus ſuis patrociniũ & uelamentũ aliqđ. Me non laborare:oſtendit ſe nolle cõtendere cũ epicureis:quemadmodũ ſi de imperio:& de bello punico diſceptaref:pro talibus.n.rebus animoſe alacriterq; ſententia dicenda defendendaq; eſt: Dixit.

Sũmũ bonum ex duobus

epicurorum.ita credo de honore aut de dignitate contẽdimus. Mihi ſummum in animo bonum uidet᷑: illi autem in corpore:mihi in uirtute:illi in uoluptate: & illi quidem pugnant & quidem uicinorum fidem implorant.multi aũt ſunt qui ſtatim cõuolẽt. Ego ſumis qui dicam me non laborare:actum habiturũ quod egerint. Quid enim de bello punico agit᷑: de quo ipſo cum aliud.M.Catoni:aliud.L.Lẽtulo uideret᷑.nulla inter eos concertatio unquam fuit. Hi nimis iracunde agunt:præſertim cum ab his non ſane animoſe defendat᷑ ſententia:pro qua non in ſenatu:non in concione.non apud exercitum:neq; apud cenſores dicere audeant.ſed cum iſtis alias:& eo quidem animo:nullum ut certamen iſtituam:uerum dicentibus facile cedam.tm̃ admonebo:ſi maxime uerum ſit ad corpus oĩa referre ſapiẽtem:ſiue ut honeſtius dicã nihil facere:niſi qđ expediat:ſiue oĩa referre ad utilitatẽ ſuam:qm̃ hęc plauſibilia nõ ſunt ut in ſinu gaudeãt:glorioſe loqui deſinãt. Cyrenaicorum.reſtat ſnĩa:qui tum ægritudinẽ cẽſent exiſtere ſi nec opinato quid euenerit. Eſt id quidẽ magnũ ut ſupra dixi etiam Chryſippo ita uideri ſcio: quod prouiſum ante non ſit:id fieri uehemẽtius:& ſed nõ ſunt in hoc omnia:quamq̃ hoſtium repens aduẽtus magis aliquãdo cõturbat quam expectatus. Et maris ſubita tempeſtas:quã ante prouiſa terret nauigãtes uehemẽtius:& huiuſmodi ſunt plęraq;.ſed cũ diligẽter nec opinatorum naturam cõſideres:nihil aliud reperies niſi quidem omnia ſubita uideri maiora.equidem ob duas cauſas. Primum quod quanta ſint quæ accidũt conſiderandi ſpacium nõ datur.deinde cum uidetur præcaueri potuiſſe ſi prouiſum eſſet: quaſi culpa contractum malum ægritudinem.

M.T.aliubi maledicta cõtumeliæ cõtentiones cõſertationeſq; ĩ dicẽdo pertinaces indignæ philoſophia mihi uideri ſolẽt. Actũ habiturorum:qm̃ cõtendere nolumus.dicere ſolemus habituros nos ratũ & actum q̄cq̄d egerint aduerſarii. In hanc ſnĩam ait portius cato apud Liui.uos pro faxitis deos oẽs fortunare uelim.puerbiũ eſt apud antiquos.actũ agam.actũ agis:pro eo qđ eſt nihil agã. nihi agis.qđ.n.in iure ſemel iudicatum fuerit: reſcindi & iterum agi nõ põt.hinc illud Terentianum in phormione.actũ aiunt:ne agas. Aliud lentulo uidet᷑.Cato in omni ſenatu clamabat delenda eſſe carthaginẽ.bellũq; carthaginenſibus inducendũ.Scipio naſica reclamabat contradicebatq; Catoni cũ nollet dirui carthaginem.timens ne deleta carthagine:ſecuritas & ueternũ romanos iuaderet torporeq; ſomnulenti marceſcerẽt: ſnĩæ ſcipionis ſubſcribebat Lucius lentulus & cũ cato acclamaret e re publica mihi uidetur carthaginẽ deleri:illi reclamabãt:& e re publica nobis uidetur carthaginẽ non deleri:tñ q̃uis in ſententia dicenda ſenatores diſſentierent:nulla tñ inter eos concertatio emulatioq; reſidebat:ut.n.ait.M.T. in oratione de prouinciiſq; conſularibus.ita diſſenſi ab illo:ut in diſiũctione ſnĩæ cõiuncti tñ amicitia maneremus. Hii:epicurei. Cum iſtis alias:cũ epicureis:alias ſe diſputaturum dicit. Verum ſit:iuſtũ:æquũ & par.Ora.metiri ſe quemq; ſuo modulo ac pede uerum eſt.M.T.in oratione pro murena:negat uerum eſſe allici beniuolentiã cibo. Expediat:utile ſit. Plauſibilia:fauorabilia:iucunda:popularia:que plauſu populi excipiant᷑:ſic Oratio plauſibilis dicta:quæ placet & plauſũ populi meret᷑:ſenſus eſt epicureos:qui omnia referũt ad utilitatem ſuã & uoluptatem debere ſolos iſta ſecum muſſitare:nec iactationẽ oſtẽtare:qm̃ talia nõ probant᷑: nec plauſu fauoreq; populari excipiunt᷑ in ſinu gaudeant:ſecũ & cũ ſuis letẽtur:ne genuinũ gaudiũ iuulgẽt prouerbialis eſt locutio q̃ & poetæ uſurpãt. Tibul.q ſapit in tacito gaudeat ille ſinu Prop.ĩ tacito cohibe gaudia clauſa ſinu. Si nec opinato eue.cyrenaici phĩ ut ſupra dictũ eſt:egritudinẽ effici cẽ ſent ex ĩſpato nec opinato malo: tãq̃ oĩa repẽtina grauiora ſint. Repẽs:repẽtinus ſubitariuſq;.Silius clamor ſepe repẽs. Magis cõturbal.uir fortis ex inprouiſo oppreſſus ab aduerſario cõturbatur:exercitus hoſtilis pter ſpẽ ſuperueniens ſolet eſſe terribilis: & cuncta cõturbat:adeo ut hoc caſu oppræſſis nec uirtus poſſit:nec multitudo pdeſſe. Vegetius ſubſeſſas appellat inſidias:qbus in itinere exercitus ĩparatus:ac nihil tale ſuſpicãs opprimi ſolet.ſubſidere.n.ſignificat deliteſcere:uñ ſubſeſſores dicti.q deliteſcẽtes inſidiant᷑.Et ĩſidiis circũuentos ĩterimũt: cõtra ſubeſſos uocamus hoſtiũ dolo circũuentos a Vale.ſubſeſſor alieni matrimonii dictus q pudicitiæ alienæ cõiugis inſidiat᷑. Subita tẽpeſtas:huic ſnĩæ cõſimilis ẽ illa oratiana ſnĩa:ĩprouiſa ſimul ſpẽs terret utrũq;. Dies tpis lõgingtas.ſic Tibul.lõga dies hoĩ docuit parere leones.Inde diecula dicit᷑ tempuſculũ & aliquãtula mora.

Cõtẽtiões ptinaces indignæ

Actũ agã

Actũ aiũt ne agas

Snĩæ coniunctio amicitiæ

Verum iuſtũ plauſibilia

In ſinu gaudeat

Subſeſſæ

Subſeſſores

Subſeſſis

diecula

In pleriſq;

In plerisq; tollat̃:iuxta illã sniam:q̃ ait nullũ esse tm̃ dolorẽ:quem nõ longinquitas tp̃is minuat ac mol/liat:& a Sene. decenter ac uere dictũ ẽ dolorẽ dies consumit licet cõtumacissimũ & quotidie insurgẽtẽ. carthaginẽses seruierũt:auctor est Liui. captiuos carthaginẽsiũ plusculos a romãis redditos fuisse suis ciuibus & olĩ carthaginẽses egerũt de p̃mutandis captiuis usi attilio regulo dep̃catore:q cõtrariũ suasit misex̃ ẽ ãt discere seruire:ubi didiceris dominari sed hæc ẽ fortũæ cõdictio:q̃ summa imis miscẽs facit ut reges ex regno i seruitutẽ delabãt̃:sic hecuba:sic cresus:sic sigãbis olĩ seruitutẽ seruierũt. Rege capto p̃se:paulus emylius p̃sem macedonũ regẽ captiuũ duxit in triũphũ & cũ p̃se:duos filios filiãq; unicam subseq̃bant̃ familiares & amici plures regis ip̃m regem ĩtuẽtes & flebiliter lachrymãtes adeo ut pleriq; ex romãis lachrimare ob misericordiã cõpellerent̃ triũphus fuit spetiosissimus opulẽtissimusq;:ut docet pluthar/chus ab hoc tp̃e. Po. Ro. tributũ pendere desiit:ut. M. T. Pliniusq; notificãt tũc cognitũ: est q̃d polleat fortũa uersatilis :q̃ filiũ p̃sei legitimũ artẽ ferariam discere compulit ob querẽdum uictum:cuius rei testis est amianus marcellius. Quosdã corĩtios.s.seruitutẽ seruientes. Hæc oĩa uidi:uerba sũt ex andromacha tragedia:q̃bus supius illa erumnas suas flebiliter sic deplorabat:hæc oĩa uidi iflãmari:& q̃ subsequũt̃. Argiuos aut sicinios diceres corĩthii ex libertate ĩ seruitutẽ lapsi seruiebant argiuis sicyoniisq; occultu & habitu atq; orõne ut argiui sicyoniiq; uiderent̃ & ita ĩ alienã non solũ p̃trãtem:sed ẽt uestem linguãq; transierãt:hæc sunt opera fortune ludentis:hæc sunt ludibria thãnusiæ hæc sunt documẽta mortalium ut memores sint rerum humanax̃:quæ fluxæ instabiles caducæ sunt & tp̃is momento mutabiles. Sicyonio:peloponesi populos eẽ q̃s ignorat:a quibus oliua sicyonia bacca dr̃ a poeta. Vñ sicyonii calcei pax̃ uiriles. Regnũ sicyonũ uetustissimum fuisse testis est Eusebius Sicyonum fuisse officinax̃ omnium metallorum patriam auctor est Pli. Corinti ruinæ:Seruius sulpitius in epistola ad Ciceronem consolatoria dicit se uidisse cadauera oppidorum prostrata & dirruta ante oculos iacentia uidelicet: eginæ:megaræ pireii:& corinthi:tradunt:historici:corinthum quod olim:græciæ lumẽ fuit & ciuitas opulentissima extinctam fuisse ac dirutam ob legatos:cum mumius consul Romanus exercitũ corinthiox̃ sub ipsis isthmi faucibus concidisset:tunc.n.ab incolis deserta ciuitas direpta primum:deinde tuba præcinenta deleta est:tunc corinthii in mancipatum seruitutẽq; demersi sunt ait. M. T. se magis ad misericordiam eẽ per motũ aspectis corinthi ruinis q̃ cõmoti sint ipsi corinthii. cuius rei cã est quod aĩ illorum iam occalluerant obdurauerãtq; ad tollerantiam calamitatũ:& sic ostendit longa die non solum leniri sed tolli quoque egritudinem. Clitomachi: clithomachus p̃hs carthaginensis athenas uenit annos natus quadraginta: audiuitq; carneadẽ cuius & successor fuit:tris sectas sectatus academicorum:p̃ipateticox̃:stoicorum:uolumina condidit supra quadraginta. Ciues suos.s.carthaginẽses:Inualuit cõsuetudo ut conciues passim dicãus municipes nostros recte an p̃perã uiderit illi ĩ quox̃ ore & labris dictio & hæc est frequens me riualẽ nõ habebũt. Ego latinitatis elegãtia seq̃ns dicere mali hic meus cuius ẽ:q̃ cõciuis & ita locuti sũt ueteres oẽs q̃ pure p̃beq; locunt̃. Itaq;. M. T. loquẽdi norma:ubiq; uoluminũ ciues suos dicit:nusq̃ cõciues. Neoteri.i.recẽtiores cõciues dictitãt:tãq̃ id sit elegantissimũ latinissimũq;:auctoritas mihi dux ẽ & magistra rex̃ oĩum alio mõ latine & elegãter dr̃ municeps meus:p̃ ciuis meus siue cõterraneus. Pli. iuriscõsulti: scola eruditorum. Mũicipes usurpãt ĩ hoc significatu. libet iterdũ ĩ hæc ẽt minuta diuertere:ad uitiligines linguax̃ repurgandas. Carneadis:magistri doctorisq; clitomachi:de cuius acumine doctrina memoria dictũ ẽ in.i.cõmentario. Cũ ita positũ eẽt:hæc erat p̃posito ac ueluti argumẽtũ libri:mihi ur̃ sapientẽ futux̃ i egritudĩe p̃ria capta:tãq̃ patriæ amissio sit oĩum iacturax̃ maxĩa p̃ qua sapiẽs mori nõ recusabit:q̃ oẽs oĩum caritates complexa est carneades aũt cõtra differebat ostẽdens sapientẽ nõ fore in egritudĩe ex p̃riæ captiuitate : & euersione tãq̃ sapiens sit totius mũdi ciuis:& oẽ hoĩ natale solũ tãq̃ sapientis aĩus instar summi cœli liq̃dus defecatus imperturbatus sit:qui nullo nubillo obducatur cui sniæ subscribit philosophi stilbõis exemplum qui capta patria amissis liberis amissa uxore:cum ex incẽdio.solus & tamen beatus exiret interroganti de/

acriorem facit. Q̃ d̃ ita eẽ dies declarat. q̃ p̃cedens: ita mitigat:ut iisdem malis manentibus nõ mõ lẽiatur ægritudo:sed in plerisq; tollat̃. Carthaginenses multi Romæ seruierũt. Macedones rege capto per se. Vidi ẽt in peloponeso cũ essem adolescens quosdam corinthios. Hi poterant oẽs eadẽ illa de andromacha deplorare. Hec oĩa uidi. sed ẽt decantauerãt fortasse:eo.n.erant uultu oratione oĩ:reliquo motu & statu:ut eos argiuos aut sycionios diceres magisq; me mouerant corinthi subito ap̃sectu parietũ ruinæ:quam ipsos corinthios:quox̃ aĩs diuturna: cogitatio callum uetustatis obduxerat. Legimus librũ Clytomachi:quẽ ille euersa Carthagine misit: cõsolãdi cã ad captiuos ciues suos. In eo ẽ disputatõ scripta Carneadis:q̃ se ait ĩ cõmẽtariũ retulisse. Cũ positũ eẽt uideri fore ĩ ægritudĩe sapiẽtẽ p̃ria capta q̃ carneades ꝯtradixerit scripta sũt. Tãta igr̃ calamitatis p̃sentis adhibet̃ a philosopho medicia quanta ĩueterata ne desiderat̃ q̃dẽ. Nec si aliquot ãnis post idẽ ille liber captiuis missus eẽt:uulnerib⁹ solũ mederet̃ sed cicatricib⁹. sensim.n.& pedetẽti p̃grediẽs extenuat̃ dolor. nõ quo ipsa res ĩmutari soleat : aut possit sed id q̃d rõ d̃buerat usus docet mĩora eẽ ea q̃

Dolorem dies cõsumit

Ex regno in seruitutẽ cadere

Darei mr̃ Perses in triũpho

Filius persei faber

Ludibria rãnusiæ

Sicyõe patria metallorum

Clitomachus

Cõciues non dicĩ elegãter

Ciuis meus

Mũiceps meus

Vitiligines linguarum

Sapiens mũdi ciuis

Exẽplũ stilbonis

sint uisa maiora.qd ergo opus ē dicet aliqs ratione
aut omnino consolatione ulla:qua solemus uti cū
leuare dolorē mœrentiū uolumus hæc.n.ferre tum
habemus in promptu.nihil oportere īopinatū ui-
deri. Aut q tolerabilius feret icōmodū q̄ cognoue-
rit.necesse est hoī tale aliquid accidere. Hæc.n.ora
tio de ipsa summa mali nihil detrahit. tm̄modo af-
fert nihil euenisse:qd' nō opinandum fuisset. neq;
tamen genus id orationis ī consolādo nō ualet sed
id haud sciā an plurimum ualeat. Ergo ista nec opi-
nata non habent tantā uim:ut egritudo ex his om-
nis oriat'. Feriunt enim fortasse grauius.non id ef-
ficiunt ut ea quæ accidant maiora uideantur:quia
recentia sūt maiora uidentur non:quia repentina:
Duplex est igit' ratio ueri reperiendi: non in his so
lum quæ mala:sed in his etiam quæ bona uident':
nam aut de ipsius rei natura qualis & quanta sit q̄-
rimus:ut de paupertate nonnūquam: cuius onus
disputando leuam⁹ docentes q̄ parua:& quam pau
ca sint.q̄ natura desideret:aut a disputandi subtili-
tate orōnē ad exēpla traducimus. Hic Socrates cō-
memorat'.hic diogenes:hic cecilianū illd sæpe ē ēt

Poliorcetes
Oīa mea mecū sūt
Nō putaram
Simus simile athletis
Natura minimū desiderat
Parabile
Ad manū ē qd' sat ē
Exēpla salutaria
paupertas in socrate sapiens
Bracteata fœlicitas
De diogene
Cotyla
In dolio degens
Hemerobios
baculus & pera
Cecilius comicus
Homo hoi deus

metrio:cui cognomen ab exitio urbium poliorcetes fuit:nunquid perdidisset:omnia inquit bona mea me
cū sunt:quo dictio dubitare demetrium coegit an uicisset:nihil inqt perditi:oīa mea mecū sunt: uidelicet
uirtutes:quas nulla uis hostilis eripere q t. qbus sapiēs septus:nullū potest subire dispēdium:bientem præ
tereo:cuius exemplum uulgatum est nimis. Sed cicatricibus:quæ obductæ:& uetustate callosæ uix tolli
sanariq; possunt. Nihil oportere:hæc est illa consolatio:quæ nobis in promptu esse solet uolentibus rele
uare dolorem lugentium:dicimus:enim consolandi causa:nihil uideri debere inopinatum:& quod neces
se est talia accidere mortalibus: aduersus q̄
muniti præparatiq; esse debemus turpe ē.n.
quod & egritudinem auget: dicere:nō puta
ram:omnia putanda sunt:nihil nō opinan-
dum euenire posse:habendus ē in ore: & in
memoria uersiculus ille.cui uis potest acci-
der:quod cuiq̄ potest. Pāetius philosophus
conducenter scripsit quod uita hoīum picu
la ex improuiso assidua & ꝓpe quotidiana
fert ad q̄ cauēda oportet eē aīo semp inten-
to:ut sunt athlete.sicut.n.ī certamine athle-
tico caput manibus oppositis quasi uallo ꝑ-
muniūt ita aīus sapiētis aduersus petulātias
iniuriaꝶ ictusq; fortunæ dēt esse erectus:ar-
duus septus ne q̄ in re repētina īcursio īpera
tis īprotectisq; nobis oboriat'. Neq; nō ua-
let aliqd ualet. Quia recentia sunt tāq̄ ma-
lū uideat' maius.qa recens ē & recēter īgruit
q̄ quia sit repentinū & inopinatū. Quam
pauca natura desideret:si ad opinionem ui-
ues:nūq̄ eris diues:si ad naturā nūq̄ eris pau
per opinio īmēsum:natura minimū deside
rat si uis uacare aīo aut paup sis oportet:
aut paupi similis nō pōt studiū salutare fieri
ut īqt Sene.sine frugalitatis cura. Epicurus:
ait hōesta res ē leta pauptas:nō q paꝝ habet
sed q plus cupit paup est:parabile ē qd' natu
ra desiderat:& appositū paruo cōstat ad ma
nū ē qd' sat ē. Ad exēpla traducimus. Du-
plex rō disputādi ē:aut ꝓceptis aut exemplis
quantum græci pollent præceptis:tātum ro
mani q d' ē maius:exemplis orator ut docet Quin.in.xii.in primis abundare debet copia exemplorum: q̄
testimoniorum obtinent locum unde etiam senibus auctoritas maior est:quod plura nosce & uidisse cre-
duntur:plato in lib.de regno arduum esse ait sine exemplis magna sufficienter ostendere. Hic:in disputa-
tione de paupertate. Socrates commemoratur:paupertas:ut apuleii uerbis:utar fuit in Aristide iusta in
phrocione benigna:in epaminūda strenua in Socrate sapiēs:ī homero diserta:eadem pauptas ēt. P.R. īpe-
riū a primordio fundauit. Nō dēt igit' paupertas uideri res onerosa.imo potius appetenda:cum uideamus
tot uiros præclaros in paupertate uixisse:beatiores letioresq;:q̄ qbus domi cōgestæ sunt opes regiæ; quorū
bracteata & personata fœlicitas est:& profecto paupertati taliū uirorum nullas credo diuitias posse præfer
ri:quæ solidis & ueris bonis exuberat:cum diuitiarum frons hilaris multis intus amaratudinibus referta
sit. Socratis pater fuit sophroniscus lapidarius:mater phenareta obstetrix:q in paupertate beatissimus ami
cis olim audientibus emissem inquit pallium si num mos haberem neminem poposcit omnes admonuit:a
quo acciperet ambiguus fuit. Hic diogenes:notissimus est cynicus diogenes cui nihil habēti nihil defuit
qui potentior Alexandro naturæ uictor humanæ cum haberet cotylam ad potandum hoc est poculum li-
gneum uidit puerum manu concaua bibentem:statimq; id elisit ad terram:dicens nesciebam:quod natura
haberet poculum:puer me uilitare superauit prætorium diogenis fuit doliū:in quo degebat:quod ut cū-
q; sol se inclinauerat simul uertebatur. Vnde iocabatur domum se habere uolubilē:de quo satirographus:
sed dolia nudi nō ardent cynici:si fregeris altera fiet cras domus:hemerobios.i.diarii uictus uulgo appella
tus est. Duplici palliolo usus:peram habuit pro cellario:baculum pro adminiculo:quo se iam senex & in
firmus sustentabat:præter hanc suppellectilem nihil quicquā requirens:hæc sunt cynicæ insignia familiæ.
Diogeni:hoc erat pera & baculus:quod regibus diadema:qd' pontificibus galerum:qui cū Alexandro ma
gno de uarietate regni certabundus baculo uice sceptri gloriabatur. De diogene Hierony.laertius:apuleius
dion.cæteri.extant epistolæ ipsius Diogenis:quibus. Regulas suas restatur:qui præ una pera & baculo spre-
uit opes opulentas:& prorsus ad uiuendum uelut ad natandum iis melior:qui onere liberior. Cecilianū
a cecilio conditore comediarum:de quo sedigitus poeta. Cecilio palmam statuo de comico:& Oratius Vi
cere cecilius grauitate: Terentius arte. Cecilianum & illud est:homo homini deus est si suum officiū sciat.

Sub paliolo sapientia: uirtus ut inquit Sene. nulli ꝓclusa ē oībus patet: oēs admittit: libertinos seruos exu/les nō eligit domū nec cēsū. nudo hoīe cōtēta ē: nō ē igit̃ a pānis & sordibus uirtus estimāda ī q̃ sn̄iam ē illd' Apuleianū: ne me putetis egenū uel abiectū ne ue dē pānulis istis uirtutes meas estimetis. Pli. in epistolis tra dit quosdā interdū se ductos cultuq; pagano quasi rusticos nō minus eē eruditos: q̃ eos: q̃ studia ꝓferūt: & ostentant. Caio fabritio: norma paupertatis & exēplū apd' romāos Caius fabritius ē q patellā & salinū ex argē to tm̃ deoꝝ colendoꝝ cā domi h͂uit: Ita tn̄ ut patella corneo pediculo sustineret̃: cuius filiæ ob paupertatē

Virtus de pānis estimāda non est

Norma paupertatis fabricius

sub paliolo sordido sapiētia. cū. n. pauptatis una ea demq; sit uis: quidnā dici potest: quāobrem. C. Fabritio tolerabilis ea fuerit: alii negent se ferre posse. Huic igitur alteri generi similis est ea ratio consolādi: quæ docet humana esse: q̃ acciderit. nō enim solum id continet illa disputatio: ut cognitionē afferat generis hūani: sed significat tolerabilia esse q̃ & tulerint: & ferant cæteri. De paupertate agit̃ multi patientes pauperes cōmemorant̃. De cōtēnēdo honore. multi inhonorati proferūt̃: & quidem ꝓpter id ipsum beatiores: eorūq; q priuatum ocium negociis publicis ante tulerūt: nominatim laudatur uita. nec silet̃ illud potentissimi regis. Anapestū qui laudat senē & fortunatum esse dicit ꝙ inglorius sit atq; ignobilis ad supremū diem peruenturus similiter cōmemorandis exēplis orbitates quoq; liberoꝝ predicant̃: eorumq; q̃ grauius ferunt luctus alioꝝ exemplis leniunt̃. sic perpessio cæteroꝝ facit: ut ea q̃ acciderint multo minora quā quanta sint existiata uideant̃. Ita fit sensim cogitantibus: ut quātum sit ementita opinio appareat. Atq; hoc idem & Telamō ille declarat: ego cum genui moriturum sciui & cætera. & Theseus. futures mecū cōmentabar miserias & Anaxagoras. sciebam me genuisse mortalē hi. n. omnes diu cogitantes de rebus humanis itelligebāt eas nequaquā pro opinione uulgi ēt extimescendas. Et mihi q̄dē uidetur idē ferre accidere iis

de publico dotibus dōatæ ad maritos ierūt portātes gloriā domesticā pecuniā publicā hunc pyrrhus epirēsis: nullo auro nullis pollicitationibus expugnare potuit: ut secū esse uellet ac ꝓximū a rege principatum obtineret: qui dixit pyrrho: non hoc ille conducibile esse. Nam si epirotæ iqt ambos nos norint a me regi q̃ abs te malint: hinc ait poeta: paruoq; potentem fabricium. Et claudiāus: pauper fabricius pyrrhi cum sperneret auꝝ. Iulius higinus in li. de uiris illustribus: scripsit legatos sannitium obtulisse dono Caio fabricio grandem pecuniam: tum: fabritiū planas manus per omnia fere coporis membra deduxisse: & legatis ita respōdisse dum illis omnibus membris quæ attigisset imperare posset nunquam quicquā futurum: & ita pecuniam repudiauit. Generis humani: humanum genus flexum esse caducum: imbecillum: quassum: sexcentis malorum: milibus obnoxium: ad omnem fortunæ cōtumeliam proiectum: præcarii spiritus autumnat scriptores idonei. Apu. in demonio Socratis definit homines esse terræ incolas moribundis membris: leuibus: & anxis mentibus brutis obnoxiis corporibus: dissimilibus moribus: similibus erroribus. peruicati audacia: pertinaci spe: casso labore: fortuna caduca: tarda sapientia: cita morte: quærela uita. Multi inhonorati: cato quo die repulsā passus est: pila lusit quem ait Pli. repulsis tanq̃ honoribus ineptis gaudere solinū: apđ Valerium caput est de repulsis: quo enumerat exempla clarorum uirorum: qui repulsis sugillati fuerunt: inhonoratiq; discederunt. M. T. in orone pro plātio aliquot commemorat repulsa notatos: & a populo præteritos in petitione magistratus. Priuatim

Claudianus

Scitum fabricii

Hō res fluxa quassa

Difinitio hoīum a puleiana

Repulsa

Vita ociosa plata honoribus

otium ante tulerunt. M. T. in orone pro cluentio: uiros clarissimos percenset qui petitionem honoꝝ relinquentes uitam tranquillam & quietam remotā a ꝓcellis inuidiarum sequi maluerunt. Epicurus ait sapientem non accessurum ad rempublicam: cleantes: chrysippus: Zeno: nemo illoꝝ rem publicā administrauit ph̄i pene oēs: in ocio lr̄ario uixerunt. multi ut uerbis. M. Tulli utar: & sunt & fuerunt q tranquillitatē expetētes a negociis publicis se remouerūt: ad otiūq; ꝓfugerūt fuit tpibus tyberii principis q̄dā noīe uacia nulla alia re quā ocio notus: & ob hoc unum q̄d in ocio consenuerat fœlix habebat̃: de quo exclamabant oēs: o uacia solus sis uiuere. Cauēdū tn̄ ē ne dū solitatē eligimus & uitā ociosam cōcupiscimus: nec nobis nec aliis uiuamus: sicuti: q̄dā q se inertiæ: & uentri: somno: & libidini dediderūt: tq lucifugi: nec orientē uiderūt solē: nec occidētē: q dū nemini uiuūt: nec sibi ipsis uixerūt. Anapestū: carmē ueteris poetæ. Anapesticū significat cōstās anapesti pedibus: fit āt anapestus pes: ex duabus breuibus & longa. Potētissimi regis forsān agamenō signat̃: siue priamus inductus in tragedia: sic apud senecā ī tragedia oedipus: dānat uitā regiā. eiq; qetam anteponit: cū ait: qui sq̃ ne regno gaudet o fallax bonū: quantum maloꝝ: quā frōte blanda tegis. Ignobilis: ignotus nō cognobilis. Democritus ueni inquit athenas & nemo me nouit. ut inquit. Sene. qui uixit notus oībus ignotus moritur. sibi. Orbitates liberoꝝ sicut pauli emylii. Xenophontis: anaxagoræ: & alioꝝ: q filiorum obitum forti subnixoq; aīo tulerunt. Ego cum genui: supra dictū est: telamonē. audito filioꝝ interitu dixisse laudabiliter. Ego cum genui: cū morituros sciuit. Futuras cōmentabar: apđ euripidē ut an dictū est sic loquit̃ theseus futuras mecū commentabar miserias aut mortē acerbā aut exilii mestā fugam.

Exēplum uaciæ

O uatia solus sis uiuere

Luci fugi

Anapestus

Ignobilis

Qui ante meditantur:ut iam ſepius dictum eſt:quicquid expectandum eſt:diu:leuius accedit:& ꝓuiſa
oĩa leuiora fiunt Dies:tpis longinquitas. Illos:qui ante meditantur. Hos:quibus medetur dies. Pa
res caſus exempli cã:orbitas filiorum:exilium amiſſo patriæ:& alia hoc genus. Grauius etiam tuliſſe nõ
abſimile eſt ſcitum illud ſolonis:qui cum lachrymabundus lugeret defunctũ filium diceretur q; ſibi a quo
dam:at nihil proficis:reſpondiſſe fertur at propter hoc ipſum illachrymo:quia nihil proficio. Nemo ex
pers mali cum natura magis nouerca ſit mortalibus:q̃ mater:fit ut nullus ex omni parte beatus exiſtat itaq;
cum mortalium néo fœlix merito dici poſ
ſit indulgẽter fortuna decidit cũ illo q iuꝛ
dici nõ infœlix poteſt. Nemo mortalis ẽ:
carmen ẽ euripidis:ueriſſime ſanctiſſimeq;
cõſcriptum:quo nihil uerius eẽ poteſt cum
nullus mortalium ullo unq̃ tempore fuerit
nec futurus ſit ſine morſu doloris & morbi
cruciatu:Ergo ꝓ miraculo & id ſolitarium
reperitur exemplum uidelicet. Xenophilũ
muſicũ cẽtũ & quiq; annis uixiſſe ſine ullo
corporis incõmodo potuit id quidẽ fieri ut
corpore nõ egrotaret:ſed ut omni pẽitus aĩ
egritudine: imperpetuũ careret:ĩpoſſibile
eſt nec fieri potuiſſe indubitãter affirmo ut
.n.inquit ſcite uereq; neuius poeta:pati neceſ
ſe eſt mortalẽ multa mala. Neqcq̃:fruſtra
cũ nulla ſit medela:cum nullis plantibus de
functa reuocentur:Ci.quadã epiſtola:quid
angã:cruciẽ ne me:qd deĩde aſſequar: Vi
ta meteda:trãſlatio a frugibus q̃ maturæ me
tunꝛ.Ora.in epiſtol.Emetit orcus grãdia cũ
paruis nõ exorabilis auro fruges autem me
tunꝛ:triplici genere meſſiõis unũ ubi falce
ſecundũ terrã ſubſecãt frumẽtũ:altero ubi
lignũ hñt bacillũ in curuũ.In quo ſit extre/
mo ferrula ferrea:hac ſpicas deſecãt:& ſtra/
menta ſtancia in ſegete relinquũt: ut poſtea
ſubſecẽꝛ:tertio mõ metiꝛ:ut ſtramentũ me
dium ſubſecent:a quo medio meſſem dictã
putat.M.Var.in primo de re ruſtica. Iubet
neceſſitas:neceſſitatis:q̃ græci ανααλκηνuo/
cant amariſſime ſunt leges truculentiſſima
impia inſupabilis uis:meritoq; ait plato ĩ ꝓ
tagora:neceſſitati nec deos q dẽ repugnare.
Liui.cõſimiliter pareat ĩ q t neceſſitati:q̃ nec
dii quidem ſuperãt.Neceſſitas ut ſcite dixit
cato:feriis caret.plato plotinuſq; platonicus
parcas aiunt filias eẽ neceſſitatis:quæ ineffu/
gibilis eſt ut inquit Apu.Deumq; ſemper &
ubiq; ultrix comitatur:eadem neceſſitudo
dicitur quam Marcus Tullius.ſic ſcribit in
ſecundo rhetoricorum:puto eſſe.hanc ne/
ceſſitudiem.Cui nulla ui reſiſti poteſt quæ
neq; mutari neq; leniri poteſt:ut corpus mortale aliquo tpe interire neceſſe eſt atq; ita neceſſe:ut uis poſtu/
lat neceſſitudinis cui nulla ui reſiſti põt. Negabat.ſ.carneades reprẽdẽs chryſippũ fulciẽtẽ porticũ ſtoicoꝝ.
Ad maleuolos cõſolandos:maleuoli ſolatii ut inqt Sene.genus ẽ turba miſeroꝝ. Longe ſecus:longe aliter
quã carneadi. Admonet eẽ hoĩem.qd eſt hõ:inquit Sene.quodlibet paſſum uas & fragile iactu.Quid ẽ
hõ:imbecilliſſimũ corpus & fragile.Pli.in.ii.nihil hoĩe miſerius eſſe ait. Nihil ſuperbius:ab eodem mor
talitas fragilis & laborioſa nomiaꝛ:idem aliubi dixit:is d omum profecto uitam æqua lance penſitabit q
ſemper fragilitatis humanæ memor fuerit:miſerrima eſt profecto hominis conditio:cum tantalo ſerpen/
tis dente ictus intereat:cum anacreon acino uuæ paſſæ: cum fabius ſenator in lectis auſtu:uno pilo ſtrangu/
latus ſit dixit olim legatus ſcytharum Alexandro magno: ex indulgentia fortunæ conditionem humanã:
obliuiſcenti:ſi deus extribuere mortalibus beneficia debes:ſin autem homo es:id quod es ſemper eẽ te co
gita. Qui mœret:in luctu & mœrore eſt. Enumeratio exemploꝝ potentiora ſunt ſepiſſime exẽpla q̃
rationes philoſophorum & magis mouent:Ideoq;.M.Ci.in oratione de prouintiis conſularibus: ſibi om/

qui ante meditanꝛ qd iis:qbus medeꝛ dies niſi qd
ratio quædam ſanat illos:hos ipſa natura:ĩtellecto
eo qd remediũ illud continet:malũ quod opinatũ
ſit eſſe maximũ: nequaq̃ eſſe tantum ſui natura : ut
uitam beatã poſſit euertere: hoc igitur efficitur: ut
ex illo nec opinato plaga maior ſit: nõ ut illi putant
ut cũ duobus pares caſus euenerit: is mõ ægritudĩe
afficiatur: cui ille nec opĩatus caſus euenerit . Itaq;
ducũtur nõnulli ĩ mœrore: cum de hac cõi omniũ:
cõditionẽ audiuiſſent: ea lege nos eſſe natos: ut ne
mo imperpetuum eſſe poſſet expers mali grauius ẽt
tuliſſe. Quocirca Carneades: ut uideo noſtrũ ſcri/
bere Antiochum: reprehendere Chryſippum ſole
bat laudãtem euripideum carmẽ illud. Nemo mor/
talis eſt quem non attingat dolor: morbuſq; Multi
ſunt humandi liberi: rurſum creandi. Morſq; eſt fi/
nita omnibus: quæ generi humano angorem ne qc
quam afferunt reddenda eſt terræ terra. Tum uita
omnibus metenda: ut fruges ſic iubet neceſſitas ne
gabat genus hoc orationis quicquã omnino ad le/
uandam ægritudinem pertinere. Id enim ipſum do
lendum eſſe dicebat: quod in tam crudelem neceſſi
tatẽ incidiſſemus. nam illam quidem orationem ex
commemoratione alienorum malorum ad maliuo/
los conſolandos eſſe accõmodatam. Mihi uero lon
ge uidetur ſecus nam & neceſſitas ferendæ cõditio
nis humanæ quaſi cum deo pugnare cohibet admo
netq; eſſe hominẽ. quæ cogitatio magnopere luctũ
leuat: & enumeratio exemplorum: non ut animum
mali uorum oblectet. affertur. ſed ut ille qui mœret

Ideo la thrimo qa nil ꝓfi cio

Xenophi/ lũ exps morboꝝ

Pati ne ceſſe eſt multa ma la

Triplex meſſio

Meſſis a medio

Anace neceſſitas

Neceſſi tas feriis caret

Parcæ ne/ ceſſitatis filiæ

Neceſſitu do

Hõ quid

Anacreon acino uuæ ſtrangula tus

Dictum ſcythæ

Exẽploꝝ uis

nium consiliorum atq; factorum:censet exempla:ex summorũ hominum factis petenda eẽ: quærimus.n. non cur factum sit qppiã:sed a quo factũ & clari hoĩs:exemplum nobis ꝑ rõne est. Nec cohererere:ꝑstat ĩ translatione putridi ruentisq; edifici i:quod male coagmentatum nõ coheret:sed hiat ac fatiscit: in quo oĩs fultura diducitur:nisi stabilimentis fulciatur. λυπτπην.λυπεομαι.græco sermone dr̃ tristior: λυπηρος tristis.ληπη tristitia & dolor:chrysippus ille in familia stoica famigeratus etymon subtiliter uestigauit huiusce uocabuli existimauitq; dici λυπην p lr̃æ immutationẽ quasi λυσιν:quæ solutio significatur tanq̃ egritudo siue tristicia hoc est λυπη sit solutio: & distractio totius hoĩs:hoc idem sẽtit Plato in cratylo:cũ ait lyppe.i.dolor & tristicia a dialyseos.i.dissolutiõe corporis trahi ur̃. Nã in huiusmodi passione corpus dissoluit̃ græce quoq; ania uocat̃ tristitia. Algedõ cruciatus:odie dolor:achthedon meror & langor. Perfert̃ patienter toleratur:qđ testimonio ẽ opiniõis eẽ nõ naturæ. Ferre illud egre: si ꝑsona nobis cara ac nexu sanguinis coniũcta morit̃:opinamur officiosum esse & conueniens:ut doleamus illachrimemus demonstremus nos id egro aĩo ferre: & ex hac opiniõe:tãq; id facer̃ rectũ sit & id oporteat:mœremus & ĩ luctu sumus. Pædores muliebre:sordes:illuuies:squalores: ut supra docuimus:potes seiuncti leger̃ pedores:ut colon subsequat̃:muliebres lacerationes genaꝝ qđ mulieribus ĩ luctu testificãdo solet eẽ familiarissimũ. Vñ lata lex.xii.tabulaꝝ ẽ q̃ uetaret genas a fœminis carpi & lacerari:cuius habita ẽ mentio ĩ supioribus. Pectoris ꝑcussiões: Vir.expssit utrũq; illo uersu. Vnguibus ora soror fedans & pectora pugnis ꝑcussiones pectoris dicũtur planctus & plangere ꝑcutere ẽ Luca. Exigit ad seuos famulaꝝ brachia plãctus. Et mox paulo planctu liuentes atra lacertos. Itẽ silius. Liuentia plãctu brachia:apđ Oui. plãgebãt corpore terrã:apud catullũ:plãgor ẽ ꝑ plãctu & ꝑcussione sic scribẽtẽ ꝓcedũt leuiterq; sonãt plãgore cachĩni. Fœminũ.coxaꝝ:femẽ ẽ ꝓprie ĩterior ꝑs femoris:qđ euidẽter oñdit Pli.cũ ait in .xxyiii. fœmina atteri aduriq; eqtatu notũ est:femora.n.ĩteriora eqtando atterunt̃:nõ exteriora:hinc oppido q̃ elegans uocabulũ finxit nouator uerboꝝ Apu.nr̃: q interfemineũ dixit locos muliebres:ueluti positos ĩter femina & coxas interiores:grãmatici qdã tradunt nõ ĩueniri femen casu recto:sed ab eruditis usurpat̃:nõ tã ꝑrãcidas gramaticales ꝑceptiones q̃ elegantiã nitorẽq; sectantibus. Agamẽnon homericus:apud homeꝝ in.x. iliados inducitur Agamẽnõ:q ex mœrore somnũ capere nõ poterat cæteris gratã qetẽ carpentibus qui suspirans gemẽs oculos ad cœlũ tollens utraq; manu capillũ radicitus discepebat. Idem actiãus:ab actio poeta ĩtroductus ĩ tragedia cui titulus est agamẽnon. Idẽtidẽ:frequẽter. Illud bionis.bion pħs borysthenites fuit:q ad eũ qui fũdos suos in gluuiæ uocauerat:terra inqt amphiaraum absorbuit sed terrã tu: hic mõ oẽs esse sacrilegos: argumentis colligebat.mõ nemĩnẽ:qsqs:id qđ deoꝝ ẽ sustulit sacrilegus est oĩa aũt deoꝝ sũt:qđ qsq; ergo tollit:deoꝝ quoꝝ oĩa sunt:ergo qsqs tollit aliqd sacrilegus est:deinde cũ effringi tẽpla iubet:dicit nullũ sacrilegũ eẽ:qa qđ sublatũ est ex eo loco:q deoꝝ erat in eũ transfert̃ locũ:q deoꝝ est. Perinde:ita:alias pariter:alias multum:alias perinde ac perinde atq;:pro tanq̃. Regẽ agamẽnonẽ:q rex regum dictus: est quẽ homerus ποιμενα λαον.i.pastorem populorum appellat. Quasi caluitio:facete:id.n.magis mœrorem auget & dolorẽ q̃ leuet cum capilli euelli non possint sine cruciatu. Augustinus aliqñ ex ĩprouiso interueniẽs oppressit ornatrices filiæ iuliæ q̃ illi præmaturos ac nos uellebãt. Interrogauitq; filiam:utrũ post aliqđ annos cana eẽ mallet:an calua:& cũ responderet se canã eẽ malle:sic illi mẽdaciũ obiecit:quid ergo istæ te caluã tã cito faciũt? Rõani colebant uenerem cognomento caluam:nã cũ urbe a gallis capta obsessi in capitolio ex mulieꝝ capillis tormenta fecissent edem ueneri caluæ consecrarũt:caluitiũ uni tm̃ aĩaliũ hoĩ ẽ:ut inquit Pli.in commentariis suetonii plura de causis caluitii:& de coruis caluis:q græco uocabulo noĩantur phalacrocoraces. Myconii populi ĩsulani caluitio insignes gignũtur:ibiq; omnes calui sunt. Vnde prouerbium græcum φαλακροι. μυκονιοι.hoc est calui Myconii. Et dixit Lucilius Myconi omnis calua iuuentus.

ferendum sibi id cẽseat:quod uideat multos moderate & tranquille tulisse. Omnibus enim modis fulciendi sũt qui ruũt:nec cohererere possunt ꝓpter magnitudinem ægritudinis. Ex quo ipsam egritudinẽ lypin Chrysippus:quasi lysin.i.solutionem totius hoĩs appellatã putat quæ tota poterat euelli explicata ut principio dixi:cã egritudinis: Est enĩ nulla alia nisi opinio:& iudiciũ magni presentis atq; urgentis mali. Itaq; & dolor corporis:cuius ẽ morsus acerrimus ꝑfertur spe proposita boni. Et acta ætas: honeste ac splendide tantum fert consolationem ut eos qui ita uixerint aut non tangat ægritudo:aut leniter pungat aĩ dolor:sed ad hanc opinionẽ magni mali cum illa etiã opinio accesserit:oportere rectũ: esse & ad officium pertinere:ferre illud ægre:quod acciderit:tum deniq; efficitur illa grauis ægritudinis perturbatio: Ex hac opiniõe sũt illa uaria & detestabilia genera lugẽdi:pedores muliebres lacerationes genaꝝ. pectoris feminum capitis ꝑcussiones hinc ille. Agamẽnon hõericus. & idẽ Acianus scindens:dolore idẽtidem intonsam comam. In quo facetum illud bionis perinde stultissimũ regẽ ĩ luctu capillum sibi euellerẽ quasi caluitio mœror leuaret sed hæc faciũt opinantes ita fieri oportere. Itaq; &

Lypæ
Lysis
Ania
Algẽdon
Odine
Achthedon
Pedores
Plãctus ꝑcussiones
Plãgere
Plãgor
Femen
Interfemineũ
Agamẽnõ scindens comã
Bionis dictũ ĩ gulonem
Oẽs sacrilegos esse
Nullũ eẽ sacrilegũ
Perinde
Pastor populorum
Cani uel lebant̃ iuliæ
Venus calua

Aeſchinesin demoſthenē:Decem oratores ſimul athenis una ciuitas tulit:quoꝝ longe prīceps demoſthenes ac pene lex orandi fuit plenior eſchines & magis fuſus plus carnis hn̄s minus lacertorum hic in oratiōe illa luculenta quam ſcribit contra Creſiphontem atq; demoſthenē:acerrime acuſat Demoſthenem qđ die ſeptimo poſt mortem filiæ ante lugendi tp̄s impletum ante iuſta perecta coronatus & ueſte candida indutus hoſtias immolauerit cum illam amiſiſſet:quæ prima & ſola patrem ipſum nuncupabat.Ibiq; rhetoricatus eſchines pandit uela eloquentiæ:& fulmina oratoria iaculat̃ cuius uerba ſupſcripſi:q̄ ſunt hæc q filios odit & malus eſt pr̄ nunq̄ bonus populi gubernator eſſe pōt:nec is q cariſſima & familiariſſima corpa nō diligit & fouet unq̄ nos alienis pluris exiſtimabit nec q priuati eſt malus nunq̄ publice bonus eē pōt nec q domi eſt īprobus in macedonia atq; in legatiōe ꝓbus foret nō.n.mores ſed locū mutauit:hactenus eſchīes:cuius uerba apte declarāt hoīem rhetorice copioſe ſententioſe ſe īuectū eē i Dēoſthenē ī obitu filiæ nil mœrētē. Verba cōtorquet iacula tela oratoꝝ ſūt uerba ac ſn̄iæ qbus aduerſarios fodiūt & iugulū ut dici ſolet petūt Martiāus capella īſtar inqt Iouis rhetorica p̄t fulmina iaculari:hinc trāſlatio illa apud ſatyrographū ſpecioſa:q ueniāt diuerſa a pte ſagittæ in prio de oratore qd inqt tā neceſſarium:q̄ tenere ſemp arma qbus uel tectus ipſe eſſe poſſis:uel ꝓuocare īprobos uel te ulciſci laceſſitus.Scribit Quin.M.T. in cā cornelii:armis fulgientibus eſſe preliatum.pericles dictus eſt orādo fulgare tonare cūcta permiſcere.

Aeſchines ī Demoſthenē īuehitur:quod his ſeptimo die poſt filie mortem hoſtias īmolaſſet. At quā rhetorice:q̄ copioſe:quas ſn̄ias colligit̃ quæ uerba cōtorquet̃ ut licere qđ uis rhetori intelligas. Quæ nemo probaret niſi īſcitum illud in animis haberemus. Omnis bonos īteritu ſuorum quā grauiſſime mœrere oportere. Ex hoc euenit ut in animi doloribus:alii ſolitudines captent ut ait Homerus de bellorophonte. Qui miſer in campis mœrens errabat aleis. Ipſe ſuum cor edens hoīum ueſtigia uitās. Et Niobe fingit̃ lapidea propter æternū credo ī luctu

Solitudines captēt:ipſe Cice.mœrore exilii confectus ſic ſcribit ad atticum:odii celebritatē fugi hoīes lucem aſpicere uix poſſum:teſtaturq; ſolitudinem ſibi fore non amaram.Caligulæ romani principis ſororem mortuam lugentis ſolatium animi fuit alea. Qui miſer in campis.Bellorophontes:cui dii dederunt καλλοσ καιηνορεην ερατεινην.i.pulchritudinem & fortitudinem:amabilem:inſimulatus falſo eſt ab antia uxore præti ſiue ſthenobea apud ipſum prætum:quod eam nolentem conſtuprare ui uoluiſſet.Ex quo p̄tus īdignatus eū perdere deſtinauit:miſitq; cum codicillis ad curien regem lyciorum:quibus eius mors cōtinebatur:hinc illud plautinum ex bacchidibus:bellorophontem iam me tuus fecit filius.Egomet tabellas detuli ut uincerer:itaq; bellorophontes cum tabellas regi obtuliſſet:primo iuſſus:aduerſus chymerā:mox aduerſus ſolymos:tertio loco contra amazones depugnare:ſemper cum uictoria rediit; un̄ rex cognoſces bellorophontem haud dubie diuinum eſſe:illi uxorem dedit filiam cum dimidio regni:ex qua tres liberos ſuſtulit.ισανδροντεκαιιππολοχονκαι λαωδωμιαν.poſt autem diis factus inuiſus filiis orbatus:errabat ſolus in campis ſolitudinem captans conſortia hominum fugiens.Quod Hmerus græcis uerſibus duobus ſic expræſſit.ητοι οκαπ πεδιον τοαληιον οιοσ αλατο.ονθυμονκατεδων.πατον ανθρπωναλεεινων.quos Cice. in latinum uertit:qui in omnibus codicibus ſic leguntur:q miſer in campis mærēs errabat alienis.Ipſe ſuū cor edens hoīum ueſtigia uitans:nec ullus fere ē:quin ita legat:quī exiſtimet ſenſum eſſe planū & apertum ſed cum primus uerſus ultimo pede claudicet:quod ſatis liquet.Curioſitas:quæ cuncta ueſtigat me cōmonuit recurēdū eſſe ad archetypon græcum unde iſta fluxerunt.Itaq; penſitatis diligenter homericis carminibus cenſeo pro campis alienis:ut legas campis aleis:græce.n.ſic ſcrib:tur.καππεδιον τωαλιων οιοσ αλατω.i.campum aleum ſolus errabat.αληισ.autem.i.aleos:græco ſermone dr̄ erraticus:ut intelligamus campum illum aleion.i.erraticum ab erroribus errātis bellorophontis.Cognominatum fuiſſe:& ita ītegro ſenſu græco perfectiſq; numeris latinus uerſus leget̃ de græco factus.Qui miſer i cāpis mœrens errabat aleis: huic ſn̄iæ accōmodari non abſone poſſet illud naſonis ex deuotario carmine in ibin:quinq; ab equo p̄ceps alienis decidit aruis.Nam cum hoc uerſu ſignificetur bellorophontes:poſſemus non īſcite legere:quiq; ab equo preceps in alienis decidit aruis:ut tā apud Ouidium:q̄ apud Ciceronem dictio ſubdictitia quæ eſt alienis obrepſerit ꝓ aleis:fuit operæ pretium emaculare codicem ciceronis ; & maculas inueteratas eluere ut ita ſuus ille nitor ſua ſinceritas illuceſcat. Niobe fingit̃ lapide:qs ignorat niobē ex dolore dici a poetis demutatum eſſe in ſtatuā lapideā cum ex fecundiſſima matre ad orbitatē redacta extinctos uidiſſet filios filiaſq; oīs quos apollo & ſagitis cōfixerāt:ī prio ꝓpertii cōmētario ānotauimus diuerſitatē fabule ſup nupo niobe filioꝝ.Nā hōerus pueros puellaſq; eius bis ſenos dicit fuiſſe:ſapho bis nouenos:bacchilides & pīdarus bis denos.Euripides bis ſeptenos:quē ſecutus eſt Oui.noſter interprætantur:nioben fingi lapideam:propterea qđ ex nimio dolore attonitā obmutuit:ac ueluti lapideſcens malis diriguit.ſicut olim mater cum filii filiæ ſtupro īteruieniſſet:īopinati monſtri ꝑcuſa cōſpectu.Et ī p̄ſens tp̄s ad īdignandum & ī poſterum ad loquendū obmutuit:a ſtatio ī ſiluis ſypileia mater dicta niobe:qm̄ fata ſaxea turbīe uenti ī ſypilum patriam rapta eſt:ubi fixa cacumine mortis liqtur & lachrymis ēt nunc marmora manant. Dixit tamen Homerus ī uigeſimoquarto.illiados.Nioben poſt funera natorum & lachrimas eodem die de cibo cogitaſſe. quo exēplo maximus poetarum demonſtrauit ius flendi in unum dumtaxat diem eſſe conſtitutum.

Decem Oratores athenis
Demoſthenes
Eſchines
Verba eſchinis
Priuatī malus:nū q̄ publice bonus
Iacula oratorum
Fulminat orator
Caligulæ ſolatiū ī luctu alea
Pulchra de bellorophonte
Solitudo bellorophon.
Correctus locus & explicatus
Cāpus aleus erraticus
Locus ouidii
Niobe lapidea facta
Nūerus niobes filioꝝ uarius
Mater obmutuit uiſo ſtupro filioꝝ
Sypileia
Lachrymis dies unus dādus

Hecubam in canem græci latiniq; ſcriptores hecubam prædicant ex dolore impatibili. poſt cladem exi Hecuba in
tiumq; patriæ ac ſuorũ. poſt exoculatũ polymneſtra conuerſam eſſe in canem : unῑ eius ſepulchrum dictũ canem
eſt cynoſſema: de quo plinius. Cynoſſema ita uocatur hecubæ tumulus: quod ſignificauit Ouidius cũ ait ῑ
xiii. Latrauit conata loqui: locus extat & ex re nomen habet. Nam cynoſſema græco ſermone dicitur canis Cynoſ-
ſepulchrũ: de quo Solinus. ſigeum aſie. In quo tumulus eſt cynoſſema dictus hecubæ ſepulchrũ. De hecu ſema
ba in canem tranſfigurata ait Iuuenalis. Sed torua canino latrauit rictu. quæ poſt hũc uixerat uxor. Apud Ennii

ſilentium. Hecubam autem putant propter animi acerbitatem quandam & rabiem fingi ῑ canem eſſe conuerſam. ſunt autem alii quos in luctu cũ ipſa ſolitudine loqui ſæpe delectat: ut illa apd̃ Enniũ nutrix. Cupido cœpit miſeram nunc me ꝓloqui cælo atq; terræ Medeæ miſeras: hæc omnia uere: recta d̃bita putantes faciunt in dolore. Maximeq; delectãtur hoc quaſi officii iudicio fieri. Quod ſiqui forte cum in luctu eſſe uellent: aliquid fecerunt humanius: aut ſi Hilarius locuti ſunt reuocant ſe rurſus ad mœſtitiam: peccatiq; ſe inſimulant quod dolore intermiſerit. Pueros uero matres: & magiſtri caſtigare etiam ſolent: nec uerbis ſolum: ſed etiam uerberibus: ſiquid ῑ domeſtico luctu hilarius ab iis factũ ē. aut dictũ: plorarῑ cogũt. Quid ipa remiſſio luctus: cũ eſt cõſecuta intellectaq; ē nihil profici mœrẽdo: Nõne res d̃clarat fuiſſe totũ ill d̃ uolũtariũ: Quid ille terẽtiãus ipſe ſe puniẽs εαυτοντιμωρουμενοσ. decreui tantiſper me minus iniuriæ Chremes meo gnato facere: dũ fiã miſer. Hic decreuit ut miſer ſit. Nũ quis igitᷣ quicquam decernit inuitus? Malo quidẽ me quouis dignum deputem. Malo ſe dignum deputat niſi miſer ſit. Vides ergo opinionis eſſe nõ naturæ malum. Quid quod res ipſa lugere prohibet. ut apud Homerum quotidianæ neces interituſq; multorum ſedationem mœrẽdi afferunt: apud quẽ dicitur ita. Namq; nimis multos atq; omni luce carentes Cernimus: ut nemo poſſit merore uacare. Quo magis ē æquum tumulis mãdare peremptos Firmo animo. & luctũ lacrimis finirῑ diurnis. Ergo in poteſtate eſt abiicere dolorem cum uelis tempori ſeruientem. An eſt ullum tempus: quoniam quidem res in noſtra poteſtate: eſt cui nõ ponendæ cu

Enniũ nutrix ſignat fabulã titulo medeã medea
quã ſcripſit Ennius: cuius teſtimonio ſepe
grãmatici utũtᷣ: d̃ qua Mar. tullius ῑ pirmo
de finibus. quis etiam tam inimicus pene no
mini romano eſt: qui Ennii medeã ſpernat
inducebatᷣ nutrix medeæ apd̃ Enniũ miſe-
rias alumnæ proloquens in ſolitudῑe: cuius
hæc ſũt uerba. cupido cepit miſeriã. eadẽ
nutrix inducta ē a ſeneca in medea. cõſimi-
liter Propertiũ poetã delectat in ſolitudῑe
eloq ſuos dolores amatorios. ſic. n. iqt. hæc
certe deſerta loca & taciturna querẽti: & ua
cuũ zephiri poſſidet aura nemus: hiſ licet
occultos ꝓferre impune dolores: ſi mõ ſo
la queant ſaxa tenere fidem. Peccati ſe in Inſimulat
ſimulãt: ſe ipſos accuſãt tãq̃ peccauerint: ſi Inſimula
ῑ luctu aliq d fecerint dixerintq; hilarius le tio
tiuſq; inſimulare eſt accuſare: quod cũ gẽi- Hilare
tiuo copulatur: plautus. Inſimulabit eã ꝓ- ſcere
bri. Inſimulatio ut docet dõatus eſt & falſi Hilari
& ueri criminis incuſatio. Hilarius: letius: tudo
amenius: ῑcundius: hilarari: & hilaraſcere Hilaria
ē iucũdari. hilaritudo dicta ab antiqs ꝓ hi dies
laritate. Antiq; diem equinoctii uerni colẽ-
tes hilaria appellarũt: ut docet Macrobius
quo exordiũ letitiæ celebratᷣ quo primũ
tempore ſol diem longiorem nocte protẽ-
dit. erat autem ad octauum calẽ. aprilis de
hilaribuſq; meminit Flauiuus uopiſcus. In
aureliano: qbus oĩa feſta & fieri debere &
dici tradit. Nihil profici mœrẽdo: noſtris E autõti
mederi ſi malis poſſent lachryme: lachry- morrume
mas emeremus auro: ut iqt menãder. Mœ nos
ror & dolor nihil proficiũt lugentibus. cũ
fata ſint inexorabilia. & quod factum ē am
plius fieri infectũ nõ poſſit. εαυτον τιμορου
μενοσ. notiſſima eſt terentiana fabula. hoc
titulo quo ſignificatur ſe ipſum puniens ſi
ue excrucians. Nam inducitur ſenex mene
demus ſemetipſum crucians dum in fũdo
fodit. arat aut aliqd facit ſine laxamẽto ob Tantiſp
filium adoleſcentulum amandatum q in
aſiam ad regem militatũ abiit paternæ mo
roſitatis impatiẽs: de quo Ora. in ſermoni-
bus: Ita ut pater ille: terẽtii fabula quẽ na-
to miſerũ uixiſſe fugato ῑducit: nõ ſe prius

crucia uerit atq; hic. Chreme: uocatiuus caſus eſt ſiue ſalutatorius: loqtᷣ. n. menedemus cũ chremete uici
no. Decreui: cõſtitui qd̃ eſt uoluntariũ. Tantiſper: tã diu: poſtulat ãt poſt ſe hæc pticula. dũ uel donec:
uł quoad: ut Cice. in carcerẽ ductus ut ibi eẽt tãtiſper dũ culeus cõpararetᷣ. Au. gelius. eo cõſilio ut uiueret
q̃dẽ tantiſper: quod fieret permutatio apud Liuium tantiſper abſolute poſitum ē. ꝓ interea: ſiue tãtum
modo ſic. n. ſcribit in prĩo: tñ id imperiũ ei ad puberem etatem incolume manſit tantiſper tutela muliebri
Malo quidem: uerba menedemi: qui putat ſe dignũ quocũq; malo: cum iniuſtitia ſua ſe eieciſſe filiũ mi
ſerum ex patria ſateatᷣ. Namq; nimis multos: Verſus homeri: qbus declaratur ex quotidiãis necibus fieri
ſedationem mœroris & pauſam: & callum quaſi obduci aduerſus luctum. Vlyxes in. xx. iliados talia elo-
quitur. Ergo in poteſtate eſt: ex carmine Homerico oſtendit. Marcus Tullius in poteſtate hominum eſ-
ſe abiicere dolorem cum uelint cum ille præceperit. Luctum lachrymis diurnis eſſe finiendum.

ræ ægritudinis causa seruiamus. Constabat eos q concidentem uulneribus Cneum. Pompeiū uidissent: cū in illo ipso acerbissimo miserrimoq; spectaculo sibi timerent: qđ se classe hostium circūfusos uiderēt: nihil tum aliud egisse: nisi ut remiges hortarentur; & ut salutem adipiscerētur fuga: posteaq̄ tyrum uenissēt: tum afflictari lamētariq; cœpisse. Timor igitur ab iis ægritudinē potuit repellere: ratio ac sapientia uera non poterit? Quid est autē q plus ualeat ad ponendū dolorem: quam cum est intellectum nihil profici & frustra esse susceptum? si igit deponi potest etiam non suscipi potest. Volūtate igitur & iudicio suscipi ægritudinē confitendū est. Idq; indicat eorū patiētia: q cum multa sint sæpe perpessi facilius ferūt q̄cquid accidit. obduruisseq; sese contra fortunā arbitrātur. Vt ille apđ euripidem: si mihi nūc tristi primū illuxisset dies: nec tā erūnoso nauigassem sola eēt: dolēdi cā ut iniecto equulei freno repente tactu exagitant nouo. sed iā subiectus miserii obtorpui. Defatigatio igitur miseriarum ægritudines cum faciat leuiores: ītelligi necesse est non rem ipsam causam atq; fontē esse mœroris. Philosophi sūmi necdum tamen sapiētiā consecuti nondum intelligūt in sūmo se malo esse. sunt

Constabat eos: Pompeius cōscendenas nauiculam paruulam a ptolemeo missam: ad uxoremfiliumq; cōuersus sophoclem illud pronunciauit: quisquis ad tyrānum ꝓficiscit. fit illius seruus. licet liber sit. ibiq; ab achilla & septimio interficitur. Annū egēs etatis: unde sexagesimū: qui in morte nihil se ipso indignū: aut dixit aut fecit: sed tātū suspirans se ictibus præbuit: cornelia & cæteri ut aspexere cedem anchoris celerrie eductis effugerūt: uñ pelago altius petito. cū uentus uehemētior flaret: ab egyptiis pseq satagētibꝫ sese subduxerūt. plutarchus. Lucanus. cæteri tradūt ululatum maximū ad littus usq; emissum fuisse ab his uiso. Cn. pōpeii casu. Cic. uero ait eos nihil aliđ tū egisse nisi ut remiges hortarēt ad remigandū. Demū ubi ī tuto fuerūt lamentari cepisse. canit Lucanus. corneliā uisa coniugis nece delamentatā eē flebiliter & lachrymosæ mox caput ferali amictu obduxisse: & in cauernis nauigii tenebrosis delituisse. Dein cū peruenisset ad littus africanū ubi erat cato luctum esse factum exēplo carentē: nulliq; euo cognitū. Ibiq; manibus pompeii parētatū. Classe hostiū: egiptiorum.

Timor ab his. sensus ē. si ī pōpeiāis. timor & pauor expectorare potuit dolorē: & repellere tristitiā: tanto magis hoc sapīa efficere poterit. Nihil ꝓfici. sepe dictum ē lachrymas & luctus inefficaces esse & nihil prodesse ad iacturam sarciendā. Facilius ferūt: multi occalescūt: obdurescuntq; ex diuturnis malis ad ferenda æquo aīo q̄cūq; aduersa contigerit. Si mihi nūc: carmē euripidis poetæ: latinitate donatum a. M. Tullio quo theseus opinor inductus: q̄rit de fortūæ cōtinēter urgentis iniq̄tate ptinacissima: q̄res obduxit callum cōtra sensum doloris. cōsuetudo .n. malorū & defatigatio egritudinū ui doloris & egritudinū facit leuiorē. Illuxit: apparuit: fulsit: Agretius grāmaticus. Eluxit q̄ luctū deposuit: Illuxit cum lumē apparuit. Salo erūnoso mari referto erūnarum piculorūq;: Ctao portius triū rerū pēitētia ducebat: primū si mulieri arcana eredidisset. Secūdū si aliquo itinere nauali trāsmisisset: quo pedibus ire potuisset. Tertiū si q̄ dies p incuriā desidiamq; effluxisset. Terētianus sosia fortunatū uocat: q̄ nūq̄ ingressus est mare. Plautinus senex uitam maritimā reformidat: alter apud eūdē plautū in trinūmo salsipotēti & multo potēti neptūno grās agit qđ euaserit illū spurcificū īmanē intolerandū & uesanū deluctatus erūnis maris: idē ī rudente neptūnum esse dicit balneatorē frigidū: qui ex insulsis salsos facit: qui salsam ꝑbet potionē & frigidā. Interrogatus Anacaharsis utrū plures eēnt uiuentes an mortui: quo inquit ī loco collocas nauigātes: quo dicto scite significauit nauigātiū uitā nō esse uitalem. Ego quoq; memor maritimarū erūnarū olim feci qđ plato: q cū ī equū ascēdisset subito descendit. ueritus ne equi ferocitate raperet: sic & ipse conscendi equum ligneū ex portu anconitano orā soluēs: cū iā per equor cerulū uectarer repente remigē rogaui: ut me aīal terrenū restitueret terræ: & ita e uestigio descendi ueritus salsas salsipōtetis potiōes. Iniecto equulei freno: sicut nouellus equuleius. hoc ē pullus equinus adhuc p etatem insolēs frenoꝶ ac tyro exagitat cōcutiturq; solo tactu freni. sic hō dolore exagitat ex dolēdi insolētia: ubi uero assueuit erūnis obtorpet: facitq; qđ equus iā edomitus: q frenū mordet & seruitio hoīs assuescit: & domiturā facile fert: & ad obsequiū habilis reperit: equus bimus: ut docet Columella ad usum domesticū recte domat. Certaminibus āt expleto triennio. Annotandū obiter qđ annotatu dignū est: si masculum eq̄num fetū ꝓgenerari uelis. sinistrū testiculum admissarii lineō funiculo obligat: si feīam uero dextrū. sicut ꝑcipit đmocritus phisicus: q idē ī oibus pene pecudibus faciēdū cēset. M. V. suadet frenos ī eq̄li suspēdēdū ut oculi equuleoꝶ cōsuescāt uidere coꝶ faciē: & e motu crepitus audire: cū iā ad māus accedere cōsueuerit. Interdū īpōere his pueꝶ. Equuleus dr pullus eq̄nus & nouellus diminutiuū ab equo ut docet prisciāus in. iii. M. Tullius in uerrinis. his equitabit equuleis: dicitur & equuleus. M. V. hosce item. ut equulos. & educunt & alunt. Idem ait equulū post annū & sex menses domari posse: ab eq̄ fit equula. Plautus adhinnire equulam possum ego hāc: equile dīt stabulū equoꝶ sicut bubile boum. caprile caprarū. Edilia dixit Ora. pro stabulo edorum. In summo se malo eē: hoc facere dictū ex opinione stoicorū: qui dicunt insipientes eos & miseros: qui sapiētiā ad perfectū non sint cōsecuti

Quisquis ad tyrānū it fit seruus
Nex pōpeii
Cornelia delamētata
Expectorare tristitiā
Occallescunt ad mala
Illuxit
Penitentia catonis
Mare erūnosum
Salsipotēs
Balneator frigidus
Scitum anacharsis
Oli conscendi nauim & descendi
Frenū mordet
Si masculum pecus habere uis
Equuleius
Equulus
Equula
Equile
Bubile
Edilia

cuti

cuti.inſipientia autem eſt ſummũ malum.Dicebat.n.ſocrates unicum eſſe bonum ſcientiam : malum uni/
cum imperitiam.Ergo phi:qui nõ ſunt plene ſapientiã conſecuti: ſunt inſipientia & conſequenter in ſũmo
malo:& tamen non lugent:cum alii lugeant:ex minoribus malis : dogma ſtoicorum eſt:eos qui natura do/
ctrinaq; longe ad uirtutẽ proceſſiſſent:niſi eam plene conſecuti eſſent.ſũme eſſe miſeros:neq; inter eorum
uitam & improbiſſimorum quicq̃ omnino intereſſe:ut plato tantus ille uir ſi ſapiens non fuerit nihilo me
lius q̃ quiuis ĩprobiſſimus nec beatus uixerit.Merito itaq; M. Tullius in oratiõe ꝓ munera facetiſſime lu/
ſit doctrinam ac dcreta ſtoicorũ. Huic ge
neri malorum:nõ plene ſapiẽtiã percepiſ/
ſe. Aut ſtultiſſimos:Lactãtius libro tertio
meminit hoꝝ uerborum huiuſq; ſnĩæ.ubi
uerũ ẽ inqt ſtultiſſimos fuiſſe q putauiſſẽt
ingeniis ſuis perfectam eẽ ſapientiã ;ſed ne
ipſe quidẽ Ariſt.ſatis prudẽter : qui aut ue
teribus ceptã : aut a nouis auctã aut mox a
poſterioribus pfectũ iri putauit.nũq̃.n.po
teſt.n.inueſtigari:qd̃ nõ p ſuã uiã queritur.
Paucis ãnis acceſſio:ſeneca . mundũ inquit
ſunt mille anni ex quo initia ſapiẽtiæ nata
ſunt:multis ergo ſeculis hũanũ genus ſine
rõne uixit. Theophraſtus accuſaſſe natu/
rã. Mihi iuſta ſane uidet̃ q̃rela hæc & ac/
cuſatio theophraſti & quæ cunctos littera/
tos deceat.q d.n.ſi dicere fas eſt : ſibi uoluit
illa parens rerum opifexq; naturæ:cũ dd̃it
ceruis.coruis.cornicibus.elephantis:uitam
diuturnam : hominibus tam exiguam :cũ
tribuit . brutis animantibus annoſa ſecula:
nobis uix uitæ guſtatum ĩdulſit; : quorũ
maxĩe ĩtereat diutiſſime uiuere : ut doctri
næ oẽs ut artes ad pfectum perduci poſſẽt
annorũ lõginquitate:quod ſi primigenii il
li hoĩes uixerũt ut fert̃ ãnorum milia:cur
in pſentia non uiuimus tã lõgiturni. cur fa
cta eſt ætas noſtra deterior.qd deliquit qd
peccauit ipa poſteritas.ut nõ eodem diutur
næ uitæ beneficio perfruat̃.Credamus ue/
rum eſſe illud manlii: idẽ ſemper erit: qm̃
ſemper fuit idẽ:ſcribit Ioſephus libros pri
mo antiqtatũ uetuſtiſſimos illo hoĩes pri/

enim inſipientes:neq; inſipientia ullũ maius malũ
eſt:neq; tamen lugent . Quid ita? quia huic generi
malorũ nõ affigitur illa opinio : rectũ eſſe & æquũ
& ad officiũ ptinere:ægre ferre ꝙ ſapiẽs nõ ſit.Q d̃
idẽ affigimus huic ægritudini:ĩ qua luctus ineſt: q̃
oĩum maxĩa ẽ.Itaq; Ariſto. ueteres philoſophos ac
cuſans:q exiſtimauiſſent philoſophiã ſuis ingeniis
eſſe perfectã:ait eos aut ſtultiſſimos aut glorioſiſſi/
mos fuiſſe . ſed ſe uidere ꝙ paucis annis magna ac/
ceſſio facta eſt:breui tempor̃ philoſophiã plane ab
ſolutã fore.theophraſtus ãt moriẽs accuſaſſe natu/
rã dicit̃.ꝙ ceruis & cornicibus uitã diuturnã: quo/
rum id nihil intereſſet:hominibus:quorum maxĩe
interfuiſſet : tã exiguam uitam dediſſet: quorum ſi
ætas potuiſſet eſſe longinquior.futurum fuiſſet:ut
omnibus perfectis artibus omni doctrina hominũ
uita erudiretur .Querebatur igitur ſe tum cum illa
uidere cœpiſſet extingui .Quid ex cæteris philoſo/
phis? nonne optimus & grauiſſimus quiſq; confite
tur multa ſe ignorare:& multa ſibi etiam atq; etiam
eſſe diſcenda.Neq; tamen cum ſe in media ſtulticia
qua nihil eſt peius hærere intelligãt:ægritudĩe pre
muntur.Nullam.n.admiſcetur opinio officioſi do

migẽios.ideo tãdiu uixiſſe:primo ꝙ eis pabula oportuniora melioraq; ad maius tempus præparata extite
runt:deinde propter uirtutes & glorioſas utilitates quas iugiter perſcrutabant̃:ideſt aſtrologiam & geome
triam. Deus eis amplius uiuendi ſolatia cõdonauit:quæ nunq̃ ante addiſcere potuiſſent . Niſi ſexcẽtis ui/
uerent annis per tot enim annorum curricula magnus annus impletur.Ceruos autem uiuaces eſſe tradunt
ſcriptores. Heſiodus cornici noué noſtras attribuit etates:quadruplum eius ceruis . id triplicatum coruis.
Verba Heſiodi hæc ſũt.ελαφοσ ε δ'τετρακορωνοσ τρεισ δ'ελαφουσ ο κοραξ γηρασκεται. uita ceruis ut plinii
uerbis utar in confeſſo longa eſt: poſt centũ annos aliquibus captis cum torquibus aureis: quos Alexander
magnus addiderat:adoptis iam cute magna obeſitate:febriũ morbos nõ ſentit hoc aĩal quin medet̃ huic
timori:quaſdã nos principes feminas ſcimus omnibus diebus matutinis carnem eam deguſtare ſolitas:&
lõgo euo caruiſſe febribus.hactenus plinius:hinc ſatyrico poeta. Ceruina ſenectus:dicta pro diutina & ui
uaci ſubulones ceruos appellant:quibus ſimplicia ſũt cornua:de uita cornicũ diuturna dictum eſt in prĩo
cõmentario. Querebat̃:lamentabat̃ Theophraſtus. Officioſi doloris officioſum dolorem ſignificanter
eum dicit:qui prius eſt:ex iuſta cauſa ſumitur: & cuius probabilis ratio reddi poteſt. officium eum ab effi/
ciẽdo dictũ:quod efficere unumquemque conueniat pro conditione perſonæ.Nam officium appellamus
quod ratione actum ſit:ut docet Marcus.Tullius in tertio de finibus. Non putant lugẽdum uiris.Seneca
uiris nullum legitimum lugendi tempus conſtitutum eſſe tradit:quia nullum ẽ honeſtum:eum ãnum ſe
minis ad lugendum maiores inſtituerint:non ut tamdiu lugerent ſed ne longius.Laudant luculẽti ſcripto
res inſtitutum illud maſſilienſiũ quo ſine lamentatione ſine planctu cadauera efferuntur : luctus funeris
die domeſtico ſacrificio:cõuiuioq; neceſſariorũ adito finitur:Lycurgus in rebus funebribus. ανειλε τα πενθη και τουσ οδυρμουσ.ideſt ſuſtulit luctus & lamentationes. Quintus maximus : Cato in libro de ſenectu
te:multa ait ſe præclara in quinto maximo cognouiſſe : ſed nihil eſt inquit admirabilius q̃ quomodo ille
mortem.M.filii tulit clari uiri & conſularis.eſt in manibus uiri laudatio:quam cum legimus quẽ philoſo/
phum non contemnimus.Poſſidonius refert hunc fabium cõctatorem a romãis clypeũ uocitatũ: ꝓpterea

dogma ſtoicoꝝ ridiculũ

Initia ſapiẽtie non uetuſta

Querela theophraſti

Accuſãda natura

Primigenii

Polychroniĩ

Cauſa lõgioris uitæ

Viuax Coruus

caro ceruina expultrix febriũ

ceruina ſenectus

Subulones qui

Officioſus dolor

Officiũ

Annus ad lugẽdũ feminis

Luctus

Dialis

maſſilienſium

Fabius morte͂ filii tulit firmiter
Clypeus romanus
Pater laudauit filiũ defunctũ
Quatuor filii emylio
Mors filiorum septe͂ diebus
Verba pauli Emylii
cato fortiter tulit obitum filii
Cato filiũ & uxorem interemit
Phassæ palũbi
Nessotrophi quid
Cicero patiens doloris
Oppressus a dolore
De obitu m͞ris meæ
Probitas matris
Mores materni
Castorea nome͂ matris ĩ uiduitate permansit
Dies mortis maternæ lu

quod eo tanquam clypeo romani tegebantur ab impetu hostili. de eo dixit Hãnibal: & romãi suum habe͂t Hannibalem. Refert Plutarchus: cum fabii filius diem obiisset: eum pro dignitate optimi patris calamitate͂ orbitatis cõmodissime tulisse: ipsumq; in foro filium defunctum oratione funebri ex more laudauisse.

Qualis lucius paulus: scribũt Valerius maximus: seneca: plutarchus. Emylio paulo quatuor fuisse filios mares: ex qbus duos iure adoptionis in corneliam fabiáq; ge͂tem transtulit: duos quos sibi seruauerat extulit: quorũ alter quinto ante triumphum paternum die. alter tertia post triumphum die expirarunt: itaque q ad donandos usq; liberos habũdauerat is ad orbitate͂ repente adactus est. que͂ casũ robore aĩ incredibili sustinuit. In tantum ut populum ipse ob id ingemiscentem cõdolentemq;: magis consolaretur: q̃ ipse foret cõsoiandus: qui in or͞ne: quam apud populum habuit sic locutus fertur: cũ ĩ maximo prouectu fœlicitatis nostræ quirites timere͂ neq̃d mali fortuna moliret. Iouem optimũ maximum; Iunonemq; reginã: & mineruam præcatus sum: ut si qd aduersi po. romano imineret. totum in meã domũ cõuerteretur: q̃propter bene habet; annuendo enim uotis meis id egerunt: ut uos potius meum casum doleatis: q̃ uestrũ ĩgemiscerem. Qualis. Mar. Cato. Mar. Tullius ĩ epistola ad seruium sulpitium: de his qui fortiter obitum filiorum tulerunt: sic refert. Quintus maxius: q filium consularem clarum uirum magnis rebus gestis amisit. & Lucius paulus; qui duos septem diebus. & noster gallus. & Mar. Cato qui summo ingenio summa uirtute filium perdidit his temporibus fuerunt. ut eos ipsorum dignitas consolaretur. Mar. Cato apud ciceronem de catone hoc filio defuncto: sic inquit. p͞ficiscar ad catone͂ meũ: quo nemo melior uir natus est: nemo pietate præstantior: cuius a me corpus crematũ: qd͞ cõtra decuit ab illo meũ & mox: que͂ ego meum casum fortiter ferre uisus sum; nõ quod æquo animo ferrem: sed me ipse consolabar: existimans nõ longinquum inter nos discessum & digressum fore: auctor e͂ plutarchus. M. Catonem. uxore͂ & filiũ pdidisse inducta noua uictus & medicinæ formula. oleribus. n. & nessarũ. phassarumq; ac leporis carne domesticos egrotos alebat: ut autem uerba græci scriptoris intelligas: quæ uisa sũt interprætibus nõ translaticia. phassæ dñr palumbi. nessi anates significantur; unde nessotrophiũ apud. M. Varronem. & columelam dictum: quo anates clausæ gregatim pascuntur. Natura affert dolorem. M. Tullius: qui iam copiose tam eloquenter tam magnificis uerbis affirmat dolorem esse in opinione nõ in natura. cũ solum uertisset exilii cã: cum amisisset filiam carissimã. succubuit dolori & egritudini. iacuit miseranter. tunc illi mœror omnem expectorauit sapientiam tunc animus dissensit a labiis: tũc scribens ad seruium sulpitiũ. opprimor inqt & uix resisto dolori: idem aliubi dixit. Cedo fortunæ & manũ intollo. Et ita uirum philosophastrum uel potius philosophũ magnificis uerbis aduersus egritudĩnes peroranțe͂. oppressit tabificus mœror: docuitq; dolorem non opinabilem ee͂ sed naturale͂; hoc ide͂ ego quoq; nuper exptus sum ex obitu matris optimæ carissimæq;: q̃ sicut uiuens mihi intra domesticos parietes ocianti erat maximũ solatium: ita mortua maximo me dolore cõfudit: heu me miserum; hæc scribe͂s dolore diuellor subit mente͂ recordatio affabilitatis dexteritatisq; maternæ. ide͂tide͂ recursat mordax cura uideor uidere idolon. spectrumq; pientissimæ parentis qua nulla. uerum enim loqueris libere loquar sanctior nulla probior nulla religione præstantior fuit: erat prudens & circũspecta supra captum feminarũ. Qui dixit nullũ ee͂ amorem indulgentiorem. q̃ maternum: ueridicus fuit. Deus bõe quãta me quanta fratres caritate amplexabatur: hilaris erat ubi nos hilaros uidebat; tristis ubi; subtristes letitia eius ac tristitia ex filiorũ uultibus pe͂debat: nobis uice͂ patris matrisq; exhibe͂s. Namq; post mortem patris. Castorea: hoc. n. noie mater nũcupabatur: decreuit sibi in uiduitate esse permanendum & cum in matrimonium a nobilibus uiris iterum peteretur: essetq; in ipso etatis suæ flore marito uiduata: mulier sancte pudica. filios pluris fecit: q̃ coniugales uoluptates. Itaq; me cum duobus fratribus: quorũ alter maior natu est alter minor memorabili pietate sedulo aluit. p annos ferme. xxxy. bimulus enim patrem amiseram. O miserũ & funestũ illũ die͂ atroq; calculo notandũ: quo optimã. carissimam. dulcissimã parentem aspexi morientem. O diem: qui diuo petronio tutelari bononiensium deos es dicatus: te acerbũ: te atrum: te ominosum semp habiturus sum: tu mihi id eripuisti; quod in uita erat iucundissimum. tu aliis festum genialem genialiter cole͂tibus. me luctu & lachrymis repleuisti: tu me uulnere insolabili cõfecisti. At consolatores dicent senio cõfecta erat: iam sextum & sexagesimũ etatis annum ĩpleuerat: iam satis diu uixerat. sunt ista quidem uerá nec inficior: sed mihi parum diu uixerat. mihi ĩmaturo obitu rapi uisa est: acerba enim semper est bonoꝝ mors etiam capularium: mœreo & quidem dolenter: ꝗ optimæ parenti nullam solidam gratiam repe͂dere potui pro cumulatissimis beneficiis: quibus me semper indulgenter est prosecuta: dum iã maternis fungitur uicibus ac paternis. Deniq; efficit interitus optimæ matris: nunq̃ enim a me sine honoris noie est nominanda: ut cognoscerem ac experirer affectum doloris esse potentissimum in natura nõ in opinione collocatum. qui subinde me nolente ac reluctante uiolenter erumpit: cui resisti non potest: qui interdũ impe

rioſiſſimus

loris. Quid qui non putant lugendũ uiris? qualis fuit. Q u. Maximus efferens filiũ consularem: qualis Lucius paulus duob⁹ paucis dieb⁹ amissis filiis q̃lis. Marcus Cato p̄tore designato mortuo filio. q̃les reliq quos in cõsolatiõe collegimus: qd hos aliud placuit: nisi ꝗ luctum & mœrorem esse non putabãt uiri. ergo id ꝗ alii rectum opinãtes ægritudini se solent dedere: id ii turpe putantes ægritudine͂ repulerũt. ex quo intelligitur non in natura sed ĩ opinione esse ægritudinem contradicuntur hæc. qs tã

riosissimus refringit repagula uirtutis: uixq; per oculos ac suspiria effusus interquiescit. Valeant phi cum uerbis suis magnific s. prædicent non esse dolendum. Iactent gritudinem in opinione non in natura cõsiste re. Non credo non assentior: nec credidit nec assensus est is qui nunc apathiam maxime probat: & dolorẽ opinabilẽ esse audenter ac decenter affirmat. Nam ex morte filiæ oppressus a dolore est. Exciderũtq; dicta & præcepta. posthabitis aliorũ præceptis consolatoriis. Confugit ad domesticas medelas seq; ipm consolatus est composito libro de cõsolatione. meditor ipse quoq; condere libellum de consolatiõe: ut qđ ille fecit ex iteritu tulliolæ filiæ. id ego iustius faciam ex morte amantissimæ parentis: cuius iacturam grauissimã fero: sed iã ad istitutũ redeamus. Cũ doloris tractatus refricuerit nõdũ obductas cicatrices. Oileus ille apud sophoclem: Sat notum duos aiaces nominitari. alterum oilei alterũ telamõis filium: quorum interitus quotidie ĩ ludis triuialibus celebrat̃: cum aiax oilei fulmĩe mineruæ naufragio extinctus expirauerit. Aiax uero telamonis sibi ex furore mortẽ cõsciuerit gladioque incubuerit sophocles induxit oileum cõsolationibus fouẽtẽ telamonẽ de morte aiacis. ipse paulo post cum audisset aiacẽ suũ cruciabiliter peremptũ eẽ fractus ẽ dolore: nã ut ait terẽtiana sentẽtia. oẽs cũ ualemus recta cõsilia egrotis damus: tu si hic sis aliter sentias. Nec uero: uerba sophoclis moralia & terẽtianæ sentẽtiæ: quam recitauimus cõgruẽtia. Gratũ se mortuis facere: Seneca elegãter mortuus inqt aut beatus aut nullus ẽ: beatũ deflere inuidia est. nullum đmẽtia. Supstitõ muliebris: sicut religio deos colit. ita superstitio uiolat: quã docti nihil aliđ eẽ autumãt q̃ timorẽ supfluum & delirum. ab aniculis dictã: quæ multis supstites p etatẽ delirant & stultæ sũt. M. tullius in secũdo đ natura deorũ. supstitiões ãniles appellat: atq; supstitiosum eẽ uitii nomẽ ex eo dictũ. ꝙ qui totos dies præcabant̃ & ĩmolabant: ut sibi sui liberi supstites essent. supstitiosi sũt appellati: quod nomẽ patuit postea latius. Lactantius ait supstitiosos dici: q superstitem memoriã defunctorũ colũt: qui nouos sibi deos colendos assumebant eos superstitiosos uocabant. uñ est illud uirgilianũ. uana superstitio ueterũq; ignara deorũ supstitio ut inqt Sene. error ĩsanus ẽ. Amandos timet: quos colit uiolat: hoc faciũt peculiariter mulierculæ q̃ qbusdã rebus inanibus addicte dũ uolunt uideri nimis religiosæ. supstitiosæ fiũt. & ita đlirãt. In amatorio sermõe. aĩa ut ĩqt Plau. ẽ amica amãti. & ut ait qdã: amatoris aĩus uiuit ĩ alieno corpe. Catullus & oẽs amasii testantur: amicas sibi uita eẽ cariores a qbus uita & aĩa puella noĩat̃. Dixit oratius: p quo bis patiar mori si parcent aĩæ fata superstiti: Amator ut inquit Aristo. in. viii. ethicorum aspectu gaudet amati. Eque ac nos. puerbiũ græcum est. εστινο φιλοσ αλλοσ αυτοσ. i. amicus est alter ipse. & aliud σοματα μενδυο ψυχη δε μια: corpora quidem duo aĩa ãt una: ꝙ expressit Ouid. illo uersiculo. Qui duo corporibus: mentibus unus erant carissimos ergo amicissimosq; tantũ amare possumus q̃ tum nosmet ipsos: supra nec fieri põt: nec peti debet: cũ natura nihil nobis carius pẽsiusq; nobismet ipsis esse uoluerit. Perturbatio uitæ: caritas q dẽ ĩ nobis ordinata eẽ debet, ut apostolica snĩa p̃cipit̃: sed ĩ pluri

demens ut sua uoluntate mœreat: natura affert dolorem: cui quidem Grantor inquiunt noster cedendum putat. præmit enim atq; instat: nec resisti pót. Itaq; cum Oileus illa apud sophoclem Telamonẽ ante de aiacis morte consolatus esset: is eum audisset de suo filio fractus est. De cuius commutata mẽte sic dicitur. Nec uero tãta preditus sapientia quisquã est: aliorum erumnam dictis alleuãs nõ idẽ cũ fortuna mutata impetum cõuertat. clade subita ut frãgatur sua: ut illa ad alios dicta & p̃cepta excidãt. hæc cum disputant. hoc studẽt efficere nature obsisti nullo modo posse. Ii tamẽ fatẽtur grauiores ægritudes suscipi q̃ natura cogat. Quæ igitur est amẽtia ut nos quoq; idem ab aliis requiramus: sed plures sunt causę suscipiẽdi doloris. Primũ illa opinio mali quo uiso atq; persuaso ægritudo insequitur necessario. Deinde etiã gratũ se mortuis facere. si grauiter eos lugeant. arbitrãtur. Accedit superstitio muliebris quedam. Existimant enim diis immortalib⁹ se facilius satisfacturos: si eorũ plaga pculsi afflictos se & stratos esse fateantur. sed hæc iter se quã repugnant pleriq; non uident. Laudant enim eos: qui æquo animo moriantur: q alterius mortem æquo animo ferant: eos putant uituperandos: quasi fieri ullo mõ possit: qđ ĩ amatorio sermone dici solet: ut quisq̃ plus alterꝶ diligat quã se. Præclarꝶ illud est & si queris rectum quoq; & uerum: ut eos qui nobis carissimi esse đbeãt: æque ac nosmetipsos amemus. At uero plus fieri nullo pacto potest. Ne optandũ qdem est in amicitia: ut me ille plusq̃ se amet. ego illum plusq̃ me. perturbatio uite si ita sit atq; officiorum omnium consequatur. sed de hoc alias: nunc illud satis est: non attribuere ad amissionem amicoꝶ miseriam nostram: ne illos plusquam ipsi uelint: si sentiebãt: plus certe quam nosmetipsos diligamus. Nam quod aiunt pleroq; cõsolationibus nihil leuati: adiungũtq; cõsolatores ipsos cõfiteri se miseros

ctuosus
Acerba
sempter
bonorum
mors
Affectus
doloris potẽtissimus
Meditor
libellum
de consolatione duo
aiace
Terẽtiana
snĩa
Supstitio
qđ
Superstitiosi
Aniculæ
supstitiosæ
aĩa amica
amãti
Amicus
alter ipse
Corpora
duo
aĩa una
Caritas
ordinata
Inordinatus amor

mĩs inordinata conſpicitur. Dicitur ãt amor ſiue caritas eẽ inordinata. cũ aut hõ id diligit: qđ nõ debet: aut quos debet diligit: ſed plus iuſto diligit aut minus iuſto. Dilectionis. n. librari debet modus: auctor diuus Hieronymus in omelia cantici tertia. Cũ ad eos impetũ cõuerterit: ſenſus eſt cõſolatores: qa alios in dolore conſolari uolunt cõfitent̃ ſe miſeros eſſe: cũ ĩ eos retorquet ĩpetus doloris: & caſus ipẽ cõuertitur ex quo fieri uidet̃: ut q ſe patronos: ĩ alieno negocio ꝓfitẽt̃. illis ipſis ĩ ſuo opus ſit patrono: & q cõſolator ĩ alieno mœrore uideri uult. ipſe ĩ ſuo luctu cõſulãdus ſit: qđ uitiũ ait. M. tullius eẽ culpæ nõ naturæ. Quãuis copioſe: q̃tũ uis. Aliter atq; aliterq; q̃.

Auarus Auariciã — Qui auari auaros: cõe id ferme uitium ẽ: ut auarus dicat ĩ auaritiã: glorioſus gl̃iæ cupidũ rep̃hẽdat: ĩgratus culpet ingratos. unde ait

Qui aliena repren dunt uitio ſi duæ homini mã ticæ — ſeneca ẽ illud graue uitiũ ĩgratos eẽ & ĩtolerabile & ꝙ diſſociet hoĩes: ſed uſq; eo uulgare: ut illđ nec q querit̃ qdẽ effugerit. atq; inibi ex ĩteruallo: fortaſſe inqt de quo q̃reris ſi te diligenter excuſſeris ĩ ſinu ĩuenies. idẽ ĩ ep̃lis moralibꝫ ait: iraſcẽdũ ñ eẽ magiſter iracũdiſſimus diſputat. Lactãtius quoq; uideo ĩqt magnã ptẽ eoꝝ: q ĩ ſcola de pudoꝛ̃ & cõtinẽtiã ꝑcipiãt argutiſſimæ eoſdẽ ĩ oĩum cupiditatibus libidinũ uiuer̃. aliorũ uitia cernere: huic ſñiæ cõgruit eſopi fabula: q̃ tradit hoĩes duas manticas hr̃e unã ãte: altera retro. ĩ priorẽ aliena uitia mitti. ĩ poſteriorẽ nr̃a: q̃ abſcondimus & uidere nolumus. hoc Catullus ſignat cũ ait: nemo

Catulus Perſius Oratius — uidet manticæ qđ ĩ tergo ẽ & pſius. ut nẽo ĩ ſeſe tentat deſcendere nemo. ſed p̃cedenti ſpectat̃ mãtica tergo. ob hoc dixit ora.. Reſpicere ignoto diſcet pẽdentia tergo. idẽ alibi ĩ hãc ſñiam ſic elegãter ſcribit cũ tua puideas oculis mala lippus inũctis: cur ĩ amicoꝝ uitiis tã cernis acutum quã aut aqla aut ſerpẽs epidaurius. ſene. taxãs id gẽus hoĩes ꝑpoſteros: papulas inqt obſeruatis alienas: obſiti plurimis ulceribus Cõſiliſ ẽ illa euãgelica ſentẽtia: q̃ eos accuſat q ĩ alieno ocu-

In alieno oculo feſtucã — lo feſtucam uidẽtes ĩ ſuo trabẽ nõ aſpiciũt. Si eadẽ res ẽ: exẽplo res ĩſtruenda eſt ut magis colliq̃ſcat: amiſit pr̃ filium angit̃ meret cruciat̃. dũ iactura ẽ recens: mox egritudo illa uetuſtate uel tollit̃. uel lenit̃: & tñ eadẽ eſt orbitas ultĩo die: q̃ fuit prĩo. ita filio caret poſt đcem ãnos: ſicut carebat a funere: nihil de eo pp qđ dolet mutatũ ẽ. ex quo colligit Cice. egritudinem ſi eẽt naturalis debere eãdẽ cõtinenter ꝑmaner̃: nec ullo tpe ĩminui: ſed cũ dies cõterãt oẽs mœrores ex hoc rõcinat̃. oẽm uĩ egritudĩs ex opiniõe naſci nõ ex natura. Nihil eã mali: ſenſus ẽ. cogitationẽ diuturnã qđ nihil ſit ĩ re mali: eẽ ꝓ medela doloris ac fomẽto. nõ ãt ipam diuturnitatẽ. Mediocritates: tãq̃ mediocriter dolẽdũ ſit: & modice mœrẽdũ: pipatetici. n. affectus nõ tollũt ut ſepe dictũ ẽ: ſed tẽperãt. Egritudinẽ ſuſcipe: tãq̃ ex officio ſit dolere: & triſtitia angi: ut ſi pr̃ amiſit filium ĩ egritudĩe ſit: & ĩ egritudĩe eſſe debeat ex officio: pinde ac pietas & affectus paternus: hoc exigãt ac depoſcãt ĩ tm̃: ut q ĩ tali caſu nõ doluerit exiſtimetur culpabilis ĩpius inofficioſus.

Opinio recens — Opinio recẽs: ĩterp̃tat̃ zeno opinionẽ mali recẽtẽ ĩtelligi nõ ſolũ illã: q̃ tũc ẽ recenter exorta: ſed & illã: q̃ uiriditatẽ q̃dã retineat q̃uis uetuſta ac diuturna ſit: exẽpli cã. Recẽs opinio luctus fuit ĩ octauia auguſti ſoror̃: poſt obitũ marcelli filii: q̃ talis ꝑ oẽm uitã fuit: q̃lis ĩ funere: huic erat quotidie opio illa recẽs doloris cũ ita mœreret lõgo ĩteruallo: poſt filii mortẽ: ſicut luxerat die funeris. idẽ đ arthemiſia dici põt q̃ maritũ mauſolũ amaſſe fertur ſupra oĩs amorũ fabulas ultraq; affectiõis hũanæ fidẽ. mauſolus ãt fuit rex cariæ. uelut quidã græcarũ hiſtoriarũ ſcriptores dñt ſatrapes: ideſt perfectus. maritus & frater artemiſiæ: q̃ illo defuncto imperium habuit: illiq; ſepulchrũ extruxit illud memoratiſſimũ dignatumq; numerari inter ſeptem oĩum terrarũ ſpectacula: a quo oĩa ſepulchra pretioſa ex noĩe eius mauſolea nũcupat̃. ut docet diuus Hieronymus libro primo cõtra Iouinianũ: & nos in comentariis Propꝛii & ſuetonii affati retulimus: arthemiſia tabæ conſũpta eſt ut ait. Strabo ꝓpter luctum: quem ex uiro ſumpſerat: quæ prius luctu atq; đſiderio mariti defũcti flagrans: oſſa cinerem q̃ eius cõtuſa in pulueris faciem aquæ ĩdidit ebibitque. Et ita mauſoli mariti uiuum ac ſpirans ſepulchrum fieri concupiuit. auctores. Gellius. Valerius. Plinius. cæteri.

Recens luctus ĩ octauia — Amor artemiſiæ in maritũ — Mauſolus — Mauſoleũ inter ſeptẽ ſpectacula

cum ad eos impetũ ſuum fortuna cõuerterit: Vtrũ diſſoluitur. ſũt. n. iſta nõ nature uitia ſed culpe: ſtultitiam autem accuſare quãuis copioſe licet: nã & q nõ leuantur: ipi alios ad miſeriã ĩuitãt. Et q ſuos caſus aliter ferũt: atq; ut aliis auctores ipſi ferũt: ñ ſũt uitioſiores: quã fere pleriq;: q auari auaros gl̃ie cupidos glorioſi rep̃hẽdũt. Eſt. n. ꝓpriũ ſtultitie aliorũ uitia cernere: obliuiſci ſuoꝝ. ſed nimiꝝ hoc maximũ ẽ experimẽtũ: cũ cõſtet ægritudinẽ ex uetuſtate tolli. hãc uĩ nõ eẽ ĩ die poſitã: ſed ĩ cogitatiõe diuturna. nã ſi eadẽ res ẽ: & idẽ hõ ẽ: q põt qcq̃ đ dolore mutari: ſineq; de eo pp ꝙ dolet qcq̃ ẽ mutatũ. neq; de eo q dolet. Cogitatio igit̃ diuturna nihil eẽ in re mali: dolori medet̃ nõ ipã diuturnitas. Hic mihi afferũt mediocritates: que ſi naturales ſũt: q̃d opus ẽ cõſolatiõe: nã. n. ipſa terminabit modũ: ſin opinabiles: opinio tota tollat̃ ſatis dictũ eẽ arbitror egritudinẽ eẽ opinionẽ mali p̃ſentis: ĩ q̃ opiniõe illđ inſit: ut ægritudinẽ ſuſcipe oporteat. Addit̃ ad hanc diffinitionẽ a zenone recte: ut illa opinio preſentis mali ſit recẽs. Hoc ãt uerbũ ſic interp̃tat̃: ut nõ tm̃ illud recẽs eẽ uelit: qđ pauloante acciderit. ſed quã diu in illo opinato malo uis q̃dam inſit & uigeat & habeat quãdã uiriditatẽ: tãdiu appellat̃ recens: ut Arthemiſia illa Mauſoli cariæ reges uxor: q̃ nobile illud Halicarnaſi fecit ſepulchrum: quamdiu uixit:

Halicarnasi: ciuitas est cariæ regia princi pũ: q̃ prius Zephyra dicebatˀ: ubi est mausoleũ & salmacis fõs ex halicarnasio fuit herodotus historicus: itẽ heraclitus poeta: & diony. scriptor ãtiqtatũ. Quotidie reces ut singulis diebus maritũ amittere uideretˀ talisq; esset p oẽ tp̃s uitæ: q̃lis fuerat in funere defuncti. Aut ad aliã traducere sicut amor lenitˀ trãslatus trãsfususq; ab amica in alterã amicã: sic egritudo supprimitˀ au se datˀ: si ad aliã egritudinẽ traducta sit: sic medici aiunt ueterẽ morbũ nouo morbo emoueri ac sanari posse i q̃ sriam ẽ illud oranũ: emouit ueterẽ mire nouus ut solet i cor: traiecto lateris miseri capitisue dolore ut letargicus hic cũ fit pugil: & medicũ urget.

uixit ĩ luctu: eo dẽq; ẽt cõfecta cõtabuit: huic erat illa opĩo quotidie recẽs: q̃ tũ deniq; non appellabatˀ recẽs cũ uetustate exaurit: hæc igitˀ officia sunt cõsolãtiũ tollere egritudinẽ funditus aut sedare aut d̃trahere q̃plurimũ: aut supprimere: nec pati manarˀ lõgius: aut ad aliã traducere: sed q̃ unũ offm̃ consolantis putẽt malũ illud oĩno nõ ẽẽ. ut Cleãti placet sunt q̃ nõ magnũ malũ: ut pipatetici: sunt q̃ abducũt a malis ad bõa: ut epicurus: sũt q̃ satis putãt oñdere nihil inopinati accidisse: nihil mali. Chrysippus ãt caput ẽẽ cẽset ĩ cõsolãdo detrahere illã opĩonẽ merẽti: si se offõ fũgi putet iusto atq; debito: sũt ẽt q̃ hæc oĩa gña cõsolãdi colligũt: alius. n. alio mõ mouetˀ: ut fere nos oĩa ĩ cõsolationẽ unã cõiecim⁹: erat. n. ĩ tumore aĩus: & oĩs ĩ eo tẽtabatˀ curatio sed sumẽdũ tp̃s ẽ nõ mĩus in aĩoꝝ morbis q̃ ĩ corpoꝝ: ut Prometheus ille Aeschyli: cui cũ dictũ eẽt. Atqui Prometheu te hoc tenere existĩo mederi rõe posse iracũdiæ rñdet: si q̃de q̃ tẽpestiuã medicinã admouẽs nõ ad grauescẽs uulnus illidat mãus. Erit igitˀ in cõsolãtibus prĩa medicĩa docere aut nullũ malũ esse: aut admodũ paruũ. Altera est & de cõi cõditione uite & pprie si qd sit de ipsius q̃ mœreat disputãdũ. Tertia summã ẽẽ stulticiã frustra cõfici mœrore: cũ ĩtelligas nihil posse pfici. Nã cleãtes q̃dẽ sapientem cõsolatˀ: q̃ cõsolatiõe nõ eget. Nihil. n. ẽẽ malũ q̃d turpe nõ sit si lugẽti psuaseris: ñ tu illi luctũ sed stulticiã detraxeris. Alienũ aũt tp̃us docendi: & tñ non satis mihi uidetˀ uidisse hoc Cleãtes. suscipi aliquãdo ægritudinem posse ex eo ipso: q̃ non esse sũm ũ malũ cleantes ipse fateatur. Quid. n. dicimus: cum Socrates Alcibiadi persuasisset ut accepimus

Malũ illud oĩno: ut dicat cõsolator ad eũ quẽ cõsolatˀ illud non esse malũ: q̃d ille tãtope mœret & lamentatˀ. A malis ad bona inter epicuri cyrias doxas: ita. n. appellantˀ sñiæ principales & maxĩæ ratæ: hæc una est aĩum a cõtẽplatu maloꝝ a uocãdũ abducẽdũq; esse ad bonoꝝ p̃teritoꝝ recordationẽ: uoluptatũ. n. p̃ceptoꝝ recordatio ut ĩq̃t epicurus beatã uitã facit. Officio fungi putet: q mœret ob idip̃m uehemẽter mœret: q̃d existimat mœrorẽ illũ: & luctũ ẽẽ officiosum: piũ debitũ: tã q̃ ita fieri oporteat: ic circo debet cõsolator detrahere lugẽti hãc opĩonẽ officiosi doloris. Erat ĩ tumore aĩus sicut mẽbrũ q̃d in tumore est & turgidũ uitiose se hẽt: sic tumẽs aĩus in uitio ẽ & morbo Prometheus Aeschyli. De hoc añ dictũ est: quẽadmodũ. s. æschylus tragicus poeta ap̃ græcos tragediã fecit noĩe pmetheũ: ĩ q̃ inducebatˀ pmetheus affixus caucaso intolerantˀ dolẽs & erũnas flebilitˀ deplorãs. Atqui: sed. Qui tẽpestiuã medicinã: ait pmetheus rõnẽ mederi posse iracundiæ si tẽpestiuiter adhibeatˀ: cũ nihil sit salutarius tẽpestiua medicina. Verum interdũ ita noxia est medicina ĩtẽpestiuiter admota sicut uulnus leditˀ illisu mãus & tactu: ut aũt crudũ adhuc uulnus medẽtiũ manus reformidat deĩde patitˀ atq; ultro req̃rit: sic recẽs aĩ dolor cõsolatiões reiicit ac refugit mox desiderat & uehemẽter admotis q̃escit. Altera. s. medicina. De ipius. s. uitæ cõdictõe. leuatˀ. n. mœror dũ cõsolator oñdit qualis sit cõdictio hũana fluxa. s. q̃ssa & in lubrico pẽdẽs uel dũ de priuata cõditiõe uitæ illius q me ret dixerit. Tertia. s. medicina. Nihil posse pfici: solũ q̃d añ dictũ ẽ iõ dixit se lugere & dolere: q̃d nihil pficeret. Sapientẽ cõsolatˀ: cleãtis phi cõsolatio supuacãea est ut pote ad solũ sapientem ptinens: putat. n. officiũ cõsolãtis esse: ut dicat lugenti illud nõ ẽẽ malũ: pp q̃d lugeat: cũ nihil sit malũ q̃d turpe nõ sit: & ob hoc colligit nõ ẽẽ lugẽdũ ex obitu alicui⁹ uel carissimi: q̃a id malũ nõ ẽ: cũ nõ sit turpe: sed ĩ hoc peccatˀ cleãtes: q̃d sapiẽti adhibeat cõsolatiõem: cui nulla cõsolatõe opus ẽ: alioq̃ sapiẽs nõ eẽt: ex cõsolatõe cleãtis nõ luctus d̃trahitˀ lugẽti sed stulticia: si illi h̃ psuasũ fuerit uidelicet nihil ẽẽ malũ q̃d turpe nõ sit: q̃d totũ stoicæ disciplĩe ẽ ueꝝ lugẽs ac mœrorˀ cõfectus: cõsolãdus ẽ cõsolatõib⁹ mitigatoriis: nõ ãt docẽdus: an malũ sit q̃d turpe nõ est: ill d̃. n. tp̃s docẽdi nõ est: sed cõsolãdi: dũ recẽs: est mœror. Eũ nihil hoĩs esse: Plato. dialogi extãt q̃bus titulus est alcibiades siue de uoto. In his socrates castigat alcibiadem tã q̃ nihil hoĩem ac ĩperitũ nimisq; g̃ĩosum: q̃d esset in cõtiõe atheniensiũ dicturus q̃ nesciret: ac disertaturus de iusto & iniusto: cum ipse iustoꝝ atq; iniustoꝝ inscius foret: ex quo platõico dialogo ductum est totũ illud persianũ: hoc puta nõ iustum est illud male rectius illud. Deniq; tota illa satira ex Plato. archetypho formata: tradũt historici alcibiadem: a luxu: a uoluptatibus a malis moribus traductũ fuisse a socrate ad bõa disciplinã: qui discendi studio & sapientiæ amore pellectus exemplo cũctis amatoribus adulatoribusq; repulsis: ad socraticã disciplinã aĩum uertit: nusq̃ recedẽs a latere phi sapiẽtissimi. Demissa

Halicarnasus

Morbum morbo tolli

Cyriæ doxæ epicurĩ

Tumens aĩus uitio

Nihil salubrius tẽpestiua medicina

Cõsolatio Cleantis

Alcibiades castigatus a Socrate

Satyra persii ex platone ducta

Alcibia est itaq; supbia galli:& alæ ad terrā depssæ:erat alcibiadi ingeniū ut tucydides pbusq; notificant:ad incon/
des procli tinentiā luxuriā uoluptatesq; pcliuiter ppensum:qd' Socratica disciplina ad frugalitatē reuocabat. Nā so
uis ad lu crates adolescentē ut auctor est plutarchus monere & liberius accusare non desistebat:ostendens nullā i eo
xum prudentiā nullā modestiā:nullū deniq; uestigiū esse uirtutis. Itaq; cū q oēm suæ uitæ cursum immolitiæ
corpis ac libidibus collocaret:nō esse hoiem:sed monstrū potius & imane qddā aial appellandū. his socra
ticis castigatiōibus alcibiades sese afflictabat:lachrimansq; socratē:quē cūprimis admirabat supliciter ro/
gabat:ut sibi uirtutē traderet : quā amabat
uel imaginē potius:ut iqt Plat. gerebat amo
ris:olim in pugna deliaca socratē in magno
periculo cōstitutū solus alcibiades ptexit.

Alcibia Baiulū: p uilissimo despectissimoq; poni
des ptexit tur græci. βαστάζοντας. uocāt: quos latini
Socratem baiulos appellant:sunt aūt: q onera hume/
Baiulus ris portāt: & uecturas oneꝝ corpe suo facti
Baiulare tant:baiulare est onera ferre apud Quinti.
in. yi. Ego te baiulare non possum: q habue
rint horoscopū in. ii. pte tauri ut inqt Iuli/
us firmicus baiulabūt stercora latriasq; pur
gabunt. Quid dicemus cleāte:apostropha
ad cleantē:q putat consolationē esse effica/
cissimā mōstrari lugēti nihil mali esse in re
Lycon phi quā luget. Quid lyconis:lycon phs pipate
losophus ticus eloquens fuit:& i dicēdo suauis adeo:
Glicon ut p lycon glycon noiaref: q dictio dulce/
dinē significat. Gultu & uestiū moliciæ ni/
tidissimus:lucta & pilari lusiōe exercebat
piit podragæ morbo ānos natus. lxxiiii. fu/
it alius lycon pythagoricus. Alius uersifica/
tor:alius epigrāmatariꝰ:hic d quo loqmur
phus peripateticæ secte affectator:egritudi
nē moueri aiebat ex incōmodis fortunæ tā/
tū & corpis:aī mala excludebat:ex quo ar/
guit a Cicer. ostendente alcibiadis exēplo:
egritudinē ex aī quoq; malis uitiisq; cōstar.
Non tibi Nō tibi hoc soli:hæc est cōsolatio illa usi
hoc soli tatissima:ut cōsolātes dicamus lugenti : nō
Dulce me illi solū id cōtigisse:sed aliis inūerabilibus
renti popu nec primū nec ultimū talia ppessuꝝ:tāq; so
lus dolen/ latiū sit lugētis turba lugētiū:in quā sniam
dum Afri est illud ex senecæ tragedia. Dulce mœrēti
canus for/ populus dolēdū. Vt tulerit qsq;:in cōsolā
titer tulit dis lugentibus debet cōsolator allegare exē
obitū fra/ pla eoꝝ:q cōsimiles erūnas aīo subnixo tu
tris lerunt:sicut seneca dū cōsolat polypiū iso
Exemplū labiliter rapto de fratrē dolentē:refert exemplū africani:q mortuū fratrē tā magno aīo desiderauit: q̄ de/
emiliani fenderat:memorat emillianū q adolescētulus ac ppe modū puer spectauit fere iuncta duoꝝ fratrū fune/
Malunt ex ra:& tn̄ tāto aīo tulit illā subitā familiæ suæ uastitatem:q̄to debuit ferre uir in hoc natus:ne urbi rōanæ aut
empla q̄ scipio deeēt aut Carthago supesset:pcenset ēt duoꝝ locullōꝝ direptā morte cōcordiā:hæc āt efficacissima
uerba sunt fomenta ad mœrorē leniēdū tollēdūue:cū hoīes malint exēpla q̄ uerba qa loq facile est:pstare diffi/
cile. Ad tps egritudinis. In ipso mœroris momēto:& hora uix curatio chrisippi pōt adhiberi:cū aīus in tu/
more recenti collocatus tales medelas aspernef. Dicebat aūt chrysippus in cōsolando detrahēdā esse mœ/
renti opīonē illā officiosi debitiq; doloris. Non semp utimur eodē statu. M. T. Quinti. fortunatianus: mar
cianus : cæteri doctores rhetorici tradunt. In causis potētissimū eē statū siue cōstitutionē. Est aūt status pri
ma ut q dam dixerunt causaꝝ conflictio:uel ut sentit Quinti. qd ex prima cōflictione nascit exēpli cā. Intē
tio est: fecisti homicidiū:depulsio est:nō feci:qō an fecerit:hinc cōstituto fit cōiecturalis:fuerunt q duos tā
De statu si tum status facerēt:fuerūt q quatuor:non defuerūt q sex:obtinuit snīa coꝝ:q tres status generales esse dixe
ue cōstitu/ runt cōiecturalē iuridicialē:finitiuum:in rhetoricis ad herenniū: p finitiuo legalē inuenies:cui finitio sub/
tione iungit :tanq̄ generi spēs:ut igit in cā non semp utif Orator eadē constitutione siue statu:sed put cā depo/
Cōiectura scit:mō cōiecturalis:mō iuridicialis : mō finitiuus adhibef:sic ad egritudinē leniēdā nō sp eadē cōsolatiōe
lis Legalis ut oportet:sed cā & psona mœrētis cūprimis spectāda est:qm̄ nō eadē oībus sūt accomodata. Alius exēplis
Iuridicia mouef. Alius rōibus. in alio efficax erit epicuri. i alio chrysippi cōsolatio:unicuiq;. n. sui mores:sūt suū inge
lis niū:sua natura:qbus cōsolator cōsolationes ita accōmodauit:ut orator cāæ status siue cōstōnes accōmodat.

eū nihilominus eē. nec quicq̄ inter Alcibiadē sum/
mo loco natū:& quēuis baiulū interesse:cū se alci/
biades afflictaret:lachrymāsq; socrati supplex esset
ut sibi uirtutē traderet : turpitudinēq; depelleret.
Quid dicemꝰ Cleāte:nū in illa re q̄ ægritudine Al
cibiadē afficiebat:mali nihil fuisse:qd illa Lyconis
qualia sunt:q ægritudinē extenuās:paruis ait eam
rebus moueri fortunæ & corpis incōmodis:non aī
malis:qd ergo illud qd Alcibiades dolebat nō ex aī
malis uitiisq; cōstabat. ad Epicuri cōsolationē satis
est ante dictū. Ne illa qdē cōsolatio firmissima est:
q̄q̄ & usitata est & sæpe pdest. Non tibi hoc soli: p
dest hæc qdē ut dixi:sed nec semp nec oībus:sūt. n.
q respuāt:sed refert qūo adhibeat :ut. n. tulerit qsq;
q; eoꝝ q sapienter tulerūt : nō quo qsq; incōmodo
affectus sit pdicādū est. Chrysippi auctoritas ad ue
ritatē firmissima ē:ad tps ægritudinis difficilis ma/
gnum opus ē pbare merēti illū suo iudicio:& qd se
ita putet oportere facere:mœrere. nimiꝝ igit ut in
causis non semp utimur eodem statu:sic. n. appella
mus controuersiaꝝ genera:sed ad tps cōtrouersiæ
naturā ad psonā accōmodamus:sic in egritudīe le/
nienda nā quā qsq; curationē recipe possit:uidēdū
est:sed nescio quo pacto ab eo:q erat a te ppositū:
aberrauit orō. Tu. n. de sapiēte q̄ sieras:cui aut ma/
lū uideri nulli pōt : qd uacet turpitudīe:aut ita par
uum malū:ut id obruat sapientia: uixq; appareat.

qui nihil opinione affingat: assumatq; ad egritudinẽ: nec id putet esse rectũ: se q̃ maxime excruciari: luctuq; confici. quo prauius nihil eẽ possit edocuit tñ rõ ut mihi q̃dẽ uĩ: cũ hoc ipsum ꝓprie non q̃reret̃ hoc tpe: ne q̃dẽ ullũ esset malũ: nisi ꝙ idem dici turpe posset: tñ ut uideremus q̃cq̃d esset in ægritudine mali. id nõ naturale eẽ: sed uolũtario iudicio: & opĩonis errore cõtractũ. Tractatũ est aũt a nobis id genus egritudinis ꝙ unũ ẽ oĩum maximũ: ut eo sublato reliquoꝝ remedia: ne magnope q̃renda arbitraremur: sunt. n. certa q̃ de pauptate: certaq; de uita ĩhonorata & in gloria dici soleant. sepati aũt certe scholæ sunt. de exilio: de ĩteritu patriæ: de seruitute: de debilitate: de cecitate: & de oĩ casu in quo nomẽ poni solet calamitatis. hæc græci in singulas scholas & ĩ singulos libros disptiunt. Opus. n. q̃runt. q̃q̃ plane disputationis sunt delectatiõis. & tñ ut medici toto corpe curando minimæ ẽt pti si condoluit medent̃: sic phĩa cũ uniuersam ægritudinẽ sustulerunt: tñ si q̃s error aliũde exititit: si pauptas momordit: si ignominia pupugit si q̃d tenebraꝝ offudit exiliũ: aut eoꝝ q̃mõ dixi siq̃d extitit. & si singulaꝝ reꝝ sunt ꝓprie cõsolationes: de q̃bus audies tu q̃dẽ cũ uoles: sed ad eũdẽ fontẽ reuertendũ est: ægritudinẽ omnem ꝓcul abesse a sapiẽte: ꝙ inanis sit: q̃d frustra suscipiat̃: ꝙ non natura exoriat̃. sed iudicio: sed opinione. sed quadã inuitatiõe ad dolendũ: cũ id decreuerimus ita fieri oportere: hoc detracto q̃d totũ est uolũtariũ: ægritudo erit sublata mœrens: morsus tñ & cõtractiũculæ q̃dã aĩ relinq̃nt̃: hãc dicãt sane naturalẽ dũ egritudis nomẽ absit graue tetrũ. funestrũ q̃d

Nihil opinione affingat: sapiens opinione non ducit̃: ut lugeat ut in egritudine sit: nõ se luctu cõficit: q̃a opinet̃ ita fieri oportere. Iã. n. antedictũ est opinionẽ existimari fontẽ & originem ac cãm nõ solũ tristitiæ: sed reliquaꝝ quoq; pturbationum: q̃bus sapiens non assentit̃: nec cedit: cui nihil malũ uĩ: nisi q̃d turpe sit. Est oĩum maximũ: tristitia siue ægritudo inter cæteras pturbationes potẽtissima est: q̃ lancinant p̃cordia ex est aĩum: torquet hoĩem: & plane carnificina est. Certa q̃ de pauptate: hæc tanq̃ spẽs generi subiiciunt̃ ut de pauptate dicere: de uita inhonorata de exilio: & cæteris calamitatibus: q̃ oĩa afferunt ægritudinẽ. Vita in gloria. tutior interdũ & beatior est uita ĩ gloria: q̃ gloriosa: hinc illud uotũ tragici poetæ Metellus lare secreto tutoq; tegat: apud Virgiliũ Mauult ille mutas agitare inglorius artes: q̃dã uitam inhonoratã existimant esse suppliciũ: uñ fit ut ambiant: rogent supplicent: iniurias & cõtumelias non paucas pferant: ut ad honores cupitos ex ambitosq; aliq̃n perueniant: hinc a Ciprião dictũ est uere ac decenter: fascibus ille oblectatus & honoribus esse priuatus & inglorius non põt: hic stipatus clientum cuneis frequentiore comitatu: officiosi agminis honestatus penam putat esse cum solus est. In singulos libros: ut singulatim separatimq; disputent: de exilio: de cecitate: de pauptate: & reliquis: quarum rerum singularum sunt ꝓpriæ consolationes. Opus q̃rũt: ordo est: opus q̃runt delectationis: q̃ q̃ & sunt disputationis: sensus est: q̃runt talia scribẽdo delectare q̃uis & talia disputatiõibus plãe cõueniant: q tollit egritudinẽ imitat̃ medicũ corpi medentẽ q nec minimã q̃dẽ partẽ omittit: q̃n curet. Si quid tenebraꝝ offudit exilium. Exilium ut definit Seneca in libro de cõsolatione: ad albinã: est loci commutatio: hanc autem loci cõmutationem sequunt̃ incõmoda: ob q̃ uidet̃ exilium esse res misera: calamitosa: quo claritudo fœlicitatis obscuret̃: ueluti tenebris offusis: sed cum naturalis quædam aĩs mortalium irritatio insit cõmutandi sedes: transferendi: domicilia: atq; peregrinandi: non uideo quid tantũ mali in se contineat exiliũ: q̃d quasi peregrinatio q̃dam est & cõmutatio loci: quem quotidie infinita multitudo comutat. M. Tullius in orõne ꝓ. au. cecina exiliũ inquit suppliciũ non est: sed ꝓfugiũ portusq; supplicii: nã q uolunt pœnã aliq̃ subterfugere: aut calamitatem eo solũ uertunt hoc ẽ sedem ac locum mutant. Itaq; nulla in lege nostra reperiet̃ nec apud cæteras ciuitates. maleficiũ ullũ exilio esse mulctatũ: sed cũ oẽs uincla neces ignominiasq; uitant: q̃ sunt legibus constitutæ: confugiunt: quasi ad arma in exiliũ: item in orõne pro domo sua exulẽ ait nomen esse calamitatis nõ turpitudinis: ubi aũt turpitudo nõ est. malũ esse non põt: ex stoicoꝝ decretis. Quod frustra suscipiat̃. egritudo frustra suscipit̃ cũ mœrendo lugẽdoq; nihil ꝓfici possit. Ideoq; ait Seneca: illud te nõ minimũ ad iuuerit: si cogitaueris nihil ꝓfuturum dolorẽ tuum: nec illi quẽ desideras: nec tibi: nã si quicq̃ tristitia ꝓfecturi sumus: nõ recuso quicq̃d lachrymaꝝ fortunæ supfluit: tuæ fundere. Contratiũculæ: quasi pũctiunculæ: q̃ naturales sunt cõtractio enim aĩ est ex mœrore: sicut cõtractio frontis ex tristicia. Quod cũ sapiã esse: si ĩ sapientẽ egritudo. non cadit: non põt esse cõtuberniũ egritudinis. & sapiæ: ubi. n. ille est hæc nõ adest: ubi hæc adest: illa abest Atq. sed. Quã multæ: grãmaticæ regulæ: q̃ interdũ fetutiæ. sunt & rãcidæ. dicerẽt p multæ q̃ pluriæ: uel p quã multæ: sed q seruit elegãtiæ utrũq; ꝓ loco decẽter usurpat: sic cæsar: mũdissimus elegãtissimusq; scriptoꝝ dixit: q̃ magnũ numeꝝ iumẽtorũq; atq; hoĩum ĩtercipiũt: sic. Qu. cur. ĩter classicos scriptores spectatissimus ait: p q̃ maxĩo põt exercitu cõpato. Trũco euerso: p̃stat ĩ trãslatiõe arboris: noĩe trũci sigñans egritudinẽ: noĩe stirpiũ & radiculaꝝ agnatas pturbatiões: q̃ ex egritudis fõte ĩ riuos d̃ducũt̃: & ex hoc trũco ueluti

Vita in gloria

Exambiti honores

Exiliũ q̃d

Exilium ꝓfugium nõ supplicium

Solum uertunt

Exul nomen calamitatis

Nihil ꝓfuturum

Dolorem

Contractio animi

Regulæ grammatices rãcidæ

Quã magnus

Per q̃ maximus

ſtirpes fibræq; ſoboleſcũt: ex quo fit ut euerſo trunco elidant ſtirpes: ut ſublata ægritudine reliqua tollant.
Cuiuſmodi eſt: hoc ideo dixit: tanq̃ id ocium minus gratũ ſit: q̃ negocia foreñſia: & ſenatoriæ occupatio
nes: qbus florente. re pub. dominabat: tunc uero frigebat in otio: cum oĩa ad unius cæſaris nutum forent de
uoluta. Et emulari & obtrectare: uident hæc idem ſignificare: ſed tñ aliquid differunt: q̃ oĩa ægritudini

Fibræ
Fibrum

ait eſſe ſubiecta: de qbus proxima tuſculana copioſius diſſeretur. Fibræ ſtirpium: quaſi adiculæ minutæ
& ueluti capillamenta in extremo ægritudinis trunco adhereſcentes: fibrum enim antiqui extremum dixe
runt: ut docet. M. Var. unde fibræ dictæ extremita
tes in iecore & fimbriæ ĩ ueſtimentis: & fibræ in ar
boribus & herbis: pli. in. xix. tubera uocant hæc
undiq; terra circundata nulliſq; fibris innixa aut

Omne preclarum ardu um

ſaltẽ capillamentis. Elidendæ: ſuffocandæ: ſtran
gulande: effringende: ita ut reuiuiſcere ac repul
lulare non poſſint. Non idem arduũ: Vetus uer
bum eſt: omnia preclara ardua eſſe & rata: alioq
nihil p̃clarum haberetur: niſi difficultas ſubeſſet
qua fit precioſum. Domicilium uirtutis: ut ĩquit

Philoſophia
Medicina

Silius. in arguo colle & edito ſitum eſt. Curatio
nem: tranſlatio a medico cuius ppria curatio eſt:
tanquã philoſophia proprie ſit medicina animo
rum: ſicut medicina corporum philoſophia exi
ſtimatur: germanæ enim ſunt & copulatæ philo
ſophia ac medicina.

¶ Philippi Beroaldi commentarius in quartã
Tuſculanarum.

Laus romanorum

Biq; Mar. Tullius ueluti philopatros:
hoc eſt uerus amator patriæ: non ſolũ
tutatur ac defendit partes romãorum:
ſed frequenti preconio iactat & extol
lit: tanq̃ ingenia romanorum cæteris nationibus
antecellant: & profecto nulla unquã res publi. nec
maior nec ſanctior: nec bonis exemplis ditior fuit
nec clariſſimis ingeniis copioſior ut non immeri
to dixerit plinius. Gentium in toto orbe præſtan
tiſſimam unam omnium uirtute haud dubie ro
manam extitiſſe: hinc Valerio maximo facta di
ctaq; ſimul memorabilia percenſenti. Vberior co
pia in omni genere exemplorum ex romanis ſup
petit: q̃ ex reliquis omnibus nationibus: itaq; nũc
Mar. Tullius excellentiam romanorum in ſtudi
is doctrinarum cumprimis exequitur: potiſſimũ
q; philoſophiæ quæ tuſculanarum q̃ſtionum uni
ca eſt materia & peculiare argumentum. Cum
partim. Studiis litterarum quæ romani ſerius
acceperunt: apud quos philoſophia diu latuit:
nec ullum habuit lumen litterarum latinarum.
A primo ortus: ab origine urbis romæ. Inſtitutis
regiis: titulus eſt apud iuriſconſultos de conſtitu
tionibus principum: ubi ait Vlpianus: quod prin
cipi placuit legis habet uigorem: pomponius quo
q; iuriſconſultus auctor eſt: latas eſſe: leges a regi
bus quæ omnes conſcriptæ erant in libris papirii.
unde ius ciuile papirianum appellatur: nõ quod
papirius de ſuo quicquã adiecerit: ſed quod leges
regias ſine ordine latas in unũ compoſuerit. Le

Leges regiæ ius ciuile papyrianum
Lex quia
Auſpicia magna exiſtimatiõe

gibus: appellatiõe legum: leges duodecim tabula
rũ. ſenatuſconſulta. plebiſcita. legitimæ actiones:
interprætationes prudentum: & alia id genus con
tinentur: eſt autem lex: ut ait Vlpianus commune
præceptum uirorum prudentum & cõſultum: chry
ſippus dixit legem eſſe diuinarum humanarum
q; rerum noticiam: legis uirtus eſt: ut tradit mede
ſtinus imperare: uetare: permittere: punire.

cum ſapientia eſſe: atq; ut ita dicam habitare
nullo modo poſſit. Atqui ſtirpes ſunt egritu
dinis: quam multe: quam amare: quæ ipſo trũ
co euerſo omnes elidẽde ſunt: & ſi neceſſe erit
ſingulis diſputationibus: ſupeſt. n. nobis hoc
cuiuſmodi eſt ocium: ſed rõ una omnium eſt
ægritudinũ: plura noĩa: nã & ĩuidere egritudi
nis ẽ: & emulari: & obtrectare: & miſereri: an
gi lugere mœrere: erumna affici: lamentari: ſo
licitari: dolere: ĩ moleſtia eſſe: afflictari: deſpe
rare. Hæc oĩa diffiniunt ſtoici: eaq; uerba q̃ di
xi ſingulariũ rerum ſunt non ut uident eaſdẽ res
ſignificant: ſed aliquid differunt: qd alio loco
fortaſſe tractabimus: hæc ſunt ille fibre ſtirpi
um. quas initio dixi pſequendæ: & omnes eli
dende: ne ulla unq̃ poſſit exiſtere. Magnũ opus
& difficile: quis negat? Quid aũt preclarum: nõ
idẽ arduũ: ſed tñ id ſed effectura philoſophia
profitet: nos mõ curatiõem eius recipiamus.
Verum qdẽ hæc hactenus. Cætera quotienſcũq;
uoletis: & hoc loco: & aliis parata uobis erũt.

Mar. Tullii. C. tuſculanarum qõnũ liber q̃rtus

Vm multis in locis noſtrorũ
Hoĩum ĩgenia: uirtuteſq; bru
te ſoleo mirari tũ maxĩe his ſtu
diis: q̃ ſero admodũ expetita ĩ
hãc ciuitatẽ e græcia tranſtule
rũt. Nũ cũ a primo urbis ortu
regis ĩſtitutis: ptim ẽt legibus

auſpicia:cerimoniæ:comitia:ꝓuocatiões patrū cō
ſiliū:eqtū peditūq; deſcriptio:tota res militaris di/
uinitus eſſet cōſtituta:tū ꝓgreſſio admirabilis ĩcre
dibiliſq; curſus ad oēm excellentiā factus eſt dñatu
regio re.p.liberata. Nec uero hic locus ē:ut de mo
ribus inſtitutiſq; maioꝝ & diſciplina ac tēperatiōe
ciuitatis loquamur. Aliis hæc locis ſatis accurate a
nobis dicta ſunt:maximeq; in his ſex libris quos de
re pu.cōſcripſimus:hoc aūt loc ꝯſideranti mihi ſtu
dia doctrinæ:multa ſane occurrūt: cur ea quoq; ac
cerſita aliunde neq; ſolū expetita:ſed ēt conſeruata
& culta uideanť. Erat.n.illis pene in cōſpectu pſtā
ti ſapiētia & nobilitate Pythagoras: q fuit in Italia
tpibus iiſdē qbus.L.Brutus patriā liberauit: pcla/
rus auctor nobilitatis tuæ. Pythagore aūt doctría
cum longe lateq; flueret pmanauiſſe mihi uŕ ĩ hāc
ciuitatē. Idq; cū cōiectura ꝓbabile eſt:tū qbuſdam
ēt ueſtigiis indicať. Quis eſt.n.q putet cū floreret
in Italia græcia potentiſſimis & maximis urbibus
ea:quæ magna dicta eſt:in hiſq; primum ipſius Py
thagore:deinde poſtea pythagoreorum tātum no

Auſpicia.Mar.Tullius in orone de aruſpicum rñſis:ait oēs gentes:nationeſq; ſupari a romanis pietate ac
religione:auſpicia aūt in tanto apud romanos honore antiqtus fuerūt nihil publice ſine auſpiciis:nec do/
mi:nec militiæ gerereť:auctores.M.Tul.& Liuius.Dicta ſunt aūt auſpicia:ut exponit Auguſ.& in decretis
canonicis.xxvi.q.iiii.traditū eſt:quaſi auiū ſpicia:ſicut auguria quaſi auiū garia:ab auium garritu & uoce.
Duo ſunt gña auſpicioꝝ:unū ad oculos:alteꝝ ad aureū ptinens: ad oculos.ſ. uolatus:ad aures uox auium.
Thireſias thebanus auſpicia auiū primus inuenit. Virg.utrūq; auſpicioꝝ genus illo uerſu cōplexus eſt.& uo
lucrū linguas & ppetis oía pēnæ.M.T.in.i.
de diuinatiōe:deridet auſpicia:q̄ nulla eſſe
ait:qđ aūt oēs reges: Populi nationes uterē
tur auſpiciis id ita refellit: quaſi non aliud
tā uulgare ſit q̄ nihil ſapere. Comitia:con
uentū populi:& coitionē ad magratus creā
dos:atq; ad leges ferendas comitia appella/
mus:erantq; diſcrimiata comitia:ut alia ca/
lata:alia centuriata:alia curiata uocarenť:
& comitiales dies dicti:qbus fas erat popu/
lo conuenire ad ſuffragiū ferendū.Ioue to/
nante fulgurāte:comitia populi habere ne
fas erat:Comitioꝝ.n.nō hñdoꝝ cās eſſe uo/
luerunt:ut docet Mar.Tul.Comitiales ho/
mines decenter appellat Plau.litigioſos quí
litium cā ſemp ſunt in comitio inqetantes
tribunal ptoris: q ſi nihil ē litiū lites ferūt.
Prouocationes: Valerius publicola legem
tulit de ꝓuocatione aduerſus magratus ad
populū q̄ in uulgus fuit mire grata: auctor
Liui.i.ii.ſine ꝓuocatione erat dictatura. An
notat idē Liuius in.iii.ꝓuocationē non eſſe
longius ab urbe mille paſſuū: ꝓuocatio āt
idē eſt qđ appellatio:data aduerſus iniuriā
magiſtratuū:ꝓuocare & appellare: ſēſu cō
gruunt:elegantia differunt:ita.n. eleganter
loqmur:ꝓuoco ad populū:appello tribu/
nos. Alteꝝ cū ppoſitione. Alteꝝ citra ꝓpoſi
tionē:uſurpatiue tñ dŕ:appello ad pricipē.
Vlpianus qd faciat iudex uidendū ē:& po
terit ad principem appellare. Patrū conſiliū ſenatus conſulta ſignificat. Eqtū peditūq; deſcriptio.res mi
litaris armis cōſtat:& uiribus:hæc ĩ tres diuidiť ptes æqtes:pedites:claſſes:æqtū alæ dñr ab eo qđ ad ſiſitu/
dinē alaꝝ ab utraq; pte ꝓtegant acies:q̄ uexilatiōes uocanť:eſt aliud genus æqtū q legionarii noianť: ppea
q; cōnexi ſunt legioni.romana uirtus pcipue in legionū ordinatione ppollet.Legio aūt expeditibus conſtat
& eqtibus:pterea romulus tres æqtū centurias deſcripſerat:Luceres:Ticienſes:rānenſes:Serui.aūt Tul.pe/
deſtrē exercitū p claſſes diſtribuit:ut Dioni.& Liuii teſtimonio ſatis liqt:ſcripſitq; centurias eqtum.xii.ex
primoribus ciuitatis:ſex itē alias centurias tribus ab romulo inſtitutis centuriis ſub iiſdem qbus in augura
tæ erant noibus fecit.At equos emēdos dena milia æris ex publico data:fuerūt ēt eqtū decuriæ ſub noibus
iudicū deſcriptæ:nā nōgenti:ſelecti:tribuni ærarii:celeres:flexumines:troſuli nuncupati:de qbus in com
mentariis Sueto.non paꝝ multa.Re pu.liberata.Salu.in hanc ſniam:ſed ciuitas incredibile memoratu eſt:
adepta libertate q̄tū breui tpe creuerit:tanta cupido gloriæ inceſſerat.Verſus extat ennianus cōcinniter fa/
ctus:moribus antiqs res ſtat romana uiriſq;:quē Ennii uerſum memorat.M.Tul.in principio qnti lib.de re
pu.quē inqt uel breuitate uel ueritate tāq̄ ex oraculo mihi quodā eſſe effatus uŕ: nā neq; uiri niſi ita mora/
ta ciuitas fuiſſet neq; mores:niſi hi uiri pfuiſſent:aut fundare:aut tā diu tenere potuiſſent:tātā & tā iuſte la
teq; imperantē rē pu.itaq; ante noſtrā memoriā: & mos ipſe prius pſtātes uiros adhibebat:& ueteꝝ morē ac
maioꝝ inſtituta retinebant excellentes uiri hactenus.M.Tul. Accerſita aliūde euocata acceptaq; a græcis.
Pene in cōſpectu:metapontū:crotonā heracliā ciuitates in ultía italiæ ora ſitas intelligit: qbus in locis py
thagorā iuuenū emulātiū ſtudia cetus hūiſſe hiſtorici ꝓdiderūt:ubi uice numĩs cultus eſt. Præclarus au
ctor nobilitatis tuæ.M.hic brutus ad quē Ci.ſcri.auctorē ꝓgenitorēq; hēt iuniū illum brutū tarqnioꝝ exa
ctorē libertatis aſſertorē: primū roma.cōſulē:cuius ſtatua in capitolio uiſebať media inter regū imagines
ſtrictum enſem tenēs:a cuius filio poſteritas brutoꝝ familiæ oĩs ꝓpagata eſt. In italia græcia:græci ĩ extre/
ma italiæ ora multas urbes cōdiderūt:un̄ magna græcia dicta:de qua in.i.cōmētario copioſius annotatū ē.
In his.ſ.urbibus:maxĩeq; metaponti.Crotōe heracliæ:a pythagora italia phia defluxit:pythagorā ex eo di
ctum fuerunt:qđ uera pythio nō minus loqreť. Pythagoreorū:ut archite tarentini Alcmeonis crotonia/
tæ:hyppaſi metapōtini:philolai crotoniatæ:hi.n.oēs pythagorei fuerūt. Aures clauſas fuiſſe. ĩterrogatiue
legēdū qs putet plauſas fuiſſe aures romanoꝝ ad auriendas doctiſſimas pythagoræ & pythagoreoꝝ uoces.

Auſpicia unde
Nil tā uul gare q̄ ni hil ſapere
Fabius mortem filii tulit fir miter
Comitia
Comitia les
Comitia/ les hoíes
Prouoca tio
Appellatō
Prouoca tio ad po pulum
Appello Cæſarem
Eqtū alæ
Vexillatio nes
Legiōarii
Centuriæ equi
Celeres
Flexumi nes
Troſuli
moribus antiqs res ſtat Romana uiriſq;
Statua bru ti gladio
Pythago ras unde

men eẽt noſtroꝝ hoĩum ad eoꝝ doctiſſimas uoces aures clauſas fuiſſe? Quin ẽt arbitror propter Pythagoreoꝝ admirationẽ. Nũmam quoq; regem pythagoreũ a poſterioribus exiſtimatũ. Nã cũ Pythagoræ diſciplinã & iſtituta cognoſcerẽt regiſq; eius æqtatem & ſapientiã a maioribus ſuis accepiſſent: ætates aũt & tpa ignorarent pp uetuſtatẽ: eum qui ſapientia excelleret: pythagoræ auditorẽ fuiſſe crediderunt & de cõiectura qdem hactenus. Veſtigia aũt pythagoreorũ: qq̃ multa colligi pñt: paucis tñ utemur: qm̃ non agit̃ hoc tempe. Nã cũ carminib⁹ ſoliti illi eſſe dicant̃: & p̃cepta q̃dam occultius tradere: & mentes ſuas a cogitationũ intentione cãtu fidibuſq; ad trãquilitatẽ traducere: grauiſſimus auctor in originibus dixit Cato morẽ apud maiores hunc epularꝝ fuiſſe: ut deinceps q accubarẽt: canerent ad tibiã claroꝝ uiroꝝ laudes atq; uirtutes. Ex quo p̃ſpicuum eſt: & cantus tũ fuiſſe reſcriptos uocum ſonis & carmina: qq̃ id qdem ẽt. xii. tabulæ declarant: condi iã tunc ſolitũ eſſe carmẽ: q ne liceret fieri ad alterius iniuriã leges ſanxerunt. Nec uero illud nõ eruditoꝝ tẽpoꝝ argumentũ eſt: q & deoꝝ puluinarib⁹ & epulis magr̃atuũ fides p̃cinũt: q p̃priũ eius fuit de qua loquor: diſcipliæ: mihi qdẽ ẽt Appii cœci carmen: qđ ualde panetius laudat epĩa q̃dã: q̃ eſt ad. Q. Tubero. pythagoreoꝝ ur̃. Multa

Nũmã pythagoreũ exiſtimatum. Numma pompilius ſcđs romanoꝝ rex. Cõſultiſſimus fuit oĩs diuini & humani iuris: ut in illa quiſq̃ ætate eſſe poterat: erantq; multa illius inſtituta pythagoricis documentis ſimillima. Ex quo creditũ eſt: auctorẽ eius doctrinæ fuiſſe ſamiũ pythagorã ſed falſo: ut dionyſius liuiuſq; notificant: quattuor. n. ætatibus integris pythagoras numa poſterior fuit ut ex cronicoꝝ libroꝝ obſeruatione collegimus: pythagoras. n. ĩ italia uenit tarqnio regnũ obtinentẽ: cui cognomentũ ſupbus fuit. Eũ q. Auctor eſt plutarchus: numã põpiliũ: ſapĩa pythagorica p̃ditũ fuiſſe multaq; inſtituiſſe: placitis pythagore cõgruentia: tradit Augu. in. vii. de ciui. dei numã hydromãticũ fuiſſe: q in aqua uideret imagines deoꝝ: uel potius ludificatiões demonũ: quo gñe diuinatiõis poſtea pythagorã pħm uſũ fuiſſe. M. Var. cõmemorat. Vale. Antias Caſſius hemina & ſcriptores alii: p̃diderunt pythagoricos fuiſſe libros illos nume põpilii q in archa lapidea olim ĩuenti: in comitio igne a uictimariis in cõſpectu populi cremati ſunt. Propterea qđ: pleraq; ad diſſoluendas religiões ptinentia cõtinebant: & ut ait Plin. nulla in his libris ſcripta erant niſi pħiæ pythagoricæ. Veſtigia pythagoreoꝝ. pythagorei illi p̃prie dñr: q ſectã tenent pythagoræ & dogmata: pythagoriſtæ uero. q uitã. Cũ carmĩbus ſoliti: ueſtigiũ pythagoreoꝝ: qđ ĩ italia romæq; floruerint: id maximũ eſt: ſicut. n. illi carmĩbus fidibuſq; uti ſolebant: ſic romani ad tibiã carmina canebant in cõuiuiis: qbus claroꝝ uiroꝝ laudes cõtinebant̃: pythagoricis. n. ut ĩquit Quinti. in. ix. moris fuit cũ euigilaſſẽt aĩos ad lyrã excitare: quo eſſent ad agendũ errectiores: & cũ ſomnũ peterent ad eã prius lenire mentes: ut ſi qd fuiſſet turbidioꝝ cogitationũ cõponerent: Idẽ auctor eſt in. i. pythagorã concitatos ad uim pudicæ iã domui differẽdã iuuenes mutato cãtu cõpoſuiſſet de muſica pythagore: ſcribit Macro. in. ii. in ſomniũ ſcipiõis. Marcia. quoq; in lib. de muſica ſic inqt. Pythagorei docuere ferociã aĩ: tibiis aut fidibus mollientes cũ corporibus adherer̃ nexũ fœdus aĩaꝝ. In originibus: in libris originũ: ita. n. portius cato libros inſcripſit: đ qbus in. i. cõmentario dictũ eſt. Vocũ ſonis. ex p̃ſcripto doctrinaq; pythagoræ atq; pythagoreoꝝ. Cõdi: cõponi: unde cõditores hiſtoriaꝝ & libroꝝ cõpoſitores dicti. Ne liceret fieri alterius iniuriã. xii. tabulæ decẽuirales: qbus leges romanæ cõtinebant̃ capitali ſñia ſanxerunt: ſi quis carmen cõdidiſſet qđ infamiã faceret flagiciũue alteri qđ. M. Tulli. in libris de repu. teſtat̃ & diuus Auſti. repetit lib. ii. de ciui. dei. De hac lege. xii. tabulaꝝ. intellexit Ora. ſic ſcribens in. ii. ſermonũ: ſi mala condiderit in quem qs carmina ius eſt iudiciũq;: ubi expoſuit porphirio: lege cautũ fuiſſe: ne quis in quẽq̃ male dicũ carmen ſcriberet: qnetiã in. xii. tabulis lex erat p̃hibens iniurias incantamentoꝝ: cuius uerba hæc ſunt qui malũ carmen incãtaſſet: & alibi: q fruges excãtaſſet. Nec illud nõ. i. illud etiã argumentũ eſt. Duæ. n. negatiuæ pticulæ affirmant: apud antiquos negatiuas duas negatiuæ unius ſignificantiã hr̃e obſeruauimus ut illud Varronianũ: q non mõ ignoraſſe me clamat ſed oĩno oĩs heroas negat neſciſſe: idẽ Var. Negatiuas duas: p una accipiendas eſſe demonſtrauit: cũ ſic ait: a rege mũera eoꝝ noluit nemo accipe. Deoꝝ puluinaribus fides p̃cinunt. i. p̃centio fit a fidicinibus. Dixit ora. in carmĩbus: & thure & fidibus iuuat placare deos: ubi expoſuit porphi. fidicĩes hodie quoq; romæ ad ſacrificia adhiberi: ſicut tibicĩes nẽo ẽ: q neſciat: theologi canere cœlũ cõprobantes ſonos muſicos ſacrificiis adhibuerunt: q ut auctor eſt Macro. apud alios lyra & cythara: apud nõnullos tibiis aliiſue muſicis inſtr̃is fieri ſolebant: pythagoras pythagoreiq; uulgauerũt mũdũ or̃one muſica compoſitũ eſſe: q̃ poſtea ſit lyra ĩmitata: nunc. M. Tul. aut diſciplinæ pythagoricæ hoc eẽ ueſtigiũ: qđ fidicĩes p̃cinunt in ſacris deoꝝ lectiſterniiſq;: Et epulis magiſtratuũ publicis. Puluinaria. n. deorũ lectuli ſunt: q̃ ſterni in templis cõſueuerũt. Et ut ait ſeruius aliqñ ponunt̃ p templis: hinc dicta lectiſternia: quoꝝ crebra mentio apud auctores. M. Tullius in or̃one de auriſpicũ reſpõſis noiat p̃centionẽ: epulas ludoꝝ epulones: q miniſtri erant pontificũ: faciebantq; epulare ſacrificium. Ad quintum tuberonem: Ad hunc ſcripſit panecius de dolore patiendo: fuit qntus helius tubero iuris ciuilis conſultiſſimus: idẽ ſtoicas dialecticaſq;

Nũma pythagoreus creditus
Pythagoras tpibus Targnii
Numa hydromanticus
Pythagoreus
Pythagoriſtæ Aios ad lyrã cõponere
Muſica molliri aĩ ferociam
Capitale ſuppliciũ famoſi carminis
Ne male dicũ carmen ſcribatur
Qui malũ carmen incãtaſſet
Negatiue duæ pro una
Negat neſciſſe
Fidicines ad ſacrificia
Mũdus muſicæ cõpoſitus
Puluiaria
Lectiſternia
Epulones

dialecticaſq; diſciplinas percalluit. Ab illis: pythagoreis. Qui oratores: hæc eſt q̃ multi q̃ clari. interrogatiue legendũ: ipſe in bruto percenſet nominatim infinitos prope oratores latinos. ſapientiæ philoſophiam intelligit. Stoicũ diogenem: athenienſes quondã tres philoſophos inclytos ad ſenatum Romanũ legatos miſerũt: impetratũ: uti mulctam remitteret: quã ciuitati eorũ fecerat: pp propi urbis uaſtationem: fuerat ea mulcta talentorũ fere quingentorum. Erant aũt iſti philoſophi. Carneades Academicus. Diogenes ſtoicus. Critolaus peripateticus: quos ferunt ſeorſum quẽq; oſtẽtandi gratia: per celeberrima urbis Romæ loca magno hominum conuentu diſertauiſſe. Tum admirationi fuiſſe aiunt rutilius & polybius philoſophorum triũ ſui cuiuſq; generis facundiam. Violẽta inqunt & rapida carneades dicebat. ſe ita & teretia Critolaus. Modeſta diogenes: & ſobria: q in ſenatum introducti uſi ſunt interprete cecilio ſenatore. Alter cyreneus. ſ. carneades: q libris Chryſippi perlectis: ita laudabat: ut diceret niſi Chryſippus eſſet. ego non eſſem. Babylonius: diogenes. Monumenta maiorũ: res geſtas: & hiſtorias intelligit. Ampliſſimam artium: philoſophiã dicit: quã Apule. Diſciplinam regalem noĩat: tam ad bene dicẽdum q̃ ad bene uiuendum repertam. Et item alio modo: inter pipateticos: & ſtoicos eſt eadem diſciplina. ſed uidetur longe diſſimilis. dũ alio modo loquunť nam quæ pipatetici bona dicunt. ſtoici malunt cõmoda appellare & propoſita. quæ illi mala. Iſti reiectanea. multaq; alia hoc genus. Ideoque dictum eſt ſtoicos torqueri uerborum controuerſia. Diſceptarent: componerent: moderarentur: hinc diſceptator. dicitur rei ſententiæq; moderator: ut docet. M. Tullius in ptitionibus ad filium. Diſciplinã: philoſophiam. Emuli: ſtudioſi & imitatores.

Rationis. philoſophiæ. uirtus enim nihil aliud eſt. q̃ recta ratio: omnes uirtutes rationes ſunt: ſequitur ratio naturam: qd eſt inquit Seneca ratio? naturæ imitatio. Quod etiam facile diſcantur natura comparatum eſt: ut deteria facilius ediſcantur: & memoriæ pertinacius inhereſcant hinc illud Quĩtiliani & hæc ipſa magis pertinaciter hærẽt: quæ deteriora ſunt. in hanc ſententiam: ait Orat. ſic ſcribens in epiſtolis. Diſcit. n. citius meminitq; libentius illud quod qs deridet: q̃ qđ probat & uenerať: ubi exponit Porphirio maiore ſtudio ridiculos uerſus ediſci & memoria retineri: q̃ admirabiles. Sũt iudicia libera prouerbialis ſnĩa eſt illa Terentia. quot capita tot ſentẽtiæ: Antiſtius labeo Auguſto reſpondit. ſuum quemq; iudiciũ habere: & a Perſio dictum eſt. uelle ſuum cuiq; eſt: nec uoto uiuitur uno: ut dicam qđ ſentio: totidem pene ingeniorum ac iuditiorum reperias. quot corporum formas: dicere ſolebat Tyberius in ciuitate libera linguã mentemq; liberas eſſe debere. Nos inſtitutum tenebimus. Inſtitutum. Marci Ciceronis prope ſolemne eſt. Vt nulli ſectæ addictus: nulli diſciplinæ mancipatus eſſe uelit: ſequens id. Quod maxime probabile eſſe uideatur. iuxta illud Oratianum. Nullus addictus iurare in uerba magiſtri.

ſunt ẽt in noſtris ĩſtitutis ducta ab illis. quæ p̄tereo ne ea q̃ peperiſſe ipſi putemur: aliunde didiciſſe uideamur: ſed ut ad ꝓpoſitum redeat oro q̃ breui tempore quot & quãti poetæ: qui ãt oratores extiterũt. facile ut appareat noſtros oĩa conſequi potuiſſe: ſimul ut uelle cepiſſent: ſed de cæteris ſtudiis alio loco & dicẽus ſi uſus fuerit. & ſæpe diximus: ſapiẽtiæ ſtudiũ uetus id qdẽ in noſtris: ſed tñ ante Lelii ætatẽ & Scipionis non reperio: quos appellare poſſim noĩatim. qbus adoleſcẽtibus ſtoicũ diogenẽ. & academicũ carneadẽ uideo ad ſcenatũ ab atheniẽſibus miſſos eſſe legatos: q cũ reip. nullã unquã partẽ attigiſſẽt. eſſẽtq; eoꝝ alter cyreneus: alter babyloniꝰ nunq̃ ꝓfecto ſcholis eſſent exercitati: neq; ad illud munus electi niſi in qbuſdã principibus tpibus illis fuiſſent ſtudia doctrinæ: q cũ cætera lr̃is mãdarent. alii ius ciuile: alii or̃ones ſuas. alii monumẽta maiorũ. hãc ampliſſimã oĩum artiũ bene uiuẽdi diſciplinã uita magiſq̃ lr̃is pſecuti ſunt. itaq; illius ueræ elegãtiſq; philoſophiæ. q̃ ducta a Socratæ in pipateticis adhuc pmãſit. & idẽ alio mõ dicẽtibus ſtoicis. cũ academici eoꝝ cõtrouerſias diſceptarent. nulla fere ſunt aut pauca admodũ latĩa monumẽta ſiue pp magnitudinẽ reꝝ occupationẽq;. oĩum ſiue ẽt quod imperitis ea probari poſſe nõ arbitrabanť cum ĩterim illis ſilẽtibus. C. Amaſanius extitit dicens cuius libris editis cõmota multitudo cõtulit ſe ad eandẽ potiſſimũ diſciplinã: ſiue qđ erat cognitu p facilis: ſiue qđ inuitabať illecebris blãdis uoluptatis: ſiue etiã: quia nihil probatũ erat melius illud quod erat tenebãt. Poſt amaſaniũ ãt multi eiuſdẽ ęmuli rõnis: multa cum ſcripſiſſẽt. Italiam totã occupauerũt. Quod q; maximũ argumẽtũ eſt nõ dici illa ſubtiliter: qđ ẽt facile ediſcanť: & ab indoctis ꝓbenť id illi firmamẽtũ eſſe diſciplĩæ putant: ſed defendat quidem quod quiſq; ſentit: ſunt. n. iudicia libera: nos ĩſtitutũ tenebimus: nulliſq; unius diſciplinæ legibus aſtricti: qbus ĩ philoſophia neceſſario pareamus. Quid ſit in quaq; re maxime ꝓbabile: ſempq; reqremus. qđ cũ ſæpe alias. tũ nup ĩ tuſculão ſtudioſe egĩus. Itaq; expoſitis tridui diſputatiõibus. quartus dies hoc libro

tres phi legati
carneades
Diogenes
Critolaus
Niſi chryſippus eẽt ego nõ eſſem
diſciplina regalis
Bona cõmoda mala reiectanea
diſceptator
uirtutes rões
Deteriora facilius ediſcunť
Suũ cuiq; iudicium
Lingua Mẽs liberæ
nulli ſectæ addictus

cõcludit᷑. Vt enim in iferiorem ambulationem deſcẽdimus. quod idem feceramus ſuperioribus dieb⁹ acta res eſt ſic. Dicat ſi quis uult: de qua re diſputare uelit. A. nõ mihi uidet᷑ omni animi perturbatione poſſe ſapiẽs uacare. M. Aegritudine quidem heſterna diſputatione uidebat᷑: ni ſi forte temporis cã nobis aſſentiebar. A. Minime uero. nam mihi ægregie probata eſt oratio tua. M. nõ igit᷑ exiſtimas cadere in ſapiẽtẽ ægritudinẽ. A. prorſus nõ arbitror. M. Atqui ſi iſta perturbare animum ſapiẽtis nõ poteſt nulla poterit. Quid enim metuſue conturbet᷑? & earum rerum eſt abſentium metus: quarum præſentium eſt ægritudo. ſublata igitur ægritudĩe: ſublatus eſt metus. Reſtant duæ perturbationes lætitia geſtiens & libido: quæ ſi nõ cadent in ſapientem: ſemper mens erit tranquilla ſapientis. A. ſic prorſus intelligo. M. Vtrum igitur mauis ſtatim ne nos uela facere an quaſi e portu egrediẽtes paululũ remigare. A. Quidam eſt iſtuc. nõ enim intelligo. M. quia Chryſippus & ſtoici cum de animi perturbatiõibus diſputãt magnam partem in his partiendis: & de finiendis occupati ſunt. illa eorum perexigua oratiõ eſt qua medeant᷑ animis: nec nos turbulẽtos eſſe patiantur peripatetici autem ad placãdos animos multa afferunt ſpinas partiẽdi & diffiniendi prætermittunt. Quærebam igitur utrum panderem uela orationis ſtatim an eam ante paululum dialecticorum remis perpellerem. A. Iſto modo uero erit. enĩ hoc totum. quod quæro ex utroq; perfectum. M. Eſt id quidem rectius ſed poſt requires: ſi quid fuerit obſcurius. A. Faciam equidem tu tamen ut ſoles dices iſta ipſa obſcura planius quam dicũtur a græcis. M. Enitar quidem: ſed intentio opus eſt animo: ne omnia dilabantur ſi unum aliquid effugerit. quoniam quæ græci pathæ uocant. nobis perturbationes appellari magis placet. quam morbos. in his explicandis ueterẽ illa eqdẽ Pythagore primũ deĩde Platõis

Vt enim in inferiorẽ amb. achademiã intelligit. ita. n. inferior ambulatio: ſiue gymnaſiũ in tuſculano nominabat᷑. Cum ſuperiori gymnaſio nomẽ eſſet lyceum: a nomine Ariſtotelice ſcholæ. Dicat ſi quis uult Gorgiam leontinũ lacerãt eruditi: & ludit Socrates Platonicus: qđ unus ex oĩbus auſus ſit in cõuentu poſcere: qua de re quiſq; uellet audire: qui de omni re quæcũq; in diſceptationẽ quæſtionẽq; uocaret᷑ ſe copioſiſſime dictuꝝ eſſe profitebatur: cui tantus honos eſt habitus à græcia ſoli: ut ex oĩbus ſtatua nõ inhaurata: ſed aurea ſolida ſtatueret᷑ quã uocant holoſphyratõ: hippias quoq; gloriatus eſt cũcta pene audiente græcia nihil eſſe ulla in arte rerũ oĩum quod ipſe neſciret: nũc Cice. ex inſtituto gorgiæ iubet᷑ q̃ quiſq; uelit interrogare: profiteturq; ſe ad cũcta reſponſuꝝ. Non mihi uidet᷑. propoſitio quæſtionis hæc eſt ſapientẽ uacare non poſſe oĩ animi perturbatione ſiue morbo tã q̃ impoſſibilis ſit illa apathia ſtoicoꝝ. Tẽporis nouit: tẽpus ſignat: quo Cæſar reꝝ potiebat᷑. quo triſtitia omnis diſſimulãda erat & hilaritas induenda: nam tempori ſeruiẽdũ eſſe percipiunt ſapientes. Sublatus eſt metus: formidini ut ante dictũ eſt egritudo repugnat: adeo ut in quẽ nõ cadat egritudo in eundem timor cadere non poſſit. Letitia geſtiens & libido: duæ ſunt ut ante dictũ eſt bigæ perturbationũ. Altera bonoꝝ: altera maloꝝ: ex malis præſentibus eſt egritudo ex futuris metus ſicut bonoꝝ præſẽtium læticia: ita futurorũ libido ſiue cupiditas appellat᷑. læticia aũt geſtiens: dicit᷑ præter modũ elata. Geſtire. n. lætari eſt & cupere. Nos uela facere. i. pandere uela oronis: & in latiſſima ueluti æquore ſpatioſius uagari trãſlatio ſumpta a nauticis: q in alto uela faciunt: & omiſſo remigio latiſſime diſcurrũt. Paulũ remigrare. i. orone anguſta: & perexigua uti pmanet in eadẽ trãſlatione: nã egredientes e portu ſenſim remigãtes prouehũt᷑: ſubductis uelis. In parciẽdis oc. hoc eſt qđ ait paululũ remigare partiri. ſ. & diffinire aĩ perturbationes: quæ res anguſta eſt & cohibita. Multa afferunt: hoc eſt: qđ intelligi uult uela facere: nã pipatetici pãdũt oronis uela & illorũ latiſſima eſt diſputatio. quaſi curẽtiũ p equor patentiſſimũ paſſis uelis. cũ dialectici inſtar remigũ paululũ a littore portuq; pgrediat᷑. coꝝ anguſta ſit quaſi nauigatio. zeno princeps ſtoicoꝝ dicere ſolebat dialecticã ſimilẽ eſſe cõpræſſæ ĩpugnũ manui Eloquẽtiã oratoriã explicatæ & apte manui. Ex utraq;: ex pipateticoꝝ orone copioſa: & dialecticoꝝ cõciſa & anguſta. puerbium græcoꝝ eſt. cuius meminit Ariſtopha. αμαφεστερου ποσειν και σαφεστερον. i. indoctius loquere & aptius quo ſignificat᷑ orone plẽiori uberioriq; rẽ eſſe explicãdã ẽt ſi doctius craſſiuſq; explicet᷑. Deſcriptionẽ ſe. Poſſi. deſcriptionẽ cuiuſcũq; uirtutis etymologiã uocat. qdã caracteriſmõ appellant ſigna cuiuſq; uirtutis & uitii: ac notas reddẽtẽ inter pceptionẽ & diſcriptionẽ hoc intereſt. nã q pcipit dicit: illa facies ſi uoles tẽperãs eſſe q deſcribit ait tẽperãs eſt q facit illa: q illis abſtinet: qris q iter ſit. alter pcepta uirtutis dat alter exẽplar. Deſcriptiões hac ſiue iconiſmos ex uſu eſſe cõfitet᷑. Sen. i epi. mora. Boe. in. iiii. cõmẽ. topicoꝝ: multas ait eſſe diuerſitates diffinitionũ: quaꝝ oĩum nomẽ ſit cõe deſcriptio. Apd᷑ ſcripto. rhetoricos deſcriptio noiat᷑: q̃ reꝝ cõtinet pſpicuã & dilucidã expoſitionẽ hoc mõ ſtatim ſicut e caues leo miſſus aut aliq̃ teterrima belua ſoluta ex catenis uolitabit. Et uagabit᷑ i foro acuẽs dẽtes in cuius for

Acadẽia lyceũ i tuſculano

Lactãtia gorgiæ ſtatua aurea

gorgie holoſphyraton hippias multiſcius

Duæ bige pturbationum

Leticia geſtiẽs geſtir᷑

Rẽigrare

dialectica ſimilis pugno eloqn̄tia expãſæ manui

indoctius loquere & aptius

deſcriptio etymologia characteriſmos præcipe deſcribere

inconiſmus

deſcriptio rhetorica

tunas in omnes amicos atq; inimicos:notos atq; ignotos incursans alioꝝ famam depeculãs alioꝝ caput oppugnans:alio ꝝ domum:ac omnem familiã perfringens.rem publicã funditus labefactãs. Animum in duas partes diuidunt.Aristoteles in.vi.ethicoꝝ ait tria esse in animo:sensum:intellectum:appetitũ:aiæ rõnalis p tem alterã uocari scientificã:alterã ratiocinatiuã.M.Tullius lib.primo de officiis duplex est inqt uis animorum atq; naturæ:una pars in appetitu posita est:quæ orme dicit̃ græcæ:quæ hoĩem huc & illuc rapit altera ĩ ratione:quæ docet & explanat quid faciendum fugiendũq; sit.ita fit:ut ratio presit.appetitus uero obtemperet illud.n.ubiq; p̃cipitur appetitus oẽs contrahendos sedãdosq; & rõni obedientes esse oportere.Plato in timeo. Corpus aiæ quasi uehiculũ subditũ esse ait: in aia autem perturbationes plurimas ponit: quarũ prima ẽ uoluptas maloꝝ esca;dein dolor.fuga impedimentũq; bonoꝝ.post hæc audacia metusq; cõsultores amentes:accedit: & ĩplacabilis iracũdia.spes.n.blanda cõciliatrica. Ponit tranqlitatem:Democ.euthymiam. summũ bonũ esse dixit.Ita.n.appellat animi tranqlitatẽ:eãq; ait beatæ uitæ eẽ effectricem.a Seneca quoq; dictum est.Amet̃ expers publice priuatæq; curæ tranqllitas. In illa altera: quæ.s.animi pars expers est ratiõis.Plato ut ante dictum est:tres animi partes dicit eẽ rationabilẽ.i.mentis optimã portionem capitis arcẽ tenere.irascẽtia uero atq; cupidinẽ postremã portionem infernas abdomina sedes obtinere:ut popinas quasdã:& latrinaꝝ latebras diuersoria neqtiæ atque luxuriæ.

Famã depeculãs

describtionem sequar:qui animum ĩ duas partes diuidunt:alteram rationis participem faciunt: alterã expertem in participe rationis ponũt trãquillitatẽ: idest placidam quietemque cõstantiam: in illa altera motus turbidos tum iræ:tum cupiditatis: cõtrarios inimicosque rationi:sic igit̃ hic fons utamur tamen in his perturbationibus describendis stoicorũ diffinitionibus:& partitionibus: qui mihi uident̃ in hac quæstione uersari acutissime. Est igitur Zenonis hæc diffinitio:ut perturbatio sit: qd pathos ille dicit:auersa a recta ratione contra naturam animi commotio. Quidam uero breuius perturbationem esse appetitum uehementiorem dicunt. sed uehementiorem eum uolunt esse qui longius discesserit a naturæ constantia: partes autem perturbationum uolũt ex duobus opiatis bonis nasci & ex duobus opinatis malis ita esse quatuor. Ex bonis libidinẽ & lætitiã:ut sit læticia præsentium bonorum libido futurorum. Ex malis metum & ægritudinem nasci censent:metum futuris: ægritudinem præsentibus.quæ enim uenientia metuunt̃ eadem efficiunt ægritudinem instãtia. Læticia autem & libido ĩ bonorum opinione uersant̃:cum libido ad id quod uidet̃ bõum illecta & ĩflammata rapiat̃:læticia ut adepta iam aliqd concubitum efferat̃ & gestiat. Natura enĩ omnes ea quæ bona uident̃ sequuntur. fugiuntque contraria. Quamobrem si simul obiecta species cuiuspiam est:quod bonum uideatur ad id adipiscendum ĩpellit ipsa natura. id cum constãter prudẽterque fit:eiusmodi appetitiõem stoici βουλησιν appellãt nos appellamus uoluntatẽ:eã illi putãt in so-

Duplex uis aiorũ
Orme appetitus rõ
in aĩa p turbatões
euthymia democriti
Rõnabilis irascẽtia cupiditas

Vt p̃turbatio sit.Diffinitio est oro quæ id quod diffinit̃ explicat qd sit.diffinitio ẽ coactæ in se atq; cõplicatæ rei explicatio:ueluti cũ dicimus.homo est animal rõne & mortale.explicat.n.diffinitio id qđ breuiter atque angustæ designabat̃:auctores.M.Tul.Boetius.Aristote.cæteri hinc fit:ut ex diffinitione cuiuslibet rei enodatiora fiant & explicatiora oĩa q̃ cõplicata obscurabant̃.Diffinitio.n. explicat:diffundit.patefacit.qđ cõplicatum erat & clausum ideoq;.M.Tullius in p̃sentia diffinit qd sit perturbatio.ut res magis collliquescat. Ex duobus opinatis bonis:iã dictũ est:duas eẽ bigas p̃turbationũ:alterã ex opiatis bonis:ut est cupiditas & læticia:alterã ex opinatis malis:ut est metus & tristitia: quæ oĩa nunc fusius copiosius. Enodatius a.M. Tullio pertractant̃. Ex bonis libidinẽ appellatione libidinis:cupiditas significat̃ est .n.libido generale uocabulum oĩs cupiditatis. Instantia.i.præsentia;urgentiaq; ap̃ grãmaticos dialecticosq;.tempus est qđ instans uocant.i.præsens:cuius & Diomedes meminit. Cũ libido.Libido est cupiditas nascens ex oppinatis futuris bonis. Illecta inuitata euocataq;:unde & illiciũ apud Varro.ab illiciẽdo dictũ pro incitamento inuitamentoq; sicut illix animi uenus & illices oculi apud Apule.alias illectũ dicit̃ nõ lectum:ut apud Ouid. ille ctũq; remittat. Ad id adipiscendũ.hinc libido nascitur quæ ad bonũ futuꝝ adipiscendũ incitata uehemẽter effert̃. Natura:ui & instinctu naturali. Fugiuntq; cõtraria:in primo de officiis in hanc sñiam sic scriptum est:principio generi animãtium omni.est a natura tributũ:ut corpus uitãq; tueat̃. Declinetq; ea:quæ ei nocitura uideant̃:quæq; sint ad uiuendum necessaria inqrat & paret ut pastum & latibula.ut alia eiusdẽ generis.Pli.quoq; noster nimirum inqt hæc est natura rerũ.hæc potentia eius.seuissimas feraꝝ maximasq;: quæ nunquam uidissent:quod debeant timere statim intelligere cur sit timendũ. Eam putant in solum sapientem græci appellant euphatas:quas Cicero constantias nominauit:quas stoici tres esse uoluerunt:pro tribus perturbationibus in animo sapientis.uidelicet pro cupiditate uolũtatem p læticia gaudiũ. p metu cautionẽ p egritudĩe uero:quã Aug.aliiq; tristiciã dicere malũt.negauerũt aliqd esse posse ĩ aĩo sapientis:

Diffinitio qd diffinitio explicat patefacit
libido instans tp̃s
Illecta illiciũ
Illix uenus
Cõtraria naturalr decliari
Euphatæ Cõstãtiæ

lo esse sapiēte: quam sic diffiniūt. Volūtas est quæ qd cum ratione desiderat. Quæ autem aduersus rationem incitata est uehemētius: ea libido est uel cupiditas effrenata: quæ in omnibus stultis inuenit᷑. Itemq; cum ita mouemur ut in bono simus aliquo: dupliciter id contingit. Nam cum ratione animus mouetur placide atq; cōstanter: tum illud gaudium dicit᷑. Cum autem & inaniter & effuse aīus exultat: tum illa lælicia gestiēs: uel nimia dici potest: quam ita diffiniūt sine ratione animi elatiōem: quoniam quæ ut bōa natura appetimus: sic a malis natura declinamus: quæ declinatio si cum ratione fiet: cautio appellat᷑ eaq; intelligit᷑ in solo esse sapiente: quæ autem sine ratione & cum exanimatione humili atque fracta nominet᷑ metus. Est igit᷑ metus ratione aduersa cautio præsentis autem mali sapiētis affectio nulla est stulti est autem ægritudo ea: qua afficiūt ī malis opinatis. animosq; demittūt: & contrahunt rōni nō obtēperātes. Itaq; hęc prima definitio est. ut ęgritudo sit animi aduersante ratione cōtractio. sic quatuor perturbationes sunt. Tres constātiæ: quoniā ægritudini nulla constantia opponitur: sed omnes perturbationes iudicio cēsent fieri & opinione. Itaq; eas diffiniunt pressius ut intelligat᷑ nō modo quā uitiose sed etiam quam in nostra sint potestate. Est igitur egritudo opinio recēs mali præsentis: in quo demitti cōtrahiq; animo rectum esse uideatur. Læticia opinio recens boni præsentis: in quo efferri rectum esse uideat᷑. Metus opinio impendentis mali. quod intollerabile esse uideat᷑. Libido opinio uēturi boni quod sit ex usu iam præsens esse atq; adesse: sed quæ iudicia quasq; opiniones perturbationum esse dixi nō in eis perturbationes solum positas esse dicūt. uerū ēt illa quæ efficiunt᷑ perturbatiōibus. ut egritudo quasi morsum aliquē doloris efficiat. Metus recessum quēdam animi & fugā. Læticia profusam hilaritatē. Libido effrenatam appetētiam. Opinionē āt quā in oēs diffinitiōes supiores īclusimus:

Volūtas gaudiū — sic.n.inquūt. Voluntas appetit bonū: qđ facit sapiens. Gaudiū de bono adepto est: quod ubiq; adipiscitur sapiēs. Cautio deuitat malū: quod debet sapiens deuitare. Tristitia porro: qa de malo est: qđ iam accidit nullum aūt malū existimāt posse accidere sapiēti: nihil in eius animo: pro illa esse posse dixerunt: sic ergo stoici loquunt᷑: ut uelle: gaudere: cauere: negent nisi sapientem. stultum aūt non nisi cupere: lætari: metuere: contristari: & illas tres esse constantias has aūt quatuor pturbationes: super qua re nunc Cice. copiose disserit. Tum illud gaudiū dicitur. ꝓm Cice. gaudium proprie bonoꝵ est. quod ut aiūt stoici nisi sapienti nō contingit: sed gaudiū & in malo quoq; poni Cōsuetudo loquutionis usurpat. Et testis ē Virg. cum ait & mala mētis gaudia: quo uerbo ut interpretat᷑ Sene. uoluptates intelligi uoluit significans homines malo suo lætos: uulgo sic loquimur: ut dicamus magnum gaudium: nos ex amici consulatu: aut ex nuptiis: aut ex partu uxoris percepisse: quæ adeo nō sunt gaudia: ut sæpe initia futuræ tristitiæ sint. læticia gestiēs. Amor ut Augu. uerbis utar īhiās habere qđ amat cupiditas est. id habens eoq; fruēs letitia. stoici dicunt letari non nisi stultū & leticia in malo poni sed apud psalmographū ꝓphetā: letitia in bono est. Cū ait letamini in dn̄o & exultate iusti. Et dedisti leticiam in corde meo. Et implebis me leticia cū uultu tuo. Cautio appellatur: iam dictū est ex sententia stoicorū cautionē pro metu esse in animo sapientis: quippe cautio deuitat malū. quod debet sapiens deuitare. metus uero stultorū est. & in malo ponit᷑ sed apud apostolū in bono est ubi ait. Cū timore & tremore uestram ipsorū salutem operamini & noli alium sapere sed time. Exanimatione: perturbatione: consternatione: exanimatus dicit᷑ perturbatus interdū pro mortuo ponit᷑. Sapientis affectio. tristitia qa de malo præsenti ē: nullū aūt malū existimant stoici posse accidere sapienti: idcirco pro tristitia siue egritudine negauerūt aliqd posse esse in eius animo & ita sapientē aiunt tristem esse non posse. uerū apud ecclesiasticos. ipsa quoq; tristitia reperit᷑ in bono. nā laudat Apostolus corinthios: qđ cōtristati fuerūt ꝓm deū. Cōtractio: tristitia: solitudo: mœror. Cōtrahi .n. dictū est honeste quadā tristitia affici. unde cōtractio & cōtractiunculæ ꝓ solicitudinibus ac animi tristitia. Quatuor. Duæ ex opinatis bonis, Cupiditas & leticia. Duæ ex opinatis malis: metus & egritudo siue tristicia. Cōstātiæ: uolūtas quæ apponit᷑ cupiditati siue libidini gaudiū qđ leticiæ cautio q̄ timori. Opinione: dictū est in tertia tusculana. Egritudinē non natura exoriri: sed iudicio sed opinione sed quadā inuitatione ad dolendū: dum id decreuerimus ita fieri oportere: est itaq; opinio fons & origo nō solū egritudinis: sed ēt reliquaꝝ oīum perturbationū quæ a Cice. hoc in loco ex stoicoꝝ more ꝓssius diffiniunt᷑. Efferri. hinc leticiā diffiniūt aī elationē īpendentis. īminentis & futuri. Metus: recessum aī. Ari. in ꝓb. auctor est. Ex metu sanguinē & calorē in ima ꝓfugere: unde fit ut aluus plerisq; ob timorē soluat᷑. ex hac aristotelica snia dictū est illud a satyrographo. Soluūt tibi cornua uentrē cū lituis audita: ex metu animus ad interiora refugit

Cautio gaudiū bonoꝵ
Mala mētis gaudia
cupiditas
Leticia in malo
Leticia in bono
exanimatio
tristicia in bono
Cōtractio cōtractiūculę
opinio fons pturbationū
ex metu sanguis refugit
Aluū ex timore fundi
soluūt tibi cornua uētrē

ra refugit:tanq̃ ad ſuffragiũ recõditũ. Appetentiá:cupiditatẽ,& appetitũ.Pli.lactucas ait facere cibi appe
tentiá.idẽ uno ſtõachus iqt recreat̃:appetẽtia ciboꝝ inuitatur. Imbecillá aſſenſionẽ.Plato in theetheto.tra
dit hoiem falſa opinari. Aliqñ uera:& opinioné plerũq; falſam eſſe.ĩpoſſibileq; eſſe ait opinioné q̃libet ſci
entiá eſſe:opinionis aũt mater ignorãtia eſt:hinc philoſophari eſt opinari:& philoſophi dicti opioſi & opi
natores. Subiiciunt̃:ut generi ſpecies. Inuidentia:dicere inuidentiá maluit q̃ inuidiá:tanq̃ inuidiæ nomen
ambiguũ ſit cadatq; in utrũq; & in eũ q inuidet:& in eum cui inuidet̃:uñ potẽtia & opes inuidioſæ dicũtur.

uolũt eſſe imbecillam aſſenſionem. ſed in ſingu lis
perturbatiõibus partes eiuſdem generis plures ſubi
iciuntur. Vt ægritudini inuidentia utẽdum eſt.n.
dicendi cauſa uerbo minus uſitato: quoniam inui-
dia nõ in eo qui inuidet ſolum dicitur ſed etiam ĩ eo
cui ĩuidet̃.æmulatio obtrectatio miſericordia. an-
gor.luctus.mœror.erumna.dolor.lamẽtatio.ſolici
tudo.moleſtia.afflictatio.deſperatio. & ſi qua ſunt
de genere eodem.ſub metũ aũt ſubiecta ſunt pigri-
tia.pudor.terror.timor.pauor.exaĩatio. conturba-
tio.formido. Voluptati maliuolẽtia letãs malo alie
no delectatio.iactatio & ſimilia.libidini ira excãde-
ſentia odiũ inimicitia.diſcordia.indigẽtia.deſideri-
um:& cætera eiuſmodi. Hæc aũt diffiniũt hoc mo-
do.ĩuidẽtiam eſſe dicũt.egritudinẽ ſuſceptã pp alte
rius r̃es ſecũdas. q̃ nihil noceãt inuidẽti. Nã ſiqs do
leat eius rebus ſecũdis a quo ipſe ledat̃ nõ recte dr̃.
inuidere: ut ſi Hectori Agamẽnõ. Qui ãt.cui alteri
us cõmoda nihil noceãt.tñ eũ doleat his fruit:is in-
uidet ꝑfecto. Aemulatio aũt dupliciter illa qdẽ dr̃
ut & in laude & in uitio nomẽ hoc ſit. Nam & imita
tio uirtutis emulatio dr̃:ſed ſe ea nihil hoc loco uti-
mur eſt.n.laudis & emulatio eſt egritudo. ſi eo qd̕
qs cõcupierit alius potiat̃ ipſe careat. Obtrectatio ãt
eſt ea:quã ĩtelligi zelotypiam uolo: egritudo ex eo
quod alter quoq; patiatur.eo quod ille ipſe concupi
uerit.miſericordia eſt ægritudo ex miſeria alterius
iniuria laborantis. Nemo enim parricidæ, aut pro

Emulatio obtrectatio:mox hæc oĩa ſingil
latim ꝑ diffinitionem explicat & patefacit.
Propter alterius res ſecundas.ſm hãc diffi
nitionẽ eſt illud oratianũ. inuidus alterius
macreſcit rebus opimis.ĩuidia ſiue inuiden
tia cadit in hoiem.nõ cadit in bruta animã
tia.ĩuidia diſtat ab odio:qđ inuidemus for
tunato.odimus uitioſum:qđ ĩuidiã ꝓfiteri
erubeſcius. odiſſe palã decoꝝ eſt. qđ ĩuidia
hoium tm̃ eſt.odiũ reliquaꝝ quoq; aĩantiũ
ut Plutar.ſubtiliter diſſerit in lib. de ĩuidia
& odio:ĩuidia ut ait papinius.ægra eſt lætis
.i.ſecũdis rebus alterius inuidia cũ ĩuidẽtes
infœlices efficiat:ĩtabeſcatq; uidẽdo ſucceſ
ſus hoĩum:merito dixit poeta ĩuidia fœlix
furias amnẽq; ſeueꝝ cocyti metuit. Vt ſi
he.aga.non recte diceremus agamẽnonẽ he
ctori ĩuidere fortitudinẽ. Cũ doleret ob
illius uirtutẽ:qua ſæpe ꝓfligatus eſt? Et ad
lachrymas capillorũq; euulſionẽ:ex mœro
re cõpulſus qđ teſtimõio hõerico claret:nã
male uelle inimico a quo lederis: ĩuidere ñ
eſt e cõtrario bibliopolæ elegãter & uere di
ci poſſunt inuidere Benedicto nr̃o Hecto-
ris filio:q libros uendẽdo ĩprimẽdo: cõmu
tãdo rem fecit:q uoluminũ meoꝝ ĩpreſſor
eſt diligentiſſime mei nominis ſtudioſiſſi-
mus:& eruditionis admirator quẽ minutu-
li: quidã librarioli ut uulgo dr̃ ſiue biblio-
polæ ĩuidentia irritati ferre nõ pñt:qđ ex ni
hilo emerſerit.qđ ĩter noſtrates rei librarie
negociatores primarius ſit.qđ inter cæteros
ſit famigeratus:qđ ſcholaſtici oẽs empturiẽ
tes eius officinã petãt:ꝑinde ac oĩgenũ libro
rũ refertiſſimã:ſed ferãt æquo aĩo reliq bi-
bliopolæ ſi ex tãtulo tãtus: ſi ex ſeruo dñs:
ſi ex egeno opulẽtus. & ampliter nũmatus
fcũs eſt bñdictus nr̃ cũ ſudãdo algendo la-
borãdo uigilãdo ꝑ uarios caſus & per tot di
ſcrimina reꝝ puenerit ad fortunas maiuſcu
las ad quas nemo ſõniculoſus ocioſuſq; ꝑueniet:nã ut inqt ille nil ſine magno uita labore dedit mortalibꝰ
quo circa cõmoneo bibliopolas:ut benedicti ueſtigia imitẽt̃.ſi illius oppulẽtiã aſſeq cõcupiſcũt:q ãt ĩuidet
is duplici incõmodo afficit̃ nã tabeſcit aliena felicitate.& ſuamet ĩfortunitate torq̃t̃. Emulatio:emulus dr̃ ĩ-
uidus:& imitator.alteꝝ uitupatiõis:alteꝝ laudis:ſic emulatio eſt imitatio uirtutis:& nomẽ ĩuidiæ. nam ut
grãmatici annotãt. Emulatio hẽt qdẽ imitãdi ſtudiũ ſed cũ malitiæ opatione.zeno dicebat emulationẽ do-
lorẽ eſſe ſiue egritudinẽ ex eo qđ alius potiat̃ eo:ꝙ qſq; cupiuerit:quẽ nũc ſeqt̃.M.T. Zelotypiã:idẽ zeno
ait zelotypiã eẽ egritudinẽ ẽex eo uenitẽ qd̕ adſit alteri:qd̕ ipſe quoq; hẽat Cic.obtrectationẽ ĩterp̃tat̃ græcũ
uerbũ ζηλοτυπεω ꝙ ſigñat ĩuideo ζηλοτυπια emulatio.ζηλοτυποσ emulus.Iuue.zelotypæ retegãt̃ ſcrinia
mechæ:q ĩ ſecũ da piſciũ ꝑte hũerit horoſcopũ:erit zelotypus:ut docet Firmic.mr̃nus in.viii. Miſericor
dia.ꝑtinet q̃rere hoc loco qd ſit miſericordia.pleriq;.n.ſicut ꝑipatetici ut uirtutẽ eã laudã. Et bonũ hoiem
uocãt miſericordẽ:ſed ſtoicoꝝ ſecta durior.uitiũ aĩ eſſe dicit.negatq; ſapiẽtẽ miſereri:& idẽ ſentit Sene. ſtoi
ci dogmatis aſſertor & aſſectator. q ait miſericordiã eſſe egritudinẽ mali.ob alienoꝝ maloꝝ ſpẽm:& quem
admodũ inqt religio deus colit ſupſtitio uiolat ita clemẽtiã mãſuetudinẽq; oẽs boni p̃ſtabũt. Miſericordiã
aũt uitabũt eſt.n.uitiũ puſilli aĩ. Ergo ſi ſtoicis credĩus nõ miſerebit̃ ſapiẽs:ſed ſuccurreret:at q̃to hõeſtius
eſt & hũanius miſericordiã ĩter uirtutes laudare ſicut.M.T.ĩ cæſaris laudẽ locutus ĩqt. Nulla de uirtutibus
tuis nec admirabilior nec gratior miſericordia eſt. Nimiꝝ decet hoĩes eſſe miſericordes a qbus nihil huma

Appetẽtia
opĩonis
mater
Ignoratio
Opĩo ſi
Inuidia
differt ab

Inuidia
fœlix

Bibliopo
la benedi-
ctus & ĩ
p̃ſſor con
tra ĩuidos
bibliopo-
las laus be
nedicti bi
bliopolæ
Emulus
Emulatio
zelotypia
obtractio
Horoſco-
pus zelo
typi
Miſeri
cordia

ditoris ſupplicio miſericordia commouetur. Angor eſt ægritudo premens. luctus egritudo ex eius q carus fuerit interitu acerbo. Mœror egritudo flebilis. Aerumna egritudo laborioſa. Dolor egritudo cruciãs. lamẽtatio egritudo cũ eiulatu. ſollicitudo egritudo cũ cogitatione. Moleſtia ægritudo permanẽs Afflictatio ægritudo cum uexatione corporis. Deſperatio ægritudo ſine ulla rerum expectatione meliorum quæ autem ſubiecta ſunt ſub metu ea ſic diffiniunt. Pigritiam metum cõſequentis laboris. Terrorem metum cõcutientem: ex quo fit ut pudorem rubor ſic terrorem pallor & tremor & dentium crepitus conſequat̃. Timorem metum mali appropinquantis. Pauorem metum mentem de loco mouentem: ex quo illud Enni. Tum pauor mihi ſapientiã omnem extra animo expectorat. Exanimationẽ metum ſubſequentem: & quaſi comitem pauoris. Conturbationem metum executiẽtem cogitata. Formidinẽ metum permanentẽ. Voluptatis autem partes hoc modo deſcribunt. Vt maleuolẽtia ſit uoluptas ex malo alterius ſine emolumẽto ſuo. delectatio uoluptas ſuauitate auditus anium deliniens. Et qualis

nialienũ eſſe debet. De miſericordia ante dictum: eſt. Angor: hoc eſt diffinitione zenõis ſtoici angor ab angẽdo dictus: alio noĩe anxitudo: ut illud actianũ pſuaſit mœror anxitudo: error: dolor. ab ãgendo angina: qua fauces anguntur ac ſtrangulant̃: q morbus eſt acutiſſimus: græci ſynãchen uulgo recẽtiores medici ſqnãtiã appellãt cuius. Hippocrates Galenus. Auic. cæteri meminerũt: & nos aliubi fecimus annotamenta: anginã uinariã habere dicunt̃, q uino ſuffocant̃. Luctus præter hãc ſignificationẽ: luctus dicit̃ inſigne indiciũ q; mœrentis ſicut eſt ueſtitus niger & pullus: lugere is ꝓprie dicit̃: q ex obitu caræ perſonæ: neceſſariæq; induit nigra ueſtimenta. ſcribit Liuiu. matronas luxiſſe brutũ ãnuo tpe ut parẽtẽ. Cõtra elugere ſignificat luctũ deponere apud eũdem Liui. ait Luci. Valeri. tribunus plebis: qd aliud in luctu: q̃ purpurã aut aurum deponũt fœminæ: qd aliud cũ eluxerũt ſummũt. mendoſi codices nõ eluxerũt habent: ſed eluſerũt: corrupto ſenſu & uerbo. M. T. ait patriã eluxi iam & grauius: & diutius: q̃ ulla mater unicũ filiũ: ſignificans ſe lugẽdo defluiſſe patriæ corruentis interitũ an thracinus color niger ẽ. accõmodatus lugẽtibus. Vnde anthracinæ ueſtes lugentiũ dictæ antraces. n. græcæ. latine carbones appellant̃. Vir. luctũ ante ueſtibulũ infe roꝝ & in primis orci faucibus collocauit. de quo cecinit Silius. Luctus edax macieſq; malis comes addita morbis antiq declinabãt luctus lucti in ſecũdo ordine ut actius Ceſſo hinc ire & rapere lucti ueſtẽ in lecto cõiugis. Mœror: ſilius ponit mœrorem inter mala inferoꝝ. lachrymis ſaginatũ. ſic. n. ait & mœror paſtus fletu & ſine ſanguine pallor uerbũ uetus eſt Mœrare ꝓ mœrentẽ facere: & mœſtitudo pro mœſticia & mœſtiter ꝓ mœſte & mœſtare ꝓ mœſtificare. Erũna. M. T. in. ii. de finibus. maiores inqt nr̃i labores nõ fugiẽdos. Erũnas noĩauerũt: Feſtus Põpeius. Erumnas ait eſſe labores oneroſos. Vnde herculis erũne dictæ. unde erũnoſa uita & erũnabilis pro laborioſa. ꝑterea erũnulas furcas uocãt qbus religatas ſarcinulas uiatores ferunt quaꝝ uſum: qa Caius marius retulit mali mariani poſtea noĩati. Pigritiã: uetus uerbũ eſt pigrare: quod ſignificat detinere ac retardare. ut actius melius pigraſſe: q̃ properaſſe nefas. Pudorẽ robur: ante dictũ eſt ex Ariſtotelis ſententia quos pudet erubeſcere. q metuunt paleſcere qm̃ pudefactis ſanguis de corde in oĩs corporis partes diffunditur. metu uero perculſis cõtrahitur ad cor. ita ut cæteris partibus defiat. Eſt aũt pudor timor iuſtæ repræhenſionis. Et tremor. Idem Ariſto. in problematis quærit cur tremunt q metuũt: an ꝑꝑ inqt refrigerationẽ. deficit. n calor atq; contrahitur hĩc illud Virgilianũ. Geliduſq; per ima cucurrit oſſa tremor. Metuentibus aluus fundit̃: algor & ſitis prouocat̃: teſticuli contrahunt̃ dentes crepitant & arietantur. Seneca in libro tertio de ira. ſonũ dentium inter ſe arietatoꝝ ſignum eſſe dicit furentis & irati. Crepitus: ſonus: & cõcuſſio. crepare. n. ſonare eſt. unde crepitus uentris: quos ſtoici liberos eſſe aiunt & apud Sueto. in quinto cõmentario latius explicatum eſt: crepitus plagarum dixit. M. Tullius in uerrinis: & Plau. ait in menechinis: dic mihi nunquam tibi inteſtina crepant. cui ille reſpondet: ubi ſatur ſum nulla crepitant: qñ eſurio crepant: quod ſignificat murmurant & ſonant: id quod inteſtinis inanibus ſolet accidere. grãmatici plura ſuper hoc uerbo. Pauorem: Valerius flaccus in tertio argonauticon. terrorem & pauorẽ. ait eſſe equos martis cũ ait terrorq; pauorq; martis equi. græcæ dicunt̃ διμοσ & καιφοβοσ. de qbus intelligi uoluit poeta: ſic ſcribens in georgicis martis equi biiuges: eſt qdam pauor læticiæ: de quo Virg. Exultantiaq; haurit corda pauor pulſans: a ſilio dicitur lætus pauor. Ex animo expulerat. M. Tullius in tertio de oratore. mentionem facit: huiuſce. Ennianæ ſententiæ: ſed pro expulerat legit expectorat: quod uerius elegantiuſq; eſt: & ita hoc in loco legendum. Ait. n. uerba nouari: quæ ab eo qui dicit ipſa gignunt̃ aut fiunt uel coniungendis uerbis: ut tum pauor ſapientiam omnem mihi exanimato expectorat: mox ſubiungit docens iſtud uerbum expectorat nouum eſſe. & ex coniunctione factum ſicut illud: baccharum ubertate incuruefcere: qua ſententia commouemur: id quod in prima tuſculana dictum eſt: rami baccarum ubertate incurueſcere: uſurpari a Cicerone tã quam alienum: & ex uetuſto poeta tranſcriptum. Exanimationem: inter exanimatum: & exanimum hoc intereſt docente Donato exanimatus eſt conterritus & conturbatus. exanimus eſt occiſus apud eruditos uſurpatiue poni inuenies exanimatum pro exanimo. exanimem pro exanimato.

Angor
Anxitudo
Angies ſynche angina uiaria
Luctus
elugere
Anthracinus color
Anthraces
Luctus
lucti
Mœrare
Mœſtitudo
Mœſtiter
Mœſtare
erũnæ
erũnabilis uita
Muli mariani
pigrare
pudor
détes inter ſe arietati
Crepare
Crepitus
Terror
eq martis
Pauor lætus pauor
Expectorat
incurueſcere
Exaĩatus
Exaĩus

Tactionum

Tactionum:tactus:quinq; ſenſuum uoluptates intelligit:plautus.quid tibi hanc tactio ē. Iactatio Augu.in.xiii.ait iactantiá eſſe libidinem dominandi:iactare eſt ambitioſius gloriari:firmicus maternus refert in primo matheſeos hiſpanos eſſe iactantiæ animoſitate præpoſteros. Vt ira ſit ſupra dictum eſt iram eē pœna cupiditatem:ſiue ulciſcendi libidinem:Ariſto.ait iram eſſe cupiditatem doloris reponendi. Excādeſcentia:Apu.in libris de dogmate platonis:excandeſcentiam appellat eam animæ partem quæ irritabilis eſt habens domicilium ī corde quam alio nomine:iraſcentiam nominat:quæ iracundia a Cicerone dicta ē

eſt hæc aurium:tales ſunt oculorum & tactionum & odorationum:& ſaporum:quæ ſunt omnes unius generis ad pfundendū aīum:tanq̄ illiquefactæ: uoluptates. Iactatio ē uoluptas geſtiēs & ſe efferēs ī ſolēti⁹. Quæ āt libidini ſubiecta ſūt:ea ſic definiūt Vt ira ſit libido pūiēdi eius q uideat̃ læſiſſe iniuria eſcādeſcentia āt ſit ira naſcens & mō deſiſtens. quæ thymoſis græce dr̃. Odiū ira inueterata. Inimicitia ira ulciſcendi tēpus obſeruas. Diſcordia ira acerbior intimo odio & corde concepta. Indigentia libido inexplebilis. Deſideriū libido eius q nōdum adſit uiuendi. Diſtiguūt illud ēt:ut ſi libido earum rerū:que dñr de quodā aut quibuſdam: quæ categoremata dialectici appellāt:ut habere diuitias:capere honores. Diligentiā libido reꝝ ipſaꝝ eſt: ut honoꝝ:ut pecuniæ. Omniū āt pturbatio nō fontē eē dicunt intemperantiā:quæ eſt a tota mente etiam a recta ratione defectio:ſic auerſa a præſcriptiōe rationis:ut nullo modo appetitiones animi nec regi nec contineri queant. Quemadmodum igit̃ temperantia ſed appetitiones & efficit:ut hæc rectæ rōni pareāt:cōſeruatq; cōſiderata iudicia mentis ſic huic inimica intemperātia omnē animi ſtatū inflammat cōturbat:īcitat. Itaq; & ægritudīes & metus & reliquæ pturbatiōes oēs gignuntur ex ea. Quēadmodum cum ſanguis corruptus eſt aut pituita redun

in prima tuſculana:de qua loqtur Plato in timeo θυμωσισ græce animum iram furorem ſignificat:ut docet Plato in cratylo:a feruore & impetu animæ ducto uocabulo: Mocro.pria inquit anime pars eſt ratio quá logiſticon appellant:ſecunda animoſitas:q̃ thymicon uocant tertia cupiditas quæ epithymicon nuncupatur. Inimicitia Caius Cæſar in libris quos ad.M. Ciceronem de analogia conſcripſit:pluratiuo ſemper numero dicendas putat inimicitias:ſicut arma & mœnia:& comitia:ſed pleriq; ueteꝝ & cū primis quintus ennius.εν κωσ.i.ſingulariter dixit inimicitiam ſic ſcribens eo īgenio natus ſum amicitiam atq; inimicitiam in fronte prōptam gero uerbum uetus eſt inimicar̃ quid ſignificat inimicos facere:quo uſi ſūt: Ora.& Papi. Indigentia indignus pauperi proximus eſt:cum ſemper indigeat rerū expetitarum. Categoremata dialectici appellant:Ariſto.& cæteri græci categoricas & categoremata appellant:quæ latini predicamenta & propoſitionum quædam a dialecticis categoricæ nominantur:quas predicatorias latine dicere poſſumus. Ariſto.decem elementa conſtituit circaq; uerſari uideatur omnis quæſtio:ouſiam.i.eſſentiam qualitatem.quantitatem:ad aliquid agere: pati:ubi:qñ:ſitū habere:ex hoc nouiſſimo elemēto dictum ē habere diuitias caper̃ honores.i.magiſtratus ſicut ueſtigium eſſe armatum eſſe:anulatum eſſe. Syncategoremata dicūt dialectici ſigna ut omnis nullus quidam aliquis.κατηγορεω græce ſignificat accuſo & prædico.κατηγωρια acculatio & p̄dicamētum. κατηγωρωσ accuſato.De quodam quidam ſignificat aliqd certū:aliquis nihil certum determinat:hinc illud plauti:edes aliquid:nolo hercle aliquid certum quam aliquid mauolo. Intemperantiam:Ariſtoteles ī tertio ethicorum:circa corporis uoluptatem exiſtere ait temperantiá: & intemperantiam:qui uiſu delectantur ueluti formoſitate:& qui auditu ut cātu:eos neq; temperātes recte dixeris neq; intemperantes:nidore uero epularum geſtire intemperantis eſt. Græci homines appellāt itēperatos incontinenteſq; eos:qui ſeſe dediderunt duabus belluinis uoluptatibus:guſtatus ſcilicet & tactus quæ ſolæ communes ſunt hominibus cum beſtiis & iccirco in pecudum ferorumq; animalium numero habetur quis:quis eſt his ferinis uoluptatibus peruinctus:quemadmodum temperantia omnibus in rebus expetenda eſt:ita intemperantia fugienda:beſtias:neq; temperatas neq; intemperatas dicunt niſi per ſimilitudinem intemperantem intemperantiæ ſuæ non penitet:incontinentem penitet incontinentiæ: Intemperantia hydropiſi & phthiſi ſimilis eſt. Incontinentia uero epileſiæ:illa enim continua.hæc uero temporaria improbitas:eſt præceptum pythagoræ eſt fugandam eſſe a rebus omnibus intemperantiam. Aut pituita redundat:quod græce flegma dicitur:latini pituitam uocant:cuius domicilium eſt ut inquit Auguſti.in.xi.in capite ſcribit Plato in timeo:pituitam originem eſſe langorum omnium:q ex diſtillatione fiūt ex eaq; gigni malas ualitudines plurimas:qm̄ plurima loca illabitur:quecūq; autem partis corporis tumeſcere dicuntur a bilis īcendio & combuſtione uexant̃: quæ cum expirat extrīſecus uarios exitu ſuo tumores producit intrīſecus uero cohibita:urentes edaceſq; morbos pcreat:tunc autem peſſima qñ puro ſanguini mixta ligaminum fila ſuo exordīe dimouet:& īterdum penetrat in medulas:aduſtiſq; radicibus:īde aīæ uícula quaſi nauis funes reſoluit & amputat: p locoꝝ āt uarietate:billis appellat̃ citrina nigra:q græce melācholia praſina hoc ē uiridis. Rubēs uitellina:aduſta:ſup qua re Galēus Auicēna. Albertus magnus:& ſchola medicoꝝ

Tactio
Iactatio
Hiſpāoꝝ iactantia
Ira
Excāde ſcentia
Thymos
Logiſticō.
Thymi cō
Epithymi con.
Inimicitia
inimicare
Categoremata
decē elementa
Categoria
Quidā
Aliquis
Intēperantia
Intēperantes
Phlegma
Pituita
Billis
Citrina
Parſinabilis
Acida pituita

dat:aut bilis in corpore morbi: ægrotationeſque naſcuntur:ſic prauarum opinionum conturbatio & ipſarum inter ſe repugnantia ſanitate animũ ſpoliat.morbiſq; perturbat:Ex perturbationibus aũt primum morbi conficiuntur.quæ uocant illi νοσημάτα.ea quæ ſunt eis morbis cõtraria:quæ habent ad res certas uitioſam offenſionem:atq; faſtidium. Deinde egrotationes:quæ appellãtur a ſtoicis ἀρρωστήματα:hiſq; item oppoſite contrarie offenſiones. Hoc loco nimium opere conſumitur a ſtoicis maxĩme a Chryſippo:dum morbis corporum comparatur morborum animi ſimilitudo.Qua oratione minime neceſſaria pretermiſſa ea quæ rem continent pertractemus.intelligatur igitur:perturbationem iactantibus ſe opinionibus inconſtanter:& turbide ĩ motu eſſe ſemper.Cum autem hic feruor concitatioq; animi inueterauerit:& tanquam in uenis medulliſq; inſederit:tum exiſtit & morbus &

non paꝝ multa cõſcripſerũt.Idẽ plato pituitã acidã nũcupari refert falſo ſapori cõmixtã.Albã uero pituitã appellat eliquationẽ carnis tenerioris una cum ſpiritu factam:quæ ex humiditate uento circũfuſa tumeſcit:idẽ Plato platonicuſq; Apu.auctores ſunt cãm primã morboꝝ eſſe:ſi ipſæ elementoꝝ qualitates:ex quibus compactum eſt corpus uidelicet humida & ſicca:calida & frigida non congruant.Præterea ſi ſanguis corruptus ſit:ſi flegma redundat:ſi cholera ĩmodica exuberat morbi gignuntur.Dixit.Ora.in.i.epiſtolarũ præcipue ſanus niſi cum pituita moleſtia eſt ubi.exponit porphyrio niſi catarros ĩpedit:tanq̃ pituita idem ſit quod catarrus:quæ dictio græca eſt καταρρέω græce defluo.κατάρροος.fluor:& diſtillatio nomĩatur:a pituita pituitoſus deriuatur:quem græco uocabulo uſitatiſſimo flegmaticum uocant.M.Tul.in libro de fato:ĩ aliis eſſe pituitoſos & quaſi redũdãtes. In aliis exſiccatos atq; aridos.Aelius pituitã dici affirmat:qa petat uitã.Cuius ethymologiã ridet.Quin.ĩ prĩo. Ipſarum repugnantia:repugnant metus:& cupiditas leticia & egritudo. Morbi conficiuntur morbi ſunt inueterata uitia & durã:ut auaritia:ut ambitio nimia.Morbus eſt ut inquit Seneca uitium in prauo pertinax:tanquã ualde expetenda ſint:quæ leuiter expetenda ſunt.Affectus ſunt motus animi improbabiles ſubiti & concitati qui.frequentes:& neglecti fecere morbum qui plurimum ꝓficere extra morbos ſunt eſt quoddam genus hoĩum extra multa & magna uitia:ſed non extra oĩa:effugit auaritiam:ſed irã adhuc ſentit nõ ſollicitat̃ libidine:ſed ambitionẽ adhuc ſentit non concupiſcit:ſed adhuc timet mortẽ contẽnit dolorẽ reformidat ille ſatis cõſeqt̃ q̃ iter peſſimos nõ ẽ. νοσήματα græce νοσέω dr̃ egroto.νόσος morbus:νόσημα egritudo:& morbus νόσιμος egrotus:νοσηματικός ualitudinarius. Hieronymus.Noſocomion interprætatur languentium uillam:quod domicilium eſt languentium:ibiq; egrotantes aluntur:uulgo hoſpitale nominatur.Verba Hieronymi ex epithaphio fabiolæ hæc ſunt:primo omnium noſocomion.i.languentium uillã inſtituit:ĩ quo egrotantes colligeret de plateis:& cõſumpta lãgoribus atq; ĩedia miſeroꝝ mẽbra refoueret.In decretis canonicis:ut hec quoq; trãſeunt̃ attingã.xxiii.q.viii.Verba legunt̃ corruptæ ſcripta:corruptius explicat:corruptiſſime enũciata:quæ ita legenda ſunt & corrigenda.Xenodochia.brethotrophia hierocomia:ẽ.n Xẽodochium locus publicus quo peregrini & hoſpites hoſpitaliter recipiunt̃.ξένος græce hoſpes.δοχεῖον.receptaculũ.Xenia munera ſunt hoſpitalia:de qbus Victru.ĩ.vi.& epigrammatarius poeta:& iuriſconſulti:titulo de officio ꝓconſulis:q̃q̃ exenia illic perperam legat̃.Hieronymus.Xenodochium ĩ portu romãi ſitũ totus pariter mũdus audiuit brephotrophia ſunt quæ uulgi dicĩus hoſpitalia paruuloꝝ:qbus ĩfantes expoſiticii alunt̃:q̃le eſt apud noſtrates illud ad diui:ꝓculi:βρέφος græco uocabulo:ĩfans nominatur:& τροφή educatio:hierocomion locus eſt quo leproſi aluntur:quale eſt apud nos ſub titulo diui Lazari.& Bartolomei:hiera enim græce lepra latine & κώμη uilla. Morbis contraria:ut mulieroſitati odium mulierum. Egrotationes cũ egrotatio proprie ſit in corpore:ſicut egritudo:animo tamen & egrotationes animi dicuntur:quæ ex quodam metu naſcuntur:eaꝝ reꝝ:quas fugiunt & oderunt. ἀρρωστήματα ἀρρωστέω.græce ſignificat egroto ἀρρωστεία egrotatio.Idem τὸ ἀρρώστημα & ἄρρωστος egrotus nominatur. Contrariæ offenſiones:ut inhoſpitalitas:quæ opinio eſt uehemens:ualde fugiendum eſſe hoſpitem:de offenſionibus mox plura & apertius. Morborum animi ſimilitudo ſicut uirtutes in corpore eſſe dicuntur conſimiles animi uirtutibus.Itẽ ſimilitudo eſt iter morbos corporum & animorum:ut uitium dr̃ corporis ſic animi:ut egrotatio in corpore ſic in animo:ſic econtrario in corpore eſt uelocitas pulchritudo:uires:ſic eadem animo dicuntur:qn ẽt in decretis canonicis.Di.xlviii.uitia corporum ad animum transferuntur:ſicut cecus:claudus:mancus lippus:giboſus:impetiginoſus:quæ uitia q habuerit:panes deo & ſacrificium offerre prohibetur:quæ Grægorius in paſtorali tropologice tranſfert ad animum.ut cecus intelligatur:qui ſuperne lucem contẽplationis ignorat.Claudus qui per ĩfirmitatem mentis:uitæ uiam perfecte tenere non ualet:& ad ſtatum uirtutis nõ erigitur.Gibboſus uero quem terrenæ ſollicitudinis pondus deprimit:ne unquam ad ſuperna reſpiciat lippus qui carnalibus operibus obſcuratur:impetiginoſus.quiſquis auaritia uaſtatur in mente:quæ ĩpetigo:ſi in paruis non compeſcitur nimirum ſine menſura dilatatur illud ãnotandum quod cecum animal illic offerre dr̃ deo qui ordinat indoctum quo uitio nullum fœdius eſt maxime in religioſis & religioſam doctrinam adminiſtrantibus quæ ut ĩqt leo:ſi in laicis uidetur intolerabilis quanto magis ĩ his qui præſunt:nec

Alba pituita
Cauſa morboꝝ
Catarus fluor pituitoſus
Morbi
affectus noſemia
Noſos
Noſematicus
Noſocomion
Correcta Verba ex decretis canonicis
Xenodochium
Xenia
Brephotrophia
Hierocomion
Arroſtemata
Vitia corporis adr[...]aium
Cecus claudus
Gibboſus lippu ĩpetig noſus
Contra ĩdoctos ſacerdotes

excusatione est digna:nec uenia.Nunc sacerdotes nostri temporis:pro psalterio dauitico canūt erotica hoc est amatoria ꝓ lectione euangelii lusorias cartulas diligentissime reuoluūt:pro apostolica doctrina callét arté tesserariá:quos si latine loq audias:non latialiter loq:sed pedere diiudicabis:q uix tria uerba iungere miseri poterunt:ī quoꝝ labris scatét barbarismi:& solecismi.Doleo mecū ipse subide cū audio nōnullos: latina uerba tá male ꝓnunciantes:ut credas eos barbarica & cū stridore anhelátia uerba ꝓferre. Cōtinuo stati. Permanat:descédit penetrat.Mulierositas:cupiditas muliebris uoluptatis:mulierosos & muliera/

ægrotatio:& offensiōes hæc:q̄ sūt eis morbis egrotationibusq; contrariæ.hæc que dico cogitatiōe q̄dē inter se differunt:re uero copulata sūt:eaq; oriūtur ex libidine & leticia.Nam cum est cōcupita pecunia:nec adhibita cōtiuo ratio:quasi quedam socratica medicina:que sanaret eam cupiditatem per manat in uenas:& inheret ī uisceribus illud malum existitq; morbus & egrotatio:que auelli inueterata non possunt.eiq; morbo nomen est auaritia. similiterq; ceteri morbi ut glorie cupiditas:ut mulierositas:ut ita appellem eam quæ græce φιλογυνεια dicitur:ceteriq; similiter morbi egrotationesq; morborum nascuntur.Quæ autem his sunt contraria: ea nasci putantur a metu: ut odium mulierum.quale in μισογυνεια est:ut in hominum uniuersum genus. quod accepimus de Timone: qui μισανθρωπος appellatur:ut inhospitabilitas est. Quæ omnes egrotationes animi ex quodam metu nascuntur:earum rerum:quas fugiunt & oderunt. Diffiniunt autem animi:egrotationem opinionem uehemētem de re non expetenda:tanq̄ ualde expetenda sit: inherentē & penitus insitā.Quod āt nascitur ex offensione ita definiūt opinionē uehemētē de re non fugiēda īherentē & penitus īsitā:tāq̄ fugienda.Hec aūt opinatio ē iudicare se scire q̄d nesciat.A egrotatōi āt talia q̄dā subiecta sūt.A uaritia:ābitio:mulierositas:

rios uocāt cupidos appetētesq; mulieꝝ.Iuli. capitolinus de clodio albino scribés ait:mulierarius fuit īter prīos amatores Auersæ ueneris semp ignarus & taliū ꝑsecutor auersa āt uenus signatur.coitus præposterus & puerilis:q īfandus est & execrabilis. φιλογυνεια .i.amor mulieꝝ. μισογυνεια odium mulieꝝ quale fuit ī euripide tragediaꝝ scriptore q mulieres fere oēs.In maiorem modum exorsus fuisse dr̄ siue q̄d natura abhoruit a mulierum cetu:siue q̄d simul duas uxores: habuerat:quaꝝ matrimonii ptédebat cuius odii ī mulieres.A.G.& aristophanes meminerūt. De timone:timon atheniensis:qué antiq scriptores ob nature aspnitaté ī humanū ac īhospitalē appellāt:q dictus ē misan/thropos.i.osor hoīum:fugit hoīum cōgressus colloqaq; oīum:ꝑter unius alcibiadis:interrogatus ab Apemanto quid ita solū alcibiadé diligeret:amplecteretur q;:rn̄dit:iō se adolescentem amare: quod itelligeret illū maloꝝ cām atheniésibus futuꝝ ferunt illū aliqn̄ athenis.In contétionem uenisse: facto q; silentio & expectatione magna dixisse.est mihi o uiri athenieses:post domū pusillus hortus & in eo ficus:ex qua ꝑ multi iā ciues sese suspenderūt.in eodē ego nūc loco edificiū facturus sum: q̄obrē constitui publice referre:ut si sint ex uobis q uellint se suspēdere:id agant anteq̄ arbor succidat:ī sepul/chro eius īscriptū fuit hoc epithaphiū:q̄d ipse sibi fecit:hic sum post uitá miseramq; inopemq; sepultus:nomen non queres:dii le ctor te male ꝑdāt.M.Anto.domum alexandriæ sibi construxit in recessu semotá quá timonium appellauit a solitudine timonis tanq̄ in ea domo acturus solitudinem timoniam:Victurusq; instar timonis:sequestratus a commertio usuq; mortalium:fuit alter timon philosophus amarulentus & mordax sillographus.i.scriptor silloꝝ:dn̄r autem σιλλοι dicacitates & sales:huius aūt testimoniū ex sillis identidé citāt eruditi:De hoc ait Au.Gel.timon amarulētus librū maledicētissimū cōscripsit qui sillos inscribit. μισανθρωπος.i.osor hominum. De re non expetenda:exempli cā suadet auaritia pecuniá esse ualde expetendá.Cū tn̄ non sit expetenda & apud ph̄os stoicos in bonis non ducatur.Item mulierositas opinat mulieres ualde expetendas:Cū re uera expetendæ non sint:ambitioni īsitū ē honores ualde expetendos:quæ tn̄ res a multis non expetenda censet. De re nō fugienda:offensio cōtraria egrotationibus est:q̄ opinatur ea ualde esse fugienda:quæ fugienda non sunt:ut īhospitalitas:opinio ē īherés ualde fugiendū esse hospité:q re uera fugiendus nō est:ut Misogynia:cuius opinio īsita est fugendas esse maiorem immo dum.fœminas:cum tn̄ res sit non penitus fugienda:Multaq; alia hoc genus. Peruicatia: est peruicatia opinatio uehemens:quasi ualde perseuerandum sit in eo quod pertendit.distans a pertinatia q̄ peruicatia est interdum bonarum rerum perseuerantia.Pertinacia semper malarum:q̄q̄ apud Liuiū & Senecam pertinax uirtus:& pertinax bonitas dicuntur:quod laudis est:actius in myrmidonibus. Ego peruicaciam me uti uolo:nam peruicacem dici me esse:& uincere perfacile patior:pertinacem nihil moror:hec fortes seqt:illam indocti possident. Liguricio:gulæ uoratrina:& opinatio uehemés de uoluptate cibaria suauiū escaꝝ esitatione quasi ualde expetēda sit inherens & penitus insita:ligurire est suauibus escis bona consumere:απο του λιγυρου deriuatū:græci λιγυρον suaue appellant:auctor Donatus enarrás illud ex eunucho terētiana:itidé pria q obligurierat bōa:alii a ligo d̄duci malūt ligurir:dixit nōius degustar é abligurir nita auide cōsumer.ora.Semel os pisces tepidūq; ligurierit ius liguritores dn̄r gulosi uoratoresq; edu

Pro psal terio erotica
Mulierositas
Mulierosi
Muliera rii
Auersa āt uenus
Euripides osor mulierum
De timōe pulchra
Misantropos
epitaphiū timonis
Timoniū
Sillographus
Silli
Misogynia
Peruicacia
Pertīacia
Pertinax uirtus
Liguritio
Ligurire
Ligurio res

peruicatia:liguritio:uiolẽtia:cupedia:& si qua sũt similia. Est autem auaritia opinio uehemẽs de pecunia:quasi ualde expetenda sit inherẽs & penitus insita. similisq; est eiusdẽ generis diffinitio reliquarum. Offensionum autẽ diffinitiones sunt eiusmodi. Vt inhospitalitas sit opinio uehemens ualde fugiendum esse hospitem. eaq; inherens & penitus insita. similiter diffinitur & mulierum odium ut Hippoliti & ut Timonis generis humani atq; ut ad ualitudinis similitudinem ueniam:eaq; collatiõe utamur aliquando:sed partius q solent stoici ut sũt alii ad alios morbos procliuiores. Itaq; dicimus grauedinosos quosdam. quosdam torminosos nõ quia iã sint. sed quia sæpe sint. alii ad metum alii ad aliam perturbationem procliues. Ex quo in aliis anxietas: unde anxii. In aliis iracundia dicitur quæ ab ira dif

liorum dulciorum:Macro. ait a lucilio lupũ piscem appellari catilonem quasi liguritorem per translatione in re obscena decenter dictũ est ab ausonio cũnilingus liguritor cũ inquit eunus syriscus inguinũ ligurītor. Temulentia:ebrietas:& est opinatio uehemens de uiolentia:quasi ualde sit expetẽda:temetum prisci uinum dixere:unde & temulentia appellata auctores Pli.& Gelius. Mulieres romæ uitam abstemiã egisse:& temeto abstinuisse dicuntur:ideoq; ait Cato propinquos fœminis osculum dare solitos: ut sentirent: an temetum olerent. Cupedia:nonius marcellus allegat hunc locum:exponẽs cupediam pro cuditate sed parum scite exposuit nã cupedia nõ omnis cupiditas significatur:sed ad ganeam tantũ refertur & est lauticia ciborum siue cupiditas lautiorum eduliorum quasi ualde expetenda sit cupedias antiqui lautiores cibos: nominabant:& forum cupidinis macellũ: quod simachus forum cupediarium appellat:fortassis a cupiditate uel quod ibi fuerit domus cupedinis romani equitis:uñ cupedinarii dicti qui esculenta & poculenta uendũt sup qua re:uberius explicatiusq; pscripsimus apud suetoniũ.& in.i.apulei cõmentario. Inhospitalitas hõ appellãdus hõ nõ est:q hospitalitatẽ ĩprobat:eãq; asserit expetendã esse cũ nihil ferme sit humãius nihil hoĩe dignius q̃ hospitalitas q̃ speties est liberalitatis recte a Theophrasto est laudata hospitalitas est.n.ut.M.T.uř ualde decorũ: pateř domos hoĩum illustrium illustribus hospitibus cimonis hospitalitatem in suos curiales celebrant qui ita instituit:& uillicis imperauit:ut oĩa illis præberentur : græci Iouem appellant χενιον.i.hospitalem:quia hospitem non negligere & hoĩem alienum inuitare:amicitiæ initium est:ut scribit Dion. Iuppiter Xenios.i.hospitalis significatur illo uersu maroniano.iu ppiter hospitibus:nam te dare iura loquũtur:ab Ouidio iuppiter hospes p hospitalis dictus cum ait stabat iouis hospitis ara in decretis canonicis. Di.xlii.præcipitur sacerdotem esse oportere hospitalem & hospitalitatis exhortatorem.item Di.lxxxv.hospitalitas est ĩquit usq; adeo episcopis necessaria:ut ab ea alieni iure prohibeantur ordinari:atq; inibi taxatur quidã archidiaconus florẽtinus tenax & deparcus cuius domũ nũq̃ amicus sit ingressus. Vt hippoliti:hippolitum fuisse osorem mulierum, mulie brisq; concubitus: satis liquet:& testatur Sene. tragediographus:apud quem sic loquiť hippolitus:detestator oẽs:horreo:fugio:execror:sit ratio:sit natura:sit durus furor:odisse placuit. Ad alios morbos pcliuiores queadmodũ quidam sunt procliues:& inclinati ad morbos corporum: sic sunt quidam propensi ad morbos animorum Dicimus hemorroicum:podagricum non quod semper patiatur hemorroidas:& podagram:sed qď sæpe sitq; ad id morbi genus inclinatior. item dicimus iracundum meticulosum:ebriosum:non q semper in ira metu ebrietate sint:sed quod sepe:& talibus perturbationibus obnoxii: Et ita similitudo quædam apparet morborum animi & corporis:quod a stoicis:& maxime a Chrysipo tractatur:cuius rei supra quoque facta mentio est. Grauedinosos. Grauedo est humor ex capite distillans:hæc ut docet Cor. celsus in q̃rto nares claudit uocem obtundit:tussim siccã mouet:hinc illud apuleiãum ex floridis nares grauedĩe oppletæ. Catullus sentire cesso quod grauedinem & tussim. Græci coryzas uocant:hippocrates distillatiões omnes & grauedinem nominant corizas inde grauedinosi dicti:qui ad grauedinis morbum pcliuiores sunt. Decipitur uir alioqui doctus:qui scripsit in cornucopiæ:grauedinosum dici:alio nomine torminosum:idq; pbat hoc Ciceronis testimonio:quod oppido q̃ absurdum est cũ lectio Ciceronis si recta sit grauedinosos a torminosis disiungat sicuti significatu ipso disiunguntur. sit enim uerba hæc legenda sunt. itaq; dicius grauedinosos quosdam:quosdam torminosos:& ita. M. Tul. Alios grauedinosos dici significat alios torminosos:a diuerso genere morborum:cum grauedo sit morbus capitis:tormina intestinorum. Non iunctim legendum est:ut illi legunt. sed discretim:atq; distincte:ut nos legimus:torminosos autem dici eos:qui patiũtur tormina & ad eum morbum Procliuiores sunt:quæ uulgo dysenteria nominať:nemo mediocriter doctus ignorat:& nos supra annotauimus. Alii ad metum. s. procliuiores:sunt & hi timidi dicuntur:qui distant a timentibus. cum timidus ex natura sit:timens ex causa. Vnde anxii:ab anxietate dicti sunt hoĩes anxii:non qui semper sunt ĩ anxietate:sed qui ad hanc perturbationem proniores sunt & anguntur aliquãdo:antiq anxietudinẽ dixerunt:quæ nobis anxietas: sic. M. T. libro de re. pu. secundo. Anxitudo prona ad luctum:& merens semper ipsa se solicitãs:pacuuius:tristitia atq; aĩ intolleranda anxitudine. Iracundia ab ira differt. Donatus iracũdiam ab ira. sic seiungit:ut ira sit de causa:iracũdia de moribus:& de uitio multũ irascentis. Seneca lib.i. de ira quo distet ira ab iracũdia apparet:quo ebrius ab ebrioso:& timẽs a timido: iratus põt nõ eẽ iracũdus:iracundus põt aliqñ nõ iratus esse:idem libro. xii. epistola℞ mortaliũ scribit plu

inguinũ liguritor
Temulentia
Temetũ
Cupedia
Cupediæ
Foꝝ cupedinis
Cupediarii
Hospitalitas
Xenios iuppiter
Odisse
grauedo
Corizæ
Grauedinosi
Error in cornucopiæ
Torminosi
Anxitudo
Ira
iracũdia

timum interesse:iter ebriosum & ebriū.Nā pōt q ebrius ē tūc primū eē:nec habere hoc uitiū & q ebriosus est sepe extra ebrietatē eē:sicut distat ebrius ab ebrioso:ita ebrietas ab ebriositate:alteꝝ affectiōis alteꝝ habitus. Amatorē in amatore. ꝓcliuitas ē naturalis ad amādū. Amās uero amator & cā amator ut inqt Dōatus fingi pōt amās uere amat. procliuitas:lapsio:iclinatio:ꝓcliuis.n.ꝓnus iclinatusq; signaf. Res nō hēt ut qui ꝓcliuis est in odiū hoīum:q͛res nomen singulare non habet. Liuidi:liuor non multū distat ab inuidia de quo silius:atq; angens utraq; manu sua guttura liuor. Inde liuidus ꝓ liuido ponit̃ & υποκοριστικωσ

Ebrius
Ebriosus
Procliuitas
Liuor
Liuidulus

fert. Est quæ aliud iracundū esse: aliud iratum: ut differt anxietas ab angore: neq;.n.omnes: anxii q angunt̃ aliquando. neq; anxii semper anguntur ut inter ebrietatem & ebriositatem interest: Aliudq; est esse amatorem: aliud amantem. Atq; hæc alioꝝ ad alios morbos procliuitas late patet. nam pertinent ad omnes perturbationes. in multis etiam uitiis apparet: sed nomen res non habet ergo inuidi: & maliuoli liuidi & timidi & misericordes: qa procliues ad eas perturbationes sunt: non quia semp ferant̃. hæc igit̃ procliuitas ad suum quodq; genus similitudine corporis ægrotatio dr̃: cum ea intelligatur ad egrotandum procliuitas: sed hæc in bonis rebus ꝗ alii ad alia bona sunt aptiores facilitas nominet̃: in malis ꝓcliuitas: ut significet lapsionē in neutris habeat supius nomē. quomodo aūt ī corpore morbus ægrotatio & uitiū: sic ī aīo. Morbum appellant totius corporis corruptionē. Aegrotationē morbū cū ībecillitate. Vitiū cū ptes corporis inter se dissident. Ex quo prauitas mēbroꝝ distortio deformitas. Itaq; illa duo: morbus & ægrotatio ex totius ualitudinis corporis cōquassatione & perturbatōe gignunt̃. Vitium autem integra ualitudine ipsum ex se cernit̃. sed tm̄modo in animo cogitatōe possumus morbum ab ægrotatione seiungere. Vitiositas autem est habitus: aut affectio in tota uita īconstans: & a seipsa dissentiēs. ita fit ut ī altera corruptione opinionum morbus efficiat̃ & ægrotatio ī altera incōstantia & repugnātia. Non enim omne uitium partes habet dissentientes. ut eorum q non longe a sapientia absunt a affectio est illa quidē discrepans a seipsa dum est insipiens. sed non distorta

liuidulus: iuuenalis: inuideas si liuidulus sis. De liuore ait maro liuor tabificū malis uenenū: a poetis dr̃ liuor edax q ut ait Oui. pascitur in uiuis post fata qescit: flagelli plaga liuorē facit ut scriptū ē ī ecclesiastico.i. pallorem unde liuētia plactu brachia dixit silius: & liuentes scapulas Hierony. talis color in inuidentium ore conspicit̃. In bonis facilitas: in illis qui ꝓcliues sunt ad humanitatem liberalitatem ad ingenuas disciplinas dicetur facilitas: cum procliuitas dicatur in his: qui ad aliquod uitium proni ī clinatiq; sunt: & ita distinguit. M.T. facillitatem dici in bonis: Procliuitatem in malis: lapsionem: tanq̄ in malum: nemo enim dicit̃ recte labi in id quod bonum est. In neutris: quæ neq; bona neq; mala sunt quæ adiaphora uocant græci: indiferētia nostri. Superius nomen.s. facilitatis. Morbum appellant: sabinus: labeo cæteriq; iuriscōsulti: titulo ad edictū ediliciū sic morbum definiunt: Morbus est habitus cuiusq; corporis contra naturā: q usum eius faciat deteriorē sed morbum alias in toto corpore accidere dicunt: alias in parte corporis: totius corporis morbū esse: ueluti phtphisis est & febris partis aūt ueluti cecitas: aut pedis debilitas in libris quoq; iuris peritorum scriptum est morbū & uitiū distare: quod uitium ppetuum. Morbus cum accessu discessuque sit. Nunc. M.T. paulum diffidens a finitione iurisconsultorum ait morbum esse totius corporis corruptionem: uelut febris est;: uitiū ꝗ uero in parte corporis: ueluti claudicatio est & gibbositas interdum est uitium corporale usq; ad animum pueniens eumq; uitiās ut in phrenetico: fit͛ comparatio per similitudinem morboris corporis ad morbos animi Sene. morbos animi ait esse uitia inueterata & dura ut est auaritia: affectus uero motus animi improbabiles & cōcitatos. M. Tul. hoc in loco subtilius distinctius uberius cūcta partitur & explicat. Morbum cum imbecilitate.i. leuiorem morbum. Integra ualitudine. incolumi sanitate uitiū ī parte cor

Facilitas ī bonis
Procliuitas ī malis
Adiaphora
Morbus quid
Vitium
Morbi ai affectus

poris conspicitur: ut est luscus: claudus: gibbosus: corpus.n. talium sanum est: & integra ualitudine: sed uitio deformatur. Vitiositas est habitus aut affectio: affectio est accidens qualitas: uel spōte uel studio mox destituta: nam si permaneat fit habitus dicta affectio ꝗ inficiat qualitate: & erit affectio incipiens habitus in affectiones inclinamur studio quodam.i. uoluntate applicata in aliquas qualitates: quas diligentia cōpat facitq; perfectas: & habitus nominatur: ut res fiat apertior: iracundum esse habitus est: iratū affectionis oratorē esse habitus ē: & uictus si ī exercitatiōe fit: ut ci. q assiduo studio. pseuerāti diligētia. ita rhetoricē pcepit: ut ea in eo ppetua eēt habitū cōsecutus ē: & qa eius actū sibi īstituit ad usum uitæ fuit & in habitu & iuictu. Affectiōes ut inqt Aristo. in. ii. ethicoꝝ: neq; uirtus sunt neq; uitia. ideoq; secundum affectiones non laudamur nec uituperamur. græce habitus dr̃. εξισ. hinc illud plinianum ex epistolis: at tantā. εξιν studio & exercitatione peruenit. In altero in cōstātia. repugnātia ex hac constantia uitiositatis ē illud oratianū qd mea cū pugnat snīa secum: qd̓ petiit spernit repetit quod nuper omisit: estuat & uitæ disconuenit ordine toto.

affectio
habitus
iracūdū eē habitus
εξισ

Partes dissentientes. Idem Ora. inq̄t pars hoīum uitiis gaudet constanter & urget ꝓpositū. pars multa natat. Sint ne eiusdē .s. uitiositatis. Manētes: iueterata uitia sūt & ptinaciter ī herētia: ut auaritia: & iracūdia Mouētes: letitia: cupido: metus egritudo aīum mouēt & ipellūt: distrahūtq; uarias in partes. Corporis similitudo: sicut ī corpore ē morbus & uitiū: sic.n.aīo. Itē sicut corpe ē sanitas: pulchritudo: robur: uelocitas: sic ēt ī aīo earūdē rez similitudo cōspicit. Nā sapiēs dr̄ eē ꝑditus aī sanitate pulcritudine: robore: uelocitate: & similibus. Sanitas sic aī: Vbi nullæ pturbatiōes grassant intra aī penetralia: ubi pura cōcors: iperturbata est mens hoīs ubi illa tranquillitas est quā Demo. euthymian uocat: tūc sanitas aī constat: tūc rectū aī seruat: tunc hō integer est aī: nec eget medicia: apud Oratiū in sermonibus: sic scriptū est: q̄s nā igit sanus? qui nō stultus qd auarus? stultus & īsanus: qd si q̄s nō sit auarus cōtinuo sanus? minie cur stoice dicā Temperantiā: q̄ appetitiōes cohibet: libidinē frenat: & ī alios non rectos ipetus aī dn̄atur: cuius ptes sunt Continentia. Clemētia: Modestia. Quæ in insipientē cadat Sicut in egrotū cadit sanitas corpis: cū curatione medicoz morbus auferṫ: sic in īsipiētē cadit qdā aī sanitas: cū medicamētis phorum: phiæq; q̄ aīoz medicina est pturbationes extirpanṫ: & uitia ex aīo auferūṫ. Coloris suauitate pulchritudinis corporalis duo sunt gn̄a: In altero uenustas est. In altero dignitas uēustatē muliebrē appellamus dignitatē uirilē formæ: āt dignitas coloris bōitate tuēda est color exercitatiōibus corpis: ut eloqnter scri. M. T. in .i. de officiis: hoīs natura desiderat ut ptes corpis ualeant: uigeant: ut nec absit qd eaz: nec egrū debilitatū uesit: ut tota figura & forma: & statura: pulcritudine q̄dā cōciata cōueniat: huius pulchritudinis similitudo q̄dā in aīs ē. q̄n stabilitas q̄dā & cōstātia iudicioz opinionūq; cōcorditer copulanṫ. Aī uires noiant docti idoctiq; ꝓpe idifferenter: hoc locutionis genus usurpāt: ut dicāt hoīem forti aīo & uiribus aī & mētis robore septū ac munitū esse sicut de corpe robusto dicius: uires & neruos inesse ī neruis āt robur peculiariter existit. ide dicimus rē eē sine neruis q̄ debilis ē & ibecilla. Ora. sine neruis altera qcqd cōposui ps esse putat: apud Terē. illud ꝓuerbiale: dignares ē ubi tu neruos ītēdas tuos: qd signat oībus uiribus laborādū eē. Apd. M. T. itaq; cōtendit oēs neruos chrysippus. Apd. M. Varronē. Aristarchei suos cōtendūt neruos ꝑ eo ꝙ est uires oēs itendūt Martius romāus ipator auctore Iulio capitolino tāta manuū fortitudine ꝑditus fuit: ut ī digitis neruos uidereṫ habuisse nō uenas. Iuuamentū neruoz ē: sicuti Auice. Galenus & ceteri tradūt: ut caro corroboreṫ. & corpus fortius fiat: origo neruoz a corde ē ut Aristo. aristotelicique ptinaciter affirmāt. Cū cæteri a cerebro oriri tradāt: sine neruis sunt q̄dā aīalia ut pisces: ut iq̄t Pli. in. xi. neruicos appellāt hoīes neruis laborantes. Victru. in. viii. a q̄ neruicos & podagricos efficiūt. græci. τανυγρα neruos dn̄t: ide neurobatæ dicti: q̄ ābulāt sup neruos: & fūes neruicos. Iuli. firmicus neurobatæ iq̄t erūt nati sub sidere ingeniculi. Velocitas corporis: nati sub leporis sidere aues uelocitate corporis supare uidebunṫ auctor iulius firmicus. i. viii. Ingenii: laus hic igeniū uelox dicius qd uersatile ē & celeritate q̄dā ad res mistas pcurrēdas ꝑditū. Iuue. igeniū uelox audacia ꝑdita. Aī uolētes: ſm dogma stoicoz locutus ē: q̄ aiūt aīos bn̄ cōstitutos ac sanos: nullo morbo: nulla pturbatōe tēptari posse: q̄lis ē aīus sapientis: q̄ ī statu beatissimo collocatus perēniter ī ea beatitate cōsistit. Sine culpa: Repente egrotat corpus hoīs: & aliquo morbo uexaṫ sine culpa ipius cū ita natura cōparatū sit: ut corpa nr̄a pp fragilitatē ibecillitatēq; sint obnoxia morbis ꝓpe finitis: sępe uidemus qd tēperatissimos hoīes morbus iuadit. Validissimos phthysis sicut innocentissimos pena: secretissimos tumulus. Aioz nō itē: offensiōes aīoz sine culpa ipoz accidere non possunt nam ut inquit

nec praua. Morbi autem & ægrotationes ptes sunt uitiositatis: sed perturbationes sint ne eiusdē ptes questio est. Vitia.n. affectiones sunt manentes: perturbationes aūt mouentes ut non possint affectionum manentium partes esse. atq; ut in malis attingit animi naturam corporis similitudo: sic & in bonis sunt.n. in corpore præcipua: pulcritudo: uires ualitudo: firmitas: uelocitas: sunt item ī animo corporis temperantia: cum ea congruunt inter se. e q̄bus constamus: sanitas sic animi dicitur cū eius iudicia opinionesq; concordāt. Eaq; est animi uirtus quā alii ipsam temperantiam dicūt esse: alii obtemperantem temperantiæ præceptis: & eam obsequētem. nec habētem ullam speciem suam. sed siue hoc siue illud sit in solo esse sapiente. est autem quedam animi sanitas quæ in insipientem etiam cadat cū curatione medicorum perturbatio mentis auferṫ. Et ut corporis est quædā apta figura membrorum cū: coloris quadam suauitate: eaq; dicitur pulchritudo sic in animo opinionum iudicorumq; æqualitas: & constantia cum firmitate. quadam: & stabilitate uirtutē subsequens: aut uirtutis uim ipsam continens pulchritudo uocatur. itē quæ uirib⁹ corporis & neruis & efficacitati similes: similibusq; uerbis aī uires nominantur. Velocitas autem corporis: celeritas appellatur: quæ eadem ingenii etiam laus habetur propter animi multarum rerum breui tempore percursionem illud animorum corporumq; dissimile ē quod animi ualentes morbo tētari nō possunt corpora possunt sed corpoz offensiones sine culpa accidere possunt. animorum nō item quorum omnes

Marginal notes:
Similitudo corporis ad animum
Euthymia democriti
Quisnā igiṫ sanus
In īsipiētē sanitas cadit
Venustas
Dignitas
Pulchritudo aī
In neruis robur
Cōtendit neruos
Origo neruoz
Neruici
Neurobatæ
ingeniū uelox
Tēperatissimos morbus īuadit

quit

morbi & pturbationes ex aspernatione rõnis eueniũt. Itaq; in hoibus solũ existunt. nã bestie simile qddã faciũt: sed in perturbatiões nõ incidũt. Inter acutos aũt & hebetes interest: q ingeniosi ut æs corinthium in eruginẽ sic illi in morbũ & incidũt tardius & recreant̃ ocius hebetes nõ ita. nec uero in oẽm morbũ ac pturbationẽ aĩus ĩgeniosi cadit. Nõ .n. multa efferata & immania: q̃dã ãt humanitatis quoq; habẽt primã speciem. ut misericordia: ægritudo metus. Aegrotatiões autẽ & morbi animorũ difficilius euelle posse putant̃. quã sũma illa uitia q̃ uirtutib⁹ sũt cõtraria. Morbis enim manẽtib⁹ eẽ uitia sublata nõ pñt: quia non tã celeriter sanant̃ quã illa tollũtur habes ea: q̃ de pturbatiõibus enucleate disputãt stoici: q̃ logica appellãt: quia differunt̃ subtilius. E qbus tanquã e scrupulosis cotibus enauigabit oro. Relique disputationis cursum teneamus. Mõ satis illa dilucide dixerimus pro rerũ obscuritate. A. Prorsus. sed si q̃ diligẽtius erũt cognoscẽda: querem⁹ alias. Nũc uela que mõ dicebas. expectamus & cursũ. M. Quãdo & aliis locis de uirtute diximus & sæpe dicendũ erit plerasq; enim quæstiones quæ ad uitam moresq; pertinent: a uirtutis

quit Oratius. In culpa est animus: qui se non effugit unquam. est enim in potestate nostra turpe agere & non agere est in nobis probos esse & improbos. sed ecõtrario non est in arbitrio nostro bene ualere & egrotare. prauitas enim animi ut docet Aristo. in tertio ethicorum uoluntaria res est. Morbus autem corporis uolũtarius nõ ẽ. Bestiæ simile quiddã: Muta aĩalia: ut auctor ẽ seneca ĩ primo de ira humanis affectibus carẽt. habent ãt similes illis quosdã impulsus: alioqn si amor in illis eẽt: & odiũ eẽt. Si amicitia: & si multas: si dissensio & cõcordia quoq; aliq̃ ĩ illis quoq; extãt uestigia: cæterũ hũanoq; pectoq; ,pprie sunt affectiões perturbatiõesq;: qđ ãt ait. Ouidius. Non aper irasci meminit: irasci dicit incitari ĩpigi. Aristoteles quoq; in. yii. æthicoq; tradit bestias neq; temperatas: neq; ĩtẽperatas dici nisi p similitudiné. Inter acutos: Acumine ingenii pditos. Hebetes: stupidi ingenii ac torpidi. Vt æs corinthiũ in eruginẽ: sensus ẽ sicut æs corinthiũ: qđ reliquo ære pciosus ẽ: tardius fit æruginosum: q̃ cætera: sic igeniosi hoĩes serius incidunt in morbos aĩ: q̃ faciãt hebetes & obtusi: & celerius recreãt̃ reualescuntq;. Erugo dicitur aeris rubigo. Pli. in xxxiiii. refert aera extersa. Celerius rubiginẽ trahere q̃ neglecta: nisi oleo perũgant̃: fit & ærugo plurimis modis: nãq; & ex lapide: ex quo coquit̃: æs deradit̃. & ex lamellis aeris ĩ cado super acetũ suspensis: & operculo oburatis cuius rei Victruuius quoq; meminit in. yii. Quidã uasa cõdidi aeris fictilibus cõdũt ĩ aceto radũtq; ide eruginé: alii declinatã aeris scobem aceto spargũt: Eruginis in medicina magnus usus. uis eius ẽ collyriis oculorũ aptissima: & de lachrymationibus mordendo proficiẽs. Cruda erugo uulnerariis emplastris miscet̃ callũ fistularũ erodi: uitiorũq; q̃ circa sedem sunt: Aes qđ coronariũ appellant. ocissime cõtrahit eruginẽ: est alterum genus erugis: quã scoletiã uocãt ã specie uermiculorum. græce enim σκοληκιον dicitur uermiculus galenus libro nono. τουαπλον mentioné facit eruginis quã græco uocabulo appellat Ion. Apud oratium & Iuuenalem erugo p pecunia q̃ ex ære sit decenter usurpat̃: ab erugĩe fit erugĩosus. Sene. ĩ li. de breuitate uitæ: maiorẽ dierũ partem ĩ eruginosos lamellis cõsumit. Vt misericordia: iã dictũ ẽ misericordiã a stoicis inter uitia numerari. tanq̃ uitium sit pusilli aĩ habens tamẽ speciem hũanitatis: & clementiæ: cũ ex alienis malis ,pueniat. Virtutibus contraria. ut fortitudini ignauia. iustitiæ iniustitia. fidentiæ diffidentia. illud annotãdum unicuiq; uirtuti uitiũ unum cõtrariũ. & alterũ finitimum repiri aut certo iã nomine appellatum aut sine ullo certo nomine: ut religiõi cõtrarium uitiũ est irreligiositas: finitimũ supstitio: ut fortitudini cõtraria est ignauia. audacia uero appositum est & ,ppinquũ uitiũ: ideoq; Aristo. latissime differit ĩ ethicis uirtutes eẽ mediocritates in meditullio excessus & defectus positas: mediocritatem esse laudãdã. extrema reprensibilia: ex q̃ sñia ductus ẽ oratianus ille uersus scitu dignus. uirtus est mediũ uitiorũ & utrinq; reductũ. Logica: q̃ si rationalia & subtiliter disputata. λογοσ enim græce rõ est uerbũ & sermo. a philosophis αργοσλογοσ dr̃ ignauia rõ: quã. M. tul. ĩ li. de fato ĩprobat. E scrupulosis cotibus: trãslatio a nauticis: q nihil magis q̃ scropulos ut saxa subaquanea. ex qbus ubi enauigauerunt: ,ppe ĩ tuto sunt. & reliquũ nauigatiõis cursum facile cõficiũt. Cõsimiliter ĩ oratione ,p celso. sed quoniã emersisse: iã euadis & scopulos pteruecta uidet̃ oratio mea. per facilis mihi reliquus cursus ostendit̃ Hieronymus quoq; scribens in ruffinum eadem metaphora usus decenter inquit. sed quoniam de cõfragosis & asperis locis enatauit oratio. Nunc uela: ante dictũ est: utrum mauis ne nos statim uela facere: an quasi e portu egredientes paululũ remigare. p quã nauticã trãslationem significat: pandenda eẽ uela orationis & latissima disputatione expaciandum: quod proprium est peripateticorum: quorum oratio patens est similisq; manui expansæ: cum stoicorum ac dialecticorum sit remigatio: quorum oratio constricta est similisque pugno concluso. Virtus affectio animi: diffinit uirtutem. quam philosophi uarie diffiniuerunt. Virtus inquit Aristoteles est habitus electiuus in mediocritate consistens. Oratius ita diffinit. Virtus est uitium fugere: & sapientia prima huic orationæ diffinitioni declamat. Lactantius dicens ineptam esse. quoniam enim e contrario terminauit: ut si diceret bonum est: qđ malum non est: ex quo melius illi finisse uidentur a quibus dicitur.

Est in nobis recte agere uel perperam
Bruta carent affectibus humanis
Nõ ap irasci meminit
Erugo
Ion
Ecuginosus
Virtutes inter duo uitia
Religio
Irreligiositas
Supstitio
Virtutes meditullio
Logos
Argos logos
Saxa subaqunea
Oratio lata peripateticorum
Cõclusa stoicorũ
Virtus quid

fonte ducuntur. Quando igitur uirtus est affectio animi constans conueniensq; : laudabiles efficiens eos: in qbus est & ipsa p se sua sponte : separata etiã utilitate laudabilis: ex ea proficiscũtur honeste uoluntates sententiæ actiones: omnisq; recta ratio: q̃ q̃ ipã uirtus breuissime ratio recta dici potest. Huius igitur uirtutis cõtraria ẽ uitiositas. sic enim malo q̃ malitia appellare eam: quam græci κακιαν appellant nam malitia certi cuiusdam uitii nomen est. uitiositas omnium. Ex qua cogitantur perturbationes: q̃ sunt ut pauloante diximus turbidi animorum concitatique motus auersi a ratione & inimicissimi mẽtis uitæque tranquillæ. Important enim ægritudines anxias atque acerbas animosque affligunt: & debilitant metu. Item inflammant appetitione nimia quam tum cupiditatem: tum libidinem dicimus: impotentiam quandam animi a temperantia & moderatione plurimum dissidentem: quæ si quando adepta est id quod ei fuerit cõcupitum: tum fert alacritatem: ut nihil esse constet quod agat: ut ille qui uoluptatem animi nimiam summum errorem esse arbitratur. eorum igitur malorum ĩ una uirtute posita sanatio est. Quid autem est non miserius solũ: sed fœdius etiam & deformi⁹ q̃ ægritudine: quis afflictus debilitatusque iacens: cui miseriæ proximus

Luciliani uersus de uirtute — Virtus recta ratio — Arete uñ — Ars — Virtus dea — Virtus expetenda ,p pter se — Amicitia ,ppter se & utilitatem

Virtus est bonum facer̃: malum non facere. Lucillius: paucis uersibus collegit & enarrat diffinitionẽ uirtutis: cum ait. Virtus scire homini rectum: utile quid sit honestũ: quæ bona quæ mala. Item qd inutile turpe inhonestum: uirtus querẽdæ rei finẽ scire modumq;. Virtus diuitiis pretium persoluer̃ posse. Virtus id dare. quod re ipsa debet̃ honori: hostem eẽ atq; inimicũ hominũ morũq; bonorum. Cõmoda præterea patriæ sibi prima putare. Deinde parentum. Tertia iam supremaq; nostra. Virtus inquit Seneca. non aliud q̃ recta rõ est: cui astipulatur hoc in loco. M. Tullius. Virtus ut auctor est Augu. in. iiii. de ciuitate dei a ueteribus definita est. Ars bene recteq; uiuendi. Vnde ab eo qđ græce arete dicit̃ uirtus: nomen artis latinos traduxisse putauerunt. Virtutẽ antiqui deã fecerũt: quã Augu. nõ esse deã sed donũ dei asserit. Cice. in rhetoricis uirtutem sic diffinit. Virtus ẽ aĩ habitus naturæ mõ atq; ratiõi cõsentaneus. Sua sponte laudabilis: reꝝ expetẽdarũ tria genera sunt. nã ẽ quiddã quod sua ui nos alliciat ad sese non emolumẽto captans aliquo. sed trahens sua dignitate: quod genus ẽ uirtus. sciẽtia. ueritas. est aliud nõ ,ppter se sed propter fructũ atq; utilitatẽ petẽdũ: qđ pecunia est. Est porro quiddã ĩter mediũ: qđ sua ui & utilitate nos inductor ducit: quo magis expetet̃. ut amicitia & bona existimatio. Aristo. ait in prĩo ethicoꝝ uirtutẽ expetitum ,ppter se tum ,ppter fœlicitatẽ: p illam namq; fœlices nos fere cõfidimus. Sic malo: potius uolo. κακιαν. Diuus Hieronimus in explanatione illius loci ex euãgelio nolite solliciti esse de crastino. sufficit eni diei malicia sua sic exponit. κακια quã latinus uertit in maliciam apud græcos duo significat & maliciã & afflictionẽ: quã κακωσιν græci dñt: & hoc magis pro malitia trãsferri debuit. Cice. mauult κακιαν uitiositatẽ interp̃tari q malicia. Cũ uitiositas: nomẽ sit generalius ad oĩa uitia pertinẽs malicia specialius apud ueteres malicia erat. τουμεσων quasi sit & bõa & mala: ut dolus bonus & malus. hĩc illud plautinũ cum laude: te ciuem sũma omni malicia. P. Africãus oĩa mala inquit ,pbra. flagitia: quæ homines faciunt in duabus rebus sunt malicia atq; neqtia. Turbidi motus: Apuleius nõ minus licenter q̃ decenter turbelas appellat hosce turbidos motus ,pturbationũ. Cũ ait in demõio Socratis. Quæ oẽs turbelæ tempestatesq; procul a deorũ celestium tranqllitate exulant. Impotẽtiam: Scilicet imporant. Est autem impotentia immodica immoderataq; potentia. Impotens fortuna: impotens tyrannus dicũtur a nimia licentia nimiaq; potentia. Suetonis ait Cæsarem edere solitum uoces impotentiæ. Alacritatem: In malis dici alacritatem testis est Nonius. Et indicat Cicero cum ait uirum temperatum constantem eẽ sine alacritate sine ulla libidine. Asconius pedianus tradit alacrem dici eum qui uiget sensibus uniuersis: qđ est iudicium erecti animi atq; sublimis: sicut econtrario. Lacer dicitur amputatis ĩ corpore membris: hoc est auribus oculis manibus: quod & ad animũ sepe transfertur: sic Alacer dicitur is cui oĩs sensus in suo loco quisque degat: illud quoque intelligitur: aliud esse alacrem: aliud letum: sunt quia alacrem festinantẽ & properum dici putent: quasi alisacrem. Vt ille qui uoluptatem: Hoc sumptum est ex fabula uetusti poetæ fortassis Cecilii: apud quem inducebatur adolescens ex nimia uoluptate impios animi & de errans a rõe nimioq; gaudio penæ desipiens: Simachus ait lætiticiam esse suimet ipsius ostẽtationem. M. Tullius epistola quadam ad Cecilium mutuatur hæc eadem uerba eandemque sententiam tanquam aliena. Sic enim scribit. Repente uero incessi omnibus læticiis. In quo cum obiurgaret ꝙ nimio gaudio dissiperem. Ita me defendebam: uoluptatem animi nimiam: quidã codices habent non animi sed homini. ut sit sensus nimiam homini uoluptatem esse causam disipientiæ. Quod liquet exemplo illius Histrionis: Qui a Mithridate factus repente ditissimus per urbem concitatus currebat ex gaudio: ex quo cum a prætereuntibus irrideretur uersus ad illos non id mirandum esse dicebat: sed potius quod obuios lapidibus non fieret: p̃ leticia insaniens. Quis. aliquis. Proximus est. miseriæ prouenienti ex egritudine siue tristitia: uicina ẽ miseria proueniens ex metu appropiquãtis mali nam sicut affligitur quispiam ex tristitia: sic cruciatur ex metu

Cacia — Cacosis — Malicia in bono — Turbulæ — Impotẽtia — Alacritas — Alacer — Lacer — Voluptatem animi nimiam — Ex gaudio ĩsania

metu:tanquam metus & egritudo duæ sint carnificinæ duoq; animi tortores. Pendet animi:animo suspē so est & sollicito. Vim mali:ita distingue:nam mali casus est genitiuus neutri generis:ne forte iungas mali poetæ. Impendere saxum tantalo. Mar. Tullius in primo de finibus. accedit etiam mors: quæ quasi saxum tantalo semper impendet:quibus uerbis saxum tantali refert nunc uero ad dolorem & metum decē ter acommodat. tanquam dolor aut terror semper impendeat quibusdam sicut saxum tantalo. Plato ī cratylo tantalon interpretatur dici quasi talantaton hoc est miserrimum infœlicissimumque:cui uiuenti adhuc aduersa plurima & grauia cōtigerunt. Saxum tantali impendēs Tantalus unde

est is:qui appropinquans aliquod malum metuit: exanimatusq; pēdet animi. quā uim significātes mali poetæ impendere apud inferos saxum Tantalo faciunt ob scelera animiq; impotentiam & superbiloquentiam. ea cōmunis pœna stultitiæ est. omnibus enim quorum mens abhorret a ratiōe semper aliqs aliis dolor aliis terror impendet. atq; ut hæ tabificæ mentis perturbationes sūt egritudinem dico & metum: sic hilariores illæ: cupiditas auide semper aliquid expetens: & inanis alacritas: idest lætitia gestiens non multum differunt ab amentia. Ex quo intelligitur qualis ille sit: quem tū moderatū alias modestum & temperantem: alias constantem: cōtinentēq; dicimus. Nonnunquā hæc eadem uocabula: ad frugalitatis nomē tanquā ad caput referre uolumus quod nisi eo nomine uirtutes continerētur nunquam illud ita paruulgatū esset: ut iam prouerbii locum optineret. hoīem frugi oīa recte facer: qd idem cum stoici de sapiente dicunt: nimis admirabiliter: nimisq; magnifice dicer uidet: ergo is qsqs est q moderatione & constantia quietus aīo ē: sibiq; ipse placatus: ut neq; tabescat molestiis neq; frangat timore: nec sciēter qd appetēs ardeat desiderio: nec alacritate futuli gestiens deliquescat. Is est sapiens quem querimus: Is est beatus: cui nihil humanarū rerum aut intolerabile: ad dimitendū animum: aut nimis letabile ad efferēdū uideri potest. Quid.n. uideatur ei magnū ī rebus hūanis: cui eternitas oīs totiusq; mundi nota sit magnitudo? Nā quid aut ī studiis humanis: aut in tam exigua uitæ breuitate magnum sapienti uideri potest? qui semp aīo sic excubat: ut ei nihil improuisum accider possit nihil inopinatum: nihil omnino nouum. Atq; idem ita acrem ī omnes partes aciē intēdit: ut semper uideat sedēm sibi ac locum sine molestia atq; angore uiuēdi: ut quecūq; casum fortuna inuexerit: hunc apte & quiete ferat: qd qui faciet non ægritudīe solū uacabit: sed etiā perturbatiōibus reliqs omnibus. his autem uacuus animus pfecte atq; absolute beatos efficit. Ideq; ocitatus & abstractus ab integra certaq; ratiōe: nō constantiam solum amittit, uerum ēt

Defuncto præterea saxum in caput pēdet: quæ sors certe durissima est. Lucretius & alii existimant superstitiosos significari p eos: quibus casurum imminet saxum. Animi impotentiam: immodicam potentiam ut supra: sisenna leticia nimia atq; impotētia aī commotus. Superbiloquentia: a sup be loquēdo compositum uocabulum. nouantur enim uerba ex cōiunctione: ut uersutilo quas malitias. Dixit uetus poeta: ut ī curuescere. sic autem dicitur superbiloquētia: ut breuiloquentia. ab eodē. Mar. tullio dicta est. ferunt tātalum iouis filium secreta deorum prodidisse reuelasseq; p quādā animi impotentiam; quæ mensæ participatione usuque deorū nouerat. ex hac superbiloquētia apud īferos mulctatus. hic ouidius. hoc illi garrula ligua dedit. Dolor: hoc ad egritudinē refertur. sicut terror ad metum. Tabifice: perturbationes duas metū & egritudinē. optimo epitheto tabificas appellat: quoniam mentem lacerāt. animum exedunt tabem. cruciatū. afflictionē inferunt liuoris uenenum tabificum dicitur a poeta. tabificabile dixerunt ueteres. Supbiloquentia Breuiloquentia Tabificæ pturbationes Tabificabile

Ad frugalitatis nomē: dictū ē in tertia tusculana: frugalitatē eē matrē & caput cūctarū uirtutū: cuius noīe temperantia moderatio & modestia continent: quæ fortitudinem prudentiam iustitiam complexa ē. Frugi

Homīem frugi: utilem necessarium moderatum omni uirtute præpolentem. in tertio commentario fusius uberiusq; pscripsi sup hac dictione. Futuli. inani: futilia uasa sūt lato ore fundo angusto. qbus utebātur in sacris deæ uestæ. nam cū aqua ad sacra uestæ pertinens in terra nō ponat. id.n. piaculum foret: excogitatum est uas quod stare non possit: sed positum statim funderetur. Vnde a fundendo uocata sūt futilia. sic & futiles homines dicti. qui silere tacenda non possunt: sed ea effundunt. Ad efferendum: abiiciendum: affligendum deprimendum: quod in rebus aduersis fieri solet. Quid magnum: suspicite inquit Boetius cœlum & dsinite uilia ac terrena mirari. sapiens ut ait seneca plenus est gaudio. hilaris placidus icōcussus: cum diis ex pari uiuit. Item talis ē animus sapiētis qualis mundus super lunam semp illic serenū ē. Nihil iprouisū: Seneca. sapiēs ad oēm ī cursum munitus est & intentus. Sapiens dicit illud poeticum. Non ulla laborum o uirgo noua mi facies inopinaue surgit: omnia percepi atq; animo mecum ipse peregi. Futulia uasa Futulis Sapiens plenus gaudio omnia percepi

Stoici extirpât affe/ctus peri patetici tẽperant. Seneca ſtoicus. Eccleſiaſtici contra ſtoicos. Hoiem ex hoie tollere. Lex mẽtis repugnans corpori. Letitiæ affectus in ſplene. Libido in iecore. Timor in corde. Immobilis ſtupor. Aius imo/tus iutilis. Modus optimus. Ex leucate precipitiũ. Salus ad amorẽ. Sapho ex leucate ſe/dedit. Cephalus.

ſanitatem. Quo circa mollis & eneruata putanda ẽ peripateticorum ratio & oratio: qui perturbari animos neceſſe eſſe dicũt. ſed adhibent modum quendam quem ultra ꝓgredi non oporteat. modum tu adhibes uitio: an uitium nullum eſt non parere rationi? an ratio parum ꝑcipit? nec bonum illud eſſe quod aut cupias ardenter: aut adeptus te efferas inſolenter: Nec porro malum: quo aut oppreſſus iaceas: aut ne opprimare mente uix conſtes: eaq; omnia: aut nimis triſtia: aut nimis leta errore fieri: Qui ſic error ſtultis extenuetur die: ut cum eadem res maneat: aliter feras inueterata: aliter recẽtia: ſapientem ne attigat quidem omnino. Etenim quis erit tandem modus iſte. Quæramus enim modum ægritudinis: in quo operæ plurimum poñ: Aegre tuliſſe. P. Rutilium fratris repulſam cõſolatus ſcriptum apud Fanium eſt. ſed tamẽ tranſiſſe modũ uidetur: quippe q ob eam cauſam a uita receſſit. Moderatius igitur ferre debuit. Quid ſi eũ id ferret immodice: mors liberoꝝ acceſſiſſet. nata eẽt ægritudo noua: ſed ea modica: magna tñ facta eẽt acceſſio qđ ſi deinde dolores graues corpis ſi bonoꝝ amiſſo: ſi cæcitas: ſi exiliũ ſi ꝓ ſingulis malis ægritudies acce derẽt ſũma ea fieret q̃ nõ ſuſtineret. Quid modum

Eneruata ratio pipateticorum: Inter ſtoicos & pipateticos diſſidium eſt. ſtoici enim ut ſupra docuimus. aſſerunt perturbationes & affectus omnes extirpari poſſe de mentibus & nullam fibram radiculamq; uitiorum in homine omnino reſidere aſſidua meditatione uirtutum. Contra peripatetici. qui ex Ariſtotelis fõte fluxerũt & noui academici affectus moderatur ac temperãt: aduerſus quos. M. Tul. in præſentia tãquam ſtoicus alacriter diſputat neruoſq; contendit: quod & Seneca ubiq; libroꝝ efficere conaẽ. Dogmatis ſtoicorum propugnator accerimus: qui in epiſtolis ad Lucilium ſic ſcribit: utrum ſatius ſit modicos habere affectus an nullos ſepe q̃ſitum eſt. Noſtri illos expellunt peripatetici temperãt. Ego nõ uideo: quo modo ſalubris eẽ aut utilis poſſit ulla mediocritas morbi. Ceterũ Hieronymus: Lactãtius: Auguſtinus: eccleſiaſtici doctores reprobant egritudinem ſtoicorũ approbantes mediocritatem peripateticoꝝ: quod & ratio demonſtrat & ſenſus cõis expoſcit. namq; extirpare radicitus affectus ẽ hominem ex homine tollere: & icorpore cõſtitutũ eſſe ſine corpore & optare potius q̃ docere: meritoq; ſcripſit flaccus ſi ſatyra. Nã uitiis nemo ſine naſciẽ. optimus ille ẽ: q minimis urgeẽ & apoſtolica ſentẽtia eſt. Video aliam legem in membris meis repugnantẽ legi mentis meæ. Naturalia.n. hæc ſunt non uoluntaria quæ peripatetici ꝓuidẽter & neceſſario nobis inſita eſſe demonſtrãt. ſtoici ergo ut lactãti uerbis utar furioſi: qui ea non temperãt: ſed abſcindũt a rebuſq; a natura inſitis caſtrare hominẽ quodãmodo uolunt: quod tale eſt quale ſi uelint aut metũ detrahere ceruis aut uenenũ anguibus aut irã feris aut placiditatẽ pecudibus qđ ſi ut medici dñt lætitiæ affectus ĩ ſplene ẽ. iræ in fellæ. libidinis in iecore: timoris in corde: facilius eſt interficere aĩal ipm: q ex corpe aliqd euellere: qđ eſt animãtis naturã uelle mutare: ſed hoĩes prudentes nõ intelligunt cum uitia ex homine tollunt: etiam uirtutem ſe tollere cui ſoli locũ faciũt. ſunt enim hæc implicata: ut alteꝝ ſine altero eſſe non poſſit. Nunc q hãc immobilitatem animi aſſerũt: priuare animum uita uolũt: quia uita actuoſa ẽ: mors quieta qui euellit affectus quibus omnis conſtat humanitas: ad immobilem ſtuporem: mentis hominem perducere uult: fruſtra ſtudent ſtoici animum a perturbationibus liberare: & ut ipſi dicunt: quietũ tranqllumque reddere: quod fieri nec poteſt nec oportet: cum animus immotus ac torpens inutilis ſit etiam ſibi nec uitam ipſam tueri poſſit: ſed nunc audiamus Marcum Tullium ſtoicæ ſectæ defenſorem ſubneruare conantem orationes rationeſque peripateticorum de moderandis affectibus. Alter inueterata: Leuius minorique egritudine. Aliter recentia: grauius maiorique mœſticia. Modumque egritudinis. Temperamentum: moderationemque: ut modice temperateque dolendum ſit: modus ut ait Plautus optimus eſt in rebus omnibus. Fratris repulſam: De hoc Plinius in ſeptimo Publius Rutilius morbo leui impeditus nunciata fratris repulſa in conſolatus petitione illico expirauit. Summa: aceruatio & cumulus. Qui modum uitio querit: aiunt peripatetici: non eſt nimia leticia geſtiendum: ſed modice. Dolebimus ſed parum concupiſcemus temperate: iraſcemur. ſed placabimur. hoc uero tale eẽ uidetur. dicit aduerſarius: quale ſi dicerent non eſſe currendum concitate: ſed gradiendum moderate: at poteſt & qui graditur errare & qui currit rectã uitam tenere. Cice. ait ſimiliter facere peripateticos modum uitio adhibentes: ut ſi putent hominẽ ſuſtinere ſe poſſe in media ex ſaxo præcipitione: ſed ſicut q ſe ꝑcipitauit ſeſe amplius moderari & retinere nõ põt. ſic animus perturbatione impulſus cohibere ſe non poteſt: ſed præceps fertur: quod aũt e leucate: præcipitauerit: non credas ſimpliciter ſignificari locũ editum: ex quo ꝑcipitatior ſit ruina. ſed ſignate locutus eſt: ad hiſtoriam ſpectans. eſt enim in epiro leucadum litus. promontorium leucates: ubi ẽ petra eiuſdem nominis albicanti colore in pelagus porrecta. ibi ſaltus fiebat antiquitus: qui ad ſedandos amores ualere credebaẽ: quo in loco ſapho pria diciẽ ab excelſa leucate ſe ſe deieciſſe ſtimulãte cupidie: ſicut menãder auctor eſt: præruptam nacta in tranſitu petram cupidinis oeſtro percita. ex ſummo præceps rui. ex aĩ tui ſentẽtia rex iperioſe. antiqores ſcriptores nõ ſapho ſed cephalũ primũ ide deſiliiſſe tradũt ptarolæ

omnibus

igitur uitio querit: similiter facit si posse putet eum q se e leucade præcipitauerit sustinere se cum uelit. Vt enim id non pōt: sic anim⁹ pturbatus & incitatus nec cohibere se pōt: nec quo loco uult insistere oīno. Quæq; crescētia pnitiosa sūt: eadē sunt uitiosa nascētia. egritudo āt cæteræq; pturbatiōes amplificatæ certe pestiferæ sūt: igitur ēt susceptæ cōtinuo in magna pestis parte uersant̄. etenim ipæ se ipellūt: ubi semel a rōne discessū est: ipsaq; sibi ībecillitas indulget: in altūq; prouehit̄ imprudēs: nec reperitio cū cōsistēdi: Quamobrē nihil interest: utrū moderatas pturbatiōes approbēt: an moderatā ī iustitiā moderatā ignauiā moderatā ītēperātiam. Qui enī uitiis modū appōit: his ptē suscipit uitiorum quod cū ipm per se odiosum est tū eo molestius. qa sūt in lubrico incitataq; semel in procliue labunt̄: sustinerique nllo mō possunt qd q; idē pipatetici pturbationes istas qs nos extirpādas putam⁹: nō mō naturales eē dñt sed ēt utiliter a natura datas. quoꝝ est talis orō. Primū multis uerbis iracūdie laudāt cotem fortitudīs esse dñt: multoq; & in honestē & ïprobū ciuem uehemētiores iratorū impetus eē. Leuis aūt ratiunculas eoꝝ q ita cogitarent. preliū rectū ē hoc fieri: cōuenit dimicare pro legibus pro libertate ꝓ patria. Hæc nullā habēt uim nisi ira excanduit fortitudo: nec uero de bellatoribus solū disputāt: imperia seuiora nulla eē putant sine aliqua accerbitate iracundiæ. Oratorem deniq; non modo accusantem sed ne defendentem quidem probant sine aculeis iracundiæ. Quæ etiam non adsit si tamē uerbis atq; motu simulādam arbitrantur: ut auditoris irā

amoribus captum. hinc se deucalion pyrrhæ succensus amore misit & illeso corpe pressit aquas. ob hoc sapho in epistola ad phaonem ituram sese esse ad leucatemq;. indeq; se deiectură minitat̄. Ibimus o nymphæ monstrata saxa petemus: sit procul insano uictus amore timor. mox in calce epistolæ. sic inquit o saltē misere crudelis epistola dicat. ut mihi leucadiæ fata petant̄ aquæ. hoc ītelligi uoluit ausonius. illo uersu: & q̄ nimbosa saltum leucate minat̄: hoc signat papinius cū sic scribit in epicedio parentis: saltusq; ingressa uirīles non formidata temeraria leucade sapho: quāuis quidā aliter legant aliterq; interp̄tent̄. locū hūc ex quito siluarū. Vitiosa nascentia: sic argumentū: quod crescendo pnitiosum ē idē uitiosum est nascēdo. pturbatiōes āt amplificatæ sūt noxiæ. ergo nascentes & in ortu sunt pestiferæ. est aūt syllogismus integer cōstās ex ꝓpositiōe. assumptiōe. & cōclusiōe. propositio ē q̄q; nascentia. assūptio. egritudies aūt conclusio. Igit̄ & susceptæ. īterdū qnq; partitæ sūt argumētatiōes in qbus est ꝓpositio. ꝓpositiōis approbatio. assūptio assumptiōis approbatio & cōplexio. Quedā sūt q̄dripartita argumēta. q̄dā bipartita: de qbus apud phōs. & rhetoricos doctores latissimæ disputat̄. An moderatā iniustitiā. Verū aliud est. moderatas eē pturbatiōes. Aliud moderatā iniusticiā & ignauiam. pturbatiōes enim siue affectus ingerunt̄ a natura atq; implicant̄. ut diuelli nō possint. ī iusticia & ignauia nō sunt naturales sed uolūtariū. Partē uitioꝝ: nō uideo inqt Seneca: quomō salubris esse aut utilis possit ulla mediocritas morbi. Imbecillitas indulget: imbecillis prio est oīs affectus deinde. ipse se concitat: & uires dum ꝓcedit parat Pocliue: ꝓcliuiter & uelut in p̄ceps. Cotē fortitudines ira inqt Aristo. princeps pipateticoꝝ necessaria ē: nec qcq̄ sine illa expugnari potest. nisi illa impleat aīum ut spiritū accēdat. utēdū āt illa ē non ut duce: sed ut milite: utilis inqt ira ē quia pugnatores facit: ut scias inqt an ita hēat in se generosi aliqd. liberas uidebis gētes: q̄ iracundissimæ sunt: ut germanos & scyias. ubiq; Arist. iræ defensor ē: aitq; effectus: quosdā siquis illis bene utat̄ ꝓ armis eē: & irā cūprimis: quā cotem fortitudinis dñt: quia sicut cos acuit ferrū. Ita ira acuit aīos & accendit. ira legū p̄sidē ciuitatisq; rectorem d̄cet. aufer iram regi nō mō nemo parebit. sed ēt de fastigio p̄cipitabit̄: īmo uero ut Lactātii uerbis utar. cuilibet homini eripe hūc affectū qs eū nō spoliabit: qs non d̄ridebit: qs nō afficiet iniuria: In deū cadit ira ne sit īmobilis. irasci rōis est auferūt̄. n. delicta & refrenat̄ licētia stoici nō uiderūt eē duplicem irā. iustā & iniustam: ideoq; eā penitus excidere uoluerūt: cū altera sit euellēda: altera tēperada: cos āt q̄ acutū ferrū reddere ualet: exors ipa secādi uaria est. sunt cotes oleariæ: sūt cotes aqua riæ. Pli. ait italiā dare cotes aquarias limæ uice īperantes ferro: idem. in. xxxyi. tradit creticas cotes acuēdo ferro diu maximā laudē hūisse: secūda laus est laconicaꝝ. Inter aq̄rias naxiæ cotis laus maxīa fuit. ex oleo & aqua ciliciæ pollēt. q̄dā cotes saliua hoīs ꝓficiūt: q̄ in tōstrinaꝝ officinis inutilis ē fragili mollicia: flamilitanæ ex hispāia in eo genere p̄cipuæ. Leuis ratiūculas: dicūt pipatetici rōes eoꝝ eē futiles & ībecillas: q aiūt pugnandū eē ꝓ legibus ꝓ p̄ria: q; & illi fatent̄. sed citra irā dicūt fortitudinē futurā mācā & debilē: opus. n. eē ira: q̄ fortitudinem acuat spiritū accēdat. mētes īflammet. Excāduit: exarsit īcaluit. Oratorē dēiq;. oratorem inqt Arist. iratus aliqn̄ melior ē. Sene. uero ait. nō iratus orator est melior īmo imitatus iratum. M. ant. orator apd̄. M. tul. ī li. d̄ ora. differēs p̄cipit in dicēdo irascendum dolēdū. flēdum eē: q in cā porāda non dubitauit diloricare tunicā aqlii rei: & iudicibus cicatrices aduersas senis īpatoris ostendere. neq;. n. fieri potest: ut doleat is qui audit: ut oderit. ut irascatur: ut ad fletum misericordiamque deducatur: nisi oēs hi motus: quos orator adhibere uolet iu-

Deucalion desiluit
Syllogismus
Quiq; partitæ argumētatiōes
Perturbationes a natura
Iniustitia uolūtaria
Ira cos fortitudinis
Vtilis ira
In deū cadit ira
Cotes oleariæ aquariæ creticæ cotes
Flaminitanæ
Orator M. Antonius diloricauit tunicā aqlii

oratoris incēdat actio. Virum deniq; uideri negāt q irasci nesciat. Eamq; quā lenitatē nos dicim⁹: uitioso lentitudinis nomine appellāt. Nec uero solū hāc libidinem laudāt: ē enim ira ut modo diffiniui ulciscendi libido: sed illud ipsum genus uel libidis uel cupiditatis ad summam utilitatem esse dicunt a natura datum: Nihil enim quemq̄ nisi q libeat præclare facere posse. Noctu ambulabat in publico themistocles q somnū capere non posset: querētibusq; respondebat. Milciadis trophæis se esomno suscitari. Cui non sunt auditæ demosthenis uigiliæ? q dolere se abiebat si quādo opificum ante lucana uictus esset industria: Philosophiæ dēiq; ipsius principes nunquam in suis studiis tantos ꝓgressus sine

Si uis me flere dolēdū ipsi tibi
Vir
Lenitas
Lenitudo
Lentitudo
Lenti q

dici. in ipso oratore impressi esse atq; iniusti uidebunť. Virū uideri: a uirilitate uir & uirtute itelligēdus est: tanq̄ ille sit uere uir uereq; uirilis ac fortis. qui ira excādescat. attamē uotū satyrographi ē nesciat irasci cupiat nihil. Lenitatē: lenitas & acerbitas opponuntur. est enim lenitas mansuetudo quædam & benignitas lenitas legum a Cicerone dicta cū laude in oratiōe pro. C. rabirio. idem in inuectiuis lenitatis sue identidē meminit. Lenitudinis nomine. nonius Marcellus lenitudinem dici pro lenitate demōstrat. & nullus ignorat. sed hoc in loco non lenitudinis lego sed lenitudinis. ut sit sensus. lentitudinem dici in hominibus qui irasci nesciunt. pro lenitate siue lentitudie qđ nomē in uitio est & cadit in uituperationē: cū lenitas siue lenitudo i laude sit lentitudinē improbamus lenitatē probamus. lētos dicimus hoies qui non mouenť affectibus ac ueluti æquanimitate torpētes stupēt & tarditate pigrātur. Propert. hostibus eueniat lenta puella meis. Pli. inuere uideť. lētū & lentitudinem đriuari a legumina: cui lens ē nomē. sic enim de lēte scribit in. xyiii. translatū ē i lenticulas nomē. inuenio apđ auctores æquanimitatē fieri uescētibus ea. M. tul. i epistola ad quintū fratrē didascalica. nō irasci inquit lētitudinis est.

Libido

Libidinē: cupiditatē ulciscendi. sic enim ira diffinitur: est libido generale uocabulū omniū cupiditatū. Nisi quod libeat: tāq̄ ab eo qđ libet libido dicta sit. ex qua libidie siue cupiditate in animis flagrante præclaræ res a mortalibus conficiantur. Noctu ambulabatin publico: exemplo themistoclis demosthenis & aliorū. docet præclara fieri nō posse sine flagrāti libidine siue cupiditate q stimulus inflāmat excitatq; aīos generosos ad magna capescēda ad noctes insōnes agēdas. ad labores exāclandos. themistocles neoclis filius: cū adhuc eēt adolescens inter potus & mulieres uolutabať: at postea q̄ persæ milciadis uirtute. & auspitiis i campis marathoniis ꝓfligati sūt: nihil amplius p intemperantiā facere uisus ē. Mirātibus tātā uitæ morūq; mutationē dicere solebat. milciadis trophea neq; sinere ipm dormire: neq; ociosum ac desidem esse: itaq; themistoclis adolescētis uitia. magnis sunt emendata uirtutibus: đ quo Plut. herodotus. thucidides. ꝓbus: emilius. cæteri satis multa. & qm̄ in mētionē icidimus themistoclis in trāscursu ē pēsiculandus locus ex libro de senectute: ubi sic loquiť Cato portius: est istud quidē leli aliquid sed nequaquam in isto sunt oīa: ut themistoclē ferūt seriphio cuidā in iurgio respōdisse: cū ille dixisset nō eū sua sed patriæ gloria splēdorē assequtū. nō hercle iqt. Si ego seriphius eēm. Ignobilis: nec si tu atheniēsis eēs. clarus nunquam fuisses. hactenus. M. tul. uť apud Mar. tullium Cato. i hoc aūt textu pensitandū est uerbum illud. Si ego seriphius essem ignobilis: utrū ignobilis: an nobilis legendū sit. & profecto siqs diligēter introspexerit medulā uerboꝝ & sanguinē historiamq; perspexerit. cēsebit legendū esse nobilis. nō ignobilis: qđ & uerba plutarchi græca demonstrant sic scribentis αληθη λεγεσ ειπε. αλλα ουτ αν εγω σεριφιοσ ων ενδοξοσ. ουτ εσυ αθηναιοσ. idest uera inquit dici. Verum neque ego seriphius existens essem clarus siue nobilis neq; tu si atheniēsis. Quod si legere lubet ignobilis: potiusq̄ nobilis. sicut habent pleriq; omnes codices: auctorem habebis platonem quem sequaris: ex cuius racemis. M. Tullius sibi uindemiam fecit. q sic ait i primo de re. pub. uerum illud themistoclis pulchre se habet: qui seriphio cuidam sibi per contumeliā obiiciēti. quod non propter seipsum: sed propter eius patriam. tantam esse gloriam cōsecutus. ita respondit. equidē si ipse seriphius essem in eadem gloria uiuerem: tu uero si atheniensis minime: lectio superior magis q̄ drare uideť. cū sentētia Ciceronis: cui consimile est illud herodoti ex libro. yiii. qui tradit. nō seriphiū hominē sed belbitanum nomine timodemū fuisse: qui infensus themistocli liuore. insaniens crimini dabat itionem illius in spartam dicens: illum athenarum respectu non sui ab lacedemoniis honores assecutū: & cum non faceret finem talia dicendi. inquit ei themistocles. o homo ita res habet. nec ego sit belbitanus forē sic a spartanis honoratus fuissem: nec tu etiam si esses atheniensis. Demosthenis uigiliæ: nimiū studiū in orationibus componendis. Demostheni Regulo oratorum pytheas & alii obiiciētes dicebant.. τα του εκινου ελλυχνιον οζειν. Hoc est opera illius lucernam olere. Demosthenes enim flagrans studio eloquentiæ. iugiter lucubrabat: & ut auctor est Plutarchus: sæpe duos uel tres menses continuos domi inclusus sine itermissione studebat: abrasa parte capitis: ut exeundi facultatem sibi ipsi præriperet. Dicitur in eo quoque tantum studium fuisse tantusque labor: ut Impedimenta naturæ. Balbus enim erat: diligentia industriaque superauerit. qui coniectis in os calculis summa uoce uersus multos uno spiritu pronunciare consuescebat neque consistens loco sed inambulans atque ascensu arduo ingrediens. Diuus Hiero. i hanc sententiam sic scribit. demosthenes plus olei q̄ uini expendisse dicitur & omnes opifices nocturnis semper uigiliis puēisse. Lustrasse pythagorā: Pli. i. xxx. refert pythagorā. democritū: platonē: ad magiā discēdā nauigasse exiliis uerius q̄ perigrinationibus susceptis. Hieronymus in prologo ueteris instrumēti: legimus

Exēplū Themistoclis
Amussitatus locus Cic. ex catōe
Seriphius ignobilis
Vindemia ex racemis platonis
Exēplū belbitāi
Prouerbium de mosthene
Vigiliæ demosthenis
Plus olei q̄ uini expendit

inquit

inquit quoſdam luſtraſſe prouinciasnouos adiiſſe populos:maria tranſiſſe:cupiditate ſtudioꝝ.ſic pytha/ go ras memphiticos uates:ſic Plato egyptum laborioſiſſime peragrauit:dum litteras quaſi toto orbe fugiē tes perſequitur.Democritus conſectatus magos:de magica ſcripſit patrimonium ſuū patriæ donauit:quo expeditius perigrinaret̃ philoſophareturq;. Egritudiné a natura:peripatetici triſtitiam:q̄ egritudo eſt di/ cunt utiliter neceſſarie ꝓuidentera natura datā eſſe hoībus ſicut reliquos affectus:ut.ſ.hoīem doleant in delicto:& conſcientia mordeant̃ quæ mille teſtiū loco eſt quæres ꝓficit ad recte uiuendū. Ignominia ſine

Pythago ras Plato. Luſtratores orbis Democritus

flagranti cupiditate facere potuiſſent. Vltimas terras luſtraſſe Pythagorā.Democritū.Platonē accepimus. Vbi.n.qđ eſſet ꝙ diſci poſſet: eo ueniendū iudicauerunt nū putamus hæc fieri ſine ſūmo cupiditatis ardore potuiſſe:ipſam ægritudinē:quā nos ut terrā:& īmanē beluā fugiendā eſſe diximus: nō ſine magna utilitate a natura dicunt cōſtitutam:ut oēs caſtigationibus. rep̃henſionibus: ignominiis affici ſe in delicto dolerēt. īpunitas.n.peccatoꝝ data ur̃ eis q & ignominiā & infamiā ferunt ſine dolore.Morderi eſt melius cōſcia:ex quo eſt illud e uita ductū ab Afranio.Nā cū diſſolut⁹ filius heu me miſeꝝ dixiſſet:tū ſeuerus pr̃:dummō doleat aliq̄d doleat quod lubet. Reliquas quoq; partes egritudīs utiles eſſe dicunt.Miſericordiam ad opē ferendam & calamitates hominū īdignoꝝ ſubleuandas: ip̄m illud æmulari obtrectare non eſſe inutile: cum aut ſe nō idē uideat ɔſecutū qđ alium aut alium idē qđ ſe.Metum uero ſi q̄s ſuſtuliſſet oēm uitæ diligentiam ſublatā fore: q̄ ſumma eſſe in eis:qui leges: qui magiſtratus:q̄ paupertatē:qui ignominiā: q mortem:qui dolorem timerent. Hæc tñ ita diſputant: ut reſecanda eſſe fateant̃:euelli penitus dicant nec poſſe:nec opus eſſe. Vt in oībus fere rebus mediocritatem eſſe optimā exiſtiment. Quæ cū exponūt nihil ue tibi uidētur:an aliquid dicere. A.mihi uero dicere aliquid itaq; expecto quid ad iſta.M.reperiam fortaſſe:ſed illud ante:uides ne q̄ta fuerit apđ academicos uerecūdia? Plane.n.dicunt qđ ad rem pertineat:peripateticis reſpōdetur a ſtoicis.Digladientur illi per me licet:cui nihil ē neceſſe:niſi ubi ſit illud quod ueriſimilimū uideat̃ īquirere. Quid eſt igitur quo occurrat in hac q̄ſtione: e qua poſſit attingi aliqd ueriſimile quo longius mēs humana progredi non pōt:diffinitio perturbationis qua recte zenonē uſum puto. Ita.n.definit ut ꝑturbatio ſit aduerſa rōne cōtra naturā aī cōmotio:uel breuius.ut ꝑturbatio ſit appetit⁹ uehemētior. Vehemētior aūt intelligatur is q ꝓcul abſit a naturæ conſtātia.Quid ad has diffinitiones poſſim dicere? atqui hæc pleraq; ſunt prudenter acuteq; diſſerentium:

dolore is impune peccat:q ignominiæ notā infamiæ ſugillationem nihil pendit:quam uerent̃ omnes ꝓbi:nam ut ante dictum eſt. uir generoſus exiſtimat nullū malū eſſe peius dedecore & infamia. Ab Afranio.poeta hic fuit:conditor togatorū clariſſimus:de quo oratius:dr̃ Afranii toga conuenire menandro:hunc ait Quintili.inquinaſſe argumenta fedis amoribus pueroꝝ: inducebat̃ ab afranio in fabula diſſolutus filius:qui caſtigatus a patre & conſcientia teſte affectus: ita dolenter loquitur: heu miſeꝝ me: quo audito pater letatus ꝙ filium dolentem ex delicto uidebat:ſubiunxit doleat: qđ libet dūmō aliqd doleat:oſtendens ægritudinē alub riter conſtitutā eſſe:hoc Afranianum uſurpat in epiſtolis ad atticū cū ait:ſed tñ dummō doleana aliquid doleant qd libet.

Afranius togatarius

Egritudinis partes ſingulis perturbationibus partes plures ſubiiciunt̃: egritudini ſubiecta ſūt miſericordia emulatio obtrectatio luctus angor lamentatio & alia complura. Obtrectare:dixit ſupra obtrectatio eſt ea:quā intelligi zelotypiā uolo egritudo ex eo:quod alter quoq; potiat̃ eo:quod ille cōcupierit. Metum.xenophon in oeconomico & columela:prodiderunt metū utilem eſſe plurimūq; conferre ad diligentiā cuſtodiendi. Reſecanda eſſe: ꝑipatetici affectiones mediocriter temperant reſecantes: q̄ nimia ſunt ſtoici radicitus euellūt ac penitus extirpant. Mediocritatem optimā:dicunt αρετας ειναι τας μεσοτητας. uirtutes eſſe mediocritates:aurea ab oratio mediocritas cognominatur:ex qua eſt illud ꝓbabile ī oī uita μηδὲν ἄγαν.i.ne qd nimis. Apud acade. uerecundia hoc iō inſerit ut oſtendat academicos ob uerecūdiā nō audere ꝑipateticis cōtradicere:q̄bus ſtoici utpote īuerecūdiores libere rñdent:in epiſtola ad papiriū petum;ego ſerio & ſeruabo:ſic.n. aſſueui platonis uerecūdiā. Digladient̃ diſſideāt diſſentiant depugnent: tractū uerbū a gladiis & a gladiatorio certamīe:Hiero. uidi duos digladiantes.Cice.in.i.academicoꝝ: ꝙ antipater digladiat̃ cū carneade tot uoluminibus.ſenſus eſt ſtoici & ꝑipatetici inter ſe diſſideant atq; depugnent ꝓut lubet:cū id nihil ad me:q nlli ſecte addictus:nihil neceſſario ꝓbare cogor: ſed id ſequor qđ ueriſſimilimum uideat̃:ex inſtituto ſocratico academicaq; diſciplina. Diffinitio:ex diffinitione ꝑturbatiōis ſm Zenonem colligit rōnes probabiles ad confutanda decreta peripateticoꝝ In moderandis perturbatiōibus. nam ſi perturbationis diffinitio proba eſt.

Dum doleat aliqd

Aurea mediocritas

Platonis uerecūdia

Digladiari

Videlicet commotio animi contra naturam auerſa. A.ratiõe omnis perturbatio etiam modica erit repudiã
da:tanq̃ rationi contraria:& procul a naturæ conſtantia. Ardores animoꝝ: peripatetici iram utilem eẽ ne
ceſſariamq; aſſerentes appellant ardores animoꝝ:& cotes uirtutum impetus illos iracundiæ:qua animi ac
ceduntur:& uirtus acuitur. Nunc Cicero ex ſtoica doctrina differit aduerſus ſententias peripateticorum.
Gladiatorium id quidem.ſ.ſtomachari:indignari:ira excãdeſcere. In eis gladiatoribus. In illo genere
Genera gladiatoꝝ
ſcilicet gladiatorum:ex quibus alii retiarii:alii mirmyllones dicebantur:quidam ſecutores:quidam tuni
cati:qdã thraces dicti: emeritos rudiarios
Rudiarii
appellant:de quibus affatim apud Suetoni
Pacideianus de quo Oratius
um. Pacideianus.nomẽ eſt famoſi gladia
toris:cuius meminit oratius in ſermonibus
cum ait:qui peccas minus atq; ego cũ fului
rutubæq; aut pacideiani cõtento poplite mi
rer prœlia rubrica picta aut carbone:uelut
ſi re uera pugnent:feriant uitẽq; mouentes.
Occidam ilum.uerſus lucilli ex pſona pa
cideiani gladiatoris irato aĩo pugnantis ad
uerſus alteꝝ gladiatorẽ. In os:ideſt ipẽ pri
us uulnerabor ĩ ore ab aduerſario: quã ego
Sura
illum confodiã. Sura. pulpa cruris:ſuras
eſſe homini tantum & crura carnoſa: teſtis
eſt Plinius in.xi.apud auctores reperitur in
ægypto quædam non habuiſſe ſuras. Pro
grediẽtẽ apud homerũ aiacem: homerus
in ſeptimo iliados:inducit hectorem ꝓce
res græcorum ad ſingulare certamẽ prouo
Sortes nouem
cantem:ex quo nouem ſortes in galeam de
iecerunt conſtituentes ut ille pugnaret cu
ius ſors exiſſet:fuerunt autem hi: agamen
non:diomedes:duo aiaces. Idomeneus me
riones:eurypilus:thoas:& ulyſſes:qbus ſor
Sors aiacis
tientibus:interea milites obſecrabãt: ut aia
cis telamonii aut diomedis: ut agamẽnonis
ſors exiret:atq; ita euenit: aiacis quem potiſ
ſimum cupiebant ſors ꝓlata eſt:qui arma
tus ꝓgreſſit in mediũ ſicut ingenti corpore
ita animo quoq; ingenti:ridenti uultu:ple
nꝙ gradu.trabalem lanceam quatiens: quo
uiſo græci letati ſunt troiani metu perculſi
adeo ut ipſum quoq; hectorẽ corde ob me
tum ũehementius palpitante ꝓuocaſſe pe
monomachia hectoris & aiacis
niteret:aiax ꝓpius hectorem acceſſit allo
cutuſq; eſt:eiq; reſpondet hector:mox con
greſſi mutuis ictibus impetũt.adoriunt̃ la
Mutua dona
ceſſunt:hector ſaxo enormi percuſſus reſu
pinat̃:direpto per p̃cones certamine laudat
hector robur aiacis: ſeq; ambo honorificis
muneribus uiciſſim ꝓſequũtur: hector enſẽ aiaci dono dat:ille hectora baltheo pul
cherrimo remunerat̃: atq; ita mutuis dona
ti muneribus ĩ diuerſum uterq; digreſſi:ad
ſuos reuerterunt. Torquatũ illũ hiſtoria manlii torquati:ſatis nota:qui gallum ꝓuocatorẽ cõgreſſus oc
cidit:eiq; iacenti torquem aureum detraxit:ſibiq; induit:ex quo ſibi & poſteris peperit torquati cognomẽ
torquati quoq; milites dicti torquibus inſigniti:ut docet uegetius. Apud claſtidiũ:marcellus qui dictus
eſt ob excellentem fortitudinem gladius Romanorum:qui Annibalem uinci poſſe docuit: uiridomarum
Torquatus a torq.
gallorum in prœlio occidit:eiq; detracta opima ſpolia conſecrauit Ioui pherethrio:de quo apud Proper
tium in quarto commentario fuſius ſcripſi:id autem factum eſt apud claſtidium oppidulum in ripa pa
Claſtidiũ
di ſitum. Plutarchus non uiridomarum ſed brictomartum appellat regem illum:quem marcellus obtrũ
Emiliãus obſidionali corona donatus
cauit ingenti corporatura præditum:mox fuſis hoſtibus Mediolanum cepit. De Africano:neotherõ:ideſt
iuniorem Africanum intelligit:qui emilianus dicitur:qui procuratorem ſingulari p̃lio uicit. Plini. & Var
ro auctores ſunt hunc Africanũ obſidionali corona donatum eſſe in Africa manilio conſule. Cohortibus
ſeruatis.totidemq; ad ſeruandas eas eductis: hic duos Romani imperii:terrores ſuſtulit carthagine:numã
tiaq; deletis. Haliẽnũ nomen ꝓpriũ in uertinis:mentio fit alterius haliẽni. Tyrãni:tarqnii ſupbi:& filii.

illa quidem ex rhetorum pompa: ardores animoꝝ coteſq; uirtutum: an uero uir fortis niſi ſtomachari cœperit non poteſt fortius eſſe: gladiatorum id quidem quamquã in eis ipſis uidemus eſſe ſæpe cõſtantiam colloquuntur. congrediuntur: querũtur aliquid poſtulant: ut magis placati quam irati eſſe uideantur: ſed illo genere ſit ſane pacideianus aliquis hoc animo: ut narrat Lucilius. Occidam illũ equidem & unicam ſi id queritis inquit. Verum illud credo fore in os prius accipiam ipſe. Quam gladium in ſtomacho ſura ac pulmonibus ſiſto. Odi hominem iratus pugno: nec lõgius quicquam uobis: quam dextræ gladiũ dum accõmodet alter. Vſq; adeo ſtudio atque odio illius efferor ira. At ſine hac gladiatoria iracundia uidemus progrediẽtem apud Homerum Aiacem multa cum hilaritate: cũ depugnaturus eſſet cum hectore: cuius ut arma ſũpſit ingreſſio læticiam attulit ſociis: terrorem autẽ hoſtibus ut ipſum Hectorem quemadmodum eſt apud Homerum totum pectore trementem prouocaſſe ad pugnam pœniteret. Atq; hi collocuti inter ſe priuſquam manum conſererent leniter & quiete nihil ne in ipſa quidem pugna iracunde rabioſeue fecerũt. Ego ne torquatum quidem illum qui hoc cognomen inuenit: iratum exiſtimo gallo torquẽ detraxiſſe. Nec Marcellũ apud Claſtidiũ ideo fortẽ fuiſſe: qa fuerit iratus. De Africano quidẽ quia notior eſt nobis propter recentem memoriã uel iurare poſſum: nõ illũ iracundia tũ inflãmatũ fuiſſe cũ in acie. M. Haliẽnum pelignum ſcuto protexit: gladiumq; hoſti in pectus infixit. De. L. Bruto fortaſ

Effrenatius in Aruntem: brutus uindex Romanæ libertatis: exactor tarquiniorum primus cõsul: in prœlio congressus est: aduersus aruntem tarquinii superbi filium: qui inflãmatus ira: ubi brutum eẽ cognouit cõcitat calcaribus equum: atq; in ipm infestus dirigit: sensit in se iri brutus auideq; se certamini offert: adeoq; infestis animis infestisq; telis concurrunt: ut contrario ictu uterq; trasfixus duabus herentes hastis moribũdi ex equo lapsi sint: historiam luculenter copioseq; perscribunt Liuius Dionysius Plutarchus. Cominus: prope: eminus procul. Insanire cœperit: iram enim breuem insaniam esse dixerunt. Cum erimantheo apro: inter duodecim herculis labores famigeratos est aper erimãthius: & leo nemeus eurystheus eni herculi iniunxit: ut aprũ erimantium archadiæ uastantem agros niuum caperet: quod & si arduum factum ui debatur: tamen hercules prudentia ut uiribus usus facile prudentia & uiribus usus facile perfecit. Viuumque aprum ad euristeum deportauit: quo ille uiso paue factus se in aereo uase abscondit: reliqua de leone nemeo & hercule inuulgata. Iræ interiores tradunt herculẽ esse solem quasi heraclem .i. heras cleos: qd significat iunõis .i. aeris gloriam q por ro alia aeris gloria nisi solis illuminatio? qui .xii. signa Zodiaci annuo cursu lustrat: & ob hoc dictus duodecim labores exanclasse. Illud quoq; obiter annotandũ: qd annotatu dignissimũ est: herculẽ inter cætera cognomẽta Alexicacon quoq; cognominari ab eo quod esset defensor hominum: depulsorq; malorum: apud rhodios hercules colebaẽ cum conuitiis ac maledictis: cãm refert Lactãtius in .i. Marathonii tauri. Theseus herculis imitator. cuius nomen ĩ ore semper habebat: coryneporos .i. clauã ferens Marathonium taurum compræhendit per magna detrimenta inferentem: eumq; ab hercule olim ex creta ĩ pelopõnesum traductum athenas uiuum puexit: quẽ egeus pater sacrauit apollini. Auctores Diodorus & Plutarchus. Theseis tonsuræ genus ẽ a Theseo nuncupata: qua anteriores capilli tondentur: est autem marathon oppidum atticæ regionis: in campis marathoniis miltiades persas funditus deleuit. Quæ ratio nis expers: cum fortitudo uirtus sit sine ratione esse non potest: ferocia enim illa rationis expers temeritas & audacia est: de qua ait Orati. Vis consili ti expers mole ruit sua: fortitudo enim ut diffiniunt philosophi: est considerata periculorum susceptio & laborum perpessio: in meditullio timoris & audaciæ posita. Patibiles. morbi & labores patibiles dicuntur: qui ferri tollerarique & possint & debeant sicut econtrario impatibiles morbos & cruciatus dicunt intollerabiles asperrimosque: quos ob magnitudinem ferre non possumus: dicitur & patibile ĩ actiua significatione quod pati potest: sicut impatibile quod pati non potest. Lactantius impatibili oriri non posse. Scipio ille pontifex: Scipionem nasicam intelligit qui rem publicam faucibus oppressam pestifera tiberii gracchi manu strangulari passus nõ est. Nam cum tiberius gracchus in tribunatu profusissimis largitionibus & agrariis legibus fauorem populi occupasset: & rem publicam perturbaret. Conuocatus senatus a cõsule Mutio Sceuola deliberabat quid nam in tali tẽpestate faciendum esset: cũctisq; censentibus ut consul armis rem publicam tueretur. Sceuola negauit se qcquã ui esse acturum: tum scipio nascica qm inquit consul dum iuris ordinem sequit̃ id agit ut cum oĩbus legibus Romanum imperium corruat: ego priuatus uoluntati uestræ me offero: ac deinde leuam manum parte togæ circundans sublata dextra proclamauit: qui rem publicã saluã esse uolunt me sequant̃: eaq; uoce gracchũ: cum scelerata factione: quas merebaẽ pœnas per soluere coegit: hic ut ait Augu. in .i. de ciui. dei cum esset pontifex maximus theatrum constituĩ uetuit: ne græca luxuria obreperet ad uirtutem romanorum labefactandam: sensus est scipionem non iratũ compræsisse impetus tribunitios tiberii Gracchi. Si quid fecimus: hoc referendũ est ad coniurationẽ Catilinæ: quã Cicero detexit uindicauitq;: significat aũt se non iratum sumpsisse supplicium de coniuratis: qui in tulliãno morte mulctati sunt. Initium dixit insaniæ. Ora. ait. Ira breuis furor est: quidam e sapientibus iris irã dixerunt esse breuem insaniam. Ennius dixit

se dubitarim: an propter infinitum odium tyranni effrenatius in Aruntẽ inuaserit. Video .n. utrunq; cominus ictu cecidisse contrario: quid igit̃ huc adhibetis irã: an fortitudo nisi ĩsanire cœpit: impetus suos non habet: quid Herculem quẽ in cœlum ista ipsa: quam uos iracundiam esse uultis: sustulit fortitudo: iratum ne censes cõflixisse cum erimãtheo apro: ut leone nemeo: an etiam Theseus marathonii tauri cornua compræhendit iratus. Vide ne fortitudo minime sit rabiosa: sitq; iracundia tota leuitatis. Neq; enim est ulla fortitudo. quæ rationis expers est: contemnendæ sunt humanæ res negligenda mors est: patibiles & labores & dolores putandi hæc cum constituta sint iudicio atque cõstanti sententia: tum est robusta illa & stabilis fortitudo: nisi forte quæ uehementer acriter animose fiunt: iracũde fieri suspicamur. Mihi uero ne scipio quidem ille pontifex maximos qui hoc stoicorum uerum eẽ declarauit: nũquam iratum esse sapientem: iratus uidetur fuisse: cum Tibe. Graccho: tum cum consulem languentem reliquit atque ipse priuatus: ut si consul esset: qui rem pub. saluam esse uellet: se sequi iussit: nescio ecquid ipsi nos fortiter in rep. fecerimus si quid fecimus certe irati non fecimus. An ẽ quicq̃ similius insaniæ quam ira: q̃ bene Ennius dixit initium insaniæ: color uox oculi spũs impotẽtia

Brutus in aruntem Tarqniũ

Erimantium aper

Hercules sol

Alexicacos

Herculem colicũ maledictis

Coriephoros

Taurus marathonius

Theseis tõsura

Fortitudo quæ

Patibiles ĩpatibiles

Exemplũ scipionis nascicæ

Qui rem pu. saluã uult me sequatur

Ira breuis insania

initium insaniæ:ĩpotens enim sui est decorisoblita:ut scias inquit Seneca non esse sanos:quos ira possedit:
Signa ira scentium — ipsum illorum habitum intuere flagrant emicant oculi irascentiũ:multus ore totus rubor est labia quatiũ
tur:dentes comprimuntur:capilli subriguntur:spiritus stridensest.Gemitus mugitusq;:ut parum explana
Achilles iracũdissimus — tis uocibus.Sermo præruptus & complosæ sepius manus:& pulsata humus pedibus: feda uisu & horrẽda
facies.Deprauantiũ se atq; intumescentiũ. Achille homerico fœdius: homerus in prima iliados achillẽ
iracundia estuantem scribit.In iurgio aduersus agamẽnonem strinxisse gladiũ:illius trucidandi cã:sed cũ
pallas cohibuit.Agmennon quoq; furenter
irascitur aduersus eũdem achillẽ:ob chry
seida patri redditam:lege Homerum latis
sime id totum explicãtem: de achille dixit
Orati.Impiger iracũdus inexorabilis:acer.
Idem de agmẽnone & achille loquens ait:
hũc amor ira qdem cõiter urit utrũq;. Aia
cem ira.Seneca in hanc sniam.Aiacẽ ĩ mor
tem egit furor:in furorem ira:nam cũ resci
uisset quæ fecisset per insaniã incubuit gla
dio. Insani faciũt uehemẽtius.Insane dixe
runt ueteres cũ dicere uellent uehementer.
In sane ꝑ uehementer — Propterea qd' insani ut interprætatur.Mar.
Varro faciunt omnia uehementer. Sum
mam rem ꝑfecit:narrat homerus in.xv.ilia
dos queadmodũ græci fuga cõsternati sũt:
utq; hector:cui iuppiter fauebat impetũ fe
cit ad classem græcoꝝ cremandam : cui rei
unus potissimũ aiax restitit arcens flãmam
confodiens troianos incendiarios. Exortãs
suos ad hostẽ repellẽdũ:& ita rem græcoꝝ
Aiax apud Ouidium — labentem inclinatãq; restituit: hinc ait apd'
Oui.in.xiii.Nẽpe ego mille meo ꝓtexi pe
ctores puppes spem uestri reditus. Stoma
Stomachabundus — cho:indignatione & iracundia:inde stoma
chosus:& stomachabundus dr̃ indignabun
Mouere stomachũ — dus iracundusq; mouere stomachũ signifi
cat indignationẽ bilemq; atq; iracundiã ex
citare.M.Tul.non illi ut mihi stomachum
Fortitudo — facerent:quem ego funditus ꝑdidi: sed cer
te ut facere se arbitrarent᷑. Fortitudo est
igit᷑ in rhetoricis ita diffinit᷑:fortitudo ẽ re
rum magnaꝝ appetitio:& reꝝ humiliũ cõ
temptio:& laboris cum utilitate rationis ꝑ
pensio:& alibi fortitudo est considerata pe
riculorum susceptio & laborũ perpessio:
Andria — græci andrian uocãt. Spheri. nomen ẽ phi
losophi:cuius alibi.M. Tullii. & Quintili.
meminerunt. Notiones. cõceptiones & in
telligentias:græci notionem uocant εννοιαν
Notio — de qua supra diximus. Inuolutam:diffini
tionis officium ẽ ut euoluat inuoluta:expli
cet implicita: retegat operta. Male oler᷑ ce
nũ.Augu.in.i.de ciui.dei pari motu exagita
tum exalat Horribiliter cenũ : & suauiter
flagrat unguentum.Senties: quia exagitatũ
spirat graueolentiam. Qualis est cum uxo
re:peripatetici ecclesiasticiq; doctores: iu
stum necessariumque esse tradũt uti ira ad
uersus minores:cuius affectus nobis datus
Ira necessaria ad coertionem — est ad coercenda peccata eorum : qui sunt
innostra potestate : ut filiorum : uxoris fa
mulorum:qui arctiore disciplina:ꝓad pro
bitatem formandi sunt : quorum ætas nisi
metu cohibeatur: licentia fient deteriores:
& ab omne flagicium facinusq; præcipites.

dictorum atq; factorum quam partem habent sani
tatis. Quid Achille homerico fœdius. Quid Aga
mẽnone in iurgio : nam Aiacem quidem ira ad fu
rorem mortemq; perduxit:nõ igit᷑ quidem deside
rat fortitudo aduocatã iracundiã. satis est instructa
parata armata per sese:nam isto mõ qdem licet dice
re utilem uinolentiã ad fortitudinẽ : utilem etiam
dementiã. Quod & insani & ebrii multa faciunt ue
hementius: semper Aiax fortis tamen fortissimus ĩ
furore: nã facinus fecit maximum cum danais incli
nantibus summam rem perfecit . Manus prœlium
cũ restituit insaniens: dicamus igit᷑ utilẽ insaniam
tractata diffinitione fortitudinis: intelliges eã sto
macho non egere:fortitudo est igit᷑ aĩ affectio legi
summæ in ꝑpetiendis rebus obtẽperans. Vel con
seruatio stabilis iudicii ĩ eis rebus:quæ formidolo
sæ uident᷑ subeundis & repellendis: uel scientia re
rum formidolosaꝝ cõtrariarumq; : aut oĩno negli
gendaꝝ conseruans eaꝝ reꝝ stabile iudicium : uel
breuius ut Chrysippus. nam supiores diffinitiões
erant spheri hominis in primis bene diffinientis:
ut putãt stoici: sunt.n. oĩno oẽs fere similes: sed de
clarant cõis notiões alia magis alia. Quomodo igi
tur Chrysippus. Fortitudo est inquit scientia prefe
rendaꝝ rerum: uel affectio aĩ in patiendo: ac perfe
rendo summæ legi parens sine timore. Licet enĩ ĩse
ctemur istos: ut Carneades solebat : metuo ne soli
philosophi sint. Q uæ.n. istaꝝ diffinitionũ nõ ape
rit notionẽ nostram: quã habemus oẽs de fortitu
dine tectã atq; ĩuolutã: qua aperta: qs est q aut bel
latori aut ĩperatori aut oratori: q̃rat aliqd: neq; eos
existimet sine rabie quicq̃ fortiter fecere posse? q̃d
stoici? qui oẽs insipientes insanos esse dicunt: non
ne ista colligunt? Remoue perturbationes: maxĩe
q; iracundiã: iam uidebunt᷑ monstra dicere. Nunc
aũt ita disserũt sic se dicere: oẽs stultos insanire : ut
male olere omne cœnum . At non semp cõmoue:
senties: sic iracundus non semp iratus est. Lacesse.
iam uidebis furentem: quid ista bellatrix iracũdia
cum domum rediit qualis est cum uxore: cum libe
ris cum familia . An tum quoque est utilis. Et igi

tur aliquid quod conturbata mens melius possit facere q̃ constans: An quisquam pōt sine pturbatiōe mentis irasci. Bene igitur nostri cum omnia essent in morbis uitia: quod nullū erat iracundia fœdius iracundos solos morbosos nominarūt. Oratorem uero irasci minime decet: simulare nō dedecet. An tibi irasci tum uidemur: cum quid in causis acrius & uehementius dicimus. Quid cum iā rebus transactis & p̃teritis oratiōe scribimus: num irati scribimus. Et quis hoc animaduertit. Vicite enim num aut egisse unquam iratum Aesopum: aut scripsisse existimamus iratum Accium. Aguntur ista preclare: & ab oratore quidem melius si modo est orator q̃ ab ullo histrione: sed agunt̃ leniter: & mente trāquilla. Libidinem uero laudare: cuius est libidinis Themistoclem & Demosthenem profertis. Additis Pythagorem. Democritum. Platonem. Quid uos studia libidinem uocatis: quæ uel optimarum rerum: ut ea sunt quæ profertis: sedata tamen & trāquilla esse debēt. Iam ægritudinem laudare unam rem maxime detestabilem: quorum esse tandē philosophoꝝ. At cōmode dixit Afranius. Dummodo doleat aliquid: doleat ꝙ lubet. Dixit enim de adolescente perdito ac dissoluto: Nos autē de constanti uiro: ac sapienti quærimus. Et quidem illā ipsam iram centurio habeat aut signifer: uel cæteri de quibus dici non necesse est: ne rhetorū aperiamus mysteria. Vtile est.n. uti motu animi: qui uti ratione non potest. Nos autē ut testificor sæpe de sapiente quærimus. At etiā emulari utile est obtrectare misereri. Cur misereare potiusquā feras opē: si id facere possis. An sine misericordia liberales esse nō possumus: nō.n. suscipere ipsi egritudines pp alios debemus: sed alios si possumus leuare ægritudīe. Obtrectare uero alteri: aut illa uiciosa æmulatione: q̃

Conturbata mens: iracūda respondent peripatetici: iram moderatā esse debere: tantumq; irascēdum: q̃tum expediat: statuit.n. deus ut inquit. Lactantius certos limites iræ: quos transcendere nō licet. Aristo.i.ii. ethico. non facile esse ait determinare: qūo: & aduersus quos & ꝓ quibus & quatenus sit irascendū. Simulare non dedecet. Seneca in.ii. de ira orator inquit non melior est: qñ iratus est: sed qñ imitat̃ iratū. Nā & histriones in ꝓnunciando non irati populum monent: sed iratū bñ agentes: ubicūq; alieni aī ad nr̃m arbitrium agendi sunt mō irā: mō metū: modo misericordiā ut aliis incuciamus: ipsi simulabimus & sæpe id qđ ueri affectus nō effecissent efficit imitatio affectuū. Nū irati scribimus: orator q egit ī foro ardēter atq; acriter: domi scribit sedato aīo & tranqllo orationē: q̃ actionis exemplar est & archetypon: autumat Pli. posterior posse fieri ut sit actio bona: q̃ non sit bōa oratio: aliud est bona actio: aliud bona oratio. Vincite minus: uerba sunt ex tragedia actii poetæ q̃ dicebant̃ a ꝑsona irata fortassis ab atreo q̃ cū ageret esopus histrio ī scēa non iratus agebat sed imitatus iratū. Actius quoq; cōposuit illa nō iratus: sed aīo tranqllo & sedato: de Esopo histrione tragico & eius patina iā dictū est de actio quoq; tragediaꝝ scriptore: facta est mētio ī supioribus q parentibus libertīs natus inter colonos pisauꝝ deductus est: a quo & fundus actiāus iuxta pisauꝝ dictus: in scriptitandis tragediis sn̄iaꝝ grauitate uerboꝝ pondere ꝑsonaꝝ auctoritate clarissimus: qm̃ in actii mentionē incidimus: repastinādus locus est ex tertia tusculana: ubi diximus menalippam nomen esse fabulæ actianæ. Nonius uero identidē citat actium poetā: in menalippo: mendosos esse codices oīpnor nonianos: legēdūq; ubiq; ī menalippa: nō me p̃terit celebrari ab homero menalippū icetaonis filium: q a priamo ꝑinde cultus est ac unus ex filiis: qđ uidelicet inter troianos uirtute p̄staret: qui aliquo tp̄e pauit armenta: a cuius noīe autumant q̇dam inscribi tragediā actii menalippum. Ego ob menalippa scriptā eē ab actio fabulam autumo: cui titulus sit mēalippa.

Simulare affectus

Oratio archetypon actionis

Actius tragediographus

Menalippa

Libidinē laudare: destruit q̃ astruunt pipatetici: ex quoꝝ sn̄ia dictū est supra: nihil queq̃ si sit libidine siue cupiditate: flagrante: agere posse p̄clare: noīe aūt libidinis cupiditas oīs significat̃: & est inculpatū uocabulum. Salustius in armis & equis libidinē habebāt. Egritudinē laudare refellit illđ peripateticoꝝ qui dicunt egritudinē eē utilem utiliterq; a natura constitutā. Dūmō doleat: hoc in supioribus traditū est. ex pipateticoꝝ: qđ nunc diluit. M. Tul. stans a stoicoꝝ disciplina. Irā cēturio: cōcedimus inqt irā utilē esse necessariā cēturiōi: & bellatoribus sine qua Ari. nihil expugnari posse arbitrat̃ nisi illa acuat aīos militares ad res bellicas: & spm̃ accendat. Veꝝ inqt. M. T. cū de sapiēte q̇rimus nō de milite: q ferox est ferme & incōsultus: dicimus hūc affectū īutilē eē nec cadere in sapientē. Mysteria arcana rhetoricæ disciplīæ. Cur miserare: ex sn̄ia stoicoꝝ: q aiūt sapiēs nō miserebit̃: sed succurret: sed ꝓderit in cōe auxilium natus. Suscipe egritudīes: ꝫm stoicos: q dn̄t misericordiā eē aī egritudinē ex alieno malo: miseriaq; ꝑuenientē: eāq; ꝓ uitio sp hūerunt. Obtrectare alteri: zelotypiā significat: q & obtrectatio dr̃: q̃ egritudo est ex eo: ꝙ alter quoq; potiat̃ eo: qđ ille cōcupiuerit. Viciosa emulatione: duplex est emulatio: ut & in laude & in uitio sit hoc nomen: nā & imitatio uirtutis emulatio dr̃: q̃ ē laudis & emulatio est egritudo si eo qđ quis concupiuit: alius potiatur: ipse careat: de quo supradictū est.

Libido

Sapiens nō miserebit̃

emulatio

Riuales q̃ Riualitati similis riuales ut docet donatus dicunẽ emuli de mulieribus facta translatione nois a bestiis:
q̃ sitientes:cũ ex eodẽ riuulo haustũ petũt in pliũ cõtra se inuicẽ cõcitanẽ Vlpia. iuriscõsultus ad titulũ de
aqua quotidiana & estiua. Riuales dici eos ait:qui p eundem riuũ aquã ducũt:iter quos sæpe cõtentio est đ
Riualitas aquæ usu:utroq; suũ esse usum cõtendente:inde riuales dici autumo quasi in unũ amorẽ deriuantes:& de
amoris usu cõtendentes:inde riualitas dicta emulatio illa inter amosios morosissima. Angi.cruciari torq̃
ri. Mediocritates ma.tãq̃ defectus sint mala quoꝝ mediocritatẽ pipatetici utilem esse dñt. Quãuis fu.q̃
Sophia tum uis copiose & abundãter. Sapia græci
Sapientia sophiã uocant:latini sapiam: q̃ est ut a uete
ribus phis definiẽ reꝝ diuinaꝝ & humanaꝝ
cãrũq;:qbus hæ res cõtinenẽ scia : sapientiã
Prudentia ait seneca esse pfectũ bõum mentis hũane:
Phronesis prudentiã uero : quã græci phrõesin uocãt
Philoso est reꝝ expetendaꝝ fugiendarũq;:scia ana
phi sapien xagoras:tales democritus: aliis huiuscemo
tes nõ pru di hoies sapientes:fuisse dicunẽ nõ pruden
dentes tes quia pprioꝝ:cõmodoꝝ ignari incuriosi
Memoria q; fuerunt. Afranius ait sapientiam filiã esse
mater sapi usus & memoriæ significans eã in usu & me
entiæ moria collocatã esse: uersus afranii poetæ:
hi sunt. Vsus me genuit:mr̃ pcpit memoriã
Sophiã uocant graii uos sapientiã. Quod ẽ
uẽtis subiectũ:signat sapientiã aiumq; sapi
entis non ita pturbari pturbationibus sicut
mare uentis fit pcellosum & undabundũ.
In oratione p.A.Cluentio:ait mare sua na
tura trãqllũ esse uẽtoꝝ ui agitari atq; turba
ri. An iprouisum aliquid:iã dictũ esse sepe
oĩa inopinata improuisaq; esse uehemẽtio
ra aspioraq;.sed sapiẽs sic semp aĩo excubat
ut ei nihil improuisum accidere possit:ni
hil inopinatũ:meritoq; dicere põt. Non ul
la laboꝝ o uirgo noua mi facies iopiaq; sur
Naturales git:omnia pcepi. Nimia resecari:aiunt pi
affectiones patetici moderãtes esse affectiões resecãdũ
q; qđ nimiũ est & noxiũ:stoici uero radici
tus extirpãt nec ullas fibras relinquũt:quos
cice. secutus pcipit nõ circũcidenda hæc eẽ
sed euellenda:& penitus eradicãda:tãq̃ na
turalia nõ sint ueꝝ ut ait Lactã. hæc natura
lia esse nõ uolũtaria oĩum uiuẽtiũ rõ demõ
strat:q̃ hisdem oĩbus quatiẽ affectibus & ut
docet inclytissimus phoꝝ Aristo. Virtutis ẽ
gaudere & doleř in quibus oportere & put
oportet:& pfecto qui hũanis affectibus nõ
mouerẽ hõ nõ est. Te uis.s.cẽ libeꝝ oĩ ptur
batione:sicut putas esse sapientẽ. Tot res:
infinita sunt milia medelarum:ad morbos
corpis curãdos q̃ a medicis uberrime tractã
tur. Et a Plinio nostro non minus diligẽter.
q̃ eloquenter. Extrinsecus:ope.s.medici q
extrarius est aliusq; ab egroto:medicina ue
ro animi periẽ ab ipso animo. hæc aũt ẽ phi
losophia:de qua dictum est in. iii. cõmenta
rio. In eis:animis: nam ut inquit Salustius
animi imperio : corporis seruitio utimur:
Animus p̃ Aristoteles in.vii.politicoꝝ:animus inqt p̃
ciosior cor ciosior est corpore & pecuniis. Externa grã:
pore animi expetunẽ : non autem animus gratia
illoꝝ:igitur q̃to animus p̃stantior est q̃ cor
pus:tanto diligentius curari debet. Cura
tio autem est ratio & uirtus : quæ lex uitæ
esse dicitur. Et uirtutes recte rationes sunt.

rivalitati similis est: emulari quid habet utilitatis? cum sit æmulantis angi alieno bono: qđ ipse nõ habeat: obtrectantis autem alieno bono quod id etiã alius habeat: quis id approbare possit: ægritudinẽ suscipere pro experientia si qd habere uelis: nam solum habere uelle summa dementia est. Mediocritates autem malorum quis laudare recte possit? quis enim potest in quo libido cupiditasue sit nõ libidinosus & cupidus esse? in quo ira non iracundus: in quo angor non anxius: in quo timor nõ timidus? Libidinosum igitur & cupidum & iracũdum & anxium & timidum censeamus esse sapientẽ: de cuius excellentia multa quidem dici q̃uis fuse lateq; possint: sed breuissime illo modo sapientiã esse rerum diuinarum & humanarum scientiam cognitiõemq; quæ causa cuiusq; rei sit: ex quo afficitur ut diuina imitetur: humana omnia inferiora uirtute ducat. In hunc tu igitur tanq̃ in mare quod est uentis subiectum perturbationem cadere tibi dixisti uideri. Quid est quod tantã grauitatẽ constantiamq; perturbet? An improuisum aliquid atq; repentinum. Quid põt accidere tale: & cui nihil quod hoĩ eueniri possit. Nã qđ aiũt nimia resecari oportere: naturalia relinqui qd tãdẽ põt eẽ naturrale qđidem nimiũ esse possit: sunt.n. oĩa ista ex erroꝝ orta radicibus: quæ euellenda & extrahenda penitus non circuncidẽda nec amputanda sunt: sed qm̃ suspicor te non tã de sapiẽte quã de te ipso q̃rere. Illũ.n. putas oĩa pturbatione esse liberꝝ: te uis: uideamus quãta sint: q̃ a philosophia remedia morbis aĩoꝝ adhibeãtur. Est.n. q̃dam medicina certe: nec tã fuit hoĩum generi infensa atq; inimica natura: ut corpibus tot res salutares: animis nullã iuenerit. De qbus est ẽt merita melius: q corpoꝝ adiumenta adhibenẽ extrinsecus: aĩoꝝ salus inclusa in his ipsis est: sed quo maior est in eis p̃stantia & diuinior: eo maiore indigent diligentia. Itaq; bene adhibita ratio cernit qd optimũ sit: neglecta multis implicaẽ erroribus. Ad te igitur mihi iam conuertenda oĩs oratio est: simulas.n. quærere te de sapiẽte: quæris autem fortasse de te. Eaꝝ igitur perturbatiõum quas exposui: ua-

riæ sunt

riæ sunt curationes. Nã neq; oĩs ęgritudo una ratio ne sedatur. Alia est.n.lugenti: alia miserenti: aut inuidenti adhibenda medicĩa. Est.n.in omnibus quatuor pturbationibus illa distinctio. Vtrum ad uniuersam perturbationem quæ est aspernatio ratiõis. aut appetitus uehementior: an ad singulas ut ad metum: libidinem: reliquasq; melius adhibeať oro: & utrum illud ne uideať ægre ferendum: ex quo suscepta sit ægritudo: nam omnium rerum tollenda omnino ægritudo: ut si quis ægre ferat se pauperem esse: id ne disputes paupertatem malum nõ esse: an hominem ægre ferre nihil oportere. Nimirum hoc melius ne si forte de paupertate nõ persuaseris: sit ægritudini cõcedendum. Aegritudine autẽ sublata propriis rõnibus qbus heri usi sumus: quodãmodo ẽt paupertatis malũ tolliť. sed oĩs eiusmodi pturbatio aĩ placatione abluať. Illa quidẽ cum doceas nec bonum illud esse. ex quo lætitia aut libido oriať: nec malum ex quo aut metus aut ægritudo. Verũtamẽ hæc est certa & propria sanatio: si doceas ipsas pturbationes per se esse uitiosas nec habere quicquã aut naturale: aut necessarium: ut ipsam ægritudinẽ leniri uidemus: cũ obiicimus mœrentibus imbecillitatem animi effœminati: cũq; eorum grauitatẽ constantiamq; laudamus: qui non turbulente humana patianť. Quod quidem solet eis etiam accidere qui illa mala esse censent: ferẽda tamen æquo animo arbitranť. Putat aliquis uoluptatẽ eẽ bonũ: alius autem pecuniam: tamen & ille ab intẽperantia: & hic ab auaritia a uocari põt. Illa ãt altera ratio & oratio quæ simul & opinionẽ falsam tollit & ægritudinem detrahit est ea qdem utilior: sed raro pficit. neq; ẽt est ad uulgus adhibẽda. Quædã aũt sunt ægritudines: quas illa medicina nullo modo possit leuare ut si quis ægre ferat nihil in se esse uirtutis: nihil aĩ nihil officii. nihil honestatis. pp mala is qdem angať. sed alia quædam ad eũ sit admouẽda curatio: & talis quidem quæ possit esse oĩum. ẽt de cæteris rebus discrepantiũ philosophorum. Inter omnes.n. cõuenire oportet cõmotiones animorum a recta rõne auersas esse uitiosas. ut ẽt si nec mala sint illa quæ metũ egritudinemue: nec bona quæ cupiditatẽ leticiamue moueant: tamẽ sit uitiosa ipsa cõmotio. Cõstantem.n. uolumus quendam sedatũ: grauẽ: humana oĩa præ mentẽ illum esse: quem magnanimũ & fortem uirum dicimus. Talis aũt nec mœrens nec timens: nec cu-

Curationes. Curatio pprie medicorum est: aliarũ quoq; rerum. Curatio dr̃ apud Cice. Liuium. Plautũ. Cæteros: sicut autem ad morbos curationum diuersa genera sunt sic & animorum uaria curatio est: sicut nõ omnis egrotatio corporalis una curatione sanescit ita ægritudo animi non una medicina sedatur: asclepiades officium esse medici dici ut tuto: ut celeriter: ut iucũde curet. Alia miserenti: tãquã misericordia uitiũ sit & egritudo ex secta stoicorum: ut sæpe iam dictum ẽ qui negant sapientis esse misereri & ignoscere. Quatuor perturbationibus. Cupiditate & letitia ex duobus opinatis bonis: mœtu & ægritudine ex duobus opinatis malis. — *curatio* — *Officiũ medici*

Ad uniuersam perturbationẽ: pturbationis nomẽ generale est: q̃ ita diffiniť: auersa a recta rõne: cõtra naturã aĩ cõmotio: uel breuius pturbatio est appetitus uehementior. — *Perturbatiõis diffinitio*

Nimirum hoc melius. s. ad cõsolandũ pauperẽ disputare paupertatẽ nõ eẽ malũ: quo obtento: paupere miser dici nõ põt. Heri .i. hesterna disputatione: & significat tertiã tusculanã. Illa qdem. s. sanatio curatioq;.

Per se: suapte natura sine appẽdicibus extrinsecus uiuẽtibus. Naturale hoc asserũt peripatetici: uidelicet naturales esse perturbationes: & necessarias: utiliterque a natura mortalibus datas. Cõstantiã laudamus: in tertia tusculana eorum exẽpla commemorata sunt & laudata cõstãtia: q obitũ suorum: & casus humanos aĩo æquo subnixoq; pertulerũt. Ille: q putat uoluptatẽ esse bonũ & tan quã bonũ expetendũ. Et hic: q putat pecuniã cũprimis appetendã. Opinionẽ falsam tollit: sensus est: q dã nõ negant mala quæ patimur esse mala: sed fomentis leniunt rõnibusq; docent esse æquo aĩo ferenda: alii altera rõne orõneq; utunť: ut negẽt mala esse qbus affligimur: conanturq; euellere opinionẽ illã tanq̃ falsam & unã: tanq̃ in ægritudine minime eẽ debeamus: cũ id qđ patimur falsa mali opinione nos ĩficiat: uerum illa prior curatio tutior est: & facilior: hæc altera utilior qdem sed difficilior: & quã uulgus: & sensus cõis aspnetur. Nihil in se esse uirtutis: hæc ægritudine laborãs alcibiades: afflictabať: cũ in eo Socra. nihil uirtutis nihil honestatis esse demõstraret: hãc ægritudinẽ signauit Persi. cum ait: uirtutem uideãt: intabescantq; relicta: tali homini alia q̃ superior est adhibẽda medicina: quæ possit esse cõis omnium philosophorũ: licet illi de aliis rebus sicut medici: sæpe inter se dissideãt atq; discordent. Cõmotiones aĩorum: diffinitio est pturbationũ. Mœtũ ægritudinem q;: perturbationes. alterã de futuro malo: alterã de opinato præsenti malo. Cupiditatẽ lætitiã: perturbationes: alterã de futuro bono: alterã de præsenti bono. Nec mœrens: ad ægritudinem refertur. Nec gestiens: ad

An passio sit uetus uerbũ

Neoteri coterõ uo cabulũ passiõis sa piẽs supra fortunã

natura no uercat ho mini

De euripi de dignũ scitu tri duo tres uersus ef ferre reuo casse intẽ perãter doluit ex obitu filie

lætitiã referẽdũ est. Hæ passiones: recẽtioribus scriptoribus potissimũq; ecclesiasticis: in crebro usu est: pas
sio & passiones pro morbis & pturbationibus: q̃ græcæ dicunt: παθη: ueꝝ echnici scriptores illi emuncti: & ter
si hac dictione abstinẽt: perinde ac paꝝ pba latinaq;. Nõ liuius: nõ Quint. nõ Pli. nõ Celsus: nõ q̃spiã ex il
la cohorte scriptoꝝ classicoꝝ hoc uocabulũ usurpat: nõ columẽ eloquẽtiæ Cice. q pturbationes identidem
nominitat nusq̃ nisi hoc in loco passiones: quo circa existimo hic quoq; legendũ esse pturbationes: qua di
ctio cicerõiana est: cũ passionis uocabulũ sit neotericoterõ: q̃uis teste August. expssius ex græco uerbo: παθη
ducat passiones q pturbationes: apud Plin.
nostrũ in. xx. sic passim legit: illitũ quoque
passionibus uẽtris eaꝝ pdest: sed cũ id uo
cabulũ maiestati plinianæ paꝝ cõuenire ui
deat: ita eruditi corrigũt: & sic ueteres codi
ces scriptũ habẽt illitũ quoq; e passo uentri
eaꝝ prodest: tu quoq; si alibi usq̃ apud Ci.
inueneris passiones obelisco eã dictionẽ cõ
fodito. & pturbatiões cũ asterisco substitue.
Euẽtus supiores: q superant a casibus hũa
nis: succũbũtq; rebus aduersis: sapiẽtis autẽ
aĩus supra fortunã nõ infra collocatus ẽ: &
celsa tutus ab arce despicit humanos casus.
Vt nihil quale: dolet q̃spiam ex podagra:
mœret ex natura pr̃imonii: cupit sitiẽter di
uitias: ad aĩum pturbatũ huiusce hoĩs sanã
dũ nihil est dicendũ ꝙ podagra non sit ma
lũ. ꝙ amissio pr̃imonii nõ sit mœrẽda: ꝙ di
uitiæ tanq̃ bonũ nõ sint appetẽdæ: sed tollẽ
dæ sunt ipse pturbationes: dicendũq; de per
turbatione ipsa: uidelicet: de dolore: de cu
piditate. & similibus: quæ aĩum pturbant: &
hac curatione utendũ: ut doceas aĩum esse
auocãdũ a cõmotionibus: & in sedatione: ac
tranqllitate cõtinendũ. Quod libidinem
moueat: ut auꝝ argentũ: gẽmæ: forma mu
liebris. Quod honestũ. ut stoici dicunt.
Siue uoluptas. ut Epicu. & Aristippus. Si
ue bonũ utrũq;: ut dinomachus & calipho
q uoluptatẽ cũ honestate copularũt. Siue
illa tria genera. ut Plat. & Aristot. q summũ
bonũ confiteri dicũt ex bonis aĩ: corporis: &
fortunæ cõmixtis: maxima asserẽtes esse bo
na aĩ. secũda corporis: externa tertia. Virtu
tis uehemẽtior appetitus. adeo intẽperantia uituperãda est. & oẽ ꝙ nimiũ repꝛnsibile: & uirtutis uehementi
or appetẽtia cadat inuitiũ: ex quo est illud oratianũ. Insani sapiẽs nomẽ ferat æquus iniq;: ultra q̃ satis est uir
tutẽ si petat ipsam. Humana in cõspectu na. efficax aĩoꝝ medela ẽ salutarisq; curatio explicare qualis sit hu
mana cõditio: q̃ fluxa fragilisq; sit natura mortaliũ: queadmodũ hoĩe nihil est miserius: cui parens reꝝ natu
ra nouercat. De hoĩs miseria. Pli. Aug. Cice. Sene. Copiosissime scriptitarũt. Orestẽ fabulã. euripides cõdi
tor tragœdiaꝝ apud græcos clarissimus fecit fabulã de oreste matricida: q̃ res est ĩ triuialibus ludis celebra
tissima cuius primi tres uersus sunt hi. latinitate donati a. M. T. ut multa cõsimilia: quos cũ audiret socrates
reuocasse fert. repetisseq; ob elegãtẽ uerãq; sñiam de euripide illud dignũ annotatu: ꝙ atheniẽsibus postu
lantibus: ut sñiam q̃dã tolleret ex tragœdia pgressus in scenã dixit: se ut athenienses doceret: nõ ut ab eis di
sceret fabulas cõponere solere. idẽ cũ apud alcestidẽ poetã q̃reret: ꝙ triduo uix tres uersus maximo ĩpenso
labore deducere potuisset. atq; is se cẽtũ p facile scripsisse gloriaret. ueꝝ hoc inqt inter est. Inter tuos uersus
& meos. ꝙ tui intra triduũ pibunt. mei in oẽ tps sufficient. Neq; tã terribilis. uersus sunt euripidis. qbus si
gnificat nihil esse tã terribile tãq; horrendũ malũ qđ humana natura ppeti nõ q̃at. Fandi. alias loquendi
mõ tollerãdi & intollerãdi. iusti iniusti. puerbialis eloquutio. sicut apud Vir. memores fandi atq; nefandi.
Ira cælitũ. sic Vir. Tristius haud illis mõstrũ nec seuior ulla pestis. Et ira deũ stygiis sese extulit undis. Ef
ferãt. uincãt subdãt sepeliãt: efficere. n. est ad sepulturã ferre. unde efferri dicunt mala q patiẽdo uincimus.
& quasi tumulamus. & ita hic subtiliter positũ est. alias efferre significat. extollere. errigere. differre. polyse
mũ. n. uerbũ est. Reuocasse: ut repeteret iteraretur q; ita Pli. in epi. memini quedã ex amicis. cũ lector quæ
dã pperã pnũciasset. reuocasse & repeti coegisse. Enumeratio eo. utilis curatio est. dũ uolumus psuadere
ea q̃ accidũt esse æquo aĩo ferẽda enumerare eos. q talia fortiter cõstãterq; tulerũt. potissima. n. sunt exẽpla
ad psuadẽdũ. qbus ita pollẽt romani ut rõnibus græci. Hesterna disputatione. tertiã tus. intelligit qua di

piens: nec gestiens esse quisquam põt. Eorũ. n. hæc
sunt qui euentus humãos superiores quã suos aĩos
esse ducũt. Quare oĩum philosophorũ ut ante dixi
una ratio est medẽdi ut nihil quale sit illud qđ ptur
bet aĩum: sed de ipsa perturbatione dicendũ. Itaque
primũ in ipsa cupiditate. cũ id solũ agit ut ea tollat
non est quærendũ bonum illud nec ne sit quod libi
dinem moueat. sed libido ipsa tollenda est. ut siue ꝙ
honestum est id sit summum bonum. siue uolupras
siue horum utrunq; coniũctum: siue illa tria gene
ra honorum. tamen etiam si uirtutis ipsius uehemẽ
tior appetitus sit: eadem sit omnibus ad deterrendũ
adhibenda oratio. continet autem sedationem ani
mi humana in cõspectu posita natura quæ quo faci
lius expressa cernat: explicanda est oratione cõmu
nis condicio. lexq; uitæ. Itaque non sine causa cum
Orestem fabulam diceret euripides primos tres uer
sus reuocasse dicitur Socrates. neq; tam terribilis ul
la fandi ratio est: neq; sors. neque ira cælitum inuen
tum malum. qđ non natura humana patiendo hæc
efferat. Est autem utilis ad persuadẽdum ea quæ ac
ciderunt ferri & posse & oportere. enumeratio eorũ
qui tulerunt. & si ægritudinis sedatio. & hesterna di
sputatione explicata est: & in cõsolatiõis libro. quẽ

sputatum

ſputatū latiſſime eſt de ægritudine ſedāda tollendaq;.In mediū mœrore:dum adhuc recens erat dolor:& crudū uulnus de obitu filiæ tulliolæ. Nō.n.ſapientes:hoc ꝑ parenteſim inſertū:ſignificat aūt ſe nō ſapientem fuiſſe in morte filiæ æquanimiter ferenda:doluit.n.inteperanter & inſolabiliter:cū ſapiēs īperturbatus maneat:nec ullo dolore afficiat̄:ſitq; eius animus:ut mūdus ſupra lunā defecatus ſerenus tranqilus. Ad recētes quaſi tu mores.ſubſcribit huic ſnīæ elegās illa pliniana ex epiſtolis ſnīa his uerbis explicata:ut.n.crudū uulnus medentiū manus reformidat:deinde patit̄;atq; ultro reqrit:ſic recens aī dolor cōſolationes reiicit ac refugit:mox deſiderat:& uehenter admotis acqeſcit.Oui.quoq; ſnīaliter canit:qs matrē niſi mentis inops in funere nati flere uetet: nō hoc illa monenda loco eſt.Quinetiam a papinio ſtatio l.ii. ſiluaꝝ dictū ē oppido q̄ decenter.Abruptis etiā nūc flebile uenis uulnus hiat:magnæq; patet uia lubrica plagæ. Cū iam egomet cantus & uerba medētia ſeuus cōſero:tu plāctus lamētaq; fortia mauis Odiſtiq; chelim ſurdaq; auerteris aure;Intēpeſta cano.ſupra dixit.M.T.erat in tumore aīus:& oīs in eo tentabat̄ curatio: ſed ſumēdū tēpus eſt nō minus in aīoꝝ morbis: q̄ in corpoꝝ. Naturæ uim:dū uidelicet nō ex pectaui:ut dolor tempore ſedaret̄ admitteretq; medelas:nā dū dolor eſt ictusq; recens medicina ſuccūbit:cū alioq magnitudo doloris ſuperet̄ tempeſtiua medicia. Mœtu ꝑ moleſtiā:quaſi anticipationē moleſtie:nam cū ſit mœtus opinio īpendentis mali:prius torquet:q̄ malū aduenerit:unde merito ꝑmoleſtia nūcupat̄:q̄ſi breuius duxq; moleſtiæ futuræ. Inſtātia:ꝑſentia.inſtās tps grāmatici ꝑſens dicūt.iſtantia āt ſiue pñtia mala ptinent ad ægritudinē:ſequētia ſiue futura ad mœtū. In utriſq;:& ī pñtibus malis:& in cōſequentibus. Primo & ꝓximo die.in prima tuſculana diſputatū eſt de cōtemnenda morte:ī ſecūda de tolerādo dolore mœtus aūt mortis & doloris oīum maxius acerrimuſq; eſt:quo liberati cætera minus metuent. De bonoꝝ.ſ.opinione. Vna res uidet̄ cauſam cōtemnere:hic eſt cardo rerum hoc caput:hic uertunt̄ oīa:in hoc tota cauſa cōſiſtit:ut doceamus ꝑturbatiōes eſſe uolūtarias & noſtro iudicio ſuſcipi.Ideoq; ī noſtra poteſtate eſſe : ut eas ponamus cū libet hoc qdem aſſerūt ſtoici:ſed peripatetici:cōtendūt affectus eſſe naturales nō uolūtarios:qđ & ſenſus cōis probat:& uiuentium rō demōſtrat:q hiſdē oībus affectibus quatiūtur:qs.n.ex uolūtate mœret̄? qs ultroneus metuit:gaudiū quoq; & cupiditas ex inſtinctu naturæ ꝓueniūt:ſi uera eſſet iſta ꝓpoſitio:uolūtaria hæc eſſe.Cōſectariū eſſet:ut ī nobis eſſet illa deponere:& ſumere cū uellemus:ſed Cice.tanq̄ ſtoicus id conat̄ aſſerere quod peripateticoꝝ doctrina ſubneruat. Maloꝝ & bonoꝝ:oīum perturbationū

in medio:non enim ſapientes eramus: mœrore: & dolore conſcripſimus . quodque uetat Chryſippus ad recētes quaſi tumores animi remedium adhibere:id nos fecimus:naturæque uim attulimus:ut magnitudine medicine doloris magnitudo concederet.ſed ægritudini de qua ſatis eſt diſputatum finitimus eſt metus:de quo pauca dicēda ſunt.eſt.n. metus:ut egritudo præſentis:ſic ille futuri mali.ita ꝗ nōnulli egritudinis partē quandā metum eſſe dicebant.Alii aūt metū præmoleſtiā appellabant.qđ ,n.quaſi dux conſequentis moleſtie . quibus igitur rōnibus inſtantia ferunt̄ eiſdē contēnunt̄ ſequētia: nā uidendū eſt in utriſq; neqͣ humile:ſummiſſum: molle:effœmiatum:factum abiectumq; faciamus: ſed q̄q̄ de ipſius metus inconſtātia: imbecillitate:leuitate dicendū eſt:tñ multū prodeſt ea quæ metuūtur ipſa contēnere.Itaq; ſiue caſu accidit: ſiue conſilio pcōmode factū eſt:ꝗ eis de rebus q̄ maxīe metuuntur de morte & de dolore:primo & ꝓximo die diſputatū eſt.Quæ ſi probata ſunt.metu magna ex parte liberati ſumus.ac de maloꝝ opinione hactenus. Videamus nunc de bonoꝝ.i.de lætitia & de cupiditate.Mihi quidē in tota ratione ea quæ pertinēt ad animi perturbationē.una res uidet̄ cauſam continere:oīs eas eſſe in noſtra poteſtate.omnis iudicio ſuſceptas.omnis uolūtarias . Hic igit̄ error eſt eripiēdus:hęc detrahēda opinio:atq; ut in malis opinatis tolerabiliora.ſic in bonis ſedatiora ſunt efficiēda ea quæ magna & lætabilia dicunt̄ atq; hoc quidā commune malorum & bonoꝝ.ut ſit iam difficile ſit pſuadere nihil earum rerū.quæ pturbēt aīum:aut in malis :aut in bonis eſſe habēdū.tñ alia ad alium motū curatio ſit adhibenda.aliaq; ratione maleuolus.alia amator.alia rurſus anxius.alia timidus corrigēdus. atq; erat facile ſequētē eā rōnē. quę maxime probat̄

quaꝝ duæ de opinatis malis ſunt totidē de opinatis bonis. Quæ perturbent aīum:ſtoici dicūt mortē dolorem:nō eſſe mala.Diuitias & uoluptates nō eſſe bona:qđ perſuadere uelle difficillimū eſt:& repugnās cōi mori & ſenſui. Ad alium motum:ad aliā perturbationem:nihil.n.aliud eſt perturbatio:q̄ turbidior motus a ratione auerſus. Alia curatio:imperitoꝝ medicoꝝ eſt ad uarios oculorum morbos eodem uti collyrio:ad uarias ægrotationes una uti medicina:ſed ſicut bonus medicus alia curatione utit̄ in podagrico:alia in pleurætico:alia in aliis morbis.ſic philoſophus pro uarietate perturbationū uarias cōparat medelas atq; fomenta. De bonis & malis:ſm ſtoicos:qui id ſolum bonum eſſe uolunt:quod ſit honeſtum:id ſolū malū

Recens dolor aſperat̄ fomēta uulnus hiat intēpeſta cano

Præmoleſtia

Inſtās pñs

Cardo rerum

An naturales ſint affectus

Imperitus utit̄ eodē ſemper collyrio

de bonis & malis negare unquam læticia affici poſſe inſipiẽtem: quod nihil unquam haberet bõi: ſed loquimur nunc more cõmuni: ſint ſane iſta bona q̃ putantur honores. diuitiæ: uoluptates: cæteraq;: tamen in eis ipſis potiundis exultans geſtienſq; lętitia turpis eſt. Vt ſi ridere conceſſum ſit uituperetur tamen cachinatio: eodem. n. uitio eſt effuſio animi in læticia: quo in dolore contractio. Eadamq; leuitate cupiditas eſt in appetendo: qua læticia in fruendo. Et ut nimis afflicti moleſtia: ſic animi elati lętícia iure iudicantur leues. Et cum inuidere ægritudinis ſit malis autem alienis uoluptatẽ capere læticiæ: utrũq; imanitate & feritate quadam proponenda caſtigari ſolet. Atq; ut confidere decet: timere non decet: ſic quidem gaudere decet: letari non decet. Quoniam docẽdi cauſa a gaudio læticiam diſtinguimus. Illud iam ſupradiximus: fieri contrationẽ animi recte nũquã poſſe elationẽ poſſe. Alter. n. Neuianus ille gaudet hector. Letus ſum laudari abs te pr̃ a laudato uiro. Aliter ille apud Trabeã. Lena delinita argẽto nutum obſeruabit meum. Quid uelim? quid ſtudeam aduenıens digito impellam ianuam. Fores patebũt. De improuiſo Chriſis ubi me aſpexerit. Ala-

quod türpe: reliqua adiaphora. i. indifferentia: & in meditulio boni maliq; eſſe contendũt: ex quo dogmate inſipiens negaẽ lætitia affici poſſe: qm̃ particeps boni eſſe nõ poteſt: ſapientia. n. cum inſipientia non copulaẽ & ita qui nõ eſt ſapiens etiam ſi exuberet diuitiis: uoluptatibus: honoribus: lætus: æ gaudens dici non poterit qm̃ hæc in bonis non ſunt apud ſtoicos. Vituperetur cachinatio: cachinus dicitur ſolutus; & immodicus riſus: qui repræhenſibilis eſt: quo ut ait Catullus: nulla res ineptior eſt: hinc præcipit Seneca: ut riſus ſit ſine chino: uox ſine clamore: uetultas dici uoluit cachinum: non de riſu tm̃: ſed & ſono uehemẽtiore Catullus: Procedunt leuiterq; ſonant clangore cachini: ſic & cachinare: ſonum uehementiorem ædere ſignificat: actius ſeua ſonando crepitu clangentes cachinant: qdam riſum continere nõ poſſunt: unde danda eſt illis uenia: ut inqt Ariſto. qui riſum cohibere conati cumulatiſſimum emittũt quod accidit Xenophonto. Riſus & leticiæ affectus in ſplene eſt ut medici dicunt & memorat. Lactanti. Pli. quoq; in. xi. ait ſunt q putent adimi riſum ſimul homini exempto liene: intẽperantiam q; ioci. Conſtare lienis magnitudine: hinc illud Perſianum. Sed ſum petulãti ſplene cachino: quintus quoq; ſerenus ſic ſcribit: ſplẽ tumidans nocet & riſum tamen addit ineptũ dicitur exectus faciles haurire cachios: perpetuoq; euo frontem præſtare ſerenam. Splenem autem & lienem pro eodem uiſcere accipi ſatis notum: unde ſplenici & lienoſi dicti: quorum affectus eſt lien: ſenſus eſt: ſicut effuſe ridendum non eſt: ita effuſe & ĩtemperanter non eſſe letandum in læticia: nec in dolore: ĩmodice mœrendum. Cõtractio: triſticia: & afflictio. Inuidere ægritudinis: ſupra dictũ eſt q; ægritudini inuidentia ſubiicitur: quæ letatur ex alienis malis: torqueẽ ex alienis bonis: hinc Ouidianũ illud intabeſcitq; uidendo ſucceſſus hominum carpitq; & carpitur una. Confidere decet: uerbum hoc confidere: των μεσων eſt in bonam partem accipitur & in malam hic in bonam: ut apud Vir. & afflictis melius cõfidere rebus. Confidentia pro temeritate: & audatia uſurpatur. Pacuuius. Grandem atq; atrocem coerce confidentiam. Gaudere decet: tanq̃ gaudium ſit honeſtum: lætitia: turpis: ſtoici: quod & ante dictum eſt: gaudium in ſapiente eſſe dicunt: læticiam negãt dicitur aũt illud gaudium: cum animus ratione mouetur placide atq; conſtanter: hunc locũ allegat nonius: docens lætari & gaudere inter ſe diſtare. Contractionem animi: In mœrore & ægritudine. Elationẽ: In gaudio & læticia. Aliter gaudet: honeſto. ſ. gaudio. Neuianus hector: a neuio poeta introductus. Lætus ſum laudari: uerba Hectoris apud Neuium poetam letantis ſe laudari a patre priamo laude digno: ea. n. uera laus eſt: quæ ab eo proficiſcitur: qui ipſe uixerit in laude. In epiſtolis ad Catonem: ait lætus ſum laudari me inquit Hector: opinor apud Neuium abs te pater laudato uiro: ea eſt. n. profecto iucunda laus: quæ ab his proficiſcitur: qui ipſi in laude uixerunt. Seneca. xyii. epiſtolarum. Laudatum uirum interprætaẽ laude dignum: his uerbis: cum tragicus ille apud nos: ait magnificum eſt laudari a laudato uiro laude digno ait. Aliter ille. Elatione indecora: & turpi læticia. Apud trabeam: nomen eſt poetæ: cui inter comicos octauum locum aſſignat ſeditus: qui ſic ait: loquens de poetis comicis. Turpilius ſeptimum: trab a octauum obtinet. Ma. Tullius aliubi uſurpat uerſiculos trabeæ: qui ait libro ſecundo de finibus: omnia & ille apud trabeam uoluptatem animi læticiã nimiam dicit eandem quam ille cecilianus: qui omnibus læticiis lætum ſe eſſe narrat. Lena delinita: uerba ſunt amatoris: qui a trabea induciẽ amans chryſidem meretricem: cuius amore. ut facilius potiatur: lenam argento demulcet: & leticia geſtiens hæc ſecum loquitur: lenas autẽ: & lenones infames eſſe demonſtrat iuriſconſultus: uenus prima ut in hiſtoria ſacra continetur artem meretriciam inſtituit auctorq; mulieribus in Cypro fuit uti uulgo quæſtum corporis facerent. Diminutiuum lenonis eſt lenunculus & lenulus. Plautus teugero lenunculũ idẽ in penulo. ita ut cœpi dicere lenule de illa pugna: apud Plau. in aſinaria. len. a omnis lenocinii docta & perita artes lenonias ſcire explicat & decenter. Digito impellã ianuam: mira eloquentia: qua hyperbole expræſſiſſima eſt: nam uno digito nihil minus dici poteſt cõſimile eſt illud terentianũ: qui mihi nunc uno digitulo fores aperis fortunatus: ne tu iſtas faxo calcibus ſepe inſultabis fruſtra. Alacris: feſtina & lætabunda: quidam enim alacrem dici putant. quaſi alis acrem tãq̃

feſtinum

Cachinus

Xenophõtus riſus ĩcõtinẽs riſus in ſplenẽ ſplẽ liẽ idẽ lienoſi cõfidere cõfidẽtia

Lætus ſũ laudari Laudatus laude dignus trabea cõicus Lenones Lenæ famoſi ars meretricia a uenere lenulus lena plautina

festinum & properum: supra de alacri: & alacritate dictum est. Quam hæc pulchra: hæc cicero. Ipse: amator. Fortunã ipsam: nihil dici potest elatius: nihil per hiperbolẽ expressius: q̃ ut prænimia lætitia dicat: qspiam q̃ fœlicitate sua ãteibit ipsam fœlicitatem: q̃ fortunis suis antecellet ipsam fortunam: in cuius manu sita est beatitas: & quæ uitam mortalium regit: talia autem apud trabeam dicit iuuenis amator iu modica lætitia exultans. Flagitiosi: facinorosi: & scelesti: nam flagitium: auctore Dõato dicitur res flagitatio ne: hoc est increpatione digna. Inflãmata omnia: uix inuenit q circa aphrodisia hoc est uenerias uoluptates sit tẽperatus: cum appetitio illa sit concitatissima: & difficilius sit: ut inquit Heraclitus uoluptati q̃ ire repugnare: hec uoluptas ut autumat. Plato libro. vi. de legibus ardentissimo furore. Et maxima petulantia hoies urit & agitat. Ergo pro miraculo: id reperit exemplum. Iccũ tarentinũ nullam unquam uenerem cognouisse: qđ & de chrisone asty lo: & diopompo traditũ est: uerum qđ ille cupenius oratianus. Nolim laudarier inquã sic ego. Amor tantæ læuitatis: magnus deus est amor: ut inquit Plato in symposio: & apud homines deo: q̃ mirãdus: græcæ dicitur eros: qa ut interpræ tatur idem Plato in cratilo influit extrinsecus p oculos: ex quo illud propertianũ si nescis oculi sunt i amore duces: mollissimus ẽ: pulcherrimus: fortissimus: beatissimus. Contra quidam uituperantes: amorem turpem. noxium: impotẽtem dicũt: uaticiniũ apollini: mysteria dionysio. Amatorium furorẽ amori tribuimus ut ab eodem platone in phedro proditũ ẽ. Est deus amori contrarius: quem anterota nominãt: qui ita amorem fugat: ut ille conciliat. Amorem figurat pinnatum & uolaticum: qa nihil amantibus leuius nihil mutabilius inuenit: qui ut inquit Plautinus amator maritimis motibus agitantur: & ut eleganter expræssit. Propertius. s. alterna qm̃ iactamur in unda nostra q̃: nõnullis permanet aura locis: puer fingitur: quia puerilibus moribus & leuitate præditi sunt amatores. & sine sensu uiuunt: nec plus sapiunt q̃ pueri. Apud Properti. uersus est retranctandus: ex secundo libro. In elegia de amore. qui sic legitur. si puer es alio traiice tela tua: explanationẽ lege in cõmentariis meis. Verum in alia me nunc q̃ prius opinione esse confiteor. Et. n. superuacuus: foret in studiis longior labor si nihil liceret melius inuenire præteritis. nam & Hippocrates clarissimus medicorũ. uidetur honestissime fecisse. qui quosdam errores suos ne posteri errarent confessus est. & Mar. Tul. non dubitauit Catullum atq̃ lucullũ. sic. n. libri ab eo editi appellantur. aliis postea scriptis emendare. & Augustinus non erubuit libris retractionum repastinare libros iam editos. Dixi dum cõmentarios propertiãos cuderem legendum esse. si puer es. nunc assero corrigendum. si par est. pro si puer est. ut sic sensus nitidus. & speciosus. Si iustum est & æquum traiice o cupido sagittas tuas. ad eos feriendos. qui intacti sunt. & resiliunt: ab illecebris cupidineis. me. n. qui tibi mancipatus sum. Iampridem & addictus. turpe est amplius percutisgiq̃ spiculis tuis. Tantæ læuitatis. qui amat non plus sapit q̃ puer. Amori accedunt. ineptia stulticia temeritas icogitãtia: cupiditas. petulãtia. multiloqũ & pauciloqũ sicuti graphice scribit Plau. in mercatore. Quẽ cecilius deum. Cecilius poeta comicus. Amorem non solum deum. sed summum supræmumq̃ esse censet. quod & Plato autumat in hanc sententiam ait Seneca in hyppolito. Deum esse amorem turpi seruitio faués finxit libido. quoq̃ liberior foret titulũ furori numinis falsi addidit. Idem in octauia. de amore hæc scitu digna & memoratu tradit. uolucrem esse amorem fingit immitem deum mortalis error. armat. & telis manus arcusq̃ sacrosq̃ istruit sceua face. Genitumq̃ credit uenere. uulcano satum. ius magna mentis blandus atque animi calor amor est. Iuuenta gignitur. luxu & otio. nutritur inter læta fortunæ bona. Cui manus sit: in potestate amoris. & manu est ut inquit Cecilius. facere dementem. facere sapientem. quem uelit. nam ex amore insaniunt homines. ex amore sapiunt. Nam ut inquit Plato. nullus adeo ignauus est. quem amor non inflammet & ad uirtutem diuinum reddat: ut uiro fortissimo par accedat. In morbum inici. qui amat in morbo est. & eo quidem grauissimo. ideoq̃: apud Plautum in cistellaria dicitur. amor morbus est. loquitur puella nomine gymnasium bono animo esto. erit isti morbo melius: subiungit silenium. confidam fore si medicus ueniat. qui huic morbo facere medicinam potest. idem in trinummo. Amor inquit mores hominum moros & morosos efficit. ubi per annominationem. mores mori dicuntur. stulti & fatui. moros. n. græcæ stultus dicitur. unde moriones nominantur. & morari prima longa significat insanire. Quem contra. amor ille suauissimus est ut inqt Plau. qui est mutuus. ubi qui amat redamatur. quod oppido q̃ rarum est fœmine. n. rarenter uere amant. sed ut inquit lena plautina. amare se simulant. neq̃ ulla mulier habet cordolium. Experi. desiderari. Accersiri. uocari. in hãc sñiam ait Persi. Quidnã igit faciã. ne nunc cũ accersos & ultro supplicet accedã? qđ ex illo terẽtiano trãscriptũ uĩ. qđ igit faciã adeã an nõ eã. ne nũc qđ cũ accersor ultro.

cris obuiam mihi ueniet complexum exoptans meum. Mihi se dedet. Quam hæc pulchra putet ipse iã dicet. Fortunam ipsam anteibo fortunis meis. Hæc lætitia quam turpis sit: satis est diligenter attendentem penitus uidere. Et ut turpes sunt qui afferunt: se lætitia: tum cum feruntur uenereis uoluptatibus sic flagitiosi qui eas inflammato animo concupiscũt totus uero iste qui uulgo appellatur amor: nec Hercule inuenio quo nomine alio possit appellari tantæ leuitatis est: ut nihil uideam: quod putem conferendum. Quem Cecilius deum qui non summũ putet: aut stultum: aut rerum esse imperitũ existimet. Cui in manu sit: quem esse dementem uelit. Quem sapere. quem sanare. quem in morbum inici. quem

Flagitiũ
Appetitus ueneris ardentissimus
Iccus ignarus rei uene riæ
Magnus deus amor
Eros
Amatorius furor
anteros
Amor alatus amor
puer retractio uersiculi pper tiani
Hippocrates errores suos confessus
Augusti. repastinauit opera sua
Vitia amoris cecili us comicus
Seneca de amore
Amor morbus
Mores mori morostultus morio
Morari
Amor mutuus suauissimus

O præclarã: cum ĩronia legendum: pronũciandumq; eſt. De comedia loquor. Inter ueteres quæſitum ẽ an comedia ſit poema propterea quod ſerpit humi. Quod ſermo merus: uerba quotidiana. Character humilis eſt. hinc illud Oratianum: idcirco qdam comedia nec ne poema eſſet quæſiuere: quod acer ſpiritus ac uis: nec uerbis: nec rebus ineſt. Nulla eſt oĩno: tanq̃ q probant flagitia ĩuitant ad flagitioſa poemata cõdenda: ſicut apud eos q improbant nullo in honore ſunt laſciui poematis conditores: nulla ergo ait Cicero eẽt comœdia: & nulla theatrica opprobria ſi nos talia non probaremus: uerum ut inqt Aug. artẽ flagitii diſcũt

An comedia ſit poema

ex ludis ſcenicis: dum flagitioſiſſimæ cõſuetudinis uitiis oblectanť. hinc apud Terẽ. flagitioſus adoleſcens ex tabula picta inſpecta adhibet patrocinium turpitudĩs ſuæ. In eaq; ſe iactat imitari deũ. Ego inqt homuntio non facerẽ id quod deus; ego uero illud feci ac lubens: & hæc ſunt ſcenicoꝝ flagitia ludoꝝ: comœdiæ. ſ. & tragœdiæ: quæ agebantur in ſpectaculis multa rerũ turpitudĩe: & ſi nulla uerborũ obſcenitate cõpoſitæ: quas ẽt inqt Auguſt. ĩter ſtudia quæ honeſta ac liberalia uocanť: pueri legere & diſcere cogũtur a ſenibus. Hierony. in expoſitione de filio prodigo: ſacerdotes inqt dei omiſſis euãgeliis uidemus comœdias legere amatoria: bucolicoꝝ uerſuum uerba cantare: qđ in decretis canonicis. Diſt. xxxyii. repetitum ẽ. Itẽ Di. lxxxxi. præcipiť ne laudes iouis pſonent in aure põtificis. Princeps argonautaꝝ: Iaſonem itelligit: q in tragœdia medea: uerba hæc dicebat ad medeã quã expulerat: ſignificat aũt tragœdiã opinor ennii cui titulus ẽ medea: de qua in prĩo de finibus ſic ſcriptũ legimus qs tam inimicus pœne noĩ romano eſt: q ennii medeã: aut antiopã Pacuuii ſpernat: aut reiiciat: euripides apud græcos ſcripſit medeã: apud noſtros extat medea ſenecæ: grãmatici idẽtidem citant Enniũ & actium poetas in medea. Tu me amoris: dicuntur hæc ex pſona Iaſonis ad medeã: quæ illi merita ſua exprobrabat: q̧ ut refelleret dicit: ſe ab illa amoris magiſq̃ honoris gratia ſeruatũ eſſe. Excitauit ĩcendia: in hanc ſnĩa maro: ſceuus amor docuit natorum ſanguine matrem commaculare manus. Crudelis. tu quoq; mater. Notiſſima ſunt illa: quæ medea ob amorem & uecors factitauit: quæ flãmis coronalibus: deuſſit nouam nuptã una cũ regia. qđ latiſſimæ a nobis explicatum eſt in primo apuleii cõmentario. Apđ alium poetam: fortaſſis actium ſignificat: q & ipſe medeam ſcripſit. Illum. ſ. iaſonem. Quis plus pollet: nimirũ plus pollet poſtq; amor: q̃ pater: q̃ legas: q̃ reliqua oĩa.

Ego homũtio nõ facerẽ qđ deus comœdias legi a ſacerdotibus ennii medeã

cõtra amari: quem expeti: quem accerſiri. O præclaram emendatricem uitæ poeticam: quæ amorem flagitii leuitatis auctorem in concilio deorum collocãdum putet. De comœdia loquor: quæ ſi hęc flagitia non probaremus. nulla eſſet omnino. Quid autem ex tragœdia princeps ille argonautarũ. Tu me amoris magiſquam honoris ſeruaſti gratia. Quid ergo: hic amor Medeæ: quanta miſeriarum incendia excitauit: atque ea tamen apud alium poetam patri dicere audet ſe coniugem habuiſſe illum amor quem dederat. qui plus pollet potiorque eſt patre ſed poetas ludere ſinamus quorum fabulis in hoc flagitio uerſari ipſum uidemus Iouem. Ad magiſtros uirtutis philoſophos ueniamus: qui amorẽ negant ſtupri eſſe & in eo litigant cum epicuro non multum: ut opinio mea fert mentiente. quis eſt enim amor iſte amicitiæ. cur neque deformem adoleſcẽtem quiſquam amat: neque formoſum ſenem. Mihi quidem hæc ĩ græcorum gymnaſiis nata conſuetudo uidetur in qbus iſti liberi & cõceſſi ſunt amores. Bene igitur Ennius, Flagitii principium eſt nudare inter ciues cor

Nihil cõcitarius amore iupiter amator mulierũ ſubãtẽ

Nihil. n. potentius: nihil cõcitatius eſt amoris ui & ĩpotentia: q̃ non ſolum mortales uincit: ſed & ĩmortales debellat: hinc Oui. de amore: tu ſuperos. Ipſũq; iouem tu numina ponti uicta domas: ipſumq; regit: q numina terræ tartara qd ceſſant. Ipſum uidemus iouem. carmĩbus poetarũ. Iuppiter amator maximus adulterq; deſcribitur. quem tradunt cũ alcumena cum ſemele. Cũ antiopa: cũ læda: cũ danaæ: cum europa: cum aliis prope ĩfinitis. cõcubuiſſe. Tertullianus ĩ apologetico ait iouem fede ſubantem in ſororem fuiſſe ubi ſubantem ĩtelligi uult pro libidinantem & rei ueneriæ ĩhiantẽ: ſuper quo uerbo ĩ annotationibus plura: idẽ poetas deoꝝ dedecoratores eſſe dicit: qm̃ eos faciũt adulteros. & ſcortatores.

Duo amores amor cœleſtis amor uulgaris amator ſpectu amati amoris pueroꝝ

Amorem negãt ſtupri eſſe. Plato amorẽ pconio laudis extollit: atq; duas eſſe ueneres. Geminos quoq; amores. Alterũ turpẽ & beluinũ atq; uulgarẽ alteꝝ honeſtũ: cœleſtem atq; ptioſum: q amantẽ pariter atq; amatũ uirtutis curã ſtudiũq; ſuſcipere cogit: cuius ſectatores: nullas ad turpitudinẽ ſtiulis illiciunť: hic amor nõ formã corporis diligendã admonet. ſed pulchritudinẽ aĩ exoſculandã. q uirtutes amatoribus ſuis cõciliat de quo & nos olĩ luſimus. quodã idilio amatorio utrũq; amorem uerſibus elegiacis diſſertãtes. nũc Cic. culpat phos. q amorẽ negãt ſtupri eẽ. ſed amicitiæ conciliatorem. qđ ſecus uř. Cũ nullus amet deformem. ſed forma corporis maxime alliciať. Plato ĩ ſympoſio. De amore uulgari loquens amat inqt fœminas non mĩuſq̃ maſculos. & corpora magiſq̃ aĩos. Ariſto. quoq; lib. octauo æth. amator inqt aſpectu gaudet amati. hic aũt obſeqo amoris. deſinẽte uero ætatis flore. & amicitia frequẽter deſinit. nam huic aſpectus nõ amplius iucũdus eſt. illi aũt non præſtatur obſequm. In qbus cõceſſi amores. Socra. Plato. Xenophon. & uniuerſus ille phorum cœtus. maſculorũ amores cõmendant. fuerũq; apud græcos conceſſi liberiq; amores adoleſcentuloꝝ. ĩmo ut auctor eſt. M. Tul. ĩ libris de rep. probro erat adoleſcentibus græcorum. ſi amatores non haberent. Ser. grãmaticus ait de cretenſibus accœpimus qđ in amores puerorum ĩtemperãtes

fuerunt

fuerunt:quod postea in lacones & totam græciam translatum est:proprius autem de amoribus cretum ille
mos fuit:ut amator uiolentia & rapina corriperet amatum:amabilem non tam formosum putant quam ro
bore præstantem:quem muneribus donatum:post cenam euestigio dimittit amorem philethora appellãt.
Amatum uero Clenon.Idest illustrem:auctor Strabo in.x.lygurgus nomothetes:idest legum cõditor apd'
spartanos:puerorum amatores esse permisit:Sic Socrates alcibiadem amore castissimo dilexit aitq; alcibia
des apud Platonem:se non aliter ex gremio socratis surrexisse:quam si cum patre iacuisset:ait idem Plato

pora:qui ut sint sicut fieri posse uideo:pudici:solli
citi tñ & anxii sunt eoq; magis quod seipsi continẽt
& cohercent. Atq; ut muliebris amores omittam:
quibus maiorem licentiam natura concessit quis
aut de Ganymedis raptu dubitat quid poete uelit:
Aut non intelligit quid apud Euripidẽ: & loquat'
& cupiat Laius. Quid deniq; homines doctissimi:
& sũmi poete de seipsis:& carminibus edãt & canti
bus. Fortis uir in sũma repu. cognitusq; de iuuenũ
amore scripsit Alceus. Nã Anacreõtis quidem tota
poesis ẽ amatoria. Maxĩe uero oĩum flagrasse amo-

ciuitatem uel exercitum futurum insupera
bilem iexpugnabilemq;:qui ex amatoribus
amatisq; constaret:olim gorgias apud lace-
dæmonios primus sacram. Ita enim appel-
lant cohortem ordinauit:ex amatoribus &
amatis constitutã.Ita ut amator iuxta amatũ
collocaretur:ex quo facta est in dissolubilis
insuperabilisq;:cum pericula animo p̃sentis
simo perferrent:cum amator arma abiicere
ut ordinem deserere aut fugere coram ama
to erubesceret:immo obire mortẽ mallet:q̃
dilectum relinquere:fertur hanc sacram co
hortem usq; ad bellum quod apud chero-
nam plutarchi patriam gestum est insupera
bilem inuictamq; permansisse:post id præ-
lium cum philippus macedonum rex uicto
ria potitus inspexisset trecenta cadauera si-
mul iacentia:audito id esse illud sacrum agmen:demiratus uehemẽter dixit.Dii eos perdant:qui istos uel
facere:uel pati turpiter aliquid suspicantur. Nudare inter ciue corpora:In gymnasiis exercitationibusq;
græcorum corpora nudabantur lacedemoii primi:ut docet thucidides corpora certaturi nudauerunt: p-
palam se exeuntes:oleoq; unxerunt.Græca res ut inquit Plini nihil ualere.Plato in quinto de Republi. nõ
solum uiris:sed etiam mulieribus corpora nutanda exercendaq; gymnasticis exercitationibus esse permit
tit uerum cumprimis ratio uerecundiæ habenda est:sine qua nihil satis laudabile esse potest. De ganime
dis raptu:Finxerunt poetæ Iouem ĩ aquila rapuisse cataminum Ganimedem:qui color poeticus significat:
aut per legionem raptum esse:cuius insigne est aquila:aut nauis in qua impositus est:tutelam habuit in aq-
la figuratam:locum unde raptus est harpagion uocant græce αρπαξω dicitur rapio. Vnde harpax:apd' Plau
tum nomen furacis & raptoris.Et harpagare pro rapere:obraptũ.Ganymedis:ut historici tradunt.exortũ
est bellum tibi patri ipsius & tantalo:frustra igitur Iouis fabula:& raptrix aquilla confingitur. Quid cu-
piat laius:apud Euripidem in phœnissis:laius qui manu filii oedipodos erat periturus optat amores præ-
posteros:& adolescentulorum diuerticula:feruntq; a laio consuetudinem cohortis amatorum. Exortam
esse:quam pauloante dixi sanctam cognominari:cuius rei meminit Plutarchus quoq; in pelopida. Scri-
psit Alceus:inter poetas lyricos græcos. Alceus est magnificus:breuis diligens:& plurimum homero similis:
sed in lusus amoresq; descendit.In parte operis aureo plectro Donatus:quia tyrrãnos: insectatus est : quod
& Quintilianus memorat:& Ora.signat illo uersu.Et te sonantem Plinius aureo alceæ plectro:patriam ha
buit mitylenem:quæ ciuitas est in lesbo famigerata:olim ex quodam prœlio abiectis armis sese fugisse scri
psit:& præconi cuidam imperasse:ut his.qui domi erant nunciaret:alceum incolumen euasisse: hic dile-
xit puerum noĩe lycum:nigris oculis:nigrisq; capillis speciosum:quem carmĩe lirico celebrauit:hinc Ora.
de alceo loquens sic refert:liberum & musas ueneremq; & illi semper herentem puerum.canebat & licum
nigris oculis nigroq; crine decorum cum sæpe amatoribus:uitia amati iucunda sint:Neuus ĩ articulo pue
ri delectabat Alceum At est corporis macula neuus.Illi tamen hoc lumen uidebatur ut inquit.M.T.in pri-
mo de natura deorum. Anacreontis poesis anacreon lyricus poeta amauit puerum nomine bathyllum ui
scenda pulchritudine spectabilem de quo Orati.Non aliter samio dicunt arsisse bathyllo anacreonta teũ.
Apuleius huiusce bathylli statuam eleganter graphiceq; describit in floridis:quem ait anacreonteum car-
men canere:hunc celebrauit anacreon amatorio poemate cuius uersus lepidissimos.Au. Gellius refert li-
bro noctium atticarum duodeuigesimo.Et ego libens meminit ut obiter unius elegantis uerbi corrigeret
error quo lapsi sunt correctores.interprætesq; gelliani sic enim græce scriptum est.ποιησον αμπελουσ μοι
καβοτρυασ καταυτο και χρυσεουσ πατουντσα ομου καλωσ λυαω ερωτα ακιβαθυνον.i.ut interprætantur ĩ-
terpræte:uites fabrica quæso intus & racemos pariter aureosq; pulchre calcantis comites lyei Amoremq; p
fundum simul Cetera satis conducenter & pariter.sed nouissimum uerbum parum solerter introspexe-
runt.nam non legendum est βαθυνον quod significat profundum sed βαθυλλον.i. bathyllum puerum . Et
ita sensus uerus speciosusq; elucescet hac nostra lectione ut dicat anachreon o uulcane fabrica mihi quæso
in poculo argenteo.uites & racemos & calciatores bacchi.Et amorem una cum puero bathyllo.quem.s. de-
periebat uult.n.in poculo celari figurariq; cum deo cupidine puerum bathyllum suum deliciosum.De ana
creonte intellexit Ouidius illo uersu.fit quoq; uinosi teia musa senis.de eodem aliubi inquit.precipit lyri
ci teia musa senis.Dictus est enim Anacreon teius a patria Teo.quæ ciuitas est ioniæ ex eadem urbe fuit he-
chateus historicus periit Anacreon acino uuæ passæ strangulatus.

Amor cretICorum
Phileton
Clenos
Alcibiades socrati dilectu
Sacra cohors ex amatis & amatoribus
Dictum philippi
Corpora nudare greca res ẽ
Raptus ganymedes
Harpagiõ
Harpagar̃
Amores p̃posteri
Alceus
Aureo plectro donatus
Lycus delitiũ alcei
Neuus delectabat alceum
Anacreon
Batyllus deliciolũ
Locus pulcherrimus
Teia musa
Teos
Ibicus rheginus

re Rheginum Ibicum apparet ex ſcriptis: atq; hoꝝ omnium libidinoſos eſſe amores uidemus. Philoſophi ſumus exorti & auctore quidem noſtro Platõe: quem nõ iniuria. Dicæarchus accuſat qui amori auctoritatem tribuerit nimis: ſtoici uero & ſapiẽtem amaturum eſſe dicunt: & amorem ipſum conatum amicitiæ faciundæ ex pulchritudinis ſpẽ diffiniunt qui ſi quis eſt in rerum natura: ſine ſollicitudine: ſine deſiderio: ſine cura: ſine ſuſpitiõe ſit: ſane: uacat .n. omni libidine. Hæc autem de libidine oratio ẽ. ſin autẽ eſt aliquis amor ut eſt certe q nihil abſit aut non multum ab inſania: qualis in leucadia eſt: ſi quidem ſit quiſq̃ deus: cui ego ſim curæ. At id erat deis omnibus curandum queadmodũ hic frueretur uoluptate amatoria. Heu me infœlicẽ. nihil ueri⁹ ꝓbe & ille ſanus ne es qui temere lamentare: ſic inſanus ſuis etiam uidetur. Ad quas tragœdias effecit? Et Apollo ſane fer opem: teq; omnipotens. Neptune inuoco. Voſq; adeo uenti. Mundum totum ſe ad amorem ſuum ſubleuandum conuerſurum putat. Venerem unam excludit ut iniquam. Nã quid ego te appellem Venus: eam pre libidine negat curare quicquam: quaſi uero ipſe nõ propter libidinem tã

Rheginũ ibicum: ex nouem lyricis poetis apud græcos famigeratis: unus eſt ibicus: a quo genus metri di-
Rhegion. ctum ibicum: ſicut alterũ ab alceo alchaicum: tanta apud ueteres fuit poetarum lyricorum multitudo: ut
Rhagades M. Tullius neget ſi duplicetur ſibi ætas habiturum ſe campus quo lyricos legat. Rheginus eſt ibicus dictus a
Rhagadia patria rhegio: quod oppidum: in marginæ italiæ ſitum eſt. Cui græci nomen debere ab argumẽto dehiſcen-
Rhagæ di. Rhegion .n. græce abruptũ pronunciatur: hinc .n. ſicilia auulſa abruptaq; eſt ab italia græcũ uerbũ eſt. ρηγνυμι. quod ſignificat abrumpto: unde rhagades & rhagadia dñr ſciſſuræ ac rimæ. quæ anũ ſedemq; infeſtant de quibus Pli. Celſus. medici oẽs multa. Inde Rhagæ nominatæ cui ciuitati ab auulſione terremotus inditum nomen olim Rheginæ ciuitatis ingens fuit potentia: ob eãq; cãm nomen ciuitati factum eſſe qdam autumãt quaſi regia urbs foret: qđ & Stra. memorat.

Dicearchus: hic fuit nobilis paripateticus q librũ ſcripſit de interitu hoĩum: quo docuit hoĩem hoĩ nocentiorem eſſe: omni reliqua calamitate. Amori auctoritatẽ: Plato in dialogis & in ſimpoſio: phredroq; potiſſimũ: amorẽ miro p̃conio ſuſtollit. Sapiẽtẽ amaturũ: aſtipulat̃ huic ſnĩæ illud africani:
Amabit ſapiens amabit ſapiens cupient cæteri. Conatũ: nomen eſt quarti ordinis. Faciundæ amicitie
Amor qd ab amore amicitia eſt noĩata eſt .n. amor princeps ad amicitiã cõiungendã: auctor. M. T. in lelio. Ex pulchritudinis ſpẽ: amor ut diffiniunt ſtoici: & refert laertius: eſt concupiſcẽtia q̃dã inſidiatrix induſtriæ & ſtudii ꝑ aptã ac ſe ingerẽtẽ pulchritudinẽ. Plato in dialogo: cui titulus ẽ de pulchritudo: ait pulchꝝ eſſe qđ ꝑ uiſum auditũq; delectat fores .n. aĩ ſunt oculi & aures: amor diffinit̃ deſideriũ pulchritudinis fruendæ: q ab aſpectu ducit
Oculi originẽ: nã ut Muſeo placet. Cã oĩs amoris
Aures & origo eſt oculus: iõq; illi pedicis amatoriis
Fores facillius illaqueant̃: q frequentiſſimo intui
animi tu aciem uiſus ad aciẽ dirigentes lumina iũ-
Oculus gunt luminibus: & ſi qs pulchritudine pol-
origo leant oculoꝝ ac nitore: ſepius intuendo inſa
amoris nire compellit. Carpit .n. uires paulatim urit q; uidendo fœmina: hinc illud apuleianum. Iſti tui oculi per meos oculos ad intima dilapſi p̃cordia: meis medullis acerrimum cõmouent incendiũ. Expertus loquor nihil ſic inflãmat: ſtimulatq; aĩum amatoris: q̃ uenuſtas oculoꝝ: qui inſtar fulminum pene-
Oculi in trant p̃cordia. Exedunt medulas: uitalia populant̃: amaui iampridem panthiã: In præſentia efflictim depe-
amore po reo martiã: utraq; formoſiſſima eſt: & uenuſtate matronali decentiſſima: utriuſq; oculi ueneris illices ama-
tẽtiſſimi biliſſimiq; me cœperunt inuaſerunt: diſtraxerunt: & ſicut ictus nouiſſimus magis lancinat uitalia: ſic amor
Martia martiæ recentior memet ſurripuit mihi: cuius oculis nihil potentius nihil formoſius: nihil amabilius no-
flãma re ui: non minor eſt primo turbine turbo ſequens. Irreticum poſſeſſum mancipatũ me tenet martia: tenebitq;
cens dum uita ſuppeditabit: dum ſpiritus hos reget artus: qua nec helena formoſior: nec cornelia circũſpectior
Laus nr̃æ nec penelope ꝓbior: nec ulla matronaꝝ oĩbus pulchritudinis nũeris abſolutior. Qui ſi quis: talis ẽ amor
martiæ ille honeſtus: quem plato celeſtem uocat. Sin eſt aliquis talis eſt uulgaris & cõis amor. Qualis in leucadia eſt: ſupra dictum eſt in leucadia fuiſſe petram: eſt qua ſaltus fiebat: qui ad ſedandos amores ualere credebat̃: ex quo ſaphro: eſtro cupidinis ꝑcita præceps deſiluit: an ſapho cephalus ĩdidẽ ſe deiecit ob amoris ĩpotentiã: hic leucadia accipit̃ ꝓ noĩe fabulæ: q̃ cõpoſuit Turpilius poeta comicus. Grãmatici aduocant turpilium in leucadia in q̃ inducebatur amator ob amorem furens ac uecors. Sit quiſquam deus carmen eſt turpilii poete comici: apud quem amator: eſtu cupidinis ardens hæc dicit: poſſet ſatis cõmode hoc referri ad cephalum: qui amore ptarolæ ueſanus ſeſe p̃cipitauit ex ſaxo leucadio: uel ad deucalionẽ: q pyrræ incenſus amore: ex ſaxo diſiluit: nec mora iuſſus amans tetigit letiſſima pyrrhæ pectora. Heu me infœlicem uerba eiuſdem poetæ: q̃ ab amatore eodem dñr. Sanus ne es: hoc dr̃ ex perſona neceſſaria quæ apud Turpilium his uerbis caſtigat inſaniter amantem. Apollo ſancte: amator impos aĩ ob amorem apud poetam ĩuocat deos: ut ſibi ſuppetias ferãt Ego arbitror iõ appollinem & neptunũ & uentos peculiariter ĩuocari ab amatore fortaſſis deucalionẽ uel alio quoq; qa ex leucadia ſeſe demittere p̃cipitem deſtinauerat ubi apollo & neptunus colebant̃ ꝓinde illoꝝ inuocat auxiliũ: ut citra periculum deſiliat & ut amore ſubleuetur quo immodice uexabatur. Nam quid ego ait amator ſe nolle ĩuocare uenerem tanquã iniqua ſit amanti ſibi.

Sic affecto: iuueni sic ob amorē insanienti: ut declarant uersus poetici. Ad alia studia: Oui. in lib. de remedio docet remediū eē efficax ad amorē abolēdū trāsferre aīum ad studia & negocia: nā uenus ocia amat finē q̄ ris amori cedit amor rebus. Res age tutus eris: sūt fora sunt leges sūt quos tuearis amici: uade p̄ ur/banæ splendida castra togæ. Itē Sene. præcipit hoī iracūdo studia immutanda eē omittenda grauiora aīum amenis artibus tradēdū: lectio illū carminū obleniat: historia detineat: mollius delicatiusq; tractet̄ contra amatori querenti amoris solutionem: legendi sunt libri p̄hici: uituperatoresq; rex uenariax q̄ dicunt cauē

Cedit amor rebus

ta flagitia & faciat & dicat: sic igitur affecto hæc adhibenda curatio est ut & illud quod cupiat ostēdat q̄ leue: q̄ contemnendum: q̄ nihil sit omnino q̄ facile uel aliūde uel alio modo perfici: uel omnio negligi possit. Abducendus est etiam nonnunq̄ ad alia studia sollicitudines curas negocia. Loci dēiq; mutationem tanquam ægroti non cōualescentis sæpe curandus est etiam nouo quodam amore ueterem amorem tanquam clauo clauum eiiciēdum putāt. Maxime autem admonendus quātus sit furor amoris. Omnibus enim ex animi perturbatōibus est p̄fecto nulla uehementior: ut si iam ipsa illa accusare nolis stupra dico & corruptelas: & adulteria. incesta deniq; quorum omnium accusabilis est turpido sed ut hæc omittamus pturbatio ipsa mentis i amore fœda per se est. Nā ut illa prætereā quæ sunt furoris hæc ipse per sese quam hebēt leuitatē quæ uidentur esse mediocria iniuriæ suspitiones inimicitiæ. inducie bellum pax rursum. In certa hæc si. tu postules ratione certa facere nihil plus agas quam si des operam ut cum ratione insanias. Hec inconstantia mutabilitasq; mentis quem non ipsa prauitate deterreat? Est enim illud quod in omni pertur batione dicitur demonstrandum. nullam esse nisi

da esse fœminæ participia quibus dicit̄ sodalitas fœminæ est gluten delictorū uticū toxicatū: fouea profunda est mulier. Insidiat̄ in uia quasi latro & quos incautos uiderit: interficit. Solomō ait ne capiaris mulieris nutibus: q̄ uiri p̄ciosam animā capit Pla. inqt amor melle & felle fecūdissimus ē. gustu dulce dat. Amarx ad satietatē usq; agge rit. Hierony. Sene. plutarchus scribūt. amor formæ rōnis obliuio est: & insaniæ p̄ximus fœdū minimeq; cōueniens aīo suspici uitiū turbat cōsilia: altos & generosos spiritus frāgit a magnis cogitationibus ad hūilimas detrahit. Querulos: iracundos temerarios du re impiosos seruiliter blādos oībus inutiles ipsi nouissime amori facit apud Platonem tota amoris insectatio: posita est: & oia eius incōmoda lysias explicat. Loci mutatiōe Oui. inter cætera remedia: hoc quoq; cōmemorat: mutandum esse locum cum ait I p̄cul & longas carpere perge uias: nam ut iqt Propertius. Quantum oculis animo tam p̄cul ibit amor. In decretis can. Di. lxxxvi. sic scriptum legimus: ualet interdum p̄ salute aiæ mutatio loci: plerumq;. n. dum mutatur locus: mutatur mentis affectus sed interdū scādit æratas uitiosa naues cura: nec turmas equitū relinquit: ocior ceruis & agente nimbos ocior euro: ut inquit Ora. in carmine lyrico: amoris cura per sæpe indiuulsa est & iseparabilis: nec ulla peregrinatione oblitera tur sequunt̄ nos quocunq; imus uitia: ideoq; præcipit salubriter Sene. animum debere nos mutare non cœlum: cuipiam quærenti nihil sibi peregrinationes profuisse: quid

sodalitas fœminæ gluten delictox

Plautinū satu dignum

Contra amorem

Mutādus locus est

miraris ait Socrates: cum te circunferas quæris quare te ista fuga non adiuuit: tecum fugis: onus animi deponendum est. Tanq̄ egroti: multis morbis saluberrima est aeris lociq; mutatio: eaque curatione medici utendum esse præcipiunt & potissimum in phthisicis Pli. ait in. xxxi. utilem esse nauigationem: phthisi affectis aut sanguinem egerentibus: ideoq; egyptum peti solitum pp longinquitatem nauigandi. cor. celsus i tertio opus est phthisicis longa nauigatione: cœli mutatione sicut densius: q̄. i. ex quo discedit eger petat̄ iōq; aptissime exitalia alexandriam itur. Columela in octauo censet in oībus morbis ac pestibus mutandas esse regiones Non conualescentes: atrophos uocant: ab imbecilitate uires uis recolligentes cacexia: malus est corporis habitus: qd̄ fit cū lōgo morbo uitiata corpora: āt si illo uocāt: refectionē tn̄ nō accipiūt. Nouo ueterē eiiciendū: Oui. successore nouo tollit̄ oīs amor. Proptius: sūt quoq; trāslato gaudia seruitio: sicut. n. ueterē morbū nouus euomet sicut clauū claus expellit: ita ueterē amorem nouus amor extrudit expūgitq; sed q̄nq; tā firmæ sunt pedicæ & casses primitiui amoris ut resolui non q̄ant: neq; p̄fringi: ullo amore posterio re ptinax ē p̄ sæpe neq; frigescens neq; relentescens cupido: cuius clauo fixus aīus amātis q̄n magis se subdu cere cōtendit: tāto magis retrahit̄. Supra icesta: de stupri icestiq; d̄ria apd̄ Suetoniū plura: & docet iurisconsultus titulo ad legem iuliam de adulteriis. Iniuriæ suspitiōes: apud Terentiū: incunucho seruus parmeno: longe sapientior dn̄o ait: here quæ res in se neq; consilium: neq; modū habet ullum: eam consilio regere nō potes. in amore hæc oia sunt uitia: iniuriæ suspitiones inimicitiæ induciæ bellū: pax. rursum &c. quæ hic recitat Cice. & decenter usurpat Ora. in sermonibus: apud plautum in mercatore: charinus amator: uitia amoris pleriq; omnia complectitur cum ait: amorem hæc cuncta uitia sectari solent: cura: egritudo: nimiaq; elegantia: & mox sed amori accedunt etiam hæc quæ dicimus insomnia: erūna: error: & terror: & fuga ieptia: stultitiaq; adeo & temeritas: incogitantia: cupiditas: & maliuolentia: petulātia: cupiditas: & maliuolentia: inheret ēt auditas desidia: iniuria: inopia contumelia & dispendiū: multiloquiū: pauciloquium.

Tecum fugis

phthisicis utilis nauigatio

Mutādus locus in morbis

Atrophi

Cacexia

Pedicæ amoris inexplicabiles amoris uitia secundum Terentiū & plautū

incogitantia

opinabilem: nisi iudicio susceptam nisi uoluntariã: etenim si naturalis amor esset: & amarent omnes & semper amarent: & idem amarent: neq; alium pudor: alium cogitatio: aliũ satietas deterreret. Ita uero quãq̃ diu perturbat animum dubitationem insaniæ non habet: cuius impulsu existit etiam inter fratres tale iurgium. Quis homo te exuperauit: unq̃ gentium impudentia quis aut malitia te? nosti que sequuntur. alterinis. n. uersibus intorquentur iter fratres grauissimæ contumeliæ: ut facile appareat. Atrei filios eẽ eius: qui meditatur pœnam in fratrẽ nouã. Maior mihi moles maius miscendum malũ: q illius acerbum cor cõtundam & comprimã. Quæ igitur hæ erunt moles: Audi Thyestẽ ipsum. Hortatur me frater: ut meos malis miser manderem natos. Eoꝝ uiscera apponit. Quid est. n. quo nõ ꝑgrediatur eodem ita: quo furor: Itaq; iratos ꝓprie dicimus exisse de potestate. i. de consilio. de rõne de mẽte. Horum. n. potestas: in eorum aĩum esse debet. His aũt sunt subtrahendi ei: ĩ quos ĩpetum conant᷑ facere: dũ seipsi colligant. Quid ẽ aũt seipsum colligere: nisi dissipatas animi partes rursum in suũ locum cõgerere. Aut rogãdi sunt orãdiq; ut si quã habent ulciscendi uim differant in tempus aliud dũ deferuescat ira. Deferuescere ãt certe sigñat ardorem aĩ inuita rõne excitatũ: ex quo illud laudat᷑ Architæ: qui cũ uillico factus eẽt iratior: quo te mõ ĩquit accepissem nisi iratus essem: Vbi sũt ergo isti qui iracundiã utilem dicunt: potest utilis eẽ ĩsania aut naturalis ẽ? An quicq̃ esse põt secundũ naturã quod sit repugnãte rõne? quomodo ãt si naturalis eẽt ira. alius alio magis iracundus eẽt: aut finẽ haberet priusquã eẽt ulla ulciscendi libido: Aut queq̃ pœniteret qd̕ fecisset per irã. Vt Alexandrũ regem

Nisi opinabilẽ: iã ante sepius dixit Ci. ꝑturbationes nõ ex natura exoriri sed ex opinione & iudicio esseq; uolũtarias: hoc idẽ asserit de amore uidelicet eũ eẽ uolũtariũ & opiabilẽ nõ aut naturalẽ: nã si naturalis eẽt ꝑseueraret: nec ullo unq̃ tpe finiret᷑: sed uidẽus deflorescẽte pulchritudinis flore amorẽ restigui & desinere: araspas iuuenis apd̕ xenophõtẽ ait ad Cyꝝ: amorẽ eẽ rẽ ultroneã uoluntariãq; nã si naturalis inqt eãt oẽs adæq; cogeret: ut ignis oẽs itidẽ urit: natura. n. talis ẽ pulchrã aũt fœminã alius amat alius non amat: & qsq; amat quẽ uelit: frater sororẽ nõ amat: q̃ amat᷑ ab alio neq; pr̃ filiã amat q̃ alius deperit: ecõtrario: Cyrus q̃uo inqt si amor ultroneus ẽ: nõ eo necare qs p̃t cũ uelit: uidi ego flentes p̃ dolore ob amorẽ & q optarẽt ab amore liberari: nõ secus q̃ a morbo grauissimo: neq; liberari tñ possẽt: sed ualidiore necessitate ligati eẽnt: q̃ si in ferrea uicula cõiecti forent: idẽ mox paulo docet amoris ui eẽ q̃ ignis potẽtiorẽ: ignis in qt urit ꝓpe tãgẽtes: at formosi eos ẽt accendũt q se ꝓcul ĩspectãt uti pp amorẽ ardescãt. Dubitationẽ ĩsaniæ. i. nemo dubitat irã eẽ ĩsaniã q̃diu ꝑturbat aĩum. Ira. n. breuis furor ẽ: ut ĩqt Ora. Iram phi diffiniũt breuem insaniã. Inter fratres: atreũ intelligit & thiestẽ tragediis memoratissimos. Quis hõ: uerba poetæ tragici ex ꝑsõa atrei & theiestæ dũ se mutuis cõuitiis ĩcessunt & alternis uersibus cõtũelias ĩtorquẽt posset ẽt hoc referri ad filios atrei: q ĩter se dissidẽtes cõuiciẽtur paternos mores imitati: ennius & actius scripserũt tragediã thiestẽ: q̃lis ẽ apd̕ nos Senecæ. Maior mihi cõsilir apud Sene. atreus loquitur. Age aĩe fac qd̕ nulla posteritas ꝓbet sed nulla taceat: aliqd audendũ ẽ nephas atrox cruẽtum tale qd̕ fr̃ meus suũ eẽ malit. meis malis maxiliis Vir. pomiades malis mẽbra obsũpsere q̃drigæ. Sene. ĩ thieste lácinat gnatos pr̃ artusq; mãdit ore funesto suos. Iratos exisse de ꝑtãte: sicut furiosus: mẽtis ĩpos est: & auius a rõne ita iratus ĩpotens sui est & aĩum ñ regit: rõne ñ ducit᷑ sed ĩstar ĩsaniẽtiũ baccat᷑ furitq; sine cõsilio sine mente seip̃m in ꝑtãte nõ hẽt: q d ãt sit exire de ꝑtãte ipsemet. M. T. interp̃tat᷑. Dum se colligãt: hõ dr̃ colligere seip̃m cũ mentẽ cõsilioꝝ rõnẽ dissipatã ex iracũdia ĩ suũ locũ cõgregat cõtrahitq;: dixit Vir. & se collegit in arma. hoc est seip̃m texit sepsitq; armoꝝ tutela. M. T. in epistolis ad lentulum: collegi ipsemet: & cũ ipsa quasi Repu. collocutus sum. Diferãt in tp̃s: maximũ remediũ ẽ iræ: & ut inqt Sene. mora dilatioq; ut prius aĩ feruor relanguescat: & caligo q̃ p̃mit mentẽ aut residat: aut minus densa sit: hic illud athẽodori phi documentũ q ad augustum cesarẽ extremo officio salutatiõis uersus dixit. Cũ ira cesar te cepit: nihil prius neq; dixeris nec feceris: q̃ ipsa q̃tuor & . xx. elemẽta lr̃aꝝ græcaꝝ tecũ ipse ꝑcurreris: & memoria recẽsueris ut ita cõcitatio illa: q̃ momẽtosa ẽ mẽte alio traducta: parui tp̃is interiectu lãguesceret: auctores sextus aureli. & plutarchus: p̃cipit. M. T. in epistola ad qntũ fratrẽ didascalica: resistẽdũ eẽ iracũdiæ: cũq; ea maxie aĩum moueat: tũ eẽ diligẽtissime liguã cõtinendã. Deferuescat de. ac relãguascat feruor: ardorq; restinguat᷑: in orõne ꝓ celio: multi iqt sũmi hoĩes & clarissimi ciues fuerũt quoꝝ cũ adolescẽtie cupiditates d̄ferbuissẽt. eximiæ uirtutis firmata iã ætate extiterũt. Illd̄. a. tarẽtius architas: dũ se pythagor̃ p̃ceptis pẽitus ĩmergit: magno labor̃: lõgoq; tpe solidũ opus doctriæ cõplexus postq̃ ĩ p̃riã reuertit ac rura sua reuiscere cœpit aĩaduertit illa uilici negligẽtia eẽ corrupta & ꝑdita: sũpsissẽ iqt a te suppliciũ nisi tibi iratus eẽm: maluit. n. ĩpuñitũ dimittere quã pp irã grauius iusto punire. Isti: peripateticos signat. Insania: iracũdia. n. breuis insania est.

Paucilo quium
An amor opinabilis an naturalis
Amor res ultronea
Sententia Cyri de amore
Amor potentior igne
Ira breuis insania
Thyestes tragedia
Iratus ĩpos mentis
Colligere seip̃m qd
Mora remediũ ire
Documẽtum Athenodori saluberrimũ
Lingua cõtinenda
Deferuescere
Exẽplũ Architæ

Cum interemisset clytum: Seneca libro tertio de ira. Dabo tibi ex Aristotelis sinu regẽ Alexandrum: qui clytum clarissimum sibi: & una educatum inter epulas transfodit: manu quidem sua: parum adulantem & pigre ex macedone & libero id persicam seruitutem transeuntem fuit enim Alexander magnus cætera egregius omniumq; uictor: sed uino & ira uictus: ut historici prodiderunt: qui tradunt clytum fratrẽ fuisse: helanices nutricis Alexandri: qui apud grannicum fluuium nudo capite regem dimicantem clypeo suo texit: rhosacisq; manum capiti regis iminentem gladio amputauit: uetus philiphi miles: multisq; bellicis opibus clarus: cuius sermo in conuiuio ꝑcatior: & ex uiolentia liberior q̃ Alexãder ferre posset. Animum acuit Alexandri ad iram igẽtẽ cuius alioqui impotens erat: itaq; cum tãtũ iræ concepisset uinolentus quãtum uix sobrius ferre potuisset. Clyti de cõuiuio exeũtis latus hasta trãsfixit: mox ebrietate discussa: cum ira mente decessisset: tãta penitẽtia: ductus est: ut hastam de pectore iacẽtis euulsam retorserit in semet: sed ab amicis ad uitã reuocatus laniauit os unguibus & circũstãtes rogauit ne se tanto dedecori superstitem esse paterentur: iacuitq; triduum iclusus intra tabernaculum: uixq; præcibus amicorũ uictus ut cibum caperet: qui ad regem solãdum: iure interfectũ clytum esse dixerunt. Calisthenis phi opera. Consolatioq; efficacissima consolando regi fuisse fert᷑. Egrotationes animi: Acyros dixit: cũ egrotatio proprie in corpore fit: egritudo in animo. Fidentia: fortitudinis pars est fidentia: p q̃ magnis & honestis in rebus multũ ipse animus in se fiduciæ cum certa spe collocauit fidentiæ opponit᷑ diffidentia ut spei mœtus. Vt ut. Natura iracũdi: qđ habitus ẽ: iracũdia .n. est ex moribus ira ex causa. Vt socrates: dicitur: præter naturam fieri nonnulla argumentis ostendunt phi: Naturalis enim corporum dispositio diligenti regula uiuendi & medicorum arte & deorum consilio in melius uertitur: quod similiter animo quoq; accidit: nam ut inquit eusebius in sexto ꝑparationis euangelicæ: præter naturalẽ eius inclinationem: quam ex complexione corporis habet: exercitatione atq; doctrina sepe melior fit. unde cum Zopyrus turpia qdã de Socrate: & a uirtute ipsius aliena dixisset ac a multis idcirco derideretur. Nõ errat socrates respondit Zopyrus: huiuscemodi natura essem nisi naturam philosophia superassem: hic Zopyrus phisionomon dictus est propterea quod profitebatur hominum mores naturasq;: ex corpore oculis: uultu: fronte: se posse pernoscere: qui stupidum esse socratem dixit: & ut ait. M. T. bardum quod iugula concaua non haberet. Addidit etiam mulierosum: in quo alcibiades cachinum dr̃ sustulisse: bardos autem stultos uocant a tarditate ingenii: Alioqui bardus gallice cantor appellatur: & bardi gallorũ poetæ sunt: de quibus Lucanus: plurima securi fudistis carmina bardi: stilbonem quoq; megaricum philosophum scribunt: & ebriosum & mulierosum fuisse: sed uitiosam ab eo natura sic oppressam & domitã eẽ doctrina: ut nemo unq̃ uinolentũ illum: nemo in illo libidinis uestigiũ uiderit: studio .n. & disciplina tollũt᷑ oĩa: Et qa diximus de Zopyro: quia phisiognomon cognominatus est. ꝑtereundũ non uĩ: qđ tradit albertus magnus li. ii. de animalibus: refert .n. palemonem quendam: qui phisiognomon erat & naturas hominum ex oculis uultuq; ꝑnoscebat. Dixisse de fauorino quodam: cũ eẽ libidinosum: & dissolutũ & morboq; rei ueneriæ utroq; laborantẽ ꝑterea temerariũ: maledicũ uenerariũ fuisse: fuit alius Zopyrus: de quo dicere solebat Darius: se Zopyꝝ malle itegrũ: q̃ uigiti capere babilõas: Zopyri .n. astu: & uafricia babilone potius erat Darius. Valitudine: ualitudo των μεσον est dicius .n. bonã & malã ualitudiem: ualitudinariũ significat locũ: in quo egroti curãt᷑ q̃lia sũt ĩ cenobiis sacratoꝝ: Sene. in. iii. epistolaꝝ tanq̃ ĩ eodẽ ualitudinario iaceã de cõi malo tecũ colloquor: ꝑcipit columella ualitudinaria lãguentibus salubria esse cõstituẽda. Nõ natura a uitio .i. natura socrates erat mulierosus: stilbo ebriosus sed uitiosa natura ab utroq; dõita ẽ &

uidemus: qui cũ interemisset Clytum familiarẽ suum uix a se manus abstinuit: tanta uis fuit pœnitendi. Quibus cognitis: qs ẽ q dubitet quin hic quoq; motus aĩ sit totus opinabilis ac uoluntarius qs .n. dubitarit: quin ægrotationes animi qualis ẽ auaritia: gloriæ cupiditas: ex eo ꝙ magni æstimet᷑ ea res ex qua aĩus ægrotat oriant᷑. Vnde intelligi debet ꝑturbationem quoq; omnem esse in opinione. Et si fidentia ideſt firma animi: confisio scientia quædã est & opinio grauis non temere assentiens. Metus quoq; est diffidentia expectati & ĩpendentis mali. Et si spes est expectatio boni: mali expectationẽ eẽ necesse est mœtum. Vt igit᷑ mœtus: sic reliquæ perturbationes sunt in malo. Ergo ut constantia scientiæ: sic perturbatio erroris est. qui autem natura dicuntur iracundi aut misericordes: aut iuidi: aut taleqđ. ii sunt eiusmodi constituti quasi mala ualitudine animi: sanabiles tamen: ut Socrates dicit᷑: cũ multa inconuentu uitia collegisset in eum Zopyrus: qui se naturam cuiusq; ex forma perspicere ꝓfitebat᷑: derisus est a cæteris qui illa in Socrate uitã non agnoscerẽt: ab ipso autem Socrate subleuatus est cũ illa sibi signa inesse: sed ratione a se deiecta diceret ergo ut optima quisq; ualitudine affectus põt uideri alius: ut natura ad aliquẽ: morbũ ꝓcliuior. sic aĩus alius ad alia uitia ꝓpẽsior. Qui autem non natura sed culpa uitiosi esse dicuntur: eorum uitia constant ex falsis opinionibus rerum bonarum ac

Clytus ab alexãdro cõfossus

Penitẽtia alexandri

Fidentia

Natura uertit᷑ exercitatiõe

Exẽplum socratis

Zopyrus phisionomon

Mulierosus

Bardus

Stilpo ebriosus

Palemon philiognomon

Zopyrus darii

Valitudinarium

malarum: ut sit alius ad alios motus pturbationesq; p cliuior. inueteratio autem ut in corporibus egris: depellitur: sic in aīs quoq; perturbatio. citiusq; repē tinus oculorum tumor sanatur: quā diuturna lippi tudo depellitur. sic cognita iam causa perturbatio num: quæ omnes oriunt̃ ex iudiciis opinionum & uoluntatibus sit iam huius disputatiōis modus sci re autē nos oportet cognitis quo ad possint ad ho mine cognosci bonorum & malorum finibus nihil a philosophia posse aut maius aut utilius optari: q̃ hec que a nobis hoc quatriduo disputata. sunt. mor te enim contempta & dolore ad patiendum leuato adiunximus sedatiōem ægritudinis: qua nullū ho mini maius malum est: & si enim omnis animi per turbatio grauis est: nec mutum differt ab amentia: tamen ita cæteros cum sint in aliqua perturbatione aut metus: aut læticiæ aut cupiditatis cōmotos mo do & perturbatos dicere solemus: at eos qui se ægri tudini dediderunt miseros. afflictos: erumnosos ca lamitosos. Itaq; non fortuitu factum uidet̃: sed a te rōne ꝓpositum: ut separatim de ægritudine: & de cæteris perturbationibus disputaremus. In ea est enim fons miseriarum & caput sed & ægritudinis & reliquorum aī morborum una sanatio est oēs opinabiles eē & uolūtarios eaq; re suscipi: qđ ita rectum esse ui deat̃. Hunc errorem quasi radicē oīum malorum stir pitus philosophia se extracturam pollicetur. Dem9 ergo nos huic excolendos: patiamurq; nos sanari. Iis. n. malis insidentibus non mō beati: sed ne sani quidem esse possumus. A ut igitur negemus quicq̃ rōne confici: cum contra nihil sine rōne recte fieri possit: aut cū philosophia ex rōnū collatione cōstet ab ea si & boni & beati uolumus esse omnia adiu menta & auxilia petamus bene: beateq; uiuendi.

cōpressa doctrina: ac studio: uitiosi uero culpa sunt q a bona natura degenerātes: in uitia delabunt̃: qđ iter dū cōsuetudo malorum efficere solet: trahunt̃. n. ut iqt uerissime Sene. a cōuersantibus mores: & ut iqt Aristo. in ꝓblematis: q se copulauerit iusto & bono melior fiet: contra ex comertio iproborum deterior euadet: iter p̃tes galeni: mores bifariā partiunt̃ alios inatos uocāt: alios acqsitos: Innati mores sunt ex cōplexiōe siue con stitutiōe naturali acqsiti parant̃ ex doctrina & cōsuetudine: ex quo illud menandri: qđ usurpat apostolus. Corrumpunt bonos mores confabulatōes pessimæ: dicere solebat Augustus in tyberio: uitia illa naturæ eē non aī.

Innati mores

Acqsiti

Alius ꝓcliuior ut mulierosus ꝓpē sior ē ad mulieres appetēdas: ut uinolentus uinariā uoluptatē. Inueteratio āt: sicut in ueterati i corpe morbi difficilius sāescūt ita iueteratio uitii in aīo haud facile depellit̃. Elui. n. uix unq̃ pñt uitia iueterata: qbus nō iqnati sum9 sed ifecti. Quā pturbatio affe ctus siue affectio recēs: q motus aī turbidus ē: tales āt pturbatōes subitæ & concitatæ fre quētes ac neglectæ morbū faciūt & uitii iue teratiōnē: sic distillatio una nec adhuc i mo rē adducta: tussim facit: assidua & uet9 ptus sim: uel ut alii codices senece hñt phthisim.

Inueteratio

Libitudo. iter oculorum morbos lippitudo ē: ex q̃ pituita: lachrymæ miscet̃: fit nōnūq̃ lippitudo ex aspritudie lipiētibus: ut p̃cipit cor. celsus uitādi cibi sūt: q extēuāt: Ora. lip pū se fuisse testat̃. M. T. lippitudine labora uit uñ in epistolis ad atticū sic scri. dictaui pp lippitudinē: & cū leuiter lippirē: has lit teras dedi. Negāt eos lippituros: q cū pedes lauāt. aq̃ ide ter oculos tāgāt. M. Seruilius no uianus i metu lippitudinis cartā duabus lr̃is græcis scriptā circūligatā lino subnectebat collo.

Pertussis

Lippitudo

Lippus

Oratius & Cicero

Remediū ad lippitudinem

Disputatiōis modū: iā finē inqt ipo namus huic q̃rtæ tusculanæ. Cognitis fini bus: cōstitutio in p̃hia fine bonorum & malorum cōstituta sūt oīa: ut i qnto de finibus tradit̃: iō aūt ait quoad possint ab hoīe cognosci qa ad liqdū disputatio de finibus pduci nō pōt cū alius alio mō summū bonum mentiat̃: ex quo fit ut nihil certi esse posit: nec qd ue rū sit pcipe hoīes possint ex dissidio discor diaq; sectarum. Morte cōtempta: hoc ad pri mā tusculanā ptinet. Dolore leuato: ad se cundam tusculanā referendū est. Sedatio nē egritudinis: hoc i tertia latissime explica tū Ad eos: docet ēgritudinē deteriorē eē pe iorēq; reliqs pturbatōibus: cū hoīes egritu dini deditos uocabulis tristissimis appelli temus uidelicet miseros: erūnosos: calāito sos: qbus dictōibus nō utiur i eis noītādis: q aut metui aut leticiæ: aut cupiditate sese de diderūt: nā timidū cupidū letū nēo fere ap pellat calāitosum erūnosum miserorum: q̃ uer ba sūt egritudini tristitiæq; accōmodata ꝓ pe peculiariter. Sepati de egritudine i ter tia tusculana: de reliqs pturbatōibus i quar ta seorsum disputauit. In ea. s. egritudine. Stirpitus: radicitus: ex imo stirpe nullis relictis fibris. Huic p̃hiæ. Sanari: cum p̃hia sit medicina aīorum: & p̃hus medicus. Aut igitur in calice quæstionis huiusce: uti tur disiuncto: oia aūt disiuncta ut dialectici tradunt: pugnantia esse inter sese oportet eorumq; oppositum αιτικειμενον: græci dicunt: ex oībus: quæ disiunguntur : unū esse uerum dēt cætera falsa: aut igit̃ inqt ni hil rōne fit aut nihil recte sine ratione fieri potest: cum autem uerum sit nihil sine rōne ꝓpe fieri colligit̃ p̃hiā cumprimis esse necessariam: utpote ex rationum collatione constantem. Ratio naturæ imitatio est non seruit sed iperat sensibus: rō rōni par est: sicut rectum recto: uirtus non aliud q̃ recta ratio est omnes uirtu tes rationes sunt: quarum p̃hia magistra est: & conciliatrix. Cuius adminiculis fulti bene beatæq; uiuemus.

Stirpitus

Disiuncti

Virtutes rōnes sunt

PHILIPPI BEROALDI IN QVINTAM TVSCVLANAM COMMENTARIVS.

PRIMVS Tuſculanarum liber eſt de contẽnenda morte. Secũdus de tollerãdo dolore. Tertius de leniẽda ægritudine. Quartus de reliqs aĩ pturbationibus. Quintus eũ locũ cõplectit̃ .q totã phiam maxime illuſtrat: docet.n.ad beatæ uiuendũ uirtutẽ ſeipſa eſſe cõtentã. ſup qua re multiformiter & copioſe diſputatũ eſt a phĩs: q inter ſe non cõcinnunt: neq; cõcordes ſunt. Non pauci.n.reperiuntur: qbus ad beatã uitã perficiendã uirtus ſola nõ ſufficit: ut Pla. & Ariſto. columina phorum: q autumant uirtutẽ indigere inſtrumentis: ueluti corporis bonis: ut robore: ſanitate ſenſuũ integritate. itẽ bonis externis: utputa diuitiis: & ita uitam beatã ex triplici bonorum genere conſtituunt. Stoici uero uirtutẽ ad beate uiuendũ ſolã ſufficere decernunt quod dogma: ſectæ ſtoicæ. M.T. in præſentia ſequtur & alacriter defendit. Sene. calamo it i hanc ſententiã. Xenocrates: & ſpeuſippus putant beatũ uel ſola uirtute fieri poſſe. Diſputatio hæc nõ minus iucunda q̃ erudita: cuius pabulo animi ſaginant̃. Cuius cõmentatione mens noſtra reficitur: quæ in nouiſſimo loco poſita uberior eruditior delectabilior haud dubie eſt: q̃ priores. Nos quoq; cõmentãdo auribus aiſq; lectorum facere ſatis pro uirili parte contendimus: ſicut .n. turpe eſt hiſtrioni in nouiſſimo fabulæ actu relenteſcere. Ita indecorum eſt. cõmentanti: in extremo curſu peragendo laſſeſcere: ſed iã diis fauentibus ingrediamur cãpum uitæ beate p quẽ cũcti mortales decurrere cõcupiſcũt. Quitus hic. d. tãq̃ ſingulorum dierum ſingule ſint diſputationes. Ex eo libro. Brutus hic doctiſſimus fuit: ſcripſitq; librũ de uirtute ad. M. Tullium cuius meminit Seneca libro de cõſolatione ad albinã matrem hiſce uerbis. Brutus in eo libro quẽ de uirtute compoſuit: ait ſe uidiſſe Marcellũ mytilenis exulantem: & quantũ modo natura hoĩs pateret̃ beatiſſime uiuentem. Difficile eſt pbatu: ſenſus cõis: & humana cõditio negat. Virtutẽ ſolã ſufficere ad btẽ uiuẽdũ: nã calãitates: ægeſtas: morbi & tormenta fortunæ: uitã ſapiẽtis obnubilãt: & de fœlicitate perturbant. Poſt habitis: poſtpoſitis. Præſidii in uirtute ſatis: hoc ſm ſtoicos dictũ eſt: cũ peripatetici & academici dicant pter uirtutẽ ad beate uiuẽdũ neceſſaria eſſe bona corporis atq; fortunæ. Virtus fortunæ famula eſt: ſtoici dicũt uirtutem eſſe ſupra fortunã collocatã: neq; ullis caſibus ſubiacere: utpote excelſam inuictã: iſuperabilem. Cõtra ab aliis dictũ: fortunã dominã eſſe rerũ & ſupra uirtutem poſitã: tãq̃ uerum ſit illud theophraſti: uitã regit fortuna nõ ſapientia. ideoq; ſimulachrũ fortunæ: cum copia & gubernaculo fingunt: tanq̃ & hæc opes tribuat: & humanarũ rerum regimẽ obtineat: cui opinioĩ Mãtuanus poeta ſubſcribit: q fortunã oĩpotentem uocat: & hiſtoricus q ait: ſed pfecto fortunã ĩ oĩ re domĩat̃. Virtus cũ fortũa ſepe digladiat̃ & ſæpe uicit̃: & nõ ĩmerito. M.T. i cõſolatiõe: uictũ ſe a fortũa eſſe cõfiteat̃: cædo inqt & manũ tollo: tũc uirtus nõ fortunæ domina: ſed famula pediſſeq̃ q; iudicabit̃: qđ de uoluptate tradunt epicurei: apud quos uirtus uoluptatum miniſtra eſt: illis paret: illis deſeruit illas ſupra ſe uidet. Quã uota faciẽda: q nõ cõfidit ſuis uiribus nec fidu

Quæ neceſſaria ad beatã uitam

Bruti liber de uirtute

Fortuna dña rerũ

Virtus uoluptatum pediſſeq̃

Marci Tullii Ciceronis Tuſculanarum Quæſtionum. Liber Quintus.

QVintus hic dies Brute finẽ faciet tuſculanarũ diſputationũ: quo die ẽ a nobis ea de re quam tu ex oĩbus maxime probas diſputatũ. Placere .n. tibi admodũ ſenſi: & ex eo libro quem ad me accuratiſſime ſcripſiſti: & ex multis ſermoĩbus tuis uirtutẽ ad beate uiuendũ: ſeipſa eſſe cõtẽtã. Quod & ſi difficile eſt probatũ pp tam uaria & tã multa tormẽta fortunæ: tñ tale eſt ut elaborandũ ſit quo facilius probet̃. nihil eſt.n. oĩum quæ ĩ philoſophia tractant̃. qđ grauius magnificentiuſq; dicat̃. nam cũ ea cauſa ĩpulerit eos. q primi ſe ad philoſophiæ ſtudium cõtulerũt: ut oĩbus rebus poſthabitis totos ſe in optime uitæ ſtatu exqrendo collocarẽt: profecto ſpe beate uiuendi tãtam in eo ſtudio curã operãq; poſuerũt. Quod ſi ab iis inuẽta & pfecta: uirtus eſt: & ſi pſidii ad beate uiuendũ in uirtute ſatis eſt: qs eſt q nõ præclare: & ab illis poſitã: & a nobis ſuſceptã operã philoſophãdi arbitret̃: ſin autẽ uirtus ſubiecta ſub uarios incertoſq; caſus fortune eſt: nec tãtarum uiriume ſt. ut ſeipſa tueat̃ uereor ne nõ tã uirtutis fiducia nitendũ nobis ad ſpem beatæ uiuendi: q̃

ciã ponit in uirtute:ad uotá cõfugit:uota facit:quæ a ſapiente nulla fiunt q̃ppe q̃ bonis propriis: & uirtutis
dotibus ſubnixus fulciat̃:nec ſe extra quæſiuerit. In q̃bus me exercuit.fatigauit:id tp̃s ſignificat:quo do/
mo pulſus:patria caruit:inimicoꝶ ĩpetu oppræſſus ad eos quoq; caſus referri põt:q̃bus cõfeſſus eſt:cũ ami/
ſit chariſſimá filiá:tũc.n.fortunæ ſuccubuit:cuius torméta firmo aĩo ac forti:ferre nõ potuit. Corpora in/
firma:nihil aliud homo eſt:q̃ uas quaſſum & fragile ĩbecilliſſimũ corpus nudũ:ſuapte natura inerme:alie
næ opis indigés ad oẽ fortunæ cõtumeliá:proiectũ:frigoris:æſtus:& laboris impatiens p̃carii ſpiritus:cadu/

Hõ uas q̃ſ ſum

cis mébris ac moribũdis. Separatim ſuis ango
ribus antea dictũ eſt:plures eſſe ac pnitioſiores
aĩ quá corporis morbos:q occultiores ſunt:& ĩ
trinſecus lácinant. Ex alioꝶ malitia:ĩprobe fa

Cato uticẽſis auũculus bruti

cit:q arté culpat ob artificé uitioſum: nõ recte
ſentit:q uirtuté metit̃ ex imbecillitate mortali
um ac malitia:cũ ipſa uirtus de ſuo ipſius robo
re extimãda ſit:& a ſeipſa penſitáda. Auun/
culus tuus:Cato uticenſis ſignificat̃ .qué oĩum
uirtutũ auctorem uocat : q in libris de finibus
diſerens:nihil præter uirtuté in bonis ducédú
cenſet:q uirtutis ſplendore & magnitudine ob
ſcurari atq; obrui ſentit oĩa corporis ac fortunæ
cõmoda:qué illic quoq; auunculũ bruti appel
lat:fuit.n.ut hiſtorici tradũt.M.Cato frater ſer
uiliæ:ex qua natus eſt brutus:cui portia denu/
pſit:uñ & auunculus & ſocer bruti dictus: húc
Catoné miro laudis p̃conio effert.Luca.de quo
in.ii.pharſaliæ:elegãter ſcribit:& ĩ nouo dictũ
eſt.ecce parens uerus p̃riæ digniſſimus aris ro/
ma tuis:a Sene.dicit̃ cato uiua imago uirtutum
& exẽplar uiri ſapientis:hic inq̃t Quin.niſi cre
dit̃ fuiſſe ſapiẽns:uix ſcio cui reliquerit huius

Cato ĩmago uirtutũ ſuſpicite uirtuté ſilius Claudianus de uirtute philo Diodorus Ci. magr̃i

nõis locũ:itaq; ait.M.T.Catoné ſuſtulliſſe du/
bitationé oẽm de uirtute:cũ in unica uirtute ſũ
mũ bonũ cõſtituerit:de qua ait Sene. ſuſpicite
uirtuté:& ipſam ut deos:& p̃feſſores eius ut an
tiſtites colite. Subter ſe:infra ſe:uirtus.n.altũ
q̃ddam eſt.excelſum.regale:inuictũ: infatiga/
bile:cui cũcta ſubiecta ſunt. Caſus contẽnit
humanos.Claudianus in hanc ſniam de uirtu/
te loquẽs ait.Diuitiis aĩoſa ſuis ĩmotaq; cunctis
caſibus:ex alta mortalia deſpicit arce. Præter
ſeipſam.Silius ſnĩaliter dixit : ipſa q̃dẽ uirtus
ſibimet pulcherrima merces & Claudianus ip
ſa q̃dem uirtus p̃cium ſibi ſolaq; late fortunæ
ſecura nitet:nil opis externe cupiens:nil indiga
laudis. Tũ uenientia:ad mœtũ pertinet:que
p̃turbatio eſt ueniẽtis & futuri mali. Præſen
tia:ad ægritudiné referẽ:quæ eſt p̃turbatio p̃/

Lactá.contra cice.

ſentis mali.His grauiſſimis caſibus:hoc pp bel
la cilia dictũ eſt:q̃bus reſpu.oppreſſa in manci
patũ Cæſaris uenit. In eundé portũ.ſ.philoſo
phiæ:tráſlatio a nauigãtibus:q tẽpeſtate iacta/
ti in portũ cõfugiũt. A primis tp̃ibus:cũ pri
ceps academiæ philo Romá ueniſſet: totũ ei ſe
tradidit.M.Tullius adoleſcẽs adhuc : admira/
bili quoddã philoſophiæ ſtudio cõcitatus:erat
ẽt cũ ſtoico diodoro a quo ſtudioſiſſime in dialectica exercebat̃. O uitæ philoſophiæ dux: ad philoſo/

Reſpu.ciuitates

phiá conuerſa or̃one per apoſtrophá:tanq̃ rhetoricoteros declamatorio dicendi genere ſe ſe oſtẽtat:in quo
reprendit̃ a Lactãtio:q ait eodé modo potuiſſe.M.Tulliũ gratias agere cibo & potui quo p̃hiæ:q̃a ſine his
rebus conſtare uita non poſſit:negat.n.p̃hiam parenté eſſe uitæ :perperãq; regulá uitæ uocari docet : in qua
diuerſitas præceptoꝶ rectũ iter impediat & turbet. Tu urbes peperiſti:in or̃one pro ſeſtio quodá tépore ĩ
quit hoĩes fuſi p agros ac diſperſi uagabant̃:tm̃ habentes q̃tum manu ac uiribus per cædé ac uulnera:aut eri
pere aut retinere potuiſſent extiterũt:uirtute cõſilioq; p̃ſtãti:q diſſipatos unũ in locũ cõgregarunt:eoſq; ex
feritate

uota faciẽda uideant̃. Eq̃dẽ eos caſus in quibus
me fortuna ueheméter exercuit: mecum ipſe cõ/
ſiderãs: huic incipio ſnĩæ diffidere : interdũ etiã
humani generis imbecillitaté fragilitatẽq; extĩe/
ſcere. Verreor.n.ne natura cũ corpora nobis in
firma dediſſet iiſq; & morbos inſanabilis & dolo
res ĩtollerabilis adiunxiſſet: aĩos quoq; dederit:
& corporum doloribus congruẽtes & ſeparatim
ſuis angoribus & moleſtiis implicatos: ſed ĩ hoc
me ipſe caſtigo: quod ex aliorum & ex noſtra for
taſſe mollitie nõ ex ipſa uirtute de uirtutis robo
ret exiſtimo. Illa.n.ſi modo ulla eſt uirtus: quam
dubitationẽ auunculus tuus Brute ſuſtulit: oĩa
quæ cadere in hominem poſſunt ſubter ſe habet
eaquæ deſpiciẽs caſus cõtemnit humanos. Cul/
paq; omni carẽs præter ſe ipſam nihil cenſet ad ſe
pertinere. Nos aũt oĩa aduerſa tũ uenientia mœ
tu augẽtes: tum merore præſentia rerum naturã
quã errorem noſtrum damnare malumus: ſed &
huius culpæ & cæterorum uitiorum peccatorũ/
q; noſtrorum omnis a philoſophia petenda cor/
rectio eſt. Cuius in ſinum: cũ a primis tẽporibus
ætatis noſtra uoluntas ſtudiumq; nos cõtuliſſet
his grauiſſimis caſibus in eundem portũ ex quo
eramus egreſſi: magna iactati tempeſtate confu/
gimus. O uitæ philoſophia dux: o uirtutis inda
gatrix expultrixq; uitioꝶ: quid nõ modo nos ſed
oĩno uita hominum ſine te eſſe potuiſſet. Tu ur
bes peperiſti. Tu diſſipatos homĩes in ſocietatẽ
uitæ cõuocaſti. Tu eos inter ſe primo domiciliis
deinde cõiugiis: tum litteraꝶ & uocũ cõi ore iũ/
xiſti: tu inuentrix legũ: tu magiſtra morũ & diſci
plina fuiſti. Ad te cõfugimus: a te opem petim⁹.
Tibi nos ut antea magna ex parte: ſic nũc penit⁹

feritate illa ad iusticiã & mãsuetudinem trãstulerũt: tũc res quas publicas appellamus: tum cõuenticula hominũ quæ postea ciuitates noiauerunt: tum domicilia cõiuncta: quas urbes dicimus inuẽto & diuino & humano iure menibus sepserunt. Idem in rhetoricis: magnũ quendã uiꝝ & sapientẽ fuisse autumat q dispersos hoies in agris & in tectis syluestribus abditos sua eloquẽtia in unũ locũ cõpulit & cõgregauit. Quin. non alium q̃ oratorẽ esse autumat: q regere cõsiliis urbes fundare legibus emendare iudiciis possit: olim .n. hæc copulata fuerũt: ut idẽ sapientes atq; eloquentes haberent̃.

Orator cõditor ciuitatum

totosq; tradimus. Est autem unus dies bene: & ex p̄ceptis tuis actus pœne toti immortalitati anteponẽdus. Cuius igit̃ potius opibus utamur quam tuis? quæ & uitæ trãquillitatem largita nobis es: & terrorem mortis sustulisti. At philosophia quidẽ tantum abest: ut perinde ac de hominum est uita merita laudet̃ ut a plerisq; neglecta: a multis etiam uituperet̃. Vituperare quisquam inquam uitę parẽtem: & hoc parricidio se inquinare audet & tam impie ingratus esse ut eam accuset quam uereri deberet etiam si minus percipere potuisset: sed ut opior hic error & hęc indoctorum animis effusa calligo est: q̃ tam longe retro aspicere nõ possunt: nec eos a quibus uita hominum istructa prius sit fuisse philosophos arbitrãtur. quam rem ãtiquissimam cum uideamus nomẽ tamẽ confitemur esse recens. Nam sapientiam quidem ipsam quis negare potest. nõ modo re esse antiquam uerũ etiam noie: quæ diuinarum humanarũq; rerum: tum initiorum causarumq;: tum cuiusque rei cognitione: hoc pulcherrimum nomẽ apud antiquos assequebat̃. Itaq; & illo septem. qui a græcis sophi: sapientes a nostris & habebãt̃ & nominabat̃ & multis ante sæculis Lygurgum. cuius temporibus Homerum etiam fuisse añ hanc urbem conditã tradit̃: etiam heroicis ætatibus Vlyxẽ & Nestorẽ accepimus. & fuisse. & habitos esse sapientes. nec uero

Dies anteponẽdus: in hanc sniam ait Possidonius unus dies eruditoꝝ plus patet: qua imperitorũ lõgissima etas. Perinde ac: tm̃ quantũ ẽ merita: nunq̃ .n. satis phia pro meritis laudari põt quæ tñ a plerisq; negligit̃ a multis uituperat̃. Nã Lactã. opinationem in phia solã esse ait: a qua absit scientia: idẽ cogitationes phorum stultas esse autumat: conaturq; ostẽdere phiam inanẽ esse & falsam: nec eos qui philosophant̃ sapientiæ studere: sed uanitati. M. T. uituperatoribus phiæ respondit satis copiose: eo libro quo phia ab ipso defensa & collaudata est: cũ esset accusata & uituperata ab hortensio. Vitæ parentẽ: phiam quæ nihil aliud est: q̃ recta uiuẽdi ratio uel ars rectæ uitæ agendæ: uel lex honestæ beneq; uiuendi: quã alii regulã uitæ appellãt: alii uitæ parentẽ ac ducẽ. Parricidio: sicut necare parentẽ maximũ scœlus est & parricidium committitur: itidem parricidio se maculare uidetur: qui philosophiam infamat & parente m uitæ lancinat: a plauto decenter diciturparenticida: qui parentem occidit. Vereri: colere & uenerari. Offusa caligo: fœlices essent artes: si de his soli artifices iudicarent. ut Fabius Hieronymusq; p̄diderũt: ueꝝ ex ignoratione & inciẽtia fit: ut obcecatæ mẽtes & caligine quasi offusa: tenebricosæ p̄spicere ñ possint secretaria phie a qbus p̄fanũ uulgus arcet̃. iõq; q nõ intelligit dãnat: q nõ p̄spicit infamat: nã ut ait Sen. in q̃stionibus naturalibus: phiæ arcana nõ p̄miscue nec oĩbus patẽt reducta & in interiore clausa sunt sacrario: initiatos nos esse credimus: sed in uestibulo eius heremus: non cuiq; datũ est secretiora eius intrare atq; arcana p̄pẽdere. Rẽ: ipsam phiã: uel potius sapiẽtiæ studiũ. Nomẽ recẽs. s. phiæ: phiq; utpote a pythagora exortũ. Sapientiã esse antiquã. Pla. in tymeo phiam ait deoꝝ esse munus mortaliũ generi datũ. Laer. quoq; testis est phiam rem esse uetustissimã: quã pleriq; a barbaris initiũ sumpsisse autumãt: eãq; celebratã fuisse antea Alexandrũ magnũ quadraginta amplius annoꝝ millibus: sapiẽtiã afranius filiã memoriæ atq; usus esse scitissime dixit de qua ante scriptũ est. Illos septẽ: noia septẽ græciæ sapiẽtiũ sunt hæc: Solõ atheniẽsis: tales milesus: chilo lacedemonius: pythacus: mytilenus. Cleonolus lindius: bias pynẽsis: periãder corinthius. Lygurgiũ: qđ lygurgus nomothetes. i. cõditor legũ inter sapiẽtes numerãdus sit docent historici & oraculũ appollinis affirmat: quo dilectus diis & deus ipse potiusq̃ homo a pythia appellatus ẽ: tẽpora qbus floruerit lygurgus. nõ satis cõstãt: alii cũ olympiade prima uixisse: alii antiqorem olympiadibus ligurgũ fuisse ostendũt: qdã homeri tp̄ibus fuisse homerũq; uidisse ferũt. thymeus sentire uidet̃ duos apud sparciatas lygurgos extitisse tp̄e diuerso. utriusq; aũt res gestas ob gloriã in unũ trãsferri: in primo cõmentario diximus homeꝝ fuisse ante romã conditã annis circiter centũ. lx. qđ & Corn. nepos tradit in libris chronicoꝝ. Hæroicis ætatibus: hesiodus inter etates heroicã quoq; ætatẽ supputat: qua heroes floruerunt: sicut tp̄e belli troiani cõplures extiterũt tã græci q̃ externi: inter quos Vlyxes & Nestor famigerati: ætates dicũt latini quas græci. γενεασ: de quaꝝ uarietate multa scribũt eruditi. sed Plutar. subtiliter in lib. περι τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων. ostẽdit. γενεαν. i. ætatẽ esse spaciũ. xxx. annoꝝ. s̄m heraclitũ. modo accipi pro uno anno. sicut ætas apud Vir. & Siliũ pro annuo spacio usurpat̃. qdã ætati. i. γενεα attribuũt. centũ &. yiii. annos interdũ ætas accipit̃ pro centũ annis. interdũ pro tp̄e humanæ uitæ lõgissimo. Fuisse sapientes. pilius nestor. ithacensis Vlyxes duo columina græcoꝝ. prudentia & eloquutio cũctis præstabãt: quoꝝ sapientia non

Vituparoribus phie rñdit cice.

phia lex uitæ

parẽticida

Arcana in sacrario

Sapiẽtia filia mẽorie

Noia septem sapientiũ

Quo tp̄e lygurgus

Heroica ætas

γενεα

Aetas

Supputatio ætatis

Athlas sustinere cœlū: nec Prometheus affixus caucaso: nec stellatus Cepheus cum uxore: genero filia traderet: nisi cælestium diuina cognitio: nomen eorum ad errorem fabule traduxisset: a qbus ducti prícipes omnes qui in rerū cōtemplatione studia ponebāt sapientes & habebant: & noiabant. Idq; eorum nomē usq; ad Pythagorę manauit ętaté: qué ut scribit auditor Platōis pōticus Heraclides uir doct⁹: in primis phliuntem ferūt uenisse: eumq; cum Leōte principe phliasioꝝ docte & copiose diseruisse quædam. Cuius ingeniū & eloquētiam cum admiratus esset Leon: quesiuisse ex eo qua maxima arte cōfideret. At illū artem quidem se scire nullā: sed esse philosophū. Admiratū Leonté nouitate nominis quæsisse qnā essēt philosophi: & qd inter eos & reliquos interesset. Pythagorā aūt respōdisse similem sibi uideri uitā hoīum: & mercatū eū. qui haberet maxīo ludoꝝ apparatu totius græcie celebritate. nā ut illic

minus: q̄ aiacis ferocia & achillis robur profuit achiuis: obfuit troianus. Athlas sustinere cœlū: scribit Pli. athlanta primū inuenisse sperá. Græci aiunt astrologiá athlante inuentá fuisse. Eusebius in præparatiōe euágelica dicit Enoch: & athlantem esse eundé. De quo Diodorus hæc in. iiii. bibliothecæ: ferūt athlanté astrologiæ fuisse peritissimū deq; sphera primū inter hoíes disputasse. qua ex re uisus est cœlū suis humeris sustinere locū præbente fabulis sphœræ inuentione: ab athlante inditū nomen athlanti monti: & athlantibus populis: q qd annotatu dignū: soli sunt anonymi hoc est sine noībus. Ná in uniuersum athlantes nominant singulis nullū propriū nomen imponit: solem orienté occidentéq; dira impræcatione contuent: ut exitialem ipsis agrisq;: neq; in somnia uisunt qualia reliq mortales. Pli. Soli. Herodo. Auctores athlas latino uocabulo dictus est telamo: ut docet Seru. nostri in ædificiis telamōes appellāt signa quæ sustinēt: q̄ græci athlátes uocitant: qa ut auctor est Victru. in sexto: athlas format sustinens mundū: ex eo qđ primus cursum solis & lunæ. & sydœrum uigore ai solertiaq; curauit. Prometheus. De prometheo affatim in secūdo cōmentario: quem prudentissimū fuisse cōstat unde & prometheus dictus. ἀπὼ τησ προμηθιασ. i. a prouidentia: ideo afflixus caucaso fingit: qa residens in eo monte nimia cura & sollicitudine dephendit astrologiá: quam primus assyriis indicauit. est. n. caucasus mons in asia æditissimus: & sideribus proximus. unde astra maiora uisuntur: & coꝝ ortus occasusq; diligēter perspiciūt. Dicit aqla cor eius exedisse: ptereaq;. ἀχοσ. i. sollicitudo hoíem cōficiebat ad motus siderū deprehédēdos: qđ cū prudētiæ opus sit. ideo per mercuriū dicit essead saxū religatus: qui prudētiæ & rōnis deus est. Nec stellatus cœpheus: Euripides &. Oui. cœpheū æthiopū regem esse demōstrant androādæ patrem: quā cæto propositá notissimæ mytistoriæ dixerūt hanc aūt pseum a periculo liberatá uxorem duxisse. Itaq; ut totū hoc genus perpetuo maneret ipsum cœphea inter sydera collocatū esse prodiderūt una cū uxore casiopea: & andromeda filia: genero perseo: orit cœpheus in. xy. parte capricornii hoc sydere nati erunt austeri seueri qui stoicā sectá uero sequant effœctu: tales fuerūt apud ueteres catōes: cassiopea uero uxor cœphei. de qua Euripides: & Sophocles: & alii plures. Gloriata est se forma præstare Nereidas: pro quo facto iter sydera sedens in seliquastro cōstituta est. apud Higinū pro siliquastro mendose legit siliquastro: cū inter has duas dictiones discriminatio sit nō parua in significatu: cū in pronunciatu sit magna proximitas. Seliquastra. n. sedilia appellāt antiq generis. D. littera in. L. cōuersa ut ē in sella & subsellio: & solio factū est quæ oīa a sedēdo dicta sunt. siliquastrū uero significat herbá hortensem: quæ alio noie piperitis nominat: ut meminit Plini. Cassiope quæ & cassiopea: orit in uigesima parte aquarii: ut docet Firmicus maternus i. yiii. matheseos: hoc sydere nati erūt aurifices: bracteatores: inauratores: margaritarii. Andromeda cœphei filia dicit mineruæ beneficio: inter astra collocata: pp persei uirtutem: qđ eam cæto propositá a periculo liberarat. De hac euripides hoc eodem noie fabulá cōmodissime scribit: oritur in parte pisciū. xii. hoc sydere natus erit aut carceris custodia aut carnifex: aut ergastulus præpositus. perseus cœphei gener nobilitatis causa & uirtutis ad sydera dicit peruenisse: a quo medusam harpe uulcania: quæ ex adamáte facta fuerat: iterfectū esse cōstat de his oíbus meminit Manlius in primo astronomicō. q in. y. sic scribit: talia cassiope nascentū pectora fingit. Andromade sequit sydus quæ piscibus ortis: bis sex in partis cœlo uenit aurea dextro: ut inqt. M. T. in secūdo de natura deoꝝ cœpheus passis palmis subsequit septentrioné. hunc antecedit cassiopea ad pedes andromedæ perseus describit: de qbus aratus quoq; cōmeminit. Pōticus heraclides: heracleotes fuit heraclides ex pōtu opulentus athenas uenit. deditq; se in disciplinam speusippo. pythagoreoꝝ auditor fuit. platonis studiosus Aristotelem audiuit: ferunt ingenii illius monumenta præclara atq; optima. Phliūtem. phlius est in medio sycionii argiuiq; agri. ubi religiosissime colit. hæbe. fuit. & arethyrea: quá phliasiá dicunt. auctor Strabo. castellū phliū noiat Plini. ubiq; pro phlium legit phliliū. Philosophū esse. phus interprætat sapiétiæ studiosus & amator: & Apuleio pythagoras phiæ nuncupator dictus Quinti. taxat in hoc philosophos: q. s. sibi nomé insolentissimū arrogauerint. ut soli sapientiæ studiosi uocarent. qđ neq; summi imperatores neq; rerum publicaꝝ gubernatores unq̄ uindicare sunt ausi. In hanc sententiá Laertius diogenes. sic Pythagoras rogatus a leonte phliasiorū tyráno qsnam esset dixit philosophus. præsentemq; uitá dicebat celebritati esse similimá: quemadmodū. n. ad hanc alii certaturi. alii negociaturi. alii optimi futuri spectatores uenīunt. ita & in uita alios quidem gloriæ mancipia nasci. Et cupiditatis aucupes. alios uero ueritatis studiosos.

Mercatum

Athlátes anonymi

Telamōes in ædificiis prometheus a puidétia

Per mercuriū religatus cœpheus

Mytistoriæ cœpheus iter sydera casiopea: i seliquastro

Seliquastrū qd

Seliquastrum

Margaritarii sub casiopea

carnifices sub andromeda

Málius in astronomicis

Heraclides

phlius op.

Phus qd

Núcupator phiæ

Olympia

alii corporibus exercitatis gloriam & nobilitatē coronæ peterent: alii emendi aut uēdēdi quæstu & lucro ducerent̃. esset aūt quoddam genus eorum: idq; uel maxime ingenuum: qui nec plausum: nec lucrum quererent: sed uiscēdi causa uenirēt. studioseq; perspicerent quid agerent̃ & quomodo. Ita nos q̃ si i mercatus quadam celebritate ex urbe aliqua: sic in hanc uitam ex alia uita & natura profectos. alios gloriæ seruire: alios pecunię: raros esse quosdam. q cæteris oībus pro nihilo habitis: rerū naturam studiose intuerent̃. hos se appellare sapientiæ studiosos. idest enim philosophus. Et ut illic liberalissimū esset spectare nihil sibi acquirentē: sic in uita longe omnibus studiis contemplationem rerum cognitionemq; præstare: nec uero pythagoras nominis solū inuentor: sed rerum etiam ipsarum amplificator fuit. Qui cum post hunc Phliasium sermonē in Italiā uenisset: exornauit eam græciam quæ magna dicta est: & priuatim & publice præstantissimis & institutis & artibus. Cuius de disciplina aliud tempus fuerit fortasse dicendi. Sed ab antiqua philosophia usq; ad Socratē: qui archelaum Anaxagore discipulū audierat: numeri motusq; tractabantur & unde omnia orirentur quoque recederēt. studioseque ab his

Mercatū eum: apud græcos olympia mercatu famigerata est: & celebritate illa q̃nquenali ludoꝝ inclyta nam ut inqt Pli. Delubrū olympii iouis ludoꝝ claritate fastus græciæ complexū. Delos quoq; insula mercatu græcoꝝ celebrata est. Nobilitatē coronæ: corona olympiaca erat ex oleastro pinea corona uictores apd̕ isthmū coronant̃: in pythiis ludis ex lauro: sicut ex apio in achaia coronare mos erat uictores sacri certaminis nemeæ: hinc illud satyrographi: graiæq; apiū meruisse coronæ. De coronis sacroꝝ certaminum fusius explicatiusq; perscripsi in. yi. tranqlli cōmentario. Studiose pspicerent: hisce studiosius spectatoribus comparant̃ phi: q rerum natura studiosæ contemplat̃. Et ut illic. in mercatu. s. & ludoꝝ celebritate. Cōtemplatione reꝝ. Aristote. in. x. æthicoꝝ argumentat̃ cōtemplationē esse pfectā fœlicitatē: nam deus: quē oēs beatissimū feliciſſimūq; eē cōfitent̃: cōtēplatiōe potissimū fruit̃: hæc ē. n. ppria dei operatio. Itaq; in oībus operatio operatiōi diuinæ cognatissima erit utiq; fœlicissima ob hoc cæteræ aīantes fœlicitatis expertes esse dicuntur: qa cōtemplationis participes non sunt. Rerū amplificator: phiæ: quæ italica nūcupat̃: princeps est pythagoras: quē fama fere ab ægyptiis sacerdotibus cerimoniaꝝ incredundas potentiasq;. numeroꝝ admirādas uices: geōetriæ solertissimas formulas: alchadeis sideralē scientiā: planetaꝝ & stellarum status: ambitus: effectus: in genituris hoīum didicisse: cui brachmanes: q indoꝝ philosophi sunt pleraq; philosophiæ documēta cōtulerūt. dogma pythagore est. παλιγενεσια. i. regeneratio: & μετεμψυχωσισ. i. transanimatio: ab esu carniū & a fabulo abstinentia quod Oui. in. xy. metamorphoseon latissime explicat: & Maro in. yi. sectat̃. Plato quoq; a secta pythagoræ nō diuiuis in multus pythagorissat. q intellectualē phylosophiam. a pythagoreis accœpit: pythagorica sunt illa Enygmata: cor non comedendū. i. mœrorem de aīo eiiciendū: ignē gladio ne fodiasi potentiū irā uerbis maledicis ne lacessas: staterā ne trāsilias. i. ne prætergrediare iustitiā super chenice non sedendū. i. nō curandum esse de crastino: chenix. n. mensura diurnæ escæ: est hirundinē in domo non suscipiendā. i. garulos & uerbosos hoīes sub eodē tecto nō habēdos: duoꝝ tēpoꝝ q̃ maxiæ habendā curā. Matutini & uespertini. i. eoꝝ q̃ acturi sumus & eoꝝ q̃ gesserius famigerata est. χεμυθεια. i. taciturnitas illa: q̃ discipulos elinguabat: ut. s. apd̕ se tacere cōdiscerent: loqtari dediscerent. leges italis dedit: apud crotoniatas & metapontinos italiæ populos uice numinis cultus: metapontini illius domū cereris delubrū uocitabant. Non pauciores sexcentis erant pythagoræ discipuli: q noctu ad illū audiendum confluebant: illi q præsentia eius frui meruissent scribebant ad suos: tanquam magnum qppiam forent adepti. De magna græcia ante dictū est. Archelaum audiuerat. Socra. ſm quosdam auditor fuit anaxagore: & damonis: mox ad archelaum physicū se cōtulit: q'aīaduertens naturalis speculationis fructum nullum esse eamq; ad officia uitæ nihil esse necessariā inuexit primus æthicen: hoc est mortalem philosophiā: ad quam trāsiēs uerbū illd̕ mēoratissimū dixisse fert̃: q̃ supra nos: nihil ad nos auctor ē Xenophō Socra. nūq̃ de natura reꝝ neq; de altioribus sublimioribusq; rebus disputasse: imo eos: q assidua cura ac studio hæc tractāt stolidos uanosq; hoīes esse ostendebat: cū ea uestigarent: quæ sunt supra captum mortaliū: hæc. n. ab hoībus intelligi inueniriq; nō posse fuerit illud potentissimū argumentū: ꝗ q maxime rerum cœlestiū ac naturaliū scientiam profiteant̃: hi inter se dissident: & pugnantia ad inuicē dicunt. Itaq; ante Socratē philosophia naturalis uigebat: de cœlo & syderali scientia de numeris: qbus cūcta constare autumant: & id genus aliis disserebat̃: pa um utilibus ad uitā polliticā agendam: thales milesius ex septē sapientibus unus apud priscos celebrat̃ ꝗ fuit geometriæ pœnes graios primus repertor: & naturæ reꝝ certissimus explorator & astrorū peritissimus contemplator: q reperisse fertur tempoꝝ ambitus: uentoꝝ flatus: stellaꝝ motus: tonitruū sonora miracula. Sydeꝝ obliqua Curicula: solis annua reuerticula. Anaxagoras dicebat: se natum esse causa solis ac cœli uidendi. Itē censuit cœlum ex lapidibus esse cōpositum: prædixitq; lapsuꝝ ex sole saxū ꝗ & factum esse autumant. Dicebat hic niuē esse nigrā. Archelaus: physicā: philosophiam: athenas inuexit: estq; physicus appellatus: ꝗ in eo defecerit phia naturalis. Socrate ethicen introducente: q̃ q̃ ne hic qdem æthicæ rudis fu

delos mercatu clara
Corona olympiaca ex oleastro corona ex apio
Lucus iuuenalis cōtéplatio felicitas
Italica phia a pythagora
Brachmanes palige nesia plato pythagorissat
enygmata pithagorica cor nō edendum
Chenix mēsura
Hirūdo p garulo
Echemythia
Socra. īuexit æthicē
Quæ supra nos nihil ad nos
Naturalia sciri non posse
thales reptor geometrie
Anagoras
Niuē esse nigram
archelaus

socratis lĩa nulla A socrate familiæ phorum

isse uideat᷑.Namq; de legibus philosophatus est:& de honesto & æquo. Verum Socrates philosophiæ mora
lis conditor propagator:illustrator extitit:q platonem tñ efficit:quantus fuit. Cuius ingeniũ uariosq; sermo
nes ĩmortalitati scriptis suis Plato tradidit:cum ipse litteram socratis nullã reliqsset:ex Socrates uariis & di
uersis:& in omnem partem diffusis disputationibus plures fluxere phi. Et cum alius aliud apprenderet pro
seminatæ sunt quasi familiæ dissentiẽtes inter se & multum disiunctæ & dispares:cum tamen omnes se phi
Socraticos & dici uellent & esse arbitrarent᷑:primũ ab ipso Socrate. Plato. A Platone Aristoteles & Xenocra
tes. Deinde ab Antisthene:q pacientiã & du
riciam in socratico sermone maxime ada/
marat Cynica:cũ ab Aristipo:quẽ ille maxi
me uoluptarie disputationes delectarũt.cy
renaica phia manauerunt:fuerunt ẽt alia ge
nera philosophoꝝ:q se omnes fere socrati/
cos esse dicebant:ut eretricoꝝ megaricorũ:
pyrrhonioꝝ. Merito itaq; dictus est socrates
fons phorum:a quo cõplures sectæ ueluti ri
ui profluxerunt. Sententiam regeremus:

socratici omnes

tutaremur & ueluti reginã afferemus:malo
legere tegeremus:ut sit sensus: se sentẽtiam
suam occultare dissimulareq; ritu Socratis:
q qd sibi uideretur:& qd ipse sentiret tege
bat:affirmans nihil sciri posse:cuius est illđ

Hoc scio qd nescio Opiatio incerti

hoc scio quod nescio:unde opiatores & opi
niosi dicti phi:in quorum phia sola erat opi
natio:quod & Lactãtius memorat:opiatio
aũt incerti est:scientia certi: id.n.opinatur
qsq; quod nescit. Socratica aũt ratio illa est
contra alterius opinionem differendi:nam
ita facillime nunqd uerum:sed quid uerisi
milimum esset inueniri posse socrates arbi
trabatur. Carneades:de carneade in pri
mo commentario satis multa:cuius id fuit
acumen:ea subtilitas:ea eloquentia in diffe/
rendo.ut eo argumentante qd ueri esset ha
ud facile discerni posse hic tertiam institu/

carneades ꝑ iniusti cia

it academiam:disputauit olim Romæ pro
iustitia & cõtra iustitiam copiose & eloquẽ/
ter. In eodẽ loco:Academiã significat:qđ
gymnasium erat in tusculano. Non mihi
uidetur:propositio hæc ꝓm Academicos &
peripateticos uera est:qui aiunt ad beate ui/
uẽdum opus est præter uirtutem bonis cor
poris atq; fortunæ:siue qbus manca est quo
dãmodo & quasi multa uirtus. Respondet
ad hæc Mar. Cicero ex dogmate stoicorum
apud quos unica uirtus satis est ad beatã ui/
tam efficiẽdam. Recte autem summum bo/
num in sola uirtute poneretur: si homo ex
sola mente constaret:sed cum ex animo cõ
stemus & corpore:ad beate uiuẽdum opus
est bonis aĩ & corporis:ne dũ alteꝝ tueamur

siderum magnitudines:interualla:cursus inquire/
bantur:& cuncta cœlestia. Socrates autem primus
philosophiã deuocauit e cœlo:& in urbibus collo/
cauit:& in domos etiam introduxit:& coegit de ui/
ta & moribus: rebusque bonis & malis querere cu/
ius multiplex ratio disputandi: rerumque uarietas
& ingenii magnitudo. Platonis memoria & litteris
consecrata plura genera efficit dissentiẽtium philo/
sophorũ. E qbus nos id potissimũ cõsectati sumus
quo socrate usum arbitramur. ut nostrã ipi sentẽtiã
tegeremus. errore alios leuaremus & ĩ omni dispu/
tatione quid esset uerisimilimum quæreremus quẽ
morem cum Carneades acutissime copiosissimeq;
tenuisset. fecimus & alias sæpe & nuper in tuscula/
no. ut ad eam consuetudinem disputarem⁹. Et qua
tridui quidem sermonem superioribus ad te pręscri
ptum libris misimus. Quinto autem die cum eodẽ
in loco consedissemus sic est propositum. de quo di
sputaremus. A. Non mihi uidetur ad beate uiuen/
dum satis posse uirtutẽ. M. At Hercule Bruto meo
uidetur. cuius ego iudicium pace tua dixerim lõge
antepono tuo. A. non dubito. Nec id nũc agit᷑. tu
illum quãtum ames. sed hoc ꝙ mihi dixi uideri qua
le sit. de eo a te disputari uolo. M. Nempe negas ad
beate uiuẽdum satis posse uirtutem. A. Prorsus ne
go. M. Quid ad recte honeste laudabiliter. postre/
mo ad bene uiuendum. satis ne est præsidii in uirtu
te. A. Certe satis. M. Potes igitur aut q male uiuat.
non eum dicere miserum. aut quẽ bene fateare. eũ
negare beata uiuere. A. Quid ni possum. Nam eti/
am in tormẽtis recte honeste laudabiliter. & ob eã

alteꝝ relinquamus. Bruto tui auũculo. Discipulus introductus existimat᷑ esse atticus; cuius nomen perire
nõ sinunt Ciceronis epistolæ:sed nõ uideo quõ Brutus attici auunculus fuit dicas:nec id tradit. Cor. nepos:
q attici uitã breuiter eloquẽterq; pscribit:est qdem usus. M. Bruto familiarissimæ. Eiq; italia cædẽti sestertia

Cato auũculus bruti

centũ millia muneri misit:sed qđ habuerit Brutũ auunculũ legisse nõ memini: quo circa ita legendũ esse
cẽseo at hercule bruti mei auunculo uidet᷑:ut sit sensus uirtutẽ ad beate uiuendũ satis esse uideri. M. Catõi
auunculo. M. Bruti de quo dudum diximus: fuit.n. Cato frater seruiliæ ex qua natus est brutus:q ĩ libris de

Auũculus unde Maior auũculus

finibus differit solã uirtutem effectricem esse uitæ beatæ. Auunculũ dicimus matris meæ fratrẽ:ab uno fa/
cta diminutione:perinde ac minor auus sit obtineatq; locũ aui & proximitate tueat᷑ sororis filiũ. Maior auũ
culus est auiæ maternæ frater:de quo Persius. Maior auunculus exit:de hoc apud Suetonium copiosius: q
tradit iulium cæsarem fuisse auunculũ maiorem augusti. Quid ad honeste:stoicis idem est honeste uiue
re & beate.i.cũ uirtute uiuere:peripateticis. aliud honeste uiuere:aliud beate uidet᷑. Qui male uiuat mise/
rum. contrariorum contraria sunt consequentia. si in uitus satis magna uis est ad uitã miseram: consequens
uidetur

uidetur:ut eadem uis in uirtutibus sit ad beatam uitam efficiendã olĩ duo phi:alter stoicus alter peripateticus propugnabant pro suis utrinq; decretis:acriter & cõtente:stoicus censebat uitam beatam hoium uirtute ai sola:& miseriam summa malitia sola posse effici:ẽt si cætera bõa oia quæ corporalia & externa appellant uirtuti deessent.Malitiæ adessent:contra peripateticus miserã quidẽ uitam uitiis aĩ & malitia sola fieri cõcedebat:sed ad complendos oĩs uitæ beatæ numeros uirtutem solam nequãq̃ satis esse existimabat qm̃ corporis & fortunæ bona necessaria uiderenť pficiendæ:beatæ uitæ..Reclamabat hoc in loco stoicus & & tanq̃ ille duas res diuersas poneret mirabať:qđ cũ essent militia & uirtus duo contraria uita misera & beata quoq; æque contraria:nõ seruaret in utrisq; uim & naturam contrarii : & ad miseriam quidem uitæ conficiendam satis ualere malitiam solam putaret: Ad præstandam uero uitam beatam non satis solam esse uirtutem dicere tum peripaticus per q̃ hercle festiue arguciola hac de congio uini usus est.Rogo te inquit respondeas an existimes uini esse amphoram. Cum abest : ab ea unus congius:quod stoico negante unus igiť congius inqt pipateticus amphoram facere: dici debebit:qm̃ cum deest ille unus non fit uini amphora:& cũ accessit fit amphora:qđ si id dicere absurdũ est uno congio solo fieri amphorã:itidẽ absurdũ est una sola uirtute uitã fieri beatã diceř:qm̃ cũ uirtus abest beata eẽ uita nũq̃ põt.

rem bene uideri põt:dũ modo intelligas: q̀d nũc dicam bene.Dico.n.constãter:grauiter:sapiẽter: fortiter: hæc ẽt in eculeum coniiciuntur : quo uita nõ aspirat beata.M.Quid igitur sola ne beata uita que so relinquitur extra hostiũ:limẽq; carceris: cũ cõstãtia:grauitas:fortitudo:sapiẽtia:reliquę uirtutes rapiantur ad tortorem nullũq; recusent nec suppliciũ nec dolorem.A.tu si quid es facturus noua aliqua conquiras oportet:ista me minime mouent non solum quia peruulgata sũt:sed multomagis: quia tãq̃ leuia quædã uina nihil ualent in aqua:sic stoicorũ ista magis gustata q̃ potata delectãt. Velut iste chorus uirtutũ ĩ eculeũ ĩpositus:imagines cõstituit ante oculos cũ amplissima dignitate ut ad eas cursim prectura:nec eas beata uita a se desertas passura uideatur.Cum aũt aĩum ab ista pictura imaginibusq; uirtutũ ad rẽ ueritatẽq; traduxeris hoc nudũ relinqtur:possit ne qs beat⁹ eẽ:q̃diu torq̃atur. Quãobrẽ hoc nõ q̃rimus. Virtutes ãt noli uereri ne expostulent:& quærãtur se a beata uita esse relictas:si enim nulla uirtus prudentia uacat:prudentia ipsa hoc uideris.

In eculeũ cõiiciũť: Eculus tormenti genus ẽ quo hoĩes cruciabiliter torqnť.de quo crebra mẽtio apud eruditos de quo Vale.sic:Rupit uerbera: fidiculas laxauit.soluit.Eculeũ: laminas extinxit. Itẽ laxato eculeo postq̃ insidiis oportunum tp̃s animaduertit aurẽ eius morsu corripuit li.iiii.de finibus sic scriptũ legimus nec si ille sapiens ad tortoris eculeũ : a tyrranno ire cogať similem habeat uultũ ut si ampulã pdidisset.Itaq; fortis sapiens cõstans uita ĩ eculeũ ĩgredeť:uita beata ñ ĩtroibit:licet id stoici cõuellãt:cõclusiunculis captiosis magisq̃ ueris. Rapiuntur ad tortorem:quædam uirtutes in procliui sunt:ut liberalitas temperantia:mãsuetudo: quædam cliuũ subeunt & ascendendo obluctantur:ut patientia fortitudo constãtia:in illis continemus animũ ne pro labantur.In his exortamur incitamus:hæ uirtutes in eculeũ ingrediunť:sub tortore spectãť:nulli supplicio nulli dolori succumbentes a loca supplicii uita beata aspirare non põt:ubi.n.cruciatus sunt : & tormenta ibi beatitudo esse non potest. Tanq̃ leuia uina:sensus est sicut uina tenuia aqua commixta sine neruis ac sapore sunt nullisq; bonitatis:sic peruulgata stoicorum argumenta:quod idem sit hoñeste & beate uiuere imbecilla sunt & infirma quæ gustanda potius sunt:q̃ in ea penitus ingurgitandum.Talia dogmata sunt a limine salutanda & transeunter inspicienda.Vina leuia intelligi uult:quæ alio noĩe tenua appellanť Pli.ait in.xxiii.leuissimum uinũ celerrime inueterari.idem ait tenue uinũ minus alere:magis stomachũ nutrire:uinũ aqua miseri staphilus primus ĩuenit:uinũ oẽ quo tenuis eo odoratius:græci deuteria:appellant. hoc est secũdaria uina:q̃ fiunt maceratis aqua uinaceis.Cato lorã uocat.Et hæc inter uina oparia nũeranť: idẽ fecatũ appellat qđ fecibus uini expressum est:dilutum uinũ dicimus aquatũ:hoc est aqua commixtũ: uulgo indoctæ & insienter lymphatũ uocitatur:quod in superioribus copiose explicauimus. Iste chorus uirtutum:cõstantia:grauitas:fortitudo patientia aliæq; consimiles uirtutes significantur:quæ ueluti eorum constituunt:qui multorum concentu constat:dictus chorus a chara idest leticia:ut interpræta̧tur plato lib.secundo de legibus:ab his autem uirtutibus separari negant stoici uitam beatam: immo ad eos cursim per recturã pertinaciter affirmãt sed hoc speciose magisq̃ uere dř quis enim dabit stoicis beatum esse qui torqueatur : crucietur in eculum coniiciatur?sensus enim cuiusq; & natura rerum:atq; ipsa ueritas clamat quodãmodo non posse beatum dici:eum qui in tormentis sit neq; uitam beatam eẽ posse in contubernio carnificũ ac tortorum:cui nihil commune sit cum doloribus & ita aliud erit bene uiuere:aliud beate uiuere ita boni esse poterunt q beati non sint. Ne expostulent:incusent expostulare est q̃relã apud eũ ip̃m deponere:qui fecit iniuriã postulare autem quærelam dicere de altero apud alterũ unde expostulatio diciť conquæstio aduersus cũ quem incusamus. Nulla uirtus uacat prudẽtia.Socrates oẽs uirtutes putabãt esse prudentias in quo errabat qđ uero non absq; prudentia recte dicebat auctor Aristoteles ĩ.yi.ethicorũ prudẽtis est bene consulere prudẽtia circa humana uersatur.Et in his quæ sunt homini uel bona uel mala.

Contẽtio stoici & pipatetici

Malicia satis ad uitã miseram

Arguti ola de cõgio uini

Eculeus

Virtutes ĩ pcliui

Cliuiũ subeũt

Leuia uía tenuia

Quo tenuius eo odoratius

Deuteria

Lora

Fecatũ

Dilutũ

Aquatũ

Lymphatum

Chorus unde

Bõi nec beati

Expostulare

Postulare

Expostulatio

Prudẽtia

Cruciatus attilii reguli

De.M.attillio.M.attillium.regulum fatentur omnes fuisse fortissimum constātissimum in pferēdis cruciatibus:quibus eum peni crudelissime affecerunt:inclusum q ppe angusto armario clauis acutissimis pfixo ut se in nullā eius ptē inclinare posset:palpebris quoq; isutis atq; isomnia cruciatū necauerūt.Merito itaq; laudāt uirtutem attilii tam magna infœlicitate maiorem.nec tñ beatum eum appellāt:quia communicatio beatitudini ad tormenta nulla esse potest.In laudem attili reguli ait silius non tam aduersa cauendo fugisse ægregium:q̄ perdomuisse ferendo.De attilii reguli pacietia. Gel.Augu.Cicero.Vale.cæteri. Quinto cepione:quintus cepio consul oppidum tolosanum diripuit:ingens auri pondus thesaurosq; opulentos ex templis abstulit:qđ sacrilegium causa excidii cepioni exercituiq; eius postea fuit:quisquis enim ex ea dirreptione aurum attigit miserabili cruciabiliq; exitu periit cepio ipe multis aduersis casibus iactatus patria extorris sacrilegus turpiter interiit:filii quoq; eius bona paterna obscene oblirētes:inter scorta ifami morte perierūt:

Prouerbiū hēt aurū tholossanum .M.aqlius reus

hæc ex strabone:Gellio:trogo:& ti magene hinc prouerbium de hoībus calamitosis ortum diciq; solitum est ille habet aurum tholosanum:eadem sent ētia est illius quoq; ueteris prouerbii habet æquum seianum. M. aquilio.M.aquilius asiatici belli: reliquias confecit:mixtis ueneno fontibus: infamem fecit uictoriam:hic consul:imperator ornatus a senatu:triūphalis factus ē reus quem cum.M.antonius orator defenderet: causa prope perorata ipsum arripuit.Cōstituitq; i conspectu omnium:tunicamq;.M.Aquilii a pectore diloricauit:ut cicatrices: populus: Romanus iudicesq; aspicerent aduerso corpore acceptas:simul & de illo uulnere: qđ ille in capite ab hostiū duce acceperat multa dixit:eoq; adduxit iudices ut.M.Aqlium dānare uererent:quem fortuna ex hostium telis eripuisset.De.Mar.aqlio historici omnes:& Cicero in uerrinis:& in secūdo de oratore. In eculeū:tormenti genus: ut antea diximus. Supioribus diebus quatuor tusculanis quæstionibus. Profligata quæstio: absoluta pene ac effecta:profligare dñt idonei scriptores prodigere & deperdere pfligatasq; res quasi pflictas:& perditas. In alio significatu profligata appellāt:quæ ppe absoluta sunt:& in hac significatione accipitur hoc Ciceronianum:ubi annotandum est nō satis circūspicienter.ab Aulo gelio:plerosq; reprendi ueluti improprie insciteq; dicētes

Tunicā diloricauit

Profligate pfligatæ res Contra a gelliū lo pfligato

det non oēs bonos esse ēt beatos. Multaq; de.M. Attilio.Qu.Cepione.M.Aquilio recordant: beatamq; uitam si imaginibus potius uti: q̄ rebus ipsis placet.Conantē ire in eculeū retinet ipsa prudētia negatq; enim cum dolore & cruciatu quicquam eē cōmune.M.Facile patior te isto modo ager & si iniquū est prescribere mihi te quemadmodum a me disputari uelis:sed quero utrum aliquid actū superioribus dies:an nihil arbitremur? A.actum uero: & aliquantum quidem.M.Atqui si ita ē pfligata iam hec pœne ad exitū adducta questio est.A.quo tandē mō.M.Quia motus turbulēti iactationesq; animorū incitatæ & impetu inconsiderato elatæ rōnē oēm repellentes uitæ beatæ nullam partem relinquunt.quis.n.pōt mortem aut dolorem metuens: quorum alterum sæpe adest:alterum semp impendet:esse nō miser? Quid si idem(qđ plerumq; fit:) paupertatem ignominiam infamiam timet:si debilitatem cæcitatem:si deniq; quod non singulis hoībus sed potentibus populis sæpe cōtingit seruitutē potest ea timens eē quisquā beatus? Quid:qui non modo ea futura timet: uerūetiam fert:sustinetq; p̄sentia? adde eodem exilia:luctus:orbitates qui rebus his fractus ægritudine elidit.potest tandem eē non miserrimus? quid uero illum quem libidinib9 inflammatum.& furentem uidemus omnia rabide appetentem cum inexplebili cupiditate quoque affluentius uoluptates undiq; hauriat:eo grauius ardentiusq; scientem nōne recte miserrimum dixeris.

profligata eē edificia & templa:& alia fere multa quæ ppe absoluta effectaq; sunt:q̄ & i pfligato eē dici solēt: nam in hoc plane loco profligata qstio significat finita:quasi ad exitum deducta.Contra Au.gellii opinionem.Vnde non satis recte reprensus uir ille:ex aduocatorem turba ui:qui quoram prætore dixit omnia: uir clarissime negocia de quibus te cogniturum esse hodie dixisti diligentia & uelocitate tua pfligata sunt affectum quoq; dixerunt:qui latine locuti sunt:id qđ profligatum appellatur.In hac significatiōe sicut.M. T.dixit in oratione de prouinciis consolaribus:bellum affectum uidemus:& uere ut dicam pœne cōfectū. Idem in oeconomico.Cum uero iam affecta æstate uuas a sole mitescere fas est. Motus turbulenti:perturbationes significat de quibus in quarta tusculana copiosius. Sepe adest.s.dolor. Semper impendet:scilicet mors quæ ut saxum tantalo semper impendet supra capita moralium. Populus sepe contingit:Seruius non solum singularibus hominibus contingit:sed sepe totos populos subiugum mittit:ut q liberi fuerant:in alienam cadant seruitutem.Dum est autem & miserum discere seruire:ubi si dectus Dominari nihil est ut inquit Mar.Tullius in tertia philippica fœdius seruitute cum ad decus & libertatem nati simus. Idem ait omnem seruitutem esse miseram:illis uero miserimā:q libertatis dulcedinem gustauerūt. Futura timet:timor proprie est de futuro malo:sicut ægritudo ad p̄sentia mala refert. Orbitates: filioꝝ amissiones:papinius i endechasyllabo:orbitas oīs fugienda nisu. Egritudine elidit:tristitia suffocat:iactaturq;

Affectum bellum Affecta æstas

Nihil fœdius seruitute

Quid elatus ille leuitate:inaniq; lætitia & exultās
& temere gestiens:nōne tanto miserior quāto sibi
uř beatior:ergo ut hi miseri sic cōtra illi beati:quos
nulli metus terrent:nullæ ægritudines exedūt nul
le libidines incitant:nullæ futiles lætitiæ exultātes
lāguidis liquefaciunt uoluptatibus. Vt maris igiř
tranqllitas intelligiř:nulla ne minima qdē aura flu
ctus cōmouente:sic animi quietus:& placatus sta/
tus cernitur:cum pturbatio nulla est qua moueri
queat:quod si ē qui uim fortunæ qui humana quæ
cūq; accidere possunt:tolerabilia ducat:ex quo nec
timor eum nec angor attingat:idemq; si nihil con/
cupiscat:nulla afferatur animi inani uoluptate:qd
est cur is non beatus sit & si hæc uirtute efficiunř.
quid est cur uirtus ipsa p se non efficiat beatos. A.
Atqui alterum dici non potest:quin hi q nihil me/
tuant:nihil angantur:nihil concupiscant: nulla ī/
potenti leticia efferentur:beati non sint. Itaq; id ti
bi concedo:alterum autem iam integrum non ē. su
perioribus enim disputationibus effectum ē uaca/
re omni animi perturbatione sapientem. M. Nimi
rum igitur confecta res est. Videtur enim ad exitū
uenisse quæstio. A. Propemodum id quidē. M. Ve
rūtā mathematicorum iste mos est:nō philosopho
rum. Nam geometre cum aliquid docere uolunt si
quid ad eū rē pertinet eorum que ante docuerunt:
id sumunt pro concesso & probato. Illud modo ex
plicant:de quo ante nihil scriptum est: philosophi
quācunq; rem habent in manibus:in eam: que cō/
ueniunt:cōgerunt oīa:& si alio loco disputata sūt.
Quod ni ita esset:cur stoicus si eēt quæsitū satis ne
ad beate uiuēdū uirtus posset. multa diceret cui sa/
tis eēt respōdere se ante docuisse nihil bonū eē nisi
quod honestū eēt:hoc pbato cōsequēs eē:beatam
uitam uirtute eē cōtētā. Et qūo hoc sit consequens
illi:sic illđ huic. Vt si beata uita uirtute cōtēta sit ni
si honestum qđ sit. nihil aliud sit bonum. sed tñ nō
agunt sic. Nam & de honesto & de summo bono se
paratim libri sūt:& cū ex eo efficiatur. satis magnā

Quid elatus ille: hæc in quarta Tusculana uberrime expllicata sunt. Ergo ut hi miseri:contrarioꝝ con
traria sunt consequentia:si miseri sunt qui timent:beatus est quem nullus metus terrer. Si miseri q egritudi
nibus:libidinibus:leticiis:inanibus exagitantur:beatus ille:quē nullæ tales affectiones exedūt:extimulātq;. Malatia
Vt maris tranquillitas:malatiam uocant:maris quietem:ac tranquillitatē qñ fluctus languent:neq; ulla correctus
aura commouentur:consimiliter Malatia est in grauidis ille langor & mollicies dissoluti & cuncta fastidiē senecæ lo/
tis Pli. in. xxiii. Malicoriū inquit experiř in grauidarum malatia & quoniam gustatu moueat infantē. Apud cus
Senecam est luculenta illa snīa:ex libro no/
no epistarum in ocio inconcusso iacere non
est tranquillitas malitia est dictio mendosa
est in codicibus impressis:nam pro malitia
legitur malicia corrupto uocabulo elegātis
simo & sensu:sensus est statū animi beati ta
lem. intelligi qualis tranquillitas maris ē qñ
nec aura quidem minima fluctus commo/
uet maria enim sua natura tranquilla sunt:
uētorum autem ui agitari atq; turbari solēt.
Quod si est sensus est eum merito beatum:
& esse & dici qui supra fortunam est collo/
catus qui nullis perturbationibus est obnoxi
us:qui nihil timet:nihil concupiscit nihil: Beatus q
an igitur:qualem inuenire difficile:imo im apathes
possile est græci apathes uocāt quasi dicas ī
passibiles & imperturbatos:de quibus plini.
hæc exit hic aī tenor aliquando in rigorem
quēda toruitatemq; naturæ:durā & īflexibi
lē aflectusq; humanos adimit:q̈lis apathes:
græci uocant:tales extiterūt Diogenes Cyni
cus:pyrhon:heraclitus:& thimō. Diodorus
quoq; & agatarchides tradunt ethiopas esse
quosdam:apathes:hoc est absq; passione ul/ Ethiopes
la uiuentes:q imobiles perstant:uerbera: & apates
iniurias susq; deq; ferentes. qui sine affectu
humano filios & uxores defunctas uident: ī
quibus nullum neq; iræ: neq; misericordiæ
signum cōuisciř:a qbus oīa mala qeto aīo se
datoq; pferunř. Impotenti leticia:īmodica
& gestiēte. Mathematicoꝝ iste mos ē postu
lata matheticoꝝ sūt hec ut liceat ab oī signo
siue puncto ad omnem rectam lineam du/
cere & omnem finitam rectam lineā e regio Postulata
ne eiicere:& oī mō signo & īteruallo circulū mathema
scribere:Itē q eidē æq̈lia sūt īuicē sibi æq̈lia ticorum
esse:& si equalibus equalia addas tota eq̈lia
esse:& si paribus paria demas reliqua eē pa/
ria. De quibus euclydes:Martianus. Censori
nus satis multa. Geometriæ:plato lib. yii. Geome
de legibus:præcipit geometriam liberis hoī tria discē/
bus eē discendā:cuius inuentores egypti fue da
runt:ut docet Stra. in. xyii. sicut arithmetica
a phœnicibus inuēta tradiř. Geometriā uti/ Geome/
lē eē necessariāq; futuro oratori:docet. Quī tria discē/
ti. Geometres significař mensor terræ. Geo da
metriā inqt Ambrosius in examero. Audiui
mus:thelassometrā nūquā audiuimus:dici Thalasso/
tur āt thelassometra maris mensor. Quo metra
mō hoc cōsequēs:stoici dñt nihil eē bonum
nisi qđ hōestū:quo cōcesso:cōsectariū ē bea
tā uitā nō posse sine hōestate cōtigere:qđ ar
gumētum retroactum pariter ualet:ut uita Quod bo
beata honesta sit:si qđ honestū ē id bonū so nū hone
lū habēdū est:ita fit ut qđ bonū sit id ēt honestū sit:& beate: uiuere sit honeste & cū uirtute uiuere. Scpatī stum
libri sunt;ut i aliis libris tractēt de honesto. In aliis de sūmo bono:ut ita quæq; res suis argumētis expliceř.

in uirtute ad beate uiuẽdum eẽ uim: nihilominus hoc agunt ſapatim. propriis. n. & ſuis argumẽtis & admonitionibus tractanda queq; res eſt: tanta p̃ſertim. Caue. n. putes ullã in philoſophia uocẽ emiſſã clariorẽ. ullumue eſſe philoſophiæ ꝓmiſſũ uberius ut maius. Nã qd ꝓfitet͛. odii boni profecturã ſe eũ q legibus ſuis paruiſſet. Vt eſſet contra fortunã ſẽper armatus: ut oĩa preſidia habeꝛ in ſe bõe beateq; uiuendi: ut eſſet ſemp deniq; beatus. ſed uidero qd efficiat tantiſp. hoc ipſum magni eſtimo qd͛ pollicetur. Nã Xerxes qdẽ refertus oĩbus præmiis doniſq; fortunæ nõ eqtatu. nõ pedeſtribus copiis nõ nauiũ multitudine. nõ infinito pondere auri contentus p̃mium ꝓpoſuit: q inueniſſet nouã: uoluptatẽ: qua ipſe inuenta non fuit contentus. Neq; . n. nunquã finem ĩuẽiret libido. Nos premio elicere poſſemus qui nobis aliqd attuliſſet: quo hoc firmius crederemus. A. Vellem id quidem: ſed habeo paululũ qd͛ requiram. ego. n. aſſentior eorum quæ poſuiſti alterum alteri conſequens eſſe: ut quemadmodũ ſi quod honeſtum ſit: id ſolum ſit bonum ſequatur: beatam uitam uirtute confici. ſic uita beata in uirtute ſit nihil eſſe niſi uirtutem bonum: ſed Brutus tuus auctore & Ariſtõe & Antiocho nõ ſentit hoc putat enim etiam ut ſit bonum aliquod præter uirtutem. M. Quid igitur contra Brutum ne me dictu rum putas. A. Tu uero ut uidetur. Nam præfinire non eſt meum. M. Quod cui igitur conſentaneum ſit alio loco. Nam iſta mihi & cum Antiocho ſæpe:

Virtutes ſatis poſſe: Clara quidem & animoſa hæc uox ex palam profiteri uirtutem ad beate uiuendũ ſatis eſſe ſed ſpecioſius hec dici: q̃ uerius perſuaderi ſolent qm̃ ut ante dixi. Virtus ſine bonis corporis ac fortũæ mãda quodãmõ & mutilia eſt: neq; ad plenũ effectrix beatitatis. Tãtiſp: iterea: abſolute ponit͛: ſicut apd͛ liuiũ: tñ id imperiũ ei ad uberẽ ætatẽ ĩcolumẽ manſit: tãtiſp tutela muliebri: frequẽter poſtulat hæc dictio tãtiſp ut poculet͛ cũ dũ: uel quoad: accipiturq; ꝓ tãdiu ſicut apud Terentiũ; Gelliũ Ciceronem. Plautum & cæteros: qui pure loquuti ſunt: quod: & ſupra annotauimus. Plautus in menechmis: mulier tantiſper blãdit͛ dũ quod rapiat uidet. Xerxes qdẽ. Xerxes lingua græca ſignificatur bellato arctoxerxes magnus bellator. Xerxem autem pſarum regem quis ignorat potẽtiſſimum maximumq; extitiſſe: q græciã copiis militatibus inundauit: q per maria ambulauit: ꝑ terras nauigauit: cuius introitus in græciã ſicut fuit metuendus: ita exitus erubeſcendus: de quo Trogus Plutarchus ꝓbus emilius: herodotus plura. In tm̃: ut nihil ſit notius de Xerxe in hãc ſniam Vale. maximus: libro nono dictoꝝ factorũq; memorabiliũ. Age Xerxes opum regiaꝝ ope eximia eo uſq; luxuria gaudens: ut edicto ei præmiũ ꝓponeret qui nouum uoluptatis genus reperiſſet: quanta dũ delitii nimiis capit͛ ampliſſimi iperii ruina euaſit: tiberius ceſar: nouũ officiũ ĩſtituit a uoluptatibus: & eliogabalus ꝓponebat ſuis q̈ſi themata: ut iura noua dapibus cõdiẽdis inuenirent: & cuius placuiſſet: ei dabat maximũ p̃mium. Nõ equitatu: tradunt ſcriptores numerum copiarum terreſtrium: quas ĩ græciã duxit Xerxes fuiſſe centum. lxx. myriades. i. decies ſepties centena milia: myrias. enim numerus eſt continens decem milia trãſiuit eius exercitus per ſeptem dies totidemq; noctes: nullo tempore intermiſſo. Anguſtias helleſponti. Conſtrato in nauibus põte fertur tunc quidam uir elleſpõtinus dixiſſe o Iuppiter qdnã tu ſub ſpẽ uiri pſe. Ex accepto Xerxis: ꝓ Iouis noĩe græciã uĩs exterminare numerus eqtum fuit octo miriadũ. i. octoginta miliũ p̃ter camelos: & currus: myriarchas hũit hoc ẽ pfectos: q decẽ milibus p̃erãt. Naues quoq; decies cẽtũ milia nũero habuiſſe dr͛: ut non ĩmerito proditũ ſit flumĩa ab exercitu eius deſicata defeciſſe. Alteꝝ alteri cõſequẽs: ẽ quoddã argumẽtũ ita cõſeqñs ut reciprocũ: ſit & retrorſũ idẽ ualeat ſicut exẽpli cã ſi hõ uiuit ſpirat: ſi ſpirat uiuit: q̃dã uero ecõtrario ñ recurrũt ſicut ſi pepit mulier cũ uiro concubuit: cõtra ſi nõ uiro cõcubuit: nõ cõſequẽs: eſt eam peperiſſe: põt. n. & coiſſe cũ uiro nec tñ peperiſſe: hoc autem ciceronis argumentũ uidetur idem ualere. retrorſum: & ex utraq; parte eẽ conſectarium: ut quod honeſtum ſi: id bonum eſſe: quod bonum id honeſtum: & beata uita ac uirtus ſe uiciſſatim conſequantur ut uita beata ſine uirtute: uirtus ſine uita beata eſſe non poſſit græco uocabulo talis argumentatio dr͛ logotropos: ut ſi uiuit plato ſpirat plato: ſi ſpirat uiuit. Auctore ariſtone & antiocho brutus phos oẽs græcos ferme attigit: nec ullius ipſoꝝ diſciplinæ: uel expers uel ignarus fuit platonicos tñ enixe coluit: ueterem academiã ſectatus. Antiochũ aſcalonitã ingenti admiratiõe obſeruauit: eiuſq; fratrẽ noĩe ariſtonem p̃ſtanti uirtute uiꝝ amicitia contubernalitateq; ſibi deuinxit. M. T. ĩ bruto & in hortẽſio teſtat͛: ſe operã dediſſe antiocho quẽ ueteris academiæ nobiliſſimũ & prudentiſſimum phm fuiſſe dicit. Ariſtonem quoq; antiochi fratrem adhibuiſſe ſe teſtatur: & ita ſymmathitæ. i. condiſcipuli fuerunt. M. T. & brutus. antiochus autem & ariſto fratres: ut pote platonicæ ſectæ: ſectatores: non ſolam uirtutẽ: in bonis numerabant. ſed preter uirtutem bona corporis & fortunæ aſſerebant: tanq̃ ex hic oĩbus uita beata pficeret͛: ſolitus erat antiochus diſſerere contra academicos recentiores q contra ſuum doctorẽ philonẽ ẽt librũ edidit: lib. iiii. de finibus tradit ariſtonẽ negaturum ſibi uideri bona uacuitatem doloris diuitias ualitudinem qui mihi uidetur fuiſſe alius ab hoc ariſtone longe antiquior cuius dogma ubiq; librorum inſectatur & oppugnant.

Tantiſper

Xerxes bellator

Xerxes p̃miũ dabat ĩuenit uoluptatum

A uoluptatibus

Heliogabalus

Copiæ xerxis myrias qd

Dictũ helleſpontii

myriarchæ

Numerus nauium

Reciprocũ argumentum

Logotrophos

Antiochus magiſter ciceronis bruti

Symmathitæ

Cõdiſcipuli

Ariſto.

Cum athenis imperator.M.T.in ciliciam proconsul missus:rebus bene gestis:uictoria iusta hostibus ꝓ-fligatis apud Issum imperator appellatus est:quo in loco Darius ab alexandro fuerat superatus.mox e prouincia decedens rhodum.prius deinde athenas amore & desiderio antiquorum conuersationum:quas adolescens:studiorum causa in his locis habuerat.Auidissime reuisit:exceptus summo honorē:cū a primoribus tum a phis & disciplinaꝝ magistris:qui pro ingenii & doctrinæ fama undiq; ad ciceronem concurrebant.

Si essent ulla corporis mala academici morbos corporis:dolorem:egestatem: infortunia : & cætera id genus quæ contra naturam sunt appellant mala:sicut re uera sunt.Et uulgo nominitantur stoici uero incōmoda dicere malunt : q̃ græco uocabulo appellant dischrestemata:siue reiectanea:quæ græce dn̄r apoproegmena: hæc autem mala corporis & fortunæ: cadere in sapienté posse nemo nō nouit : ex quo colligitur sapienté in malis eē posse: qđ Ciceroni in præsentia ꝑide ac stoico stoicæq; sectæ ꝓpugnatori non ꝓbatur:uult.n.in sapiē té malum cadere non posse:cum autem dolere egrotate in egestate esse possit sapiens: hæc mala appellanda esse non censet:sed potius icōmoda siue reiectanea ex stoicoꝝ sententia:q cū academicis uerbis consentiūt re dididissent.

Mala

Incommoda

Dischrestemata

Reiectanea

& cum aristone nuper cum athenis imperator apđ eum diuersarer:dissentio fuit.Mihi enim non uidebatur quisquam esse beatus posse cum ī malis esse. In malis autem sapiētem esse posse si essent ulla corporis aut fortunæ mala.Dicebantur hæc quæ scripsit etiam Antiochus locis pluribus uirtutem ipsā per se beatam uitam efficere posse neq; tamē beatissimam.Deinde ex maiore parte plerasq; res noīari: etiam si qua pars æbesset:ut uires:ut ualitudinem: ut diuitias:ut honorem:ut gloriam quæ genere nō numero cernerentur.item beatam uitā etiam si ex aliqua parte claudicaret tn̄ ex multo maiore parte: optinere nomen suum.Hæc nunc enucleare nō ita necesse est:quamq̃ non constantissime dici mihi uidentur.Nam & qui beatus est : non intelligo quid requirat:ut sit beatior:si est enim quidem quod desit.ne beatus quidem est.Etq; ex maiori parte unā: quāq; partem appellari spectariq; dicunt:est ubi id isto modo ualeat.Cum uero tria genera malorum esse dicant:qui duorum generum malis omnibꝰ urgeatur:ut omnia aduersa sint in fortuna:omnibus oppressum corpus & confectū doloribus:huic paululum ne ad beatam uitam deesse dicemus non modo ad beatissimam:Hoc illud est:quod Theophrastus sustinere nō potuit.Nam cum statuisset uerbe

Neq; tn̄ beatissimā: stoici inter quos Sene.est:academicos reprēdunt q aiūt beatū qdem futuꝝ hoīem uel sola uirtute: non futurum autem beatissimum:tanq̃ īter positiuum:& suplatiuum sicut re uera est sit discriminatio distātiaq; non parua sed stoicis eadem uř uita beata & beatissima q gradus tollunt:qui aiūt nihil esse rectius recto nihil uerius uero:nihil temperatius tēpato quoꝝ arguméta hæc sunt beata uita bonum perfectū in se habet:& insuperabile : qđ si ē perfecte beata est p̃terea si uita beata nullius est indigens:oīs uita beata perfecta est : eadē q; est & beata & beatissima:quinetiā si beata uita summum bonum habet summe beata est summum autem bonum adiectioné non recipit:quid.n.supra summum erit . Ita nec beata uita sine summo est quæ nec minor fit nec maior ipsa.Decrescere.n. summū bonū non potest sicut nec icrescere:beata uita summe prefecta est.nec habet quo procedat q đ enim accedere perfecto potest:profecto nihil:aut non erat perfectum cui accessit:sed hæc stoicorū spineta non tam uera quā gloriosa:peripateticoꝝ academicorumq; doctrina suscidit q̄ ad sensum communem ꝓpius accedit:& beatam uitam:& beatiorem & beatissimam gradatim esse decernit.Secūdum stoicos.q.metellus macedonicus ille inter rara humana fœlicitatis exempla numeratus:qui tres filios consules uidit:e quibus unum etiam censorem & triumphantem:quartum autem prætoré eosq; saluos reliqt: & tris filias nuptes cum ipse cōsul:censor augur fuisset triumphasset:nihilo beatior erit q̃ regulus:qui in potestate hostiū cruciatus:uigiliis.Inedia necatus est:neminem enim putaui eē beato:beatiorem.

An beata & beatissima uita sit eadem

Nihil rectius recto

Beata uita summe ꝑfecta

Profecto nihil accedere pōt

Metellis beatus

Etiamsi qua pars abesset: finis bonorum constituitur siquis haberet ea:quæ secundum naturam sint:uel oīa : uel plura & maxima: q̃ ταπρωτα φυσεωσ prima naturæ nominantur. Varro primigenia appellat de quibus mox plura. Non numero:numerus.n.talium reꝝ ferme infinitus est q̃ inter bona corpis & externa ꝑcensceť. Claudicaret uita beata ī hoc differt a beatissima q̄ in altera cōsumata & sūme pfecta sūt oīa:ut nō sit icreméto locus:In altera multa q dé suppetūt:sed nō oīa:ut ita ex aliqua ꝑte uita beata claudicare possit & tn̄ nomē suū retineat: cū ī beatissima sit cumulus reꝝ oīum citra ullā caudicationé detractionéue. Enucleate:enodate explicate.

Prima naturæ

Beata

Beatissima

Vt sit beatior:nūc ut stoicus:disserit:ī libris uero definibus ut ꝑipateticus:sentit eē beatioré beato nūc beatū ītelligit:cui nihil desit cuiq; nihil accedere p̄t:& ita nullus ícreméto locus relinqť. Ex maiore ꝑte:ut beatus.s.dicať:q magnā ꝑté eoꝝ bonoꝝ possidet:qbus cōsit fœlicitas:sicut orator:& phs dn̄r:qui ex maiori ꝑte instructi sunt oratoria philosoficaq; suppellectile:ét si nō oīa ad plenū suggeranť. Tria gn̄a malorū si tria sunt gn̄a bonoꝝ totidem maloꝝ genera esse necessum est. Adeo nullum contrarium sine contrario altero esse placuit sunt igiť mala aī.ut insipientia:& uitium sunt mala corporis.ut morbus & dolor.Sunt mala fortunæ ut egestas & exilium.Argumentatio autem Ciceronis talis est.Si beata uita cōstituiť ex maiori par

Nullū cōtrariū sine cōtrario

ra tormenta: cruciatus patriæ euersiones: exilia or-
bitates magnã uim habere ad male misereq; uiuen
dum non est ausus elate & ample loqui: cum humi
liter demisseq; sentiret. Quã bene nõ quæritur con
stanter quidem certe. Itaq; mihi placere nõ solet cõ
sequentia reprehẽdere. cũ prĩa cõcesseris. Hic autẽ
elegãtissimus oĩum philosophorũ & eruditissimus:
nõ magnope reprehẽdit cũ dr̃ tria genera honorũ.
Vexatur aũt ab omnibus. Primũ ĩ eo libro quẽ scri
psit de uita beata: in quo multa disputat: quãobrẽ
is qui torqueatur: qui crucietur. beatus esse nõ pos
sit. In eo etiam putatur dicere in rotam beatã uitam
non ascendere. Nusq̃ id quidẽ dicit omnino: sed q̃
dicit idem ualent. Possum igitur cui concesserim ĩ
malis corporis esse dolores ĩ malis fortunæ naufra
gia. huic succensere dicenti non oẽs bonos esse bea
tos. Cum in oẽs bonos ea quæ ille ĩ malis numerat
cadere possint. Vexat̃ idẽ Theophrastus: & libris
& scholis oĩum philosophorũ: q in Calisthene suo
laudarit illam sñiam. Vitam regi fortuna non sa-

te bonorum: Ita misera uita fiet ex maiori parte malorũ Ergo sapiẽs affectus malis fortũæ & corporis bea
tus esse non poterit: quia a maiori pte unaqueq; res noiatur: plura autem sunt mala corporis & fortunæ q̃ ai
Triplitia mala — bona. Ergo sapiens ita affectus miser esse dicetur: dicere autẽ sapientem esse miserum quis oppressus sit for
tunæ & corporis incõmodis est subabsurdum: cũ sapiens secũdũ stoicos in tauro phalaridis clusus a beati-
tate non destituat̃: neq; ullo nunq̃ tempore in miseria esse possit. Illis enim solum quod turpe ẽ malum qđ
hõestũ bonũ uideri solet. Sapiens uero semp honestũ amplexatur: seiunctus a turpitudine: ideoq; si pmit̃.
Egestate doloribus orbitate: exilio: & aliis
id genus incõmodis non tñ erit miser: hæc.
n. illi non mala esse dicunt: sed incõmoda:
& reiectanea. Elate & ample: loq theophra
stus qui ex diuinitate loquendi nomen inue
nit non est ausus magnifice loq: nec elato aĩo
fidenter asserere sapientẽ fore beatũ in ma-
lis fortunæ ac corporis cõstitutũ: quod stoi-
ci alacriter affirmant. Sentiebat. n. theophra
stus: inter tormenta & cruciatus & egestates
& exilia non esse locum uitæ beatæ: et si ta-
lis esset sapientissimus. Concesso. n. qđ tor-
menta: exilia orbitates: &c. hoc genus: ma-
Sapiens nũq̃ in miseria — gnã uim habent ad misere uiuendum: cõse
quens est: ut q ĩ his malis fuerit misere uiuat
põt ãt sapiens talia ppeti. Ergo sapiens miser
eẽ poterit: quidã cum prima cõcesserint. Cõ
sequentia reprendunt: quod Ciceroni non
placet: concessis. n. primis consequentia quo
q; concedenda uident̃ ex formula dialectico
rũ nã sillogismus est Oratio ĩ qua concessis:
quibusdam aliud quiddam per ea: quæ con
cessa sunt necessario conficitur. Vexat̃ uel
licatur: taxatur: arguit̃. De significatu huius
Sillogismus — uerbi lege macrobium & gellium. In rotã
genus est Diri tormenti: quo ac tẽpestate ger
mãi aliiq; trasmontãi in atrocibus sceleribus
Suppliciũ rotæ — puniendis prope peculiariter utuntur: libet
in hoc gloriari iliacis nationibus nulli mitio
res placuisse pœnas. De hoc genere supplicii intelligitur apud poetam sic scribentem. Radiisq; rotarum di
stricti pendent. Dixit theophrastus & merito dixit: quamuis stoici reclament. In Rotæ tormẽta non ascende
re uitam beatam quid. n. queso beati esse potest in cõtubernio cruciatuum ac suppliciorum: quæ communi
Stoici magnidici — catio beatæ uitæ cum tortoribus radiisq; rotarũ: qbus sapientissimus: fortissimus: pacientissimus: qsq; suc-
cũberet: qbus stoici illi magnidici & uerborũ tenus apathes. succubuissent: dixissentq;. Aliđ eẽ ĩ schola iactã
ter loq. Aliud in rota cruciabiliter torqueri. De qua sic scribit Sene. in. x. epistolarũ moraliũ: caput usq; eo di
misit: donec radiis inhereret: & tãdiu se in Sedili suo tenuit: donec ceruicẽ circũactu rotæ frangeret hæc tñ se
necæ uerba de rota uehiculi ĩtelligũt̃: nõ de illa rota: q̃ p tormẽti gñe tñ parata est cuius Apu. quoq; cõme-
minit: in asino aureo. Idẽ ualẽt: sensus est theophrastus nusq̃ ĩ libris suis noiati dicit ĩ rotã nõ ascendere
uitã beatã: sed consimilia eloquit̃. Idem pollentia: in hac. n. sñia est: ut qui cruciat̃: qui torquet̃ is beatus esse
non possit. Huic succẽsere dicenti: ĩterrogatiue pnunciandũ: est. n. sensus: si cõcedo theophrasto: q prio
loco ponit uidelicet mala esse corporis & fortunæ incõmoda: Debeo illi & cõsequentia cõcedere nec merito
possum succensere dũ dicit non oẽs bonos esse beatos: cum in quemlibet bonũ ac sapiẽtẽ cadere possint do
lores corporis & naufragia fortunæ: q̃ a Theophrasto in malis numerant̃: Succẽsere aut ẽ irasci iusta de cã:
auctor donatus: Catholica ẽ illa apđ siliũ fabiana sñia succensere nefas patriæ. In chalistene: nomẽ ẽ libri
Succẽsere — cõditi a theophrasto: de interitu calisthenis sodalis sui acerbissimo: sup quo i. iii. cõmentario satis multa ui
Fortũa toto mũdo ĩuocat̃ — tã regit fortuna: in lib. de fœlicitate docuimus: queadmodũ antiq fortunã existimarũt deã eẽ ppotentẽ mo
deratricẽq; rerũ humanarũ: q̃ toto mõ oibus locis oibusq; horis oĩum uocibus sola inuocat̃: & una noiat̃ so
la laudat̃: sola arguit̃: & cũ conuitiis colit̃: uolubilis & ceca existimata. Vaga ĩ cõstãs: indignorumq; fautrix
Fortũæ simulacrũ — huic oia expensa: huic oia feruntur accepta: & in tota ratione mortaliũ sola utrãq; paginam facit. Nam ut ĩ
quit uerissime Oui. Nempe dat & quodcunq; libet fortuna rapitq; fortune simulacrũ ut alibi quoq; anno
Agathotyche — tauimus. Cum copia & gubernaculo figurabant: tanq̃ & hæc opes tribuat: & humanarũ rerũ regimẽ obtineat
pspiciẽter ergo & scite dixit theophrastus. Vitã regi fortuna magis q̃ sapiẽtia: quã poeta oipotentem ap
Cacothyche — pellat: cui tanq̃ deæ templa erexerunt. in cœlo quoque locum assignantes: quintus enim ab horoscopo lo-
cus appellatur bona fortuna: quæ græco uocabulo: agathothyche nominatur: qui aspectus potẽtissimus ẽ.
Cum de trigono ab horoscopo uideatur. Sextus uero locus mala fortuna dictus: hoc ẽ cacotyce: qui nulla:
cum horoscopo societate coniungit̃. Vexent itaq; philosophi: carpant castigent prout libet hãc theophrasti
sententiam

sententiam tanq̃ mollem ac eneruatam nec tãto uiro dignam:cum constet fortunam plus pollere q̃ prudẽtiam : q̃ consilia sexcentorum hominum:de qua est petronii arbitri ille uersus:dignus memoratu. Rerũ humanarum diuinarũq; potestas:quæ noua semp amas:& mox possessa relinquis. Recte id quidẽ. s.dicũt philosophi:negãtes quicq̃ dici posse languidius. Si enim tot sunt :per conditionalẽ enunciationem ostendit plus ualere fortunã q̃ sapientiam. Si modo inquit concedimus esse bona corporis atq; externa : tot iuga : pro ut sentit theophrastus. Quã sibi constanter:de inconstantia epicuri dictum est. In secũda Tusculana :q sibi iterdum dissidet ac repugnat. Laudat tenuem uictũ :epicurus in epistolis aq̃ & cibario pãe se cõtentũ esse testatur:& ad amicum scribens:mitte inquit mihi paulum casei:ut cum epulari lautius uoluero possim.

Versus petroni arbitri

Tenuis uictus epicuri

Victus simplex saluberrimus

pietia. Negãt ab ullo philosopho quicquam dictũ esse languidius. Recte id quidem:sed nihil itelligo dici potuisse constãtius si enim tot sũt i corpore bona:tot extra corpus in casu atq; fortuna: nonne cõsentaneum ẽ plus fortunam quæ domina rerũ sit & externarum & ad corpus ptinentiũ quã cõsiliũ ualere. An malumus Epicurũ imitari: q multa pclare sepe dixit:quã.n.sibi cõstãter:cõuẽiẽterq; dicat nõ laborat. Laudãt tenuem uictũ philosophi id quidẽ. sed si Socrates Antisthenes dicerẽt :non is qui finẽ bonorum uoluptatem esse dixerit:negat quẽquam iucunde posse uiuere:nisi idem honeste sapiẽter iuste q; uiuat. Nihil grauius:nil philosophia dignius:nisi idẽ hoc ipsum honeste sapienter iuste ad uoluptatem referre. Quid melius quã fortunam exiguam iteruenire sapienti?sed hoc is ne dicit : qui cũ dolorẽ non modo maximum malum : sed solum malum etiam dixerit toto corpore oprimi possit doloribus acerrimis:tũ cum maxime cõtra fortunã:glorietur. Quod idẽ melioribus etiam uerbis. Metrodorus. Occupaui iqt te fortuna atq; cœpi :omnesq; aditus tuos itercluᶊi:ut ad me aspirare nõ posset : pclare si

Certos inqt seneca habebat dies ille magister uoluptatis epicurus:qbus maligne famem extigueret : uisurus an aliqd deesset ex plena & cõsumata uoluptate: & quantũ deesset. Idem dicebat auctore laertio simplices sapores æquã magnifico luxui ferre uoluptatẽ:& simplicem uictum ac tenuem cõferre ad bonã ualitudinẽ homiemq; ad uitæ usus necessarios efficere. impigrũ ac strenuum:libros suos epicurus ut inqt Hieronymus. Refersit oleribus & pomis:hocq dem sentire & tradere est philosophi : sed phi grauis non uoluptarii uidetur enim talis sententia parum conuenire illi:qui summum bonum collocat in uoluptate: quod si talia de tenui iuctu dicerẽt a socrate siue ab antisthene plausibiliter acciperẽtur:illi enim fuer phi grauioris austerioris q; disciplinæ. Socrate nihil notius. Antisthenes uero fuit cynicæ sectæ conditor uel illustrator:cuius gestamina fuerunt palliũ : pera: & baculus:cognominatus haplocyon. hoc est simplex canis uoluptatẽ summum malũ eẽ dixit:eius namq; hoc uerbum ẽ: μανε ηημαλλοηησ θειην : idest insanirem potius quã oblectarer. Negat .s.epicurus. Iucunde posse uiuere:ex prio d finibus uerba subscripsi:quæ sunt hæc. Clamat epicurus:is quẽ nimis uoluptatibus esse deditum dicitis :non posse iucunde uiui nisi sapienter honeste iuste uiuatur:nec sapienter honeste iuste nisi iucunde : auctor est Laertius epicurũ dixisse uirtutẽ eẽ a uoluptate inseparabilẽ:& iucũdam uitã:a uirtutibus separari nõ posse. Quid melius q̃ fortunam:pergit referre sententias epicuri laudabiles & summis philosophis dignas:a qbus ipsemet dissidere uidebatur:sententia enim est hæc epicuri memotatissima. Raro fortunam interuenit sapiẽti: uel sic:exigua fortuna interuenit sapienti:talis aũt sentẽtia cum sit robusta planeq; uirilis nõ uidetur congruere philosopho illi:qui dixit dolorem esse maximum malum. Nam si uerum est dolorem esse maximum malũ. poterit non exigua:sed maxima fortũa casusq; interuenire sapienti:q doloribus acerrimis nõ minus opprimi potest:q̃ quilibet insipiens. De epicuro in secũda tusculana copiosius:ubi coniuẽtes preteriuimus illud:sed homo cautus nunq̃ terminat modũ:non cautus legendum est:sed catus:hoc est acutus: & sapiẽs quem locum grammatici pro testimonio aduocant. docentes catũ dici pro sapiente. Metrodorus:hic fuit discipulus epicuri:qui mox se ad carneadem cõtulit. Amauit meretricem nomine leontium:ad quã epicurus scriptitauit:quæ tã erudita fuit ut ausa sit scribere cõtra theophrastum scito sermone & attico:ad hanc referendum est illud plinianũ ex prœmio. Cernimus aduersus theophrastum scripsisse etiam fœminã metrodorus ab epicuro sapiens appellatus:putabat:ut ante dictum est:cũ perfecte beatum cui corpus bñ constitutum esset:& exploratum ita semper fore:quis autem est iste:cui exploratum hoc possit esse:cũ momẽto semihoræ:possit:uel robustissimus ægrotatiõe subneruari:magnifica est plane & aniosa metrodori illa uox:qua ait se interclusisse aditus omnes fortunæ:ne ad eum possit aspirare:neq; in ipsum longas mãus habere:sed cum sit metrodorus philosophus:uoluptarius ac mollis omne bonum in uisceribus collocãs :nõ uidetur ei conuenire tam uirilis tamq; excelsa sententia : quæ si aut ab aristone aut a Zenone dicerer pclare dici uideretur. cum fuerint illi longe. austeriores grauioresq; philosophi graui enim:grauis uoluptario uoluptaria ẽ accõmodata sentẽtia. Aspirare. acceder. Vir. Nec æquis aspirat achillis:alias fauere. ut Virgilius. Aspirat primo fortuna labori. Ariston chius. huius aristonis chii meminit in libro quoq; de senectute nescio an hic sit ille Aristo. cuius explosa sentẽtia ẽ dicẽtis nihil differre. aliud ab alio . nec eẽ res ullas pter

Antisthenes sectæ cynicæ cõditor

Haplocyon

Snia epicuri

Homo catus epicurus

Metrodorus

Leõtiũ meretrix cõtra theophrastum

Magnifica uox metrodori

uirtutes & uitia: inter quas: quicquã omnino interesset: hunc in libris de finibus identidem taxat. Zenone uero cõditore stoicæ sectæ: nihil celebratius: qui nihil bonum nisi honestum: nihil malum nisi turpe esse censet: cuius paradoxa illud. M. Tullius in oratiõe ꝑ murena: & in quarto de finibus refellit: in tusculanis uero quæstionibus totus ẽ stoicus & stoici dogmatis propugnator. Sũt ergo ueluti loci cõmunes: dicere ꝑ stoicis & contra stoicos.

Pro stoicis & cõtra stoicos

Quid cuiq; dicendum: philosopho uoluptario nõ est dicẽdum se esse supra fortu nã collocatũ: nec enim talẽ uirum talis decet sententia: sicut stoico: & cynico non conuenit dicere uoluptatem esse summum bonum: & omnia uoluptatis causa faciẽda: talis enim sententia đcet epicureos & asotos: de aristippi schola igit̃ qui acutus disputator est spectat nõ tã quid quisq; dicat: q̃ quid cuiq; dicendum sit: uidet nõ tã quid dicat. Metrodorus: sed qd dicere đbeat.

Fimbriæ factum sapiens

Quid dicam bonos: fimbriæ consularis uiri factũ illud oppido q̃ sapiẽs: qui iudex existens. M. Lutatio: cum is spõsionem fecisset. ꝙ uir bõus eẽt: uoluit eã rẽ iudicare: ne aut spoliaret fama ꝓbatũ hoiem si contra iudicauisset: aut statuis se uideret uirũ bonũ aliquem esse: cũ ea res innumerabilibus officiis & laudibus cõtineretur. Ex ualerio maximo & M. Tullio.

Bonus cõstat ex multis

Rari boni

Eum dicimus uirum bonum: qui profit: qbus possit: noceat nemini. Et ut hoc i loco explicat. M. Tul. dicimus uiros bonos: omnibus uirtutibus ornatos: q̃les paucissimi uix reperiuntur: nã ut inquit ille: Rari q̃ppe bõi numero uix totidẽ quot thebarum portæ uel diuitis hostia nili. Seneca ait Iouẽ nõ plus posse q̃ uirũ bonũ. Tanta est uis bonitatis.

Beatitudo quid

Subiecta notio: intelligentia & sensus De notione supra dictũ ẽ. Secretis: seiunctis: seq̃stratis. demotis. Cumulata cõplexio: Boetius in. iii. de cõsolatione: beatitudinẽ ait esse statum bonorum omniũ congregatiõe perfectum. Augustinus quoq; in quinto de ciuitate dei fœlicitatẽ dicit esse plenitudinem omnium rerũ optãdarum: quibus qui fruuntur: beati merito dicũtur.

Magnidici stoici

Si quicq̃ boni: tanquã stoicus ducit solã uirtutẽ in bonis: nec in malis põit fortunæ naufragia & corpis dolores: uult eni solam uirtutẽ eẽ effectricem uitæ beatæ: ẽt si absint commoda fortunæ & corporis: & adsint incommoda: quæ stoici nolũt mala appellare: cum sapiens in his esse possit: sed ut sæpe diximus speciosæ magnificæq; ista dñr: cum aũt uẽtum ad uerum ẽ sensus moresq; repugnãt.

Casus qd

Casus iportat: Aristoteles in physicis. Quotiẽs inqt aliqd cuiuspiam rei gr̃a geritur aliudq; quibusdã de causis: q̃ quod intẽdebatur obtingit: casus uocat̃: licet casũ diffinit̃ ut docet Boetius in quĩto de cõsolatiõe: inopinatũ esse euentum. Statius sententia liter ait: omnia casum fecimus: & uires auxit fortuna nocẽdi sensus est. Si mala sũt quæ ex casu fortũaq; proueniunt: sapiens beatus esse nõ poterit. Cum in illum possit casus icurrere: possitq; subiectus eẽ omnibus fortunæ fulminibus.

Speusippus Xenocrates Polemon

Communibus magistris: ut antiocho: aristoni & aliis: qui fuerũt communes doctores. M. Bruti: & Ciceronis. Speusippo: hic ex sorore platonis genitus. Scholæ platonicæ octo ãno magister fuit: speusippo successit i academia Xenocrates philosophorum seuerissimus: qcum eẽt ingenio hebeti & tardo: dixit Plato illũ ægere calcaribus: hunc dixit meretrix phryne nõ uirum esse: sed statuam: cũ nullis blãdimẽtis hominẽ illicere potuisset ad concubitũ Xenocrati: successit polemon: q cũ eẽt adolescẽs impudicus

id Aristo Chius aut si stoicus Zeno diceret: q̃ nisi qd turpe eẽt nihil malũ duceret. Tu uero Metrodore: qui omne bonum in uisceribus medulisq; condideris & diffiniens summũ bonum firma corporis affectione: exploratàq; spe contineri: fortũæ additus ĩterclusisti. Quomodo isto enim bono iam expoliari potes. Atqui his capiuntur imperiti: & ꝓpter huiusmodi sententias istorum hominum ẽ multitudo. Acute aũt disputantis illud ẽ. Nũqd q̃sq; dicat: sed quid cuiq; dicẽdũ sit uidere. Velut ea ipsa sñia: quã in hac disputatiõe suscepimus. Omnis bonos semp beatos uolumus eẽ: quos dicã bonos pspicuũ ẽ. Oĩbus. n. uirtutibus istructos & ornatos: tũ uiros bonos dicimus. Videamus q dicẽdi sunt beati. Eqdẽ hos existimo: qui sint ĩ bonis nullo adiũcto malo: nec ulla alia huic uerbo: cũ beatũ dicim⁹: subiecta notio est: nisi secretis malis omnibus cumulata bonorum complexio: hanc assequi uirtus: si quicq̃ p̃ter ipam boni est nõ potest. Aderit enim malorum si mala illa dicimus turba quædam paupertas: ignobilitas: hũilitas: solitudo: amissio suoꝝ graues dolores corporis: perdita ualitudo debilitas: cæcitas ĩteritus patriæ: exilium seruitus. Dẽique in his tot & tantis: atq; etiam que plura possunt accidere potest esse sapiens: nam hæc casus importat qui in sapientem potest incurrere. At si ea mala sũt quis potest prestare sapiẽtem semper beatum fore cum uel in oĩbus his uno tempore esse possit. Nõ igitur facile cõcedo neq; Bruto meo: neq; communib⁹ magistris: neq; ueterib⁹ illis. Aristoteli. Speusippo: Xenocrati: Polemoni: ut ea q̃ supra enumeraui ĩ malis numerẽt: iidẽ dicãt sp beatũ esse sapiẽtẽ. Quos si titulus hic delectat insignis & pulcher. Pythagora Socratæ & Platone dignissimus inducant aium illa: quorũ splendore capiuntur: uires ualitudinẽ

impudicus perditæq; luxuriæ audito Xenocrate: ad frugalitatem modestiamq; cõuersus: ex infami ganco
ne maximus philosophus euasit De quo Ora. quæro facias ne quod olim mutatus polemon ponas insi-
gnia morbi: hi tres successores platonis academiam nouis opinionibus repleuerũt. Ita sincera illa platonis
doctrina una cũ eo extincta est. His contraria. Imbecillitatẽ: ægrotationem: deformitatẽ: paupertatem:
ignominiam: & cætera hoc genus: quæ a nobis mala nominantur. quæ uult cicero pro nihilo duci. sicut &
illa quæ nos bõa appellamus dicit esse contemnenda. ut sapiẽs sẽp beatus eẽ possit. & sola uirtus sit effœ

Opinio multitudinis

pulchritudinẽ: diuitias honores opes cõtẽnere: ea
q̧ his cõtraria sũt pro nihilo ducere. Tum poterũt
clarissima uoce profiteri se neq; fortũæ impetu: nec
multitudinis opinione: nec dolore: neq; paupertate
te terreri: omniaq; sibi in sese esse posita: neque esse
quicq̃ extra suam potestatem: quod ducãt in bõis.
Neque hunc & hæc loqui que sũt magni cuiusdam
& alti uiri: & eadem que uulgus in malis & bõis nu
merare cõcedi ullo modo potest. Qua gloria cõmo
tus Epicurus exoritur: cui etiã si diis placet uidet
semper sapiens beatus. Hic dignitate hui⁹ sentẽtiæ
capitur: sed nũquam id diceret si ipse se audiret: qd
est enim quod minus cõueniat quam ut his qui uel
summum uel solum malum dolorem esse dicat: idẽ
cẽseat: quam hoc suaue est: tum cum dolore crucie-
tur: dictum esse sapiẽtem. Nõ igitur ex singulis uo-
cibus philosophi spectandi sũt: sed ex perpetuitate
atque constantia. A. Adducis me ut tibi assentiar:
sed tua quoq; uide ne dsideretur cõstãtia. M. Quo
niam mõ. A. Quia legi tuum nuper quartum defi-
nibus in eo mihi uidebare cõtra Catonem disserẽs
hoc uelle ostendere: qd mihi quidẽ ꝓbatur ĩter ze-
nonem & pipateticos nihil præter uerborũ nouita
tem interesse: qd si ita est quid ẽ causæ quin si zeno
nis rõni cõsentaneũ sit satis magnã uimĩ uirtute eẽ
ad beate uiuẽdũ: liceat idẽ pipateticis dicer. Rẽ. n.
opinor spectari oportere non uerba. M. Tu quidẽ
tabellis obsignatis agis mecum: & testificaris qd di
xerim aliquando aut scripserim. Cum aliis isto mo-
do qui legibus impositis disputant. Nos in diem ui

ctrix beatitatis. Nec multitudis opiniõe:
opinio multitudinis ẽ sine bonis fortũæ &
corporis non posse effici hominem beatũ
eadem opinat: maxima maloꝝ eẽ ægesta-
tem dolorem: & cætera ĩfortunia: qbus ob
rutus sapiens fiat miser: philosophi ꝑcipi-
unt ad opinionem turbæ nõ esse uiuẽdum
neq; multitudini credendum: quæ incõsul
ta: temeraria: turbulẽta: plerunq; ẽ: sine ra
tione: sine modestia: hic uersus ille notissĩ
mus. Scindit incertũ studia in cõtraria uul
gus. Omnia in sese: cõuenit huic sẽtẽtiæ
illud ꝑsianũ nec te quæsiueris extra: & il-
lud: omnes opes in meipõ sitæ sũt. Et hæc
loqui: sensus est: nõ possumus magna loq
dicentes sapientem esse beatũ: & numera-
re in bonis & malis quæ uulgus enumerãt
nam si talia sunt in bonis malisue ducẽda
sapiẽs beatus esse nõ poterit: uel cum bona
defuerint: uel cũ mala affuerit. Si diis pla
cet: cum indignatione & contemptu hoc di
ci solet. Quam hoc suaue ẽ: i supioribus
reprensus est epicurus tanq̃ in constãs & ri-
diculus: q censet sapientem si ĩcludat tau-
ro phalaridis dicturum: q̃ hoc suaue ẽ: qd
aliud diceret si esset in lectulo. hoc aũt ri-
diculũ est decerni ab illo ipso pħo: qui uo
luptarius est: q dolorẽ non solum malũ di
cit: sed malorũ omnium extremũ: ex quo
colligimus: repugnantia dici ab epicuro: &
aliena ab eius dogmate delicato. Ideoq; spe
ctare nõ debemus quid semel dicãt pħi sed
q̃ constãter: & perenniter seruent proposi
tum. Nihil præter uerborũ nouitatem:
Quarto de finibus bonorũ & maloꝝ uolu
mine disserit. M. Tullius contra Catonem
uticẽsem: q in tertio de finibus disputator
ĩductus stoicoꝝ dogmata alacriter defen-
dit. In eo libro sic ait. M. Tullius: uides ne
igit Zenonẽ tuũ cum Aristone uerbis con
sistere: re dissidere: cũ Aristotele & illis re
consentire uerbis discrepare. Rẽ spectari
non uerba: Rerum causa inuenta sũt uerba: qui rei significãdæ inseruiant. Vnde ubi de re constat: uerborũ
controuersia pertinacibus relĩquenda est: cũq; omnis controuersia aut de re soleat: aut de nomine eẽ: utra-
q; earum nascitur: si aut res ignoratur: aut enarratur. In nomine: stoici dicunt commoda fortũæ & corporis
peripatetici bona re consentiunt uerbis dissident: quid enim refert utrũ cõmoda appelles an bona: dũ idẽ
sentias: stoici dicunt præpositum esse diuitias: bonum esse negant: cũ tamen hoc uocabulum præpositum
plus significet pœne q̃ bonum. Nam ex eo dictum uidet: quod præponat aliis: meritoq; dicebat. M. Piso
plus tribui diuitiis a Zenone: qui eas in præpositis poneret: q̃ ab Aristotele: qui bonũ esse diuitias fateret
sed neq; magnum bonum: & præ rectis hõestisq; cõtemnendum: & despiciendum: nec magnopere expeten
dum: omninoq; de istis omnibus uerbis a Zenõe mutatis: Ita. M. Piso disputabat: & quæ bona negarentur
esse ab eo & quæ mala: illa lætioribus nominibus ab eo appellari q̃ a nobis: hæc tristioribus. Tabellis obsi
gnatis agis mecum: qñ quispiam diuersa dicit: ab his quæ alias approbauit. Solemus tabulas illius manu
scriptas obsignatasq; proferre ad coarguendum: quibus cõtinet quid alio tempore senserit: quæ refutatio
est potentissima: cui uix contradici posse uideatur: cum aduersum me mea scripta depromũtur: inde pro
uerbialis elocutio ẽ. Agis mecũ tabellis obsignatis: ꝓ eo qd est: me reuincis: testimonio mearum literarum

Si diis placet

Verba rerũ cã inuenit
Cõmoda
Bona
Præpositum
Diuitiæ in præpositis
Agere tabellis obsignatis

meorũq; ſcriptoꝝ:ſicut nunc diſcipulus cõtra Ciceroné cita libros ipſius Ciceronis de finibus:quibus alid céſcet:q̃ his Tuſculanis q̃ſtionibus ſentiat.M.Antonius orator:dicere ſolitus é. Iccirco ſe nullã unq̃ oróné

Nullũ ſcripſit oróné M.Antonius

ſcripſiſſe:ut ſiqd aliqñ:qđ nõ opus eſſet:ab ſe eét dictũ:poſſet ſe negare dixiſſe:olim.M.Brutus cũ.L.Plã cũ accuſaret:& eũ defenderet.L.craſſus orator duos recitatores cõſtituit:q ex duabus Craſſi oratiõibus capita alterna iter ſe cõtraria recitarét:quo aĩ iudiciũ in craſſũ icenderent:tũc.L.Craſſus aliquãtũ cõmotus ſe excuſauit dicés orones cãꝝ eé & tépoꝝ nõ aút hoĩum ipſoꝝ ac patronũ. Nos in diem uiuimus.i.nũq̃ p manemus pſeuerãter ĩ una ſnĩa:ſed quotidie noua depromimus: ſicut illi q uiuũt ĩ diem quotidie parãt noua cibaria nihil ſeruãtes nec recõdito utũt:hodie appetentes hoc cras illđ:quoꝝ uaria é uita & uinctus:

Contraria capita ex oronibus craſſi

Viuere in diem

Viuere in horã

nihili hoĩes ſũt q in dié uiuunt:deteriores q in horã:đ qbus in q̃nta ãtoniana ſic: hæc q in horã uiuerét non mõ de fortunis & de bonis ciuiũ ſed ne qdé de utilitate ſua cogitauerũt:ſicut iq̃t apđ hos:q in dié uiuũt nihil é cõſtituti:nihil certi: ſic mihi: nulla é firma ptinaxq; ſnĩa ſequẽti id qđ pbabilitate aĩum cõmouit. Idé beatiſſimus:teneamus inq̃t hãc ſnĩam:ut ſit idé beatus:& beatiſſimo:ut nihil ſit beatius beatio:ſicut ſtoici dñt:nihil eſſe rectius recto. Verius uero planius plano. Zeno citius. Zeno princeps ſtoicoꝝ fuit ex citio ciuitate cypri ut ſtrabo & Laertius cõmeminere:hic nõ tam reꝝ inuentor fuit:q̃ nouoꝝ uerboꝝ: ſtoici .n.ex oĩbus phĩs plurima noĩauerũt: in.iii. de natura deoꝝ tradit Zenoné magnã quoq; moleſtiã ſuſcepiſſe:dũ uult uocabuloꝝ cas explicare:ſenſus eſt zenoné celebrari pinde ac auctoré illius lucuéltiæ ſnĩæ q̃ ait: nihil pter uirtutem eſſe bonum:cũ ante zenoné a platõe talis ſnĩa tradita doctore ſit.

Nihil planius plano

Gorgias platonis

An fœlix archelaus

Velut in gorgia:ſocrates apud Platonem in dialogo cui titulus eſt gorgias: a gorgia leõtino rhetoricæ,uideat an infœlix archelaus:pdicæ filius:macedoniæ rex.Socrates reſpondens: neſcio inquit o polæ. nunq̃.n. apud ipm fui:tũc polus:qd aũt ſi eius conſuetudiné habuiſſes iã cognoſceres: Aliter .n.eius fœlicitaté non potes cognoſcere Socrates.Nõ p oué inquit.Polus conſtat igit; o Socrates ſimiliter te dicturum ignorare utrũ magnus pſarum rex ſit fœlix. Socra. & uera quidé dicam: ignoro .n. quo pacto ad eruditioné iuſticiamq; ſe habeat polus: nunqd in hoc tota beatitudo cõſiſtit.Socra.certe ut ego dico o pole:aſſero.n.honeſtũ bonũq; uirũ & mulieré eſſe fœlicem.Iniuſtũ uero & turpé eſſe miſeꝝ:polus miſer ergo ſecundũ ſermoné tuum archelaus. Socra.nimiꝝ o amici ſi iniuſtus:hactenus Plato. Vnde hæc Cicero mutuat.uerbũ de uerbo pœne tranſcribés.

An perſaꝝ rex fœlix

Dion.quoq; in libris de regno.Socrates inq̃t interrogatus.Num perſaꝝ regé fœlicem putaret: fœlix ait fortaſſe eſt.Id tñ non ſcire ſe affirmauit:qa cum eo nunq̃ eſſet cõuerſatus.nec eius mentem noſcet:quaſi non in auro nec in ciuitatibus nec in regiõibus nec in hoibus imperio ſubiecti: ſed in aĩo fœlicitas ipſa cõſiſteret:

Crudelitas archelai

fuit aũt archelaus:qué Socrates negauit beatũ eſſe:imani crudelitate pditus q patruũ ſuũ noĩe alcetã:& filiũ eius alexandrũ:uino grauatos cõiecit ĩ paleſtrũ:nocteq; aſportatos trucidauit. Idé poſt paulo fratrem ſuũ legitimũ annos ſepté natũ:ad qué ptinebat regnũ:in puteũ pcipité dedit:atq; ſuffocauit: qbus ſceleribus ppetratis ñ fœliciſſimus:ſed miſerrimus oĩum macedonũ ex ſocratica ſnĩa dicẽdus é. Archelaus rex

Socrates renuit ſeruitutem

ſocraté rogauit ut ad ſe ueniret:ille aũt uenire renuit:ne.ſ.iret ad uolũtariã ſeruituté. Hic.ſ.Plato: & apud platoné ſocrates. In epitaphio:ſenſus é Plato ĩ epitaphio explicat beatã uitã una uirtute cõtineri:q̃ ſnĩa zenoni ſtoico aſcribi ſolet:cũ plato:quã zeno ãtiqor ſit:lib.diui Hierõi:q de uiris illuſtribus iſcribit a qbuſdã dr̃ epitaphiũ:q titulus ut inq̃t Augu. pbari poſſet:ſi eoꝝ tm̃ hoĩum uel uitas uel ſcripta cõtineret: q iã defũcti eént.Hieronymus Augu.reſpõdés epitaphiũ aſſerit pprie ſcribi mortuoꝝ:ſicut ab ipo epitaphium nepotiani ſcriptũ é:epitaphiſta dr̃:ut epigrãmatiſta:ſcriptor.ſ.epitaphioꝝ: q̃ dictiõe utit ſidõius appolli-

Epitaphium nomẽ libri

Epitaphiſta

narıs

uimus: quodcũq; nr̃os aĩos pba bilitate pcuſſit id dicimus. Itaq; ſoli ſumus liberi. Verũtñ qm̃ de conſtãtia: pauloante diximus: nõ ego hoc loco id q̃rendum puto uerũ ne ſit qđ zenoni placuerit: quodq; eius antidori Ariſtoni bonũ eſſe ſolũ quod honeſtum eẽt: ſed ſi ita eſſet tũ ut hoc totum beate uiuere in una uirtute poneret: quare dem⁹ hoc ſane Bruto ut ſit beatus ſemp ſapiẽs: quã ſibi cõueniat ipe uiderit gloria qdem huius ſententie: quis eſt illo uiro dignior: nos tñ teneamus ut ſi idẽ beatiſſimus. Et ſi zeno Citiæus aduena quidã & ignobilis urborũ opifex inſinuaſſe ſe in antiquã philoſophiam uidet. huius ſnĩæ grauitas a Platonis auctoritate repetat, apud quẽ ſæpe hæc oro uſurpata é: ut nihil præter uirtuté diceret bonum. Velut in Gorgia Socrates cum eẽt ex eo quæſitũ Archelaũ perdicæ filiũ: quitum fortunatiſſimus haberetur: nõne beatũ putaret? Haud ſcio iquit nũquã .n. cum eo locutus ſũ. An tu aliter id ſcire non potes: nullo modo. Tu igitur ne de perſaꝝ qdẽ rege magno potes dicere: beatus ne ſit? An ego poſſum: cum ignorem: quã ſit doctus: q̃ uir bonus quid tu in eo ſi tam uitam beatam putas: ita prorſus exiſtimo bonos beatos: iprobos miſeros. Miſer ergo Archelaus: certe ſi iniuſtus uidetur omnẽ ne hic beatã uitã in una uirtute ponere. Quid uero in epithaphio quomõ idem. Nã cui uiro inquit ex ſeipſo apta ſunt omnia quæ ad beate uiuendum ferunt: nec ſuſpenſa aliorum: aut bono

Pendere ex alterius euētis: inqt Plato in epitaphio q non pēdet ex alieno iudicio: nec ex aliena fortūa cui q; in seipso spes oēs sitæ sunt: hic ē beatus appellādus: huic rō uiuendi optima cōstituta ē. Nascētibus & cadentibus: talis inqt Plato: neq; rebus aduersis succūbet neq; secūdis intumescet: sed seruabit mediocritatē ad utrāq; fortunā: ut neq; nimis lætet ex secūdis neq; nimis cōtristet ex aduersis. Dicimus cōmoda nascētia: qñ primitus ꝓueniūt: sicut cadentia: q̄do abeunt: & nos destituūt. Tū maxīe liberis: inter cōmoda morta liū cū primis numerāt liberi hoc ē filii: qbus nascentibus sapiēs non nimis lætabit: sicut cadētibus: hoc est

casu: aut cōtrario: pendere ex alterius euentis: & errore cogunt: huic optime uiuendi rō cōparata est. Hic est ille moderatus hic fortis, hic sapiens: hic & nascētibus & cadentibus cū reliqs cōmodis: tū maxime liberis: parebit & obediet præcepto illi ueteri. Neq; n. lætabit unquā neq; mœrebit nimis: q semper ī seipso omnē spem reponere sui. Ex hoc igitur Platonis q̄si quodā sancto augustoq; fonte nostrā oīs manabit orō. Vñ igit rectius ordiri possumus q̄ a cōmuni parēte natura: Quæ qcqd genuit: non mō aīal sed ēt quod ita esset ortum e terra: ut stirpibus suis niteretur in suo quoq; gener pfectū eē uoluit. Itaq; & arbores & uites & ea quæ sunt hūiliora neq; se toller a terra altius possunt: alia semp uirēt. alia hyeme nudata uerno tēpore tepefacta frondescunt. Neq; enim ē ullum: quod nō ita uigeat interiore quodā motu: & suis quoq; seminibus īclusis: ut aut flores aut fruges fundat: aut baccas: oīaq; in oībus quantum in ipsis sit: nulla ui impediente pfecta sint. Facilius uero etiam in bestiis: quod his sensus a natura est datus: uis ipsius naturæ pei spici potest. Namq; alias bestias nantes aquarum īcolas eē uoluit. Alias uolucres cælo frui libero serpētes: q̄b

moriētibus nō nimis mœrebit dolebitque. modus. n. ī rebus oībus optimus est: iōq; ille laudat q neq; intēperāter lætat: neq; immodice dolet: memor illius saluberrimi pcepti: q̄d græcæ dr: μηδὲν ἄγαν: hoc ē neqd nimis. Augusto: uenerabili: religioso: sacrato. Quid sit augustū copiose annotauimus in secūdo suetonii cōmētario. Manabit: pmanet in trāslatione fontis: a quo riui manare: profluereq; consūeuerūt. A cōmuni parēte: Plinius ubi naturā parentē reꝝ opificēq; appellat: & ut Lactātius ait naturā dixerūt rerū oīum matrē. Seneca naturā nihil aliud eē quā deū significat: sic scribens libro q̄rto đ beneficiis: natura inqt hoc mihi prestat: nō intelligis te cū hoc dicis mutare nomē deo: qd. n. aliud est natura q̄ deus & diuina rō: toti mūdo & ptibus eius inserta. Humiliora: breuiora in arboꝝ gñe abortus quoq; sūt & pumilionū infœlicitas: nāq; chameplatani uocant humiles platani: & coactæ breuitatis sicut chamedaphne pusila laurus: & chamecerasi breues cerasi: & chamecissos hædera dicit nō attollens se a terra: & alia id genus ꝓpe infinita: ꝑterea dedit natura qbusdā stirpibus ꝓceritatē: quibusdā breuitatē: ita tñ ut ī suo quodq; genere pfectū eēt. Alia semp uirent: folia nō decidunt oleæ: lauro: palmæ myrtho: cupræsso: pinis: hæderæ: rhododendro: & hoc inter urbanas arbores: syluestriū quoq; generis folia nō decidūt abieti: larici: pinastro: iunipero: cedro: therebintho: buxo: illici: aquifolio: suberi: taxo: tamarici: cæteræ fere oēs arbores folia depdūt: thimeus mathematicus decidere arboribus folia putat, sole scorpionē transeūte. q̄dā syderis ui. Cadūt plurimis autūno q̄dā tardius amittunt atq; in hyemes ꝓrogant moras. neq; ī his q̄ sp retinēt comas. eadē folia durāt sed subnascētibus aliis. arescūt uetera. Verno tpe: lego uerno tepore: tepor. n. tēperies euocat ī plātis frondes & germinationē: oīa tūc frondēt: tūc uariis coloꝝ picturis ī certamē usq; luxuriā: serotino q̄dā germinatu florēt ut morus. q nouissima urbanaꝝ arboꝝ germinat. nec nisi exacto frigore. ob id dicta sapiētissima arboꝝ. Interiore motu. aīam seminalē intelligit. quā recētiores phi uegetatiuā appellant. q a Plinio dr alens. cuius motu īteriore plāte uigescūt. crescūt. frōdescūt. germināt: breuiterq; uiuūt. scribit Seneca li. iiii. q̄nū. terræ in esse spiritū illū uitaliter uegetū. & alētē oīa. hūc. n. inqt nisi hēret. quo tot arbustis spiritū īfūderet nō aliū de uiuētibus quo mō tot radices aleret. Aut flo. duo iunipi gñā tradūt alterā florere. nec frugiferā eē. q̄ uero nō floreat ferre fructū baccis subnascētibus. q̄ biēnio hereāt sic: & hoīum multis fortūa sine flore ē. de florescunt autē oīa fere gñā plātarum septenis diebus: q̄dā tardius: sed nulla pl̄ibus bis septenis: nec statim fructus seq̄ in aliqbus floret pria oīum amygdala. Aut fruges. pōt referri ad arbores pomiferas: q̄s ob id frugiferas uocāt. appellatione enim frugum fructus arboꝝ quoq; continentur: ut iā dictum ē. Baccas: baccas dici fructus arboꝝ maiores acinis minores pomis nullus ignorat: uñ arbores bacciferæ dictæ: quæ baccas ferunt: qbus magna ē differentia: aliæ namq; baccæ sūt oliuis: lauris: aliæ lotho: & cornis: aliæ myrthis & lentisco: alias baccas dicimus margaritas. uñ monile baccatū apud poetas. Incolas esse maris: nō solum pisces aquarum incolæ sunt: sed etiā bestiæ terrestres & aues: quæ ob id amphibia dicūt quibus uita & uictus est in aquis terraq;: de quibus Plinius. Columella. M. Varro. Aristo. Cæteri. Serpentes: repētes a serpēdo nomen. n. generale est: serpens de his quæ serpunt citra usum pedum. Serperasta uocant īstrumēta: q̄ geniculis pueroꝝ alligantur: ut cum his deprauata corrigant crura a serpēdo dicta. Serpūt enim magis pueri, li q̄ gradiantur. In hanc sententiam libro. v. de finibus sic scriptū est: Serpere anguiculos: nare anaticulas. Euolare merulas: cornibus uti uidemus boues: uespas aculeis: suā deniq; naturā esse ad uiuendū ducem.

Cōmoda nascentia
Modus opimus
Natura parens rerū
Natura deus
Pumiliões in arboribus
Chameplatani
Chamedaphne
Chamecerasi
Quibus folia nō sunt decidua
Quādo decidāt folia
Tepor uernus
Morus sapiētissima arborum
Vegetatia seminalis
Alēs aīa
Spūs terræ uegetus
Iuniperus frugifera non floret
Fortūa sine flore
Deflorescunt
Amygdala prima floret
Baccifera arbor
Amphibia
Serpere anguiculos

dã eẽ gradiẽtes: eaꝝ ipſaꝝ ptim: ſoliuagas: ptim cõgregatas: ĩmanis alias: q̃ſdã ãt cicures: nõnullas abditas terraq; tectas. Atq; eaꝝ q̃q; ſuũ tenẽs munus cũ ĩ diſparis aĩantis uitã trãſire nõ poſſit: manet in lege naturæ. Et ut beſtiis alid alii precipui a natura datũ eſt qd ſuũ q̃q; retinet: nec diſcedit ab eo ſic homini multo quiddam præſtãtius. Et ſi præſtantia d̄bent ea dici: quæ habent aliquam comparationẽ. Humanus aũt animus d̄cerptus ex mẽte diuina cũ alio nullo: niſi cũ ipõ deo ſi hoc fas ẽ dictũ cõparari põt. Hic igit̃ ſi eſt excultus & ſi eius acies ita curata ẽ ut ne cæcaret̃ erroribus fit ꝑfecta mẽs. i. abſoluta rõ: quæ ẽ idẽ qđ uirtus: & ſi oẽ beatũ ẽ cui nihil deeſt & qd ĩ ſuo gñe expletũ atq; cumulatũ ẽ: idq; uirtutis ẽ ꝓpriũ. Certe oẽs uirtutis cõpotes ſũt beati: & hoc qdẽ mihi cũ Bruto cõueñit. Idẽ cũ Ariſtotele. Xenocrate. Speuſippo. Polemõe: ſed mihi ẽt uidẽt̃ beatiſſimi. Quid. n. d̄ ẽ ad beate uiuendũ ei q cõfidit ſuis bõis: aut q diffidit beatus eẽ q põt. At diffidat neceſſe eſt q bõa diuidit tripartito: q. n. poterit aut corpis firmitate: aut fortũæ ſtabilitate cõfider̃. Atq niſi ſtabili & fixo & pmanẽte bono: beatus eẽ nẽo põt. Quid igit̃ eiuſmõi iſtoꝝ ẽ ut mihi illd La-

Merula
Gracculi
Gregabiles elephãti
Immanes ferre
Cicures
Cicurare
Cicur ingenium
Mãſuetari
Exarmare
Exarmati
Talpæ

Partim ſoliuagas: merula q̃ſi ſola uolat q̃ſi mera uolans noĩata ẽ: ut refert. M. Var. ſicut gracculi: qa gregatim uolant dicti. Quæ tñ etymologia qntiliano ĩprobat̃: q ex uocibus gracculoꝝ nomen duci autumat. Plinius de elephãtis ſcribẽs ait gregati ſemp ambulãt minime ex oĩbus ſoliuagi: idẽ ſturnoꝝ generi ꝓpriũ ait eẽ cateruati uolare: & quodã pilæ orbe circũagi oĩbus ĩ mediũ agmẽ tẽdentibus. Immanis alias: truculentas noxias: efferas: ut ſũt urſi & tygrides. M. V. adde hydrã lerneã: & leonẽ: heſpidũq; beſtiæ feræ imanes. Cicures: mãſuetas & placidas: uerbũ uetus ẽ cicurare: qđ ſignat mãſuefacere: qđ a fero diſcretũ eſt: id dr̃ cicur: & ĩõ dictũ cicur ĩgeniũ obtineo: ꝓ mãſuetũ: a quo ueturii quoq; nobiles nominati ſunt cicurii: helius lãpridius in heliogabalo ait. Eãdẽ terrã ſerpẽtes ferre & cicures. Pli. trifariã diuidit aĩantes ĩ placida: fera: & ĩter media: placidas ĩtelligi uolẽs cicures: hirũdines: apes: delphini nec placida ſũt nec fera: ſed mediæ ĩter utrũq; naturæ: mãſuetarios uocãt q cicurare ſciũt, hoc ẽ mãſuefacere: & placidas redder̃ feras iulius firmicus ĩ. viii. mathe. ſeptẽtriõe ĩqt oriente nati erũt manſuetarii feraꝝ. i. q urſos: uel tauros d̄poſita feritate hũanis cõuerſatiõĩbus ſociẽt. Alio uerbo ex armare dictũ ẽ p̱ mãſuefacere: & exarmatæ beſtiæ ꝓ cicuribus & mãſuefactis. lmapridius ĩ heliogabalo: habuit leones: & leopardos exarmatos in delitiis quos edoctos p mãſuetarios: ſubito ad ſecundã mẽſam: & tertiã mẽſam iubebat accũber̃ ignorãtibus cũctis qđ exarmati eẽnt ad pauorẽ & ridiculũ excitandũ. Terraq; tectas: in hoc gñe ſunt talpæ: de qbus Plinius hæc: liq dius audiunt talpæ obrutæ terra: tã denſo: atq; ſurdo naturæ elemento: idẽ tradit ſe uidiſſe ſtragula cubicularia e pellibus talpaꝝ: olim a talpis ſuffoſſũ fuit in theſſalia oppidũ. Munus. officiũ In diſparis aĩantis: nõ põt leo trãſire in uitã æqui: nec canis in uitã urſi: & cætera cõſimiliter nequæũt tranſire in uitã diſpariũ diſſimiliũq; aĩantiũ: ſed ſingula permanẽt in lege a natura ſibi cõſtituta. Cõe q dẽ oĩum aĩaliũ ẽ: ſecundũ naturã uiuere: ſed naturæ diuerſæ ſũt: ut aliud æquo ſit natura: aliud boui: aliud hoĩ: & tñ ĩ oĩbus ſũma cõmunis: ex quo nihil ꝓhibet: q̃dã eẽ & ĩter ſe cũ aĩalibus reliqs: & cũ beſtiis hoĩ cõia: qñ oĩum ẽ natura cõis: attamẽ cuique aĩaliũ generi: mũera ſua & ꝓpria diſtĩcta ac diſptita ſũt: & ad id aptũ ẽ qđlibet aĩal: qđ cuiuſq; natura deſiderat. Præſtãtia: antecellẽtia: p̄ſtare ẽ antecellere: in quo uerbo ineſt cõparatio. Dicimus. n. p̄ſto illi: ꝓ melior ſũt illo uel p̄ſto illũ: utroq;. n. mõ uſurpat̃. Quĩtilianus: p̄ſtat ingenio alius aliũ: & Virgilius: ul' magnũ p̄ſtet Achillẽ. Ex mẽte diuina: ob id Ora. aĩam appellat diuiæ particulã aureæ: & a Virgilio dictũ ẽ. Igneus eſt ollis uirgo & cæleſtis origo: de aĩ diuinitate in prima tuſculana fuſius enodaciuſq;. Si hoc fas eſt dictũ: tanq̃ nefas ſit aĩum humanũ comparare cũ deo: cui nihil par eſt: & nihil ſecundum: qui incomparabilis eſt inextimabilis: ineffabilis. Eius acies: acumen & oculus: qui ut inquit Plato tunc maxime floreſcit. cũ oculus corporeus defloreſcit. Curata ẽ: curatio animi & medella eſt p̄hia: quã in tertio commentario dictum eſt eſſe medicinam animoꝝ. Nec cecetur erroribus: Homerus & Virgilius nebulam quaſi quandam obiectam eſſe ob oculos mortalium autumant: qa uidelicet mens noſtra in caligine rerũ & erroribus opinionũ obcecata hæbeteſcit: ut pœne cũ lacte nutricis errorẽ ſuxiſſe uideamur. Qui bona diuidit tripartito: cõtra pipateticos: q bona trifariã partiunt̃: & ex his uitã beatã cumulatãq; cõficiũt: prima ſũt aĩ bona: ſecunda corporis: tertia fortũæ: ſed cum hæc duo poſtrema incerta ſint: & nulla ſtabilitate fulciant̃: ſecũdũ pipateticos non poterit dici beatus: cuius beatitudo pendeat a bonis corporis atq; fortunæ. Stoici ãt uolũt eum q uere beatus ſit & dicatur: cõfidere ſuis bonis: hoc eſt aĩ uirtutibus: cũ ꝓpria hoĩs bõa ſũt: & ſtabilia ac pmanentia: nõ aũt bonis extrariis: in quibus nulla firmitas nulla ſtabilitas ẽ. Laconis illud dictũ: Plutarchus in apophthegmatis lacõicis ſic ſcribit: προσ τον μακαρ ξοντα λαμπιν τον αιγηνητην διοτι εδοκει πλουσιωτατοσ ειναι ναυκληρια πολλα εχων. λακων ειπεν ου προσεχω ευδαιμονια εκσχο νων απηρτημενη. i. ad eum qui beatum eẽ dicebat lampin eginetã: quoniam uidebat̃ eẽ ditiſſimus: multarũ nauiũ gubernator exiſtens. Dixit lacon quidam: nõ attendo fœlicitati ex rudentibus pendenti: nũc. M. Tullius hoc exemplum decẽter adglutinat uitæ beatæ. quã peripatetici decrenũt. tãq̃ talis beatitudo. minime optabilis ſit quæ

Naturæ diuerſæ
Præſtare
Incõparabilis
In caligine mẽs hæbeteſcit
Triplicia bona
Dictũ laconis

sit: quæ pendeat a fortuna: possitq; subire iacturam bonoꝝ sicut illa fœlicitas mercatoris: naues multas habentis pendula est ex funibus nauticis: ut possit ex fortunato fieri repente miser facto naufragio: illa aũt bona quæ efficiunt beatã uitam debent. ſm stoicos esse perennia fixa stabilia: ut neq; auferri neq; subripi possint: nec cadere: nec senescere: nec extingui: qualia sunt bona animoꝝ. Inueterascere. senescere. & consequẽter extingui: talia sunt bona corporis & fortunæ fluxa scilicet & fragilia cum uirtus clara æternaq; sit. Nigidius cõmentator grãmaticus duo hæc uerba uetustescere: & ueterascere sic disparauit. Dicemus inqt q̃ uetustate deteriora fiunt uetustescere inueterascere quæ meliora: sed interdũ ꝑmiscue indifferenterq; usurpant᷑: sicut alia sexcẽta quidã codices non inueterascere habẽt: sed interarescere: qđ significat penitus arescere hoc est aridum fieri & languens: hæc. n. particula inter interdum significat: totum ut intercipere apud Terentiũ interhibere: apud Plautum. prior lectio magis quadrat qa statim sequit᷑ cadere & extingui nam uetustatem subsequit᷑ casus & extinctio. Oi mœtu uacat: sæpe dictũ ẽ stoicos stirpitus euellere: amputareq; omnes affectus: quos pipatetici temperant ac moderant᷑. Septrum ĩ oratione ꝑ milone est quodã incredibili robore aĩ septus. Vacuitatẽ egritudis. Hieronymus philosophus censet sũmũ bonũ eẽ uacuitatẽ doloris. Qui aũt. qũo interrogatiue legendũ. An lacedemonii philippo. Exẽplum laconum laudabile ꝓfusq; uirile: qui hoc dicto significarũt: unicu q; mortalium in manu ac potestate esse p mortem exilire in libertatẽ: & se subducere seruituti scribit Plutarchus Philippũ macedonẽ ĩpetu terrifico agrũ laconicũ inuasisse: dixisseq; ad quẽpiã ex laconibus: qđ nũc facietis o lacedæmonii: illũ respõdisse: qđ aliud q̃ fortiter moriemur. Soli. n. græcoꝝ nos liberi esse: neq; aliis seruire didicimus: eodem philippo qdã p epistolã lacedæmoniis ĩperãti rescripserunt sua illa laconica breuitate περὶ αμ ὑετρα τας ου. i. de quibus nobis scripsisti non ꝑterea quo tpe Philippus in eoꝝ territoriũ uenisset: per litteras q̃siuit: utrũ uellent amicũ an ut hostem sese uenir᷑: qui responderunt ουδέτερον i. neutrum. Antipater quoq; cũ grauiter post uictoriã minitaret᷑: nisi sibi igenui pueri in obsidatũ darẽtur: rñderunt si grauiora morte imperites: facilius moriemur: quoniam aũt in mentionem philippi incidimus: & tu philippus: & ego philippus: appellamur: sumusq; cognomines: uolo hoc in loco potissimum ueluti annotatiunculam conficere de huiusce nominis excellentia: ostẽdereq; nullũ pœne esse proprium hominis nomen nomini nostro anteponendum: quod ut liqueat: ita breuiter ratiocinabimur: nomina imposita maxima ex parte nihil significant idq; potissimũ apud latinos: ex quo nomen eo nobilius quo significatius philippos aũt græce bellator dicit᷑: quin id nomen uidet᷑ esse splendidius: quod pluribus nationibus cõe est: tale est philippi nomen quod apud hæbreos græcos latinos: aliasq; nationes est usitatissimum: qđ secus est in aliis. Nomen est apostoli apud hæbreos. Regis apud græcos imperatoris apđ romanos: quis. n. nescit ãpostolũ Philippũ: regẽ philippũ Alexandri magni patrem imperatorẽ philippũ in quo illud annotandũ. qđ philippus ex romanis ĩperatoribus primus fuisse christianus fertur: a quo celebratus ẽ millesimus ãnus urbis romæ: philip. nomẽ ẽ oratoris poetæ medici clarissimoꝝ fuit romæ. L. philippus orator: medicus alexandri magni philippus: poeta philippides. Qu. Martius philippus ordinatius horologiũ primus romæ posuit: q̃ antea fuisset: edem herculis musaꝝ: philippus augusti uictricus struxit præterea philippi nomen est ciuitatis famigeratæ: ubi bis romanæ acies conflixerunt: philippi sunt taurei nũmi pciosi: quoꝝ apud plau. mentio frequens: hoc amplius: nomen est lene ꝓnunciatu: apud oratores frequens numeris poeticis accõmodatum. Agamus itaq; gr̃as parentibus: q nobis hoc nomen indiderũt: quod apostolicum regale imperitoꝝ est: sed iã domũ rep ẽdemus: & a diuerticulo instituta cõmentario repetat᷑.

conis dictũ in hos cadere uideat᷑: q gloriãti cuidã mercatori: qđ multas naues ĩ oẽm orã maritimã dimisisset. nũ sane optabilis ista qdẽ est inqt rudentibus apta fortuna. An dubiũ est qn nihil sit hñdũ ĩ eo genere qđ uita beata cõplectit᷑: si id possit amitti. Nihil. n. inueterascere: nihil extigui: nihil cadere debet eoꝝ: quæ in uita beata consistunt. Nam q timebit ne qd ex his depdat: beatus eẽ nõ poterit. Volumus. n. eũ q beatus sit tutũ esse inexpugnabilem: septũ atq; munitũ: non ut paruo mœtu ꝑdict⁹ sit: sed ut nullo. Vt. n. innocens is dr̃. nõ qui nocet leuiter: sed qui nihil noceat: sic sine mœtu is habẽdus est. nõ qui parua metuit: sed qui oĩo mœtu uacat. Quæ est. n. alia fortitudo nisi a affectio: cum ĩ adeundo periculo: & in labore: ac dolore patiẽs tũ procul ab omni mœtu᷑ Atq; hæc certe nõ ita se haberent: nisi oẽm bonum in una honestate consisteret. Qui autem illã maxime optatam & expeditam securitatem: securitatem aũt nunc appello uacuitatem ægritudinis: in qua uita beata posita est: habere quisq̃ potest: cui aut desit: aut adesse possit multitudo maloꝝ. Qui aũt poterit esse celsus & erectus & ea quæ accidere homini possũt: omnia parua ducens: qualem sapientem eẽ uolumus: nisi omnia sibi in se posita esse cẽsebit. An lacedæmonii Philippo minitanti per litteras se omnia quæ conarẽtur: prohibiturum: quæsiuerũt num se eẽt etiam mori prohibiturus᷑ Vir is quem querimus nõ multo fa-

Fortuna pẽdula ex funibus

Vetustescere

Veterascere

Interarescere

Inter.

Dictum laconum

Philippi nomen excellens

Philippus bellator interp̃tatur

Philippus apostolus

Philippus imperator primus christiãus

Philippus orator

Philippi Ci.

Philippi aurei nũmi

Quã ciuitas uniuersa.si tota ciuitas lacædemonũ pdita fuit tanto aĩo ut mortẽ non recusaret effugiẽdæ seruitutis cã q̃to facilius repiri poterit uir unus sapiẽs tali aĩo pditus:facilius.n.ẽ unũ iuenire q̃ ĩfinitos bonos. Cõmotionũ.perturbationũ.quas tẽpantia suffrenat & moderat. Insoluti alacritate. ĩmodica lætiCia q̃ rephensibilis est. Sedationes.si pturbationes cã sunt miseriæ:debent ecõtrario sedationes tranquillitatesq; effectrices esse beatitatis:cũ contrarioꝝ cõtraria sint consequentia.Malis opinãtibus.iam sæpe dictũ est ægritudinẽ hoc est tristiciã & metũ duas pturbatiões nasci ex duobus opinatis malis ægritudinẽ ex plen tibus metũ ex futuris:libidinẽ uero siue cu piditatẽ & leticiã:nasci ex duobus opinatis bonis ut leticia pñtium bonoꝝ libido futuroꝝ. Omne bonũ letabile est:sorites hoc ẽ acerualis argumentatio est:q̃lis est. aceruus chrisippi in quo cõsectaria dicũt esse stoici q̃ pipatetici mĩnie cõcedũt.Dicit stoicus bonum oẽ laudabile:laudabile aũt oẽ honestũ.Igit oẽ bonũ honestũ:sed hoc Arist Xenocrates:& tota illa pipatetica familia non dabit:qppe q ualitudinẽ uires diuitias.Gloria multa esse bona dicãt:laudabilia nõ dicant cõsimilis est ille sorites:qd bonũ sit id eẽ optabile id hõestũ qđ expetendũ id laudabile:id aũt pipatetici mĩnie dant: mĩnie q; cõsectariũ esse dicũt:qđ expetendũ sit eẽ laudabile.Expetunt.n. interdũ uoluptates obscenæ:q̃ laudabiles nõ sunt:talis ẽ hic sorites:siue aceruus:q p seq̃las quasdã gradatim pgredit:ut ad id qđ uolumus pueniamus:cũ aũt chrisippus in talibus argumẽtationibus longius pgrederet:uixq; unq̃ sorité siue aceruũ terminaret: merito dixit persius.Depinge ubi sistã: iuẽtus chrisippe tui finitor acerui.Cæteꝝ stoicis talibus argumẽtis captiõibusq; instructi similes sunt illis q uolsellis non gladio depugnãt: q subula armati pungũt magisq̃ pforant. Licet eẽ miserrimũ:stoicis nihil bonũ ur:quo qs & male ut põt:uidemus aũt diuitiis nobilitate:uibus q̃ multi male utant: ergo bõa nõ sũt. Præterea qđ bonũ est nocere non põt:nec esse cã miseriaꝝ.Diuitiæ aũt sæpe noxiæ sũt: faciuntq; miserrimũ possessorẽ: ergo inter bona numerari nõ debent:bracteata dr esse diuitũ pecuniosorũq; fœlicitas uident qui dem uulgo beati:sed re uera non sunt. Nemo ex his inquit Seneca: quos purpuratos uides fœlix est. Nemo istoꝝ: quos diuitiæ honoresq; in alto fastigio ponunt magnus est:o quã sæpe dolent:q̃ sæpe suspirãt hi q diuites:beatiq; uulgo iudicant. Dubitabis ne eum miseꝝ.pditus oĩbus corporis & fortunæ bonis uel ut stoici dicunt cõmodis si fuerit uitiosus:& boni animi uiduatus idubitanter miser dicet & infœlix & ita infœlix ac miser erit appellãdus archelaus:q̃uis rex eẽt:& diuitiis suffarcinatus:qm̃ iniustus erat & crudelis:nã malicia sola & uicium fatis ualent ad efficiendã uitam miserã. Colligit.M.Tullius ex dogmate stoicoꝝ: non eẽ bona corporis & fortunæ ducenda inter bona:qñ quidem possit esse miserrimus qui ista possideat.Ex sui generis:ut aceruus ferraceus: fiat ex granis: ferris fabaceus:ex granis fabæ:non aũt faciendus est ex granis tritici fabæ milii:& dissimillimũ uixtim cõfusaneus. Mixta ex dissimillibus.ex bonis corporis & fortunæ:quæ dissimilia sunt bõis animi: ex quibus solis:confit honestum id in quo stoici beatam uitam collocat. Id expectendum:consectarium stoicorum.

Argumentũ stoicoꝝ

Bona q̃ nõ laudabilia

Sorites per sequelas

Sobula armati

Diuitiæ nõ bona

Bracteata fœlicitas

Salutaris sententia

Rex iniustus miser

cilius tali animo reperiet:quã ciuitas uniuersa:qd ad hanc fortitudinem:de qua loquimur temperantia adiuncta:quæ sit moderatrix oĩum cõmotionũ quid potest da beate uiuendũ deesse ei: quem fortitudo ab ægritudine:& a mœtu uindicet. Temperantia tũ a libidine auocet: tũ insolẽti alacritate gestire nõ sinat.Hæc efficere uirtutem ostenderem: nisi supioribus diebus essent explicata. Atqui cũ pturbationes aĩ miseriã:sedatões ãt uitã efficiat beatam duplexq; rõ pturbatiõis fit:q: ægritudo & mœtus in malis opinatis: in bonorũ aũt errore lætitia gestiẽs libidoq; uersent. Cum hæc oĩa cum cõsilio & rõne pugnent:his tu tã grauibus cõcitationib⁹: tãq; ipsis inter se dissentiẽtibus:atq; distractis:quẽ uacuum solutum liberum uideris:hunc dubitabis beatũ dicere. Atqui sapiens semp ita affectus ẽ semper igit sapiens beatus est. Atq; ẽt oẽ bonũ lætabile est:qđ aũt lætabile:id pdicãdũ & præ se ferendũ. Quod tale aũt id ẽt gloriosum: si uero gloriosum: certe laudabile:qđ autem laudabile: pfecto ẽt honestum:quod bonũ igitur id hõestum. At quæ isti bõa numerãt:ne ipsi qdẽ honesta dicunt: solũ igit bonum qđ honestum. Ex quo efficit hõestate una uitam contineri beatã. Non sunt igitur ea bona dicenda:q̃bus abũdantẽ licet esse miserrimũ. An dubitas qn prestãs ualitudine uiribus forma acerrim⁹ integeserimusq; sentibus:adde ẽt si libet pnicitatẽ & uelocitatem:da diuitias:honores: imperia opes gloriam:si fuerit is qui hæc habet iniustus: intemperans timidus:hebeti ingenio atq; nullo:dubitabis ne eũ miseꝝ dicere qualia igitur ista bona sunt: quæ q habeat:miserrimus eẽ possit. Videamus ne ut aceruus ex sui generis grauis:sic beata uita ex suis similibus partibus effici debeat:quod si ita est ex bonis q̃ sola honesta sunt:efficiendũ est beatũ. Ea mixta ex dissimilibus si erũt: hõestũ ex his nihil effici poterit: quo detracto quid poterit beatum ĩtel

Famam popularẽ: uera gloria & ſolida eſt conſentiens laus bonoꝝ & in corrupta uox bene iudicantiũm de excellente uirtute. q̃ nõ eſt bonis repudianda. Illa aũt q̃ collocata eſt in fama populari: adumbrata ẽ gloria temeraria atq; incõſiderata: & plerunq; peccatoꝝ uitiorumq; laudatrix. Cãdiduli dentes. uidet̃ eẽ conſectariũ: ut ſi pulchritudo: uires & reliqua corporis commoda ſint in bonis. bona ẽt dicant̃ q̃dam minutula. ueluti dentes candidi: & uenuſtas oculoꝝ: quibus pulchritudo conſummat̃: fœmina. n. ſi fuerit edentula uel nigris dentibus. q̃uis reliqua pulchritudine formoſiſſima ſit: tamen amatori ſuo placere nõ poterit.

Vera glo ria

ligi. Etenim q̃cq̃d eſt q̃d bonũ ſit: id expetendũ q̃d aũt expetẽdũ: id certe approbandũ: q̃d uero approbaris: id gratũ acceptumq; habẽdũ. Ergo etiam dignitas ei tribuenda eſt: q̃d ſi ita eſt laudabile ſit neceſſe eſt. Bonum igitur oẽ laudabile ex quo efficit̃ ut q̃d ſit honeſtũ: id ſit ſolũ bonum. Quod ni ita tenebimus multa erũt: quæ nobis bona dicẽda ſint. Omitto diuitias: quas cum quiuis q̃uis ĩdignus habere poſſit in bonis non numero: quod enim ẽ bonum id non quiuis habere poteſt. Omitto nobilitatem: famamq; popularem ſtultorum improborũ q; cõſenſu excitatam. Hæc quæ ſunt minima: tamẽ bona dicant̃ neceſſe eſt. Candiduli dẽtes: uenuſti oculi: color ſuauis & ea quæ euryclia laudat. Vlyxi pedes abluens: lenitudo orationis: molitudo corporis. Ea ſi bona dicemus: quid erit in philoſophi grauitate: quã in uulgi opinione ſtultorumq; turba: q̃d dicatur aut grauius: aut grandius. At. n. eadem ſtoici precipua uel ꝑducta dicunt: quæ bona iſti dicũt. Illi q̃dẽ ſine his uitã beatã cõpleri negãt. Hi aũt ſine iis eſſe nullã putant: aut ſi ſit beata beatiſſimã certe negant. Nos aũt uolumus beatiſſimã idq; nobis ſocratica illa cõcluſione cõfirmat̃: ſic. n. princeps ille philoſophiæ diſſerebat q̃lis cuiuſq; aĩ affectus eẽt: talẽ eẽ hoĩem: qualis aũt ipſe hõ eſſet:

Dentes continui ſunt hoĩ: q̃ digerunt cibũ lati & acuti. q̃ conficiunt duplices. q̃ diſcriminant eos canini appellant̃. Clandorẽ trahunt̃ quodã medicamine: dẽtifricium uocant. q̃d ex uariis rebus conficit̃ utiliſſima ut auctor eſt Plinius fiunt ex pumicibus: dẽtifricia. Idẽ auctor eſt taloꝝ cinerẽ ex oĩbus fere uillaticis quadrupedibus eſſe dentificium. Exotico puluiſculo multi utunt̃ ꝑ dẽtificio. quo dentes emaculant candificãtq;. legimus apud iulium Capitolinũ tantũ fuiſſe candorem in dentibus Zenobiæ ut margaritas eam pleriq; habere putarent non dẽtes cauendũ tamen eſt: ne in nobis niuei denticuli atrũ uenenũ uiperino ritu fundentes inſpirent: non pauci. n. ſunt quoꝝ dentes q̃dem emaculati ſunt lingua aũt ſpurca & uenenata. tales ſunt obtrectatores: & ut catõis uocabulo utar maledictores: qui ad uenẽa naſcunt̃: oculoꝝ uero tanta uenuſtas tantus decor eſt: ut nihil æquæ luculentã fœminã exornet: q̃ oculus uenuſtus: quæ pars corporis eſt ꝑcioſiſſima ut inq̃t Pli. & q̃ lucis uſus uitam a morte diſtinguãt. In hoĩe ſunt oculi numeroſiſſimæ diuerſitatis atq; differentiæ: grandiores modici parui prominentes. quos hebetiores putant. Conditi: quos clariſſime cernere: in fœmĩa pulchra pulcherrimus eſt amabiliſſimuſq; oculus niger. In oculis aĩus inhabitat. hos cũ oſculamur animum ipm̃ uidemur attingere pantia & martia uenuſtis oculis me dementarũ: & mihimet ſurripuerunt: in utraq; exꝑtus ſum ueriſſimũ eſſe illud ꝓpertianũ: fulminat illa oculis: & q̃tum fœmina ſeuit: poteſt utraq; uel uno tantũ ob tutu meletum facere: uel triſtem. Adeo in oculis utriuſq; habitant omnes ueneres: cupidieſq;. Suauis color. formæ dignitas doloris bonitate tuenda eſt color exercitationibus corporis. Euryclia. Pacuuius apud latĩos: ſophocles apud græcos ſcripſerunt tragediã noĩe nipra. qua inducebatur. Euryclia nutrix abluens. pedes a lumno ulyxi: quem recognouit ex tactu cicatricis: quod totũ ex homericæ odiſſeæ li. undeuigeſimo tranſlatum eſt: ſuper quare in ſecundo commentario copioſe perſcripſimus: ubi de niptris fit mentio. Igitur Euryclia lauãs ulyxi pedes. In fabula pacuuii laudat mollitutudinem eius corporis: & ſuauitatem oratiõis: quæ & ipſa quãuis ſint parua: tamen inter bona numerabuntur: ſi præter bona animi erunt alia quæ bona dicenda ſint Ennius ꝓbat lenem orationem cum dicit̃ ſuaui loquẽti ore Cethegum oratorem fuiſſe: laudaturq; in catulo ſuauis appellatio litterarum lenitudo. pro lenitate uſurpatur: ſicut ſuauitudo pro ſuauitate. ſanctitudo pro ſanctitate. præcipit. Mar. Tullius primo de officiis ut ſermo ſit lenis: minimeq; pertĩax: & cum lepore: ulyxem ait in omni ſermone affabilem fuiſſe: cuius orationem dicit Homerus ſimillimã fuiſſe niuibus hybernis. ideſt ut interprætatur Plinius in epiſtolis. Crebram largam. diuinam & celeſtem. Præcipua uel producta iam ſæpe dictum eſt inter ſtoicos & peripateticos diſſidium eſſe in uerbis: conſenſum in rebus: nam proegmena ideſt producta ſiue præpoſita ſiue præcipua nominant: quæ peripatetici bõa ſcilicet corporis ac fortunæ: hoc autem quod propoſitum uel præcipuum dicunt: nec bonum eſſe uolunt nec malum: ſed adiaphoron ideſt indifferens. Cæterum ut ſupra docuimus ex auctoritate. M. Piſonis præpoſita ſtoicorum non minus ualent q̃ bona peripateticorum: nam præpoſitum ex eo dictum quod aliis præponatur: tale autem non ſolum bonũ: ſed maximũ bonum uideri merito põt. Hi aũt. peripateticos intelligit: q̃ ſine bõis corporis ac fortunæ beatiſſimã uitam negãt eſſe poſſe. Qualis affectus eſſet. ſi affectio animi fuerit laudabilis: & ĩ honeſtata poſita: laudabilis conſeq̃nter erit. & honeſtus talis homo: meritoq; uita hæc beata dicet̃ & honeſta.

Edentula
Dentes cõtinui
Dẽtifriciũ
Exoticum puluiſculum
Dentes Zenobiæ
Documentum ſaluberrimũ
Cõtra linguas maledicas
uenuſtas oculorum
Oculi panthie & marciæ uenuſtiſſimi
Euryclia nutrix ulyxis
Lenis orõ
Lenitudo
Oratio ulyxis ſimillibus hima niui bernis
Producta
Præpoſita
Bona

talem eius esse orationē. Orationi aūt facta simillima: factis uitā. Affectus aūt animi ī bono uiro laudabilis & uita igitur laudabilis boni uiri & hōesta: ergo qm̄ laudabilis ex quibus bonoꝝ beatam uitā esse concluditur. Etenim proh deoꝝ atq; hoīum fidem parum ne cognitum ē superioribus nostris disputationibus. An delectationis & ocii consumendi cā locuti sumus sapientem ab omni concitatiōe aī: quā perturbationē uoco: semper uacare: semper in aīo eius esse placidissimam pacē. Vir igit̄ temperatus: cōstans sine mœtu: sine ægritudine: sine alacritate ulla: sine libidine nonne beatus. An semper sapiens talis semper igitur beatus. Iam uero qui potest uir bonus non ad id qđ laudabile sit omnia referre: q̄ agit: quæq; sentit. Refert autem omnia ad beate uiuendum. Beata igitur uita laudabilis: nec qcq̄ sine uirtute laudabile. Beata igit̄ uita uirtute cōficitur. Atq; hoc sic etiā concluditur: nec in miseria uita quicquam est predicabile: aut gloriandum nec i ea quæ nec misera sit nec beata. Et est ī aliqua uita prædicabile aliquid & gloriandum: ac præ se ferendum. Vt Epaminundas. Consiliis nostris laus est attonsa laconum. Vt Africanus ait: a sole oriēte supra meotidas paludes. Nemo est qui me factis eqperare queat. Quid si beata uita glorianda & prædicanda: & præ se ferenda est. Nihil est enim aliud quod prædicandum & præ se ferendum sit: quibus positis intelligis quid sequatur: & quidem nisi ea uita beata est: quæ eadem honesta sit: aliud necesse est melius uita beata. Quod enim erit honestum: certe fatebuntur esse melius. Ita erit beata uita melius aliquid: quo quid potest dici puersius? Quid? cum fatentur satis magnam uim esse in uitiis ad miseram uitam: nōne fatēdum est eādem uim in uirtute esse ad beatam uitam? Contrarioꝝ.n. contraria sunt conseq̄entia. Quo loco quæro quā uim hēat

Talis oratio qualis uita

Talem esse orationem: famigerata est puerbii uice sententia: hæc talis hoībus fuit oratio qualis uita: mecenatis sicut mollis fuit cultus & uita delicata: ita oratio Enerius & soluta sup qua re luculenter & ubertim scribit Seneca lib. epistolaꝝ uigesimo: frequenter cum uerbis mens ipsa concordat: & facta orationi simillima sunt. Quidam codices non orationē habent sed rōnem. Proh deoꝝ fidem: exclamatio est usitatissima quam satyrographus illo uersu decenter usurpat. Nos homium diuūq; fidem clamore ciemus: ubi fidē accipimus: pro auxilio: sicut apud comicos poetas. Dicemus proh deū fidem & proh deoꝝ latine & elegāter: alteꝝ contractum est & īminutū: alteꝝ plenum & integrum: auctor. M. Tullius in oratore: ubi ait hoc quoq;: atq; ēt a quibusdam sero iam emendatus antiquitas: qui hæc reprendūt: nam proh deū atq; hoium fidem pro deoꝝ aiunt: ita credo hoc illi nesciebāt an dabat hanc licentiá cōsuetudo. Quintil. in. i. de ipse testis est fidem deum pro deoꝝ seruiamus dicendū esse: ut decori & cōsuetudini. Vacare: uacuum liberūq; esse. Placidissimam: sicut pacem summa tenent: & supra globum lunæ omnia placata sunt: serena defecata: ita ꝓm stoicos: in animo sapientis: semper serenitas est & tranqllitas placidissima. Alacritate. leticia gestiēte. Qui potest. quomodo. per interrogationē legendum est. Hoc sic concludit̄. argumentū a contrario: si in uita beata quodlibet p̄dicandum est: & præferendū: quod tale aūt id ēt gloriosum ecōtrario ī misera uita nihil ē p̄dicabile aut gloriādū. Quæ nec misera sit. In natura reꝝ triplex est uita: una beata altera misera. tertia ītermedia: nec beata nec misera: q̄dā.n. sunt ut dialectici appellant īmediata: sicut leuitas & grauitas: q̄dā uero mediata: sicut frigidum & calidū inter utrūq; tepidū est: sic aliqs btūs est: aliqs miser: aliqs nec miser nec btūs. talē uitā de seipso expressisse uı̄r. M. Tullius cum ait. Ita sunt res nostræ: ut in secundis fluxæ in aduersis bonæ: conclusio Ciceronis hæc est: cum nec ī uita misera: nec in ea quā intermediā uoco quicq̄ sit p̄dicabile: si aūt aliqd ī aliqua uita p̄dicabile: necesse est: id solū esse in uita beata quibus cōcessis: sequit̄ uitam beatam nisi honestā esse posse: alioqui glorianda & p̄dicanda non erit. Consiliis nr̄is. uersus est heroicus: quo thebanus epaminūdas fecisse aliquid p̄dicabile gloriandūq; p̄dicat cum leuctrica pugna afflixerit uires lacedemonioꝝ: & illoꝝ laudē attonsam: mutilā: decurtatā reliq̄rit. De hoc plura in supioribus. A sole exoriente. Scipio africanus: gloriatur opinor apud enniū se facinora adeo p̄dicabilia gloriandaq; edidisse ut ab ortu solis usq; ad meoticā paludem nemo existimat uirtute ac factis sibi æquipandus. Meotis aūt palus: scythica est in regione septentriōali: cuius accolæ metiotici dicti: meoti scythæ temerida uocāt qđ: significat matrē maris. Præferēda. ostentāda. honeste.n. factā in luce collocari uolūt. Quid sequat̄. s. in sola beata uita eē sitū q̄cqd p̄dicabile est & gloriandū. In uiciis ad miserā uitā: malicia & uirtus duo cōtraria sunt. uita quoq; misera & beata æquæ cōtraria: uis aūt cōtrarioꝝ hæc est: ut se uicissimi consequant̄: ut si malicia sola ualeat ad efficiendā miserā uitā. Econtrario uirtus sola efficiat uitā beatā: & hoc sentiunt stoici. At pipateticus miserā qdem uitā uiciis ai & malicia sola fieri censet: sed ad cōplēdos oīs uitæ beatæ numeros uirtutē solā nequaq̄ satis esse existimat: qm̄ corporis & fortunæ bona necessaria esse uideantur pficiendæ uitæ beatæ.

Fides pro auxilio

Proh deū fidem

Argumentum a contrario

Triplex uita

Immediata

Mediata

Meotis palus

Temerinda malicia

Virtus cōtraria

Sententia p̄ipatetici

Libra critolai. In illa nobili trium philoſophoꝝ legatione: quã athenienſes romã miſerunt: fuit critolaus pipateticus: ferunt ſeorſum queq̃ oſtentandi græcia p celeberrima urbis loca magno hoium cõuentu diſertauiſſe: fuit aũt hic Critolaus facundia ſcita & tereti pditus: q uolens oſtendere: q̃to maiora eſſent bona ai bonis corpis & fortunæ: utebat̃ hæc libræ ſimilitudine decentiſſima: de qua in .y. de finibus ſic ſcriptũ ẽ. Virtutis aũt amplitudinẽ: quaſi in altera libræ lance ponere: terrã mihi crede ea lanxit & maria deprimet: ſenſus eſt: cũ Critolaus & Xenocrates tm̃ tribuant uirtuti qd ꝓhibet eos nõ ponere uitã beatiſſimã in uirtute? illi .n. dicunt beatã uitã effici uirtute: ſed non beatiſſimã qm̃: neceſſaria ſint bona corporis & fortunæ: ſine qbus cumulatiſſima pfectiſſimaq; beatitas effici non poſſit.

Libra critolai

libra illa Critolai: q cũ in alterã lancẽ animi bõa imponat: in alterã corporis & externa: tãtum ꝓpendere illã boni lancẽ putet: ut terrã & maria deprimat. Quid igit̃ aut hũc ꝓhibet: aut ẽt xenocratẽ illum grauiſſimum philoſophoꝝ exagerantẽ tantope uirtutem & extenuantẽ cætera & abiicientẽ: in uirtute non beatã modo uitam: ſed ẽt beatiſſimam ponere? qd̃ quidẽ niſi fit: uirtutũ interitus cõſequet̃: nã in quẽ cadit egritudo: in eundẽ mœtum cadere neceſſe eſt. Eſt .n. mœtus future egritudis ſollicita expectatio. In quẽ aũt mœtus in eundẽ formido timiditas: pauor: ignauia. Ergo ut idẽ uincat̃ iterdum neceſſe eſt: nec putet ad ſe præceptũ illud atrei ptiere. Proinde ita parent ſe in uita: ut uinci neſciant. Hic aũt uincet̃ ut dixi: nec modo uincet̃: ſed ẽt ſeruiet. At nos uirtutem ſemper liberã uolumus: ſemper inuictã: quæ niſi ita eſt: ſublata uirtus eſt. Atq ſi in uirtute ſatis eſt pſidii ad bene uiuendum ſatis eſt etiam ad beate: ſatis eſt .n. certe in uirtute ut fortiter uiuamus: ſi fortiter etiam ut magno aio: & qdem ut nulla re unq̃ tereamur: ſempq; ſimus iuicti ſequitur ut nihil peniteat: nihil deſit: nihil obſtet: ergo omnia profluẽter abſolute proſpere: igit̃ beate: ſatis aũt ad fortiter uiuendum uirtus poteſt ſatis: ergo etiã ad beate. Etenim ut ſtulticia & ſi adepta eſt quod concupiuit: nunq̃ ſe tamen ſatis conſecuta putat: ſic ſapientia ſemper eo contenta eſt: qd̃ adeſt: neq; eam unq̃ ſui pœnitet: ſimilem ne putas. C. Lelii unum conſularum fuiſſe: & eũ quidem cũ repulſa: ſi cum ſapiẽs: & bonus uir qualis ille fuit:

In quẽ cadit egritudo: p cõ lũſiũculas ſtoicorũ ſpinetaq; diſcurrit ut ſolet ad aſſerẽdũ. Quod in uirtute nõ ſolũ beata ſed beatiſſima quoq; uita conſiſtat: egritudo ẽ ut ſæpe diximus triſticia ex pñti malo: metus pturbatio ex impẽdenti & futuro malo. In eũdem formido: metus tanq̃ genus eſt: hæc tã q̃ ſpẽs q̃ generi ſubiectæ ſunt. De quibus latius tractauit in .iiii. tuſculana: formido aũt metus eſt pmanẽs: timiditas metus mali appropinquãtis. Pauor metus mẽtem de loco mouẽs: ignauia metus cõſequẽtis laboris: q̃. & pigritia noiat̃. Proinde ita parent. Atreus in tragedia ueteris poetæ: opior actii: inducebat̃ filiis ita pcipiens: ut ita ſe i uita pararẽt: ne uici poſſent: ſignificat ꝓinde iõ: iõq; ſiue itaq;: ꝓinde uero: in alia accipit̃ ſignificatione: de qua apud Sueto. & aliubi in cõmentariis. Vinci neſciant: ita Virgi. & neſcia uicti pectora. Hic aũt. ſ. i quẽ cadit egritudo. Satis eſt ẽt: reciproca hæc quodammõ ſunt bene uiuere: & beate uiuere: ut nec bñ uiui niſi beate: nec beate niſi bene hoc ẽ hõeſte poſſit. Vt fortiter uiuamus: fortitudo uirtutis ſpẽs eſt: & nomẽ ex quo fit: ut q fortiter uiuit cũ uirtute uiuat: q̃ res ad beate uiuendũ ſatis eſt: qd̃ in pñtia. M. Tul. colligit per cõſectaria ſtoicoꝝ: ut ſtulticia cõtraria ſunt ſapia & ſtulticia: iõq; ſi ſtulticia malis uenenis puta iexplebilis ẽ & in exhauſta: fit ut ſapia cõtenta ſit eo qd̃ adeſt: i quo ãt hoc eſt: is nimiꝝ eſt beatus. Turpillius comicus ait in lyndia pfecto ut qſq; minimo contentus fuit. Ita fortunatam uitã duxit maxime: plus patet ut inqt Seneca ſapiẽtis dies unus q̃ ſtulti uita lõgiſſima. Neq; .n. ſui penitet: autumant ſtoici ſapientẽ nullius rei penitere: nulla in re falli: ſñiam mutar̃ nũq̃. Cai lelii conſulatũ: ab exẽplis argumentat̃: uitã beatã: in uirtute poſitã eſſe: cũ ait beatiorẽ fuiſſe conſulatũ lelii unũ: q̃ quattuor cõſulatus cynne hois ipotentis: & iprobi fuit ãt Caius lelius hõ diſertus & ſapiẽs: oia fœlix: cui natura dedit: nullo renuente deoꝝ: ut inqt Silius: hic conſul creatus eſt una cũ Cor. Scipione: cũ ambo græciã ꝓuinciã cuperent multũq; Lelius inſenatu poſſet: rẽ obtinuit Lucius Scipio cũ Africãus dixiſſet ſe legatũ ituꝝ: ſi Lucio ſcipiõi fratri ſuo: ꝓuinciã græciã decreuiſſent. Et eũ qdẽ cũ repulſa: clariſſimi ap romã uiri ſepe repulſã in petitione magiſtratuũ paſſi ſunt: ſicut ſcipio naſica publius Emilius: & .M. portius Cato: q uirtute ſua: plus magiſtratui decoris addituri erãt: q̃ ptextu eius ſplendoris ipſi relaturi: titulus eſt apud Valeriũ maximũ de repulſis: ſenſus eſt optabiliorẽ eſſe lelii cõſulatũ: ẽt cũ repulſa q̃ fieri q̃ter cõſulẽ: ꝓut factus eſt cynna ipotens truculẽrus: ſedicioſus. Pau. Emilius: poſt aliquot repulſas bis cõſul factus eſt. Quintus quoq; metellus cõſulatus repulſa ſugillatus mox cõſul de pſeudo philippo triũphauit. M. Cato repulſus tanq̃ honoribus ineptis gaudebat: qui quo die repulſus eſt luſit. Si cũ ſapiens: ſñia catholica ẽ. qua p interrogationẽ docet: qñ ſapiens patit̃ repulſam: nõ tã ipm repulſa notari a populo: q̃ populũ repulſam ferre a ſapiẽte maius .n. detrimẽtũ ſentiret populus ex repulſa uiri boni: q̃ ille cõmodum ex magr̃atu. Pau. Emili. deſignatus cõſul dixit ſe nõ hẽre gratiã populo ro. cũ nõ tã ſibi cõſulatu q̃ illis cõſule opus ẽet.

Formido

Timiditas

Ignauia

Reciproca

Sapientia ſtulticia contraria

Sapiẽtẽ nõ penitere

Lelius ſapiens

Repulſa i magiſtratibus

Poſt repulſas obtinuere magiſtratum

Dictum Emilii

Suffragiis præteritur: repulsam patitur: nec suffragatoꝝ suffragiis obtinet magistratū in oratione ꝑ plan
cio: nec si a populo præteritus est: qué non oportuit: a iudicibus: condemnandus est: qui præteritus nō ē.
Vt cynnam quater: Iulius Cæsar corneliam cynnæ quater consulis filiam duxit uxoré: ut inquit Suetoni/
Præteri us: eundem dictatoré fuisse auctor est Plutarchus: a Lucano cruentus dicit̃ qui cū flagiciosissimus esset
tus ré pu. romaná súma crudelitate uastauit: qui in consulatu: cū pniciosissimas leges p uim ferret ꝓhibitus a
Cynna fla Gn. octauio collega ꝓfugit ex urbe. Vocatisq; ad pileum seruis: accersitoq; Caio mario cum aliis exulibus
giciosus ex africa bellū romæ intulit: in quo quattu
Mors cinæ or exercitibus urbem circunsederunt: mox
cinna & marius in ciuitaté recepti: uelut ra/
ptá eá: cedibus & rapinis uastarunt. Gn. octa
uio consule ocíso: & oíbus aduersæ partis
trucidatis: quarto consulatu: cū bellū cōtra
syllá molireť. Ancone ob nimiá crudelita/
té ab exercitu lapidibus occisus est: fuit do/
minatio cinana reip. exicialis & funesta: ex
liuio apiano: plutarcho: floro: augustio: cæ
teris. Quid tu responsurus sis: quasi dicat
scio te cū uir ꝓbus sis electuꝝ potius condi
tioné lelii q̃ cynnæ qđ nō idé oíbus uidereť
cum naturaliter insita sit hoíbus libido do
minandi. Vni. i. cōsulatui. G. lelii. Si digi
to qué attigisset: si uel minima affecisset in
iuria. M. Cato. in oratiōe: q̃ inscribiť ꝑ dote
ita scriptū reliquit: in adulterio uxoré tuá
si prendisses sine iudicio impune necares:
illa te si adulterares: digito non auderet at/
tingere: neq; uis est. Precidi caput: octauii
consulis caput iussu cynnæ præcisum est: &
ꝓ rostris expositū. Pu. crassi: quo crassi pa
ter & filius in mutuo alter alterius aspectu
mactati sunt: qdá tradūt: patré crassum: ne
quid indignū uirtute sua patereť gladio se
confodisse: de his Lucáus trūcos lacerauit
fimbria crassos. Lucii cæsaris: de hoc lucius florus ait cæsar & fimbria in penatibus domoꝝ suaꝝ trucidan/
tur In. iii. de oratore scriptū legibus caput. Ca. Lucii cæsaris cū lucii iulii fratris capite iacuisse ꝓ rostris: nō
Duo cæsa longe a capite. M. Ant. oratoris. Inibi ait: pu. crassū suapte interfectū manu. Ex his duobus cæsaribus frībus
res fratres alter cæsar urbanitate: facetiis: lepore: cūprimis conditus fuit: qui de iocis copiose & luculenter differit ap̄
occisi Mar. Tulliū in. ii. de oratore: de quo ait quoq; in libris de officiis: sale uero cōditus & facetiis cæsar. M. An/
Facetus tonii: milites a mario & cynna sæuissimis ducibus missi ad. M. Antonium oratorem obtruncandū sermone
cæsar eius obstupefacti districtos iam & uibratos gladios: cruore uacuos uaginis reddiderūt: defixoq; in terram
Mors anto uultu oés illachrymarunt: tunc annius militū prefectus ois humanitatis expers cum Antonium oratorem
nii orato milites a facinore deteritos offendisset conuitio acriter illos insectatus irruensq; crudele imperium trucu
ris lento ministerio peregit: & M. Antonio caput amputauit: qđ positum fuit in rostris: in quibus ille rempu.
constantissime consul defenderat. Quod Marius letis manibus inter epulas per summá animi ac uerboꝝ í/
solentiá aliquam diu tenuit: clarissimiq; oratoris sanguine cōtaminari mensæ sacra passus est: de quo Luca
nus: aut te plage maloꝝ antoni: cuius laceris pendentia canis ora ferens miles festæ rorantia mésæ imposuit.

suffragiis præteritur: non populus a bono consule potiusq̃ ille a uano populo repulsam fert: sed tamē utrum malles te si potestas esset semel ut Leliū consulem esse: an ut Cynnam quater: nō dubito tu qd respōsurus sis. Itaq; uideo cui committam: nō quē/uis hoc idem interrogarē. Responderet enim alius fortasse se non modo quattuor cōsulatus uni anteponere: sed unum diem Cynne multorum & clarorum uirorum totis ætatibus. Lelius si digito quem attigisset pœnas dedisset. At Cynna collegæ sui cōsulis. Gn. Octaui præcidi caput iussit. P. Crassi. L. cæsaris nobilissimoꝝ hominū: quoꝝ uirtus fuerat domi: militiæq; cognita. M. Antonii. omnium eloquentissimi quos ego audierim. C. Cæsaris in quo mihi uidetur fuisse specimen humanitatis: salis suauitatis: leporis: beatus ne igitur qui hos íterfecit. Mihi contra non solum eo uidetur miser quod ea/fecit: sed etiā qđ ita se gessit: ut ea facere ei liceret & si peccare nemini licet: sed sermōis errore labimur

Vt ea facere illi liceret: plato in gorgia tradit grauissima infandaq; peccata cōmiti a principibus ob ipsam
peccandi licentiam: platonicæ sententiæ subscribit Homerus: q reges & potentes inducit apud inferos cru/
ciari: ceu tantalū: sisyphum: & titium: de talibus ait Siluius. xiii. punicoꝝ: q̃ uellēt nūq̃ sceptris fulsisse sup
bis: insultant duro imperio non digna nec æqua: ad supos passi manes: quæq; ante ꝓfari non licitū uiuis ea
Tyranni dem permissa quæruntť. Volūtates principū ꝑ legibus sunt principi licet qcqd libet: ex quo est illud cum
apud infe/ Antonius caracala nouercá suá iuliá ducere uellet uxoré: dixissetq; uellé si liceret: tunc illa respondit si li/
ros bet licet: an negas te imperatoré esse: & leges dare nō accipere: quo audito furor incōditus ad effectū crimís
Si libet li roboratus est: matréq;: nō. n. alio erat dicéda noíe: duxit uxoré. & ita nuptias polluit incesto. Cū collega cōí
cet cauit. in bello cimbrico marius curiose elaborauit: ut solus uictoria potireť. Et collega catulus excludereť
pugnatū est in cápo patétissimo In Venetia Italiæ regione ab athesi fluuio iuxta Vercellas: í quo p̄lio uicti:
cimbri ꝓ & ad internectioné ꝓfligati sunt cimbri: ex quibus capti ultra sex myriadas: hoc est milia sexaginta. Cesi át
fligati bis tantū fuisse feruntť: cū inter milites marii & catuli cōtentio de uictoria orireť disceptatores sup hac con
Marius trouersia delecti sunt: qui tū affuerant parmensiū legati: qui lustraris cadaueribus pspexerunt iaculis mili
tertius con tum catulianoꝝ barbaros esse confixos: noscebanť enim ex inscriptis litteris: quæ nomen catuli in telis ostē
ditor di/ tabant ueꝝ famam & gloriá huius rei totá: mario propter primam uictoriá tribuerunt. Populus romanus:
ctus tunc mariū tertiū romæ conditoré appellauit: tanq̃ post romulū camillūq; tertius rē romaná restituisset:

&cum romanis oı̄bus placeret mariū solū duos agere triumphos: non tamen hoc efficere uoluit; qui ut ī secūdis rebus moderatū se pberet: cū catulo triūphare uoluit: gloriāq; bellicæ uictoriæ: cū collega cōmunicauit: tradunt historici eū timuisse: ne ob prærogatiuā militarē: si catulus honore excluderet̃ ipse quoq; triūpho priuaret̃: idē mox potitus uictoria ciuili: quā remp. armatus seruauerat: eam togatus oı̄ crudelitatis gn̄e subuertit: ut haud facile dictu sit utrū bello melior: an pace perniciosior fuerit: q inter cæteros catulū mori coegit: nā cū deprecatoribus ꝓ catuli salute dixisset illū mori oportere: tūc catulus inclusus domi accensis carbonibus se suffocauit: seque ignis haustu ludibrio hostiū exemit. Valerius maxius: auctor est.

Mors catuli

id enī licere dicimus qđ cuiq; concedit̃. Vtꝝ tamē beatior. C. Marius: tum cū cimbricæ uictoriæ gloriam cum collega Catulo cōmunicauit pœne altero Lelio. Nam huic illum dico similimum. An cum ciuili bello uictor iratus: necessarius Catuli depcātibus non semel respondit: sed sæpe moriat̃. In quo beatior ille qui huic nefariæ uoci paruit: quam is q tam scelerate imperauit. Nam cum accipere quam facere præstat iniuriam: tum morti iam ipsi aduentanti paulum procedere obuiam: quod fecit Catulus: quā quod Marius: talis uiri īteritu sex suos obruere consulatus: & contaminare extremum tempus ætatis. Duodequadraginta ānos tyrannus syracusanorum fuit Dionysius: cum quinq; &. xx. natus ānos dominatum occupasset: qua pulchritudine urbem: quibus autem opibus præditam seruitute oppressam tenuit ciuitatem. Atqui de hoc homine a bonis auctoribus sic scriptum accepimus: summā fuisse eius in uictu tēperantiā: in rebusq; gerendis uirum & acrem & industrium: eundem tamen maleficum natura & iniustū. Ex quo omnibus bene ueritatem intuentibus uideri necesse est miserrimum. Ea enim ipsa: quæ concupierat ne tum quidē cum omnia se posse censebat: consequebatur. Qui cum esset bonis parētibus atq; honesto loco natus & si id quidem alius alio modo tradit: abundaretq; & æqualium familiaritatibus & cōsuetudine ꝓpinquorum: habere etiam more græciæ quosdam ado

Quītū catulū cymbrici triūphicū Caio mario participē ab eodē mario mori iussū recenti calce illito multoq; igne p calefacto cubiculo se inclusum pemisse. Consimili gn̄e mortis iouianū pisse testis ē amianus marcellinus: cū recenti calce cubiculo illito odorē noxiū ferre nequisset. Qui paruit: In hāc pœne sententiā ē illđ plinianū đ lucio sylla: q fœlicis sibi nomē asseruit: qđ ꝓscribere tot milia ciuiū & occidere potuisset. o praua inqt interptatio: & futuro tpe īfœlix: nō melioris sortis tūc fuere peūtes: quorū miseremur hostia: cū syllā nēo nō oderit. Cū. ptim.

Cubiculū illitū
Calce recenti
Mors iouiani

Accipere q̄ facere iniuriam: Aristo. in. y. æthicoꝝ: peius est inqt facere iniuriā q̄ pati: nā id cū prauitate est ac uituperat̃: pati uero iniuriā: sine prauitate est: apđ platonē socratis: in gorgia copiose differit peius eē facere iniuriā: q̄ accipere. Et eū q iniuriat̃: ante alios eē miserū: miserioreq; si iniuriaꝝ pœnas nūq̄ luat. Decretū socraticū ē: κακιον ειναι το αδικειν του αδικεισθαι. i. peius eē iniuriā facere: q̄ accipere. Qu. Metellus numidicus in orōne quā de triūpho suo dixit: pbi iqt iniuriā facilius accipiūt: q̄ alteri tradunt. Procedere obuiā. s. pstat.

Peius facere iniuriā q̄ pati
Decretū socratis

Sex suos obruer̃ cōsulatus: mariū septies consulē fuisse & in septīo cōsulatu perisse historici tradūt: & indicat Lucanus. cū ait: septimus exeqt̃ repetitis fascibus annus: illæ fuit uitæ mario modus: oīa passo q peior fortuna pōt atq; oı̄bus uso que melior: mēsq; hoī qd fata pararēt: iō autē sex consulatus noīat. M. Tullius: qa qn̄ catulus obuiā ꝓcedēs morti candētibus carbōibus se peremit: tunc marius sex tm̄ gesserat consulatus: nā post mortem catuli & post hoc tps: septimū cōsul designatus calēdas ianuarii iniuit magr̃atū: ueꝝ oı̄s marianæ gl̄iæ: maxius robur & fœdissima sugillatio extitit mors catuli collegæ: uiri clarissimi cōsularis triūphalisq;.

Septem consulatus marii

Duo đ q̄dra. xxxyiii. dicimus. n. duo de uiginti: q̄si duo desint uigiti: ꝓ decē & octo: & duo de q̄draginta: ꝓ triginta octo: quasi duo desint q̄dragīta: q locutio ē usitatissima elegātissimaq;. Qua pulchritudīe urbē: syracusas intelligit: q ciuitas: oīum siciliæ ciuitatū pulcherrima opulētissima extitit: ꝓuerbiū diuulgatum est ad locupletes. Vobis ne decima qdē syracusanoꝝ adest. M. Tul. in sexto uerrinaꝝ: syracusas ait urbē eē maximā græcaꝝ urbiū: pulcherrimāq;: q ex q̄ttuor q̄si urbibus maximis cōstare uidebat̃. q̄ꝝ una īsula noīat̃: altera achradina: tertia tyche: q̄rta neapolis: syracusani m̄ltos claros prīcipes habuerūt: sed clarissimū Dionysiū seniorē. q dicere solebat adamātina eē uīcula. ad principatū sapiēdū metū: uiolētiā classem: & ex. x. milibus barbaroꝝ cōstitutū præsidiū. q cū ap̄ filiū Dionysiū uidisset ingentē uasoꝝ aureoꝝ argēteorumq; copiā exclamās inqt in te affectus regius nō est. q ex tanta poculoꝝ ui. Amicum neminē tibi cōciliasti. De hoc Dionysio refertissimi sūt auctores. de quo ī p̄sentia. M. Tul. nō paꝝ multa cōmemorat. digna scitu memoratuque quē ait eē miseꝝ appellādū: nō fœlicē. cū in timore & cura anxius degeret. & p iniustitiā multa ppetraret.

Duo de quadraginta
Syracusæ laudantur
Ex q̄tuor urbibus syracusæ
Insula
Achradina
Tyche
Neapolis
Adamātia uincula

Necesse ē miserimū. supra cōclusum est. q iniustus sit eū dē eē miserimū. Socrates apđ platonē ait. assero bonū uirū eē fœlicē. iniustū uero & turpē esse miseꝝ. Adolescentes amore iunctos. antea dictū ē cōcessos fuisse adolescētuloꝝ amores: apđ græcos cretensesq;. a qbus philetor dictus ē amator: clenos uero q ama

Philetor
Clenos

Domitia tio dionysii
Familiæ seruorum
Cōuene
Vindemia ex racemis alienis
Cādētissimus sol
Glosematici
Putamina quid
Putamē nucum
Iuglans iouisglans
Basilica nux
Caryon unde
Carynō oleū ex nucibus
Auellana
Prænestina
Pōtica
Pontica nuceta
Mollusca nux
Duæ uxores Diōysii
Cubicularis lectus
Tribunal cespiticiū
Stetit aggere fulti cespitis

lescentes amore coniunctos credebat eo℞ nemini
sed his quos ex familiis locupletū seruos delegerat
quibus nomen seruitutis ipē detraxerat: & quibus
dam cōuenis & feris barbaris corporis custodiā cō
mittebat. Ita ꝓpter iniustam dominatus cupidita
tē in carcerē quodāmō ipse se incluserat. Quinetiā
ne tōsori collū cōmitteret tōdere filias suas docuit
itaq; ancillari sordidoq; artificio regie uirgines: ut
tōstricule tōdebāt barbā & capillū patris. Et tñ ab
iis ipsis: cū iā essent adultæ ferrū remouit: īstituitq;
ut cādētibus iuglādiū putaminibus barbā sibi & ca
pillū aduerterēt. Cumq; duas uxores haberet Ari
stomachen ciuem suam: Doridem autem locrēsem
sic noctu ad eas uentitabat: ut omnia specularetur.
& perscrutaretur āte. Et cum fossam latam cubicu
lari lecto circundedisse: eiusq; fossæ transitum pon
ticulo ligneo cōiunxisset: eum ipsum cum fores cu
biculi clauserat: detorquebat: idemque cum in cō
munibus suggestis cōsistere non auderet: cōciona
ri ex turri alta solebat. Atque is cū pila laudere uel

.i.illustris Credebat: cōmittebat credere. n. est fidei cōmittere. Detraxerat. Cū nullū nomē sit sordidius
inuisiusq; noie seruitutis. nō seruos eos appellabat: sed honoratiore uocabulo nūcupabat. De quo Valerius
maximus sic. Age Dionysius syracusano℞ tyrannus. huiusce tormenti q̄ longa fabula: qui duo de quadra
gīta anno℞ dominationem in hunc modum peregit: summotis amicis in eo℞ locum ferocissimarū gentiū
homines. & ex familiis locupletum electos. prævalidos seruos: quibus latera sua cōmitteret substituit: noie
autem familiariū seruos significari afferunt eruditi & sat notum est: unde: in libris iurisconsulto℞ crebra
mentio est: de familia publicano℞: de ur
bana familia & rustica: ubi differitur: qui
sint habendi serui numero urbano℞: qui
rusticorū: itidem hic familias locupletū:
ꝓ seruis accœpimus: familiæ autem appel
latio queādmodū multipliciter accipiaẗ:
nemo uł mediocriter eruditus ignorat. Et
docet paulus iurisconsultus: titulo de uer
bo℞ significatione. Conuenis: conuenæ di
cūtur qui ex diuersis nationibus in unum
cōueniūt. Ancilari: seruili. Ferrū remo
uit: ex his Ciceronis racemis uindemiā sibi
fecit Valerius maximus: q sic ait: tonsorū
quoq; mœtu tondere filias edocuit: qua℞
ipsa℞ postq̄ adulte ætati appropiquabant:
maībus ferrū nō ausus cōmittere: instituit
ut cādentiū glandium aut nucum putami
nibus: barbam & capillum sibi adurerent.
Candentibus putamībus .i. ignitis cortici
bus: candēs. n. modo ignitum: alias cādidū
nam & cadet significat ignitum eē: & candi
dum esse: sicut apud Virgiliū: dicitur can
dens uacca: & candens fauilla. Solinus: solē
sydus cādentissimum appellat putamīa ue
ro dici rerum purgamēta: docēt glossema
tici: nam quicquid ex quacunq; re proiiciẗ
putamē appellatur: uulgatissimum ē illđ
plautinum ex captiuis. Nucleū amisi: reli
quit pignori putamīa. Plinius ait pygmeos
ex putaminibus ouo℞ construere casas pu
tamina iuglandium pro corticibus nucum accipiūẗ: quas Plīnius duplici protectas eē operimento tradit.
puluitani primum calicis: mox lignei putaminis: idem aliubi inquit putamīe claudūtur nuces: corio casta
neæ: & carinas putaminum bifidas esse refert. Iuglandem interprætatur iouis glādem: quasi ioui dicatá ob
ægregium fructum: Antiqui auctore Macrobio iouis glandem appellauerunt: quæ nunc litteris interlisis
iuglans nominaẗ. Cloatius iuglans inquit quasi diuiglans. i. διοσ βαλανοσ: hanc græci basilicam uocāt: q̄
si inter nuces regalem: cuius galenus quoq; cōmeminit. Caryon a capitis grauedine ꝓpter odoris grauitatē
cōuenit nucem dici: unde & carynon oleum uocāt facticium ex nucibus iuglādibus: nux auellana: quæ mi
nima est ante abellina patrio nomine dicta prænestina & corylus dicitur: quā græci ponticam uocant quo
niam ex ponto in græciam asiamq; uenere: hinc illud Papinii ex endecasyllabo: quicquid nobile pōticus
nucetis. Amygdalam appellant nucem græcam: quæ arbor an fuerit in Italia catonis ætate dubitatur: quo
niā græcas nominat: īter nucum genera est mollusca nux: ex eo dicta qđ cæteris omnibus nucibus mollior
sit: de qbus Plini. molluscæ putamen rūpentes. Macrobius: molluscam nucem persicum esse interprætaẗ
& sueuius docet ī idilio: ego arbitror molluscā nucem non dici id pomum quod uulgo persicū uocamus
sed genus nucum persicum: ex perside translatum. Duas uxores. Dionysius duas uxores: uno simul die du
xisse ferẗ. alteram ex locorum gente nomine doridam: alterā syracusanam nomine Aristomacham hippa
rini filiam. Incertum fuit. cū utra prius concubuisset. solebāt cum eo communes habere cœnas: uicissimq;
noctes diuidere: Aristomacha diu sterilis fuit. & ex ea nihil libero℞ tulit: quāuis admodum cuperet. mox
quattuor filios suscœpit: duos mares totidemq; fœminas. ex doride locrensi: filios habuit tres. Detorque
bat. in alterā Partem deflectebat: ut introitus esse interclusus. Valerius maximus: cubicularem lectum: pin
de q̄si castra lata fossa cinxit: in quem se ligneo ponte recipiebat: cum forem cubiculi extrinsecus a custodi
bus opertā interiore claustro ipse diligenter obserasset. Suggestis: pulpitis: mos fuit imperatorū: ex cespi
tibus facere suggestum: quod tribunal cespiticium appellāt. Flauius uopiscus ꝓpe auguste dii reseruēt. De
inde concursus ad cespiticium tribunal. Amianus marcellinus auctor est Iulianum imperatorem aggere
glebali assistentem allocutū milites esse. Lucanus de cæsare concionabūdo loquēs ait: stetit aggere fulti
cespitis intrepidus uultu: & apđ Virgiliū. Aeneas cælso medius stans aggere fatur. Studiose id factitabat:
de mutio scæuola iurisconsulto memoriæ proditum est: quod pila optimæ ludebat. Multa āt sūt genera

pilarum

pilarum:est paganica quæ rusticoꝝ est:est tigron:siue trigonalis:est uentosa.quæ follis pugilatorius a plau to decēter dicitur υποκοϛιστικωσ folliculus super quo apud Suetonium in augusto satis multa. Vitā cō mittis:qui gladium alteri tradit.illi uitæ suæ potestatem committit.In manu enim illius est.q accipit gla/dium:hominem a quo acceperit necare si uelit. Alterum.familiarem. Alterū.adolescentulū.quē ama/bat. Impotentium.tyrannoꝝ.& impotentia grassantium. Huic.cupiditati imperiosæ.quæ sanguinarium fecit Dionysium.iussitq; hominem dilectissimum occidere. Illi.alteri.scilicet dolori.exmorte adolescē/tuli amati. Cōsimile ē illud Persianū huc/cine an hunc sequeris.subeas alternus opor tet Ancipiti obsequo: dominus alternus: ob eres.Nec tum cum obstiteris semel instanti q; negaris parere imperio rumpi iā uincula dicas.Cum quidā:Macrobius libro primo ī somnium scipionis scribit hæc ad istā sen tētiam cōducentia.Dionysius aulæ siculæ inclemētissimus.Incubator familiari quon dam suo solam sibi existimanti uitā tyran/ni beatam:uolens q̄ perpetuo metu:mise ra:quā impendētium semper periculorū plena esset ostendere:gladium uagina ra/ptū:& a capulo de filo tenui pendentē mu crone demisso iussit familiaris illius capiti inter epulas imminere. Cumq; ille & sicu/las:& tyrānicas copias p̄sentis mortis peri/culo aspnaret:talis ē inquit Dionysius uita quā beatā putabas:sic nobis semp mortem imminētem uidemus:existima ergo quan do fœlix esse poterit q timere non desinit. Textili stragula:a texendo textilis uestis dicta. āte cuius usū fuit nexilis uestitus:ut docet Lucretius illo uersu.Nexilis āte fuit uestis q̄ textile tegmen:textrinum uocant officinā:ubi textores texūt uestimēta texti lia:accusat uerrem.M.Tullius:quod nulla domus ī sicilia locuplex fuerit:ubi ille nō textrinū instituerit:ubi stragulam uestem cōfici iubebat:ipse enim solā dabat purpu/rā.Amici uero operas:uestimētū ut inquit uulpianus:qd in tela est nondum pertextū uel detextū appellatur contextum stragu lum autem a sternendo dictum est:signifi

let:studiose.n.id faciebat:tunicāque poneret ado lescentulo quem amabat:tradidisse gladium dicit. Hic cū quidam familiaris iocans dixisset:huic qui dem certe uitam tuā committis:arrisissetque:ado/lescens:utrunq; iussit interfici. Alterum quia iam demonstrauisset interimēdi sui. Alterum quia id di ctum risu approbauisset. Atque eo facto sic doluit ut nihil grauius tulerit in uita:quē enim uehemen ter amarat occiderat:sic distrahuntur in cōtrarias partes impotentium cupiditates:cum huic obsecu tus sis:illi est repugnandum. Quamquam hic qui/dem tyrannus ipse iudicauit quā esset beatus. Nā cum quidam ex eius assentatoribus Damocles com memoraret in sermone copias eius:opes:maiestatē dominatus:rerum abundantiam:magnificentiam ædium regiarum:negaretq; unquā beatiorem quē quam fuisse. Vise ne igitur inquit o Damocle:quo niam hæc te uita delectat:ipse eādem degustare:& fortunā experiri meam? Cum se ille cupere dixisset collocari iussit hominem in aureo lecto:strato pul cherrimo textili straculo magnificis operib⁹ picto. Abacosq; quam plures ornauit argēto auroq; cela/to. Tum ad mensam eximia forma pueros delectos iussit consistere:eosq; ad nutum illius intuētis dili/

caturq; uestis stragula:q ī sterni solet quærit paulus iuriscōsultus de tapetis:utrū in ueste sint sicut stragu/la. An in suppellectili:ut thoralia:quæ propriæ straguloꝝ nō sunt. Vulpianus stragula:quæ æquis insterni solent:nō putat uestis esse:ægyptii primi inuenere textilia. Picto:plautus appellat belluata tapecia:bellua rū figuris picta intextaq;:colores diuersos picturæ ītexere babylon maxime celebrauit & nomē imposuit. babilonica enim appellātur:pluribus uero liciis texere:quæ polimita appellāt alexandria instituit:dictas uestes iam apud Homerū fuisse accœpimus:& memorat Plinius.Inter insignia triumphantis numerat to ga picta a liuio:quæ purpurea antea uocitata est:& ea erat sine pictura:tunica autem palmata:a latitudine clauoꝝ dicebat:q nunc a genere picturæ:picta appellatur. Abacos:mensas in quibus uasa esculenta pocu/lentaq; imponuntur abacos uocant Iuuenalis:ornamentum abaci. De abacis in hoc significatu apd Pliniū frequens mentio.In uerrinis ait.M.Tullius:uerrem fecisse aliquot abacorum uasa aurea. Abacus dicit ta/bula geometrica:de qua Persius.Nec qui abaci numeros & secto ī puluere mœtas scit risisse uafer. Mar/tianus nos geometria abacus nuncupatur:res depingendis:designandisq; oportuna formis:abacus in ædifi ciis īter ornamēta columnarum numerat ex præcepto. Victruuii abacus erit lōgus & latus:q̄ crassa colūna est. Antiqui mēsam uasoꝝ quadratā habuerunt. Vocaruntq; urnarium.quod urnas cū aqua positas ibi po tissimum habebant in culina:fuit & priscis mensa uinaria rotunda nomine cilibantum:a cilice poculo græ co idest calice dictū. Altera erat uinaria mēsa quadrata una columnella subnixa.cartibulum uocabat. Au ro cælato.sculpto.cælum instrumentum est celatoris hoc est sculptoris.miratur Plinius. In auro celādo ī/clar uisse neminem. Argēto multos:maxime tñ laudatus est mentor. cuius manu celata pocula celebrantur Crassus orator duos habuit sciphos mentoris artificis manu cælatos sestercijs centum. Confessus est tamē nunquā:se his uti propter uerecundiam ausum. Vascularius dicitur artifex uasorum. Incendebant odo/res.hac quoq; tempestate inconuiuiis lautioribus incenduntur odores.& suffitus adolentur. ut luxuriæ pa rentalia cōsumata sint.apud Arabas nō alia ligna sūt in usu q̄ odorata.cibos sabei coquūt thuris ligno:alii

Mutius pila ludebat
Follis pugillatorius
Folliculus
Huccinne an hunc sequeris
Gladius a filo pēdens
Textilis uestis
Textilis
Textrinū
Stragula uestis
Beluata tapetia
Babilonica
Polīita
Toga picta
Abacus
Abacus tabula geometrica
Abacus in ædificiis
Vrnariū
Cilibantū
Cartibulum
Cælum
Pocula mentorea

myrrhæ.odore ſtiracis ſuffiunt tecta:ſtrobum arborem ad ſuffitus parant perfuſam uino palmeo accēdētes.cuius odor redit a cameris ad ſolum iucundus:ſed aggrauans capita citra dolorem tamen: hoc ſomnū ægris quærunt. Elacunari:lacunar:lacus:laquæar:laq uæarium dicitur camera:hoc eſt pars ſuperior cubiculi:& cenationis:ut grammatici annotant:& notiſſimum eſt. Illius beati:Damoclis qui ſibi beatu ſuidebatꝰ. Ceruicibus:antiq pluraliter tantum ceruices dicebant:primus hortēſius ceruicē ſingulariter enūciauit. Coronæ:coronati epulabantur:auctor eſt Plinius ſutiles coronas ſolemnes fuiſſe in cenis:lautiſſimū habebatꝰ:e nardi folio eas dari unguentis madidas:olim cleopatra in conuiuio inuitauit antonium:ut coronas biberēt:quas cōcerptas in ciphum:icipienti haurire opꝑoſuit manū.Erāt.n.uenenatæ.& ita demōſtrauit: ſe poſſe antoniū necare ſi uellet:q ab illa ſibi cauebat: noua ꝑguſtatorū ciborum diligentia. Aliquis terror: Saturnius imperator ſententialiter dixit:neſcitis amici qd mali ſit imperare:gladii ſera pēdētes ceruicibus imminent.haſtæ undiq;:undiq; ſpicula. ipi cuſtodes timētur. ipſi comites formidantꝰ.nō cibus pro uoluptate. nō iter pro auctoritate.non bella pro iuditio: non arma pro ſtudio. In pythagoreis duobus: Damonem & pytheam ſignificat pythagoricæ doctrinæ ſacris initiatos. quos ferunt hoc aīo iter eos fuiſſe. ut cū eoꝝ alteri Dionyſius tyrānnus diem necis deſtinaſſet.is q morti addictus foret paucos ſibi dies.qbus priuſq̃ periret domū profectus res ſuas ordinaret ipetrauiſſet. uas factus é alter eius ſiſtendi.ut ſi ille nō reuertiſſet moriēdum eēt ſibipſi oēs & in primis Dionyſius nouæ atq; ancipitis rei exitū ſpeculabātur. appropīquante deīde definita die nec illo redeūte unuſquiſq; ſtulticiæ tá temerariū ſponſorem damnabat.at is nihil ſe de amici conſtátia metuere prædicabat.qui cū ſe ad dié recepiſſet.eodēq; momēto atq; hora. a Dionyſio conſtituta ſupueniſſet.admiratus eorum fidē tyrannus. ſupplicium remiſit.rogauitq; iſup.ut ſe in amicitiam tertiū aſcriberēt. Vadem mortis.ſpōſorem.uades.n. dicunt ſponſores in rebus capitalibus. q in re nummaria prædes nominantur. auctor auſonius.in monoſyllabis de quo.M.V.libro ſecundo đ latina lingua. Vas inquit appellatus.qui pro altero uadimoniū ꝓmittebat.Cōſuetudo erat. cū reus parum idoneus eſſet iceptis rebus ut ꝑ ſe alterum daret. Poetam tragicū. legimus apđ ſcriptores idoneos utrūq; Dionyſium ſeniorem & iuniorem litteris claruiſſe.tradit Pli.Dionyſium ſiciliæ tyrānum gaudio obiiſſe. accepto tragicæ uictoriæ nuntio.ex quo colligimus.Eū fuiſſe tragicum poetam. ſcribit Plutarchus utrūq; Diōyſiū audiuiſſe Platonem.ſeniorem autem ex ægritudie mortuum hauſta potione ſomnifica.quæ ſopori mortem citra ſenſum continuaret. Cū aquinio.nomē eſt poetæ.ſed uide an archia potius legendum ſit.qui Mar.Tullio amicitia familiariter iunctus fuit. quod ex orōne p ro archia poeta ſatis liquet.aqlius quoq; collega & familiaris fuit.M.Ciceronis.ſed non tam poeta q̃ iuriſconſultus.q de dolo malo formulas condidit. Te tua.prouerbium eſt uetus.cuius & in epiſtolis ad atticum mentio fit.ſuam cuiq; ſponſam.mihi meam.ſuum cuiq; amorem mihi meum.quod attilus poeta clariſſimus protulit. Tertius.crudelius.uitabilius.tetrum enim modo uitabile modo illuuioſum & fœtidū modo amarum.modo crudele ſignificatur.Nā ſermo eſt poliſemus. Ex eadē urbe.ſ.ſyracuſana. Humilē homūculum

genter miniſtrarꝰ. Aderant unguenta coronæ. Incēdebantur odores. Mēſæ conquiſitiſſimis epulis extruebātur.Fortunatus ſibi Damocles uidebatꝰ. In hoc medio apparatu fulgentem gladium e lacunari ſeta equina appenſum demitti iuſſit: ut impēderet illius beati ceruicibus. Itaq; nec pulchros illos adminiſtratores aſpiciebat: nec plenū artis argentū. Nec manū porrigebat ī mēſam. Iā ipſæ defluebant coronæ. Deniq; exorauit tyrānū ut abire liceret q̄ iam beatus nollet eſſe ſatis ne uidetꝰ declaraſſe Dionyſius nihil eſſe ei beatum: cui ſemper aliquis terror impendeat: Atq; ne ei ītegrum quidem erat: ut ad iuſticiam remigraret: ciuibuſq; libertatem & iura redderet. His enim ſe adoleſcens improuiſa ætate irretierat erratis: eaque commiſerat: ut ſaluus eē non poſſet: ſi ſanus eſſe cœpiſſet. Quantopere uero amicitias deſideraret: quarum infidelitatem extimeſcebat: declarauit in pythagoreis duobus illis. Quorum cum alterum uadem mortis accepiſſet: alter ut uadem ſuum liberaret præſto fuiſſet ad horā morti deſtinatam: Vtinam ego iquit tertius uobis amicus aſcriberer. Quam huic erat miſerum carere conſuetudine amicorum: ſocietate uictus: ſermōe omnino familiari homini preſertim docto a puero: inſtitutis & artibus ingenuis erudito. Muſicoꝝ uero perſtudioſum accepimus: poetam etiam tragicū quam bonum: nihil ad rem. In hoc enim genere neſcio quo pacto magis quam in aliis: ſuum cuiq; pulchrum ē. Adhuc neminem cognoui poetam: & mihi fuit cum Aquinio amicitia: q ſibi non optimus uideretꝰ: ſic ſe res habet. Te tua: me delectant mea: ſed ut ad Dionyſiū redeamꝰ: oī cultu & uictu hūano carebat. Viuebat cū fugitiuis: cū facinoroſis cū barbaris. Neminē q̄ aut libertate dignus eſſet: aut uellet oīno liber eſſe: ſibi amicum arbitrabatꝰ. Non

Vaſcula rius
Sabei coqunt cibos thure
Strobus ad ſuffitus
Lacunar
Ceruices
Coronati
Cena
Vt coronas biberent
Dictū ſaturni
Gladii ſeta pendentes
Fides
Damonis & pithiſt.
Vas factus alter
Vt tertius ī amicitiā reciperetꝰ
Vades
Dionyſius gaudio obit
Archias
Aqlius
Suā cuiq; ſponſam

homũculũ: de hoc sic cecinit silius.xiiii.punicoꝝ: uir fuit isthmiacis decus imortale colonis: ingenio faci le ãte alios telluris alumnos: nudus opũ: sed cui cælũ terræq; pareret: relege q̃ scripsimus in prio cõmẽta rio.sup archimede: machinalis scientiæ scientissimo: quẽ Marcellus briareũ uocitabat: qui cũ syracusæ ca perent: iterdixit ne uiolaret unus: nisi fefellisset imperiũ militaris imprudẽtia. Nã dum aio & oculis i ter ra defixis formas geometricas describit: ab ignaro millite qs eẽt interfectus est. In eoq; tumultu: nec discur rentes romanos: nec captas syracusas sensit: ægre id marcellũ tulisse memoriæ proditũ est: sepulturæq; cu

ergo iã cũ huius uita: qua tetrius: miserius: detesta bilius excogitare nihil possũ. Platonis aut Archy tæ uitã cõpa abo doctorũ hominũ & plane sapien tiũ. Ex eadẽ urbe humilẽ homunculũ a puluere & radio excitabo: q multis annis post fuit. Archime dẽ: cuius ego q̃stor ignoratũ ab syracusanis: cũ eẽ oĩo negarẽt: septũ undiq; & uestitũ uepribus & du metis indagaui sepulchꝝ. Tenebã.n. quosdã sena riolos: quos in eius monumẽto eẽ iscriptos accepe rã: q dclarabãt in sũmo sepulchro sphærã eẽ positã cũ cylĩdro. Ego ãt cũ oĩa collustrarẽ oculis: est eni ad portas agragianas magna freq̃ntia sepulchroꝝ: animauerti columnelam non multum edumis emi nentẽ: in q̃ inerat spheræ figura: & chylindri: atq; ego statim syracusanis erant autem prĩcipes mecũ dixi me illud ipsum arbitrari esse: qd q̃rerem: imissi

rã habitã: & ꝓpinqs etiã inq̃sitis honori ꝓ sidioq; nomẽ eius ac memoriã fuisse: qdã autumãt archimedi ferẽti ad marcellum spheras & q̃dã alia mathematica: factos eẽ obuiã milites: eũq; aurũ uase ferre suspicã tes obtruncasse: id marcellũ adeo ægre tu lisset: ut homicidã ꝓinde ac detestabilem maculosũq; abhominatus sit: i sepulchro archimedis posita fuit sphera cũ cylindro ad uiri syderalẽ machinalẽq; doctrinã si gnificãdã: gloriat. M. Tul. se sepulchrũ ar chimedis obsitũ ignoratũq; syracusanis re cognouisse: ex epitaphio & sphera. Apul uere: puluerẽ geometricũ signat: quo ma chinarii cõmẽtatores & geometriæ discipli næ scientes uarias formas figurasq; descri bũt: d quo Persius: nec q abaci nũero: & se cto in puluere mœtas scit risisse uafer: de archimede mẽoriæ ꝓditũ est interfectum eẽ dũ intẽtus formis ẽ quas in puluere de scripserat: d hoc intelligi uult apuleius cũ ait in magia: uerum ẽt abaco & puluisculo deæ dedisses: ob hũc puluere geometricũ. Marcianus quoq; sic scripsit pãdere pulue reum formarum ductibus æquor. Plutarchus quoq; auctor est. Regiã Dionysii puluerulentã fuisse ob eo rũ multitudinẽ: q geometrĩcas in puluere figuras describebãt. Radiũ uero uirgã dici qua geometræ lineas formant: indicãtq;: nemo uel mediocriter doctus ignorat: q illud Virgilianũ uel tm̃ legerit. Descripsit ra dio totũ q gentibus orbẽ. Ego quæstor: cum sicilia duobus quæstoribus regi soleat: uno lilybitano: alte ro syracusano. M. Tullius lilybitanus fuit: sexto peduceo prætore: de hac sua q̃stura: scribit ipse affatim in uerrinis: & in orõne pro plancio: ubi ait nullius in sicilia q̃sturam aut gratiorem aut clariorem sua fuisse.

Vepribus: spinis & sentibus. Virgili. & hirsuti fecerũt corpa uepres. Inde uepreta: & υποκοριττικωσ: ue præcula: senticeta & spineta dñr: hoc est loca uepribus plena: in oratione pro sestio: ex uepræculis extracta nitedula remp. niteret erodere. Vbi nitedulæ nomine mus significat. Dumetis: Antiqui dusmosum locũ dicebant: pro dumosum hoc est dumis plenum: litteram enim. s. interserebant: & quæ nos dometa appella bant dumerica: & dumosa: frõdosa: a dumis omnia: quo nomine spinæ & sentes: significantur. Senariolos uersiculos a senis pedibus dictos: in senariis uersibus animaduerterũt metrici duos primos pedes: item ex tremos duos: hr̃e singulas posse integras partes orationis: medios haud unquã posse. Cum cylindro: cylin drus lapis teres ẽ siue columela oblunga a uolubilitate dictus: de quo poeta. Area tum primũ ẽ: igẽti æquã da cylindro: si lapidem cylindrum inquit chrysippus & repetit Gellius: per spacia terræ prona iacias: cau sam quidem ei tu: & initium præcipitantiæ feceris: mox tamen ille præceps uoluetur: non quia tu id iã fa cias: sed quoniam ita sese modus eius: & formæ uolubilitas habet: ab hac similitudĩe gemmæ: proceriores cylindri nominãtur. Plinius de beryllis scribẽs libro nouissimo na. historiæ. ideo inquit cylindros ex his fa cere malunt: quã gemmas. quoniã est summa commendatio in longitudine Consimiliter Solinus idẽ tra dens ait: indici reges hoc genus gemmarum in longissimos cylĩdros amant fingere. Cylindrorum in hoc si gnificatu: meminit Paulus iurisconsultus. ad titulum de auro & argento legato: a figura cylindri: qui teres ẽ & oblongus cylindraceum deriuat. Plinius scribit siliquas piso quod genus leguminis ẽ cylindraceas es se: in sepulchro aũt archimedis. ideo uidetur positus esse cylindrus cum sphæra: ut per spheram sideralis scientia demonstraret: per cylindrum uero machinalis peritia: in q̃ geometræ utũtur cylindro: nisi nomi ne cylindri uelis itelligi radiũ astrologicum: q cylindraciæ figuræ est: eosq; astrologi orbẽ cælumq; descri bunt. Anaximander dixit terram esse forme cylindraceæ: unde cylindri forsan usus archimedi. Ad por tas aggragianas: nomen est portarum syracusanaꝝ: sicut scea nomen fuit portæ troianæ: sicut hemoroidæ thebarum portæ dictæ sunt. Columelam: Demetrius ut docet Cicero i libris de legibus: sepulchris nouis modum finiẽs: noluit super terræ tumulum statui nisi columnelam: quæ tribus cubitis nõ esse altior. Anti qui auctore Quintiliano columam dicebant exempta littera enim pro columna: unde per diminutionem columela dicitur columnela: apud ueteres: serui maiores in familia dicti sũt columelæ: uel a columna: uel a columine: sicut columen familiæ apud plautum: & terentiũ: lucili uersus ẽ quẽ usurpat epigrãmatarius

Tetrũ
De archi medis obitu
Puluiscu lum geo metricũ
Duo q̃sto res sicilien ses
Vepres
Vepta
Vepcula
nitedula
mus
Dusmosũ
Dumi
Senarioli
Cylin drus
Cylindri
Cylin draceũ
Hemoroi dæ portæ
Columa
Colunela
Colu mela
Colume læ serui
Colume lares dctes

poeta:de columela seruo.lucili columela hic situs ætrophanes:sunt & détes in æquis a Plinio columelares dicti. Cú falcibus:falcarios appellant:qui falcibus utútur.de quibus Mar.Tullius in prio inuectiuarú cō tra catilinam.dico te prima nocte uenisse inter falcarios:quem locú Priscianus exponens ait inter falcarios idest in locum ubi sunt falcarii.Antiqui falces seculas dixerunt a secando:quaꝝ multiiuga genera. In qbus sunt lumariæ:quibus secant lumecta:sic enim spinæ appellantur.quas qđ a terra agricolæ soluunt.i.luunt lumecta nominanť.sunt & falces surpiculæ uocatæ.a syrpando.idest ab alligando.hic ꝑprie significať fal ces lumariæ:repurgata.n.súť lumecta hoc é uepres & spinæ. Basim.significat colum nelæ sepulchralis fúdamétú.ná basces.súť sustétacula columnaꝝ quod nullus igno/ rat.ab hac similitudine basces eleganter di cunť orbiculi illi.quibus uasa in mésis col locantur ne toralia polluant:trebatius iu/ risconsultus:sicut libro delegatis tertio ꝑ ditum est:cui corinthia uasa legata eént:& basces huic quoq; horum uasoꝝ collocádo rum cā paratas deberi respondit qđ labeo non ꝑbat:si eas basces uasoꝝ numero testa tor habuerit. Exesis:corrosis & uetustate consumptis:ná ut inquit eleganter & uere ausonius monumenta fatiscunt mors etiá saxis nominibusq; uenit. Dimidiatis:quid distet dimidiatum a dimio diximus in cō/ mentariis suetonii:& subtiliter docet Au. gellius.i.iii. Græciæ ciuitas:syracusas signi ficat a græcis conditas:& græcarú ciuitatú pulcherrimas:opulentissimasq;. Doctissi ma:cú ꝑpter alios:tú maxime ꝑpter theo critú:bucolici poematis scriptorem:q fuit syracusanus:& ut auctor est Solinus in po/ lyhistore in sicilia primum íuéta comedia est. Cuius:archimedis. Ab homine arpi nate a Cice.se enim ipm arpinatem homi/ nem appellat:fuit auté arpinú duobus alú nis Camario:& Mar.Tullio clarum.i.cum humanitate:antiqui qui probe beneq; locu ti sunt humanitatem appellarunt id ꝑpe modum quod græci:παιδείαν:nos erudi/ tionem institutionemq; in bonas artes dici mus:quas qui sinceriter cupiút appetútq; hi sunt uel maxie humanissimi:huius ení sciétiæ cura & disciplina ex uniuersis aían/ tibus:uni homini data é:idcirco humani/ tas appellata.M.V.praxiteles inquit ꝑpter artificium ægregium nemini est paulú hu maniori ignotus:humaniori dixit ꝑerudi tiori doctiorique:q ex libris & historia cognouerit:qs fuerit praxiteles:hic uulgo studia humanitatis hoc est eruditionis appellantur:& dixit Aulus gellius in octauo de Philippo alexandri magni patre loqués:a li berari inquit musa:& a studiis humanitatis nunquá absfuit:quin lapide comiterque pleraq; & diceret & fa ceret. Mathematicum:archimedem intelligit. Tyrannum:Dionysium. Alterius mens:archimedis. Pastus animorum.dixit Hieronymus:libros nosti esse animæ pabulum:& ꝑfecto:nullus pastus:nullus cibus animorum potest esse suauior:quá uestigatio doctrinarum:& oblectatio litterarum. Alterius cede scilicet Dionysii. Democritum:de hisce philosophis supra diximus. Pars optima:mens & ratio optima pars est haud dubiæ in ipso homine:bonú autem métis est uirtus.Igitur frui uirtute:é beare uiuere. Fru/ endum est:frui ut subtiliter pensitat.Augu.libro primo de doctrina christiana:& libro undecimo de ciui tate dei:est ea re uti:quæ nos non ad aliud referenda p seipsam delectat:uti uero ea re:quá propter aliud q rimus:unde temporalibus magis utendum est fruédum:ut frui mereamur æternis:atq præposteri homi/ nes frui uolunt nummo:uti aút deo:quoniam nummú:nō pp deú impédút:sed deú pp nummum colút. Ex plenis gaudiis:diffinitio beatitudinis est omniú rerum optádarum plenitudo:siue status ex oíum re/ rum congregatione perfectus. Quidam præstás:qđ Mar.Antonius in summo oratore fingédo factitabat qui cognitione tantú & mente cernebat speciem eloquentis:quem re ipsa non uidebat.idem núc M.Tulli/ us percipit esse faciendum in sapiente ut animo & cognitione sapiétis formam imaginet atq; informet qua lis fortasse

Inter falca rios
Seculæ
Lumariæ
Sirpiculæ
Lumecta
Basces colúnarú
Basces uasoꝝ

Comedia in sicilia inuenta

Humani tas ꝑeru ditione
Studia hu manitatis
Libri pa bulum aioꝝ
Frui qđ
Vti
Frui numo uti deo

cum falcibus multi purgarunt:& aperuerunt locú quo cú parefactus eét aditus:ad aduersam basim ac cessimus. Apparebat epigrāma exesis posteriorib⁹ partibus uersiculoꝝ dimidiatis fere.Ita nobilissima græciæ ciuitas:quódam uero etiá doctissima:ciuis unius acutissimi monumétú ignorasset:nisi ab ho/ mine arpinate didicisset sed redeat unde aberrauit oro.Quis est.n.omniú q mō cú musis:idest cú húa nitate & cú doctrina habeat aliquod cómertium:q se non hunc mathematicú malit quam illú tyránú. si uitæ modú actionemq; quærimus. Alterius mēs rationibus agitandis exquirédisq; alebať cú oble/ ctatione solertiæ q est unus suauissimus pastus ani moꝝ. Alteri⁹ in cæde & iniuriis cú & diurno & no/ cturno metu. Age. confer Democritú Pythagorá Anaxagorá. Quæ regna:quas opes studiis eoꝝ & delectationibus antepóes:Etenim que pars optía est in hoíe:in ea situm esse necesse est illud qđ quæ/ ris omniú optimú:quid é aút in hoíe sagaci ac bóa mente melius:Eius bono fruendum est igiť:si bea ti eē uolum⁹.Bonú āt métis é uirtus:ergo hac bea/ tá uitá cótineri necesse é:hic q pulchra:honesta:ꝑ/ clara sút:ut supra dixi:sed dicédum illud idé paulo uberius uideť:plena gaudioꝝ sút Ex ppetuis auté plenisq; gaudiis cú perspicuú sit uitá beatá existere. sequiť ut eá existat ex honestate:sed ne uerbis solú attigamus ea que uolumus ostendere:proponéda quædá quasi mouētia sút:q nos magis ad cognitio

nem intelligentiamq; conuertant: sumat̃.n. nobis q dam p̃stans uir optimis artibus. Isq; aío parũper & cogitatione fingatur. Primũ ingenio eximio sit: necesse est. Tardis.n. mentibus uirtus nõ facile committit̃. Deinde ad inuestigandã ueritatẽ studio icitato: ex quo triplex ille aĩ fœtus existit. Vnus in cognitione rex positus: & in explicatiõe naturæ. Alter in descriptione expetendarx fugiendarũue rex. Tertius in iudicãdo quid cuiq; rei sit cõueniẽs: qd repugnãs in quo iest oĩs tum subtilitas disserẽdi tũ ueritas iudicandi. Quo tandẽ igit̃ gaudio affici necesse est sapientis aĩum cũ his habitantẽ: pnoctãtẽq; curis? & cũ totius mundi motus cõuersionesq; pspexerit: sideraq; uiderit innumerabilia cœlo inhærentia cum eius ipsius motu cõgruere: certis infixa sedibus? septẽ alia suos quoq; tenere cursus: multũ inter se aut altitudine aut hũilitate distãtia? quorũ uagi motus: rata tñ & certa sui cursus spacia dñiãt

lis fortasse nemo unq̃ fuerit: cui nihil de futux esse asseuerat ad uitã non solũ beatã: sed ẽt beatissimã efficiendã. Triplex aĩ fœtus. tres phĩæ ptes significat naturalẽ moralẽ rõnalẽ. Vnus in cognitione: ptinet hoc ad physicen.i. naturalẽ phĩam q̃ inuestigatione naturæ uersat̃: & rex naturaliũ cãs scrutat̃: d̃ quo ait poeta fœlix q potuit rex cognoscere cãs. Seneca in qõnibus naturalibus: tm̃ inqt ĩter duas phĩas interest: q̃rũ inter deum: & hoiem: altera docet qd in terris agendũ sit altera qd agat̃ in cœlo: idẽ naturæ inqt rex gratias ago: cũ secretiora eius intraui cũ disco q̃ uniuersi materia sit qs auctor sit: ac custos: qd sit deus an totus in se itendat: an & ad nos aliqñ respiciat: faciat quotidie aliqd an semel fecerit: ps mũdi sit ad mundus Idem alibi: refert rex natura nõ sua sacra simul tradere: initiatos inqt nos credimus: in uestibulo eius hæremus. Illa archana nõ pmiscue nec oĩbus patent reducta & in interiore clausa sunt sacrario. Alter in descriptione. hæc ad ethicen.i. moralem phĩã referendũ est: q̃ de moribus disputat & qd expetendũ quid ue fugiendum sit edocere. Tertius ĩ iudicãdo. ad logicẽ.i. rõnalem phĩam hoc ptiet: q̃ pprietate uerborum existit & structurã: & argumẽtatõesne p uero falsa subrepant. Boe. in cõmentariis topicox: hæc est inqt discipula quasi disserendi q̃dã magistri: quã logicẽ rõnem ueteres peripatetici appellauerunt: cõtinens ĩ se inueniendi iudicandiq; peritiã: stoici hãc eandẽ rõnẽ diserẽdi paulo angustius tractauerunt: nihil.n. de inuẽtione laborantes. In sola tñ iudicatione consistunt: deq; ea pcepta multipliciter dantes: dialecticã nuncupauerunt. Plato ẽt dialecticã uocant: quasi dicat disputatoriã: siue disputatricẽ. Arist. uero logicã.i. rõnalem q̃ Cicero definiuit diligentẽ rõnẽ diserendi: hanc diuidũt. In analyticã: & topicã: topica uerba curat & sensus & ordinẽ: analytica in uerba & significatione: diducit̃. Rursus eiusdẽ logice altero est: diducit̃.n. in duas ptes: unã inueniendi alterã iudicãdi: nemo nãq; põt diligẽter diserere: nisi quale sit id: qd ad disputationẽ sumit̃ iudicauerit: nec est dubiũ qn hoc iudiciũ ad inuentionum uarietatẽ: sic accõmodãdũ. Eteni cũ diffinit aliqs uel diuidit inuentione utit̃: sed an recte diffiniat uel diuidat iudicatione ppendit. Illa.n. pars q̃ in iudicando posita est uocat̃ analytice. Epicurei duas tm̃ partes philosophiæ putauerunt esse naturalẽ atq; moralem: sum mouentes rõnalem. Cyrenaici naturalia cũ rõnalibus sustulerunt: & contenti fuerunt moralibus: quæ ĩ quinq; partes diuidunt ut una sit de fugiendis & expetendis: altera de affectibus: tertia de actionibus: quarta de causis: quinta de argumentis. Aristonchius: nõ tantũ superuacuas esse dixit naturalem & rõnalem: sed ẽt cõtrarias: moralem quoq;: quã solam reliquerat circuncidit: nã eum locum: qui monitiones continet sustulit: & pedagogi esse dixit nõ philosophi. Quid consequens. Cõsequens est ut dialectica eiusq; sectatores ostendunt: quicqd id qd antecedit sequit̃ ut inimicitiæ bellum consequunt̃: nam si bellum est: inimicitias esse necesse est: repugnantia uero intelligunt̃ quotiens id quod alicui contrariox naturaliter iunctum est: reliquo contrario comparat̃: ut exempli cã: quoniam amicitiæ & inimicitiæ contraria sunt: inimicitias uero consequit̃ nocendi uoluntas: & nocendi uolũtas & amicitia repugnantia sunt. Mũdi motus: hoc ẽ officiũ physici naturalisq; phĩ ut talia frutet̃: & curiosæ perspiciat. Septem alia: planetas intelligit: q erratici sunt: quos Nigidius errores appellat ex qua plãetæ dicti: græce.n. πλανάομαι dr̃ erro & πλανήτης erraticus: ac uagus. Altitudĩe. distantia: pythagoras uir sagacis animi a terra ad lunam centum uiginti milia stadiox esse collegit: ab ea usq; ad solem duplum: ad duodecim signa triplicatum. In qua s̃nía & gallus suspitius fuit uerum incõperta hæc sunt & inextricabilia: & pœne dementis ocii est mundi ipsius mẽsurã deducere ad digitos: de altitudine aut humilitate planetax ĩter se copiosius scriptum leges: apud Macrobium in somnium Scipionis fontem indico: ex quo largam potionem haurire possis cum uoles. Rata spatia ab incessus inquit Plinius uocamus errantia sidera cũ errẽt nulla minus illis: statim.n. sunt & ordinatissimi motus: & spatia planetarum: per Zodiacũ stellæ errantes feruntur: luna per totã latitudinem. Zodiaci uagatur: sed oĩno non excedẽs cũ mercurii stella. Ex duodenis partibus: tot.n. sunt signiferi latitudinis nõ amplius octonas perrerat: mars quatuor medias: saturnus duas: ut sol: iuppiter mediã ptem: & sup eã duas: ptes aũt appello ut Pli. & Martia. ut schola eruditox: quos gradus noiant hoc amplius rata dicimus spatia cursus planetax: cũ Saturnus.xxx. annis circulũ suũ pagat iuppiter duodenis mars biennio: sol annuo spatio. Venus signiferi ambitũ pagat trecentis & duodequinquagenis diebus. Mercurius nouem diebus ocior sit. Luna uero quater septenis diebus curriculum suum cõficiat.

Physica naturalis sacrarium naturæ clauium
Logica rõnalis Dialectica disputatrix
Logice
Topica
Analityca
Inuentio
iudicatio
Epicurei
cyrenaici
Aristonchius
Cõsequẽs quid
Repugnãs quid
Errores
Planete unde
Interualla planetarũ
Stati motus stellax
Motus per Zodiacũ
Partes gradus
Quot annis pagrãt circulum planete

Illos ueteres. De his Ouidius: fœlices animæ: quibus hoc cognoſcere primum. Inq; domos ſuperas ſcan-dere cura fuit. Nata initioꝝ. diſputatio apud philoſophos moroſa multiplex diſcors: diu eſt agitata: q̃ ſit origo reꝝ: thales mileſius aquã principum reꝝ oium eſſe dixit. Heraclytus: ignem: magnorum ſacerdotes: equam & ignem. Anaximedes aera. Anaximander. Democritus infinitum dixerunt eſſe uniuerſum: quoni am a nullo creatum imutabile etiam eſſe: eoꝝ uero quæ non gignunt̃ nullum exiſtere principium. Epicu-rus atomos pythagoras Empedocles. Epicarmus: aliiq; phyſici principia quatuor elementa propoſuerunt. Plato deum factitorẽ mundi eſſe autumãt. Ariſto. Plini. Pythagoras: mũdum in factũ & innatum: neq; interituꝝ unq̃ crediderũt ſed hæc & id genus alia cum nihil conducẽ tia ſint ad bene beateq; uiuendũ: merito im probata ſũt a ſocra. & de talibus Hieremias ſenſiſſe uidet̃ cum ait infatuatus eſt homo a ſcientia ſua. Itaq; cũ his occupari ĩfructuo ſum negocium ſit: ad illa magis intẽdamus aium: quæ conducibiliora ſunt ptinẽtq; ad explicationem tuſculanaꝝ: & ueſtigationẽ uitæ beatæ ſemper qua pñs cõmentario per uagat̃. Vel inai. carentis anima. ĩanima. n. dicimus quæ ſine anima ſunt lib. ii. de offi-ciis: quæ ad hoium uitam tuendã pertinẽt: partim ſunt inanim aut auꝝ argumentum. Vel loquentis origo. Virg. Vnde hominũ genus & pecudes. Varia eſt ãt circa hoc opi-nio philoſophoꝝ: alii. n. de humore dicũt alii de igne: alii de atomis: alii de quattuor elementis dicunt eſſe originẽ hoium & cæ-teraꝝ aiantium: q̇dam hoĩes ſemper fuiſſe tradunt: nec eoꝝ generi caput exordiumq; ullum extitiſſe arbitrãt̃: q̃ ſnĩa auctores ha bet pythagorã: ſamiũ architã tarẽtinũ oẽſ q; adeo pythagoricos. Item antiquæ acade-miæ philoſophi non aliud uident̃ opinati Ariſto. quoq; & Theophraſtus: multiq; p̃terea non ignobiles pe ripatetici idem ſcripſerunt. Eiuſq; rei exempla dicunt: quod negant omnino poſſe reperiri aueſne an oua prius generata ſint: & cũ ouum ſine aue & auis ſine ouo gigni non poſſit: itaq; oium: q̃ ĩ ſempiterno iſto mo do ſemp fuerunt futuraq; ſunt aiunt principiũ fuiſſe nullum: qđ orbem eſſe quẽdã generantiũ naſcenti-umq;: in quo uniuſcuiuſq; geniti initium ſimul & finis eſſe uideat̃: q aũt hoĩes aliquos primigenios diuini tus natura factos crederẽt multi fuerunt: ſed aliter hac exiſtimatione uerſati eccleſiaſticum dogma cui cre di utiq; conuenit: utpote ſancto & ꝓbo tradit a deo factũ eſſe hoĩem: & cætera aiantia in primordiali ori-gine mundi fuiſſe ꝓcreata: de quoꝝ conditu Ambroſius in examero: multa copioſe & ſciẽter ꝑcenſuit. Vi ciſſitudo. ex palingeneſia dogmateq; pythagoræ: qui apud Ouidiũ ſic inq̇t: oĩa uertunt̃: nihil interit errat & illinc huc uenit: hinc illuc: quoſlibet occupat artus. Ariſto. quoq; in libris de generatione & corruptione aliud in aliud tranſmutari differit: & corruptionẽ unius eſſe alterius generationẽ: qn ẽt a Seneca ſcriptũ ẽ lib. iii. q̃onum: elementoꝝ alterni recurſus ſunt q̇cquid alteri perit in alteꝝ tranſit. Librata ponderibus: Ouidius põderibus librata ſuis. Plinius aeris ui tradit cum quarto aquaꝝ elemento librari medio ſpatii tel lurem eandemq; uniuerſo cardine ſtare pendentem: librantem per quæ pẽdeat. Ita ſolam imobilem circa eam uolubili uniuerſitate: eãdemq; ex oĩbus necti eidemq; oĩa initi. Cauernis. terram cauernoſam. fiſtulo ſam: uenoſam eſſe autumãt ſcriptores idonei: ex quo fit: ut aqua pmeet & exp̃ſſa ſyphonũ mõ exiliat: q̃ rõ-ne maria non creſcunt: tot fluminũ acceſſu quotidiano: nã q̃tum influxit ꝑ interuenia terræ fiſtuloſæ: tãtũ dem egerit̃. Colat̃ aũt in tranſitu mare: & per multiplices anfractus terraꝝ: amaritudinẽ ponit: auctores ſe neca & Lucretius. Infirmus in rotundo: in omni orbe uel ſpera medietas centrũ uocat̃: nihil aũt aliud ẽ cẽ trum: niſi punctũ: quo ſpheræ aut orbis mediũ certiſſima obſeruatione diſtinguit̃: in ſphera uero hoc ſo-lum conſtat. Imũ eſſe qđ mediũ eſt: talis eſt terra: q̃ ob id a Plinio centralis dicta: inq̇ ferunt̃ oĩa innitunt̃q; ſp. n. põdera in imũ natura deducit. Præcepta cognitio. oraculi delphici p̃ceptũ eſt aureis lr̃is conſecratũ γνωθι σεαυτον. i. cognoſce te ip̃m: ſuper cuius ſignificatu in. i. cõmentario copioſe differui. Eo. n. præcepto p̃ cipit deus ut mentem ſuam & aĩum q̇ſq; cognoſcat. Cum diuina mente. inter deũ: & hoĩem cognatio quæ dam eſt: ut inq̇t Seneca. conciliante uirtute: & origo animæ celeſtis eſt: meritoq; diuinæ auræ: particula no-minat̃ a flacco. Cauſas neceſſitate uexas: fatum ſignificat qđ græci. ειμαρμενη nuncupant. Ea eſt neceſſitas ſibi inuicẽ: indiuiduo cõnexæ ſunt glutino: quaꝝ prima eimarmene reꝝ oĩum parit initia neceſſitas: uero cogitat effectum quæ ex illis primordiis pendent: has ordo conſequitur. i. contextus & diſtinct o temporis reꝝ ꝓficiendaꝝ. Apuleius in coſmographia ait neceſſitatẽ eſſe ineffugibilem: q̃ deum ſemper & ubiq; comi

Horum nimirum aſpectus impulit illos ueteres: & admonuit ut plura quærerent. Inde eſt indagatio nata initiorum tanquam ſeminum unde eſſent om nia orta: generata concreta: quæque cuiuſq; gene-ris: uel inanimi uel animati: uel muti: uel loquẽtis origo. Quæ uita: quis interitus: quæq; ex alio ĩ ali-ud uiciſſitudo atq; mutatio. Vnde terra & quibus librata ponderibus: quibus cauernis maria ſuſti-neantur. In qua omnia delata grauitate mediũ mũ di locum ſemper expetant: qui eſt idem infimus in rotundo. Hæc tractandi animo & noctes & dies co gitanti exiſtit illa a deo delphis præcepta cognitio: ut ipſa ſe mens uitiis exutam cognoſcat: coniunctã que cum diuina mente ſe ſentiat: ex quo inſatiabili gaudio compleatur. Ipſa enim cogitatio de ui & na tura deorum ſtudiũ incendit illius æternitatis imi-tandæ. Neq; ſe in breuitate uitæ collocatam putat cum reꝝ cãs alias ex aliis aptas: & neceſſitate nexas

De origĩe rerũ uaria
Thales
Heraclitus
Anaximenes
Anaximãder
Democritus
Elementaꝛ principia
Mundus innatus in factus Hieremias
Inanima
De origĩe animãtiũ
Homines ſemper fuiſſe
Aues ne an oua prius
Hoĩes priꝰ migenii
dogma eccleſiaſticũ
Corruptõ unius generatio alterius
Elementorum recurſus
Librat̃ terra
Colat̃ in tranſitu mare
Imũ mediũ ĩ ſphera
Cognoſce te ipſum
Eimarmene
Fatum neceſſitas
Neceſſitas ineffugibilis

tatur. Augu.in.v.de ciui.dei:oium inqt connexionem ferieq; cārum:quā fit omne qđ fit fati nomi ne appellant:quidam autumant fato omnia fieri q̄ fiunt:quod si ita est:nihil erit in nostra potestate nullūq; arbitrium uoluntatis qđ neq; dignū est ut credat̃ neq; dignum ut referat̃:cum liberi arbitrii nos deus cōdiderit: fecerit q; in nobis mentes uoluntatesq; adeo liberas:ut de ipso deo & male sentiamus & male loquamur.cū nobis iubet Chrysippus estuans laboransq; qm̄ in pacto explicet:& fato omnia fieri:& esse aliqd in nobis intricat̃ qstione implicatissima. Humana & citeriora:mortalē philosophiā intelligit quæ tractat ea q̄nobis

uidet:quibus ab æterno tempore fluentibus ī æternum:ratio tamen mēsq; moderatur. Hæc ille intuens atque suspiciens:uel potius omnes partes horasque circunspiciens:quanta rursus animi tranqllitate humana & citeriora considerat. Hinc illa cognitio uirtutis existit: efflorescunt genera partesq; uirtutum. Inuenitur quid sit quod natura spectet extremum in bonis:quod in malis ultimum: quo referenda sint officia:quæ degende:ætatis ratio deligenda:quibus & talibus rebus exquisitis hoc uel maxime efficitur:quod hac disputatiōe agitamus: ut uirtus ad beate uiuendum sit seipsa contenta:sequitur tertia quæ per omnes partes sapiētiæ manat & funditur quæ rem diffinit:genera disptit:sequētia adiungit:perfecta cōcludit: uera & falsa diiudicat:differendi rō & scientia. Ex qua cū summa utilitas existit ad res ponderandas: tū maxime ingenua delectatio & digna sapientia:sed hæc ocii. Transeat idem iste sapiens ad rem publicam tuendā quid eo possit esse præstantius: cum contineri prudētia utilitatem ciuium cernat. Iusticia nihil in suam domum ide deriuet:reliquis utat̃. Tot tāq; uariis uirtutibus:adiunge fructū amicitiarum:in quo a do-

ppiora sunt humanaq;: & hoibus cōducentia magis:q̄ illa naturalia: nā ut dixit Socrates q̄ supra nos nihil ad nos sicut ulteriora: dnr̄ q̄ remotiora sunt: sic citeriora q̄ sūt uiciniora ppinquioraq;:& citima pxima. M. Tullius in.v.đ repu.lunā citimā terris dixit luce aliena lucere. Genera.ut iusticia.fortitudo.prudentia & tempantia:qbus utpote generibus multæ spēs ptesq; subiiciunt̃:de qbus copiose differit̃.i.ii. rhetoricoꝝ:copiosius apud phos. Extremū in bonis.hæc disputatio latissime disputat̃ librisqnq; de finibus bonoꝝ & maloꝝ. Degēdæ ætatis rō. lib.i.de officiis pcipit cōstituendū esse quos nos & quales esse uelimus: & in quo genere uitæ:& in eo cōstanter pseuerandū: ad hāc aūt rōnē:q̄ maximā uim natura hēt:fortuna pximā utriusq; oino rō hn̄da est: in deligendo generæ uitæ:sed nature magis. Sequtur tertia.Dialecticā intelligit.de qua paulo ante satis multa. Cū ptim. Ad respōderandas.pp iudicationē: qua inuenta magra dialectica ppendimus. Hæc ocii.talia tractantur in ocio a sapiente qđ oī negocio pulchrius est:qđ oībus pœne feriis actionibus anteponendū ur̄:sapiens.n..in ocio maiora utilioraq; cōficit:q̄ alii negocio:meritoque scipionē laudāt q dicere solitus erat: nunq̄ se minus ociosum esse q̄ ociosus esset. Idē sapiens.quē.s.aio fingimus & cogitatione cōplectimur. Ad rēpu.tuēdā.cōtra epicurus non accedet inquit ad rēpu.sapiens nisi qd interuenerit:negant stoici sapiētē ad qlibet

rempu.accessuꝝ.Interrogo te inquit Seneca ad quā rempu.sapiens accessurus sit ad atheniensiū? In qua socrates damnat̃:ad carthaginensiū? In qua assidua seditio:& optio cuiq; infesta libertas est: aduersus hostes in hūana crudelitas:aduersus suos hostilitas:si pcensere singula uoluero:nullā inuenero rēp.q̄ sapiētē aut quā sapiēs pati possit. Adiunge fructū amicitiaꝝ:qō ē utrū sapiens & btūs idigeat amicis:qdā.n.nihil amicis opus esse hoī beato autumant:adesse.n.illi bona oīa nec ullo pterea indigere:sed uidet̃ inqt uere Arist. in.ix.ethicoꝝ absurdū cū oīa beato tribuat̃ amicos non tribuere:qđ maximū uidet̃ esse bonoꝝ:tolle amicitiā ex cōmertio hoīum solē ipm̄ est mundo sustulisse uideberis:nec uita nostra poterit esse uitalis: nullis boni ut inqt Seneca sine sotio iucūda possessio est:q in aduersis sunt indigent auxilio:& q in psperis indigent his qbus cū bona cōicent:aspectus amicoꝝ dulcis est in rebus secundis:& in rebus aduersis iucūda pn̄tia merito laudat̃ dictū illud.εστιν ο φιλοσ αυτοσ.amicū esse alteꝝ seipm & illud σωματα μεν δυο ψυχη δ μια.corpora qdem duo:aīa aūt una:idem uelle & idē nolle ea demū pfecta est amicitia:qua nihil optabilius:nihil dulcius:nihil beatius esse pōt.Ego ut de me loquar uitā in amabilem igratā insuauē esse iudicio citra amicoꝝ cōsuetudinē:sunt mihi amici cōplures:sed unus oīum carissimus uetustissimusq;. Minus roscius:cui.xx.ab hinc annis amicitia familiaritateq; quotidiana copulatus sum in tm̄:ut nihil possit eē copulatius:nulla unquam toto hoc tpe septimana pterit:qn una conuiueremus:legeremus.fabularemus.Illius domus non mihi minus nota quā mea:nō minus in familia roscioꝝ libere & familiariter dego agoq; oīa: q̄ inter domesticos parietes.Itaq; adeo innotuit nostra hæc apud oēs amicitia ac mutuus amor:ut q uolunt ap minū esse impetrabiles utant̃ me potissimū depcatore:cū ille:qua in me fœlicitate est:nihil magis cupiat q̄ desideriis meis satisfacere:debeo illi multū:& in dies plurimū:quotidie cumulāt̃ beneficia:nec unq̄ expungunt̃.Magnū hoc ego duco:ut nihil magis qđ placui mino roscio inter senatores præstantissimo: iter opulentos ditissimo:inter eruditos litteratissimo atq; oīs policitæ prudentiæ cōsultissimo : cuius nitorē affabilitatē elegantiā dexteritatē ingeniū pn̄tissimū.Exosculor amo suspicio.Tu mi Philippe optime nr̄: quemadmodum in ore meo semper est Minus roscius:qui cum seria & ioca:ut dicitur: qui mihi auxilia-

Liberū in nobis arbitrium
Chrysippus implicatur
Vlteriora
Citeriora
Citima
cōstituendū quid esse uelimus
Ociū sapientis pulchrius negocio
Sapiēs nō accedit ad rempu.
Amicitiā maximū bonum
Aspectus amicorū dulcis
Nihil amicitia pstantius
minus roscius amicorū optimus
Nota amicitia Beroaldi cum roscio laus Mini roscii
Qui cum ioca & seria

rius consiliarius est in rebus tã meis q̃ amicoꝝ:breuiterq; nihil põt esse iucũdius amicitia roscii & Beroal/di.Nõ inter piladẽ & horestẽ:nõ inter theseũ & pyrithoũ:nõ inter reliquos noĩe amicitiæ famigeratos:ar/ctior beniuolentia:cõsuetudo iucũdior amor sincerior extitit:fortassis & olĩ nomẽ nostrũ inter rara amicoꝝ paria cũ laude celebrabit̃:libuit ex amoris affectu hæc obiter intexere:cũ de fructu amicitiaꝝ: cõme/moratio ãt uellens cõmonuisset ne silẽter p̃terirẽ amicitiæ bonũ quo nullũ maius:q̃ tũ pp se tũ pp fructũ est expetẽda:& inter honesta cũ primis noĩat̃:amicitiaꝝ aũt ptim sunt ueteres:ptim nouæ ptim ab illoꝝ:

Par amicorum roscius & beroaldus

Amicitia expetẽda

Amicitia in scholis sancta

ptĩ abñro bñficio ꝑfectæ:ptim utiliores:ptim minus utiles: sed illa haud dubie reliq̃s oĩbus sanctior religiosiorq; anteponẽda ẽ: q̃ in scholis:& ex studioꝝ simillitudine cũ parata ad senectutẽ usq; firmissime durat: talis amicitiæ nexus ẽ mihi cũ roscio: meo: in scholis.n.inchoata ĩ lr̃ario studio aucta: ad summũ ꝑuenit:futura durabilis & indiuulsa ẽt ap̃ manes: si mãibus ullus ẽ sensus.

Ad epicu.cũ ẽ sẽsus epicurus ph̃s uoluptarius:dicat sepientẽ ẽt si utat̃:& ĩ tauro phalaridis torquat̃ dictuꝝ q̃ suaue est: q̃d nos facere oportet:q summũ bonũ uirtute metimur:summũ malũ turpitudĩe de finibus quasi dicat nos longe magis debere audẽter dicere:& palã ꝓfiteri sapientẽ futuꝝ beatũ ẽt in cruciatu atq; tormentis. Induit ꝑsonã: quasi dicat Epicurus solo habitu fuisse philosophũ & noĩe:cum re uera:alienus esset a ph̃ia;utpote ut in uoluptate summũ bonũ poneret.In dolore summũ malũ:q̃d iudicium nõ multũ differt a iudicio brutoꝝ aĩantiũ. In uocibus occupatos.Epicurus sæpe ĩquit q̃siui aliquot ex his q appellabant̃ sapientes quid hẽrent: q̃d in bonis reliq̃rent: si uoluptates corpis detraxissent nisi uellẽt inanes uoces fundere nihil ab his potui co/gnoscere:q nisi uirtutes ebulire uellent: & sapiẽtias nihil aliud dicent:nisi eã uiã q̃ efficiant̃ hæ uoluptates:q̃ sapore auditu tactu: & quolibet sensu percipiunt̃. Aut lene:q̃d uoluptatis est. Aut asperũ.q̃d doloris est.

Voluptates pelui ne quæ

Obliuisci sui

A iudicio feraꝝ. Aristo.uoluptates ĩq̃t gustatus & tactus belluinæ sunt:his.n.feræ sũmum bonũ metiunt̃.Et idcirco in pecudũ ferorũq; aĩaliũ habet̃: quisq̃s ẽ his feris uoluptatibus ꝑuinctus.Obliuisci sui:epicurus obliuiscit̃ sui cum ait sapientẽ futuꝝ beatũ ẽt in tormentis tauroq; phalaridis:ppea q̃d alia dissentiunt ab eius dogmate:q oẽ bonũ collocat in uoluptate:& malũ ĩ dolore q̃ res tota fortũæ subiecta est: supra quã fortunã sapiens dr̃ esse positus: gñaliter q̃libet dici põt obliuisci sui:q diuersa dicit & dissidentia ab his:q̃ sentit traditq;. Firmitatẽ aĩ.in scd̃a tusculana dictũ est:ad tollerandũ dolorẽ remedia illa esse efficacissima uidelicet aĩ cõtẽtionẽ:paciẽtiã cõsuetudinẽ & alia cõsimilia:q̃ oĩa ĩdidẽ poteris mutuari: ubi copiosissime explicant̃ talia aũt remedia nõ sibi cõpauit epicurus q̃ sunt optima ad doloris ꝑpessionẽ:sed recordatõe p̃teritarum uoluptatũ:utitur ꝓ remedio maloꝝ:tãq̃ possint p̃teritæ uoluptates ad memoriã reuocatæ sedare mitigareq; p̃ñtia mala q̃d paꝝ ꝓbabile est:æpicuro.n.uoluptatum p̃ceptaꝝ recordatio beatam uitã facit: qui moriens sic scripsit in epistola ad hermacũ:cõpensabat̃ cũ his oĩbus malis aĩ leticia:quã capiebã memoria rõne inuentionũq; nostroꝝ:contra Euripides dixit suauis est p̃teritoꝝ laboꝝ memoria uidenturq; ꝓuerbium uerius esse q̃ epicuri dogmata. Vulgo.n.dr̃ iracudi acti labores:ex quo est illd̃ uirgilianũ: forsã & hæc olim meminisse iuuabit. Gelius fluminibus.lib.i.de legibus duos fluuios in arpinati esse testat̃ quoꝝ alteri fibreno nomẽ fuit:in quo erat insula in altero marianã q̃rcũ celebrat: ubi de legibus disputatio ĩstituit̃.

Recordatio uoluptatum

Iucundi acti labores

Fibrenus ĩ arpinati

ctis positum est cum consilium omnis uitæ consentiens:& pœne conspirans tum summa iucunditas e quotidiano cultu atque uictu. Quid hæc tãdem uita desiderat quo sit beatior:cui rei refertæ tot tantisq; gaudiis fortuna ipsa cedat necesse est. Quod si gaudere talibus bonis animi: idest uirtutibus beatum est:omnesq; sapientes iis gaudiis perfruuntur omnes eos confiteri beatos esse necesse est. A. Etiam ne in cruciatu atq; tormẽtis. M. An tu me ĩ uiola putas:aut in rosa dicere:an Epicuro qui tantum modo induit personam philosophi: & sibi ipse hoc nomen inscripsit dicere licebit. Quod quidẽ ut habet se res:me tamen plaudente dicit nullum sapienti esse tempus:& si uratur torqueatur secetur:quin possit exclamare quam pro nihilo puto. Cum præsertim omne malum dolore diffiniat bonum uoluptate: hæc nostra honesta: turpia irrideat; dicetq; nos ĩ uocibus occupatos inanis sonos fundere:neq; quicquã ad nos pertinere:nisi quod aut lene aut asperum in corpore sentiatur. Huic ergo ut dixi nõ multum differenti a iudicio ferarum obliuisci licebit sui:& tum fortunam cõtemnere. cum sit omne & bonum eius & malum in potestate fortunæ:tum dicere se beatum in summo cruciatu atque tormentis: cum constituerit non modo summum malum esse dolorem:sed etiam solum. Nec uero illa sibi remedia comparauit ad tolerãdum dolorem firmitatem animi:turpitudinis uerecundiã:exercitationẽ consuetudinemque patiendi: præcepta fortitudis: duritiam uirilem sed una se dicit recordatione acquiescere præteritarum uoluptatum: ut si quis estuans cum uim caloris non facile patiatur recordari uelit se aliquando in arpinati nostro gelidis fluminibus circũfusum fuisse. Non.n. uideo quomodo sedare

Is.Epicurus.Non liceret:nō licet phō uoluptario:summūq; bonū in uoluptate ponenti dicere sapiētē eē beatū:id.n.incōgruens dissentiēsq; decretis eius est.Ex quo fit ut a semetipso redarguat cū ea dicat:q nō sentiat q ut uestitū sic sniam hēat aliā domesticā aliā forensem:ut in fronte ostētatio sit intus ueritas occultet: meritoq; incessit epicurus tanq̄ incōstās sibiq; pugnās lib.ii.de finibus. Quidnā faciendū. si epicurus dicit beatū eē sapiētē:q̄to magis id asserere debēt stoici:q nihil in bōis ducūt pter hōestū. Balbutire.quēadmodū hō balbus neq̄ sensa ai explicare dicēdo:nec plāe eloq:& dū fari conat magis ac magis implicatur sic phi balbutire dicunt qn pa⁊ diserte:parū q; expedite explicant snias:mussitantes magis in angulis:q loquentes in ,ppatulo: tales ait esse academicos:q palā non audēt dicere.Cū id tn̄ sentiant: beatū fore sapientē ēt in tormētis collocatū: & beatā uitā descensuram in taurū phalaridis.laceāt humi cōparatione.s.ai bono⁊:q̄ i libra critolai imposita tm̄ ,ppōderant.ut terrā & maria d̄primāt. Sapiēs extimescit.i.ii.tusculana:satis multa ad dolorē tollerādū dicta sun⁊:q a sapiente haud dubie supat.opprimitq; paciencia atq; uirtute. Succūbet uirtus. interrogatiue legendū quasi dicat nullo pacto succubiturā dolori uirtutē: nec sapiētē illi ex ulla pte cessu⁊. Pueri sparciatae:repete quae scripsimus in.ii.cōmētario de tolerātia pueroz:quos.βωμονικοσ appellāt.i.ad arā d̄pugnātes:q sic uerberibus accipiunt ut nōnūq̄ ad necē usq; cōtendant:si ergo pueri dolorem uicere pn̄t tāto magis uiri posse debēt potissimūq; sapiētes.Dimicatio sparciata⁊ puero⁊ graeco uocabulo διαμαστιγωσισ. i.diflagellatio:q̄ fit apud illos singulis ānis. qua q diutius uerbera tollerarit:&q uictor euaserit illustris clarusq; habet saepe totū diē uirgis cesi in ara orthiae diae:psēuerāt hilares ac gestientes: ueluti a sensu doloris alienati. India uastior:tanta indiae uastitas est:ut eā tradant tertiā ptem esse terra⁊ oīum. Alexā. magni comites in eo tractu idiae q̄ subegerāt:scripserunt.xv. milia oppido⁊ fuisse.Inde ,ppe gentiū soli nunq̄ emigraure finibus suis illic binae messes in anno sūt. Binae aestates.lenes aurae tempies coeli ubertas soli aqua⁊ habūd antia:q oīa faciunt u maiora in india q̄ i caeteris regiōibus nascātur aīalia. Nudi aetatē agūt.Gymnosophistas significat:qui phi indo⁊ sunt:q ab exortu ad occasum pstare dicunt solē cōtuētes: immobilibus oculis feruentibus harenis toto die alternis pedibus insistētes.Gymneta & gymnosophistas uocāt quia nudi degunt ac phant:de quibus Pli.Strabo Soli.Philostratus.Caeteri oēs:nihil.n.notius celebrati usq; gymnosophistis indo⁊:qui sapientiā p collunt:tā magistri senes:q̄ discipuli iuniores:quo⁊ hic mos est:ut mensa p osita priusq̄ edulia apponant:magistri adolescentes interrogent: qd̄ quisq; bonū laudabileq; eo die factitauerit.Alii alia se fecisse cōmemorant:q nihil habet ad offerre cur prandeat:impransus ad opus foras extrudit. Sine gemitu adurunt:dictū est in.ii.cōmentario:quēadmodū gymnosophistae semet uiuos efferunt.In flammamq; ultro coniiciunt:sicut calanus fecit alexādri familiaris:qn tus curtius apud hos inqt occupari diē fati pulchrū.Et uiuos se cremari iubent:qbus aūt segnis aetas aut incōmoda ualitudo est:expectatā mortē ,p dedecore habēt:nec ullus corporibus q̄ senectus soluit honos soluit inqnari:putant igē:nisi qui spirantes recipit:uidet aūt.M.Tul.hoc in loco non tā de hac rogali flāma loqui: quam de ea:qua utimur causa calefaciendi:ut sit sensus:gymnosophistas frigora niuium & aestus flāmae perferre citra dolorem & gemitum:ut flammis adurantur sine gemitu: ut in niuibus sint sine dolore

possint mala psentia praeterite uoluptates:sed cum is dicat semper beatū esse sapiētem:cui dicere hoc: si sibi constare uellet:non liceret: qdnam faciendū est iis q nihil expetendū:nihil in bonis ducendum quod honestate careat existimant.Me qdem auctore etiam peripatetici:ueteresq; academici balbutire desinant aliquando.Aperteq; & clara uoce audeant dicere beatam uitam in Phalaridis taurum descensuram: sint enim tria genera bonorum ut iam a laqueis stoicorum quibus usum me plurib⁹: quā soleo intelligo recedamus:sint sane illa genera bono⁊ dum corporis & externa iaceant humi: & tantummō qui sumenda sunt appellent bona.Alia autem diuina illa longe lateq; se pandāt: coelumq; cōtingant:ut ea qui adeptus sint: cur eum beatū mō & non beatissimum etiam dixerim? Dolorem uero sapiens extimescit.Is enim huic maxime sententiae repugnat.Nam contra mortem nostram atq; nr̄orum:contraq; egritudinem: & reliquas animi perturbationes: satis esse: uidemur superiorum dierū disputationibus armati & parati.Dolor esse uidet acerrimus uirtuti aduersarius.Is ardentis faces intentat.Is fortitudinem:magnitudinem aī patientiam se debilitatu⁊ minatur.Huic igitur succumbet uirtus:huic beata sapientis & cōstantis uiri uita cedet? Quam turpe o dii boni. Pueri sparciatae nō ingemiscunt uerbe⁊ dolore lanitati. Adolescentium graeges lacedaemone uidim⁹ ipsi incredibili contentione certantes pugnis:calcibus. unguibus morsu deniq; ut examinarent priusq̄ se uictos faterentur. Quae barbaria India uastior aut agrestior: in ea tn̄ gente primū hi q sapiētes hēnt:nudi aetatē agūt & caucasi niues:hiemaleq; uī pferūt sine dolor. Cūq; ad flāmam se applicuerunt: sine gemitu adurūtur.

Balbutire philosophos

Bomonice sparciatae

Diamastigosis

India tertia pars terra⁊

Binae aestates

Gymnosophistae

Imprāsus extrudit

Occupare fatum pulchrum

De uxoribus indoꝝ Cum uiris cremantur

Mulieres in india.de his affatim scripsimus in cõmentariis propercianis.Enarrantes illud,fœlix eois lex funeris una maritis:sed cum pulchra ut inquit Plato:bis terq; dici possint:nihil oderit hic quoq; aliubi tradita repetere sunt idis singulis uxores plurimæ: & cũ maritus decesserit:suam apud grauissimos iudices q̃q; de maritis agunt cãm:& q̃ officiosior cæteris snĩa uicerit iudicantiũ hoc palmæ refert p̃miũ: ut arbitrio suo ascendat rogũ coniugis & ueluti uictrix gaudio exultans se flãmis coniugis supiicit: & cum eo tanq̃ fœlicissima crematˀ:cui semetipsam inferias dat:cæteræ cum nota uiuũt:& in gloriæ pmanẽt. Onesicritus auctor est. Ideo uxores cũ uiris defunctis cremari:qđ cũ aliqñ adolescẽtulos adamarẽt a uiris secedebant: uel eos ueneno interimebãt: ut ergo ueneficia tollerentˀ hãc legẽ cõditam esse tradit q̃ profecto & lex & cã neq; straboni:neq; aliis satis pbabilis uˀ.

Mulieres uero in India cum est cuiusq; earum uir mortuus:in certamen iudiciumq; ueniũt:quãplurimum ille dilexerit:plures enim singulis solent eẽ nuptæ quæ uictrix ea læta prosequẽtibus suis una cum uiro in rogum imponitur. Illa uicta mœsta discedit. Nunquam naturam mors uinceret. Est enĩ ea semper inuicta:sed nos umbris delitiis ocio:langore desidia animum infecimus: opinionibus:maloque more delinitum molliuimus. Aegyptiorum morem quis ignorat:quorum imbute mentes prauitatis erroribus quãuis carnificinam prius subierint:quã ibin: aut aspidem: aut felem: aut canem: aut crocodilum uiolent. Quorum etiã si imprudẽ

Infectus

Infecimus.polluimus maculauimus.corrupimus infectus nomen est quarti ordinis: & accipitur a Plinio p tinctura:cũ ait in.viii.de lanarum infectu suis locis dicemus. Dixit Seneca diu iq̃ut in istis uitiis iacuimus. Elui difficile est:non.n. inquinati sumus sed ifecti.

Quãuis carnificinam.i.q̃cũq; ex carnificationem cruciatumq;:de carnificina dictum est in tertio cõmẽtario. Quã ibin:singulæ pene in ægypto ciuitates singulas bestias colunt:& portenta uenerantur: unde & urbes quoq; apud eos ex animaliũ uocabulis nuncupantur:ut leõtopolis:cynopolis:lycopolis:a leone:catone:lupo: quos pro numinibus habent:nam quædam animalia sunt:quæ ægyptii uniuersi colunt queadmodum ex terrestribus tria: bouem.canem.felem.ex uolatibus duo:accipitrem atq; ibin:ex aquatilibus totidem.lepidotum piscem: & oxyrinchum:alia uero sunt:quæ quisq; populus seorsum colit:ut lupum lycopolitani: ut hirtum mendesii:ut leonẽ leontopolitani.Scarabeos quoq; inter numina colunt:& alia ac cepas inter deos iureiurando habent auctores Herodotus.Strabo: Appion.Plinius Hieronymus.Iuuẽalis.cæteri.Causas aũt huiusce superstitionis plures afferunt:partim fabulosas: partim historicas.De quibus Diodorus in secundo Bibliotecæ. Ibis quã pleriq; ciconiam falso credunt auis est ægypti pecularis:cuius duo genera:altera magnitudine & figura cicõiæ similis altera tota nigra:nullũ erat alexandriæ triuiũ nõ illis plenũ ptim utilr pti inutilr. Utiliter qdem:q̃a marcelli ĩmundicias colligit.Inutiliter uero quia imunda est:& oĩa ĩdiscriminatim cum est. Docuit hæc auis usum clysteris rostro eluens aluum.Ibes suas ægyptii inuocant aduersus serpẽtiũ aduẽtũ: ob id dixit satyrographus saturã serpentibus ibin: p re digna annotatu memorat plinius.Ibin oĩim in alpibus uisam cũ sit ut dixi pecularis ægyptii:qcunq; in ægypto ibin occiderit:siue sponte siue insciẽter: morte mulctatˀ. Aspidẽ.aspidum plures spẽs sunt inter quas est hypnale:a somno noĩata:necat.n.ui somnifica. emiturq; ad mortẽ hinc illud Lucani:& fecimus aspida mercẽ.hac periit cleopatra.Plinius & græci uocãt aspidas quasdã græco uocabulo ptyadas:qm̃ uenena in oculos hoĩum expuant πτυω.n. expuo significat:aspidum colla ueneno intumescunt:nullo ictus remedio p̃terq̃ si confestim partes contactæ amputentˀ:ĩter nec um bellũ habet aspis cũ ichneumone:q limo loricatus indimicationem pgit.Caudaq; illudens aspida debellat:de quo intellexit Luca.cũ ait.Aspidas ut pharias cauda solertior hostis ludit:& iratas in certa prouocat umbra. Aut felem.græce αιλουροσ latine feles dˀ:est aũt id aĩal.qđ uulgo catum noĩtant:male litterati muscipulã a muribus capiendis appellitant:cũ muscipula a luculentis scriptoribus sicut a Var.& Seneca accipiatˀ p ipso decipulo:instrumentoq; ad mures capiendos accõmodato.Pli.ait in.xi.oculos filiũ in tenebris fulgere.Idẽ in.x.auctor est feles excrementa sua obruere efossa terra.intelligentes odorẽ illũ indicẽ sui esse.Idem tradit feles cõcumbere mare stante populi fœmina subiacente.apud Columelã & Varro.feles accipi uˀ p eo aĩali:qđ uulgus fouinũ & marturellũ appellat.In tãta αιλουροσ.i.feles apđ ægyptios erat ueneratione ut qcunq; felem occidisset siue de industria siue p imprudentiam concursu populi ĩterficeretur:olim miles romanus felem nec qdem sponte accidit:tunc repente cõcursus plebis ad eius domũ factus est:nec ullo terrore ab hoĩs pena absterreri poterunt:qđ se uidisse Diodo.affirmat:cũ ĩ ægyptũ nauigasset. Oui.canit dianam olim ob metum gigantum in felem esse transfiguratam:qđ & Higinus quoq; memorat.

Aut canem.cynopolitana præfectura cumprimis canem uenerantˀ:unde & nomen hinc illa mordacitas satyrica:oppida tota canem uenerantur nemo dianam.M.Tullius.In primo de legibus iccirco qui canem:& felem ut deos colunt:non eadem supstitione qua cæteræ gentes cõflictantˀ.Refert Strabo q̃ a nubis deus q capite canino figuratˀ colitˀ in ciuitate canum idest cynopoli:ubi sacer quidam cibus est canibus cõstitutus.

Aut crocodilum.in ægypto urbs est arsione q̃ prius crocodeloꝝ ciuitas uocabatur.In hac præfectura miꝝ in modum colitur crocodelus:& est sacer:nutritur a sacerdotibus:pane carne & uĩo Strabo uidisse sese refert multum præberi:& bellaria crocodelo sacro:herculis uero ciuitas colit ichneumones:q crocodolis & aspidibus pniciẽ p̃ferunt:de crocodilo.Pli.Soli.Herodotus copiosissime:crocodilõ ex eo dictũ autumant

Urbes ĩ egypto ab aĩalibus noĩatæ — Aĩalia pro diis — Digna cognitu — Scarabeus inter deos — Ibis — Clystere ab ibi — Aspidum genera — Hypnale a somno — Ptyades a sputo — Ichneumõ — Locus Lucani — Feles — Eiuros — Muscipula — Qui occidit felem necatur — Fele solor phebi — Cynopolitani — Canis deus — Crocodelõ aderat — Crocodilus unde

κροκονδιλει.i.q̄ crocū fugit ac eius odorē reformidat:ex genere amphibio est:uiuit.n.in terra & ī aqua adolescit ad duo & uiginti cubita & stercus crocodili medicamētū est faciei:crocodileā uocāt tollit lētigines ex facie oēsq; maculas:& cutē erugat.auctores Pli.in.xxviii.& Galien.in.x.simpliciū ob hoc dixit Oui.Nigrior apud pharii cōfuge piscis opē.i.ad intestina crocodili piscis ægyptii:quo facies fucata fit uenustior.Ora.quoq; dixit stercore fucatus crocodili:a crocodilo deriuat̄ crocodilites:qđ sophisma est:captio:tēdicula:dialeticoꝝ ꝓpe inextricabilis:cui cōsimiles ceratinæ quoq; sunt.Nā ut est in ægyptiaca fabula:mulier quepiā cū

tes qppiā fecerint pœnā nullā recusent.De hominibus loquor:quid bestiæ.Nōne frigus:nō famē nō montiuagos atq; siluestres cursus lustrationesq; patiunt̄.Nōne pro suo partu ita propugnāt ut uulnera excipiāt:nullos īpet⁹:nullos ictus reformidēt.Omitto quæ perferāt:quæq; patiant̄ ambitiosi honoris causa.Laudis studiosi:gloriæ causa amore incēsi cupiditatis.Plena uita exēplorū est sed adhibeat orō modū & redeat illuc unde deflu xit.Dabit:dabit inquā se in tormenta uita beata:nec iusticiā:tēperātiam:in primisq; fortitudinem magnitudinē aī pacientiā prosecuta cum tortoris os uiderit:cōsistet:uirtutibusq; oībus sine ullo aī terrore ad cruciatū ꝑfectis resistet extra fores:ut ante dixi limenq; carceris:qd.n.eā fœdius:qd deformius sola relicta cōitatu pulcherrio segregata.tñ fieris nullo pacto pōt.nec.n.uirtutes:sine btā uita cohærere pñt.nec illa sine uirtutib⁹.Itaq; eā tergiuersari nō sinēt.secūq; rapiēt ad quecūq; ipę dolorē cruciatū q̄ ducēt.sapiētis est.n.ꝓpriū nihil q̄ pœnitere possit facere.nihil īuitū splendide cōstāter grauiter honeste oīa:nihil ita expectare q̄si certo futuꝝ.nihil cū acciderit admirari.ut inopinatū ac nouū accedisse uideat̄ oīa ad suū arbitrium referre:suis stare iudiciis.quo qd sit beati⁹ mihi certe in mētē uenire nō pōt:stoicoꝝ qdē facilis cōclusi est:q cū finē bonoꝝ eē senserint cōgruere

filio iuxta nili ripā ambulabat:ei crocodilus filiū abstulit:redditurꝫ dicēs:si ueꝝ mulier diceret:sunt.n.ferme fœmīæ oēs uanidicę:& mēdacilo q̄ tūc illa nō reddes īqt:atq; ob id equū aiebat reddi cū uera dixisset:auctores Luc.Et doxopater:hinc illud Quin.ex uolumine primo institution̄ī oratoriaꝝ:nō qa ceratinæ aut crocolitæ possint facere sapiētē:sed qa illū ne imminimis qdē oporteat falli. Imprudētes.si qs qđpiā eoꝝ aīaliū:q̄ uenerant̄ ægyptii spōte occiderit morte dānat̄ si qs uero īprudēs occiderit ei parcit̄:fele & ibidē exceptis:quos siue prudēs siue īprudēs occiderit:statim īterficit̄ accurēte turba:& absq; iudicio homīem uariis suppliciis cōtrucidāte. Lustrationes circuitiones:errationesq;.nā lustrare est circuire.Vir.lustrat auētini montē & lustra dñr feraꝝ habitacula alias lustra pro lupanaribus accipiunt̄ ap̄ Cice.Plau.Ora.cæteros. Pro suo partu.multæ sunt bestiæ:qbus cura non est sobolis:sicut maribus tigribus:cū fœmīa mira charitate fœtū ꝑsequat̄:scribit Pli.leenā fœtā dimicare ꝓ catulus oculoꝝ aciē in terrā defingētē ne uenabula expauescat. Asinis quoq; partus charitas summa est:adeo ut ꝑ ignes ad fœtus tendāt:simiaꝝ generi tāta est erga fœtū affectio:ut magna ex parte cōplectēdo necent. Ambitiosi:in secūda tusculana:qd īqt de nostris ambitiōibus:qd de cupiditate honoꝝ loquar?q̄ flāma est ꝑ quā nō cōcurrint hii q hæc oīa olim punctis colligebāt. Laudis studiosi:in libello de fœlicitate docuius queādmodū laudis amore cōplures īflāmati maxīa picula laboresq; spōte subierūt:gloriæ cūcta postponētes:ī ferrū:in uulnera:in mortē ruebant:ut gloriosi uiuerēt:gloriosiores morerentur hæc est fax honeste mentis:hic stimulus:hoc calcar:acertimū:meritoq; ait Vale.flaccus:tu sola aīos mentēq; puris gloria. Dabit se in tor.cōclusio antedictoꝝ.q̄ oñdit uirtutem dolori minime succubiturā:& uitam beatā ēt in tormentis futurā cū pueri sparciatæ cōstātissimi sint in uerbeꝝ dolore:cū indi frigora & ardores æquanimiter ferāt cū mulieres in india in rogū martialē gaudibū dæ ꝓsiliāt:cū ægyptii nullā pœnā recusēt uiolata supstitione:cū bestiæ ꝓ partu tutādo nihil reformidēt:cū hoīes honoris & gloriæ cā pferāt labores pœne īpatibiles. Ad cruciatū ꝑfectis.supra dictū est.qđ uirtutū chorus in eculeū cōiicīet:quo uita beata ñ aspirat tanq̄ btītudo in tormentis & cruciatibus esse nō possit:sed cū a uirtutibus uita btā seiūgi nō debeat:nec possit:quo ille īgredient̄ & hæc subsequet̄.Ibit cū illis pariter ītra carcerē ad cruciatū atq; tortorem:turpe.n.ac fœdū foret uitā beatā relinq:segregatā a choro cōmitatuq; uirtutū pulcherrimaꝝ:sine qbus esse nullo pacto pōt sicut uirtutes sine uita btā coherere nō pñt:pugnāt.n.hæc inter se:uirtutē adesse.& beatā uitā abesse. Nihil qđ pœnitere possit.stoici dicūt sapientē nihil opinari:nullus rei penitere:nulla ī re falli:sñiam mutare nūq̄.Cōtra platonici.aristoteliciq; ipm̄ sapientē autumāt opinari:falli.penitere.de sñia aliqñ decedere. Vt inopinatū:dictū est in tertia tusculana.oīa īopinata esse grauiora.& acerbius īprouisa ferire.sicut p̄meditatio maloꝝ.facit sensum doloris leniorē.Ora.īprouisa simul species exterret utrūq;nō est sapientis dicere nō putarā.oīa sunt sapienti putāda p̄meditāda.ꝓuidenda. Suis iudiciis.sapiens sui iudex est nec aliū de pendulus.atq magna pars mortaliū tota pendet ex alienis iudiciis.uiuimus ad opinionē:facimus qđ pecudes:seqt̄ gregē antecedētiū.saluberrimū est psianū illud p̄ceptū.tecū habita.& noris q sit tibi curta suppellex:& illud.nec te quæsiueris extra.Ora.quoq; in hanc sñiam.sed uereor ne cui de te plus q̄ tibi credas:neue putes aliū sapiēte bonoq; beatū. Cōgruere na.li.iii.de finibus ait Cato relinquit̄ ut bonū summū fiet

Crocodilea sterco re fucatus crocodeli
Crocodilites qd
Fœminæ uanidicæ
Qui occiderit ibin & felem
Lustra
Leena dimicat ꝓ catulis
Calcar gloria
beatitudo nō sine uirtute
Penitere sapiētem
Facinus q̄ pecudes

f

Viuere cō uenięter naturæ

uiuere sciētiā adhibētē eaꝝ reꝝ: quæ natura eueniāt se ligētéq; ꝑm naturā: & si quæ ēt cōtra naturā sūt reiicie
té.i.cōuenienter cōgruenterq; uiuere naturæ. Sene.in lib.ad galionē de uita beata: solemus inqt docere sum
mū bonū esse ꝑm naturā uiuere: natura ad utrūq; genuit: & cōtemplationi reꝝ & actioni. In qnto de finibus
ex quo intelligi debet hoi id esse in bonus ultimū scd̄m naturā uiuere: qđ ita interpretamur uiuere ex oibus
natura undiq; pfecta & nihil reqrente. Etiā ptāte: tanq̄ in sapiētis ptāte sit uiuere ꝑm naturā: qđ cū sit sum
mum bonū. In ptāte sapient.s: uita quoq; beata sit. Nisi qd tu melius: sic Orati. siqd nouistis rectius istis cādi/
dus iparti si nō is utere mecū & alibi: si melius
qd habes accerse: ul iperiū fer. Nulla uicula
.i. nulli secte es addictus: iuxta illud Oratianū
nullius addictus iurare i uerba magr̄i: quomē
cūq; rapit tēpestas deferor hospes. nam multi
sunt phorum certis qbusdā destinatisq; senten

Nulli addictus sectæ

tiis q̄si addicti & cōsecrati. Eaq; necessitate con
stricti. ut nefas esse ipiumq; iudicēt: uel latum
unguē digitūq; trāsuersum a secta recedere. Ci
ce. uero seqtur ꝓbabilia: libās decerpensq; ex
oibus sectis: qđ uerisimilius pfectiusq; eē opi/
net. Sine retractatione: sine recusatiōe: retra/
ctare.n. ut inqt Donat. est reiicere & recusare:
enarrās illud Virgilianū ex.x. æneí. semiaiesq;
micāt digiti: ferrūq; retractāt. Nobis solis. q
nulli sectæ addictus: & q̄si cōsecraneus est: hu

Retractarī

ic licitū est libere expaciari: & in partes oīs di/
scurrere: ut oibus inspectis id maxime ꝓbet:
qđ aut ueꝝ aut uero proprius esse uideaᷣ. Snia
de finibus cōstituto hoc i phia uidelicet quod
sit summū bonū cōstituta sunt oia: super quo

Quid sit summū bonum

dissentiētes sunt discordesq; phi cū alius aliter
summū bonū decernat: cōstituatq;: itaq; i præ
sentia. M. T. breuiter colligit unāquāq; phorū
sniam: ut ex hoc si fieri pōt ostēdat uitā beatā

Decreta Dogmata de finibus bonorum multa du cētæ: & am plius secte

rē in sapiēte. Cognitis.n. reꝝ finibus cū intelli/
giᷣ qd sit & bonoꝝ extremū & maloꝝ. Inuen
ta uitæ uia est cōfirmatioq; oium officiorum.
Carneadē disputare lib.y. de finibus carnea
dea inqt nobis diuisio habēda est: quā noster
antiochus libēter uti solet: fuit hic in disputā/
do oium acutissimus accertissimusque: ut su/

Simplices sniæ mixtæ

pra diximus: adeo ut ꝓ iustitia & cōtra iustitiā
copiose & eloquēter Romæ disputauerit: mi/
rātibus Romanis nec qd ueri esset dispicienti/
bus. Recte posuerūt stoici i uirtute sola atq;
honesto summū bonū ponūt: sicut in turpitu
dine summū malū. Quasi decretū. latini de
creta placita: scita appellāt: q̄ græci dogmata:
de qbus ante satis multa. Hæ de fi. sen. de fini
bus bonoꝝ & maloꝝ: multa & multipliciter i/
ter se phi disputarūt: quā q̄stionē maxima in/
tētione uersantes. Conati sunt inuenire: qd ef/
ficiat hoiem beatū. illud.n. finis bōi nr̄i: pp q
expetēda sunt cætera. ipm āt pp seipm. Et illud finis mali: pp qđ uitāda sunt cætera: ipm āt pp seipm. Alii in
aio alii in corpore alii in utroq; fines bonoꝝ & maloꝝ posuerūt. Et qua tripartita ueluti generaliū distribu/

Epicurus Hierony. carneades Voluptas cū hone state

tio sectaꝝ. M. Var. in li. de phia: tā multā dogmatā dogmatū uarietatē diligēter & subtiliter scrutatus aduer
tit: ut adducētas. lxxx. & duas sectas: nō q̄ iā essent: sed q̄ esse possent: adhibēs quasdā drias facile pueiret: q
summatim curioseq; explicat Aug. li. de ci. dei unde. xx. Ex sentētiis q̄ summū bonū metiūᷣ. qdā simplices:
qdā mixtæ sunt simplices dicius. q̄ una tm̄ re termināt finē bonoꝝ mixtas uero. q̄ ex mixtura plurium costāt
Epicurus & Aristippus. uoluptatis fine summū bonū metiūᷣ. Indolētiæ. Hiero. Carneades prima naturæ p
bat stoici q honestū sit id solū p se expetendū & solū bonū dicūt li.y. de finibus colligit. M. Tul. sex esse sim
plices snias de summa bonoꝝ malorūq;. quaꝝ q̄tuor assertores habeāt duæ sint sine parono iūctas aūt & du
plices expositiōes summi boni tres oio nec plures esse posse. si pœnitus reꝝ naturā uideas: nā aut uoluptas i
qt adiūgi pōt ab honestate: ut caliphoni dinomachoq; placuit: aut doloris uacuitas. ut Diodo. aut pria natu/
ræ: ut antiqs quos eosdē academicos & pipateticos noiamus hæc eadē hoc in loco summatim breuiterq; ex/
plicantur

naturæ cūq; ea cōuenięter uiuere: cū id sit in sapi
ente sitū nō officio solū ueꝝ ēt potestate: sequaᷣ
necesse est: ut cuius ptāte summū bonū in eiusdē
uita beata sit. ita fit sep uita btā sapiētis. Habes q̄
fortissime de beata uita dici putē. Et qūo nūc est:
nisi qd tu melius attulerit: ēt uerisime. A. Melius
qdē afferre nil possum: sed a te īpetrare libēter ue
lim nisi molestū sit: qm̄ te nulla uincula īpediunt
ullius certæ disciplinæ libasq; ex oibus qdcūq; te
maxie spē ueritatis mouet qd pauloāte peripateti
cos: ueterēq; academiā hortari uidebare ut sine re
tractatiōe libere dicere auderēt sapientes eē sp &
beatissimos. Id ueli audire queadmodū his putes
cōsentaneū esse id dicere. Multa.n. a te cōtra istā
sniam dicte sunt & stoicoꝝ rōne cōclusa. M. Vta/
mur igiᷣ libertate: q̄ nobis solis in phia licet uti.
quoꝝ orō nihil ipsa iudicat sed habeᷣ i oēs ptes:
ut ab aliis possit ipa p sese nulli⁹ auctoritate adiū/
cta iudicari & qm̄ uideris hoc uellet ut q̄cūq; dis/
sentiū philosophoꝝ snia de finib⁹ sit. tn̄ uirtus sa
tis habeat ad uitā beatā p̄sidii. qđ qdē carneadē di
sputare solitū accepimus: sed is ut contra stoicos:
quos studiosissime sp refellebat. & cōtra quoꝝ di/
sciplinā igeniū eius exarserat. nos illius qdē cū pa
ce agem⁹: si.n. stoici fines bonoꝝ recte posuerūt
cōfecta res est: sp beatū eē sapiētē: sed q̄ram⁹ unā/
q̄q; reliquoꝝ sniam si fieri pōt: ut hoc pclaꝝ quasi
decretū btē uitæ possit oium sentētiis: & discipli/
nis cōuenire: sunt āt hæ de finib⁹ ut opinor retē/
tæ defensæq; sniæ: primū simplices q̄ttuor. Nihil
bonū nisi honestū: ut stoici. Nihil bonū nisi uolu

plicant uerum: ut inqt Boe. Foelix q potuit boni fonte uisere lucidu. Nisi uacu. doloris uacuitas: & idolentia summu bonu est Hieronymo li.ii. de finibus sic refert: si.n. ide dicat qd Hierony. q censet summu bonu esse si ne ulla molestia uiuere. Cur maluit dicere uoluptate q uacuitate doloris: ut ille facit: q qcqd dicat itelligit. Ite nec uero audiedus Hiero. cui summu bonu e. iterdu: q de q uos iterdu uel potius nimiu saepe dicitis n doler. Nature pri. bo. M. V. primigenia uocat. q. M. T. pria naturae: q graeci: τα πρωτα φυσεως appellat: In his nume rat incolumitat e coseruationeq; oium partiu: ualitudine: sensus integros: doloris uacuitate: uires: pulchri tudine: caeteraq; generis eiusde. Carneadi frui principiis his naturalibus esse extremu bonoru uidebat. Aug. iter pria naturae sunt iqt haec uel in corpe: ut mebrorum integritas: & salus atq; incolumitas eius uel in aio. ut sunt ea q uel pua uel magna in hoium reperiunt igeniis. Quatuor at sunt q hoies sine magro: sine ullo doctrinae adminiculo. sine uirtute naturaliter appetut. Voluptate q delectabiliter mouet corpis sensus: qete qua fit: ut nulla molestia corpis q sq; patiatur. aut utrunque simul: aut prima naturae. haec quatuor. i. uoluptas: qs: utrunq; pria naturae. Ita sunt in nobis: ut uel uirtus: qua postea doctrina inserit. pp haec appeteda sit: Aut ista pp uirtute: aut utraq; pp seipsa: ac p hoc fieri hinc pnt. xii. secte: ex qbus inumerabiles fiunt. Illa mix. Arist. Plato oisq; platonica aristotelicaq; familia: ex triplici genere bonorum summu bonu costituunt. Ex bonis ai. q principalia sunt: ex bonis corpis atq; fortunae: q snia mihi maxie pbabilis ur ac uera. Eaq; sensus cois & co sensus gentiu pbat. Na ari. pyrrhonis li. v. de finibus in hac sniam sic scribit. ia explosae eiectaeq; sniae pyrrhonis aristonis herilli: q in huc orbem que circuscripsimus icidere n pnt adhibendae oio no fuerut. Arist. dicere solebat nihil differre aliud ab alio. nec esse res ullas preter uirtutes & uitia: inter qs qcq oio interesset. Pyrrho quoq; uirtute costituta nihil oino qd appetendu sit reliqt: herilus sensit nihil ee bonu pter sciam: a pyrrhone phi pyrrhoni dicti. quos graeco cognomento σκεπτικους. i. cosideratores appellat. nihil. n. decernut: nihil constituut sed i qredo sp cosideradoq; sut: aiutq; ueritate incoprehensibile e uideri iide. απορητικοι. i. ambigentes dnr: qm nihil affirmat. & de oibus ambigunt

Indoletia hierony.
Primigenia prima naturae πρωταφυσεως
Augu.
Quatuor sine magistro uoluptas qes
Vtruq; prima naturae summu bonu ex triplicibus bonis

ptate: ut Epicurus nihil bonu: nisi uacuitate doloris: ut Hierony. nihil bonu nisi naturae primis bonis: aut oibus aut maximis frui: ut Carneades cotra stoicos disserebat. Haec igit simplicia. Illa mixtaria genera bonorum: maxia ai secuda corpis: externa tertia: ut pipatetici: nec multo ueteres academici secus: uoluptate cu honestate Clitomachus & Calipho copulauit. Indoletia at hoestati pipateticus Diodo. adiuxit. Hae sut sniae q stabilitatis aliqd habeat. Na Aristois Pyrrhonis Herilli: no nullorumq; aliorum euanuerut. Hi qd possint obtinere uideam⁹: omissis stoicis: quorum satis uideor defendisse sniam & pipateticorum: qde explicata ca est: pter Theophrastu: & si q illu secuti imbecilli⁹ horret dolore: & reformidat. Reliqs qde licet facere. id qd fere faciut ut grauitate dignitateq; uirtutis exaggeret qua cu ad coelu extulerint qd facere eloqntes hoies copiose solet. reliq ex collatioe facile est coterere. atq; cotenere. Nec. n. licet iis q laude dolore peteda ee dicut. negare eos ee beatos. q illa adepti sunt. quaqua. n. sint in qbusda malis. tame hoc nome beati loge & late patet. na ut qstuosa mercatura fructuosa aratio dicit. no si altera sp oi dano. altera ois tepestatis calamitate semp uacet: sed q maiori ex parte. Cuq; ea. s. uirtute. In taurum: in tormenta cruciatusq; tauri phalaridis. Reliq: phi. Carneadem defendere: in libris de finibus disputat cotra uoluptatem epicuri. cotra idolentia Hierony. cotra carneadea

Praeter theo. fuit hic ut ante dictu est nobilissimus pipateticorum: q in li. de beata uita: scripsit beatu esse no posse: q crucietur qq; in dolore sit: dolores. n. corpis in malis numerat & fortunae naufragia. Reliqua ex. col. Ari. li. vii. politicorum: cu tria inqt sint genera bonorum ai: corpis externa: ista adesse foelici hoi oportet: uerum cu aius pciosior sit corpe & pecuniis: externa ai gra expetunt: no aut aius gra illorum & mox paulo. Vita optima i qt cu uirtute e: & publicae & priuati tm externis facultatibus adiuta: ut pclara & laudabilia coficere possit. ide Arist. diuitias & reliqua fortunae ac corpis bona coparatione uirtutis negat esse magna bona: & prae rectis honestisq; cotemnenda ac despicienda esse censet: quod. M. Tullius in. iiii. de finibus refert. Nam ut qstuosa mer. M. Cato libru de re rustica hinc aspicat: est iterdu praestare mercaturis rem quaerere ni tam periculosu sit & mox paulo: mercatorem strenuu studiosumq; rei qrendae existimo: uerum ut supra dixi piculosum & calamitosum li. primo de officiis: mercatura inqt si tenus est sordida putada est: sin magna & copiosa multa undiq; apportas multisq; sine uanitate ipartiens: no est admodu uituperada: mercaturis primi poeni inuenerut auctore Pli. quod & Herodotus testat in principio historiarum. Liui. li. ii. ab origine urbis docet collegiu mercatorum Romae institutu fuisse: graecae emporos dr mercator. Emporiu mercatus & forum rerum uenalium. Emporetica charta: qua merces inuoluunt a mercatoribus. Fructuosa aratio: Columella. Pli. Varro. M. Tullius nihil agricultura fructuosius nihil melius. nihil honestius esse confirmat. M. Cato quaestuosissima in re rustica putat uitem: questuq; ex aggricolatoe piu esse: stabilissimuq; minimeq; inuidiosum. Arist. quoq; in primo Oeconomico: sm natura inqt possessio potissima est agricultura extat oro nostra in lib. oronum continens laudem rei rusticae: sensus. M. Tullii est: sic uitam beata recte dici posse in qua sint multa bona & si no oia sicut mercatura qstuosa lucrosaq; dr & aratio fructuosa: no qd semp uacent a calamitatibus; sed q maiori ex parte.

Aristonis snia
Pyrrhois snia scepti ci aporreti ci aristoteles
Cato
Mercator calamitosus mercaturas inuenerut poeni emporos emporetica charta agricolatio qstuosa

illā sniam quæ est de his: quæ pría ꝟm naturā noiant: quæ oēs sniæ: ab uno qua uertice deducunť: & ab uno quasi fonticulo scaturiunt. Caliphonis: q uoluptatem cū honeste copulauit. Diodori: q indolentiá ho/nestati adiūxit. Quē mollē: epicuꝝ intelligit: q q̄ uis uoluptarius sit: & uoluptate summū bonū: dolore sūmū malū metiať: tñ fortis fuit in ꝑpessu doloris: & nouissimo mortis cruciatu: igiť cū dolorem mortēq; cō/temnat phus eneruatus & uoluptarius, tanto magis hæc grauioribus phis cōtemnenda sunt: minimeq; metuē da. Diem beatū. Epicurus in epistola ad bermacū: cū ageremus inqt uitæ beatū & eundem supremū diem scribebāus hæc tāti aūt morbi adherāt uesicæ

Epistola epicurii

& uiscēꝝ: ut nihil ad eaꝝ magnitudinē possit accidere: cōpensabať. tñ cū his oibus animi læ ticia: quā capiebā memoria rōnum inuentorū q; nostroꝝ. Eos ipsos. dolores. s. quos ex stran/guria: & torminibus ut supra dictū est ꝑpecie/bať.

Effutire

Euax

Effutire: inepte & incōsulte loq. Ora. Ef/futire leues īdigna tragœdia uersus. M. Varro euax inqt uerbū nihil significat: sed effutitum naturaliter est. Nonius effutire exponit pro di cere cū mendacio: aduocatq; hæc. M. Tullii ex tusculanis testimoniū. Quod aūt sensu care/at. Epicu. ait. ο θανατοσ ουδὲν προσ ημασ τογαρ διαλυθεν αναισθητει τοδὲανα ισθητουν ουδὲν προσ ημασ. i. mors nihil ad nos: nā dissolutum

Mors nihil ad nos

Snia epic.

nō sentit: qđ aūt nō sentit nihil ad nos: idē ali/bi inqt qđ accerbissimū maloꝝ est & oino ti/mendū mors nihil ad nos: qm̄ cum nos sumus mors nō ē: cū uero mors iā adest: nos ñ sumus. Itaq; neq; ad uiuentes neq; ad mortuos est: nam his q sunt illa non adest: qbus adest iā illi non sunt. Breuitate cōsolať uerbū epicurri notissi mū est: dolor si sūmus breuis. si longus leuis.

Grādiloq

Grādiloq: quales peripatetici & stoici: q grā/dia loquunť & grauia. In oratore grādiloquos appellat oratores q ampla sniarum grauitate & maiestate uerboꝝ fuerūt uehementes: uarii: copiosi graues ad permouendos & cōuertēdos aīos instructi & parati. Hæc duo. dolorem: & mortem. Hic ipse. Epicurus. De tenui uictu Epicurus ī epistolis aqua tm̄ & cibario pane se cōtentum esse testať & ad amicū scribens: mit/te inqt mihi casei paululū: ut cū epulari lauti us uoluero possim. Diocles auctor est. Epicu/reos uilissimis & simplissimis cibis uitā ægisse & ut testis est Seneca certos habebat dies Epicu rus: qbus maligne famem extigueret: uisurus an aliqd deesset ex plena & cōsumata uolupta te: & q̄tum deesset. Pecuniæ cupiditatem: pe

Mitte casei paululū

pecūia expetiť ꝑ pe fructū

Reꝝ expetēdaꝝ tria genera

apud spartanos inutilis pecunia

Plutos cecus

cunias cupiūt mortales: & ardenter expetunt: qm̄ effectrices sunt uoluptatū: & per illas cupi ditates explemus: & desideriis facimus satis. Sublatis autē hisce uoluptatibus: & rebus quæ pecuniarū interuentu cōciliātur: non erit cur magnopere pecunia desideretur: pecuniæ enī non ꝑꝑ se expetuntur: sed ꝑꝑ fructum atq; uti litatem atq; uoluptatem. rerum expetēdarum tria sunt genera: est quiddam quod sua digni/tate: & ꝑꝑ se tm̄ expetibile est. ut uirtus: est ali/ud quod non propter se: sed propter aliud ex petitur. quod pecunia est: est porro quiddā ex horum partibus iunctum: quod & ꝑꝑ se: & ꝑꝑ aliud experen dum est: ut amicitia: apud Lacedæmonios pecunia fuit inutilis nec expetenda: utpote quā lygurgus sustule/rit qui nummos aureos omnes argenteosq; irritos fecit: amouitq;: solo ferreo nūmo utendū ꝑcipiens: ex quo nullus desiderabat pecuniā: nullus curabat diuitias: cū nulli usui esse possent: meritoq; dictū est: quod apud spartanos: ο πλουτοσ τυφλοσ. i. diuitiæ cecæ sunt. Aristopha. facit. πλουτον: eē cecū: docetq; oia fieri cā pecu niaꝝ. μωνοτατοσ. inqt γαρ ει συ παντων αιτιοσ και των κακων και των αγατων. i. tu solus o pluto cā es oium: & malorum

cēt. sed si multo maiori ex pte extat in utraq; fœli/citas. sic uita ñ solū si ūdiq; īferta bōis ē. sed si mul to maiore & grauiore ex pte bōa ꝑpēdūt: beata re ctē dici pt: seqť igiť bonoꝝ rōne uel ad suppliciū beata uita uirtutē. Cūq; ea descēdet ī tauꝝ Arist. zenocrate. Speusippo. Polemōe auctorib⁹. Nec eā minimis blādimētis corrupta deseret: eadē cal/liphōtis erit Diodoriq; snia: quoꝝ uterq; hōesta/tē sic cōplectiť: ut oia q sine ea sint: longe & retro ponēda cēseat. Reliq hře se uideť angustius: ena tāt tñ. Epicurus. Hiero. & si q sūt: q disertū illum Carneadē curēt defendere. Nemo ē. n. q eoꝝ bo/noꝝ aium putet eē iudicē: cūq; condoce faciat: ut ea q̄ bōa malaue uideāť possit cōtēnere: nā q̄ tibi Epicuri uideť: eadem erit Hiero. & carneadis cā: & hercle oium reliquoꝝ. Quis. n. parū est contra mortē: aut dolorē paratus. Ordiamur ab eo si pla cet quē mollē: quem uoluptariū dicimus. Quid is tibi mortē: ne uideť: an dolorē timere. Qui eū diē quo moriť: beatū appellat. Maximisq; dolori bus affect⁹ eos ipsos iuētoꝝ suoꝝ memoria & re/cordatōe cōfutat. Nec hoc sic agit: ut ex tpe quasi effutire uideať: de morte. n. ista sentit: ut dissolu/to aiante sensū extinctū putet: qđ āt sensu careat: nihil ad nos id iudicet ptinere. Itē de dolore terra habet q̄ sequať: quoꝝ magnitudinē breuitate cō solať: lōgiqtatē leuitatē: qd tādē isti grādiloq cō/tra hæc duo q̄ maxie angūt: melius se habēt q̄ epi curus? an ad cætera q̄ mala putāť: nō & epicurus & reliq philosophi satis pati uideňť. qs ñ paupta/tem extimescit. neq; tñ quisquā philosophoꝝ. hic uero ipse q̄ puo ē cōtētus: nēo de tenui uictu plu/ra dixit. Et. n. q̄ res pecuniȩ cupiditatē afferūt: ut amori: ut ambitiōi: ut quotidianis sūptib⁹ copiæ suppetāt: cū ꝓcul ab iis oibus reb⁹ absit. cur pecu niā magnopere desideret. uel potius curet oino?

& maloꝝ & bonoꝝ: & aliaꝝ quidẽ reꝝ ſacietas eſt præterq̃ unius pecuniæ: cuius nemo unq̃ plenus affati fu it. An ſcythes anacharſis: in oĩ re aſſerenda duo ſũt potiſſima: rõis & exẽpla: cũ hactenus: rõnibus uſus ſit: nunc ab exẽplis id qđ ꝓpoſuit affirmare cõtendit: q̃ pars eſt totius operis ſpecioſiſſima pulcherrimaq;: fuit ãt anacharſis apud ſocordiſſimos ſcythas ſapiens: floruit tẽporibus ſolonis: cuius imaginibus inſcriptũ eſt: lĩgua uẽtre: pudẽdis abſtinendũ eẽ: uitem dicere ſolebat: uuas tris ferre: primã uoluptatis: ſecundã ebrietatis: tertiã mæroris. Plinius tradit anacharſim inueniſſe rotã figuli: cuius circuitu uaſa formant̃: ſed ſi ut in

Scĩtia oium diuitiaꝝ
anacharſis
Tres uuæ in uitæ

An ſcythes anacharſis potuit ꝓ nihilo pecũiã ducere nr̃ates philoſophi facere nõ potuerũt. Illius epiſtola fert̃ his uerbis. Anacharſis Hanonni ſalutẽ. Mihi amictui eſt ſcythicũ tegmen: calciamẽtũ ſolorũ callũ: cubile terra: pulmentũ fames: lacte: caſeo carne ueſcor. Quar̃ ut ad qetũ me licet uenias. Munera ãt iſta qbus es delectatus: uel ciuibus tuis: uel diis ĩmortalibus dona. Oẽs fere philoſophi oĩum diſciplinaꝝ: niſi quos a recta rõne natura uitioſa detorſiſſet: hoc eodẽ aĩo eẽ potuerũt. Socrates in põpa cũ magnã uis auri argentiq; ferret̃ q̃ multa nõ dſiderio inqt Xenocrates cũ legati alexandro quinq̃gĩta ei talẽta attuliſſent: quæ erat pecunia temporibus illis Athenis p̃ſertim maxima adduxit legatos ad cœnam in academiam. Iis appoſuit tantum: qđ ſatis eſſet nullo apparatu: cum poſtridie roga. ẽt eũ

qt Seneca apud homeꝝ lõge antiquiorẽ inueniat̃ figuli rota: non uideo quõ anacharſis eẽ auctor huius rei potuit extat anacharſis epiſtola ad croeſum lydoꝝ regẽ breuiſſime ſcripta. Scythicũ tegmen: magna ſcythaꝝ pars ut auctor ẽ Seneca: terga uulpiũ ĩduit̃ ac muriũ q̃ tactu mollia & ĩpenetrabilia uẽtis ſunt. Soloꝝ callum. i. pro calciamẽto mihi eſt calloſa pedũ cutis: & ita ndicat ſe pedibus nudis obducto callo incedere ſolitũ græci: ανυποδητουσ uocãt q pedibus ſũt nudis ariſtophanes in fabula cui titulus eſt: νεφελαι p̃hos diſcalciatos inceſſens ſic inquit αλαζονασ τυοσ ωχριωντασ τουσ ανυποδητουσ λεγεσ. i. glorioſos pallẽtes nudi pedes dicis. Solũ aũt id oẽ dicimus: quod ſuſtinet qđ alicui ſubiacet. Vñ nauis ſolũ ẽ mare: ut Virgilius: ſubtrahiturq; ſolũ: & aer auiũ: ut Oui. aſtra tenent cæleſte ſolũ: & ſũma ſola terræ: ſola terræ appellarũt: quod nullus ignorat: ab eo qđ ſola teri p̃nt: ut interprætat̃. M. V. hic ſolũ opinor dictũ pro ſolea calciamĩti: & corio: in quo ſignificatu accip tur apud Martialẽ ita ſcribẽtem: pictuꝝ ſola baſiare regũ: & alibi: ſordidus antiq̃s ſolitus ꝓducere pelles. Et mordere luto putre uetuſq; ſolũ. Cõſilr nunc ſola intelligi uult. M. Tul. cutẽ pedũ infimã: quã uulgo ſoleã uocant: q calloſa fit & dura in diſcalciatis. & his: q ambulant pedibus nudis: quales ſunt ſacerdotes cõpluſculi: & nonnulli q tali habitu nomẽ ſanctitudinis captant. Pulpamentũ fames: optimũ obſonium eſt fames: eſurienti. n. & famelico ſordidus panis & cibarius uidetur tener & ſiligineus: hinc illud ſenecæ ex epiſtolis moralibus: non habet panem meus piſtor: ſed habet ullicus: ſed habet atrienſis: ſed habet colonus: malum panem inquis. Expecta bonus fiet: & illum tenerum tibi & ſiligineum fames & reddet. iõ non eſt ante edendũ q̃ illa imperet. In eandem ſententiã eſt illud oratianum: cum ſane panis latrantem ſtomachum bene leniet: deĩde paulo infra: ieiunus raro ſtomachus uulgaria tenuit. Pulpamentum autẽ a pulpa dictũ eſt: accipiturq; pro cibo lautiore: notiſſimum eſt illud terẽtianum prouerbium: lepus tute es. Et pulpamentum quæris. Quidã codices habent pulmentum: quod in eundem ſenſum accipitur: nam pulmẽta & pulmentaria ꝓ obſoniis cibariiſq; uſurpat latinitas a pulte dicta ut. M. Varro & Plinius prodiderunt: frugaliſſimi illi ueteres dãnabant pulmentaria quæ egerent alio pulmentario. Lacte ueſcor: talis fuit uictus germanorũ ut docet Cæſar in ſexto commentario his uerbis: Agriculturæ non ſtudent. Maiorq; pars uictus eorum in lacte: caſeo carne conſiſtit. Quã multa non deſidero. Attalus philoſophus cũ magna admiratione audientium dicere ſolebat: Diu mihi impoſuere diuitiæ: ſtupebam ubi aliquid ex illis alio atq; alio loco fulſerat. in quodã apparatu: uidi totas opes urbis cælatas & auro & argento & his quæ præciũ auri argẽtiq; uicerunt: exquiſitos colores & ueſtes: ultra finem hoſtium aduectas: hinc puerorum perſpicuos cultuq; atque forma greges hinc fœminarũ: quid hoc eſt, inquam aliud q̃ irrita cupiditas. hominum per ſe incitata. quid ſibi uult iſta pecuniæ põpa: me hercle minus cupiditatis iſtinc afferro q̃ attuleram: contempſi diuitias: non quia ſuperuacuæ: ſed quia puſilæ ſunt: itaq; quotiens tale aliqd perſtruxerit oculos meos: quotiens occurrit domus ſplẽdida: cohors culta ſeruoꝝ: lectica ſeruis ĩpoſita calõibus: ipſe mihi dico: qd miraris: quid ſtupes: põpa eſt oſtendũt̃ iſtæ res nõ poſſident̃: & dũ placent trãſeũt: ad ueras potius te cõuerte diuitias: diſce paruo eẽ contentus: & illam uocem magnus atq; aĩoſus exclama: habeamus aquã: habeamus polentã: turpe ẽ uitam beatã in auro atq; argẽto reponere: nihil deſideres oportet ſi uis prouocare iouem nihil deſiderãtẽ: hæc & alia id gẽus dixit attalus ſenecæ. & diſcipulis: natura dicit oĩbus idẽ ſenſit Socrates dicẽs. ex larga auri argẽtiq; copia ac ui non multa ex illis ſe deſiderare & merito. Nam qui ad naturã uiuit nunq̃ eſt pauper: qui ad opinionẽ nũq̃ ẽ diues. natura enim parũ. opinio ĩmenſũ deſiderat. Xenocrates. Plutarchus in apophthegmatis tradit Alexandrum magnũ. xenocrati philoſopho talenta quinquaginta dono miſiſſe. quæ non accepit dicens ſibi ea pecunia haud quãq̃ opus eſſe. mox interrogauit Alexander an amicum ullum xenocrates haberet. in quẽ eã pecuniã errogare poſſet. quã ſibi minime neceſſariã eſſe aſſerebat. ferunt miſſum quõdam xenocratem cum cæteris legatum. ad philippum alexandri patrem ac reliquos quidem donis corru

Rota figuli
Pelliceæ ſcytharũ ueſtes
Anypodeti diſcalciati
Solum quid
Sola terræ
Solũ ꝓ corio
Obſonnium fames
Pulpamẽtum
Pulmẽtũ
Snia Attali phĩloſophi
Oſtẽdũtur iſte res non poſſidẽtur
Natura paꝝ deſiderat
Xenocratis abſtinẽtia inexpugnabilis
Xenoc.

cui numerari iuberet. qd nos hesterna īquit cœnula nō ītellexistis me pecunia nō egere: Quos cū tristiores uidisset. xxx. minas accepit: ne aspernari regis liberalitatē uideret̃: at uero Diogenes liberius: ut cynicus Alexādro rogāti ut diceret si qd sibi op⁹ eēt. Nūc quidē paululū inqt a sole absit: Offecerat uidelicet apricanti. Et hic qdem disputare solebat: quāto regē psarū uita fortūaq; superet: sibi nihil deeē: illi nihil satis unquā fore: se eius uoluptates nō desiderare: qbus nūquam satiari ille posset: suas eū consequi nullo mō posse: Vides credo ut Epicurus cupiditatū genera diuisit nō nimis fortasse subtiliter: utiliter tñ partim esse naturales & necessarias: pti naturales & nō necessarias: pti neutrū. necessarias satiari posse pœne nihilio. Diuitias. n. naturæ parabiles eē: secūdū aūt gēus cupiditatū: nec ad potiēdū difficile eē censet: nec uero ad carēdum. Tertias quod essent plane inanes: neq; necessitatē mo-

ptos. & conuiuia celebrasse. & cū philip. sæpe ī colloquiū uenisse: solū uero xenocratē nihil hoꝝ factitasse. philippū postmodū dixisse tradūt: solū xenocratē ex oībus q aduenerant legatis munera spreuisse. talētū aūt multiplex est. atticū talētū qđ magnū appellant hēt libras octogita. & paulo amplius. parum uero sexagita pondo. attamē. M. V. qđ & Plinius memorat sexdecim sestercus taxari atticū talentū refert est & ægyptiū talentū & euboicū de qbus plura ī trāqlli cōmentariis. In academiā. fuit. n. xenocrates discipulus platonis. uixitq; plurimū in academia ut auctor est Laertius. Numerari. illa. s. talēta. q̃ ꝑ dono miserat alexāder. Hesterna. supioris diei. Pecunia nō egere: q. n. frugalissimus ē & cōtinētissimus ut erat Xenocrates: paruo contentus đgit: nec eget pecūia: quā illi uehementissime appetunt: quoꝝ infinitæ sūt & inexplebiles cupiditates unde q uult diues eē non diuitiis addēdū est: sed cupiditatibus đtrahendū: scribit Laertius Diogenes xenocratē ex magna pecūiæ sūma: quā miserat dono alexāder: tria tm̄ milia atticoꝝ accœpisse: reliquū remisisse: cū diceret illi opus eē pluribus q plures enutriret: ab antipatro quoq; sibi missā pecuniā repudiasse fert̃.

Trigita minas: mina attica ut docet Priscianus libra ē: græci unā uocant. Prisciāus Accipe ꝑterea paruo quā noīe graii mnā uocitant: nr̃iq; minā dixere priores. Vt cynicus: nā ī cynicis phīs nulla uerecūdia est: & uita liberior: adeo ut ī ꝑ patulo & prādeāt & coeāt: & licēter maledicat. ex quo Diogenes īterrogatus qdnā faciēs canis uocaretur qđ eis inqt blandior q dant: in eos uero q nō dant oblatro: malos āt mordeo: tradūt scriptores fere oēs alexādrū nō ualde ocio sum cū diogene ociū agēte aliqñ cōgressū est apud corīthū. illic. n. Diogenes diuersabat̃: cui nulla domus erat: sed ciuitas ꝑ domo: & ī publico & in tēplis habitans: q̃ sūt diis constituta: domū putans uniuersā terrā. q cōis hoīum parēs ē: tūc forte solus erat in carneo: id. n. nomē gymnasii ē: nec ullos discipulos habēs: cū ad eū accessit alexander: q cōplures phōs & primarios in ciuitate corītho uiros sibi obuios & cōgratulātes habuisse: idē factuꝝ diogenem cynici credidit: sed cū ille alexādrū nō magni pēderet: nec adularet̃ accessit ad alexā. & cōsalutauit ad solē apricantē: ille tā illustris uiri aduētu paulū cōmotus eūdē familiariter resalutat: mox rogat alexā. rei ne cuiusq̃ indigeat: cui diogenes Pau. inqt ab sole discedas: q̃ ex re: qđ is regiū splēdorē magnitudinēq; nihili fecerit. adeo delectatū admiratūq; ferunt alexādrū: ut ad amicos irridentes & p locū mordētes dixerit: ego ꝑfecto nisi alexāder essem diogenes eē uellē. Dion narrat qđ diogenes toruo aspectu ut leo alexādrū accedentē aspexerit: iusseritq; ut paulū facesseret: apricabat̃. n. ad solē: uñ alexāder uiri qetem & audaciā demiratus est: qđ eius p̃sentia minime eēt pmotus: Diogenes paulū īmoratus īterrogat alexandrū. nunqcq̃ a se accœpturus ueniat quo q̃rente nū pecuniā habeat: uel aliud qppiā qđ impertiat̃: multa respondit & p̃ciosa habeo: quoꝝ uereor an pticeps eē possis: ī hoc colloqo appellauit alexandrū suppositītiū: qđ cū ille egre ferret: nōne inqt mr̃ tua olympias dicit te nō ex philippo ortū eē: sed ex dracone: & deo nescio quo: qđ si ita ē suppositītius ꝑfecto es: hic alexāder subridēs q̃ tū nunq̃ antea gauisus ē. Plutarchus ī libro de fortūa dictū illud alexadri id diogenē: nisi alexāder essem diogenes esse uellē: ita interp̃tat̃: a philosopharer orōne: nisi opibus philosophatus eēm: nisi aīo ꝑposuissem orbē terraꝝ ad hūanitatē rediger̃. leges moralibus: pacēq; dissiminare. diogenis pauptatē īmitarer. Offecerat: nocuerat. obfuerat: īpedimēto fuerat. Apricanti: in aprico cōmorāti solēt captanti. M. V. licet uidere multos quotidie in hyeme apricari. hic aprici hoīes dicti. q in aprico sūt: & apricatione gaudēt. Et apricū locū uocāt soli ostētum: expositumq;. De diogene ait satyrographus: sensit alexāder testa cū uidit in illa magnū habitatorē: quāto fœlicior hic q nihil cuperet. q̃ q totū sibi posceret orbē. Partim eē naturales: uoluptatū aliæ naturales & necessariæ sunt: aliæ naturales: & nō necessariæ: aliæ uero neq; naturales neq; necessariæ sūt: sed circa inanē opinionē uersant̃. naturales & necessarias existimat epicurus eas: q̃ dolores sedāt: ut ē in siti potus: naturales uero nō necessarias: q̃ uoluptates solū uariāt. nō āt dolorē tollūt. ut p̃ciosi cibi. Neq; naturales autē neq; necessarias putat. ut sūt statuaꝝ collocatiōes. de cupiditatibus naturalibus est illud senecæ: dignū annotatu. Cibus famē domet. potio. sit ī libido q̃ necesse ē effluat. diuisio epicuri de cupiditatibus ita distīctis: quis nō minus subtilis sit utilis ē tñ: & ad fugalitatē ad ptinēs. Eē pa. natura ut īqt Boe. Paucis minimisq; rebus cōtenta ē: & ut auctor ē Seneca: ad manū ē & parabile qđ sat ē. q ad naturā uiuit nūq̃ ē paup. Scđm genus. naturales & nō necessarias cupiditates ītelligit. ut sūt lautiores cibi. & uina generosa. Tertias. que neq; naturales sunt neq; necessariæ

Atticum talentum

Cupiditatem inuēdæ

Mina
Mna
Canis cynicus
Colloqū alexandri & diogenis
Cranēū gymnasium
Nisi alex. essem diogenes esse uellem
Suppositi tius dictus alexā. a diogene
apricari
Aprici

Voluptates naturales
Necessariæ
Parabile qđ petit natura
Voluptates non necessariæ

necessariæ:ut statuaꝝ collocationes:ut aulea:ut famuliciū cultius:ut nitior oīs apparatus:talia.n.nō in nobis sunt:sed circa nos:imo nec nos qdē attingūt:qbus tā bñ carere possumus:q̄ si nunq̄ extitissent.Ioq; cupiditates taliū reꝝ:neq; naturales:neq; necessariæ existimant̄. In medio.naturaliū.s.& necessariaꝝ cupiditatū. Nō ge.pcipit Seneca in ep̄lis moralibus ut oīa naturalibus desideriis metiamur:nec qrendū esse q̄ li mensa qbus mistris afferat̄ cibus:cū nihil p̄ter cibū natura desideret:nā ut inqt scite & eleganter Ora. Non tibi cū fauces urit sitis aurea qris pocula?nū esuriēs fastidis oīa p̄ter pauonē rhombūq;?timēt tibi cū iguina nū

do:sed ne naturā qdē attingerent funditus eiiciendas putauit.Hoc loco multa ab epicurus disputāt̄ hæ q̄ uoluptates sigillatī extenuant̄: quaꝝ gña nō cōtēnūt:q̄rūt tñ copiā nā & obscœnas uoluptates:de qbus mlta ab illis habet̄ oro faciles cōis & i medio sitas eē dñt:easq; si natura reqrit:nō gñe aut loco:aut ordine sed forma ætate figura metiēdas putat:ab hisq; abstiere mime eē difficile:si aut ualitudo aut officiū aut fama postulet:oīnoq; genus hoc uoluptatū optabile eē si nō obsit:pdesse nūq̄. Totūq; hoc de uoluptate sic ille pcipit ut uoluptatē ipsam p se:qa uoluptas sit sp optādā expetendāq; putet:eadēq; rōne doloꝝ:id ob ip̄m:qa dolor sit semp esse fugiendū. Itaq; hac usuꝝ cōpēsatiōe sapiētē ut uoluptatē fugiat:si ea maiorē dolorē effectura sit:& dolorē suscipiat maiorē efficientē uoluptatē:oīaq; iucūda:q̄q̄ sensu corpis iudicent̄:ad aīum referri tñ.Quo circa corpus gaudere tādiu dū p̄ñtē sentiret uoluptatē aīum & p̄ñtem pcipere pariter cum corpe & pspicere uenientē nec p̄teritā p̄terfluere sinere.Ita perpetuas & cōtextas uoluptates in sapiente fore semp:cū expectationi speratarꝝ uoluptaꝝ pceptaꝝ memoria iungeret̄. Atq; iis silia ad uictū ēt trāsferunt̄:extenuat̄ q̄ magnificētia & sumptus epulaꝝ:qd puo cultu natura cōtēta sit. Etenim qs hoc nō uidet desideris ista cōdiri oīa.Darius i fuga cū aquā turbidā & cadaueribus īquinatā bibisset:

si ancilla aut uerna est p̄sto puer impetus in quē cōtinuo fiat malis tētigine rūpi:nō ego:nāq; parabilē amo uenerē facilemq;:egregie itaq; & sanctæ orati. his uersibus dignis me moratu negat prinere quo poculo sitis resti guat̄:quo cibo fames domet̄:qua fœmia libido expleat̄:sed desiderio tantū naturali:hæc oīa docet esse metienda. Prodesse nūq̄:dicere solebat pythagoras tū ueneriā uoluptatē eē exercendā cū hō seip̄o infirmior esse uelit:frequēs.n.cōcubitus:ut inqt Cel. corpus soluit:& nihil illa roborat corpus:& firmat uires q̄ ueneris abstinētia. Vt uo.ip.p se:Epicurus in uoluptate ponēs qd̄ sūmū bonū esse uult summūq; malū in dolore:sic docet:oē aīal simul atq; natū sit uoluptatē appetere:atq; gaudere ut sūmo bono:dolorē aspnari:ut sūm ī malū:& q̄tū possit a se repellere:idq; adeo claꝝ eē ait:ut nō egetopus est disputatione q̄ ob rē uoluptas expetēda:dolor fugiēdus sit sentiri hoc putat ut calere ignē niuē esse albā dulce mel. Idēa it sapia pp uoluptatē:insipientiam pp molestias esse fugiendā:nā uirtutes inqt nisi uoluptates efficerēt qs eas aut laudabiles aut expetendas arbitraret̄. Vt uo.fu.uoluptates:interdū omittunt̄ maioꝝ uoluptatū adipiscendaꝝ cā aut doloris fugiendi:sicut dolores quoq; suscipiunt̄ maioꝝ doloꝝ effugiendoꝝ cā:aut si ex his maior qppiā uoluptas efficiat̄:hinc est qd optimus q̄q; piculalabores dolorē p pria & p suis suscipit:uoluptatibus oībus posthabitis ut laudē:& ex laude maiorē uoluptatē adipiscat̄. Ad aium referri tñ:sentit epicurus:multo maiores esse:& uoluptates & dolores aī q̄ corporis:nā corpe nihil nisi p̄ñs:& qd adest sētire possumus:aīo āt & p̄terita & futura.De

Oratius
Venus exercēda cū infirmior fieri uis
Oē aīal appetens uoluptatis
uoluptates omittitur cā uoluptatis
Maiores uoluptates aī q̄ corporis

uoluptate q̄ q̄si titillat sensus & ad eos:cū suauitate illabit̄ dictū ē i.iii.tusculana copiosius:cōtra cyrenaici corpis dolore:q̄ aī deteriores arbitrant̄:corpe deniq; peccantes cruciari. Et prosp.i.ue.sapiens est in uoluptate inqt epicurus:neq;.n.tp̄s est ullū quo nō plus hēat uoluptatū q̄ doloꝝ:nā & p̄terea grate meminit:& p̄ñtibus fruit̄:neq; pendet ex futuris:sed uenientē uoluptatē cum uoluptate pspicit:ita recordatione p̄teritaꝝ uoluptatum:& spe futuraꝝ sapientē sp fore in uita btā:cū uoluptatibus p̄teritis cōiunctæ sint atq; cōtexe uoluptates future seriæ qdā cōtinēti ac ppetua. Paruo na.cōtē.sit:diuitias naturales parabiles esse dixit epicurus qd paruo esset natura cōtenta:nec minorē uoluptatē pcipi extenuissimo uictu.i.cōtemptissimis escis & potionibus:q̄ ex pciosissimis rebus exquisitissimisq;:iā dictū est queādmodum cibario pāe & aqua cōtentus erat. Desideriis:tum cibus ēt uilis circundissimus est:cum desiderāter appetit̄:& cū latrat stomachus:& intestina crepāt ieiunitate:ecōtrario cibus quis pciosissimus fastidienter p̄terit̄ a stomacho nausea bundo:expectādum itaq;:est edendi bibendiq; desiderium:si uolumus ut cibus potioq; delectent:nullum .n.cōdimentū est suauis fame & appetentia. Darius in fuga:darius rex psaꝝ bis iusto p̄lio uictus ab Alexā. magno:fuga saluti cōsuluit:qua in fuga maceratus siti cū bibisset aq̄ turbidā ac sanguinolētā:nūq̄ dixit se suauius bibisse:sit s.n.in potu optimū est cōdimētū:& ut auctor est Ari.in pblemati s:suauis scientes bibimus q̄ esurientes comedimus:minusq; siti q̄ famē possumus tollerare:cū sit sitis res magis anxia q̄ fames:nā q sitit res duas desiderat cibū atq; refrigerationē:q ambo exhibet potio:at q userit alterius tm̄ appetens est autumāt historici olim dario fere expiranti ac moribūdo:porrectā fuisse aquā a polistrato haustam galea:qua epota quisqs ex inquit mortalium:cū p tanto in medio beneficio dignā tibi referre gratiā nequeā

Sapientē semp fore in beatitate
parabiles diuitie naturales
Fames optimū condimentū
Suauius scitienses bibimus
Darius hausit aq̄ galea

negauit unq̃ se bibisse iucũdius. Nunq̃ uidelicet si tiens biberat. Nec esuriẽs Ptolemæus ederat. Cui cum pagranti ægyptũ comitibus nõ cõsecutis ciba rius in casa panis datus esset: nihil uisum est illo pa ne iucũdius. Socratẽ ferunt cũ usq; ad uespeꝝ cõtẽ tius ambularet: q̃ sitũq; esset ex eo quare id faceret: rñdisse se quo melius cœnaret obsonare nmbulan do famẽ: quid uictũ lacedæmonioꝝ in phidiciis nõ ne uidemus. Vbi cum tyrãnus cœnauisset. Diony sius negauit se iure illo nigro: qđ cœne caput erat delectatũ. Tum is q illa coxerat: minime miꝝ: cõdi menta. n. defuerunt: q̃ tandem inqt ille: labor ĩ ue natu: sudor cursus ab eurota: fames sitis: his. n. re bus lacedæmonioꝝ epulæ condiunt̃. Atq; hoc nõ ex hoĩum more solũ: sed etiam ex bestiis ĩtelligi po test: quæ ut quicquid obiectum est: quod modo a natura non sit alienum: eo cõtentæ nõ quærũt am

referet Alexãder: alexandro uero dii ꝑ eius summa in matrem uxorẽ ac liberos meos humanitate atq; cle mentia cui hoc dextræ pignus ꝑ me dabis: hæc dicentẽ. Accœpta polystrati manu uita đstituit. Plutarchus auctor est Artoxerxẽ post cõflictũ aduersus cyꝝ fratrẽ uulnere sitiq; confectũ ebibisse aquã inqnatã & pu tridã: ex utre sordido haustã: quo cotilæ octo id mensuræ nomẽ cõtinebant̃: hunc utrẽ cũ caunius qdã in ops ortoxerxi obtulisset totã ille ex nimia siti aquã ebibit: & cũ baiulus ꝑcontaret̃ nunqd talis potio illi molesta fuisse: tũc testatus ẽ deos ĩmortales: se nũq uinũ unq̃ bibisse iucũdius: eãq; aq̃ sibi pĩma leuissima q; suauiorẽ eẽ uisam ipse mox cauniũ illũ: q utrẽ aq̃ attulerat ex obscuro atq; egẽo cla rum opulẽtũq; effecit. Nec esuriens ptolo meus: de quo ptolmeo itelligat ambigi pt: cũ plures fuerint in ægypto reges hoc hoĩe ptolomeus lagi filius maxime celebrat̃: cu ius uerbũ est illđ memoratissimũ τουπλο υτειντο πλουτιξειν ειναι βασιλικωτερον.i. regalius esse pitare q̃ ditare: hic cũ ad cœnã amicos uocaret suppellectile illoꝝ utebat̃: & uasis: cũ ipe ꝑter necessaria possideret ni hil oẽs ptolomei post tertiũ ptolomeũ ma le dixerunt đlitiis corrupti: oĩum uero pes sime quartus: septimus & ultimus noĩe au letes cleopatræ pr̃: q ꝑter alia flagitia ẽt tibi cinũ exercuit: ob q̃ alexãdris eiectus ẽ. In casa: in domo uili & rustica casa a cauatione dicta est: casariã uocãt fœminã q̃ custodit casam. Socratẽ ferunt: porphirio oranus i terps in enarratione illius loci ex scđo ꝓmo num: ut pulmentaria quare sũdendo: sic ex ponit: ꝑ laborẽ cibũ exqre: hocãt Socrates primus ait: qui cũ in noctẽ usq; spaciaret̃ in terrogatus a quodã: cur hoc faceret rñdit: obsono cœnæ: significãs iõ se de adãbulare ut cibũ libenti aio appet: in. ii. de finibus ait. M. Tul. Socratẽ dicere solitũ cibi condimentũ esse famẽ: potio nis sitim. Ad uespeꝝ. ad horã uespertinã: & in noctẽ usq; ĩ qbusdã codicibus lego ad pyreũ: ut sit sensus. Socratẽ solitũ deambulare ex urbe athenaꝝ usq; in pyreũ: q portus est inclytus: in attico solo duoꝝ milliũ passuũ muro recedẽtibus athenis iunctus: ut inqt pli. de pyreo apud scriptores oĩs mentio est frequẽs thu cidides in. ii. auctor est: macrathice hoc est longos muros ad pyreũ usq;. xl. stadia ꝓcessisse: athenienses quõ dam themistoclis conlilio extruxerunt muꝝ circa pyrea: q erat tantæ latitudinis: ut ꝑ eũ duo plaustra sine o sensaculo ꝑterirent. De hoc copiosius in tertio ꝓpertii cõmentario sup eo uersu: inde ubi pyrei capiẽt me littore portus. Cõtentius. cõcitatus uehemẽtius & gradu pleniore: aduerbiũ est: sic. n. legere malim: q̃ con tentus sicut nonius marcellus: q citãt hoc testimoniũ ex tusculãis legit: cõtẽtus ãbularet expõitq; cõtinuus ꝑ seuerans. Obsonare: ꝑ obsonio parare. Est. n. obsonare obsoniũ emere ad epulandũ: unde obsonatores di cti: quoꝝ ministeriũ est obsonii cõparandi. Sene. adiice obsonatores: qbus dñici palati noticia subtilis est: qui sciunt cuius illũ rei sapor excitet: cuius delectat aspectus: de obsonatore affatim scripsimus in ãnotatio nibus: cũ taxatione acursianæ interꝑtationis: q̃ oppido q̃ ridicula est & friuola: q obsonatores accipit: ꝓ cã toribus: Alexander magnus dicere solebat se optimos hẽre οψοποιουσ.i. coquos cõcinatoresq; obsoniorũ: ad prandiũ quidẽ την νυκτοποριαν.i. nocturnã ambulationẽ. Ad cœnam uero ολιγωριστιαν i. prandi parci tatem. In phidiciis: conuiuia cretenses andria a uiris apellant: lacedæmõii phidicia: siue qđ philias. i. ami citiæ cã instituta sint seu potius a parsimonia. φειδομαι. n. significat parco & abstineo. φειδω parcitas & par simonia. φειδωλοσ. parcus: unde & phidicia dicta cõuiua de parca & frugi. Ex Plutarcho atheneo: cæteris conueniebant. n. ad phidicitia: conferentes singuli farinæ medinum uini choas octo quod nomẽ mensuræ est. Casei quinq; minas: ficuum quinq; semis minas. Præterea obsonii pusillũ quiddam. Ad hæc aũt phidi cia. Ibant pueri ueluti ad scholas castitatis. Ingredientium unicuiq; natu maximus fores ostendens inqt. δια τουτωνθυρων ουδισ εξερχεται λογοσ id est per hasce fores nullum uerbũ egredit̃ alio noĩe. συσσιτια. uo cabant̃ quasi dicas sodalitia interꝑtes Aristotelici cõmessationes interꝑtant̃ ex obsoniis ut μελασ ζωμοσ. i. ius nigrum maxime ꝓbat̃: in tantũ: ut seniores nec carne quidẽ uescant̃: sed ẽt adolescẽtibus ꝓbeant: ipsi iu re nigro uescentes ferunt Dionysiũ siciliæ tyrãnũ: ut auctor ẽ Plutarchus: qui a Cice. paulũ dissentit emis se laconicũ coquũ huiusce iuris nigri gratia: illiq; impasse ut sibi ius illud cõcinnaret impẽsæ nulli parcẽs: quo degustato offensum despuisset: tunc Diony. dixisse coquũ. O rex: hoc ius tibi tũc gustãdũ est: cũ laco nica exercitatione te exercueris. Exercitationes aũt laconicæ sunt uenatus: palestra: eurotas: sol: puluis: qui bus hauddubie rebus: fames & sitis parant̃: qbus cõdimentis cõdiẽdæ sunt epulæ: si eas suaues sciriq; sapo ris esse cõcupiscimus. Ab eurota: in. ii. cõmentario dictũ est eurotam fluuiũ esse laconiæ: ꝓpter spartam fluentẽ. Ex bestiis intelligi põt: quod parco uictu. & simplici natura contenta sit: uel bestiæ exẽplo sunt: q̃

Exemplũ Artoxerxis
Cotila mensure nomen
Nunq̃ se bibisse iucundius
Verbum Ptolomei dignum scitu
Regalius ditare q̃ ditescere
Ptolomei corrupti
Casa casaria
Dictum socratis obsono cœnæ
Pyreum portus
Macrathice
Cõtentius
Cõtentius
Obsonare
Obsonator
Dictum Alexãdri
Nyctoporia
Obsoniũ prandii
Oligaristia
Phidicia
Unđ choa mensura
Sysitia
Sodalicia
Ius nigrũ
Dictũ coq laconici
Laconica exercitatio

quamuis toto appetitu uoluptatem corporis sectentur: tamen eo pabulo contentæ: quod naturaliter appe/tūt alia non querunt: pecudibus.n. simplex & uniformis cibus sufficit. Persaꝝ a Xenophōte: Xenophon ī pedia cyri docet frugalissimos continentissimosq; fuisse persas in uictu: quibus pro cibo panis: pro obsonio nasturcium sit. In potum uero aqua fluuialis hauriatur: uenatu exercētur & donec uenantur cibo abstinent quodcunq; uenando cœperint pro obsonio habent si id minus nasturcio uescuntur. Est autem nasturcium uerba hortensis: quod nomā accœpit a narium tormento & inde ut auctor est Pli. uigoris significatio ꝓuer

plius. Ciuitates quædam uniuerse morte docte parsimonia delectantur: ut de lacedemoniis pauloante diximus. Persarū a xenophōte uict⁹ exponit̄ quos negat ad panē adhibere quicquā prę̄ter nasturtiū q̄ q̄ si q̄dam ēt sauiora nam desideret: q̄ multa ex terra arboribusq; gignūtur cū copia facili: tum suauitate præstantia. Adde siccitatem quæ cōsequitur hanc continentiam in uictu. Adde itegritatem ualitudinis. Confer sudantis: ructātis refertos epulis tāquā opimos boues: tum ītelliges qui uoluptatem maxime sequātur: eos maxime cōseq: iucūditatēq; uict⁹ esse in desiderio non in facietate. Timoteum clarū hominem athenis & principem ciuitatis ferūt cum cœnauisset apud Platonem: eoq; cōuiuio admodū delectatus eēt uidissetq; eū postridie dixisse. Vestrę

bio id uocabulum usurpauit: ueluti corpore excitantis: in arabia miræ: amplitudinis dicitur gigni estate & hyeme facilime nascitur prodest contra suspiria & tussim sestius: adiicit serpentes fugare: scorpionibus resistere. Capitis dolorem & alopecias emendare furunculos concoquit cum fermēto phagedenas ulcerum expurgat cum melle natura eius caustica ex optimum babilonium siluestri nasturcio ad omnia effectus maior sūt autem alopeciæ ut transeunter hoc quoq; annotemus: morbus & aera capitis cutem glabram facies capillis decidentibus dicta ηπο τησ αλοπεκοσ .i. a uulpe: que huic morbo: obnoxia est: de qua Cor. Celsus. Aui. Cæteri apud plinium sunt innumera: remedia est alopetias replendas: fit non solum in capillo sed etiam in barba: furunculus ueꝝ tuberculum acutum cum in flatione & dolore: furunculi ut refert Plini. in. xxyi. passim & quacunq; corporis parte ac maximo icōmodo nascuntur: mortiferum malum: cōfectis corporibus: phagedenas autem ulscera uocant alias nomen est sine modo esurientientium græci ut ad nasturciū redeamus cardomon appellant. Strabo in. xy. de uitu persaꝝ loquens sic refert quotidianus eorū cibus post exercitium est panis durissimus & cardamū & salis granū & carnes assæ siue elixæ; potus est aqua. Hierony. quoq; laudans frugalitatem meminit Xenopontis snīæ his uerbis psaꝝ regis cyri uitam Xenophō. yiii. uoluminibus explicat polenta & cardamo & sale: ac pane cibario eos asserēs uictitare. Testimoniū moderati psaꝝ uictus hoc quoq; ē qd' apud eos turpe est & spuer̄ & emūgi: ex quo apparet eos uictu modico uti & humores p labores cōsumere. In. ii. de finibus ī hāc snīam sic uoluptas nō minor ī nasturtio illo: quo uesci psas eē solitos scribit Xenophon. Cū copia facili: in hāc snīam Pithagoras ab esucarniū reuocans mortales: sic ait apud Ouidiū: sunt herbæ & fruges & ducētia ramos pondere poma súo: talis fuit priscoꝝ uictus: simplicior haud dubie & inocētior ac pabilior. In decretis canonicis distin. ultima de consecratione & apd' Hieronymū in libris cōtra Iouinianū scriptū legimus: qd' oleꝝ pomoꝝ: ac leguminū facilior apparatus ē & arte ipediisq; coquoꝝ nō indiget: & sine cura sustentat humanū genus. Diarchus ī libris antiqtatū: refert sub saturno .i. in aureo seculo cū oīa humanus funderet: nullū comedisse carnes: sed uniuersos uixisse frugibus & pomis: q̄ sponte terra gignebat. Epicu. libros suos repleuit oleribus & pomis Pli. cibo oleꝝ non onerari sensum autumat: tantus honos oleribus fuit: ut cognomina procerum inde nata sunt: lactucinosq; in ualeria familia non puduerit appellari: cepurica: græci appellant: quæ nostri hortensia: olera. s. q̄ ī horto serun tur. Sibinus tyro librū cepuricon scripsit hoc est hortensiorum: quem mecenati dicauit. Adde itegritatē ualitudinis: nihil ut inqt ioannes chrysostomus: sic sensuum acumen operat̄; sic egritudinē fugat sicut moderata refectio: parcitas quippe cibi: ut sospitatem simul ꝓcreat ut uoluptatē. Abūdātia uero morbū facit: & molestias īgerit: & egritudines generat. Ora. quoq; sancte & frugaliter scribit in sermonibus: hosce uersus dignos scitu nec īdignos memoratu Accipe nunc tenuis uictus quæ quātaq; secum afferat: imprimis ualeas bñ: nā uariæ res ut noceant homini credas memor illius escæ q̄ simplex olim tibi sederit at simus assis miscueris elixa: simul cō cōchilia turdis. Dulcia se in bilem uertent: stomachoq; tumultū lenta feret; pituita: qt ēt Pli. nr̄: hoī inquit cibus est utilissimus simplex aceruatio sapoꝝ pestifera & condimenta ꝑnitiosiora. Hippocrates. Aui. Gale. oīs medicoꝝ schola: clamant nihil esse conducibilius ad integritatem ualitudinis: tenui uictu & simplici cibo. Disputatio luculenta ē apud Macrobium: utrū simplex: an multiplex cibus salubrior sit q̄ eleganter edisserit morborum scaturigines nasci ex multiformi alimonia. q egrotat ut inqt ueriffime Hierony. non aliter recipit sanitatem: nisi tenui cibo & castigato uictu: quæ λεπτηδιαιτη .i. tēuis dieta quibus ergo recipitur sanitas: his & seruari potest. Confer sudantes: uita cardiaci est inquit Sene. sudare & bibere. in balneis loca fuerunt: quæ sudatoria nuncupabant: qbus sudor maxime euocatur: & sitis quæritur: quæ censoria obiurgatione incessit Sene. Cum scribit hæc in epistolis mortalibus; quid mihi cū istis calentibus stagnis quid cum sudatoriis? in q̄ sicus uapor corpora exhausturus includit̄ oīs sudor ꝑ laborē extat: erāt & priscis iusu balneaꝝ laconica: qbus crudelitatē excoquebāt: de his Coluella: celsus: uictruuius

Ructantes: ex crapula. s. & crudelitate: raphanus cibus illiberalis existimatur ꝑpterea qd' ei uis mira ē col/

Nasturciū p obsonio

Nasturciū unde

Medicina nasturtii

Alopeciæ

Furūculus

Phagedenæ

Cardamō

Cibus psarum

Apparatus oleum facilis

Victus priscoꝝ fruges & poma

Lactucini a lactucis

Cepurica

Hortēsia

oratiani uersus de tēui uictu

Simplex cibus saluberrimus

Dieta lepte

Sudatoria laconica

raphanus cibus illiberalis

equidē cœnæ nō solū in presentia sed ēt postero die iucūdæ sūt. Quid qđ ne mēte quidē recte uti possumus multū cibo & potiōes cōpleti. Est preclara epistola Platonis ad Diōis ꝓpinquos: i q̄ scriptū ē his fere uerbis. Quo cū uenissē uita illa beata quæ ferebaťplena italicaꝝ syracusanaꝝ que mensaꝝ. nullo mō mihi placuit bis in die saturꝝ fieri nec unquā pernoctare solum cæteraq; quæ comitatur huic uitæ ī qua sapiens nemo efficiť unq̄ moderatus uero multo minus q̄ enim natura tā mirabiliter tēpari pōt. Quomō igiť iucunda uita pōt eē a q̄ absit prudētia absit moderatio. Ex quo sardanapali opulētissimi siriæ regis error agnosciť q̄ icidit iussit i busto hec hēo q̄ ediq; q̄q; ex saturata libido hausit at illa iacēt multa & p̄clara relicta. Quid aliud inquit Aristoteles ī bonis nō in regis sepulchro inscriberes. Hæc habere se mortuum dicit que ne uiuus quidē diutius ha

Pōponiū nunq̄ ructasse · Lelius sophos · Qui bn̄ cenat · Qui male · Timothe. · Eutyches · Timotheus tibicen · Cena frugi i posterū iucūda · Plenus uenter obruit aīum · Vinum mors memoriæ Senecæ · Verba ī luxum · Ebrietas ısania uolūtaria · Epistola platonis · Syracusanæ mēsæ · Bis sať in die · Dion syracusanus · De sardanapalo · Epitaphium sardanapali

ligēdi spiritū: laxandiq; ructū pōponiū cōsularē poetā nūq̄ ructasse annotauerūt scriptores; sicut sternutamētū capitis expiratio est; flatus alui; sic ructus uētriculi; ut docet Aristo. li. xx. ꝓblematum. Eructādo sentimus cibū accersere ī stomacho ob inæq̄lē digestionē; ut testis ē Macro. ī ultio saturnaliū. Nō ī sacietate: Lelius sophos. i. sapiēs apđ Luciliū Gallomū gurgitē Ganeonēq; maximū negat unq̄ bn̄ cenare: q oīa pōat ī uoluptate; ipse āt Lelius semp bn̄: qd ita qa ueniebat ad cenā ut satiaret aīo qeto desideria naturæ: is. n. bene cenat: q recte frugaliter honestæ: ille uero male: qui praue: male: nequiter cenat Timotheum timotheus cononis filius atheniēsis acceptā a patre gloriā mltis auxit uirtutibus: fuit. n. disertus ipiger laboriosus: rei militaris pitus: & qđ sup oīa est ευτυχησ. i. fortunatus ipator hēbať: cui statua publicitus ī foro athenis posita est ob uictoriā: q̄ uictis lacedemoniis ipium auxit atheniēsiū: post obitū timothei nō feř q̄sq̄ fuit athenis dignus memoria fuit alter timotheus: i. arte tibiaꝝ clarus quem ferūt dupli ces ab his quos alius īstituisset solitū existere mercedes q̄ si rudes traderētur; gemiatū sibi opus dicebat de docendi prius mox docēdi. Postero die iucūde: hoc uerbo signare uoluit Timo. cōuiuiū Platōis parcū fuisse: sobriū & frugi: Cuius hec uis ē atq; cōditio; ut sensum nō oneret: nec igenium p̄mat nec corpus degrauet: sitq; talis cena ēt ī posteꝝ diē iucūda & salutaris: q. n. parce cenat & frugaliter: is seq̄nti quoq; die & melius ualet & facilius euigilat. Et igenio utiť uegetiori acutioriq; ad oīa obeūda. In hác sn̄iam eē illđ oratianū. Alter ubi dicto citius curata: sopori mēbra dedit uegetus p̄scripta ad muniat surgit. Multo ci. con. nihil ita obruit. aīum ut plēus uēter & exustās & huc illucq; seuertēs & ī ructus uel ī crepitus uētoꝝ el flatōe respirāt: sicut sanctissime docet Hiero. li. ii. aduersus Iouinianū Pli. taxās ebrietatē ōndit Vinū eē mortē memoriæ: ac fere reꝝ oīum obliuionē nō pt iqt Sene. salutare studiū fieri sine frugalitate. Idē nō minus sanctus q̄ eruditus scriptor tradit copia ciboꝝ subtilitatem mētis ipiri: q porās ī luxuriā ganeonū scripsit hæc ꝓpe diuinitus. Inuētæ mille cōdituræ qbus auditas excitaretur: q̄ desiderātibus alimenta erāt: onera sūt plenis. Inde pallor & neruoꝝ uino madētiū tremor: & miserabilior ex cruditatibus q̄ ex fame macies. Inde icerti labentiū pedes & semp q̄lis in ipsa ebrietate titubatio ī de in totā cutē humor admissus distētusq; uenter: dū male assuescit plus carpere q̄ oporteat. Inde suffusio luridæ bilis & decolor. uultus tabesq; ī se putrescētiū: & retorti digiti articulis obrigescētibus neruoꝝ sine sensu iacētiū torpor: aut palpitatio corpoꝝ sine ītermissiōe uibrātiū: qd capitis uertigies dicā qd oculoꝝ auriūq; torměta? & cærebri estuātis uerminatōes? qd alios referrā inumerabiles morbos supplicia luxuriæ hæc sāctissimi uiri senecæ poratio: quē nō cōfundat gulosoꝝ: quē nō a ganea: a popina ab helluatōe reuocet ad frugalitatē: & p̄simoniā? Idē carpēs ebrietatē; hoīs aīum iqt nimio uīo turbari: & nihil aliđ eē ebritatē q̄ uoluntariā īsaniā: q hoīem efficit ignorātē: sui & uertiginē capitis gignit & igeniū ꝓrsus obrutum sepelit. Epistola platōis: īter platōis epistolas hæc quoq; extat: cuius initiū ē scripsistis mihi q̄ scribēs a diōis syracusani ꝓpinquos & amicos ōndit se resiliisse ab admīstrāda rep. cū uideret leges: mores: hoīes cūcta corrupta: Italiā iqt sciciliāq; adiui: quo cū puenissē: uitā illā q̄ beatā uocāt: italicaꝝ syracusanarūq; mēsaꝝ plenā nullū mō ꝓbaui; bis uidelicet ī die saturnū fieri & nocte nū q̄ iacere solū &c. q uitā huiusmōi subsequunť: nēo. n. oīum q sub cœlo sūt si ī huiusmōi moribus ab adolescētia nutriať: quis natura mirabili: sit: nūq̄ tn̄ prudēs euadet: tēpatus esse certe nūq̄ curabit: lōga ē luculentaq; platōis epistola: q̄ multa explicāť digna mēoratu. fuit autē diō syracusanus platōis studiosissimus. affectator. q p̄riā asseruit ī libertatē ex turbato dionysio de quo plutar. ꝓbus. Emylius & cæteri scriptores satis multa. i. ii. de finibus ait syracusanas mensas a platōe grauiter uitupari. Macro. quoq; meminit mēsæ siculæ tāq̄ luxuriosæ. Sardanapali. sardanapalus ultius assyrioꝝ rex molitia: luxu: desidia: notissimus ē fuit. n. muliēr corruptior nec erubuit iter scortoꝝ græges. nere & muliebri habitu fœmias oīs lasciuia antiere q̄obrē īdignati assyrii tali fœmiæ parere duce arbace desciscētes bellū sardanapalo itulerūt. q uictus itra regiā se recepit & extructa pyra se atq; diuitias ī icōdiū misit hoc solo ut iustius iqt imitatus uiꝝ: sardanapali monumētū est ī anchiala ciuitate cyliciæ & lapidea statua. q dextræ manus digitos quasi cōplodit. Ibi epithaphium assyriis lr̄is īscriptum huiuscemodi. Sardanapalus anacydaraxis filius anchyalem & tharsum uno die condidit. Ede. bibe. lude. Et cū te mortalem noris p̄sentibus exple delitiis aīum: post mortē nulla uoluptas. Nāq; ego sum puluis. q nup tāiā tenebā. hæc habeo q̄ edi queq; exaturata libido hausit. at illa manent multa & p̄clara relicta. hoc sapiens uitæ mortalibus est documentū. Diodorus in tertio bibliothecæ: sardanapalus inquit a Nino trigesimus rex excessit omnes superiores

desidia ac uoluptate:uocē fœminā loq̄ndo imitatus:stola muliebri cultus:ī oēm libidinē ꝓuolutus succes soribus post obitū suū i sepulchro īscribi mādauit epigrāma qđ dixius:hic ait Aristo.in.i.ethicoꝝ uitā uo luptuosam amat uulgus:& istar sardanapali:itē agūt:īde luxus sardanapaliaus dictus ab auctoribus idōeis. Quod ptiet ad hāc sniam sic scribit i.ii.de finibus.Corporis āt uoluptas ēt si ptērea delectat:nō itelligo cur Aristo.sardanapali epigrāma tātope derideat:ī quo ille res syriæ gloriat̄ se oēs secū libidinū uoluptates ab stulisse.qđ.n.ne uiuus qdē iqt diutius sentire poterat:dū uita fruebat̄:quō id potuit mortuo pmāere. In

bebat quā fruebat̄. Cur igit̄ diuitiæ desiderent̄ aut ubi pauptas beatos eē nō sinet̄ signis credo:tabulis ludis qs ē q his delectet̄. nōne melius tenues hoīes fruūt̄: quā illis q his abūdāt. Est.n.eaꝝ oīum rerū nr̄a i urbe sūma i publico copia: q̄ q priuati hn̄t nec tā multa & raro uidēt: cū i sua rura uenerit: quos tñ pungit aliqd cū illa uñ habeant recordant̄. Dies de ficiet si uelī pauptatis cām defendere. Aperta.n.res ē & quotidie nos ipsa natura admōet q̄ paucis quā paruis rebꝰ egeat quā uilibus. Nū igit ignabilitas: aut humilitas: aut ēt popularis offensio sapiētē bea tū esse ꝓhibebit. Vide ne plus cōmēdatio i uulgus & hec q̄ expetit̄ gloria: molestiæ hēat q̄ uoluptatis. Leuiculus sane nr̄ Demosthenes q illo susurro dele ctari se dicebat aquā ferētis muliercule: ut mos i gre cia est: insusurrantisq; alteri: hic est ille Demosthe nes. Quid hoc leuius: At q̄tus orator: sed apđ alios loqui uidelicet didicerat: non multum: ipse secum

bonis:epitaphiū sardanapali:magis cōuenit opimo boui:cuius appetitus fert̄ ad explen dā saginā & libidinē:qua regi quē docet so brietas & cura populoꝝ:uñ hoē.regē appel lat ποιμενα λαων.i.pastorem populoꝝ. Si gnis credo:dicet qspiā iō diuitias desiderari explosa pauptate:ut statuæ ut tabulæ pictæ cōparēt ut ludis oblectemur:ait.M.T hoies paupes melius his frui q̄ diuites:q bus larga suppetit copia:Romæ.n.i publico uisebant̄ multæ statuæ:multæq; tabulæ pictæ artifi cū nobilissimoꝝ:nāq; ut auctor ē Pli.statuæ ornamētū fori nō solū romæ:sed ēt in mūi cipiis eē ceperūt i.M.scauri edilitate tria mi lia signoꝝ i scena tm̄ fuere: tēporalio thea tro.Mumius deuicta achaia repleuit urbē si gnis & statuis.M.agrippa quādā habuit rōnē magnificā de talibus oībus signisq; publicā dis.Sed multi i uillas suas recōdere malue rūt q̄ publicare. Diuus Augustus i foro suo posuit duas tabulas ɔtinētes pictā belli faciē & triūphū.Cæsar dictator publice dicauit: tabulas pictas.i qbus aiax & media cōtinebā tur:talibus spectaculis pascebat̄.Po.Ro.ut i qt Ora.suspendit picta uultū mētēq; tabella ideoq; idignatū.Po.Ro.ferūt aduersus tibe riū pricipē:q statuā ab agrippa publicatā trāstulit i publicū.Alio ibi signo substituto:tūc magis theatri cla maribus.Cōflagitauit populus reponi apoxyomeō:sic.n.dicebat̄ signū illud qđ signat se distrigentē expo lientēq;. Cū i sua rura:Scaurus syllæ priuignus post exibitos i ædilitate ludos magnificentissimos: repor tauit i tusculanā uillā tabulas pictas & signa:hoc ē statuas una cū reliquo apparatu:q̄ oīa icensa u illa ab ira tis seruis cōcremata sūt. Pungit aliqd:Cōsciētia fodicat:& istat carnificis itrīsecus grassat̄:qua iudice nēo nocēs absoluit̄:q efficit:ut nobis i cōspectu añ oculos semp ob er rēt peccata nr̄a & noxe.Itaq; merito illi pū gunt̄ i aīo cōscientiæ stimulo:q uillas suas cōtēplantes:signis ac tabulis pictis excultas recordant̄: hæc oīa sese ex rapinis & ruinis cōparasse:hic ē rapinaꝝ exitus:ob hoc prouinciales spoliant̄:aliena bona corripiunt̄ ut uillæ nr̄æ ornamentis tabulis cōdecorent̄. Extat iter uerrinas ciceronis ōrō:quæ īscribit̄ de signis:q̄ do cet uerrem oīa signa simulacraq; tā deorum q̄ hominum faberrime.facta.Ex tota sicilia sustulisse: & intra domum comportasse. Paupertatis cām:Apu.paupertas causam luculenter copioseq; tutatur i apologia: qui inter pleraq; alia hæc quoq; ascripsit.enim uero paupertas oli philosophiæ uernacula est:frugi:sobria: paruo.potens:Emula laudis aduersus diuitias.possessa:habitu secura cultus simplex:cōsilio bene suada:ne minem unquam superbia inflabit:neminem impotentia deprauauit:neminem tyrannide efferauit:delitias uētris & inguinum neq; uult ullas:neq; potest:paupertas inquam prisca apud secula oīum ciuitatum condi trix:omnium artium repetrix:omnium paccatorum inops:omnis gloriæ munifica:cunctis laudibus apud omnes nationes perfuncta. Non igitur ignobilitas. Aristoteles i prīo ethicorum:beatitudinem maculari. ait ignobilitate:multi quoq; iter mala numerant ignobilitatem sordidosq; natales. Humilitas:uilitas ge neris:humiles.n.latini uocant obscuro loco & tenui natos.Ecclesiasti & uulgus humilitatē accipiunt ꝓman suetudīe & summissione quadam animoꝝ. Popularis offensio:repulsam significat:qua sæpe candidati sugillantur a populo in honorem petitione. Commendatio i uulgus:is cōmendat̄ in uulgus:q fauorabi lis est:& gratiosus apud populum: qui honore adipiscit̄:quem uulgus extollit:sed popularis gloria nō so lida est:sed adumbrata:ideoq;non tam expetenda quam fugienda:cū i uulgo non sit rō:non consiliū:non diligentia:nunquā inqt Sene.uolui populo placere:nam quæ probat populus ego nescio:q̄ aūt scio a popu lo non ꝓbant̄.M.T.in ōrōne ꝓ plancio illæ inqt undæ comitioꝝ ut mare ꝓfundū & imēsum sic efferuescūt quodam quasi estu:ut alios accedant ab aliis recedant. Leuiculus:taxat demosthenem:tanq̄ leuis mobi lisq; gloriatōis ipulsu:q aniculæ laudatione letatus est cū fructus uirtutis & finis nō sit i laudatōe:maxime q; mulierculæ ponenda:cū talis gloriatio minime expetēda sit. Diuus Hierony. plīm esse dixit gloriæ aīal & rumoꝝ uenale mancipiū.de hoc demosthēis exemplo meminit Pli.i epistolis referens ipse uerba græca qbus usa ē auus īsusurrās uerba plinii sūt hæc:an si Demosthenes iure letatus ē.qđ illū anus attica ita nosci

Statuæ or namētū fori

Apoxyo menon

In uilla si gna

Viscon scientiæ

Verres si gna sustu lit

Laus pau ptatis ex apuleio

Humiles

Popul aris gloria nō tā expetē da

Hic est demosthenes Hic est Maxius oratorum demosthenes Endica syllabi sidonii de demosth. Secũ loq Psalmographus Ignobilis ꝑ ignoto Gnobilis ignorabilis Nemo me nouit mihi cane & musis Dictũ euripidis populus ex pluribus Expertus metuit Subiectus q̃ tyrãnus eẽ maluit Lacrymæ heracliti Scotinos Hermodorus iterꝑtes legũ

intelligẽdum est igitur ne gloriam populareẽ ipsam ꝑ se expetendam nec ignobilitatẽ extimescẽdã. Veni inquit Athenas Democritus: neq; me q̃squã ibi agnouit constantẽ hominem & grauem: q glorieť a gloria se absuisse: Antibicies iiq; qui fidibus utũtur suo non multitudinis arbitrio cantus nũerosq; moderanť Vir sapiens multo arte moiore præditus nunquid uerissimũ sit: sed quid uelit uulgus exquiret: An qcq̃ stultius q̃ quo singulos sicut oparios: barbarosq; contemnas: eos aliquid putare esse uniuersos. Ille uero nostras ambitiones leuitatesq; cõtemnet: honoresq; populi ẽt ultro delatos repudiabit. Nos aũt eos nescimus antequam pœnitere cœpit cõtẽnere. Est apud Eraclitum physicũ de pricipe Ephesiorum Hermodoro Vniuersos ait Ephesios

rauit ουτοσ εστι δημοσ θενησ ego celebritate no͞is mei gaudere non debeo. Vt mos in græcia: apud: nos hic quoq; mos est: ut fœminæ aquatum: eant aquamq; baiulent qua utimur in culinæ ministerio. Hic est ille græce dicitur ουτοσ εστι δημοσθενησ quadrat huic sententiæ illud persianum. Est pulchrum digito monstrari & dicier hic est: epigrammatista de se dixit & dicitur hic est De thelamone quoq; cum admiratione dicebatur hiccine est telamõ ille cuius ob os graii ora obuertebant sua. At quantus orator néo non nouit maximum oratorum: & sine controuersia clarissimum esse Demosthenẽ: qui in arce eloquentiæ apd' grecos stetit quo athenas ipsas magis atticas nõ fuisse autumat. M. T. in oratore. Eumque unum ait eminere inter omnes in omni genere dicendi. Apud alios loq Demosthenes in contionibus atheniẽsium loq solebat Ibiq; ut regulus dominabatur: qui ut inquit sidonius Apollinaris in endecasyllabis graphice decenterq; compositis pãdioniã monebat arte orator caueam tumultuosus seu luscum raperetur i philippum causam seu ctesiphontis actitater: uir semper popularitate crescẽns & iuste residens in arte fandi. Ipse secũ: Demosthenes apud populum: atheniensem loqui didicerat: iõq; auræ popularis plusquam par ẽ: erat auidior: secũ ãt loqui non didicerat: sicuti grauissimi phi factitare dicuntur sicuti faciebat Africanus q in solitudine secum loqui solitus erat ita ut colloquio alterius non egeret: qui autem se cum loquitur & seipsum intus excutit non magnipendit: rumores populares non gloriosam captat non pendet ex uulgi iudicio: sed sibiipsi iudex est seq; ipsum sua ipsius uirtute metitur: psalmographus propheta docet nos tanquam in ampla domo deambulare in corde nostro & conuersari cum eo tanquam cum bono contubernali: ut sibi ipsi diceret & loqueretur secum ut est illud dixi custodiam uias meas. Nec ignobilitatem: gloriæ ignobilitatem per antitheton opponit antiqui enim nobilem pro noto ponebant: & ignobilem pro ignoto: plautus peregrina facies uidetur hominis ignobilis: dicitur & ignobilis. p. g. litteram gnobilis enunciabatur apud ueteres: ut actius. ergo me argos referram: nam hic sum gnobilis. Veni athenas: alii glorianť: quod cognobiles sint: & sui nominis celebritate lẽtantur: Econtrario democritus gloriatur se fuisse ignobilem; ignotũq: apud athenienses: & ita ex contemptu gloriæ: quam alii appetenter inhiant capit uoluptatem: constat iquit Diogenes Laertius Democritum athenas uenisse atq; ob despectum gloriæ congnosci uoluisse: & cum agnouiscet socratem: ipsum a socrate fuisse ignoratum: ueni athenas inquit & nemo me cognouit. Suo nõ multitudinis arbitrio: Conuenit huic loco exemplum illud antigenidæ tibicinis: qui discipulo suo parum populo se fœliciter approbanti. Dixit mihi cane & musis. Euripides quoq; dixit: se ut populum doceret: nõ ut a populo disceret fabulas componere solere. Diuus Hieronymus: eruditis inquit contentus auribus: nõ magnopere cures quid impuritorum de ingenio tuo rumusculi iactitent: fœlices iquit fabius essent artes si de illis soli artifices iudicarent: pessimus iudex est turba: utpote consulta imprudens temeraria sine iudicio sine ratione: sine circunspicientia. Igitur si tibicines fidicinesq; nolunt moderari: cantus suos: & modulationes nũerosas ex arbitrio multitudinis: sed suo: tanto magis debet uir sapiens non spectare quid uelit populus: quid turbæ prebetur: sed seipsum suarum actionum iudicem trutinatoremq; præbere: nã populo aliena uirtus odiosa est utpote indocto & insipienti. Esse uniuersos: populus constat ex pluribus: qui singulari uelut tabernarii oparii idocti despiciunť. Ex quo fit: ut cuius ptes floccipẽdimus in totũ uniuersumq; nõ magni faciamus totum. n. constat ex partibus & si ptes iprobæ totum quoq; minime probũ erit: stultitia est ergo uniuersos suspicere: quos singulos contemnas. Ille: uir sapiens. Eos: honores: Ambitiosi cupidiq; honorum id subide faciunt quod tyranni qbus inexpertis dulcissima est optatissimaq; supra res omnes tyrannica potestas. Experti deinde quam periculosa quam lubrica: quam sollicita sit: eam accusant adepti. Ita qui magistratus populares semel gustauerunt: pius: oneris quam honoris: plus curarum: quam uoluptatum i his eẽ cognoscunt: Vnde penitentia: & expenitudine contemptus consequuntur: phalaris i epistolis ad filium testatur se penitere tyrannis: aitq; eum qui tyrannidem expertus sit tyranno subiectum: quam tyrannũ esse malle ille. n. unum dumtaxat formidat aliis incommodis liber: tyrannus autem: & qui extrinsecus insidias moliunť: & qui se custodiunt timer. Heraclitum phisicum: hic est ille qui quotiens domo ægrediebatur flebat: sicut Democritus ridebat: alteri omnia quæ agimus miseriæ: alteri ieptiæ uidebantur. Cognominatus: est scotinos: quasi tenebricosus: de industria. n. obscurabat stilum. Ideoq; eius uolumina: phi: sudantes uix itelligunt: fuit ephesius. Hermodoro: pomponius iuriscõsultus: hermodorum ephesium in italia exulantẽ auctorẽ fuisse decẽuiris eradit. xii. tabularum ferendaq;. Pli. dicit hunc fuisse interpretẽ legum decemuiralium eiq; ob id statuam publice dicatam Verba plinii subscripsimus: ex li. xxxiii. q̃ sunt hæc: fuit & hermodari

ephesii

ephœsii in comitio legum quas decẽuiri scribebant interpretis publicæ dicata strabo qd' sñiæ huic quadrat. hic scri. in .xiiii. in epheso fuere uiri mẽoratu digni & ex antiqs heraclytus: cui cognomẽto fuit scotinus. itẽ hermodorus de quo hic idẽ inqt. Dignos esse oẽs ephesios strangulari: q hermodorum uirum inter eos frugi eie cerũt dicentes: nemo nr̃um frugi esto: alioqn cũ aliis eiiciat̃ hic uir leges quasdã ur̃ romanis conscripsisse: hactenus strabo. Exuperãtiam uirtutis oderũt: Arist. in .iii. politicorum apd̃ græcos relegari solitũ ad tps aliqd' eũ uirorum refert q supexcellere uideret̃: & in quo eẽt exuperantia aliq̃ uel uirtutis uel diuitiarum uel ciuilis potẽtiæ. uñ inductus ostracismus qd' est exilium decẽnale: sup quo copiosissime ãnotauimus in libro annotationũ hoc astrocismo themistocles. Cymon. Arifides: fereq; oẽs pcellentes in rep. atheniensiũ mulctati sũt: fuit aũt aristides lysimachi filius atheniẽsis tã ta uirtute pditus: ut unus post hoium mẽoriã: δικαιοσ .i. iustus sit cognominatus: q ob hanc iustitiæ gloriã: & uirtutis claritudinẽ inuidiæ populari obnoxius testula .i. ostracismo illoq; exilio decem annorum e ciuitate eiectus est qua in re cõtigit hoc memorabile erat inter cæterã multitudinẽ cõcitatã ad aristidem dãnandum qdam illiteratus ac plane rusticãus: & ut græci dicũt: αγϱαμματοσ καια γϱοικοσ: qui cum ostraco .i. calculo siue testula accessit ad aristidem: rogãs ut aristidis: nomen inscribere ut ille pr̃ia pelleret̃ tunc ille noscis ne aristidẽ: qd' cũ ille negasset qsisse ex eo dr̃: q̃re id faceret: aut qd aristides cõmisisset: cur tãta pœna dignus iudicet̃. Cui ille r̃ndet: se ignorare aristidẽ: sed sibi nõ placere: qd' cupide laborasset: ut pter ceteros iustus appellaret̃: tunc aristides tacẽs nomẽ suũ iscripsit ostraco & hoi reddidit: post hanc dãnationẽ sexto fere anno: q̃ erat expulsus plebiscito in pr̃iam restitutus ẽ: auctores plutarchus: pbus emylius cæteri. Infinitatem rerum phiam intelligit quæ rerũ naturas scrutat̃ neq; solum his contenta est: q̃ intra mundũ cõtinent̃: sed extimia quoq; mũdi: & cœlo ipso sublimiora q̃piã altitudinis studio: uestigat & inqrit. Exiliũ credo. exilium non suppliciũ est: sed pfugiũ portusq;

esse morte mulctandos: quod cum ciuitate expellerent Hermodorum: ita locuti sũt: nẽo de nobis unus excellat: sed si qs extiterit: alio in loco & apud alios sit. An hoc non ita fit oĩ ĩ populo. Nõne omnẽ exuperantiã uirtutis oderũt: Quid Aristides malo .n. græcorum: quã nostra proferre nõne ob eam causam expulsus est patria: q̃ præter modum iustus esset. Quãtis igitur molestiis uacant qui nihilo omnino cum populo contrahunt. Quid est enim dulcius: ocio litterato. His dico lr̃is: quibus infinitatem rerum atq; naturæ: & ĩ hoc ipso mũdo: cœlum terras maria cognoscimus: Contempto igit̃ honore contempta etiam pecunia: quid relinquit̃: quod extimescendum sit. Exilium credo qd' in maximis malis ducit̃. Id si propter alienam & offensam populi uoluntatem malum est: quã sit ea cõtẽnẽda paulo ante dictum est: sin abesse a patria miserum est plenæ miserorum prouinciæ sũt. Ex quibus admodũ pauci in patriã reuertunt̃. At mulctant̃ bonis exules. Quid cum. Parum ne multa de tolerãda paupertate dicũtur. Iam uero exilium si rerum naturã nõ ignominiam nominis quærimus: quãtũ demum a perpetua peregrinatione differt: ĩ quã ætates suas philosophi nobilissimi cõsũpserũt. Xẽocrates Crã

supplicii nam qui uolunt pœnã aliquã subterfugere: aut Calamitatẽ: eo solum uertunt hoc est sedẽ ac locũ mutãt. Et ut docet Ci. in orone p cecina maleficiũ nullum exilio ex lege mulctabat̃. Sed cum oẽs uincula neces ignominiasq; uitant: q̃ sunt legibus cõstitutæ: confugiunt quasi ad arma in exilium: q si in ciuitate legis uim subire uellent: non prius ciuitatẽ q̃ uitã amitterent: qa nolũt nõ adimit̃ his ciuitas: sed ab his relinqt̃: atq; deponit̃. Idẽ in orone ad põtifices de domo sua: ait exulis nomẽ eẽ calamitatis nõ turpitudinis: qñ igit̃ est turpe: reuera qñ est pœna peccati: opinione ãt hoium qñ est pœna dãnati. Sene. in lib. de cõsulatione ad albinã matrem exilium definiens ait. Exilium nempe loci cõmutatio est: hanc cõmutationem loci aliqñ sequunt̃ incõmoda: paupertas: ignomina: cõtemptus: qbus detractis: nihil est qd' magnopere exilium sit pertimescendum: nec cõmutatio loci onerosa. Assiduus .n. est humani generis discursus: & naturalis quædã irritatio aĩs mortaliũ inesse credit̃ cõmutãdi sedes & trãsferẽdi domicilia Pli. quoq; nr̃ tradit naturã ẽt arborũ nedum hoium Auidam esse peregrinationis: legimus gentes totas & populos mutasse sedem: ex quo fit ut carere patria nõ sit miserũ: Quod & Mar. Marcellus iudicauit: q in exilio mytileneo beatissĩe uixit: neq; unq̃ bonarum artiũ cupidior fuit: q̃ illo tpe q sciebat oẽm locũ sapiẽti uiro pr̃iam eẽ: itaq; bene exilium tulit: nec quicq̃ in aĩo eius mutauit loci cõmutatio: q̃uis .n. pauptas sequeret̃. In q̃ nihil mali esse afferunt philosophi: & paulo supra M. T. demonstrauit: cum parabiles sint diuitiæ naturales: secundum: quas: q uiuit pauper dici non põt. Exilium ãt dr̃ quasi extra solum: & exul dictus quasi ex solo patrio expulsus. At mulctãtur bonis: hipophora. Quid tum: antiphophora: genera pœnarum octo eẽ scribit M. T. in legibus: & refert Augustinus in .xxi. de ciui. dei. Videlicet dannum: uincula: uerbera: talionem: ignominiã exilium: mortẽ Seruitutem: itaq; mulctatio bonorum noĩe damni continebitur. Xenocrates: xenocrates Calcedonius Platoni in Siciliam pficiscenti comes itineris adhesit: hunc athenienses aliqñ uendiderunt: ut ita in exilio degens frangeretur. Crantor hic solensis fuit & cũ apud suos haberet̃ in gloria concessit athenas. Ibiq; xenocratis fuit auditor sotiusq; polemõis: obiit aq̃ itercutis morbo. Archesilas: ex pythana eolica ciuitate fuit

Dictũ heracliti
Nemo frugi esto
Ostracismus
Aristides iustus
Testula
Exilium aristidis
Memorabile
sibi nõ placere iusti cognomẽtum
Extima mundi
Exiliũ qd
Exul nomen calamitatis
irritatio naturalis cõmutandi sedes
Marcellus in exilio beatus
Exul uñ
Genera pœnarum octo
Xenocra
Crãtor
Archesilas

Exante rioribus plato Cauillator Archesilas ut hydra Homericum quotidie aliquid Scitum incomprensibilitas Anser comes indiuulsus Impeccabilis sapiens Teucri uox Patria ubicūq; est bene Oratius

tor. Archesilas. Lacides. Aristoteles. Theophrastus. Zeno. Cleātes. Chrysippus. Antipater. Carneades. Panetius. Clitomachus. Philo. Antioch⁹ Possidoni⁹ inumerabiles alii q semel egressi nunq̄ domū reuertere. At.n. nō sine ignominia afficere poterit sapiētem. De sapiēte est hæc oīs orō: cui iure id accidere nō possit. Nā iure exulantē cōsolari nō oportet. Postremo ad oēs casus facillima rō est eorꝝ q ad uoluptatē ea referūt q̄ sequunt̄ in uita ut quocūq; hæc loco suppeditēt: ibi beate queāt uiuere. Itaq; ad oēm rōnē Teucri uox accōmodari pōt patria est ubicūq; est bene. Socrates quidē cum rogaretur Cuiatem se esse dicere. Mundanū inquit totius enim mundi se icolam & ciuē arbitrabatur. Quid. Albutius: nōne animo æquissimo athenis exul philosophabatur: cui tamē illud ipsum nō accidisset: si i republica quiescēs. Epicuri legibus paruisset: q̄.n. beatior Epicurus: qđ in pria uiuebat

archesilas: qui relicto genitali solo: sardis perexit: mox athenas profectus in academiā se ad crātorē cōtulit: quē Platonicā philosophiā: oino cōmutasse nouāq; quādam constituisse ferūt: de quo dicebat̄: quod ex posterioribus pyrrho. Ex mediis Diodorus: nunq̄ idē bis dicebat: nec putabat ingeniosi esse uiri in eisdem permanere. Cauillator uocabat̄: & cū ipse nihil se scire affirmaret: nec scire alios quicq̄ patiebat̄: oēs turbās sophismatibus: siqd primo turpe dixerat repēte cōmutatus pluribus conabat̄ rōnibus. quæ prius extruxerat cōfutare: erat ut inqt Eusebius in præparatione euangelica tanq̄ hydra capita sua proprio ense amputās: homerum maxime adamabat. Cuius adeo studiosus erat ut semper ante somnum: aliquid homericum legeret: mane quoq; cum surgeret dicens se pergere ad Amasium. In disputādo utebatur hoc uerbo arbitror æqdem. obiit ut hermyppus ait cum merꝝ imodice hausisset. De hoc persius. Non ego curo esse qđ archesilas erūnosiq; solones. Lacydes: cyreneus fuit lacydes: qui athenas profectus noue achademiæ princeps extitit. Archesilæq; successor: appellatus est ceconimicus: qa rei familiaris curam magnam habebat: hic cū anulo obsignaret pœnarium: & quotidie tamen uafricia seruili penora recondita obsignataq; diminuerent̄: hoc inqt illud est: quod apud Archesilam. De incomprensibilitate rerum didici: quod nihil uidere: nihil audire: nihil deniq; intelligere sincere ac uere possumus: serui uero academiam incomprensibilitatē uerā eē cōtēdebāt. Ita coactus lacydes aliter i quit in scholis disputamus. Aliter i domo uiuimus: disputationibusq; ac. schola neclectis domum sedens obseruabat. Dicitur anser adhesisse comes perpetuus labydi philosopho nusq̄ ab eo nō in publico, nō in balneis: nō noctu; nō interdiu digressus. Aristoteles theo. de his oibus copiosissime scriptum leges apud idoneos scriptores: maximeq; apud Laertium: qui exilia uerius q̄ peregrinationes suscepere causa doctrinarum. Sine ignomina: quoniā in sapientem exiliū quidem cadere potest: ignominia & dedecus non pōt: nec iure exulare poterit. nihil.n. peccat sapiens: nihil committit dignū exilio: cuius uita tota impeccabilis est. Et ut græce dicit̄. ανεπτορτητοσ. Quocūq; hæc loco: si apud penitissimos scytas agemus: si in media barbaria uiuemus beate uiuere poterimus: modo uoluptates suggerantur: suppeditenturq;: quibus uitam beatam metiuntur. Teucri uox: tecucer telamonis filius a patre eiectus patria extorris forti aio subnixoq; uertit solū: qui in exilium pergens: cum patrem patriamq; salaminā: fugiendo relinquere dixit. Patria est ubicūq; est bene: q indulgens Genio dixit ad amicos nil desperandum duce Teucro, Et aspice teucro. O fortes peioraq; passi mecū sæpe uiri: nūc uino pellite curas cras ingēs iterabimus æquor; de hoc factæ sunt tragœdiæ. Cōdidit in cypro alterā salaminā. Oui. Et teucrum ueneri gratæ recepit humus. Trogus. Et eius circunscriptor Iustinus. In nouissima. Epithome scripsit. Post finem Troiani belli Teucrū morte Aiacis fratris inuisum patri Telamoni: cū nō reciperetur in regnum Cyprū cōcessisse: atq; ibi urbē noie antiquæ patriæ Salaminā cōdidisse. Inde accepta opinione: paternæ mortis patriā reperisse: mox positis in hispania sedibus: gēti callaicæ nomē dedisse. Patria est ubicūq;. Ex hac teucri catholica snia duxit illud Sene. nulla terra exiliū est: sed altera patria est: nō eris in patria: pria est ubicūq; bene est: illud aūt p qđ bene est: in hoie nō in loco est: si.n. sapiēs est pegrinat̄: si stultus exulat: huic sniæ subscribit illud Oratianū. Petimus bene uiuere: qđ petis hic est. Est ulubris: aius si te non deficit æquus: notissimū est illud Nasonis. Oē sol' i forti patria est: ut piscibus æquor: & Papinio decēter dictū est in thebaide. Oē homini natale solū. Cuiatē. Cuias dicit̄ & cuiatis. Cōi genere pronomen est: quod gentē significat. ut docēt Prisci. & Diomedes, Apud Plau. frequēter legit̄ cuitias est. i. cuius patriæ & gētis. Mundanum: sapiēs inqt: patria mihi totus est mundus omnium locoꝝ: omnium ciuitatum ciuem esse sese asserit. Theophrastus dicere solebat doctum hominem ex omnibus solum neq; in alienis locis peregrinum esse: neq; inopem amicorum.

Callaici a teucro ibi pria ubi bene Oē hoī natale solum Cuias Cuiatis Mūdanus sapiens Albucius Qui. Senior gargetius

Quid titus albutius: de hoc in primo de finibus loquitur dicens eum a Sceuola salutatum esse Athenis: græca salutatione; de quo Lucilius cum multa uenustate & sale sic scribit. græcū te albuci q̄ Romanū atque sabinū maluisti dici chere inquā tite lictores turma ois chorusq; chere tite: hinc hostis muti albutius hinc inimicus. fuit & Albucius declamator: qui dicere solebat: cum res animū occupauit uerba ambiunt. Idem dicebat res omnium sordidissimas acetum: pulegium: spongias. Timebat ne scholasticus uideretur longe autem deterius senex dixit. q̄ iuuenis dixerat. Epicuri legibus. Epicurus ait sapientem non accessurum ad rēpublicā neq; dominatū quæsiturum: sed in ocio qetissimo uictuꝝ: sed albucius. dū honores ambit dū rēpub. administrare pulchrū esse ducit in exiliū ejectus est. Qui quomodo: cur, qua in te. interrogatiue legēdū.

Metrodorus

Metrodorus Athenis. Epicurus fuit Atheniẽsis:pago gargetius:hortoꝝ magister:unde a Papinio dictus
senior Gargetius cũ ait in siluis:mallet deserto senior Gargetius horto. Metrodorus quoq; atheniensis fuit
epicuri discipulus:cuius filios in testamẽto cõmendauit heredibus:sensus est:patriá nihilo fecisse beatiores
philosophos: ꝙ athenis uiuerẽt:& ꝙ athenis philosopharent᷑:nõ.n.locus: sed aĩus facit hoĩem beatũ. Epi/
curus cõdidit infinita pœne uolumina. In qbus cylindri circiter trecẽti fuisse memorant᷑. Vide an cylindrus
epicuri ptineat ad cylindrũ archimedis:de quo ante dictũ est. Strabo celebrat Metrodoꝝ scepsim cui odio

quã Metrodorus qđ Athenis: Aut Plato xenocra/
tẽ uicebat:aut polemeo Archesilã:quo eẽt beatior?
Quãti uero ista ciuitas æstimãda est:ex qua boni sa/
piẽtesq; pellunt᷑: Demaratus qdẽ Tarquii regis nr̃i
pater tyrãnum Cypselum qđ fere non potera fugit
Tarquinos corintho:& ibi suas fortunas cõstituit:
ac liberos ꝓcreauit. num stulte anteposuit exili liber
tatem domesticę seruituti. Iam uero motus animi so
licitudines:ægritudinesq; obliuione leniunt᷑:tradu
ctis animis ad uoluptatẽ. nõ sine causa igitur Epicu/
rus ausus est dicere semp in pluribus bonis esse sapi/
entẽ:quia semp sit in uoluptatibus:ex quo effici pu
tat ille qđ quærimus ut sapiẽs semp beatus sit. A. eti
am ne se sentibus carebit oculorũ: si aurium? M. etiã
nam ista ipsá cõtemnit. primum .n. horribilis ista cę
citas quibus tandem caret uoluptatibus. cum qui/
dam etiam disputent cæteras uoluptates in ipsis ha/
bitare sensibus. Quę autem aspectu percipiantur ea

so cognomẽtũ fuisse testis est Pli. quẽ non
credo fuisse illũ discipulũ Epicuri:quem
Laertius dicit esse atheniẽsem: & si aliubi
tradidimus quædá de scepsio Metrodoro
tanq̃ epicureo. Vt Plato xenocraté.q.d.
si plato lõge maior fuit Xenocrate discipu
lo:nõ ex eo erat illo maior beatiorq;:ꝙ ipe
esset atheniẽsis:cũ ille calcedonius foret:
sicut ẽt polemo atheniẽsis nõ uicit Archesi
lã:nec illo beatior fuit ob patriá cũ ipse es/
set atheniẽsis. Archesilas uero pythaneus.
Et ita ostendit nõ ex loco sed ex ipso hoĩe
parari beatitaté. Ná ut inqt eleganter Ora.
Cœlũ nõ aĩum mutát.q transmare currũt.
Ista ciuitas:q dá romá itelligũt:ego athe
nas:iniqua urbe Socrates damnat᷑. Aristote
les ne damnaret᷑ fugit Themistocles. Aristi
des.alcibiades:aliiq; cõplures clarissimi ex
pulsi sunt:ĩ qua ciuitate oppressit uirtutes
inuidia. Damaratus tarqni pater: dema
rathus corinthius negociator:& ex merca/
turis opulẽtissimus factus ob seditiões do/
mo ꝓfugus tyránidẽq; cypseli fugiẽs.ĩ etru
riá comigrauit cõportatis opibus luculẽtis
q a tarqniẽsibus etrurie populis excœptus
tarqniũ priscũ regẽ populi romani ex illu
stri etrusca uxore genuit hũc ex corintho ꝓfugũ comitati sunt fictores duo eucirapus:& eugrámus: a qbus
Italiæ traditá plasticé hoc est figulinã artẽ ferũt:suscœptis duobus filiis etrusca eis noĩa ĩposuit. Arũtẽ alteꝝ
alteꝝ lucumonẽ uocás:quos erudiit græca & etrusca disciplina lucumo supfuit pr̃i bonoꝝ oĩum heres:q de
inde Lucius Tarq. priscus est appellatus:ex Diony. Strabone. Liuio. Pli. tyránus autem ille cypselus:q coryn
ti tyrãnidẽ occupauit:hoc nomẽ accœpit a cistula:quá græci cypselon uocát:in qua delituit occultatus a ma
tre:cũ ad pnitiem uestigaret᷑ historiá scribit Herodo. in.y. uolumine:sunt & aues noĩe cypseli:ex eo dictæ ꝙ
nidũ spẽ cypseli.i. cistillæ ex luto fingũt quas alio noĩe apodas uocát:qđ usu pedũ careát auctores Pli. & Ari.
Domesticæ ser. Demaratus si domi & in pr̃ia uiuere uoluisset. seruitutem seruisset sub cypselo tyranno:
sed ꝓfugus domo liberrime uixit in exilio:cũ in etruria fortunis opibusq; suffarcinatus apud Tarq. cõsedis
set. lõge ãt pstátior est libertas in exilio.q̃ domi & in pr̃ia seruitus. Traductis a ĩs ad uoluptatẽ. Epicurus ui
tã sapiẽtis beatã putat auocatione aĩ a cogitáda molestia & reuocatione ad cõtemplandas uoluptates:negatq;
ullũ esse tp̃s quo sapiẽs beatus nõ sit Cuius uita referta sit. & pteritaꝝ uoluptatũ memoria & spe cõsequẽtiũ.
Etiã ne si sensibus carebit:obiectio discipuli est ĩqrentis an sapiens sit futurus beatus in surditate & cecita/
te. Etiá rñdet magr̃ sapientẽ haud dubie beatũ futuꝝ ẽt si obcecet᷑.atq; obsurdescat. Annotádũ est:hác pti
culá ẽt scite & elegáter a doctis usurpari. ꝓ eo qđ dr̃ ita. & sic Pli. in episto. ego huic studes inq̃ rñdit etiá:qđ p
inde ualet ac si dixeris studeo. Horribilis ista ce. eleuat uitiũ cecitatis:& ꝓ uirili pte cõtendit asserere ceci/
tatem esse nõ habendá in malis. meritoq; contemni debere a sapiente. cuius aĩus oculatus est.q oculo mentis
cõtemplat᷑ ea ad q̃ oculus corpis. quodammodo cecutiens est. Quint. in declamationibus. oñdit oculos cám
esse uitioꝝ. oculi inqt nos in oĩa quotidie uitia pcipitát. mirant᷑. adamát cõcupiscũt. cecus nõ irascit᷑. nõ odit.
nõ cõcupiscit. & cũ corpa nr̃a uigorem de lumibus accipiát. peunt cũ suis uicia causis. Solomõ quoq; oculi i/
qt hoĩum isatiabiles sunt. & iteꝝ. Nequs oculo. qd creatũ est? & apostolus taxat oculos. utpote plenos mœca
tionibus. & incessabilibus delictis capientes aĩas ĩfirmas:p qnq; sensus. & potissimũ p oculos. quasi p quásdã
fenestras uitioꝝ ad aĩam introitus est. nõ põt ante metropolis & arx mentis capi. nisi p portas eius irruerit ho
stilis exercitus. sæpe p oculoꝝ fenestras aĩæ capta libertas est. & ĩplet᷑ illud ꝓpheticũ mors ĩtrauit p fenestras
ur̃as. dũ formis mulieꝝ splendore gẽmaꝝ fulgore auri cõtemplatu diuitiaꝝ delitiaꝝq; attoniti obstupesci
mus:ueꝝ liceat ph̃is plausibiliter rhetoricari:& p m̃rias paradoxas.i. ĩopinabiles fauorabiliter decurrere ad
calamitosos cõsolãdos:cũ cõstet cecitatem ĩfortunũ esse maximũ acerbissimũq; ná ut ait Pli. nr̃ oculi sunt
ps corpis pciosissima & q lucis usu uitá distĩguát a morte. meritoq; a Statio cecitas dicta sors letho dirior oĩ
si sol in horoscopo fuerit & saturnus in medio cœli periculum cecitatis infligunt. multæq; aliæ radiationes
sunt qbus cecitatis uitiũ infert᷑. sicut q habuerit horoscopũ in.viii. parte cácri:ubi nebula est erit cecus. Vt

Metrodorus
Aĩus facit beatum
Metrodorus odiosus
Clari electi athẽis
Historia demarati
Plastice
Oculi cã uitiorũ
Oculi pleni mæchationibus
Prepheticum
Mors ĩtrauit p fenestras
Cecitatis sordissima

nō uersari in oculoꝝ ulla iucūditate ut ea q̄ gustēus olfaciamus: tractemus: audiamus in ea ipsa ubi sētimus pte uersent in oculis tale nihil fit: aīus accipit q̄ uidemus: aīo āt multis modis uariisq; delectari licet ēt si nō adhibeat aspectus. Loquor āt de docto hoīe & erudito: cui uiuere est cogitare. sapiētis. n. cogitatio nō ferme ad īuestigandū adhibet oculos aduocatos: eteni si nox ñ adimit uitā beatā: cur dies nocti similis adimat. nā illud Antipři cyrenaici ē qdē paulo obscœnius sed nō absurda snīa est. Cuius cecitatē cū mulierculę lamētarēt: q̄d agitis inqt: an uobis nulla uř uoluptas eē nocturna. Appiū qdē ueterē: illū q cęcus annos multos fuit & ex magřatibus & ex reb⁹ gestis ītelligimus ī illo suo casu: nec priuato nec publico mūeri defuisse. C. āt drusi domū cōpleri cōsultorib⁹ solitā accepius: cū quoꝝ res eēt sua ipi nō uidebāt

Radius ex ea q̄ gustemus: qnq; sunt sensus notissimi: ex q̄bus uisus cōtraria naturā distat a cæteris: nā cū in audiendo & gustādo: & odorādo: atq; tāgendo: nihil a nobis emittimus: sed extrinsecus accipimus: qđ sensum suū mouet at qppe & uox ad aures ultro uenit: & odor in nares: īfluit & palato īgerit: qđ gignat saporē & corpi nřo applicant tactu sentiēda: soli sunt oculi: ex q̄bus lumē foras pficiscit; & radius emicat: ad affectū uidēdi tria nobis necessaria sunt: lumē qđ de nobis emittimus & ut aer q interlucet lucidus sit: & corpus quo offenso desinat ītentio. Epicurus uero: & Democritus: & Lucretius: sequuti exēplū reliquoꝝ sensuū q extrīsecus accipiūt qđ moueat putauerūt: nihil ex oculis foras pfisci: sed imagīes reꝝ ī oculos ultro mearæ: & ab oībus corpibus iugi fluore quēpiā simulachra manare: & ita effici uī uidēdi: nūc docet. M. T. ea q̄ pcipiāt aspectu nō esse tā iucūda: q̄ illa q ex reliqs q̄tuor sensibus pcipiūt: qm̄ in his extrīsecus ueniāt: q̄ sensus ipsos olectēt: ex oculo uero foras lumē pgrediat: pterea mens est q̄ uidet. aīus q cernit: quo sapiēs citra usum oculoꝝ pōt cōtēplari: celestia & reꝝ arcana rimari. Ex qnq; sensibus añ: cætera hoī tactus est & gustus reliqs supat a multis. Aqlæ clarius cernūt uultures sagatius odorant. talpæ liqdius audiūt. Phi scribūt nihil eē fallacius acie oculoꝝ nřoꝝ: ut uera a falsis subīde nō īternoscat. Cui ui. est co. Ari. i. x. ethicoꝝ cōtēplationē ait eē cōsumatā fœlicitatē: cū sit hæc dei peculiaris: & ppria: igit pxime accedit ad diuinā beatitatē: sapiēs: cognatissimusq; fit dei: p cōtēplationē: est. n. īter deos & sapiētes cognatio q̄dā cōciliāte natura. Si nox nō adi. acutū magis: q̄ pbū argumētū: quo in pñtia utit: ut s. sicut nox: cuius tenebræ nos uidere nō sinūt: nō adimit uitā beatā: ita dies ceci hoīs similis nocti nō debet adimere: sed aliud est nox tpalia. aliud nox perpetua nox ad dormiēdū data est. dies ad uigilādū. nox ad qescēdū. dies ad agendū. licet nobis nocturnas tenebras luminibus accēsis inalbare. & eas facere luminosas. Ceco nō licet. Anaxagoras dicebat senatū esse solis & cœli uidendi cā: cecus lumē mūdi iucūdissimū: & solis fulgore amabile uidere nō pōt: q̄uis mente possit nescio qd uoluti p speculū in enygmate dispicere. Antiq solē philesiū cognominauerūt. q̧ lumē eius exoriens amabile. Amicissima ueneratiōe oculoꝝ cōsalutamus. Dulce lumē est īqt ecclesiastes: & delectabile oculis uidere solē: q ut ait nō minus uere q̄ scite. Pli. tristitiā cœli discutit: atq; ēt nubila humani aī serenat. Dixit Heracli. ει μηηκιοσ ην ευφρονηκνην. i. si sol nō esset: nox esset. Voluptas nocturna: nullis ignorat: q̄ sunt nocturnæ uoluptates: quas sine honoris pfatione noīare honeste nō possumus: quaꝝ uel cecus pticeps esse pōt: dū talia sine lumīe magistra natura exerceant. Attñ: q dixit: si nescis oculi sunt in amore duces: & q lucernā optauit conscia nocturnæ uoluptatis: his mihi uř sensisse aliqd deesse ad plenā uoluptatē: subductis lumibus. Appiū qdē ueterem: appii claudii cēsura clara est: qua uiā appiā muniuit. & aquā appiā in urbem duxit: eodem appio auctore potitia gens: cuius ad arā maximā herculis familiare sacerdotiū fuerat seruos publicos ministerii delegādi cā solemnia eius sacri decuerat. ex quo factū est. ut potitii ītra annū cū stirpe extīcti sint. nomēq; potitioꝝ interiret. ipse uero appius censor lumibus captus: auctores. Liui. Vale. qnetiā Pompo. iuriscōsultus refert hūc appiū iuris ciuilis fuisse sciētissimū actionesq; scripsisse ab eodem. R. lřam inuentā. ut p ualesiis. Valerii: p fusis furiī dicerent. de eodem. M. T. in li. de senectute sic refert ad appii claudii senectutem accidit ēt. ut cecus esset. tñ cū snīa senatus īclinaret ad pacem. & fœdus faciendū cū pyrrho nō dubitauit dicere illa q̄. uersibus psecutus est Ennius. quo uobis mentes q̄ stare. solēbāt ante hac dementi sese flexere ruinaꝫ deinde paulo infra. quatuor inqt robustos filias quiq;. tātā domū. tantas clyentelas appius regebat. & senex & cecus ītentū. n. aīum tanq̄ arcā habebat. nec lāguescens succūbebat senectuti. Vulpia. li. iii. digestoꝝ ait cecum utrisq; lumībus orbatū. repelli ptoris edicto a postulādo. qđ īsignia magřatus uidere & reuereri nō possint tñ senatoriū ordīem retinere. & iudicādi officio fungi posse ait. nūqt magřatus genere possit dicit se deliberatuꝝ. & extat in q t exemplū eius q gessit. Appius. deniq; claudius cecus cōsiliis publicis ītereat. & in senatu seuerissimā dixit snīam de pyrrhi captiuis nō recipiendis. Caii drusi domū. multos drusos celebrat antiquitas. hic iurisconsultus intelligit. q q̄uis cecus esset. tñ oculatus erat ad causas cōsultoꝝ introspiciendas. & ob id domus eius frequentabat a cōsultoribus. nā ut in prīo de oratore memorat Crassus. Domus iuriscōsulti: est totius ciuitatis oraculū q cōsultores. ex īcertis certos cōpotesq; consilii dimittit. q̄nti mutii ianua & uestibulū. maxīa quotidie frequentia ciuiū ac sūmoꝝ uiroꝝ splēdore celebrabat. Cōsultores pprie sūt pcōtatores interrogatoresq;. q cōsiliū petūt. cōsultus uero. q consulit. & docet. ut illud ex orone p munera. Vigilas tu de nocte ut cōsultoribus tuis respōdeas. Interdū cōsultor p cōsulto usurpatur. ut ī illo prouerbiali. Con

silium

Radius ex oculis
tria necessaria ad uidendū
lugi fluore simulacra
Contēplatio fœlicitas
Nox
Dies
Cā solis & cœli uidēdi natus
Sol phileos amabilis
Sol nubila aī serenat
Nocturne uoluptates pro ualesiis
ualerii intētus aīus tāq̄ arcus
Cecū postulare nō posse
Vulpia.
domus iuriscōsulti oraculū ciuitatis
Cōsultores
Cōsulti
Cōsilium malū cōsultori pessimū
Diodorus stoicus

filiũ malũ cõsulteri pessimũ est. Aufidius: cecũ hũc fuisse signat: apud Orã. mentio fit aufidii lurconis: q forti miscebat mella falerno. Diodorus stoicus: de hoc in bruto sic inqt: erã cũ stoico diodoro: q cũ habitasset ap̃ me cũ q̃nto uixisset: nup est domi meæ mortuus a quo cũ in aliis rebus: tũ studiosissime ĩ dialectica exercebar. Itẽ in hortẽsio. Diodoro qd faciã stoico: quẽ a puero audiui: q mecũ uiuit tot annos: q habitat apud me: quẽ & admiror & diligo: q ista antiochea cõtẽnit. Cũ fi. cũ esset fidicẽ & musicus. Pythagoreorũ mo. pythagoricis ut supra diximus mos fuit: cũ euigilassent aĩos ad lyrã excitare: & cũ somnũ peterent ad eãdẽ prius mẽtes cõponere. Geometriã. u. tue. cõsimile est illud: qđ memorat Diuus Hiero. de Dydimo alexãdrino: ĩter ecclesiasticos scriptores illustri: q captus a parua ætate oculis: & ob id quoq; elemẽtoꝝ ignarus: tm̃ miraculũ sui oĩbus p̃buit: ut geometriã: q̃ uel maxime uisu indiget usq; ad pfectũ didicerit. Geometriã aũt sine uisu uix cognosci posse nullus ignorat: cum figuræ geometricæ: oculis subiiciant̃. Cuius pars una: οπτικη optice. i. pspectiua appellat̃: q̃ ad oculos ptinet: altera uero ps q̃ ad aures ptinet canonice. i. regularis uocat̃: pspectiua cãs reddit cur uisiones subinde fallãt: ut qua ĩ aqua cõspiciũt̃ maiora. ad oculos fiãt q̃ pcul ab oculis sunt minora. Voluptas ãt utilitasq; taliũ disciplinaꝝ ĩ post prĩcipiis existit. ut inqt. M. Va. Quãq; lineã scriberẽt: figuraꝝ geometricaꝝ genera sunt duo: planũ & solidũ: planũ est: qđ lineas hẽt: q̃ latũ est: & q̃ longũ: qualia sunt triq̃tra: & q̃drata q̃ in aera fiũt siue altitudine. linea dr̃ a nr̃is: quã græce γραμμην uocãt: eam ita definit euclides: γραμμη: est ĩqt: μηκοσ απλατησ. i. linea est lõgitudo illatabilis. Asclepiadẽ fe. de asclepiade p rusiẽsi medico illustri: nõ intelligi hoc in loco planissimũ est: qm̃ illo nullo morbo affectus nulla corpis debilitate mãcus ac debilis uixit: q ut auctor est Pli. spõsionẽ fecit cũ fortuna: ne medicus crederet̃: si ũnq̃ inualidus ullo morbo fuisset ĩpe: & uictor supma in senecta lapsu scalaꝝ exaĩatus est: huius medicina plausibilis fuit & fauorabilis q qnq; res maxime cõium auxilioꝝ pfitebat̃: abstinẽtiã cibi: abstinentiã uini: fricationẽ corpis: ambulationẽ: gestatiõesq;: ita fauẽribus cũctis: ut essent uera q̃ facilima erãt uniuersum ppe humanũ genus circũegit in se: nõ alio mõ: q̃ si e cœlo demissus aduenisset: hic uolumẽ cõdidit de uino: quo repit prius ægris opitulari: sed dãdo. s. ĩ tpe: cuius utilitatẽ æquari uix deoꝝ potẽtia posse pnũciauit: de hoc asclepiade medico. Plin. Apule. Celsus. Galien. Auicẽ. nõ paꝝ mĩta: hic uero alter asclepiades p̃hus significat̃: lumĩbus orbatus. Cuius dictũ mire cõgruit oĩbus cecitate laborãtibus: ut. s. aut puero aut baculo uno: comitatiores sint: cõstat familiæ Corneliæ cognomẽtũ scipionũ ĩditũ esse: ex eo q̃ Corneli. q patrẽ lumĩbus carẽtẽ p lumĩbus regebat scipio cognominatus: nomẽ ex cognomine posteris dedit scipionẽ. n. dici baculũ qs ignorat. Nec in exercitũ: exercitatissimum: exercitus. n. p exercitatus usurpat̃. ut Vir. Nate iliacis exercite fatis: & Cor. tacitus. Armis æq̃sq; in p̃rium nr̃mq; morẽ exercitus. Si li. mẽdicationẽ uel ut utar laberii uocabulo mendicimoniũ significat: græcis aũt mẽdicare licebat: q̃ romanæ grauitati idecoꝝ & pinde sordidũ uidebat̃: ĩde palliata mendicabula: a doctis dicuntur p̃hi græci: uictũ mendicãdo q̃ritãtes: sicut græcus ille palliatus & crinitus barbaq; usq; ad pubẽ pœne porrecta: adiit erodẽ hatticũ ac petit nũmos sibi dari: ad panes emẽdos: tũ herodes ĩterrogat qs nam esset: atq; ille uultu sonituq; uocis obiurgatorio: p̃hum se esse dicit: mirari quoq; addit cur q̃rendum putaret qđ uideret: tũc herodes oppido q̃ sciẽter & elegãter uideo ĩqt barbã & palliũ: p̃hum nõdũ uideo iussitq; ei dari p̃ciũ panis. xxx. dieꝝ. dicẽs demus huic aliq̃d æris cuiusmodi est. tãq̃ hoĩes nõ tãq̃ hoĩ. musoni quoq; exẽplũ obiter memorãdũ est. q circũstãti cuipiã id genus. & p̃hm sese oñtãti dari iussit mille nũmũ. & cũ pleriq; dicerẽt nebulonem esse hoĩem. malũ. & malitiosum. & re bona nulla dignũ. tũ musoniũ subridẽtẽ dixisse aiũt. αξιοσ ουν εστιν αργυριου. i. dignus igit̃ est argẽto. Subsidia ua. oĩa itelligit fulcimĩa. & sustentacula. q̃ necessaria sunt cecis hoĩbus. ad ualitudinẽ fulciẽdã. Democritus: democritũ abderitẽ p̃hum p̃ter alios uenerãdũ mẽoriæ pditũ est lumĩbus oculoꝝ sua spõte se priuasse. qa existimaret cõmẽtatiões aĩ. ĩ cõtemplãdis nature rõnibus uegetiores & exactiores fore si eas uidendi illecebris & oculoꝝ ĩpedimentis liberasset. Tertul. ĩ Apologetico tradit democritũ iõ semetip̃m excecasse. q̃ mulieres sine cõcupiscentia aspicere nõ posset. & doleret. si nõ esset potius. q̃ ãt solertia cecitatem sibi cõsiuerit docet laberius poeta mimographus scribens eum cõstituisse

cecũ adhibebãt ducẽ. pueris nobis. Gn. Aufidius p̃torius: & in senatu sniam dicebat: nec amicis deliberãtibus deerat. & grecã scribebat historiã. & uidebat ĩ lr̃is. Diodorus stoicus cæcus multos annos nr̃æ domi uixit. Is uero qd credibile uixisset: cũ in philosophia multo ẽt magis assidue quã antea uersaret̃: & cũ fidibus pythagoreoꝝ more utereẽt̃: cumq; ei libri noctes & dies legerẽt̃: qbus ĩ studiis oculis non egebat: tñ qd sine oculi fieri posse uix uidet̃: geometriæ munus tuebat̃ uerbis p̃cipiẽs discẽtibus unde: quo quãq; lineã scriberẽt. Asclepiadẽ ferũt nõ ignobilẽ: nec in exercitũ philosophoꝝ: cũ qdã q̃reret qđ ei cæcitas attulisset: rñdisse ut puero uno eẽt comitatior. Vt. n. uel sũmma uel pauptas tolerabilis sit: si liceat qđ qbusdã grecis quotidie si cecitas ferri facile possit si nõ desinit subsidia ualitudinũ. Democritus lumĩb⁹ amissis alba. s. & atra discernere nõ poterat. At uero bõa: mala: æqua: iniq: hõesta: turpia: ĩutilia: magna: parua: poterat. & sine uarietate coloꝝ licebat uiuere btẽ: sine notiõe reꝝ nõ licebat. Atq; hic uir ĩpe/

pytagorici ad lyrã cõponebãt
Didymus cecus ĩ geometria clarus
Optice pspectiua
Canonica
Planum
Linea qđ
Euclydes
Asclepiades sine egritudĩe
Medicina asclepiadis iucunda
Asclepiades cecus
Scipiones unde
Scipio baculus
Mẽdicimonium
Palliata mendicabula scitũ herodis uideo pallium nõ p̃hum tãq̃ hoĩs nõ tã q̃ hoĩ
Dignus est argento
Democritus se ultro excecauit
Elucificasse
Euthymia democriti

clypeiũ cõtra solẽ:& ita splẽdore æreo & solis radiis aciẽ oculoꝝ sibimet effodisse seq; elucificasse. Sine uñ. co.nõ possumus discernere multiplicẽ coloꝝ uarietatẽ:sine oculoꝝ corpaliũ misterio.mẽtis uero oculo. Et aĩ acie possumus cõtẽplari arcana naturæ:& dispicere: phicas notiões & cõsequẽter uiuere btẽ:sicut faciebat Demo.q euthymiã in trãqllitatẽ aĩ dixit esse finẽ bonoꝝ:q inumerabiles esse mũdos pdidit:dũ apiriã.i.ifinitatẽ pbat:q nõ cõtẽtus iterna mũdi nosse:extera quoq; scrutatus:nec ulla in extremitate consistẽs uolumi nũ exordio sic auspicatus est:hæc loquor de uniuersis:nil excipit de quo nõ pfiteat̃:qd.n.esse põt extra uniuersa? Democritũ.M.T.in hortẽsio anpõit ueteribus phis:quos cũ illo collocatos qn te classis sibi uideri dicit cognominatus ẽ gelasinus ut ait suidas a risu:illi.n.cũcta ridẽda uidebãt:& ut ait mordax poeta perpetuo risu pulmonẽ agitare solebat Plin. ait democritũ uitæ utilissimũ nimio iuuãdi mortales studio iterdũ plapsũ:ex fontibus dẽocriti:hortulos suos irrigauit epicurus.Democriti uanitas illa taxat̃ a Pli.q de reuiuiscẽdis corpibus pmisit:q nõ reuixit ipe. Añ.p.i.ii.de diuatiõe:qđ est añ pedes nemo spectat cœli scrutat̃ plagas.Dõa. explicãs illđ ex adelphis. Quod.a.p.ui. hoc iqt sũpsit poeta de illo i liꝝ p mulgato ancille dicto. Quod añ.pe.ẽ nõ uidet: cœli scrutat̃ plagas.testis est Laer. thalẽtẽ unũ ex.yii.græcie sapiẽtibus cũ domo exiret spectãdoꝝ sydeꝝ cã cecidisse i foueã:dictãq; esse ab anicula:o thales.q i cœlis sũt cõpnsuꝝ te arbitraris. q ea q sũt añ oculos ñ uides. Homeꝝ.c.Plutar.Hero.ceteri tradũt homeꝝ iclytissimũ poetaꝝ amisisse oculos:& ob id hõeri nom̃ sortitũ:cũ prius Mebesigenes diceret̃.Cumei nãq; & iões captos oculis hõeros appellãt:ꝗ hõeris.i.itieris ducibus egeãt:hic cecutiẽs meonius nũcupat̃:a Mar.Si i Sagitario i finibꝫ Veneris mars & Mercu.& Venus simul fuerit collocati & Horosco.eiusdẽ ptis possederit finẽ.Iupiter uero i Gemis cõstitutus ex occasu diametra hos radiatiõe respexerit:hæc gẽitura dĩuũ poetã heroici carmĩs facit:talis Gẽitura ut iqt Firmi.mĩnus.i.yi.matheseos hõeꝝ dĩuũ cumei carmĩs fecit iterptẽ.ex hõerico fõte oĩs posteritas laticẽs i pocula duxit:ut ait Mãi.ex hõero oẽs eloqñtie ptes sic originẽ ducũt ut ex oceão flumĩa initiũ. capiũt Hõe.archetypõ est poetaꝝ quẽ Pla.diuissimũ nũcupat:q oẽs sine dubio ut sentit Qui.i oĩ gñe eloqñtie pcul a se reliqt. Picturã ñ.p.poeta pictor ẽloqns:pictor est poeta tacẽs:i exornatõibus rhetoricis cõmutatõis exẽplũ hoc legit̃:poema loqns pictura est.pictura tacitũ poema dẽt esse.dixit Ora.ut pictura poesis erit: pigit hic pigit ille:sed alterius pictura uetustate fit obsoletior:alterius nigidior.picture colores euãidi obliterãt̃: stili poetici characteres durabiles pennãt.fœlices illi.quos bonus poeta depixit.nũc nulla extãt.Appellis ptasiiq; mõumẽta.Carie uetustatis iterlita & extĩcta.cũ hõeri & marõis poemata iuuenescãt recẽtẽt̃.splẽdescãt.i dies magis.qbus nulla caries.nullus situs.nulla ãnositas officit obestq;.merito dixit Ale.magnus fœlicẽ esse: achillẽ:q hõeꝝ pconẽ habuisset.qđ silius numeris poeticis sic expssit.Fœlix eacida cui tali cõtigit ore gẽtibꝫ oñdi.creuit tua carmĩe uirtus. Qui lo.græ.i.ii.iliados catologus est eoꝝ.q agamẽnonẽ secuti cũ nauibus ad expeditionẽ Troianũ nauigauere.ubi locoꝝ.ciuitatũ populoꝝ.oræ littoralis ẽ mira descriptio. Quæ spe.f. Zeusis pictor emĩnẽtissimus pixit effigies mẽbratura corporaturaq; ãpliore.Augu.'id ratus.In quo hõeꝝ secutus credit̃.cui ualidissima qq; forma ẽt in fœmĩs placet. Qui fe.cõparatiõibus feraꝝ decẽtissime usus est qbus ueluti emblẽatis exornat̃ poẽa cultissimu:qle est illud ꝗ i pñtia suppetit:utq; leo i sylua stabat:sua pignora circũ:cuius mãus occurse tcatulos nemus iter agẽti uenatrix accĩcta uiꝝ.Itẽ alio in loco.Crebra gemẽs nimiũ:tãq leo uiribꝫ igẽs faucibus:absenti uẽator sicatulũ audax abripuit dẽso i saltu dolet acre seqñsq; deĩ de nẽus uersat scrutãs uestigia.si quo uersa uiri iueniat:coqt illũ bilis amara. Nos ut ui.laus optimi poetæ. Ita graphicæ cũcta describẽtis.uel potius depigẽtis.ut ea oculis legẽtiũ spectãda subiicere uideat̃. Ita laudat Ora.pollionẽ.uider̃ magnos iã uideor duces.nõ idecoro puluere sordidos. Anaxagoras.clazomẽius fuit nõ mõ gnis gfia & diuitiis.ueꝝ aĩ quoq; magnitudĩe clarissimus.qppe q totũ p̃rimoniũ suis spõte reliqt. & cũ ab eis negligẽtiæ isimularet̃.qd ergo iqt.nõne uos ista curatis? mox abscedẽs ad speculãdũ reꝝ naturã se cõtulit studio doctrĩaꝝ flagrãs.rei & priuatæ & publicæ oĩo negligẽs ac icuriosus.adeo ut cuidã se ita cõpellãti.nulla ne tibi p̃riæ cura ẽ? dixerit.mihi nero p̃riæ cura.& qdẽ sũma ẽ digitũ i cœlũ itẽdẽs.hic cũ post diutinã pegriatione i p̃riã reuẽisset.possessiõesq; desertas uidisset.ñ essẽ iqt ego salus.nisi iste piisset.q pluris faciẽs culturã igenii q pdioꝝ.famigeratus extitit iter phos.de quo hita ẽ metio quoq; i supioribꝫ.Dicebat epicurus sapiẽtẽ acq rẽdi opes curã ñ habutuꝝ. Dẽocritus.dẽocritũ de quo pauloañ ñ paꝝ mita.satis cõstat diuiciis opulẽti fuisse itm:ut p̃r eius xerxis exercitui epuliũ hospitalr dederit.ipse tñ quo magis uacuo aĩo studiis lrarũ operã ipẽderet.p̃rimoniũ suũ p̃riæ.q abdera dicebat̃ dono dedit.ob hoc dixit Ora.i episto.Miramur si dẽocriti pecus edit agellos cultaq; dũ pegre est aĩus sine corpe uelox hic i phia adeo pfecit.ut pẽtathlos siue qnqrtio.i.qnq; certaminũ dici posset.nãq; naturalia.mortalia.mathẽatica.liberaliũ disciplĩaꝝ rõnes.artiũq; oĩum doctrinã callebat oliĩ puisa olei charitate coemit utilitate magna i toto eo tractu oẽ oleũ.mox ut apparuit ingens

diri aĩ ẽt aciẽ aspectu oculoꝝ arbitrat̃:& cũ alii sæpe qd eẽt ante pedes nõ uiderẽt:ille infinitatẽ oẽm pegrinabat̃:ut nulla in extremitate cõsisteret. Traditũ est ẽt Homeꝝ cæcũ fuisse:at eius picturã nõ poesim uidemus q̃ regio. q̃ ora. q locus græcie. q̃ spẽs formę q̃ pugna. q̃ acies:qd rẽigiũ:q motus hoĩum:q feraꝝ nõ ita expictus ẽ:ut q̃ ipse nõ uiderit:ut uideremus effecerit? Quid ergo? aut Hõero ad delectationẽ aĩ: ac uoluptatẽ:aut cuiq̃ docto defuisse unquã arbitramur? aut ni ita se res haberet. Anaxagoras aut hic ipse Democritus agros & patrimõia sua reliqssẽt. huic discẽdi q̃rẽdiq; diuiæ delectatiõi toto se aĩo dedissẽt.

Apiria ifinitas
loquor de uniuersis
Gelasinus dẽocritus
De riuiscẽdis corpibus dictũ anicule
Home.cecus cecutiens
Gẽitura homeri
Poeta pictor loqns
Pictor poeta silens
Poete durabiles
Fœlix achilles ob pconẽ
Zeusis
Validissima forma in fœmia
cõparatio leõis ex homero
Anaxagoras p̃rimoniũ reliqd
Dictũ anaxagore nõ essem saluus salua re
dictum epicuri
Democri. p̃rimonii spretor
Pẽtathlos in phi losophia notabile

it igẽs diuitiaꝝ curſus reſtituit mercedẽ auide dñorũ penitẽtiæ cõtẽtus ita ꝓbaſſe:opes ſibi cũ uellet in facili fore:poſſeq;ꝑhos ſi uellẽt diuites fieri. Ari. hoc aſſignat thaleti mileſio:hoc idẽ ſeſtius:e rõanis ſapiæ Sectatoribus fecit tãta lraꝝ occaſio eſt:ſed uere phantibus qes doctrinaꝝ magis cordi eſt:q̃ ſollicitudo diuitiarum quas præ una uirtute cõculcãdas ducũt:qđ & crates ille thebanus factitauit:q cũ ad philoſophãdũ athenas ꝑgeret magnũ auri pondus abiecit dicens. Ite poſſum malæ cupiditas:nã uos potius mergã q̃ a uobis mergar:neq; putauit ſe poſſe:& uirtutes & diuitias ſimul poſſidere.

Phos ſi uellent ditteſcere poſſe

Ite peſſum diuitiæ

Itaq; augurẽ Tyreſiã:quẽ ſapiẽtẽ fingũt poetæ nũq̃ inducũt deplorãtẽ cæcitatẽ ſuã. At uero polyphemũ Hoerus cũ immanẽ, ferũq; finxiſſet:cũ ariete ẽt colloquẽtẽ facit eiuſq; laudarĩ fortũas ꝙ quo uollet ĩgredi poſſet & q̃ uellet attigeret. recte hic qdẽ: nihilo. n. erat ipſe cyclops:q̃ aries ille prudentior In ſurditate uero quidnã ẽ mali. Erat ſudaſter. M. craſſus:ſed aliũd moleſtius qđ male audiebat:ẽt ſi: ut mihi uidebarĩ iniuria. epicurei noſtri græce ſarine ſciunt:nec græci latine. Ergo ii in illorum & illi in horum ſermone ſurdi. Omneſq; id nos in his lĩguis quas non intelligimus quæ ſunt ĩnumerabiles ſurdi profecto ſumus. Ac uocẽ citharædi non audiũt:

Augurem tyreſiam:De tyreſia thebano coniectore & fatiloquo Diodo. Plau. Papinius:Ouidi. ſcriptores omnes:qui ira iunonis excecatus tradiĩ:cui Iuppiter ſcire futura dedit crimẽq; leuauit honore homerus i odyſſea tyreſiam dixit apud inferos ſolum ſapere. Cæteros umbrarum uagari mõ apđ Oratium Dat uaticiniũ ulyxi cõſultori:tyreſiæ monumentũ:fuit in tilphoſo monte boetiæ:iuxta fontẽ tilphoſam. Vbi ꝓfugus diẽ ſuũ obiit:ut auctor eſt ſtrabo Ibi thebani ciues illi ſepulto. diuinos honores tribuere iuuenalis cum cecum diceĩ uellet. Dixit tireſiã:illo uerſu:nec ſurdum nec tireſiam queq̃ eſſe deoꝝ:hic itaq; cũ eſſet ſapiens: & diuinationis conſultiſſimus cecitatem ſuã æquanimiter ferebat:tanq̃ id obnubilarĩ nõ poſſit ſapientis fœlicitatem:qđ inſipiẽs ꝑinde ac maximũ erũnoſiſſimũq; maloꝝ intoleranter feret & dolenter. Ad uero polyphemum:homerus in nono odyſſæ: longo carmine & luculento canit quemadmodũ ulyxes ſtipite obuſto & inito terebrauit oculum polyphemo cyclopi ingentem & enormum:qui torua ſub fronte latebat Argolici clypei & phebeæ lampadis inſtar. mox aſtu & uafricia ulyxis cum incolumes ſocii euaſiſſent ex antro cyclopeo id ꝓ ſe ipſo cõmẽtus eſt: ſubiecit ſeſe uentri arietis magni & lanoſi:lanitium firmiter manibus apprehendẽs. Cum autem aeris is nouiſſimus egrederetur in paſtum:eum ptentare cœpit excatus polyphemus tactu explorãs:ne græci furtim dilaberẽtur:eũ itaq; tãgẽs ſic cœpit affari. κριὲ πέπον τί μοι ὧδε διὰ σπέος ἔσσυο μήλων ὕστατος. i. o aries ſtolide cur ultimus ouiũ ex antro egredieris ut longe primus flores de paſcis:tu primus ad fluenta amnica puenis ueſptina ãt hora primus ad ſtabulũ reuerteris:& alia qdam q̃ faſtidio auriũ parcẽs omitto. Colloqum aũt cũ ariete polyphemi exoculati ſatis oñdit illũ quoq; arietino corde fuiſſe ꝑditum ac uerueceæ ſtatue conſimilem:qs. n. cũ pecude fabularetĩ:niſi plane pecus & brutus & pecuinis ſenſibus ſtupẽs. Cyclops:polyphemus ille ab homero dictus pelorios. i. excelſus:& uaſtus qui erat anthropophagus truculẽtus imanis:Et ut ait homerus mantuanus:monſtrum horrendum informe ingens cui lumen adẽptũ cyclopas. i. unoculos canũt i ſicilia fuiſſe filios neptuni Etneos fratres cœlo capita alta ferentes quos Stra. & thucidides & fabuloſos. renĩ. Quã aries Pli. ait q̃ ſtultiſſima aialium eſſe lanata arietis ꝓpriũ ẽ ouiũ ſenectã cõſectari agnas faſti dire:aquilonis flatu mares cõcipiunĩ:auſtro flante fœmine. In ſurditate. Si cecitas malũ non eſt:neq; obnubilare quis ſapientis ſerenitatẽ tãto minus ſurditas nocebit:minuſq; infuſcabit:& haud dubie leuior cecitate faciliorq; toleratu ſurditas eſt:cui hoium. prio negatus ẽ auditus huic & ſermonis uſus. ablatus nec ſunt naturaliter ſurdi:ut non idem ſint & muti:id plerũq; natura:aliq̃n caſu fit:ut morbo aliquo obſeptus meatus uocẽ nõ tranſmittat ad lingua:qđ cũ acciderit:ut ſcri. Lactantius in li. de opificio:auditum quoq; obſtrui neceſſe eſt:ut qa uocẽ emittere non põt:ne admittere qdã poſſit:ob uitiũ ſurditatis negat Vlpiãus redhibitionẽ:in tertia parte arietis habentes horoſcopũ erunt ſurdi unoculi ſtolido fatuitatis ſtupore cõfecti.

Sudaſter. M. craſſus:grãmatici autumãt noĩa in aſter deſinentia:eẽ diminutiuæ ſignationis:cui ſnia duo potiſſimũ noĩa aſtipulanĩ ſurdaſter & recaluaſter:nã ſurdaſter dr̃ modice & paꝝ ſurdus:& talẽ fuiſſe. M. Craſſũ ĩtelligi uult hoc ĩ loco. M. T. recaluaſter uero:q frõte ſola caluus ẽ:nec toto capite:ut illđ apđ canõicos ſcriptores ex leuitico:& ſi a frõte ceciderit pili recaluaſter & mũdus ẽ. recaluaſtꝝ fuiſſe ſocratẽ accœpimus. Cætera ãt feræ oĩa cõſilr termiãta:magis imitationẽ qdã ſignant:q̃ dimiutionem:ut ãtoĩaſter paraſitaſter oleaſter & alia ſexcenta:ut iure grãmaticos ĩceſſãt neoterici. i. recẽtiores ſcriptores. Male. a. uitupabarĩ ĩfamulabarĩ & potiſſimũ nota auaritiæq̃ ſitiuit auꝝ pthicũ uſq; ad exitiũ ĩ cuius oris rectũ auꝝ liqdũ ĩfuſũ ẽ:ut cuius aĩus arſerat auri cupiditate eius ãt mortuũ & exãgue corpus auro uterertĩ male audirĩ eſt culpari ſicut bñ audirĩ eſt laudari. T. ĩ epiſtolis ad atticũ:hãc nõ nulli amici appi ridicule ĩterptãtĩ:q me ĩcirco putent bñ audirĩ:uelle:ut ille male audiat. Nr̃i:latini. Hi ĩ il. ſer. ſur. diuerſitas lĩguaꝝ uarietaſq; loquendi facit:ut hõ externus alieno pene nõ ſit hoĩs uice auctor Pli. qnetiã Aug. ĩ. xix. de ci. dei lĩguaꝝ ĩqt diuerſitas hoĩem alienat ab hoĩe:nã ſi duo ſibimet ĩuicẽ fiãt obuiã:neq; pterire:ſed ſil cẽ aliq̃ neceſſitate cogãtĩ quoꝝ neuter nouit linguã alterius:faciliuſſibi aĩalia muta ẽt diuerſi gñis q̃ cum illi ſunt hoĩes ſociãtĩ ex hac itaq; diſſimilitudie lĩguaꝝ fit:ut itali ſint ĩ trãſmõtanoꝝ ſermõe ſurdi & trãſmõtãi in ſermõe italoꝝ dum neutri neutros ĩtelligunt:idq; accidit ĩ linguis oĩbus nobis ignotis quaꝝ idiomata ſunt nũeroſiſſima: ſiqdem.

Tireſias cecus ſolus ſapit

Monumẽtum thireſiæ

Fabula poliphẽi exoculati

Verba polyphemi adarietẽ

pelorios cyclopes unoculi

Aqlõe flãte mares concipi

Surdi muti cã ſurdidatis geni tura ſurdi

noĩa in aſter

Surdaſter recaluaſter recaluaſter ſa crates ĩ oſchras auꝝ in fuſum

Male audire

Bene audire

Lĩguaꝝ aurietas hoĩem alienat ab hoĩe

Itali ſurdĩ in ſermõe

Grūnitus grúnire grūdire Grūdiles lares Fabella esopia Ouis silēs ducitur Demosthenes declamabat ad fluctus musicæ inucto res Sapiens secū loquit Dictum cras Dignus imitatiōe sestius Totū diē mecum scrutor Aius habitat in auribus Lepus surdus pinguescit Ouium abortus ex tōitru Portus maloꝝ mors Mors pfugiū erumnosæ uitæ cōficere

Thimosthenes & strabo prodiderunt trecentas natiōes quæ dissimilibus linguis uterent: descendisse in dioscuriadem urbem colchorum clarissimam. At nocé cytharedi: hipophora: tanq̄ dicere possit aduersarius surdos priuari maxima aurium uoluptate pptereaq; citharedos musicosq; concentus ac symphoniacos audire non possint: quæ mira sane uoluptas est: & capitur oē quod uiuit: & ut auctor est Aristoteles ī pblematis: q̄ ad res mathematicas ptinent: nūeris modulis cāticis deniq; oibus cōcinendi gnībus oblectari oés cōsueuerunt: in quā sniam est illud satyrographi. Aspice partis nunc damnum alterius nam quæ cantáte uoluptas? sit licet: exius citharedus sitq; seleucus

Ne stridorem serræ: p antipophoram diluit obiectum: si inqt non audiet rursus uocem citharedici: quod uoluptatis: est nec quidem audiet stridorem serræ aut grūnitum porci: qui uterq; sonus stridulus: iamabilis & gratus mirum quantū aures offendit: & auditum quasi conuulnerat: alia quoq; non pauca sunt q̄ nos stridore acutissimo puellunt: quibus surdi liberant: grūnitus autem uox est porcoꝝ: ut hīnitus equorum balatus ouium mugitus boum. Grunire: quod é grunitum facere: recentiores dicūt ueteres grūdire dicebant. Claudius in annalibus: grūdibat grauiter pecus suillū: hinc quoq; grūdiles lares dicti quos romulus constituisse dr in honorem scrofæ. q̄ .xxx. peperat porcos. Laberius dixit: grūdientem aspexi scropham. Cum iugulatur: lepida mehercule fabella est huic loco congruens: qua esopus ille citissimus fabulator usus est dū docet cur ouis cū ducit iugulatū silet: sus uociferat ouis inqt solita est tonderi mulgeriq; frequenter ex quo fit: ut cū ducit ad necem credat tunc quoq; se duci: ut aut tondearur aut mulgeat: ideoq; silenter id ad lanienam porcus uero: cui neq; lanitiū est neq; lac. grūnitum tollit ingentē: quasi gnarusse ob hoc solū trahi ut iuguleť: qui nunq̄ ob mulsuram aut tonsuram. capi solet.

ne stridorem quidem serræ tum cum acuitur: aut grunitum cum iugulatur sus: nec cum quiesceť uolunt fremitum murmurantis maris: Et si cātus eos forte delectant. primum cogitare debent antequā hi sint inuenti multos beate uixisse sapientes. Deinde multo maiorem: percipi posse legendis his: quam audiendis uoluptatem. Tum ut pauloante cœcos ad aurium traducebamus uoluptatem sic licet surdos ad oculorum. Etenim qui secum loqui poterit sermonem alterius non requiret. congerantur in unum omnia: ut idem oculis & auribus captus sit: prematur etiam doloribus acerrimis corporis: qui primum per se ipsi plerumq; conficiunt hominem: sin forte longinquitate producti. uehemētius tñ torquent: quam ut causa sit cur ferantur. Quid est tandem dii boni quod laboremus. Protus. n. p̄sto est: qm̄ mors ibidé est æternū nihil sentienti receptaculū. Theodorus Lysimacho mortē minitāti: magnū uero inquit effecisti: si cantaridis uim consecutus es: Paulus Persæ præcanti: ne in

Nec fremitū maris. s. audiūt hi q surdi sunt q̄tus āt sit fremitus & fragor maris murmurantis & undabundi: sciunt nautici; qui tumescentibus equoribus fremētibusq; ad uota cōfugiūt suppetias diuinas implorant digitis quatuor aut septé remoti a morte supra caput impédéte: demosthené ferūt ad fluctus sonoros murmurantis maris declamare solitū: ut fremitū assuesceret uincere cōcionis tumultuosæ. Anteq̄ hi sint inuēti: musicā amphon primus inuenit: q & citharæ repertor ferť septē chordis additis terpāder: octauā simōides addidit: nouā timotheus cithara sine uoce cecinit táiras prius: cū cantu amphiō: ut alii tradūt linus. Surdo ad oculoꝝ cōsolatio ceci é ut qm̄ uisu priuatus: est uoluptaté capiat ex hauditu: cōtra surdus qa uoluptate auriū frui nō pt ad uoluptatē oculoꝝ traducēdus erit admonendusq;: ut ex uisu capiat uoluptates quibus surditatis incommodum compenset. Qui secum loqui: sapiēs ut añ diximus is est qui secum loquitur: qui nunquam minus solus est q̄ cum solus: cum olim crates uidisset adolescentulum secreto ambulantem interrogauit quid illic solus faceret? me cú īqt loquor cui crates caue rogo & diligenter attende ne cú hoie malo loquaris. Dixit Pli. mecū & cú libellis meis loquor Igiť nihil nocebit surditas quī surdus secū loquať secū āt loq philosophari ē & seipsum excutere poterit surdus facere qđ festius q cōsumato die cú se ad nocturnā qeté recepisset sic interrogabat aīum suū qđ hodie malum tuum sanasti? cui uitio obstitisti qua pte melior es? poterit facere qđ seneca q quotidie īqt apud me cām dico: cū sublatū ecōspectu lumē ē totū diē mecū scrutor facta ac dcā mea remetior ita surdus secū loqueť aīum trunabit. sese ītus excutiet examíabit inquiret qd recte fecerit qd pperá qđ lōge salubrius é: q̄ cū altero fabulari & alteꝝ audire sermocinanté huc adde qđ surditas optabilis ē his q īterdū audiūt q̄ audiuisse nollent. Aius. n. hoīum ī auribus hītat. ut dixit olī xerxes nā q bñ audit is hilaritate pfundiť q uero male is exacerbať surditas pdest lepori lepores. n. surdi celerius pinguescunt surditas bona ē gallinis & ouibus siquidé gallinaꝝ oua accipitris audita uoce uicianť oues abortū faciūt audito tonitru. Cōgerāť ī unū: fingamus inqt quépiā agere maloꝝ obrutū cecū surdū doloribus accerrimis affectū oībus déiq; erūnis & calamitatibus p̄ssum tñ si sapiens erit beatitudo obduci obnubilariq; nō poterit & eo magis ꝙ portus mortis paratus est quæ finis est erumnaꝝ oīum & laborum & ita ostendit confugiendum esse ad profugium mortis quando urgemur doloribus malisq; impatibilibus ut enim inquit uerissime artabanus apud Herodotū mors é optatissimum pfugium erumnosæ uitæ: ille enim portus unus & erumnosorum & effugium miseriarum.

Conficiunt: exanimant: trucidant: negant: uerbum hoc gladiatoribus conuenit: qui confecti dicuntur gra/uissimis uulneribus occumbentes: ut docet Donatus sic Ci. in Catilinam gladiatori illi confecto & saucio.

Theodorus lysimacho: hoc optimum in primo commentario affatim explicatũ: est ibiq; scriptum rele/ges de ui uenenoq; cantaridis. uermiculi uenerati. Ridiculũ ẽ gloriari: p inde ac magnũ qddam sit se posse efficere id quod possunt scorpiones: pñt cantarides: uidelicet mortẽ inferre. Paulus persæ: p seus ille rex macedonũ famigeratus: cui plus auri fuit q̃ aĩ: uictus supatusq; bello a romãis. se. Gn. Octauo dedit: orãs ut

triumpho duceret': in tua id inqt ptãte est. Multa prima die cũ de ipsa morte qreremus: non pauca ẽt postero cũ ageret' de dolore sũt dicta de morte q̃ q recordet' haud sane piculũ ẽ: ne nõ mortẽ aũt optã dã aut certe nõ timẽdã putet. Mihi qdẽ ĩ uita seruã da uř illa lex q̃ ĩ græcoꝶ cõuiuiis optĩetur. Aut bi/bat iqt aut abeat: & recte. Aut. n. fruat' aliqs piter cũ aliis uoluptate potãdi: aut ne sobrius ĩ uiolẽtiã uinolẽtoꝶ icidat: añ discedat. sic iniurias fortũe qs ferre nequeas de fugiẽdo reliquas. Hæc eadẽ q̃ epi curus: totidẽ uerbis dicit & Hiero. q; si his philoso phis quoꝶ ea sñia ẽ: ut uirtus p se ipsa nihil ualeat oẽ qd hõestũ nos & laudabile eẽ dicĩus: id illi cras/sũ: qddã & ianis uocis sono decoratũ eẽ dicãt & tñ semp beatum esse censent sapientẽ. Quod tandẽ a socrate & platone pfectisq; philosophis faciendum putes quorum alii tñ prestantiam in bonis animi esse dicunt ut ab his corporis & externa obscurent'

adpaulum æmilium impatorem duceret': qui illi obuiã cũ amicis uenit. Assurrexit: & ut historici tradunt illachrymauit uarieta/tem. s. fortunæ secum reputans quæ regem ex summo dignitatis fastidio in pceps detra xerat tunc perseus φιλοζωοσ. i. uitæ cupidus turpiter in terrã procũbens: & genua emilii amplectens uoces emisit indecoras: quas nõ tulit emilius nec pces illius audire sustinuit: immo eũ castigãs: q; effemiate nimis ac mol/liter succumberet ictibus fortunæ: & cũ per ses ne in triũphũ duceret' ipense rogaret in quit: επισο τουτο εστιν. i. in te hoc est quo dicto significauit illũ potestatẽ hr̃e semetip sum interimendi: & ita cõtumeliæ p mortẽ subducendi sed maluit turpiter triũphari: q̃ laudabiliter mori: doctus itaq; in triũphũ est una cũ filiis: periitq; ĩ carcere aĩ mœrore cõfectus uel ut alii tradũt uigiliis insomnia q; maceratus. Prima die: prima tusculana questione. Postero: scđa tusculana. Aut op tanda si aĩa est ĩmortalis. Aut nõ timendã si aĩa ẽ mortalis: & nullus sensus a morte sup stes reliqt'. Aut bibat: aut abeat sic ĩ uita dgẽ da: aut ferendam sunt aduersa: aut p mortẽ effugienda: ut in cõuiuiis græcoꝶ ex lege cõ/uiuali: aut est bibẽdũ aut abeũdũ: cãcio græca est cõuiualis. πεντε πινε τρισ πινε αμα τετταρα hoc est bi/be qnq;: bibe tres: bibe quatuor cyathos: pterea bibere græco more: ẽ cũ cyathis mero plenis saltare: & prio deos: deinde amicos suos noĩantes: totiens meꝶ bibere quotiẽs deũ & caros suos noĩati uocant ad quẽ morẽ allusit Hora. cũ ait de lunæ ppere nouæ: da puer auguris murenæ: qdã autumãt: legẽ bibẽdi græcã eẽ ut to/tiens bibãt: quot littere sint ĩ noĩbus amicaꝶ qs noiati uocãt siue amicoꝶ: hinc illud. M. Tullii ex uerrinis: fit sermo inter eos & iuitato: ut græco more biberet' ad hũc morẽ allusisse uř epigrãmatista: Neuia sex cya this: septẽ Iustina bibat'. Añ discedat: uiget in pñtia hic mors apđ trãsmõtanos fere oẽs: ut puocẽt in cer/tamẽ ludũq; bibẽdi: bibẽtes: ultra uentris capacitatẽ ad uina pdenda geniti: q si forte recusaueris combibe re excandescunt: indignant': oderũt: ut abitũ magisq; aditum malis: ut melius fuerit nõ uẽisse q̃ bibisse. ego cũ parthisiis in celeberrima galliaꝶ ciuitate puer adhuc studia hũanitatis publico auditorio ac frequẽtissi mo pfiterer quotidie uocabar: quotidie inuitabar a gallis. lĩrarum studiosis nimium q; amantibus mei: ut combiberem ut comesarer. Ego qui stomachi mei mensuram noueram: & iam galloꝶ mores pbe callebã: ut spirius illoꝶ alioqui feroces mitigarem: meipsum accusabã cõstitutionẽ corporis mei criminabar: tanq̃ morosam & ibecillã: dolere me simulabã q; non eẽm ea firmitudie & robore mẽbroꝶ: septus: quo illi ut ego quoq; possem cũ illis una uenialibus uoluptatibus indulgenter iseruire: & ita puocationem eoꝶ iracundie rõnem hẽbam bonæ ualitudinis: q̃ maxime noticia sui corporis sustentat': mihi placet illud socraticũ eẽ & bibere ut uiuã: secus uř multis imo: plerisq; oĩbus: uiuere: ut edãt & bibãt: quoꝶ deus uenter est q cõcinunt illud ex schola asotorũ depromptũ. Edamus & bibamus cras. n. moriemur: sed cũ ad maiora sublimioraque nos deus genuerit: q̃ ut cibũ digerere & uinũ pcolare nouerimus: foueamus hoĩem ex eã parte q̃ pciosior ẽ atq; pstantior. Qui corpori seruit: nunq̃ liber erit: cuius curã hẽdã & qdẽ diligentissimã censeo: cũ corpis fulturis aĩus sustineat': sed ita tñ: ut aĩ cultura pponat': ut aĩ ipio utamur ut mens uelut regina dominet': li/bet interdũ in hæc ueluti diuerticula a pposito deflectere ad ganeões popinõesq; taxãdos: q ab dñi mãcipa ti: & culinaꝶ asseclæ ob nullã aliã cãm se natos eẽ arbitrant' nisi ut edant & bibãt q se tũ beatos credunt cum saliaribus cenis distenti & opimis epulis farti & largo uino obruti nec orientẽ solẽ uiderint nec occidentẽ.

Hierony. de hoc supra dictũ est cui summũ bonũ est interdũ idem qđ epicuro uidelicet nihil dolere is. n. maxime pbat idolentiã. Quod si his phis: argumentum a minori ad maius cuius hic est sensus si philo sophi uoluptarii ut epicurus. ut Hierony. ut aristibus apud quos honestũ p se parum ualet censet semp bea tum esse sapientem quanto magis hoc sentire oportet socratem: & platonẽ maxĩos phorum qui uirtuti tm̃ tribuũt ut nulli magis ut sola uirtute reliqua bona obscurari dicãt sicut ĩ cresi thesauris aĩus obscuratur.

Id illi crassum qddã epicurus & epicurei honestũ illđ qđ tãtope laudãt stoici qđ summũ bonũ eẽ cẽset.

cõfectus gladiator
pses rex captus
Lachrymæ pauli
Notriũ pharet'
In te est
perses in carcere obiit
Cancio græca cõ uiualis
Biber' græ co more
Prouoca/tio ĩ aleã bibẽdi
puer pfes sus studia in gimna sio parrĩ siorum
Inuitabar ad cõpota tiones
Edo & bi/bo ut uiuã
Schola asotorum
Edamus & bibãus
aĩ cultus pponẽdus
In gulões
Indolẽtia
Virtute reliqua ob scurari
Magnidi ci stoici

Cassum qd cassiculi aranearum Ius honorarium Honorarius arbiter Decisio carneadis

qđ solū expetendū: solum laudabile uerbis magnificis: magnificenter prædicant: id dicūt uerbis qdē decoris obuolui: re āt ipsa esse cassum qddā & inane: tanq̄ stoici uoces tm̄ inanes fundant: & uirtutes ebulliāt: utpote magnidici inanilogi: uanidici magisq̄ ueridici: cassum inane: uacuū: fragile dixerūt ueteres ut cassanux a plauto & oratio dicta. Vir. cassum lumine & ethere cassos dixit pro uita priuatos: & uacuos: uñ retia cassis & per diminutionē cassiculi nuncupantur. Hiero. nequaq̄ aranearū mihi opponas cassiculos. Alii ut peripatetici: & academici. Alii autem: ut stoici. Tanquam honorarius arbiter: sicut ius prætoriū ab honore ptoris honorarium est noīatum ut scribit Papinianus: qđ quasi uiua uox est iuris ciuilis: ita honorarius arbiter ab honore dictus quem honoris cā utraq; pars summū facit suæ controuersiæ iudicē & quod ille deciderit ea stant snīa. Imus ad arbitrū hoc modo: ut ne nihil: neq; tantum: quantū postulauimus consequamur. In arbitrio mitre moderatū: æquū est: cū ad iudicem cām labefactari animaduertunt ad arbitrium confugiūt: De arbitris arbitrorumq; generibus. alibi plura ex snīa iurisconsultoꝝ & oratorū. Carneades itaq; ille nouissimus phorū ita diiudicabat de cōtrouersia stoicoꝝ & pipateticoꝝ: ut res optime decideret: stoici inquit dnr̄ cōmoda bona corporis & fortunæ peripatetici bona appellāt: sed cōmoda stoicoꝝ & bona peripateticoꝝ: uocabulis dissident re ipsa cōsentiunt: qñ peripatetici non plus tribuūt: diuitiis & bonæ ualitudini q̄ sunt bōa corporis & externa: q̄ tribuāt stoici q̄uis alteri bona dici hæc uelint: alteri commoda: itaq; talia nō magis desiderāda expetēdaq; scđm pipateticos uideri dicebat: q̄ secundū stoicos cū non tā uerba attendenda sint q̄ res Si ergo cōmodoꝝ appellatiōe idē significat stoicis qđ pipateticis appellatiōe bonoꝝ transacta lis est & res iudicata iudice Carneade; ut de finibus bonoꝝ disputantes

Alii aūt hæc ne bona quidē dicūt: in aīo reponūt oīa: quoꝝ cōtrouersiā solebat tāq̄ honorarius arbiter iudicare Carneades: nā q̄cūq; bōa pipatetici ea dē stoicis cōmoda uiderēt: neq; tñ pipatetici plus tribuerent diuitiis: bonæ ualitudini: cæterisq; rebus generis eiusdē: q̄ stoici: cū ea re non uerbis pōderantur: cām esse dissidendi negabat: quare hūc locū cæteraꝝ disciplinaꝝ philosophi: queadmodū obtinere possint ipsi uiderint. Mihi tñ gratū ē: qđ de sapientiū ppetua bñ uiuēdi facultate dignū qđdā philosophoꝝ uoce ꝓfitent: sed qm̄ mane ē undē: has quinq; dieꝝ dispuatiōes memoria cōprehendamus eqdē me ēt conscriptuꝝ arbitror. Vbi.n. melius uti possumus hoc cuiusmodi ē ocio. Ad brutumq; nr̄um hos libros alteros quinq; mittēus a quo nō mō ipulsi sumus ad philosophicas descriptiones uerūetiām lacessiti. In quo quantum cæteris ꝓfuturi sumus non facile diximus. Nostris qdē acerbissimis doloribus: uariisq; & undique circūfusis molestiis alia nulla potuit inueniri leuatio.

Re cōsentientes uerbis dissidentes Sapiēs serenus ut cœlū Nostra opiniō Depcatio philippi beroaldi

stoici & pipatetici inter se sint consentientes rebus ipsis quāuis uocabulis dissidētes eē uideant. Hūc locū .s. de finibus bonoꝝ de uita beata: quæ sine uirtute esse non pōt. quæ in solū cadit sapientē q semp beatus ē serenus ipturbatus: ut cœlū supra lunā semp liquidum est & defecatū. Ad brutū: cui .s. dedicant noīati hi qnq; libri tusculanaꝝ q̄stionum. Alteros: sicut qnq; alteri de finibus bonoꝝ eidē bruto nūcupati mittuntur. Lacessiti: ꝓuocati: dum ille utpote doctissimus in phīa ꝓuocauit ciceronē ad talia cudenda commentandaq; Cū ipse librū quoq; de uirtute accuratissime scriptū ad M. T. misisset: quéadmodū āt Carneades tanq̄ honorarius arbiter diiudicare solebat controuersiam stoicoꝝ: sic & nos disputatiōem de uita beata copiosissime elegantissimeq; tractatam: non tanq̄ arbitri sed tanq̄ opinatores & iterp̄tes fortasse ueridici ita cludamus ut in uirtute censeamus positā esse uitam beatam adiunctis & corporis & fortunæ bonis: sine commodis: quæ sunt ad uirtutis usum idonea: sine quibus sapiens uidetur non posse satis fungi uirtutis officio: nec satis conducenter philosophari. Quo circa Deum optimum maximū exuperantissimum: ultra mundanum adorantes deprecemur ut uirtute p̄diti bona ualitudine fulti: facultatibus idoneis adminiculati nulla mortis formidine procul. Indolentia leti: euthymia tranquilli: bene ac beate uiuere possumus & scribendo: commentando: legēdo: uitam longitumam procudere: mox cum ex hac uita migrabimus: ut in eternam uitam recipiamur: quæ summum est bonoꝝ: ubi beatissimi euo sempiterno perfruamur.

Cōclusiūcula comētarioꝝ

Habes mi Philippe cyulanæ cōmentarios tusculanarum questionū totidem a me mensibus: quot libris cōstant: ꝓ uirili pte exactos elucubratosq;: singulis.n. questiōibus singulos menses impendimus: successiuis tñ horis ista tractantes: alioquin ut optime nosti: lectionibus publicis priuatisq; distenti. Scio plura congeri addiq; potuisse: nec infitior: sed parcendum fuit aurium fastidio cum non minus interdum peccet: nec minus fastidiendus: sit qui effusius dicit q̄ q astrictius: spero hæc annotamenta studiosis & bonæ frugi scolasticis profutura: placituraq;: & tibi potissimum: cui nostra omnia qualia cunq; sunt. probantur. Vale.

Tusculanaꝝ quæstionum cū cōmento Beroaldi finis. Venetiis a Philippo Pincio Mantuano Impressæ Anno dñi. M.cccccx. die. xxvii. Septembris. Incliti dñi dñi Leonardi Laure. Venetiaꝝ ducis serenissimi tēpestate

REGISTRVM

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t

Omnes sunt terni.

44

